Mark Twain

AVENTURILE LUI TOM SAWYER

°

AVENTURILE LUI HUCKLEBERRY FINN

Mark Twain

AVENTURILE LUI TOM SAWYER

●

AVENTURILE LUI HUCKLEBERRY FINN

Cuvînt înainte de
PETRE SOLOMON

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI, 1988

Desenul copertei I şi ilustraţiile la
Aventurile lui Tom Sawyer :
ŞTEFAN NASTAC

Desenul copertei IV şi ilustraţiile la
Aventurile lui Huckleberry Finn :
ROMEO VOINESCU

THE ADVENTURES
OF TOM SAWYER

●

THE ADVENTURES
OF HUCKLEBERRY FINN
BY
MARK TWAIN

CUVÎNT ÎNAINTE

Cele două cărți aduse laolaltă între coperțile acestu volum își încîntă de peste un secol încoace cititorii de toate vîrstele și de pe toate meridianele lumii, astfel încît nici n-ar mai avea nevoie de o introducere. Dacă o facem este doar pentru a reaminti unele împrejurări legate de nașterea acestor două capodopere ale literaturii universale — o naștere nu tocmai ușoară. În primul rînd, cîteva cuvinte despre autorul lor.

Mark Twain, pe numele său adevărat Samuel Langhorne Clemens, a văzut lumina zilei la 30 noiembrie 1835, în mica așezare Florida, din statul Missouri — pe atunci unul din avanposturile apusene ale tinerei națiuni americane. „Satul avea o sută de locuitori, iar eu i-am sporit populația cu unul la sută", avea să scrie mai tîrziu marele umorist, adăugînd, cu inegalabila-i ironie : „Puțini oameni celebri au făcut mai mult pentru un sat..." La vîrsta de patru ani, viitorul scriitor și-a urmat părinții (tatăl lui era judecător de pace, ocupîndu-se însă și de negoț) într-un tîrgușor de pe malul fluviului Mississippi, numit Hannibal. Copilăria lui Samuel Clemens a stat sub semnul maiestuosului fluviu, despre care se poate spune că i-a fost adevăratul dascăl. Băiatul a avut, firește, și alți dascăli, dar nici unul nu a exercitat asupră-i o înrîurire mai puternică și mai statornică decît aceea primită din partea fluviului. Nici măcar educația puritană căpătată acasă, prin mijlocirea mamei sale, nu a putut rivaliza cu învățătura agonisită în copilărie și, mai apoi, în tinerețe, prin simplul contact cu oamenii și priveliștile acelui colț de lume.

Rămas orfan de tată la vîrsta de 12 ani, Samuel Clemens a fost nevoit să muncească, pentru a-și cîștiga existența — întîi ca vînzător de ziare și ca băiat de prăvălie, apoi ca ucenic-tipograf la o gazetă din Hannibal, editată de fratele său mai mare, Orion, și, în sfîrșit, ca pilot în flota

fluvială a bazinului Mississippi. Izbucnirea războiului civil în 1861 a pus capăt, cu brutalitate, carierei de pilot, îmbrățișată de el cu o pasiune pe care avea s-o explice astfel în opera sa autobiografică, intitulată Viața pe Mississippi : *„Nu e nimic surprinzător în faptul că mi-e drag acest subiect, pentru că, realmente, mi-am iubit profesiunea mult mai mult decît orice altă profesiune pe care-am practicat-o mai tîrziu... Motivul e limpede : în acele zile, pilotul era singurul om liber și cu totul independent de pe pămînt".*

Însuși pseudonimul „Mark Twain", adoptat de scriitor încă în perioada războiului civil, este un omagiu adus de el meseriei de pilot, precum și o amintire a anilor fericiți petrecuți pe fluviu : „mark twain" (care în englezeasca marinarilor înseamnă „marchează doi stînjeni") era unul din strigătele scoase de mateloții care aruncau în apă sonda, pentru a măsura adîncimea fluviului.

Vreme de trei ani, fostul pilot de pe Mississippi a trăit în Vestul încă sălbatec al Statelor Unite, încercînd felurite meserii, inclusiv aceea de căutător de aur. În 1864 s-a stabilit la San Francisco, în California, unde a făcut gazetărie, cîștigîndu-și curînd faima de „umorist frust al colinelor cu scaieți", dar și reputația de „moralist al oceanului", cum îl califica un ziar local. În noiembrie 1865, revista Saturday Press, *din New York, i-a publicat o schiță năstrușnică, intitulată „Jim Smiley și broasca lui săltăreață" — de fapt o snoavă auzită de Twain din gura unui fost miner din munții Californiei. Autorul acestei schițe s-a pomenit celebru peste noapte, în întreaga Americă — o Americă proaspăt ieșită din coșmarul războiului civil și dispusă să se amuze cu orice preț. A urmat o carieră literară strălucită, însă nu lipsită de greutăți. Mark Twain s-a stabilit în răsăritul țării, s-a căsătorit — în 1870 — cu Olivia Langdon, fiica unui bogătaș din orășelul Elmira, a întemeiat o familie și s-a pus serios pe lucru. Cu toate că pătrunsese într-un mediu social foarte distins, „umoristul frust" a continuat să scrie schițe hazlii, alternîndu-le cu pagini de critică îndrăzneață a moravurilor compatrioților săi. Atît în cărțile sale, cît și în numeroasele-i conferințe rostite în America și în străinătate, Mark Twain a biciuit fără milă rapacitatea, fățărnicia, prostia agresivă și alte asemenea metehne. Într-un eseu despre Twain, scris în 1882, romancierul William Dean Howells observa*

pe bună dreptate : „Nu voi stărui aici asupra lui Mark Twain-moralistul, deşi îl previn pe cititor că, dacă va face abstracţie de simţul ascuţit al binelui şi al răului, de dispreţul faţă de orice afectare şi lăudăroşenie, de ura fierbinte împotriva meschinăriei şi nedreptăţii, nu va ajunge să-l cunoască nici pe departe pe Mark Twain".

Tot Howells îl socotea pe Twain un „Lincoln al literaturii americane", preşedintele Lincoln fiind pentru americani întruchiparea supremă a democraţiei şi a unui anumit spirit popular, născut în ţinuturile de la „Frontieră", adică de la graniţa încă neprecisă ce despărţea, pe la mijlocul veacului trecut, estul „civilizat" al Statelor Unite, de restul ţării. Dar multă vreme, atît în timpul vieţii, cît şi după moartea lui, în 1910, autorul Aventurilor lui Tom Sawyer *a fost îndeobşte privit ca un soi de măscărici inofensiv, îndreptăţind observaţia făcută de Bernard Shaw, unul dintre cei mai lucizi admiratori ai săi : „Mark Twain se găseşte oarecum în aceeaşi situaţie ca şi mine : el e nevoit să pună problemele în aşa fel, încît să-i facă pe oamenii care, altminteri l-ar spînzura, să creadă că glumeşte..."*

Aventurile lui Tom Sawyer *ilustrează cu prisosinţă temeinicia unor astfel de aprecieri. Twain şi-a început cartea în 1870, dar n-a putut s-o termine decît în 1875, cînd, potrivit propriei sale mărturisiri, „rezervorul inspiraţiei" i s-a umplut din nou. „Nu e cîtuşi de puţin o carte pentru copii", îi scria el lui Howells, la 5 iulie 1875. „Va fi citită numai de adulţi. A şi fost scrisă numai pentru adulţi..."*

Twain se înşela însă în privinţa vîrstei cititorilor acestei cărţi. Aventurile lui Tom Sawyer *este una dintre acele cărţi rare, despre care se poate afirma cu certitudine astăzi, după mai bine de un secol de la apariţia ei, că se adresează tuturor vîrstelor, mai bine zis copiilor de orice vîrstă.*

Cadrul în care se desfăşoară fermecătoarele şi palpitantele peripeţii istorisite de scriitor este America patriarhală de dinaintea războiului civil, o Americă niţeluş cam idealizată, pentru a o pune în contrast cu aceea din timpul „Epocii aurite", cum o numise Twain în cartea cu acelaşi titlu, scrisă în colaborare cu Charles Dudley Warner. În acest cadru, dominat de apele domoale ale flu-

viului Mississippi, evoluează Tom Sawyer și prietenul său Huckleberry Finn, ale căror pozne nemaipomenite ascund, adesea, un tîlc adînc. Tom Sawyer e un ștrengar care, neîmpăcîndu-se defel cu educația puritană primită în „școala de duminică" și în casa mătușii sale bigote Polly, se ține numai de șotii și-și găsește în joaca de-a pirații și în alte asemenea jocuri libertatea la care năzuiește în chip firesc. Imaginația lui, hrănită cu lecturi făcute într-ascuns, din literatura de aventuri interzisă pe vremea aceea în școli, o ia razna spre tărîmuri fabuloase. Iar cînd realitatea însăși îl pune în situația de a asista la un eveniment cu adevărat senzațional — uciderea doctorului Robinson de către Joe Indianul — Tom Sawyer nu-și mai încape în piele de bucurie și de emoție, căci evenimentul îi oferă prilejul, mult rîvnit, de a deveni un „erou", dezvăluind la tribunal adevărul, sub ochii uluiți ai concetățenilor săi din tîrgușorul St. Petersburg. Povestirea lui Twain ne descrie, astfel, o lume patriarhală, dar nu lipsită de conflicte dramatice, ba chiar tragice — o lume bîntuită de superstiții și de violență, în care au loc crime și răzbunări sîngeroase, avînd la bază setea de bani. Dar toate acestea sînt văzute prin prisma unui băiețaș de doisprezece-treisprezece ani, îndrăgostit de libertate și de natură și influențat, cam prea mult, de anumite lecturi. Celălalt ștrengar, Huckleberry Finn — „un paria al tîrgușorului", cum îl califică Twain — joacă aici un rol secundar, dar autorul îl înzestrează, de pe acum, cu un fel mai matur de a vedea lucrurile și cu o omenie mai profundă, trăsături ce vor ieși din plin la iveală în Aventurile lui Huckleberry Finn.

În această carte, începută în 1876, curînd după publicarea celei dintîi, dar terminată abia cu opt ani mai tîrziu, după multe întreruperi și remanieri, rolurile celor doi ștrengari sînt inversate. Protagonistul este Huckleberry Finn, care de altfel istorisește la persoana întîi întîmplările pe care le trăiește sau la care e martor. Marea aventură este aici fuga unui sclav negru — sluga domnișoarei Watson, soră cu văduva Douglas care, către sfîrșitul Aventurilor lui Tom Sawyer *îl înfiase pe Huck, jurîndu-și să facă din el „un om civilizat". Vagabondul Huck și negrul Jim se întîlnesc pe insula Jackson, în mijlocul fluviului Mississippi ; însuflețiți de aceeași dragoste de libertate, ei purced la vale pe fluviu, cît mai departe de tîrgușorul St. Petersburg. Relațiile dintre cei doi fugari sînt umbrite*

de prejudecățile celui dintîi, căci, deși lipsit de educație, vagabondul împărtășește convingerea concetățenilor săi albi, că negrii sînt robi din născare. Convieţuirea cu Jim pe insula Jackson și mai apoi pe plută, îl face pe Huck să-l prețuiască și să-l îndrăgească pe negru, însă așa-zisa lui „conștiință" se ridică mereu în calea hotărîrii sale de a-l ajuta pe Jim să scape definitiv de sclavie. Frămîntările vagabondului sporesc pe măsură ce pluta se apropie de orășelul Cairo, punctul de frontieră dintre statele sclavagiste și cele libere. Monologul lui Huck (din capitolul XVI) exprimă dramatic aceste frămîntări :

„Jim zicea că tremură și-l apucă ficrbinţelile știindu-se așa de aproape de libertate. Pot să vă spun că și eu tremuram și aveam fierbinţeli numai auzindu-l, fiindcă începusem să mă obișnuiesc cu gîndul că e ca și liber — și, la urma urmelor, a cui era vina ? A mea, fireşte... Nu-mi puteam liniști cugetul ; nu știam cum... Pîn-atunci nu-mi dădusem seama ce fac. Acum înțelegeam. Și mă ardea ca un foc, din ce în ce mai tare. Încercam să mă încredinţez că nu-s eu de vină pentru că nu eu îl îndemnasem pe Jim să fugă de la stăpînul său legiuit. Dar degeaba, conștiința nu se lăsa și-mi spunea de fiecare dată : «Păi, știai prea bine că fuge ca să-și dobîndească libertatea și te puteai duce numaidecît la mal să-l dai în vileag». Asta cam așa era, și nu puteam cu nici un chip să mă strecor..."

Iar cînd Jim îi mărturisește că, o dată ajuns într-un „stat liber", prima lui grijă va fi să pună bani de-o parte ca să-și răscumpere nevasta și cei doi copii, sclavi pe o plantație, Huck ia hotărîrea să-l denunțe, căci conștiința lui e conștiința stăpînilor de sclavi în mijlocul cărora a crescut. Dar omenia lui, mai puternică decît această conștiință de împrumut, îl face să le spună oamenilor pe mîinile cărora se pregătea să-l predea pe negrul fugar o minciună salvatoare, atît pentru Jim, cît și pentru propria-i demnitate. În sfîrșit, cînd află că „Ducele" și „Regele" l-au vîndut pe Jim pentru 40 de dolari, Huck se decide să-i scrie domnișoarei Watson, pentru a-i dezvălui locul unde negrul fusese vîndut de către cei doi potlogari. Scena, descrisă în capitolul XXXI, reprezintă unul din momentele-cheie ale romanului :

„Pentru prima oară în viața mea m-am simțit bine și izbăvit de păcate", spune Huck după ce scrie bilețelul cu pricina. „Acu' știam că pot să mă rog, dar nu m-am apucat

de îndată, ci am pus hîrtiuța de-o parte și m-am așezat, gîndindu-mă ce bine că lucrurile se întîmplaseră așa, fiindcă nu lipsise mult ca să nimeresc de-a dreptul în iad. Mi-am amintit apoi de călătoria noastră, pe apă, la vale. Jim era nelipsit din toate amintirile astea... Nu știu cum se face, da' nu găseam nici atîtica să mă supăr pe el, ba din contra... Tot gîndindu-mă așa, privirile îmi căzură asupra răvașului pe care-l scrisesem. Am luat hîrtia. Tremuram ca o frunză-n vînt, fiindcă trebuia să mă hotărăsc o dată pentru totdeauna. Am chibzuit nițel, ținîndu-mi răsuflarea, apoi mi-am zis : «Fie ! Mă duc în iad !» Și-am rupt hîrtia...“

Gestul acesta încununează lupta pe care-o duce Huck cu propria-i conștiință. Pentru a-l înțelege pe deplin, se cuvine să subliniem că religia era un aliat de nădejde al stăpînilor de sclavi ; în statele din sud, prejudecățile împotriva negrilor erau propovăduite pînă și de la amvoanele bisericilor, iar instituția sclaviei era socotită sacrosanctă. Credința în iadul cu care-l amenințau cei mari era, pe vremea aceea, foarte puternică în sufletul unui copil, mai ales în sufletul unui copil năpăstuit de soartă ca Huck. La fel de puternice erau și superstițiile, răspîndite îndeosebi printre negri, dar împărtășite și de copiii albi. Deși om în toată firea, Jim crede în tot felul de „semne“, se căznește să-și „tălmăcească“ visele, face „vrăji“ și, în general, trăiește într-un univers populat cu fantome și duhuri. Analizînd modul cum Twain folosește superstițiile pentru a-l caracteriza pe negrul fugar, criticul american Daniel G. Hoffman făcea următoarea observație (într-un articol publicat în numărul I, din martie 1960, al revistei American Literature) : *„O cercetare atentă a credințelor lui Jim, în strînsă legătură cu dezvoltarea tematică a cărții, ne arată că superstițiile lui sînt folosite structural pentru a-i indica starea de sclavie, cîtă vreme e sclav, și libertatea spirituală, cîtă vreme se află împreună cu Huck pe insula Jackson și pe plută. La început el apare ca victima propriei sale credulități, persecutat de propriile-i superstiții vrăjitorești... Totuși, o dată scăpat din robie, el devine un magician capabil să citească semnele tainice ale naturii. Proorocirile lui se adeveresc, leacurile lui populare vindecă... Cînd vrăjitoarele își fac din nou apariția în carte, la ferma lui Phelps, nu Jim crede în ele, ci Nat, sclavul aflat încă într-o robie din care Jim s-a eliberat.“*

Criticul mai observă că superstițiile negrilor sînt, în majoritatea lor, de origină europeană, nu africană : „Sclavii au învățat de la stăpînii lor albi aceste superstiții, care constituiau o parte a moștenirii folclorice europene, și pe care le găseau în consonanță cu propria lor înclinație spre supranaturalism", o înclinație legată de ignoranța în care erau ținuți, dar și de modul copilăros în care vedeau lumea.

Folosind, pentru caracterizarea personajelor sale, îndeosebi a lui Huck și Jim, elementele constitutive ale universului lor sufletesc, inclusiv superstițiile și prejudecățile religioase, Mark Twain dă un relief și mai puternic acestor personaje. Eroismul lui Huck ne apare mai pilduitor și mai vrednic de admirație decît vitejia lui Tom Sawyer, căci acesta nu riscă prea mult în aventurile pe care le pune la cale, pe cînd Huck își primejduiește echilibrul sufletesc și chiar viața. Spre deosebire de Tom, care rămîne același ștrengar incorigibil, același băiat isteț și poznaș, atît în cartea ce-i poartă numele, cît și în Aventurile lui Huckleberry Finn, *Huck se schimbă, devine mai matur în urma întîmplărilor la care ia parte. S-a spus pe drept cuvînt că* Aventurile lui Huckleberry Finn *este romanul unei inițieri. Fuga lui Huck pe fluviu, împreună cu Jim, îi prilejuiește un contact nemijlocit cu lumea pestriță a orașelor riverane, cu tot soiul de personaje, pe cît de pitorești, pe atît de caracteristice, și mai ales cu realitățile urîte ale unei societăți profund nedrepte. În călătoria lui pe fluviu la vale, Huck vede nu mai puțin de treisprezece cadavre și asistă la o sumedenie de grozăvii — scufundarea unei epave pe care sînt închiși niște tîlhari, măcelărirea reciprocă a familiilor Grangerford și Shepherdson, împușcarea unui bețivan de către un colonel care înfruntă, de unul singur, mulțimea venită să-l linșeze, și multe alte scene asemănătoare, ca să nu mai vorbim de scena de groază descrisă în capitolele V, VI și VII, unde apare tatăl lui Huck, un om decăzut, care-și stîlcește în bătăi fiul, fără a înceta să pălăvrăgească despre democrație, constituție etc. Pe acest fundal tragic se desfășoară marea aventură trăită de Huck în compania negrului fugar, aventura unei libertăți dorite intens de către amîndoi, dar greu de dobîndit într-o societate ca aceea existentă pe malurile marelui fluviu. Episodul final al romanului — eliberarea lui Jim, pusă la cale de Tom Sawyer potrivit unui*

plan pe cît de ingenios pe atît de fantezist — simbolizează tocmai această dificultate, dacă nu chiar imposibilitatea dobîndirii libertății într-o societate care a instituționalizat sclavia. Tom știe prea bine că Jim a fost slobozit de fosta lui stăpînă și totuși montează un întreg scenariu al evadării negrului — un scenariu inutil, de un formalism desăvîrșit. Episodul a fost considerat de către unii critici ca parazitar, sau ca o glumă împinsă prea departe, dar el are, cred, rosturi precise în roman. Pe lîngă că-l readuce în scenă pe Tom Sawyer, pentru a-l opune lui Huckleberry Finn, într-un contrast grăitor — contrastul dintre un strengar care se joacă *de-a libertatea și un vagabond inimos care a învățat prețul și sensul libertății — episodul final îi îngăduie autorului să condamne fără drept de apel orînduirea feudal-sclavagistă și falsul romantism ce-o împodobea. (În* Viața pe Mississippi, *carte de amintiri și de reportaje, scrisă cam în aceeași perioadă, Twain merge pînă acolo încît îl trage la răspundere pe Walter Scott pentru izbucnirea războiului civil în America; romanele lui Scott au contribuit — spune el, exagerînd, desigur — la formarea mentalității aristocratice agresive care i-a împins pe „gentlemen"-ii din sud să se bată pentru privilegiile lor...) Episodul final constituie o satiră devastatoare la adresa literaturii cavalerești, atît de mult îndrăgită de Tom Sawyer.*

Într-un studiu despre Twain (Mark Twain, The Development of a Writer, *The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1962), Henry Nash Smith observă că lupta din sufletul lui Huck, între instinctul său generos și falsele valori „impuse tuturor membrilor societății, în numele religiei, moralei, legii și culturii rafinate", este zugrăvită cu ajutorul unui „contrast între stilul vorbit și stilul umflat". În legătură cu stilul* Aventurilor lui Huckleberry Finn *merită citată și opinia poetului englez de origină americană T. S. Eliot, opinie exprimată în prefața la o ediție din 1950 a romanului: „Lectura repetată a cărții nu face decît să-ți confirme și să-ți adîncească admirația pentru consistența și perfecta adecvare a stilului ei. Este un stil care, la epoca respectivă, constituia — atît în Anglia cît și în America — o inovație, o nouă descoperire în cadrul limbii engleze".*

Stilul Aventurilor lui Huckleberry Finn *ne cucerește în primul rînd prin firescul și prin savoarea felului de a*

vorbi al personajului principal. Faptul că Huck își povestește păţaniile într-un limbaj propriu vîrstei şi mentalităţii sale contribuie în mare măsură la sentimentul de autenticitate pe care-l încearcă cititorul de orice vîrstă la lectura cărţii [1]. *Cititorul român, familiarizat cu stilul „oral" al lui Creangă precum şi cu acela al lui Caragiale este, poate, mai pregătit decît alţii să guste un asemenea stil, care, departe de a fi o simplă transcriere a vorbirii unor oameni de la ţară sau de la mahala, reprezintă o creaţie verbală de un mare rafinament.*

Într-o notă explicativă pusă la începutul cărţii, Twain precizează că a folosit „un număr de dialecte", şi anume : „dialectul negrilor din Missouri, forma extremă a dialectului vorbit de pădurenii din sud-vest, dialectul curent vorbit în «districtul Pike», precum şi patru variante modificate ale acestui din urmă dialect". El adaugă că nu a folosit la întîmplare aceste dialecte, ci „printr-un mare efort şi fiind călăuzit şi ajutat de o familiarizare personală cu toate aceste forme de vorbire".

Evident, în traducere, o parte din farmecul felului de a vorbi al personajelor se pierde, oricît ne-am fi străduit să găsim echivalenţe româneşti ; bunăoară, limbajului lui Jim nici nu i se pot găsi, cred, asemenea echivalenţe. Dar chiar şi pierzîndu-şi, prin trecerea într-un alt registru lingvistic, o parte din calităţile originalului, cele două capodopere ale lui Mark Twain reunite în prezentul volum îşi păstrează valoarea şi farmecul — valoarea de cronică a vieţii sociale, politice şi culturale a Americii de dinaintea războiului civil, şi farmecul unor cărţi scrise în limba şi din perspectiva copilăriei. Vorbind despre Tom şi de-

[1] Împrejurarea că Huck este cel care vorbeşte asigură cărţii o unitate stilistică remarcabilă, cu atît mai remarcabilă cu cît cartea are unele defecte de construcţie evidente. Twain a scris primele 16 capitole în 1876, îndată după terminarea *Aventurilor lui Tom Sawyer*. Între octombrie 1879 şi iunie 1880 a mai scris două capitole şi a abandonat din nou cartea, aşa cum făcuse, de altfel, în repetate rînduri, şi cu *Aventurile lui Tom Sawyer*, căci Twain nu scria decît cînd simţea că „rezervorul" de inspiraţie i-e plin. Pentru a şi-l reîmprospăta, scriitorul a efectuat, în primăvara lui 1882, o călătorie în valea fluviului Mississippi ; în urma acestei călătorii a putut termina *Viaţa pe Mississippi* şi relua manuscrisul cărţii despre Huck. În toamna lui 1884 cartea era terminată şi încredinţată numaidecît tiparului.

spre Huck, criticul Bernard de Voto sublinia că Twain „a dat literaturii americane două personaje nemuritoare... Din clipa cînd Tom Sawyer s-a ascuns pentru prima oară într-un dulap, iar Huck Finn a pornit spre St. Petersburg, pentru a-şi vindeca un neg, aceste două personaje au convins de realitatea lor mai multe minţi de toate calibrele şi de toate nivelele, decît orice alt personaj creat de romanul american. Căci aici stă finalmente forţa acestor doi băieţi : ei au devenit proprietatea tuturor. E de ajuns, pentru a ne convinge, să ne întrebăm o clipă care dintre toate personajele literaturii americane este cel ce ne-a lăsat în memorie imaginea cea mai vie... Huck şi Tom au îmbogăţit inima tuturor cititorilor, oricare ar fi aceştia... America a făcut, prin ei, un dar incomparabil, cel mai mare dar pe care l-a făcut vreodată literaturii universale".

Şi, aş adăuga eu, copiilor de toate vîrstele, de pretutindeni.

PETRE SOLOMON

Aventurile lui Tom Sawyer

În românește de
FRIDA PAPADACHE

CAPITOLUL I

— TOM !

Nici un răspuns.

— Tom !

Nici un răspuns.

— Ce-o fi cu băiatul ăsta ? Un' să fie... Tom, n-auzi ?

Bătrînica îşi trase ochelarii pe nas şi privi pe deasupra lor prin odaie, apoi îi săltă şi privi pe sub ei. Rareori catadicsea să se uite prin sticla lor la o gîză de băieţel ca Tom. Erau ochelarii ei de zile mari, la care ţinea ca la ochii din cap şi pe care îi purta aşa, de podoabă, căci la fel de bine ar fi putut să vadă prin nişte ochiuri de plită. Rămase locului o clipă, uluită parcă, apoi fără mînie, dar totuşi destul de tare ca s-o poată auzi pereţii, spuse :

— Stai tu, că pun eu mîna pe tine şi-o să vezi ce...

Dar n-apucă să termine, fiindcă între timp se aplecase şi începuse a izbi cu măturoiul pe sub pat, astfel încît nu-i mai rămînea suflu decît pentru icneala cu care îşi însoţea loviturile. Sub pat, însă, nimic ; doar pisica o zbughi speriată afară.

— Dumnezeule mare, de cînd sînt n-am mai văzut un băiat ca ăsta !

Îndreptîndu-se apoi din şale, păşi spre uşa deschisă şi rămase în prag, iscodind cu privirea aracii cu roşii şi bălăriile din grădină. Dar Tom, nicăieri. Atunci ridică glasul, ca să poată fi auzită de departe, şi începu să strige :

— To-o-om !

Deodată auzi un fîşîit în spatele ei. Se întoarse tocmai la timp ca să prindă de pulpana slobodă a hainei un băieţel şi să-l oprească din fugă.

— Ia te uită ! Cum de nu m-am gîndit la cămară ! Ce-ai căutat acolo, drace ?

— Nimic.

— Cum nimic ? Uite ce-i pe mîinile tale, uite ce-ai la gură ! Cu ce te-ai mînjit în halul ăsta ?

— Nu ştiu, mătuşă.

— Da' eu ştiu. Cu dulceaţă, da... De cîte ori nu ţi-am spus să nu mai umbli la dulceaţă, ai ? Am să te jupoi de viu, împieliţatule ! Ia dă nuiaua încoace !

Nuiaua zvîcni în aer, semn că se-ngroaşă gluma...

— Iiii ! Ia te uită ce-ai în spate, mătuşă !

Cînd bătrînica se răsuci pe loc, strîngîndu-şi fustele, ca să vadă ce primejdie o păştea, băiatul o şi luase la sănătoasa, căţărîndu-se pe gardul înalt de uluci şi pierind îndărătul lui. Mătuşa Polly rămase o clipă locului, zăpăcită, apoi rîse cu blîndeţe.

— Bată-te norocul să te bată ! E-eei ! Că nu mai mă-nvăţ minte odată ! De cîte ori nu m-a dus de nas pînă-acu', şi uite că tot mai mă las păcălită. Ce ţi-e şi cu bătrînii ! Vorba ceea : nu mai înveţi cal bătrîn în buiestru. Da' nici că le-ar potrivi de două ori la fel, împieliţatu' ! Şi-atunci, cum să ştiu, biata de mine, la ce să m-aştept de fiece dată ? Parcă le-ar cîntări cu de-amăruntu', cît să mă chinuie pin' să-mi sară ţandăra. Şi mai ştie, afurisitu', că, dacă-mi dă o clipă răgaz sau mă face să rîd, s-a dus supărarea... nu-l mai pot bate. Da, da, nu mă port cu el cum trebuie. Bătaia e ruptă din rai. Stric copilu', ăsta-i adevăru-adevărat. Multe o să mai avem de pătimit şi unul şi altul, dacă-l las de capul lui. Parc-a intrat diavolu-n el, Doamne iartă-mă !... Da, ce să fac, e băiatu' sor-mi, răposata, Dumnezeu s-o ierte, nu mă lasă inima să-l bat. De cîte ori îl iert îmi pare rău, şi de cîte ori dau în el mi se rupe inima. Bine spune sfînta scriptură : omul născut din femeie are viaţa scurtă şi plină de griji ; vezi bine că aşa-i. După-masă o să chiulească de la şcoală şi, vreau nu vreau, iar o să fiu silită să-l pun la treabă mîine, drept pedeapsă. Greu îmi vine să-l pun să lucreze duminica, cînd ceilalţi copii n-au şcoală şi se joacă, dar ce pot face ? Fuge de treabă ca dracu' de tămîie, n-am însă încotro,

trebuie să-mi fac datoria cît de cît față de băiat, că doar nu-i vreau pierzarea.

Într-adevăr, Tom a tras chiulul și a petrecut de minune. S-a întors acasă tocmai bine înainte de cină ca să-i ajute lui Jim, micul negru, să taie lemne pentru a doua zi și să facă surcele — cu alte cuvinte, la timp ca să-i povestească lui Jim isprăvile sale, în vreme ce Jim făcea mai toată treaba. Fratele mai mic al lui Tom (sau mai bine zis frate-său vitreg), Sid, își terminase partea lui de muncă (adunatul surcelelor). Sid era un băiat cuminte, el nu se prea ținea de șotii și năzbîtii, ca alți copii.

În timp ce Tom lua masa de seară și șterpelea zahăr de cîte ori se ivea prilejul, mătușa Polly îi punea fel de fel de întrebări meșteșugite, doar-doar l-o prinde cu mîța-n sac. Ca multe suflete nevinovate, se credea vicleană nevoie mare, înzestrată cu darul unei diplomații misterioase și de nepătruns. Îi plăcea să creadă că străveziile-i urzeli erau șiretlicuri nemaipomenite.

De pildă acum :

— Tom, a fost cam cald azi la școală, nu-i așa ? întrebă ea.

— Da, tușă.

— Cald rău, nu ?

— Da, tușică.

— Nu ți-a venit să te duci la scăldat ?

Tom tresări ; îi încolți în minte o bănuială neliniștitoare. Cercetă atent chipul mătușii. Răspunse :

— Nu-u... adică nu prea...

Bătrînica întinse mîna și-i pipăi cămașa !

— Ei, dar parcă acum nu ți-e prea cald.

O măgulea gîndul că-i găsise cămașa uscată, fără să știe nimeni unde țintea ea. Dar Tom știa acum dincotro bătea vîntul, așa încît întrebarea următoare îl găsi pregătit :

— Unii dintre noi ne-am pus capul sub cișmea, uite, al meu e ud și-acu'.

Pentru o clipă mătușii Polly îi fu necaz că trecuse cu vederea o dovadă atît de grăitoare și că pierduse prilejul de a-și arăta iscusința. Dar numaidecît îi veni o idee și mai și :

— Tom, cînd ți-ai pus capul sub cișmea, nu ți-ai desfăcut gulerul de la cămașă, unde ți l-am cusut eu ? Ia descheie-te la haină, să văd !

De pe fața lui Tom pieri orice urmă de tulburare. Își descheie liniștit haina. Gulerul cămășii era cusut în toată legea.

— Ei comedie ! Hai, du-te și vezi-ți de treabă ! Am vrut să știu dacă n-ai tras cumva chiulul de la școală ca să te duci la scăldat ! De data asta, hai, treacă de la mine. Te pomenești, vorba aia, că ăi fi fiind vreo brînză bună în burduf de cîine ! Ăi fi mai bun decît pari. Barem pe ziua de azi !

Era cam înciudată că agerimea ei dăduse greș și totodată bucuroasă că se întîmplase ca Tom să umble și el o dată pe calea cea bună.

Dar Sid, să nu-și vîre el coada ?

— De — zise — dacă n-aș ști că i-ai cusut guleru' cu ață albă... și uite, asta-i neagră.

— Iii ! Sigur că cu albă l-am cusut !... Tom !!

Dar Tom, păzea !... Atîta mai avu timp să spună zbughind-o pe ușă :

— Sid, puiule, las' că ți-o plătesc eu !...

Cînd se află în siguranță, privi cu luare-aminte două ace mari de cusut, înfășurate unul cu ață albă și altul cu ață neagră, înfipte sub reverul hainei, apoi își spuse :

„De nu era Sid, n-ar fi băgat nici acu' de seamă. Fir-ar a naibii de treabă ! Ba coase cu alb. ba coase cu negru ! Barem de s-ar hotărî să coasă la fel ! Așa, cum dracu' să mai ții minte ? Și Sid ăsta... las' că-i arăt eu lui !"

Tom nu ar fi putut să fie dat ca exemplu colorlalți băieți din tîrg. Cunoștea el un băiat „model", dar nu putea să-l sufere.

Nu trecură însă nici două minute și uită de toate necazurile. Nu fiindcă necazurile lui ar fi fost cu un dram mai ușoare sau mai puțin amare decît acelea ale unui om în toată firea, ci fiindcă, pînă una-alta, acum avea o nouă și arzătoare preocupare, care-l făcea să uite, după cum și nefericirile oamenilor mai în vîrstă sînt uitate în entuziasmul noilor inițiative. De data asta era vorba de un fluierat nou, care-i plăcea în chip deosebit și pe care-l învățase de la un negru. Ardea de nerăbdare să-l încerce nestingherit. Fluieratul ăsta aducea oarecum cu al păsărilor ; era un fel de tril curgător, obținut prin atingerea cerului gurii cu limba, la răstimpuri scurte, în mijlocul unei melodii. Tot repetîndu-l silitor și atent, Tom izbuti să-i prindă meșteșugul și iată-l acum pășind alene pe

stradă, cu gura izvor de triluri melodioase şi cu inima plină de mulţumire. Starea lui sufletească era foarte asemănătoare cu aceea a unui astronom care descoperă o planetă nouă, dar fără doar şi poate că băiatul simţea o bucurie cu mult mai adîncă şi netulburată decît ar fi simţit astronomul.

După-amiezile de vară erau lungi. Nu se întunecase încă. Deodată Tom se opri din fluierat. I se ivise în faţă un străin, un băiat puţintel mai mare ca el. Un nou venit, de orice vîrstă, băiat sau fată, stîrnea vîlvă mare în biet tîrguşorul St. Petersburg[1] ! Şi unde mai pui că băiatul ăsta era şi frumos îmbrăcat — auzi colo : îmbrăcat frumos în zi de lucru ! Nemaipomenit ! Purta o pălăriuţă frumoasă, o hăinuţă din postav albastru, încheiată pînă-n gît, nou-nouţă şi curată, ca scoasă din cutie, pantalonii la fel. Şi avea şi ghete în picioare, deşi nu era decît vineri ; cravată la gît — o panglică colorată, de toată frumuseţea — şi o mutră de orăşan care pe Tom îl scotea din sărite. Şi cu cît se zgîia la minunea asta grozavă, cu atît era mai scîrbit de găteala străinului şi cu atît îi părea propria lui îmbrăcăminte mai jerpelită. Amîndoi stăteau şi se uitau unul la altul fără să scoată o vorbă. Cînd unul făcea vreo mişcare, celălalt se mişca şi el, dar tot în lături, roată. Se priveau mereu faţă-n faţă, pîndindu-se ca doi cocoşi. În cele din urmă, Tom spuse :

— Dacă vreau, te bat de te snopesc !
— Încearcă, dacă-ţi dă mîna !
— De ce să nu-mi dea ?
— Uite-aşa, că nu poţi !
— Eu nu pooot ?...
— Vezi bine că nu !
— Ba pot foarte bine !
— Ba nu poţi !
— Ba pot !
— Ba nu poţi !

Tăcere încordată. Şi iar Tom :

— Cum te cheamă ?
— Ce te priveşte ? Ai ceva de împărţit cu mine ?
— O să-ţi arăt eu acuşi ce am şi ce n-am !
— N-ai decît să-mi arăţi !

[1] *St. Petersburg* — mic oraş pe fluviul Mississippi, în centrul S.U.A.

— *Mai zi o dată* și vezi tu ce pățești !

— Poftim că mai zic o dată !

— Te crezi mare deștept, ai? Dacă vreau, c-o mînă te fac pilaf.

— Nu zău ? Aș vrea să-o văd și p-asta. Numa' gura-i de tine.

— Ba vezi tu ce bătaie-ți trag, dacă mai faci mult pe *nebunu'*.

— Nu mai spune ! Uite, mor de frică !

— Deșteptule ! Crezi că-i cine știe ce de capul tău ! Ia uite la el pălărie !

— Ce-ai tu cu pălăria mea ? Înghite-o dacă nu-ți place ! Să poftești să te-atingi de ea... Care îndrăznește, praf îl fac.

— Lăudărosule !

— Lăudăros ești tu !

— Ești un mincinos, asta e, și ți-e frică să te bați.

— Mie, frică ? Mă bat cu tine numa c-o mînă.

— Dacă mai îndrugi multe, iau o piatră și-ți fac capul chiseliță.

— Nu mai spune !

— Vezi tu acușica !

— Hai, să te văd ! Îți turuie gura, atîta știi ! De ce nu dai ? De frică !

— Mie, frică ?

— Da, ție.

— Ba nu mi-e frică deloc.

— Ba ți-e.

Iar pauză, iar priviri sfidătoare, iar țopăieli unul împrejurul celuilalt. Curînd stăteau umăr la umăr.

Tom spuse :

— Cară-te de-aici !

— Cară-te tu !

— Nici nu mă gîndesc.

— Nici eu.

Acum se propteau fiecare țeapăn într-un picior, îmbrîncindu-se din răsputeri și înfruntîndu-se, cu scăpărări de ură în priviri. Dar nici unul nu-l putea clinti din loc pe celălalt. Se opintiră ce se opintiră, pînă li se sui tot sîngele în obraz, apoi încetul cu încetul își muiară încordarea, fără a se slăbi o clipă din ochi. Tom rupse cel dintîi tăcerea :

— Eşti un laş şi un papă-lapte. O să te spui lu' frate-miu ăl mare. Să vezi ce-o să păţeşti ! El, dacă-şi pune mintea cu tine, te striveşte numai c-un deşt !

— Nu mai pot eu de frate-tu ! Eu am un frate mai mare ca al tău — şi, dacă vrea, dă de-a azvîrlita cu-al tău tocmai peste gardu' ăla. (Amîndoi fraţii erau născociţi.)

— Minţi !

— Aşa crezi tu !

Atunci Tom, îndîrjit, trase o linie în ţărînă, cu degetul mare de la picior, şi spuse :

— Dacă-ndrăzneşti să treci peste asta, te zvînt în bătaie. Încearcă şi-ai să vezi.

Băiatul cel străin păşi îndată peste linie, spunînd :

— Ia să te vedem, moară neferecată ce eşti !

— Mă, să nu mă scoţi din sărite, atita-ţi spun !

— Am văzut eu de mult că numa' gura-i de tine, da' cînd e vorba de bătaie...

— Mă nenorocitule ! Al naibii să fiu dacă nu te bat pă două parale.

Băiatul cel străin scoase din buzunar doi bani mari de aramă şi-i întinse batjocoritor.

Tom îl plesni peste mînă, de-i zburară banii cît colo.

O clipă mai tîrziu, amîndoi băieţii se rostogoleau şi se tăvăleau prin ţărînă, încăieraţi ca doi cotoi. Se trăgeau de păr, îşi rupeau hainele, se repezeau unul în nasul celuilalt, cu pumnii, cu unghiile, acoperindu-se de praf şi de glorie. Cînd iureşul se potoli, prin ceaţa bătăliei putea fi zărit Tom şezînd călare pe noul venit şi cărîndu-i la pumni cu nemiluita.

— Zi că te predai ! striga Tom.

Celălalt se zbătea să scape, ţipa, dar de furie neputincioasă.

— Zi că te predai ! şi-i căra mai departe la pumni.

În cele din urmă, străinul icni înăbuşit :

— Mă predau !

Tom îl lăsă să se ridice şi-i spuse dispreţuitor :

— Altă dată să te-nveţi minte să mai faci pe grozavu' !

Băiatul cel străin o luă din loc, scuturîndu-şi hainele, sughiţînd şi smiorcăindu-se. Din cînd în cînd, se mai uita înapoi, dînd din cap şi ameninţîndu-l pe Tom că o să-i arate el „cînd l-o prinde". Tom răspundea cu vorbe de

ocară, se umfla în pene... Cînd întoarse spatele, dînd să plece, celălalt se repezi, luă o piatră de pe jos și zvîrrr... îl lovi pe Tom drept între umeri, apoi, făcînd stînga-mprejur, o rupse la fugă, sprinten ca o căprioară. Tom îl fugări pe ticălos pînă acasă la el, aflînd cu prilejul acesta și unde locuia. După aceea, rămase acolo cîtva timp, ocupînd o poziție strategică în fața porții și sfidîndu-l pe inamic, doar, doar o ieși afară ; dar inamicul se mulțumea să se strîmbe la el de la fereastră, făcîndu-se că nu vede provocarea. În cele din urmă apăru mama inamicului, care îl făcu pe Tom cu ou și cu oțet, numindu-l derbedeu, prost-crescut, mojic, și poftindu-l să plece. Neavînd încotro, Tom se văzu nevoit să părăsească poziția, nu însă înainte de a spune „c-o să aibă el grijă de băiatul ăla".

Ajunse acasă pe întuneric ; se cățără cu luare-aminte pe fereastră, dar, cînd să sară, întîlni un obstacol neașteptat în persoana mătușii Polly, care pîndea la geam. Cînd văzu ea în ce hal îi erau hainele, intenția de a-l pune să lucreze duminică drept pedeapsă se prefăcu în hotărîre de neclintit.

CAPITOLUL II

Sosi și dimineața de duminică. Întreaga fire, proaspătă, strălucitoare, fremăta de viață. Inimile erau pline de cîntec, iar celor cu inima tînără cîntecul li se revărsa pe buze. Pretutindeni nu vedeai decît chipuri voioase, peste tot domnea primăvara, văzduhul era plin de mireasma salcîmilor în floare.

Dincolo de sat, dominîndu-l cu înălțimea ei, se zărea măgura Cardiff, acoperită de verdeață. Nu era nici prea departe, nici prea aproape, ci tocmai la depărtarea potrivită ca să-ți pară un ținut de basm, tihnit, îmbietor.

La capătul drumului apăru Tom, ducînd o căldare cu var și o bidinea cu coadă. Cînd dădu cu ochii de gard, întreg peisajul se posomorî și o adîncă melancolie îi întunecă sufletul. Douăzeci și șapte de metri de gard, de doi metri și jumătate înălțime ! Lumea îi păru fără rost, viața o povară. Oftînd, muie bidineaua și o trecu peste șipca de

sus, repetă operația, mai dete o dată ; măsură din ochi neînsemnata fîșie văruită, apoi vasta întindere de gard nevăruit și se lăsă descurajat pe o buturugă.

Tocmai atunci ieși Jim pe poartă, sărind într-un picior, cu o găleată goală în mînă și cîntînd „Fetițele din Buffalo". Lui Tom niciodată nu-i plăcuse să se ducă la fîntînă după apă, dar astăzi era de altă părere. Își aminti că la fîntînă se adună fel de fel de lume, băieți și fete de toate culorile : albi, mulatri și negri, care își așteptau rîndul flecărind, schimbînd între ei tot felul de nimicuri de joacă, ciorovăindu-se, luîndu-se la bătaie și zbenguindu-se în fel și chip. Își mai aminti, că, deși pînă la fîntînă nu erau decît vreo sută și ceva de metri, Jim zăbovea totdeauna cel puțin un ceas pînă să se întoarcă cu căldarea cu apă ; și chiar și atunci trebuia să se ducă cineva după el să-l tragă de mînecă. Aducîndu-și aminte de toate acestea, Tom spuse :

— Măi Jim, mă duc eu să aduc apă dacă dai tu nițel cu bidineaua.

Jim scuturâ energic din cap și răspunse :

— Nu poate, dom' Tom. Stăpîna spus la mine trebui aduci apă și nu oprești pierzi timp și joci. Spus dînsa ști dom' Tom roagă eu văruiește, și spus dînsa că eu vede treabă, văruit ai grijă dînsa !

— Lasă, mă Jim, nu te lua după ea. Așa vorbește ea totdeauna. Dă-ncoa' găleata, nu stau mult... un minut. Nici n-o să știe.

— Ba, mi-e frică, dom' Tom. Stăpîna spus sucește gîtu' Jim. Crede, dom' Tom.

— Dînsa ?!... Fugi de-acolo ! Nu bate niciodată pe nimeni, îți ciocăne nițel capu' cu degetaru', cc, asta-i bătaie ? Spune și tu ! Așa te sperie ea cu vorba. Da' ce, vorbele le simți ? Mai rău e cînd începe să plîngă, Jim, auzi Jim ?.... Îți dau o bilă albă, una de marmură !

Jim începu să se cam moaie.

— O bilă albă, Jim !... Uite-aici. Așa-i că-i grozavă ?

— Tii !... Jim nu văzut așa bil'. Da, dom' Tom, Jim frică bate stăpîna...

— Și hai să-ți arăt și buba mea de la picior !

Jim era și el om ; cum ar fi putut să reziste unei asemenea ispite ! Puse găleata jos, luă în primire bila albă și, uitînd de toate, se aplecă plin de curiozitate peste piciorul cu bubă, în timp ce Tom desfăcea pansamentul. Un

minut mai tîrziu, Jim fugea de-i sfîrîiau călcîiele, la vale, spre fîntînă, cu găleata zdrăngănind a gol. Tom văruia de mama focului, iar mătuşa Polly părăsea cîmpul de bătaie, cu un papuc în mînă şi cu bucuria învingătorului în priviri.

Dar zelul lui Tom nu dură mult. Începu să-şi amintească ce planuri făurise el pentru ziua aceea. În curînd băieţii care nu fuseseră pedepsiţi aveau să iasă pe stradă şi să facă fel de fel de năzdrăvănii. Ce-or să-şi mai bată joc de el că era pedepsit să lucreze ! Gîndul ăsta îl seca la inimă. Începu să se scotocească prin buzunare, inventariindu-şi cu băgare de seamă avuţiile : frînturi de jucării, bile şi o mulţime de alte nimicuri. Poate că i-ar fi ajuns ca să ademenească pe careva să lucreze în locul lui, dar n-ajungeau nici pe departe ca să-şi cumpere o jumătate de oră de libertate deplină. Aşadar îşi băgă înapoi în buzunare averea, mai bine rînduită decît o scosese, şi renunţă mîhnit la ideea de a încerca să-i cumpere pe băieţi. Deodată, însă, în acea clipă întunecată şi plină de deznădejde, îi veni o idee ! O idee strașnică, măreaţă ! Luă iar bidineaua şi se apucă liniştit de lucru. Nu trecu mult, şi la orizont apăru Ben Rogers ; tocmai băiatul de a cărui gură se temea cel mai mult. Ben venea ţopăind : hop-ţop-hop, dovadă că inima-i era voioasă şi plină de speranţe mari. Mușca dintr-un măr şi la răstimpuri scotea cîte un chiot lung şi melodios, urmat de un sonor „ding-dong-dong, ding-dong-dong", fiindcă făcea pe vaporul. Cînd se apropie, reduse viteza, o luă prin mijlocul străzii, înclină mult la tribord şi făcu nişte manevre maiestuoase de acostare. Era nici mai mult, nici mai puţin decît „Marele Missouri" [1], cu cala cufundată, chipurile, la vreo trei metri în apă ; el era vapor, căpitan şi clopoţelul telegrafului în acelaşi timp, astfel încît trebuia să-şi închipuie că stă pe propria-i punte de comandă, că dă ordine şi că tot el le şi execută.

— Stopaţi, dom'le comandant ! Ting-ling-ling ! Încetini şi se îndreptă prudent spre marginea drumului. Maşina înapoi ! Ting-ling-ling ! Braţele i se încordară şi coborîră ţepene de-a lungul corpului. Tribordu-napoi ! Ting-ling-ling ! Zdup-zdup-zdup ! Braţul drept descria între

[1] Unul din cele mai mari vase care navigau pe atunci pe fluviul Mississippi.

timp cercuri falnice, fiindcă înfăţişa un zbat [1] de treisprezece metri. Babordu-napoi ! Ting-ling-ling ! Zdup-zdup-zdup ! Mîna stîngă începu să descrie cercuri. Stop tribordu'! Ting-ling-ling ! Stop babordu' ! Vino la tribord ! Stop ! Lasă-ncet zbatu' de-afară ! Ting-ling-ling ! Zdup-zdup-zdup ! Dă bandula [2]. Mai iute ! Dă şi parîma ! Haide, ce stai ? Prinde-o de ciotu' ăla ! Volta peste tot ! Dă-i drumu' ! Stop maşinile, dom'le comandant ! Ting-ling-ling ! Şşt ! ş-ş-ş-t ! ş-ş-t ! (Încerca ventilele.)

Tom văruia înainte liniştit, de parcă nici n-ar fi văzut vaporul. Ben se zgîi o clipă la el, apoi zise :

— Hi-hi ! Ai păţit-o, ă ?

Nici un răspuns. Tom cercetă ultima dîră de var cu o privire lungă şi scrutătoare de artist, mai plimbă o dată cu gingăşie bidineaua peste acelaşi loc şi iarăşi examină rezultatul cu o privire critică. Între timp, Ben se apropiase de el ca la un pas. Lui Tom îi lăsa gura apă după măr, dar părea cu totul şi cu totul absorbit de treaba pe care o făcea. Pierzîndu-şi răbdarea, Ben spuse :

— Ce e, şefule ? Te-a pus la treabă ?

— A, tu erai, Ben ? Nici nu te văzusem.

— Ştii ? Eu mă duc la scăldat... Sîc !... Ce-ai mai vrea şi tu, te cred !.... Ori te pomeneşti că-ţi place mai bine să dai cu bidineaua ?.... Sigur, tu te dai în vînt după muncă, mie-mi spui !

Tom îl privi o clipă lung, apoi spuse :

— Ce, tu zici că asta-i muncă ?

— Da' ce-i ?

Tom se apucă iar de văruit. Mai dete de două-trei ori cu bidineaua, apoi răspunse nepăsător :

— O fi, n-o fi... eu atîta ştiu, că-mi place.

— Fugi d-aci... nu cumva vrei să te cred ?

Tom văruia înainte de zor.

— Cum să nu-mi placă ? Da' ce zici tu, că în fiecare zi îţi pică norocul să văruieşti un gard ca ăsta ?

Iată că lucrurile apăreau într-o lumină cu totul nouă. Ben încetă brusc să mai ronţăie mărul. Tom plimba graţios bidineaua în sus şi-n jos, se dădea cîte un pas înapoi,

[1] *Zbat* — roată propulsoare, folosită ca mijloc de locomoţie navală pentru vasele de altădată.

[2] *Bandulă* — frînghie la capătul căreia este atîrnată o greutate, cu ajutorul ei se aruncă pe mal parîma de legare a vaporului.

ca să vadă efectul, mai migăleă pe ici, pe colo, își privea din nou opera, iar Ben — Ben îi urmărea fiece mișcare, din ce în ce mai îngîndurat. Nu trecu mult și, nemaiputîndu-se stăpîni, zise :

— Mă Tom, lasă-mă să văruiesc și eu niţel !

Tom se opri o clipă, chibzuind adînc în sinea lui, fu cît p-aci să încuviinţeze, dar numaidecît se răzgîndi :

— Nu, nu se poate, Ben. Mătușa Polly ţine mult la gardu' ăsta, fiindcă, știi, e la stradă... Să fie ăl din dos, n-aș zice nimica, și nici ea. Zău, nu-ș' ce-are ea cu gardu' ăstă ; zice că trebuie văruit cu mare, mare grijă. Eu zic că din o mie de băieţi, ce din o mie... din două mii, unu' dacă s-o pricepe să-l văruiască bine !

— Ce spui, mă !... Hai, Tom, nu mai fi așa, lasă-mă și pe mine să încerc numai un pic. Ce, să fiu eu în locul tău, nu te-aș lăsa ?

— Cum, Ben, crezi că eu nu vreau să te las ?.... Vreau, mă Ben, zău că vreau... da' tușa Polly... uite, ca să vezi, a vrut Jim să văruiască gardul, nu i-a dat voie ; și Sid a vrut să-l văruiască, și nici lui nu i-a dat voie. Tu nu vezi că nu pot ? Nu pot și gata. Dacă te las să-l văruiești și se întîmplă vrun bucluc, ce mă fac, ai ? Spune și tu.

— Fugi d-acolo, că n-o să se întîmple nimic, o să-l fac la fel de bine ca tine ! Hai, lasă-mă să-ncerc ! Haide ! Hai, că-ţi dau cotoru' mărului, cu toţi sîmburii !

— De, știu și eu ce să zic... Nu, zău, Ben, nu se poate, mi-e frică.

— Îţi dau tot măru' !

Tom se despărţi de bidinea cu șovăială pe chip și cu bucurie în suflet. Iar în timp ce fostul vapor „Marele Missouri" trudea și nădușea în soare, artistul scos la pensie ședea pe un butoi din apropiere, la umbră, bălăbănindu-și picioarele, molfăind din măr și urzind planuri cum să mai prindă în laţ și pe alţi proști. Se găsiră destui ; una-două răsărea cîte un băiat. Venea să-și bată joc și rămînea să văruiască. În clipa cînd Ben nu mai putu de oboseală, Tom îi și cedă rîndul lui Billy Fisher, în schimbul unui zmeu bine cîrpit, și cînd îi expiră termenul lui Billy, Johny Miller oferi un guzgan mort, plus sfoară de hîţînat; și tot așa în șir, timp de cîteva ceasuri. De unde, dimineaţa, Tom fusese un biet băiat nevoiaș, pe la mijlocul după-amiezii abia își mai putea număra avuţiile. În afară de obiectele mai sus numite, avea douăsprezece bile, un

ciob de sticlă albastră străvezie, un mosor fără aţă, o cheie care nu descuia nimic, o bucată de cretă, un dop de sticlă, un soldat de plumb, o pereche de *mormoloci*, şase pocnitoare, un pisoi chior, o clanţă de alamă, o zgardă de ciine (păcat că n-avea ciine !), nişte plăsele de briceag, patru coji de portocală şi o cercevea veche, stricată. Timpul trecuse — plăcut, fără nici o oboseală, fusese înconjurat de prieteni şi unde mai pui că gardul avea pe el trei straturi de văruială ! Dacă nu s-ar fi isprăvit varul, i-ar fi ruinat pe toţi băieţii din tîrg.

Tom spunea că, la urma urmei, lumea nu era chiar aşa de plicticoasă. Descoperise fără să ştie că pentru a face pe om să dorească un lucru, fie că-i bărbat în toată firea, fie că-i băieţaş, trebuie să-i înfăţişezi acel lucru ca greu de obţinut. Dacă ar fi fost un filozof mare şi înţelept, de pildă ca scriitorul acestei cărţi, ar fi învăţat de pe urma întîmplării de mai sus că muncă înseamnă ceea ce eşti nevoit să faci, iar joc — ceea ce nu eşti nevoit să faci. Ar fi înţeles mai uşor de ce acela care face flori de hîrtie sau cel care învîrte cu piciorul o roată înseamnă că munceşte, pe cînd acela care dărîmă popice sau cel care suie Mont-Blanc-ul se cheamă că se distrează. Există gentlemeni bogaţi, în Anglia, care mînă poştalioane cu patru cai, treizeci pînă la cincizeci de kilometri pe zi, în toiul verii, fiindcă această plăcere este neaccesibilă oamenilor de rînd : îi costă o mulţime de bani ; dar dacă ar primi leafă pentru treaba asta, s-ar chema că sînt puşi să muncească şi atunci s-ar lăsa repede păgubaşi.

CAPITOLUL III

Tom se înfăţişă înaintea mătuşii Polly, care şedea în faţa unei ferestre deschise, într-o cameră prietenoasă din fundul casei — un fel de dormitor, sufragerie şi bibliotecă în acelaşi timp. Aerul înmiresmat al verii, liniştea îmbietoare la odihnă, parfumul florilor şi zumzetul monoton al albinelor o făcuseră pe mătuşă să aţipească. Moţăia cu andrelele în mînă ; motanul îi ţinea de urît, dar şi el adormise în poală. Ca să nu-i pice ochelarii, şi-i proptise

pe tîmple, printre şuviţele sure. Era încredinţată că Tom o zbughise de mult de la treabă şi se minună cînd îl văzu predîndu-se iar puterii ei, cu atîta semeţie.

— Mătuşă, acu' îmi dai voie să mă duc să mă joc ?

— Cum, aşa repede ? Cît ai făcut pînă acu' ?

— Tot gardul, mătuşică.

— Tom, nu minţi ! Toate ca toate, dar minciuna n-o înghiţ !

— Nu te mint, tuşă, zău că-i gata tot !

Mătuşii Polly nu-i prea venea să creadă. Se duse să vadă cu ochii ei. S-ar fi mulţumit să se dovedească adevărat măcar şi un sfert din ce-i spusese Tom. Dar care nu-i fu mirarea cînd văzu gardul spoit tot, cu grijă, strat peste strat, ba încă şi împodobit cu un brîu. Parcă nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Ei comedie ! exclamă ea... N-am încotro, trebuie să recunosc că ştii să munceşti cînd vrei, băiete ! Apoi coborî preţul laudei, adăugînd : Da' tare rar vrei, ce să zic !... Hai, du-te la joacă ; să nu uiţi însă să te întorci săptămîna asta, diavole, că de nu, îţi pun pielea pe băţ !

Era atît de copleşită de măreaţa lui ispravă, încît merse cu el la cămară şi-i alese un măr de soi. I-l dete împreună cu o predică despre însemnătatea şi gustul sporit al unui lucru bun, dobîndit nu prin păcat, ci prin cuviincioasă osteneală. Pe cînd încheia cu o frumoasă înfloritură în stil biblic, Tom şterpeli o gogoaşă.

Apoi se strecură afară şi-l văzu pe Sid, care tocmai urca scara ce ducea la odăile de sus. Puse mîna pe nişte bulgări de pămînt şi zvîrr ! cu ei în Sid. Pînă ce mătuşa Polly, luată prin surprindere, să-şi vină în fire şi să se grăbească a sări într-ajutor, vreo şase-şapte bulgări îşi nimeriseră ţinta, iar Tom o şi zbughise peste gard, făcîndu-se nevăzut. Sigur că exista şi o poartă, dar Tom era de obicei prea grăbit pentru a o folosi. Se simţea cu inima împăcată, acum că se răfuise cu Sid, care îi arătase mătuşii aţa neagră şi-l băgase în bucluc.

Ocoli cu băgare de seamă casele de la drum şi ajunse într-o ulicioară noroioasă, care trecea prin dosul grajdului mătuşii. Trecu dincolo de zona periculoasă în care putea fi prins şi pedepsit. Se îndreptă spre piaţa publică a tîrgului, unde două „armate" de băieţi aveau întîlnire pentru a-şi măsura forţele, conform unei înţelegeri prealabile. Tom era generalul-comandant al uneia din oşti, Joe

Harper (prietenul său cel mai bun) era căpetenia celeilalte. Aceşti doi mari comandanţi de oaste nu se înjoseau să ia ei înşişi parte la luptă, asta era treaba răcanilor ; aşezaţi pe o movilă, conduceau amîndoi operaţiile, transmiţînd ordine prin aghiotanţi. Oastea lui Tom cuceri o mare victorie, după o luptă îndelungată şi aprigă. Apoi se numărară morţii, se făcu schimb de prizonieri şi se căzu de acord asupra condiţiilor conflictului următor, stabilindu-se şi ziua bătăliei ce devenea necesară — după care oştile se aliniară şi părăsiră încolonate cîmpul de bătaie, iar Tom se îndreptă singur spre casă.

Trecînd pe lîngă locuinţa lui Jeff Thatcher, văzu în grădină o fetiţă necunoscută, o fiinţă drăgălaşă, mică, cu ochi albaştri şi părul bălai împletit în două coade lungi ; purta o rochie albă de vară şi pantalonaşi lungi, brodaţi. Proaspăt încununatul erou căzu învins fără să fi tras un singur foc. O oarecare Amy Lawrence îi pieri din inimă, fără a lăsa în urmă nici umbra unei amintiri. Crezuse c-o iubeşte la nebunie, îşi închipuise că o adoră, şi iată că nu fusese decît un capriciu. Îi trebuiseră luni întregi ca s-o cucerească ; nu era decît o săptămînă de cînd i se destăinuise şi ea. Timp de şapte zile, numai şapte zile, fusese cel mai fericit şi cel mai mîndru băiat din lume, şi iată că într-o singură clipă ea îi ieşise din inimă, ca un oaspe întîmplător, a cărui vizită a luat sfîrşit.

Sorbi din ochi, în taină, pe acest idol nou, pînă băgă de seamă că şi ea îl văzuse ; atunci prefăcîndu-se că n-o vede, începu să facă fel de fel de giumbuşlucuri, ca să-i cîştige admiraţia. Se maimuţări aşa un timp, dar în toiul unor acrobaţii primejdioase, trăgînd cu coada ochiului spre fetiţă, văzu că se îndrepta nepăsătoare spre casă. Tom făcu cîţiva paşi şi se sprijini mîhnit de gard, nădăjduind că fata va mai zăbovi un pic. Ea se opri o clipă pe trepte, apoi păşi spre uşă. Cînd puse piciorul pe prag, Tom scoase un suspin adînc. Dar îndată faţa i se lumină căci, o clipă înainte de a dispare, ea aruncă o pansea peste gard. Băiatul alergă roată, pînă la un pas-doi de floare, se opri punînd mîna streaşină la ochi şi privi în josul străzii, ca şi cum s-ar fi petrecut acolo ceva interesant. Apoi culese de pe jos un pai şi căută să-l ţină în echilibru pe nas, lăsîndu-şi capul pe spate. Şi tot mişcîndu-se aşa cînd într-o parte, cînd într-alta, adînc cufundat, chipurile în exerciţiile acestea, se apropia întruna, pieziş, de pansea,

pînă ce picioru-i desculţ atinse floarea şi degetele-i încîrligate o înhăţară ; atunci se depărtă, ţopăind într-un picior, şi, ţinînd strîns comoara, dispăru după colţ, dar numai un minut, cît îi trebui ca să vîre floarea înăuntrul surtucului, lîngă inimă, sau poate lîngă stomac — nu se prea pricepea la anatomie şi nici nu făcea caz de asemenea mici deosebiri. Apoi se înapoie şi zăbovi pe lîngă gard pînă se înseră, tot făcînd la giumbuşlucuri, ca şi mai înainte, deşi fata nu se mai arătă deloc. Tom se mîngîia întrucîtva cu gîndul că între timp s-o fi apropiat de vreo fereastră şi o fi băgat de seamă cum îşi da el osteneală să-i placă. În cele din urmă, desprinzîndu-se cu greu de lîngă gard, o porni spre casă, cu capul roi de visuri şi închipuiri.

În tot timpul cinei fu atît de vesel şi neastîmpărat, încît mătuşă-sa se întreba : „Ce-o fi cu băiatul ?“ Îi trase o săpuneală zdravănă că zvîrlise cu bulgări în Sid, dar lui nici nu-i păsa. Încercă să şterpelească o bucată de zahăr chiar de sub nasul mătuşii, care îl plesni peste mînă.

— Pe Sid nu-l baţi, tuşă, cînd ia zahăr — se jelui Tom.

— Fiindcă Sid e băiat cuminte şi nu mă chinuie ca tine. De n-aş fi cu ochii pe tine, tu toată ziua ai ronţăi la zahăr.

Apoi, mătuşa intră în bucătărie, şi Sid, fericit că el nu era supus pedepsei, întinse mîna spre chiseaua cu zahăr, înfruntîndu-l astfel pe Tom, care abia se stăpînea să nu-l plesnească. Dar Sid făcu o mişcare greşită, chiseaua căzu jos şi se sparse. Tom era în al nouălea cer. Atît de mult îl bucură întîmplarea, încît îşi ţinu limba în frîu şi tăcu. Îşi spuse că n-are să sufle o vorbă, chiar cînd va intra mătuşa, ci are să stea liniştit, pînă va întreba ea cine făcuse boroboaţa. Abia atunci are să-i spună ; ce plăcere să-l vadă pe băiatul cuminte şi alintat luînd cîteva scatoalce ! Nu-şi mai încăpea în piele de bucurie şi cu greu se stăpîni cînd intră bătrîna şi se opri în faţa cioburilor, aruncînd fulgere de mînie pe deasupra ochelarilor. Tom îşi spuse : „Acu' îi dă drumu' !“ şi în clipa următoare se văzu zvîrlit la pămînt ! Cînd palma grea a mătuşii se ridică să lovească din nou, Tom strigă :

— Stai ! De ce mă croieşti pe mine ? Sid a spart-o!

Mătuşa Polly rămase cu mîna în vînt, iar Tom ridică privirea, aşteptînd cuvintele de milă, alintătoare. Dar cînd îi reveni graiul, mătuşa Polly spuse doar atît :

— Hm ! Las' că n-ai mîncat tu degeaba papara ! Ăi fi făcut tu vreo altă trăsnaie cît n-am fost p-aci.

Apoi începu s-o mustre conştiinţa, vru să spună o vorbă bună, drăgăstoasă, socoti însă că o astfel de vorbă ar fi tălmăcită drept mărturisire că greşise ; disciplina interzicea asemenea purtare. De aceea tăcu şi-şi văzu de treabă, cu inima tulburată. Tom şedea ursuz într-un colţ şi cugeta cît e de nenorocit. Ştia că în sufletul ei mătuşa îi cerea iertare în genunchi şi asta îl umplea de o mulţumire posacă. Dar el unul n-avea de gînd să dea semne de mîhnire şi nici pe-ale ei nu voia să le bage în seamă. Ştia că din cînd în cînd o privire înlăcrimată stăruia asupră-i, dornică de împăcare, dar se împotrivea s-o întîlnească. Se închipuia zăcînd, bolnav de moarte, iar pe mătuşă-sa aplecată deasupră-i, implorînd un cuvinţel de iertare, dar el se va întoarce cu faţa la perete şi va muri fără a rosti acel cuvînt. O, cum se va simţi ea oare în clipa aceea ? Apoi se închipuia adus acasă de la rîu, înecat, cu zulufii uzi, cu bietele-i mîini de-a pururi liniştite, cu inima rănită odihnind în pace. Cum se va arunca mătuşa asupra trupului lui neînsufleţit şi cum îi vor curge lacrimile şiroaie ! Cum se va mai ruga lui Dumnezeu să-i dea înapoi băiatul, făgăduind că niciodată, niciodată nu-l va mai năpăstui ! El însă va zăcea neclintit, rece şi alb ca varul, biet mucenic plăpînd, ajuns la capătul suferinţelor. Aceste tragice vedenii, cu care îşi înfierbînta închipuirea, îi răvăşiră într-atîta sufletul, încît era nevoit să înghită neîncetat ; cît p-aci să se înece de atîtea suspine înăbuşite. Ochii îi înotau în lacrimi, care se revărsau cînd clipea şi se prelingeau pe obraji, picurîndu-i din vîrful nasului. Şi atîta plăcere simţea să-şi alinte supărarea, încît nu putea îndura nici o voioşie de rînd în juru-i ; veselia altora îl scotea din sărite, îi jignea cele mai sfinte sentimente. Cînd vară-sa Mary năvăli în odaie cu paşi de dans, plină de bucuria de a se vedea iar acasă — după o vizită la ţară ce durase o săptămînă, şi-i păruse o veşnicie — el se ridică şi, învăluit în nori şi negură, ieşi din cameră, pe altă uşă decît aceea prin care intrase ea, aducînd cu sine cîntec şi soare.

Rătăci departe de obişnuitele locuri de joacă ale băieţilor, căutînd colţuri triste şi părăsite, care se potriveau cu starea lui sufletească. O plută de buşteni, pe rîu, i se păru locul cel mai nimerit ; se aşeză pe marginea ei. Contempla întinderea vastă şi mohorîtă a apei, dorind să se poată

îneca dintr-o dată şi pe nesimţite, fără a mai încerca obişnuitele suferinţe hărăzite de natură. Apoi îşi aminti de floarea lui. O scoase din buzunar. Boţită şi veştedă cum era, ea sporea parcă amara-i fericire. Se întreba dacă „ei" i-ar fi milă, de-ar şti. Ar plînge oare, ar dori să-l poată cuprinde după gît, şoptindu-i vorbe de mîngîiere şi îmbărbătare ? Sau i-ar întoarce spatele cu răceală, ca toată această lume perfidă ? Vedenia asta îi dădea chinuri atît de plăcute, încît şi-o readucea întruna în minte, privind-o mereu sub altă lumină, pînă cînd în cele din urmă ea se destrămă, de mult ce-o folosise. În cele din urmă, Tom se ridică oftînd şi se cufundă în întuneric. Pe la nouă şi jumătate-zece, trecu pe strada, pustie la acea oră, unde locuia necunoscuta adorată şi se apropie de casa ei. Se opri o clipă şi ascultă încordat. Nici un zgomot nu tulbura tăcerea ; în perdeaua unei ferestre de la catul al doilea se răsfrîngea pîlpîirea slabă a unei lumînări. Oare acela să fie lăcaşul binecuvîntat în care sălăşluia ea ? Sări gardul, se furişă printre răzoare, pînă ajunse sub fereastră. Privi în sus, vreme îndelungată, stăpînit de o emoţie puternică ; apoi căută un loc în dreptul ferestrei şi se lungi la pămînt, pe spate, ţinînd strîns în mîinile-i împreunate pe piept biata floare veştedă. Aşa ar fi vrut să moară : afară, în lumea aspră şi haină, sub bolta rece a cerului ; biet băiat fără cămin, fără o mînă prietenă care să-i şteargă sudoarea morţii de pe frunte, fără o faţă iubitoare care să se aplece milostivă, asupră-i, cînd avea să vină chinul cel de pe urmă. Aşa îl va vedea ea, cînd va veni a doua zi la geam, să privească zorile voioase, şi, ah, vărsa-va ea oare o lacrimă peste sărmanul lui trup neînsufleţit, va scoate ea oare un suspin, cît de uşor, văzînd o viaţă tînără şi plină de făgăduieli atît de nemilos zdrobită, atît de timpuriu secerată ?

Deodată fereastra se deschise cu un scîrţiit, glasul strident al unei slujnice profană liniştea sfîntă şi un potop de apă inundă rămăşiţele mucenicului care zăcea la pămînt !

Eroul, mai-mai să se înăbuşe, sări în picioare şi se uşură strănutînd. În aer se auzi un vîjîit ca de proiectil, însoţit de o înjurătură înfundată, urmă un zgomot de sticlă spartă, apoi o făptură măruntă şi nedesluşită sări gardul şi, ca o săgeată, se împlintă în beznă.

Nu mult după aceea, Tom, dezbrăcat pentru culcare, își revizuia la lumina unei lumînări de seu veșmintele ude leoarcă. Sid se deșteptă, dar chiar dacă îi trecu prin minte să facă „anumite aluzii la anumite subiecte", se răzgîndi și tăcu chitic, căci privirea lui Tom nu făgăduia nimic bun.

Tom se întoarse cu fața la perete, fără să-și mai bată capul cu rugăciunea, iar Sid trecu la catastif abaterea.

CAPITOLUL IV

Zorile luminară o lume liniștită. Razele soarelui se revărsaú ca o binecuvîntare asupra pașnicului tîrgușor. După gustarea de dimineață, mătușa Polly ținu slujbă religioasă în familie. Începu printr-o rugăciune, clădită pe temelii solide de citate biblice, cimentate între ele cu un strat subțire de idei originale. Din vîrful acestei clădiri, ca de pe Muntele Sinai, dete drumul uneia din cele zece porunci. După asta, Tom „se duse în pustie", ca să spunem așa, adică se apucă să-și învețe versetele [1]; Sid învățase lecția cu cîteva zile înainte. Tom lupta din răsputeri să țină minte cinci versete. Alesese o parte din predica de pe Munte, fiindcă alte versete mai scurte nu putuse găsi.

După o jumătate de oră dobîndise o vagă idee despre lecție, dar numai atît, căci mintea lui străbătea întregul cîmp al gîndirii omenești, iar mîinile-i neastîmpărate se îndeletniceau cu tot felul de jocuri odihnitoare. Mary luă cartea să-l asculte; el începu să bîjbîie, ca prin ceață:

— Fericiți cei... ă... ă...
— Săraci...
— Da... săraci; fericiți cei săraci... ă... ă...
— Cu duhul...
— Cu duhul. Fericiți cei săraci cu duhul, că ei... ei...
— Că a lor...

[1] Duminică, la școală, elevii erau siliți să învețe pe de rost pasaje întregi din Biblie; școala duminicală dubla oarecum studiul religiei care dispunea de ore curente în cursul săptămînii.

— Că a lor... Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor. Fericiți cei ce plîng, că aceia... aceia...

— Se...

— Aceia se...

— V... o... Vor !

— A, da, vor ! Că aceia se vor, că aceia se vor... ă... ă... vor plînge... ă... fericiți cei ce vor... cei ce vor... ă... ce vor... plînge, că aceia... că aceia se vor... Ce se vor ? De ce nu-mi spui, Mary ? Cum poți să fii așa rea ?

— Vai, Tom, nerod mai ești ! Nici prin gînd nu-mi trece să te necăjesc, cum poți să crezi așa ceva ? Du-te și mai învață. Nu te descuraja, Tom, să vezi c-ai să poți, și cînd ai să știi bine, o să-ți dau ceva frumos ! Hai, fii băiat de treabă !

— Bine ! Dar ce-mi dai, Mary ? Hai, spune, ce ?

— Ai răbdare. Dacă-ți spun că e ceva frumos, poți să mă crezi.

— Așa e, Mary. Ai dreptate. Bine. Mă pun iar pe tocit.

Și se puse iar pe tocit. Împins de curiozitate, cît și de dorința de cîștig, se apucă să învețe cu atîta însuflețire, încît ajunse la un rezultat strălucit.

Mary îi dete un briceag nou-nouț, marca „Barlow", în valoare de doisprezece cenți și jumătate. Tom era beat de fericire. Adevărat că briceagul nu tăia defel, dar era chiar „Barlow", așa că Tom avea de ce să fie mîndru. Nu știu cine le-a băgat în cap băieților din Vest că existau contrafaceri după o armă ca asta. Niciodată n-am să înțeleg cum puteau crede unii asemenea lucru. Străduindu-se, Tom izbuti să cresteze muchia bufetului, și tocmai se pregătea să împodobească în același fel și biroul, cînd fu chemat să se îmbrace pentru școala de duminică.

Mary îi dădu un lighean și o bucată de săpun. Tom ieși cu ele afară și așeză ligheanul pe un scăunel, muie săpunul în apă și-l puse iar jos ; își suflecă mînecile, vărsă binișor apa în țărînă, apoi intră în bucătărie și începu să-și steargă de zor obrazul cu prosopul agățat după ușă. Dar Mary îi luă prosopul și-l dojeni.

— Nu ți-e rușine, Tom ? Ce ți-e așa frică de apă ? Hai, fii băiat cuminte și spală-te !

Tom se cam fîstîci. Mary îi puse iarăși apă în lighean. De data asta, stătu cîtva timp aplecat deasupra ligheanului, pînă să prindă curaj ; apoi răsuflă adînc și începu Cînd intră în bucătărie, cu amîndoi ochii închiși și bîj-

bîind cu mîinile întinse după prosop, dîrele de clăbuc şi de apă ce i se prelingeau pe faţă dovedeau îndeajuns de grăitor intenţiile lui onorabile. Dar cînd se arătă de după prosop, înfăţişarea lui tot nu era mulţumitoare, zona curată se sfîrşea brusc în dreptul bărbiei, ca o mască, mai jos începea un ţinut întunecos şi neirigat, care-i cuprindea tot gîtul şi ceafa. Mary se hotărî să-l ia ea în primire. Cînd ieşi din mîinile ei, Tom era om ca toţi oamenii, fără deosebire de culoare. Părul bine udat era periat cu îngrijire, iar cîrlionţii scurţi aşa fel rînduiţi, încît produceau un efect general cochet şi simetric. (Cînd scăpa de sub supraveghere, băiatul îşi descreţea părul cu multă trudă şi-l netezea cît putea : cîrlionţii îi umpleau viaţa de amărăciune, deoarece îi socotea ceva femeiesc.) Mary îi aduse rîndul de haine pe care de doi ani încoace le purta numai duminicile ; erau numite „hainele alelalte", ceea ce ne arată cuprinsul garderobei lui. După ce se îmbrăcă singur, fata îl mai dichisi : îi încheie pînă la gît haina curată, îi răsfrînse gulerul mare al cămăşii peste umeri, îi zbîrli iar părul, cu peria, şi la urmă îi aşeză pe creştet pălăria pestriţă de pai. Acum arăta cu mult mai îngrijit şi totodată mai stingherit ; se simţea cum nu se poate mai prost : hainele întregi şi curăţenia îl stînjeneau din cale-afară. Nădăjduia că Mary va uita ghetele, dar speranţa aceasta se dovedi deşartă ; fata le unsese zdravăn cu seu, după cum era obiceiul, şi i le aduse. Tom îşi ieşi din fire şi spuse că totdeauna era silit să facă ce nu-i plăcea.

Mary răspunse pe un ton convingător :

— Hai, Tom, te rog, fii băiat de treabă !

Se încălţă aşadar, bombănind. Mary fu repede gata şi cei trei copii porniră spre şcoala de duminică, un loc pe care Tom îl ura din toată inima, dar unde Sid şi Mary se simţeau bine.

Lecţiile duminicale de religie ţineau de la nouă pînă la zece şi jumătate şi erau urmate de slujba religioasă. Doi dintre copii rămîneau totdeauna de bunăvoie la predică, celălalt — stătea şi el, din motive mai puternice. În băncile tari, cu spetează înaltă, ale bisericii, încăpeau vreo trei sute de inşi ; clădirea era mică şi lipsită de orice frumuseţe ; un fel de ladă din scînduri de brad o încununa în chip de turn. La uşă, Tom rămase puţin în urmă şi aţinu calea unui coleg îmbrăcat şi el de duminică.

— I-ascultă, Bill, ai vreun bilețel galben ?

— Am.
— Ce cei ?
— Ce dai ?
— O acadea şi un cîrlig de undiţă.
— Să văz.

Tom scoase la iveală cele oferite. Erau satisfăcătoare şi tîrgul se făcu. După asta, Tom negocie două bilete albe pe trei bileţele roşii şi alte cîteva nimicuri pe două bileţele albastre. Pîndi şi pe alţi băieţi care soseau şi timp de vreun sfert de oră tot cumpără bilete de diferite culori. După aceea intră în biserică, într-un cîrd de copii, care de care mai sclivisiţi şi mai gălăgioşi, apoi se duse la locul lui şi se luă la harţă cu primul venit. Învăţătorul, un om în vîrstă, interveni. Cum îşi luă ochii de la el, Tom trase de păr pe un băiat din banca din faţă şi cînd băiatul întoarse capul, Tom se prefăcu că citeşte cu atenţie. După aceea îl împunse pe un altul cu un ac, pentru plăcerea de a-l auzi ţipînd, şi se alese iar cu o mustrare de la învăţător. Toţi din clasa lui Tom erau după acelaşi calapod : neastîmpăraţi, gălăgioşi şi poznaşi. Cînd venea timpul să spună lecţiile, nici unul nu-şi ştia ca lumea versetele. Profesorul trebuia să le sufle întruna, de la început pînă la sfîrşit. Totuşi, pînă la urmă, cu chiu cu vai o scoteau la capăt, şi fiecare îşi primea răsplata sub formă de bileţele colorate, pe care era tipărit un citat din scriptură. Un bileţel albastru era răsplata pentru două versete ştiute pe de rost. Zece bileţele albastre preţuiau cît unul roşu şi puteau fi schimbate pentru un asemenea bilet, zece bilete roşii făceau cît unul galben ; pentru zece bileţele galbene directorul fericea pe şcolar cu o biblie legată în pînză, care costa patruzeci de cenţi în acele timpuri. Cîţi dintre cititorii mei ar avea siguranţa şi răbdarea să memoreze două mii de versuri, chiar şi în schimbul unei biblii ilustrată de Doré ? Totuşi, Mary dobîndise în felul acesta două biblii, după o muncă răbdătoare de doi ani, iar un băiat strînse patru sau cinci exemplare. Recitase odată trei mii de versete în şir, dar îşi încordase într-atît mintea, încît, începînd din ziua aceea, rămăsese aproape cretin, un mare ghinion pentru şcoală, fiindcă la zile mari, cînd era de faţă lume străină, directorul pe el obişnuia să-l scoată şi, după cum spunea Tom, cu el „se făcea". Numai şcolarii mai mari izbuteau să-şi păstreze bileţelele şi să se ţină de această muncă plicticoasă un timp destul de înde-

lungat pentru a dobîndi o biblie, aşa că înmînarea unui asemenea premiu era o împrejurare rară şi vrednică de ţinut minte. Premiantul era în ziua aceea un personaj atît de măreţ şi de admirat, încît în inima fiecărui şcolar se aprindea o ambiţie, care adesea dăinuia două săptămîni. Se prea poate ca mintea lui Tom să nu fi rîvnit serios la asemenea hrană, dar fără îndoială că sufletul lui jinduia de mult la faima şi strălucirea legată de cucerirea premiului.

La timpul cuvenit, directorul şcolii se urcă pe amvon şi porunci luare-aminte. Ţinea în mînă o carte de imnuri religioase, între ale cărei file îşi vîrîse degetul arătător. Cînd un director de şcoală duminicală rosteşte obişnuita cuvîntare introductivă, trebuie neapărat să ţină în mînă o carte de imnuri religioase, după cum un cîntăreţ solist, la un concert, nu-şi face intrarea fără o partitură în mînă. De ce ? Nu se ştie, fiindcă nici cartea de imnuri religioase, nici partitura nu sînt vreodată consultate de bietul om. Directorul nostru era o făptură firavă, de treizeci şi cinci de ani, cu o bărbiţă de ţap şi cu păr scurt, de culoarea nisipului. Purta un guler înalt şi ţeapăn, cu marginea de sus aproape pînă la urechi, şi ale cărui vîrfuri se îndoiau în afară, în dreptul colţurilor gurii, o îngrădire care-l silea să privească drept înainte şi să întoarcă capul cu trup cu tot, cînd voia să se uite într-o parte. Bărbia îi era prinsă într-o cravată înnodată ca o fundă, lată şi lungă cît o bancnotă şi cu marginile în franjuri. Purta ghete cu vîrfurile întoarse mult în sus, după moda zilei, ca nişte tălpice de sanie : efectul acesta îl obţineau tinerii de pe atunci cu multă răbdare şi trudă, şezînd ore întregi cu vîrfurile picioarelor apăsate pe un perete. Domnul Walters avea o înfăţişare gravă şi era sincer şi cinstit pînă în fundul sufletului. Respecta într-atîta lucrurile şi locurile sfinte şi într-atîta le deosebea de cele lumeşti, încît, fără să-şi dea seama, glasul cu care vorbea la şcoala de duminică dobîndise o anume intonaţie, care-i lipsea cu desăvîrşire în zilele obişnuite ale săptămînii. Începu cam aşa :

— Copii, acum vă rog să şedeţi cît puteţi de drept şi de frumos şi să mă ascultaţi un minut-două, cu toată băgarea de seamă. Aşa, foarte bine. Aşa trebuie să stea băieţii şi fetele cuminţi. Văd o fetiţă uitîndu-se pe fereastră — o fi crezînd că sînt afară şi că m-am urcat într-un copac, să ţin o cuvîntare păsărelelor. (Rîsete înfundate.)

Trebuie să vă spun cît de plăcut îmi este să mă aflu într-un lăcaş ca acesta, unde copiii învaţă să facă fapte bune şi să fie cuminţi.

Şi aşa mai departe... Nu e nevoie să aşternem pe hîrtie restul cuvîntării. Era întocmită după un tipic care nu se schimbă, aşa încît ne este tuturor binecunoscut.

Ultima parte a cuvîntării fu ştirbită de neastîmpărul unor copii răi, care îşi reluaseră înghiontelile şi alte *năzbîtii distractive*; şoaptele se răspîndeau în valuri tot mai gălăgioase, atingînd la răstimpuri chiar şi stînci izolate şi de neclintit cum erau Sid şi Mary.

Dar cînd glasul domnului Walters se potoli, tot zgomotul încetă şi încheierea discursului fu întîmpinată cu o revărsare recunoscătoare de tăcere.

Cele mai multe şoapte se stîrniseră din pricina unei întîmplări oarecum rare — intrarea unor oaspeţi : notarul Thatcher, însoţit de un bătrîn pirpiriu, de un domn frumos şi voinic, de vîrstă mijlocie, cu păr cărunt, şi de o doamnă impunătoare, care fără îndoială era soţia celui din urmă. Doamna ducea de mînă un copil. Pînă atunci Tom stătuse ca pe ghimpi, se tot frămînta, parcă-l înţepa şi-l rodea ceva, apoi mai avea şi conştiinţa încărcată ; nu putea să se uite în ochii Amyei Lawrence, nu putea îndura privirea ei iubitoare. Dar în clipa în care o văzu pe fetiţa nou-venită, sufletul i se umplu de o fericire fără seamăn. În clipa următoare începu „să facă pe grozavul" pe cît putea, ghiontindu-şi vecinii, trăgîndu-i de păr, schimonosindu-se în fel şi chip, pe scurt, folosindu-se de toate meşteşugurile ce-i păreau potrivite pentru a vrăji inima unei fete şi a-i cîştiga admiraţia. Doar amintirea ruşinii păţite în grădina acelui înger îi cam tulbura fericirea ; nu era însă mai mult ca o urmă de nisip, repede ştearsă de valurile de fericire ce se revărsau asupră-i. Oaspeţii fură aşezaţi la cele mai înalte locuri de cinste şi îndată ce domnul Walters îşi sfîrşi cuvîntarea, îi prezentă elevilor. Bărbatul de vîrstă mijlocie se dovedi a fi un personaj cu vază. Nici mai mult, nici mai puţin decît judecătorul districtului, cea mai ilustră făptură omenească ce le fusese dat pînă acum acestor copii s-o vadă de aproape. Se întrebau dacă era la fel ca toţi oamenii ; ar fi vrut să-l audă răcnind ca un leu, dar în acelaşi timp le era teamă că aşa va face. Era din Constantinopole, orăşel la douăzeci de kilometri depărtare, călătorise deci şi văzuse lumea. Ochii

aceştia privisera tribunalul districtului, despre care se spunea că are acoperiş de tablă. Venerația inspirată de aceste reflecții se manifesta prin tăcerea impresionantă ce domnea şi prin şirurile de ochi holbaţi. Aveau în fața lor pe marele jude Thatcher, frate cu propriul lor notar. Jeff Thatcher ieşi numaidecît în întîmpinarea acestui bărbat de seamă, stîrnind invidia întregii clase. Ar fi fost peste măsură de încîntat, dacă ar fi auzit şoaptele băieţilor.

— Ia uite la el, Jim ! Se suie sus, acolo ! Iii, ia te uită, mi se pare că vrea să dea mîna cu el, zău, mă, îi strînge mîna. Spune tu, ce n-ai da să fii în locul lui Jeff ?

Domnul Walters începu să-şi arate importanța căutînd să facă tot felul de treburi şi trebuşoare oficiale, cu şi fără rost : dădea porunci, pronunța sentințe, împărțea instrucțiuni încolo şi încoace. Bibliotecarul îşi arăta importanța şi el, alergînd de colo pînă colo cu teancuri de cărți în braţe şi făcînd împrejurul lui larma cu care se mîngîie de obicei oamenii mărunței. Tinerele învățătoare îşi arătau importanța aplecîndu-se cu drăgălăşenie asupra şcolarilor pe care mai adineaori îi trăseseră de urechi, ridicînd cu gingăşie degete amenințătoare spre băieţaşii răi şi mîngîindu-i drăgăstos pe cei buni. Tinerii învățători îşi arătau importanța cu dojeni mărunte şi cu alte mici exhibiții de autoritate şi deosebită atenție pentru disciplină, şi cea mai mare parte dintre învățători şi învățătoare îşi căutau de lucru pe la biblioteca din preajma amvonului, fiind adesea nevoiți a face de două-trei ori în şir această treabă şi părînd foarte supărați din pricina asta. Fetiţele îşi arătau importanța în fel şi chip ; băieţii îşi arătau importanța cu atîta însufleţire, încît peste tot nu vedeai decît ghemotoace de hîrtie şi n-auzeai decît zvon de încăierări. Şi deasupra tuturora trona marele personaj, revărsînd asupra întregii adunări un zîmbet larg şi maiestuos de judecător, încălzindu-se la soarele propriei lui măreții, căci şi el îşi arăta importanța. Nu lipsea decît un singur lucru pentru ca încîntarea domnului Walters să fie deplină, şi anume prilejul de a acorda o biblie ca premiu şi de a se făli cu un copil-minune. Unii dintre copii aveau cîteva bilete galbene, dar nici unul n-avea destule : făcuse el o inspecție printre aşii clasei, dar în zadar. Ce n-ar fi dat acum ca acel mic elev să aibă din nou mintea sănătoasă !

Şi iată că în clipa în care orice nădejde era pierdută, Tom Sawyer se înfăţişază cu nouă bilete galbene, nouă roşii şi zece albastre, şi cere o biblie ! Apariţia lui avu efectul unui trăsnet căzut din cer senin. Walters nu se aşteptase la o cerere din partea unui asemenea băiat nici peste zece ani. Dar n-avu încotro : dovezile erau în regulă şi indiscutabile ! Aşadar, Tom fu înălţat la loc de cinste, lîngă judecător şi ceilalţi aleşi, iar măreaţa veste se anunţă de la amvon. Era cea mai uluitoare surpriză a deceniului şi făcu atîta vîlvă, încît îl ridică pe noul erou pînă la înălţimea judecătorului, iar şcoala se putea zgîi acum la două minuni în loc de una. Pe toţi băieţii îi rodea invidia, dar mai crunt decît toţi sufereau aceia care abia acum îşi dădeau seama că la această mărire nesuferită contribuiseră ei înşişi, vînzînd lui Tom bilete în schimbul bogăţiilor adunate de el prin concesionarea privilegiului de a vărui. Auzi, să se lase ei traşi pe sfoară de un şarlatan mîrşav, de un şarpe viclean !

Directorul îi înmînă aşadar lui Tom premiul, cu toată căldura de care era în stare în asemenea împrejurări ; dar avîntul lui obişnuit se cam domolise. Bietul om simţea că e la mijloc o taină care nu prea îndura lumina zilei : ar fi fost ridicol să creadă că tocmai băiatul ăsta putea înmagazina în mintea lui două mii de snopi de înţelepciune biblică ; fără îndoială că şi o duzină i-ar fi depăşit puterile. Amy Lawrence era mîndră şi bucuroasă şi încerca să-l facă pe Tom să citească asta pe chipul ei ; dar el nu-i arunca nici o privire. Întîi fata se arătă mirată, apoi se cam îngrijoră. O bănuială îi încolţi în minte, se stinse, pîlpîi iar... Începu să pîndească ; o privire strecurată pe furiş îi dezvălui o sumedenie de lucruri, inima i se frînse brusc ; era geloasă, copleşită de mînie, o podidi plînsul. Îi ura, îi ura pe toţi şi pe Tom mai mult ca pe oricare altul.

Tom fu prezentat judecătorului, dar parcă avea limba legată ; abia mai răsufla de tare ce i se zbătea inima, în parte din pricina măreţiei copleşitoare a omului în faţa căruia se găsea, dar mai ales fiindcă acest om era tatăl ei. Să fi fost întuneric, i-ar fi căzut în genunchi şi i s-ar fi închinat. Judecătorul îi puse mîna pe creştet, îi spuse că e un băiat de ispravă şi-l întrebă cum îl cheamă. Băiatul se bîlbîi, se înecă şi în sfîrşit putu să rostească :

— Tom.

— A, nu Tom, cred că trebuie să fie...

— Thomas.

— Aşa da. Mi-am închipuit eu că nu-i mai lung. Şi bănuiesc că mai ai un nume. Vrei să mi-l spui şi pe acela ?

— Spune-i domnului numele tău întreg, Thomas — spuse Walters — şi nu uita să spui „domnule". Trebuie să fii cuviincios.

— Thomas Sawyer... domnule.

— Aşa, vezi ! Ştiam eu că eşti băiat deştept. Bun băiat, bravo ! Cuminte, înţelept, mai e vorbă, un băiat şi jumătate ! Două mii de versete e ceva ! Înseamnă învăţătură, nu glumă. N-o să-ţi pară rău niciodată de osteneala ce ţi-ai dat-o ca să le înveţi, căci învăţătura preţuieşte mai mult decît orice pe lume ; mulţumită ei avem oameni mari şi oameni buni. Şi tu vei fi într-o zi un om mare şi un om bun, Thomas, şi atunci vei privi înapoi şi vei spune : „Toate acestea le datorez norocului ce l-am avut de a putea merge în copilărie la şcoala de duminică, le datorez scumpilor mei profesori, care m-au îndemnat să învăţ, le datorez bunului director al şcolii, care m-a încurajat, a vegheat asupra mea şi mi-a dat o biblie frumoasă, o biblie splendidă, elegantă, o biblie care să fie numai a mea şi pe care am s-o păstrez toată viaţa. Toate acestea le datorez unei bune educaţii !" Aşa vei spune, Thomas. Şi cele două mii de versete pe care le-ai învăţat acum nu le vei schimba pe nici o avere din lume, de asta sînt sigur. Ei, şi acum, nu-i aşa că ne vei spune, mie şi acestei doamne, cîte ceva din cele ce ai învăţat ? Sînt sigur că ne vei spune — noi sîntem mîndri de băieţaşii care învaţă carte. E-ei, fără îndoială că ştii numele tuturor celor doisprezece apostoli. Hai, spune-ne cum îi chema pe primii doi care au fost aleşi de Domnul ?

Tom trăgea întruna de un nasture şi făcea o mutră bleagă. Apoi roşi şi plecă ochii în pămînt. Domnului Walters i se făcu inima cît un purice. Îşi spuse : „Băiatul ăsta nu e în stare să răspundă nici la cea mai simplă întrebare : cine dracu îl pune pe judecător să-l întrebe ?" Totuşi se simţi dator să spună ceva cu glas tare şi zise :

— Răspunde domnului, Thomas... nu te teme.

Tom tot mai pregeta.

— Haide, nu-i aşa că mie îmi spui ? zise doamna. Pe primii doi apostoli îi chema...

— David şi Goliat !

Să fim milostivi şi să tragem perdeaua asupra celor ce au urmat.

CAPITOLUL V

Pe la zece şi jumătate, clopotul răguşit al bisericuţei începu să dăngăne şi curînd credincioşii prinseră a se aduna la slujba de dimineaţă. Elevii şcolii de duminică se răspîndiră prin biserică şi luară loc în bănci, în preajma părinţilor, pentru a putea fi supravegheaţi de aproape. Mătuşa Polly sosi şi ea, iar Tom, Sid şi Mary se aşezară lîngă dînsa ; lui Tom i se dădu locul de lîngă trecerea laterală, pentru ca să fie cît mai departe de fereastra deschisă şi de ispitele priveliştii de vară. Unul cîte unul se perindau enoriaşii printre intervalele dintre bănci : bătrînul diriginte al poştei, un om nevoiaş care apucase zile mai bune, primarele cu soţia — tîrgul avea şi un primar printre alte lucruri de prisos — judecătorul de pace ; apoi doamna Douglas, o văduvă bălaie şi dichisită, în vîrstă de patruzeci de ani, femeie cu dare de mînă şi bună la suflet. (Locuinţa ei, aşezată pe o colină, era cea mai somptuoasă casă din orăşel, casa cea mai primitoare şi mai darnică în petreceri cu care se putea făli St. Petersburgul.) Veneau apoi venerabilul şi gîrbovul maior Ward cu doamna ; avocatul Riverson, un eminent personaj, recent sosit în localitate ; apoi „frumoasa" tîrgului, urmată de un stol de fetişcane fermecătoare, gătite cu rochii albe din pînză de in şi înzorzonate cu panglici ; după ele, toată trupa junilor funcţionăraşi ai tîrgului, filfizoni spilcuiţi care stătuseră pînă atunci în ţindă, morfolind mînerele bastoanelor, un adevărat zid de admiratori, zîmbind galeş tuturor fetelor care treceau, nevoite să le îndure complimentele. La urmă de tot trecu Willy Mufferson, băiatul veşnic dat drept pildă celorlalţi. O conducea pe maică-sa cu atîta grijă, de parcă ar fi fost de sticlă. Totdeauna venea cu ea la biserică ; era mîndria

tuturor matroanelor. În schimb, băieţii nu puteau să-l sufere: prea era cuminte! Şi-apoi prea li se dădea peste nas cu el : „Willy în sus, Willy în jos". Ca în fiecare duminică, din buzunarul de la spate îi atîrna o batistă albă, chipurile întîmplător. Tom nu avea batistă, iar pe băieţii care aveau îi privea ca pe nişte fanfaroni. Parohia fiind acum adunată, clopotul mai dăngăni o dată, pentru a dojeni pe cei zăbavnici şi pe cei abătuţi din cale, apoi se lăsă peste întreaga biserică o linişte solemnă, întreruptă doar de chicotele şi şoaptele corului din strană. Corul întotdeauna chicotea şi şoptea în timpul slujbei. Am văzut o dată un cor bisericesc care se purta cumsecade, dar nu mai ştiu unde. Sînt mulţi ani de atunci şi nu-mi amintesc aproape nimic de corul acela, parcă într-o ţară străină era.

Preotul indică imnul ce trebuia cîntat şi-l citi mai întîi el în întregime, cu multă simţire, într-un anumit stil, foarte admirat prin partea locului. Vocea sfinţiei sale începea într-un registru mediu, şi urca mereu pînă ajungea la o anumită înălţime, unde stăruia cu însufleţire asupra celui mai de sus cuvînt, iar de aci se arunca în jos ca de pe o trambulină.

Să fiu purtat spre slavă-n culcuşuri înflorite,
Cînd alţii dus-au greul, luptînd în mări de sînge.

Preotul acesta era socotit un minunat recitator. În adunările evlavioase, totdeauna era poftit să citească poezii, iar cînd sfîrşea, doamnele îşi ridicau braţele şi le lăsau să cadă neputincioase în poală, puneau mîna streşină la ochi şi clătinau din cap, ca şi cum ar fi vrut să spună : „Nu se poate exprima prin cuvinte cît e de frumos ; e prea frumos, prea frumos pentru biata noastră lume trecătoare".

După ce toată lumea cîntă împreună imnul, cuviosul părinte Sprague se preschimbă într-un oficiu de mică publicitate şi citi un pomelnic de întruniri şi adunări şi alte asemenea chestii, fără sfîrşit parcă. E un obicei ciudat, care şi astăzi se mai păstrează în America, pînă şi la oraşe, în era noastră în care ziarele apar ca ciupercile după ploaie. Se întîmplă adesea ca un obicei moştenit prin tradiţie să fie cu atît mai anevoie de lepădat cu cît are mai puţină raţiune de a dăinui.

După asta, sfinţia sa trecu la rugăciune. Era o rugăciune mărinimoasă, cuprinzătoare, care pomenea tot felul de amănunte — cerînd ajutor şi milostivire pentru biserică şi pentru fiii bisericii, pentru celelalte biserici ale tîrguşorului, pentru tot tîrgul, pentru tot districtul, pentru tot statul, pentru toţi slujbaşii statului, pentru Statele Unite, pentru bisericile din Statele Unite, pentru Congres, pentru preşedinte, pentru slujbaşii guvernului, pentru bieţii marinari navigînd pe mări zbuciumate de furtuni, pentru milioanele de asupriţi gemînd sub călcîiul monarhiilor europene şi al despotismelor orientale, pentru cei cărora li s-a dăruit lumina şi vestea cea bună şi care totuşi nu au ochi să vadă, nici urechi să audă, pentru păgînii din ostroavele îndepărtate ale mărilor — şi sfîrşea cu ruga fierbinte ca vorbele pe care le rostea să fie primite cu milă şi bunăvoinţă şi să cadă ca o sămînţă în pămînt roditor, dînd la vremea lor o recoltă bogată de fapte bune. Amin.

Se auzi fîşîit de rochii şi enoriaşii se aşezară. Băiatul despre care povestim aci nu se prea dădea în vînt după rugăciune, atîta doar c-o îndura ; şi asta destul de greu. Sta liniştit, fără s-asculte, dar urechea-i urmărea inconştient scurgerea litaniei. O cunoştea prea bine, cu tot tipicul ei. Cînd se întîmpla ca preotul să adauge vreun cuvîntel cît de neînsemnat, îşi dădea seama îndată şi se încrunta ; privea adăugirile drept ceva necinstit, un fel de a trage lumea pe sfoară. În mijlocul rugăciunii, o muscă se lăsase din zbor pe speteaza băncii din faţă. Tom se perpelea privind cu cîtă linişte îşi freca picioruşele, îşi cuprindea capul cu braţele, şi-l peria, inimoasă, de parc-ar fi vrut să-l desprindă de trup, scoţînd la iveală firicelul subţire al gîtului. Îşi scărmăna aripile cu picioarele dinapoi, şi le netezea pe lîngă trup, ca pe nişte pulpane de haină. Îndeplinea pe îndelete toate dichisurile toaletei ei complicate, ca şi cum ar fi ştiut că e în afară de orice primejdie. Aşa şi era, căci oricît îl mîncau pe băiat degetele s-o înşface, nu cuteza. Se temea că sufletul îi va fi pe loc cuprins de flăcările gheenei, dacă săvîrşea asemenea nelegiuire în timpul rugăciunii. Dar o dată cu fraza de încheiere, mîna lui prinse a se îndoi şi a se furişa spre locul cu pricina. În clipa cînd se rostea „Amin", musca era prizonieră. Mătuşa prinse de veste şi-l ghionti pe Tom, pînă dădu drumul muştei.

Preotul anunță tema predicii. Glasul lui monoton bîzîia ca un bondar. Depăna un subiect atît de searbăd, încît multe capete începură a picoti, deși în predică era vorba de focul cel veșnic și de pucioasă și pînă la urmă cei aleși rămîneau atît de puțini la număr încît te întrebai cum de-și mai bătea capul Dumnezeu să-i mîntuie. Tom număra filele pe care era scrisă predica și cînd ieșea de la biserică știa întotdeauna cîte pagini citise preotul, dar din cele ce spusese rareori știa cîte ceva. Totuși, de data asta, predica îi trezise cîtva timp oarecare interes. Sfinția sa făcuse o descriere măreață și mișcătoare a vremurilor fericite cînd oștile lumești se vor aduna laolaltă, iar leul și mielul se vor culca alăturea fără teamă, un copil fiindu-le păstor. Măreția, învățămintele, morala acestei evocări grandioase nu se prindeau de băiat. El se gîndea doar cu cîtă admirație avea să fie privit eroul de către uriașa adunare. La gîndul acesta fața i se lumină. Își spuse că i-ar place să fie el acel copil-păstor, dacă leul ar fi domesticit.

O dată cu reluarea temei de căpetenie, pe băiat îl cuprinse iarăși plictiseala, o plictiseală cruntă. Își aminti brusc că avea o comoară și o scoase din ascunzătoare. Era un gîndac mare, negru, cu niște strașnice coarne dințate, o răgace. Tom îl poreclise „Ciupici". Îl ținea într-o cutie de pocnitori. De cum îi dădu drumul, gîngania îl înhăță de deget. Urmă o smucitură firească ; gîndacul zvîcni în aer și, tremurînd din piciorușe se prăvăli pe spate, în cărarea dintre bănci. Băiatul băgă degetul în gură și începu să și-l sugă. Apoi căută din ochi gîndacul, care zăcea mișcînd din lăbuțele-i neputincioase și trudindu-se în zadar să se întoarcă. Tom rîvnea să-l aibă iar, dar gîndacul era departe, nu era chip să-l ajungă de la locul unde ședea. Alți oameni sătui de predică începură să zîmbească privind gîngania.

Pe negîndite se ivi un cățeluș, un pudel fără stăpîn. Rătăcea alene prin biserică, mîhnit nevoie mare, toropit de aerul zilei de vară și de liniștea dimprejur. Tînjea după libertate, jinduia după o schimbare. Dădu tîrcoale gîndacului ; coada-i pleoștită săltă și începu să se miște. Stătu locului, fără a slăbi din ochi prada. Ocoli gîndacul cu băgare de seamă, îl adulmecă de la o distanță care-l punea în afară de orice primejdie, iar îl ocoli, prinse curaj și-l mirosi mai de aproapé. Își dezveli dinții și, cu luare-a-

minte, încercă să înhaţe bîzdîgania. N-o nimeri ; se mai repezi o dată şi înc-o dată ; începuse să-i placă jocul. Se lăsă pe burtă, cu gîndacul între labe, şi se jucă mai departe aşa cu el, pînă i se urî. Îl cuprinse nepăsarea, apoi o desăvîrşită uitare de toate. Capul începu să-i moţăiè, botul cobora puţin cîte puţin, pînă-l atinse pe vrăjmaş, care se grăbi să-l înşface. Se auzi un chelălăit strident, căţelul smuci capul şi gîndacul fu zvîrlit cît colo, căzînd iar pe spate. Pe cei din apropiere îi cuprinse veselia ; iceneau întruna pe înfundate, feţele se piteau pe după evantaie şi batiste. Tom era în culmea fericirii. Ciinele avea o mutră pleoştită ; parcă ştia că se făcuse de rîs, şi îi era necaz ; dar mai tare ca orice îl stăpînea setea de răzbunare. Se îndreptă spre gînganie şi reîncepu un atac chibzuit. Tot ocolind-o se repezea întruna, se oprea cu labele dinainte la un pas de gîndac, încerca să-l apuce cu dinţii, şi-şi smucea capul, de i se bălăbăneau urechile. După cîtăva vreme, iar i se urî, încercă să-şi amăgească plictisul fugărind o muscă, dar nu-i plăcu jocul. Cu nasul în podea, se luă după o furnică, dar se sătură curînd şi de ea, căscă, scoase un oftat, uită cu desăvîrşire de gîndac şi se aşeză pe el. Urmă un urlet înspăimîntător, ca din gură de şarpe, şi pudelul o zbughi în goană nebună pe lîngă şirurile de bănci. Chelălăia şi fugea. Traversă biserica, ieşi în dreptul altarului, o luă razna de-a lungul celeilalte cărări dintre bănci, coti spre uşă, trecu pragul... parcă l-ar fi apucat strechea. În cele din urmă, gonind cu o iuţeală turbată, luă înfăţişarea unei comete lăţoase, rotindu-se în propria-i orbită cu repeziciunea luminii. În culmea desperării, schimbă direcţia şi se năpusti în poala stăpînului său, care-l zvîrli pe fereastră. Deznădăjduitele-i tînguiri se auziră din ce în ce mai slab, pînă se stinseră în depărtare.

Între timp, toată lumea din biserică se îmbujorase la faţă şi se îneca în rîs stăpînit. Predica se împotmolise de-a binelea. În curînd fu reluată, dar mergea ca vai de lume. Pas de mai mişcă sufletele într-o asemenea împrejurare ! Enoriaşii nu conteneau să răspundă celor mai înalte simţăminte cu izbucniri înăbuşite de veselie păcătoasă. În rîndurile dinapoi, cîte unul, ascunzîndu-şi obrazul în spetează băncii din faţă, se prăpădea de rîs, de parc-ar fi auzit din gura bietului părinte cine ştie ce caraghioslîc. În-

treaga adunare răsuflă uşurată cînd se isprăvi chinul şi auzi rostindu-se binecuvîntarea.

Tom Sawyer se duse acasă înveselit, spunîndu-şi că era destul de plăcut să mergi la liturghie cînd mai inter-

venea cîte-o schimbare în timpul slujbei. Un singur gînd îi cam strica cheful ; înţelegea să se joace căţelul cu „Ciupici", dar să plece cu el, asta nu era frumos din partea lui.

CAPITOLUL VI

Luni dimineaţa, Tom Sawyer se trezi amărît. Aşa era el întotdeauna luni dimineaţa. Altă săptămînă de pătimire la şcoală. De obicei, Tom începea ziua asta gîndindu-se că mai bine n-ar mai fi fost sărbătoare : după joacă şi libertate, tare greu îi venea să între iar în robie şi lanţuri.

Culcat în pat, Tom cugeta. Îşi spunea că ar fi bine dacă s-ar îmbolnăvi. Atunci ar putea să lipsească de la şcoală. Iată o posibilitate. Începu să privească chestiunea mai de aproape. Dar ce să facă ? Nu-l durea nimic. Se cercetă din nou. De data asta i se păru că simte un fel de crampe la stomac. Îşi puse toate nădejdile în ele. Curînd îl mai lăsară şi după cîtva timp nu mai simţi nimic. Tom continuă să mediteze. Ia stai! I se clătina un dinte de sus. Ce noroc ! Tocmai cînd se pregătea să se tînguie, îşi dădu seama că dacă vine cu o asemenea chestie, mătuşa o să-i scoată dinţele şi asta o să-l doară. De aceea se hotărî să nu sufle o vorbă despre dinte deocamdată, şi să caute altceva. Cîtăva vreme nu se ivi nimic, apoi îşi aduse aminte că-l auzise pe doctor vorbind de o anumită boală, care-l făcea pe pacient să zacă vreo două-trei săptămîni şi-l ameninţa cu pierderea unui deget. Aşa că scoase repede de sub cearşeaf degetul cu buba şi-l cercetă atent. Buclucul era că nu cunoştea simptomele bolii. Totuşi, i se păru că ar merita să încerce, aşa că se porni să geamă din răsputeri.

Dar Sid dormea înainte, dus.

Tom gemu mai tare. Acum parcă-parcă începuse să-l doară piciorul.

Dar Sid, nimic.

Între timp, Tom obosise de-a binelea gemînd. Se odihni puţin, apoi, cu puteri reînnoite, scoase un şir de gemete, care de care mai sfîşietoare.

Sid sforăia înainte.

Tom nu mai ştia ce să facă. Strigă : „Sid ! Sid !" şi începu să-l zgîlţîie. Procedeul începea să-şi facă efectul şi Tom se porni iar pe gemut. Sid căscă, se întinse, se ridică într-un cot şi se holbă la Tom.

Tom îi dădea înainte cu gemutul. Sid zise :

— Tom ! N-auzi, Tom !

Nici un răspuns.

— Măi, Tom ! Tom ! Ce ai, Tom ! Îl zgîlţîia şi-i privea faţa cu teamă.

— Au, au, Sid. Nu mă zgudui — începu să se vaiete Tom.

— Dar ce-i... ce-i cu tine ? Ce ai ? Mă duc s-o chem pe tuşica.

— Nu, lasă... Poate-mi trece... Nu chema pe nimeni.

— Ba o chem... cum să n-o chem ? Nu mai geme aşa, Tom, mă sperii... De cînd ţi-e rău ?

— Nici nu mai ştiu de cîte ceasuri. Aoleo ! Nu mă zgudui aşa, Sid ! Mor !

— Tom, de ce nu m-ai deşteptat mai de mult ? Ah, Tom, încetează odată ! Tremură carnea pe mine, cînd te aud gemînd aşa. Tom, ce ai ?

— Te iert pentru toate, Sid. (Geamăt.) Pentru toate cîte mi le-ai făcut pînă acum. Cînd o să mă prăpădesc...

— Vai, Tom, nu cumva eşti pe moarte ? Nu, Tom. Te rog, nu muri. Poate că...

— Îi iert pe toţi, Sid. (Geamăt.) Aşa să le spui, Sid. Şi, auzi tu, Sid, cerceveaua mea şi pisoiul meu chior să le dai fetei care a venit zilele astea în oraş şi să-i spui...

Dar Sid, înşfăcîndu-şi haina, o şi zbughise. Tom suferea acum cu adevărat, atît de bine îi lucra imaginaţia, şi gemetele pe care le scotea sunau foarte firesc.

Sid dădu fuga jos.

— Tuşă Polly, vino repede ! Moare Tom !

— Moare ! ? !

— Da, tuşică. Hai, nu mai sta, vino iute !

— Ce gogoşi îndrugi acolo ? Nu te cred.

Cu toate astea, o luă la goană pe scări, cu Sid şi Mary în urma ei. Pălise de spaimă şi-i tremurau buzele. Cînd ajunse lîngă pat, abia mai sufla :

— Tom, băiete ! Tom, ce e cu tine ?

— Aoleo, mătuşică, nu mai pot.

— Ce ai, spune mai repede, ce-ai păţit, băiatule ?

— Ah, mătușică, buba de la picior a dat în cangrenă!

Mătușica se prăbuși pe un scaun, și rîse puțin, plînse puțin, apoi rîse și plînse deodată. După asta, putu în sfîrșit să rostească :

— Tom, ce spaimă am tras ! Acu' fă bine, te rog, și isprăvește cu prostiile. Dă-te jos din pat.

Gemetele încetară, durerea pieri din deget.

Băiatul, prins cu ocaua mică, se simțea cam stînjenit.

— Tușă Polly, zău, na, dacă nu credeam c-a dat în cangrenă... mă durea așa rău, c-am uitat și de dinte.

— Nu mai spune ! Acu' ți-ai adus aminte și de dinte ! Ce-i cu dintele ?

— Am un dinte care se clatină, și mă doare de nu mai pot.

— Haide, haide, lasă, nu mai geme. Deschide gura. Da, ai un dinte care se clatină, da' nu mori tu din asta. Mary, adu-mi te rog un fir de mătase și un tăciune aprins de la bucătărie.

Tom spuse :

— Au, te rog, mătușică, nu mi-l scoate, că nu mă mai doare. Să nu mă mișc de-aci dacă nu spun drept. Te rog, mătușică, nu mi-l scoate. Nici nu mă gîndesc să lipsesc de la școală.

— Da ? Ce spui, băiețele ? Va să zică de asta ai făcut atîta tămbălău, ca să lipsești de la școală și să te duci la pescuit ? Tom, Tom, cît te iubesc eu, și tu nu știi ce să mai scornești ca să-mi amărăști inima cu ticăloșiile tale !

Între timp uneltele dentare erau gata. Dintr-un capăt al firului de mătase, bătrînica făcu un laț, pe care-l prinse de dintele lui Tom, iar celălalt capăt îl legă de tăblia patului. După aceea luă tăciunele aprins și odată se repezi cu el spre Tom, mai-mai să-i atingă fața. Dintele atîrna acum, legănîndu-se de tăblia patului.

Dar orice suferință își are răsplata. Cînd se îndreptă Tom spre școală, după ce îmbucase ceva la repezeală, se văzu invidiat de toți băieții pe care-i întîlnea în drum, pentru că golul din falca de sus îi îngăduia să scuipe într-un fel nou, nemaipomenit. Strînse în jurul lui o droaie de flăcăi pe care-i interesa demonstrația. Unul care se tăiase la deget, și fusese pînă atunci centrul de admirație al tuturor, văzu deodată că se face gol în juru-i și că-i apune faima. Mîhnit, spuse cu fals dispreț că nu era nici o scofală să scuipi ca Tom Sawyer, dar cînd alt băiat îi

răspunse : „Încearcă şi tu, dacă poţi !", se depărtă, ca un erou căzut în dizgraţie.

În curînd Tom dădu peste tînărul paria [1] al tîrgului, Huckleberry Finn, fiul beţivanului. Huckleberry era urît şi temut de toate mamele din tîrg, pentru că era leneş, nu ţinea seamă de nici o îngrădire, avea purtări de rînd — într-un cuvînt, era, după cum ziceau ele, un derbedeu. Mamele nu-l puteau suferi pentru că toate odraslele lor îl admirau, simţindu-se minunat în tovărăşia lui interzisă şi dorind din suflet să îndrăznească a se purta ca el. Tom, ca toţi băieţii cumsecade, îl invidia pe Huckleberry pentru situaţia lui ademenitoare de surghiunit al societăţii şi avea poruncă severă să nu se joace cu el. Din care pricină se juca cu el ori de cîte ori i se ivea prilejul. Huckleberry purta totdeauna haine vechi, de căpătat, dar pe el vechiturile dobîndeau viaţă veşnică. Zdrenţele îi fluturau în jur ca o aureolă, pălăria lui era o vastă ruină, ca un creştet imens care se desprindea de margine şi sălta în timpul mersului ; haina, cînd avea haină, îi atîrna pînă la călcîie, nasturii din spate îi veneau cam îndărătul genunchilor. O singură bretea îi ţinea nădragii cu marginile ferfeniţite, pe care îi tîra prin toate noroaiele, cînd nu şi-i sufleca ; fundul lor era un fel de sac larg umplut cu aer.

Huckleberry făcea tot ce-i plăcea. De era vreme frumoasă, dormea pe treptele caselor, de ploua sau ningea, se muta cu domiciliul în vreun butoi gol. Nu era silit să meargă la şcoală sau la biserică, n-avea stăpîn, nu trebuia să asculte de nimeni, putea să meargă la pescuit sau la scăldat cînd îi poftea inima şi oriunde avea chef şi să zăbovească cît voia. Nimeni nu-l oprea să se ia la bătaie. Putea să se culce seara cît de tirziu. Primăvara era cel dintîi băiat care umbla desculţ şi toamna ultimul care se încălţa. Nu era niciodată silit să se spele sau să îmbrace haine curate, ştia să înjure de minune, cu alte cuvinte băiatul ăsta avea tot ce poate să facă viaţa plăcută. Aşa gîndea orice băiat „cumsecade" din St. Petersburg, sîcîit şi ţinut în frîu de părinţi. Tom îl strigă de departe pe romanticul surghiunit :

— Noroc, Huckleberry !

— Noroc, bă, şi să creşti mare !

---

[1] *Paria* — în text, în sensul de dispreţuit, urgisit, nerecunoscut de nimeni. În India *paria* desemna o persoană în afara oricărei caste, şi deci lipsită de orice drepturi.

— Ce-ai acolo ?

— O pisică moartă !

— Ia s-o văz şi io. Aoleo, e ţeapănă, mă Huck. De unde-o ai ?

— Am cumpărat-o de la unu...

— Ce-ai dat pe ea ?

— Un bilet albastru şi-o băşică de porc şterpelită de la abator.

— Da' cum te-ai învîrtit de biletu-albastru ?

— L-am cumpărat de la Ben Rogers acu' două săptămîni, p-un băţ de cerc.

— Şi la ce-s bune pisicile moarte, Huck ?

— Cum la ce-s bune ? Vindecă de negi.

— Zău ? Ţî, ţî, ţî!... Ei, da' eu ştiu ceva mai bun.

— Fugi d-acolo ! Ce ?

— Păi... apă stătută...

— Apă stătută ? Aiurea ! Nu face-o para chioară.

— De unde ştii tu ? Ai încercat v-odată ?

— Io, nu. Da' a-ncercat Bob Tanner.

— Cin' ţi-a spus ?

— Ei, i-a spus el lu' Jeff Thatcher, şi Jeff i-a spus lu' Johnny Baker, şi Johnny lu' Jim Hollis, şi Jim lu' Ben Rogers, şi Ben la un negru şi negru' mi-a spus mie. Asta e !

— Ei şi ? Fac prinsoare c-au minţit toţi. Poate negrul nu, că pe el nu-l cunosc. Gogoşi ! Ia spune, Huck, cum a făcut Bob Tanner ?

— Păi, a luat şi-a băgat mîna într-o scorbură cu apă de ploaie.

— Ziua ?

— Păi dar !

— Cu faţa la buturugă ?

— Îhî... adică aşa cred.

— Da' a zis ceva ?

— Io cred că n-a zis, da' nu ştiu.

— Aha !... Păi cum o să vindece negii cu apă stătută, dacă-i tîmpit ! Nu merge aşa ! Trebuie să te duci singur pînă-n mijlocu' pădurii, unde ştii că e o scorbură cu apă stătută şi, taman la miezu' nopţii, te razimi cu spatele de buturugă, vîri mîna-n scorbură şi zici :

Bob, bob de mei,
Ia negii mei,
Du-i pe pustie,
La mine să nu mai vie.

P-ormă faci repede un'şpe paşi 'nainte, cu ochii închişi, şi dai roată buturugii de trei ori, şi după aia te duci acasă şi nu mai zici nici pis. Că dacă vorbeşti cu careva, gata, nu prinde descîntecu'.

— De, o fi, da' Bob Tanner n-a făcut aşa.

— Cred şi eu, d-aia are ăi mai mulţi negi din tot tîrgu'. Şi-ţi spun eu că n-ar mai avea nici un neg pe el dac-ar fi ştiut cum să descînte cu apă stătută. Eu am avut o groază de negi pă mîini, Huck, şi numa' aşa am scăpat. Mereu fac negi pă mîini, fiin'că mă joc cu broaştele. Cîteodată mai scot negii c-o fasole.

— Da, fasolea-i bună. Am încercat şi io.

— Zău ? Tu cum faci ?

— Iau şi crăp bobu-n două, p-ormă zgîndăr negu' pînă dă niţel sînge, p-ormă pûi sîngele p-o juma' de bob, după aia iau şi fac o gaură-n pămînt şi îngrop bobu' la o răscruce, pă la miezu' nopţii, cînd e luna-n nor, ş-apoi ard jumătatea ailaltă de fasole... Acu' cred c-ai prins mişcarea : jumatea cu sîngele tot trage şi trage, s-aducă jumatea ailaltă, şi-aşa sîngele trage la el negu' şi nu trece mult, şi gata ! a căzut negu'.

— Îhî, aşa e, mă Huck, da', să ştii că mai bine e dacă atunci cînd îngropi bobu', zici :

Bob de fasole uscat,
Cu negii mei te-am îngropat.
Tu ăi înverzi,
Negii mi-or pieri.

Aşa face Joe Harper, şi ştii că el a fost pînă la Coonville, şi unde n-a mai fost !... Da', ia spune, cum vindeci tu negii cu pisica moartă ?

— Ei, iac-aşa : iei pisica moartă şi te duci înainte de miezu' nopţii cu ea în cimitir, la locu' unde-a fost îngropat un om afurisit. Şi la miezu' nopţii vine un drac, ori poate şi doi-trei, da' tu nu-i vezi, auzi doar un foşnet de vînt, sau poate că-i auzi şoptind. Cînd ridică dracii mortu', să plece cu el, arunci cu pisica moartă după ei, şi zici :

„Dracii pleacă cu mortu', pisica cu dracii. negii cu pisica, la mine să nu vă mai întoarceţi". Şi s-a zis cu negii !

— O fi. Da' tu ai încercat, Huck ?

— Io nu, da' mi-a spus baba Hopkins.

— Atunci să ştii c-aşa e, fiin'că lumea zice că-i vrăjitoare.

— Ce-i aia că zice lumea ? E vrăjitoare, ce mai vorbă! L-a vrăjit şi pe babacu'. Mi-a spus el. Într-o zi, venea pe drum şi vede cum îl vrăjeşte cotoroanţa, şi-atunci ia o piatră ş-aruncă după ea ; de nu se ferea baba, o nimerea. Ei ce să-ţi spui, chiar în noaptea aia, babacu, s-a rostogolit după un şopron unde adormise beat, şi şi-a rupt mîna.

— Ţî, ţî, ţî !... Şi cum a ştiut că-l vrăjeşte ?

— Ei, ştie el, babacu'... El ţi-ar spune numaidecît. Zice că dacă o vezi că se holbează la tine, la sigur că te vrăjeşte, mai ales dacă mai şi mormăie... Fiin'că atuncea cînd mormăie, zice Tatăl Nostru de-a-ndaratelea.

— Şi cînd vrei să-ncerci cu pisica, Huck ?

— La noapte... că la noapte o să vie dracii după moş Hoss Williams.

— Păi l-au îngropat de sîmbătă... Dacă l-au luat sîmbătă noaptea ?

— Fugi d-acolo ! Cum puteau să prindă farmecele lor pîn' la miezu' nopţii ? Ei, şi-apoi, a doua zi n-a fost duminică ? Io ştiu una şi bună : că dracii nu-şi prea fac mendrele duminica.

— Vezi, la asta nu m-am gîndit. Aşa e. Mă iei şi pe mine ?

— Te iau, de ce să nu te iau, dacă nu-ţi-e frică.

— Mie, frică ? Aşa mă ştii ? Vii la fereastră şi miorlăi ?

—-Îhî ! Numa' să miorlăi şi tu cît ăi putea de repede că rîndu' trecut m-ai făcut să miorlăi pîn-a-nceput moş Hays să zvîrle cu pietre-n mine. Zicea : „Zît, zît ! Fir-ar a năibii de pisică !" I-am trimis şi o cogeamite cărămidă pîn fereastră, da' să nu mă spui.

— Nu te spun. În seara aia n-am putut să miorlăi, că era mătuşa cu ochii pe mine, da' acu' o să miorlăi la sigur. Ascultă, Huck, asta ce-i ?

— O chichiriţă.

— Unde ai găsit-o ?

— În pădure.

— Ce cei pe ea ?

— Știu și io ?... Da' nu vreau s-o vînz.

— N-ai decît. Tot e mică.

— Hm, da. Că nu-i a ta... Mie-mi place. Pentru mine-i destul de bună.

— Fugi d-aci, că sînt în pădure cu duiumul. Eu, dacă m-aș duce să caut, aș găsi cu miile.

— Și de ce nu te duci ? Că știi că nu găsești. Asta-i timpurie. E a dintii care am văzut-o anu' ăsta.

— Ascultă-aicea, Huck, îți dau dintele meu pe ea.

— Să-l văz.

Tom scoase o bucată de hîrtie și o despături cu grijă. Huckleberry cercetă dintele cu luare-aminte. Ispita era prea puternică. În cele din urmă, spuse ;

— E dinte adevărat ?

Tom își săltă buza, arătînd locul gol.

— În regulă — zise Huckleberry — bate palma.

Tom închise gîngania în cutia de pocnitori, pînă mai deunăzi temnița răgacei, și cei doi băieți se despărțiră, fiecare din ei simțindu-se mai bogat ca înainte.

Cînd ajunse la școală, o clădire mică, pierdută în mijlocul cîmpului și întocmită din scînduri. Tom intră în clasă repezit, ca și cum pînă atunci ar fi alergat într-un suflet. Își agăță pălăria în cuier și se trînti la locul lui, cu prefăcută voioșie. Învățătorul, tronînd deasupra clasei, în scaunul lui mare cu fund de răchită, moțăia, legănat de zumzetul adormitor al școlarilor care repetau lecția. Întreruperea îl trezi :

— Thomas Sawyer !

Tom știa că atunci cînd i se pronunța numele întreg era bucluc.

— Da, domnule !

— Vino sus la mine. Bine, Sawyer, de ce-ai întîrziat iar ? Cînd ai de gînd să vii regulat la școală ?

Tom tocmai se pregătea să-i tragă o minciună, cînd deodată văzu două cosițe lungi de păr bălai atîrnînd pe un spate pe care-l recunoscu prin unda magnetică a iubirii. Lîngă acel spate era singurul loc liber din clasă, pe partea fetelor. Tom spuse îndată :

— M-am întîlnit pe drum cu Huckleberry Finn și am stat nițel de vorbă cu el.

Învățătorul încremeni, holbînd uluit ochii la Tom ; murmurul din clasă încetă ca prin farmec ; toți școlarii

se minunau, întrebîndu-se dacă năzdrăvanul ăsta de Tom era în toate minţile. Învăţătorul mai întrebă o dată :

— Ce... ce zici că ai făcut ?

— Am stat niţel de vorbă cu Huckleberry Finn.

Nu mai încăpea nici o îndoială, învăţătorul auzise bine.

— Thomas Sawyer, asta-i mărturisirea cea mai nerușinată pe care-am auzit-o vreodată. Pentru obrăznicia asta n-ai să scapi c-o pedeapsă oarecare. Scoate-ţi haina !

Învăţătorul lovi cu sete, pînă ce braţul îi amorţi şi loviturile începură să se rărească. Apoi porunci :

— Şi-acum, măgarule, du-te să şezi la rînd cu fetele şi altă dată să te înveţi minte !

Băiatul părea ruşinat de rîsetele înfundate care străbăteau clasa, dar, în realitate, era tulburat de adoraţia pentru idolul său necunoscut, de bucurie, amestecată cu teamă, faţă de norocul ce-l copleşea. Se aşeză la capătul băncii de brad, iar fata se trase cît putu mai departe de el, cu o mişcare dispreţuitoare a capului. Prin clasă, copiii îşi dădeau coate, îşi făceau semne şi şopteau, dar Tom şedea liniştit, cu braţele pe pupitrul lung şi mărunt din faţă-i, părînd cufundat în cartea de citire. Curînd, atenţia se abătu de la el şi obişnuitul murmur al clasei se înălţă iarăşi în aerul îmbîcsit de plictiseală. Acum băiatul începu să strecoare priviri furişe spre fată. Ea băgă de seamă, se strîmbă la el, apoi îi întoarse ceafa şi stătu aşa timp de un minut. Cînd întoarse iar capul, cu băgare de seamă, zări o piersică pe pupitrul ei. O împinse deoparte. Tom o puse frumuşel înapoi, ea iar o împinse în lături, dar cu mai puţină duşmănie. Tom o puse iarăşi la loc, răbdător. După asta, ea o lăsă acolo. Tom mîzgăli pe tăbliţa lui : „Te rog, ia-o, am mai multe". Fata aruncă o privire asupra şirului de cuvinte, dar nu dete nici un semn. Acum băiatul se apucă să deseneze ceva pe tăbliţă, ascunzîndu-şi opera cu mîna stîngă. Cîtăva vreme fata nu voia să ia în seamă ce făcea el, dar pînă la urmă, biruită de curiozitate, întoarse capul. Băiatul lucra înainte de parcă n-ar fi ştiut nimic. Fata aruncă o privire, chipurile întîmplătoare, dar băiatul se făcea că nu observă. În cele din urmă, ea cedă ispitei şi şopti cu şovăială :

— Lasă-mă să văd şi eu.

Tom descoperi în parte caricatura stîngace a unei case, cu cîte un turn ascuţit la amîndouă capetele şi cu un ro-

tocol de fum ieşind pe horn. De aci înainte, fata nu-şi mai luă ochii de la desen, uitînd de toate. Cînd lucrul fu gata, ea îl privi o clipă, apoi şopti :

— Ce drăguţ ! Fă un om.

Artistul înălţă în curtea casei un om, care semăna mai degrabă cu o macara. Un pas să fi făcut şi ar fi încălecat casa. Dar simţul critic al fetei nu era prea ascuţit ; monstrul o mulţumea. Şopti :

— Ce om frumos ! Acum fă-mă pe mine, cum viu spre casă.

Tom desenă un tub şi îi alătură o lună plină şi nişte braţe şi picioare ca paiele, apoi înzestră degetele răsfirate cu un evantai impunător. Fata spuse :

— Vai, ce frumos ! Aş vrea să ştiu şi eu să desenez.

— E lesne — şopti Tom. Te învăţ eu.

— Da ? Vrei ? Cînd ?

— La prînz. Mergi acasă la masă ?

— Stau aici dacă vrei.

— Bine, ne-am înţeles. Cum te cheamă ?

— Becky Thatcher. Dar pe tine ? A, ştiu, Thomas Sawyer.

— Aşa mă strigă cînd vrea să mă bată. Cînd sînt cuminte, îmi zice Tom. Zi-mi Tom, da ?

— Bine.

Tom începu acum să mîzgălească ceva pe tăbliţă, ferind cuvintele de privirea fetei. De data asta, ea nu se mai sfii. Se rugă s-o lase să vadă ce făcea. Tom spuse :

— A, nu-i nimic.

— Ba este.

— Aş, nu e. N-o să-ţi placă.

— Ba o să-mi placă, zău că da. Te rog, lasă-mă să văd.

— Şi dacă mă spui..

— Nu, zic zău că nu spun !

— N-o să mă spui la nimeni ? N-o să spui cît ăi trăi ?

— Nu, n-am să spun niciodată, niciodată, la nimeni. Acuma hai, arată-mi !

— Zici tu aşa, da' nici nu vrei să vezi !

— Acum chiar că vreau cu tot dinadinsul să văd ! Tom, de ce te porţi aşa cu mine ? Îşi puse mînuţa mică pe mîna lui, luptîndu-se cu el, iar Tom se prefăcea că se

împotrivește și lăsă treptat să-i alunece mîna, pînă ieșiră la iveală cuvintele : „Te iubesc".

— Vai, nu ți-e rușine ? Și-l lovi repede peste palmă, însă roșind și cu fața bucuroasă.

În clipa aceea, băiatul simți că-l înșfacă încet de ureche o mînă aprigă, care-l sălta tot mai sus. Se simți tîrît astfel prin toată încăperea și așezat la locul lui obișnuit, sub focul usturător al chicotelilor întregii clase. Statura mătăhăloasă a învățătorului rămase aplecată asupra lui Tom timp de cîteva clipe groaznice. În cele din urmă „domnul" se îndreptă către tronul lui, fără să rostească un cuvînt. Dar, deși-l ustura urechea, Tom se simțea în al nouălea cer.

Cînd clasa se liniști, Tom făcu mari sforțări să fie atent la învățătură, dar zbuciumul din sufletul lui era prea puternic. Rînd pe rînd, fu ascultat la lecția de citire — o făcu harcea-parcea — apoi la lecția de geografie — unde schimbă lacurile în munți, munții în fluvii, și fluviile în continente, pînă restabili haosul de la începutul lumii — apoi la dictare — și aici se încurcă în așa fel în niște fleacuri de cuvinte, încît se împotmoli de-a binelea și fu nevoit să predea medalia de cositor pe care o purtase cu fală luni în șir.

CAPITOLUL VII

Tom se străduia din răsputeri să-și pironească atenția asupra cărții, dar gîndurile îi zburau mereu aiurea. În cele din urmă, oftînd și căscînd, se dădu bătut. I se părea că pauza de amiază n-avea să mai sosească niciodată. Aerul parcă încremenise. Nu adia o suflare. Era o zi din cale-afară de moleșitoare. Murmurul monoton a douăzeci și cinci de școlari, repetîndu-și lecțiile, te toropea ca zumzetul adormitor al albinelor. Sub văpaia soarelui, hăt-departe, măgura Cardiff își desena unduirile blînde și verzi îndărătul unui văl sclipitor de aer cald, muiat în purpura depărtării. Cîteva păsări pluteau leneș în înaltul cerului ; altă ființă vie nu se mai zărea, afară doar de niște vaci, adormite și ele. Inima lui Tom tînjea

după libertate. De-ar fi avut măcar o îndeletnicire plăcută, să-i treacă mai repede timpul ăsta nesuferit ! Se scotoci prin buzunare și fața i se lumină ; îl săgetă un simțămînt cald de recunoștință, o adevărată rugă de mulțumire, pe care, fără să-și dea seama, o adresa providenței. Scoase pe furiș cutia de pocnitori. Dădu drumul chichiriței, așezînd-o pe tăblia lungă și netedă a pupitrului. Desigur că și gîngania era copleșită în clipa aceea de un fel de recunoștință aidoma rugăciunii lui, prea timpurie însă, căci îndată ce porni bucuroasă la drum, Tom o împinse în lături cu un ac și o sili să-și schimbe direcția.

Prietenul nedespărțit al lui Tom, Joe Harper, ședea alături de el, suferind deopotrivă. Dar interesul pentru această nouă distracție puse repede stăpînire pe el. Cei doi băieți erau prieteni la cataramă toată săptămîna și adversari îndîrjiți în bătăliile din fiece duminică. Joe scoase un ac de sub gulerul hainei și-și dădu concursul la dresarea prizonierei. Numaidecît interesul jocului crescu. Nu trecu mult și Tom spuse că se încurcau unul pe altul și că nici unul din ei nu se bucura îndeajuns de gînganie. Așeză așadar tăblița lui Joe pe pupitru și trase o linie de sus pînă jos prin mijlocul ei.

— Acu' — zise el — poți să mîi chichirița cît e pe partea ta și în timpul ăsta eu o las în pace, da' de cum o lași să scape pe partea mea, nu mai ai voie s-o atingi cît pot eu s-o opresc să treacă linia.

— Foarte bine ! Dă-i drumul, atinge-o !

În curînd gîngania izbuti să scape de urmărirea lui Tom și trecu ecuatorul. Cîtăva vreme o hărțui Joe, apoi scăpă și de el și trecu iar dincoace. Schimbarea asta de poziție se petrecea des.

În timp ce unul din băieți necăjea de zor chichirița, cel de-al doilea urmărea jocul cu interes pătimaș. Amîndoi stăteau cu capetele aplecate deasupra tăbliței, nesimțitori la tot ce se petrecea în jur. Pînă la urmă, norocul părea că se statornicise de partea lui Joe. Gîngania dădea cînd încolo, cînd încoace, la fel de întărîtată și de tulburată ca băieții, dar în clipa în care Tom se credea pe punctul de a cîștiga victoria și se pregătea să intre în acțiune, acul lui Joe i-o lua înainte cu iscusință și iar punea stăpînire pe captivă.

În cele din urmă, Tom n-a mai putut răbda. Ispita era prea mare. A întins acul și i-a dat o mînă de ajutor gîzei. Joe s-a mîniat.

— Tom, las-o-n pace !

— Numa' nițel, Joe !

— Nu se poate, că nu-i rîndul tău. Las-o-n pace-ți zic !

— Ei, comedie, da' ce-i fac ?

— Îți spun s-o lași în pace !

— Nu vreau !

— Ce-i aia că nu vrei ? E pe partea mea.

— I-ascultă, Joe Harper ! A cui e chichirița, a ta ori a mea ?

— Puțin îmi pasă a cui e, e pe partea mea și n-ai voie să te atingi de ea.

— Asta s-o crezi tu ! E a mea și fac ce vreau cu ea. Să știu de bine că mor și tot o ating.

O lovitură straşnică de baston se abătu pe spinarea lui Tom și, numaidecît, perechea ei pe grumazul lui Joe. Timp de două minute, un noruleț de praf ieșit din amîndouă surtucele pluti în jur, spre marele haz al întregii clase. Băieții erau atît de cufundați în jocul lor, încît nici nu băgaseră de seamă liniștea ce se lăsase cu puțin înainte, cînd „domnul" coborîse în vîrful picioarelor pînă la ei și se aplecase asupră-le. Învățătorul asistase la o bună parte a reprezentației, înainte de a-și da concursul.

În pauza de prînz Tom alergă la Becky Thatcher și-i șopti la ureche :

— Pune-ți boneta-n cap și fă-te că te duci acasă. Cînd ajungi în colț, șterge-o fără să bage de seamă ăilalți, coteşte pe drumeag și vino înapoi. Eu mă duc pe partea ailaltă și scap de ei tot așa.

Zis și făcut. Unul din ei a luat-o spre casă cu un grup de școlari, celălalt cu altul. Peste puțin timp s-au întîlnit la capătul drumeagului.

Cînd au ajuns iar la școală, clasa era a lor.

S-au așezat unul lîngă altul, cu o tăbliță în față. Tom i-a dat lui Becky creionul, ținîndu-i mîna într-a sa și călăuzindu-i-o. În felul acesta au desenat încă o casă nemaipomenită.

Cînd pieri interesul pentru artă, cei doi începură să stea de vorbă. Tom era în culmea fericirii. O întrebă pe Becky :

— Îți plac șobolanii ?

— Nu, nù pot să-i sufăr.

— Nici eu, p-ăi vii, da' te-ntreb de ăi morți, care poți să-i rotești c-o sfoară în juru' capului.

— Nu, nu-mi plac șobolanii, de nici un fel. Mie-mi place guma de mestecat.

— Cred și eu. Ce n-aș da să am acum nițică !

— Zău ? Am eu o bucată. Te las s-o mesteci nițel, da' să mi-o dai înapoi.

O mestecau cu rîndul, ceea ce era foarte plăcut, şi-şi bălăbăneau picioarele în bancă, de fericiţi ce erau.

— Ai fost vreodată la circ ? întrebă Tom.

— Da, şi tăticu mă mai duce, dacă sînt cuminte.

— Io am fost la circ de trei-patru ori, nici nu mai ştiu de cîte ori. Biserica nu face doi bani pe lîngă circ. La circ n-ai cînd să te plictiseşti, mereu e altceva. Eu, cînd oi fi mare, mă fac clown la circ.

— Da, adevărat ? Ce drăguţ o să fie ! Clownii sînt aşa nostimi, bălţaţi de sus pînă jos.

— Îhî ! Şi cîştigă bani cu nemiluita, aproape un dolar pe zi, aşa zice Ben Rogers. Ia spune, Becky, ai fost vreodată logodită ?

— Ce-i aia ?

— Ei, logodită, adică gata să te măriţi.

— Nu.

— Ai vrea să te logodeşti ?

— Ştiu şi eu ? Cred că da. Cum e ?

— Cum e ? Păi nu seamănă cu alte jocuri, da' nu-i cine ştie ce greu. Fata spune băiatului că n-are să se mărite cu altul cît o trăi, apoi băiatul şi fata se sărută, şi gata. Asta poate s-o facă oricine.

— Se sărută ? Dar de ce se sărută ?

— Ei, păi, ca să... mă rog... aşa se face totdeauna.

— Toţi fac aşa ?

— Fireşte. Toţi care se iubesc. Mai ţii minte ce ţi-am scris pe tăbliţă ?

— M... da.

— Ce ?

— Nu spun.

— Să spun eu ?

— Da, da' nu acum.

— Ba acum.

— Nu, nu acum, mîine.

— Haide, acum ! Te rog, Becky ! Spun încet, încet de tot.

În timp ce Becky tot mai şovăia, Tom, luînd tăcerea drept consimţămînt, îşi petrecu braţul pe după mijlocul ei şi-i şopti mărturisirea, încet de tot, cu gura lipită de urechea ei. Apoi adăugă :

— Acu-mi şopteşti şi tu mie la fel.

Cîtăva vreme ea se împotrivi, apoi spuse :

— Întoarce-te cu spatele, să nu mă vezi, și-o să-ți șoptesc. Dar să nu spui niciodată la nimeni, auzi, Tom ? N-o să spui, făgăduiești ?

— Se poate, Becky ?... Pe cuvîntu' meu de onoare ! Acuma hai...

Se întoarse cu spatele. Becky se apropie cu sfială, pînă ce răsuflarea ei atînse cîrlionții băiatului și șopti :

— Te iubesc !

Apoi o zbughi. Alerga în jurul pupitrelor și băncilor, iar Tom după ea. În cele din urmă, căută adăpost într-un colț și-și ascunse fața în șorțuleț-u-i alb. Tom, cuprinzîndu-i umerii, se ruga :

— Hai, Becky, c-acu' e gata. N-a mai rămas decît sărutatu'. Ce, te temi de-atîta lucru ? E-o nimica toată. Hai, Becky, te rog ! Și-o tot trăgea de șorț și de mîini.

Încetul cu încetul, ea cedă și lăsă brațele jos. Fața îmbujorată se înălță și se supuse. Tom îi sărută buzele roșii, apoi zise :

— Acuma-i gata, Becky, asta a fost tot. De acu' încolo, ține minte, n-o să mai iubești niciodată pe nimeni, afară de mine, și n-o să te măriți, cît ăi trăi, cu altul decît cu mine. Așa-i ?

— Da, Tom, n-o să mai iubesc niciodată pe nimeni afară de tine și toată viața n-o să mă mărit cu nimeni altul decît cu tine. Da' nici tu nu trebuie să te însori decît cu mine.

— Firește, asta se-nțelege, face parte din învoială. Și totdeauna cînd te duci la școală, sau cînd ne întoarcem spre casă, tu trebuie să mergi cu mine, cînd nu ne vede nimeni, și la joacă tu m-alegi pe mine și eu te-aleg pe tine, fiindcă așa se face cînd ești logodit !

— Ce drăguț ! Pînă acum n-am auzit niciodată de toate astea !

— A, e foarte plăcut ! Io și cu Amy Lawrence...

Ochii mari ațintiți asupră-i îi spun lui Tom că a scrîntit-o. Se oprește fîstîcit.

— Tom ! Va să zică eu nu sînt prima cu care te-ai logodit !

Copila începuse să plîngă. Tom o mîngîia.

— Hai, Becky, nu mai plînge, te rog ! Acu' nu-mi mai pasă de ea nici un pic.

— Ba da, Tom, știi foarte bine că da.

Tom încercă s-o îmbrăţişeze, dar ea îl împinse în lături şi se întoarse cu faţa la perete, plîngînd. Tom încercă iar s-o îmbuneze cu tot felul de cuvinte de mîngîiere, dar ea iarăşi îl goni. Atunci în sufletul băiatului se aprinse mîndria. Se îndepărtă cu paşi mari şi ieşi în curte. Stătu cîtva timp pe-aproape, nemulţumit, făr' de astîmpăr, trăgînd din cînd în cînd cu coada ochiului spre uşă, doar-doar ea s-o căi şi o veni după el. Dar Becky nu veni. El începu să se simtă prost, temîndu-se că nu s-a purtat cum se cuvine. Trebui să ducă o luptă grea şi îndelungată cu sine însuşi, ca să se hotărască să facă noi încercări de împăcare... Pînă la urmă şi-a luat inima-n dinţi şi-a intrat. Fata tot mai stătea în colţ, plîngînd cu sughiţuri, întoarsă cu faţa la perete. Lui Tom i se rupea inima. Se duse la ea şi rămase o clipă tăcut, neştiind cum s-o îmbuneze. Apoi spuse cu şovăială :

— Becky, nu, nu ţin la nimeni, eu numai la tine ţin !

Nici un răspuns, doar sughiţuri de plîns.

—/Becky... (rugător) : Becky, spune-mi ceva !

Iar sughiţuri de plîns.

Tom scoase la iveală comoara sa cea mai de preţ, un bumb de alamă de la o portiţă de sobă şi, petrecîndu-şi braţul pe după mijlocul fetei, îi vîrî giuvaerul sub ochi spunînd :

— Te rog, Becky, îl vrei ?

Ea trînti bumbul de podea.

...Atunci Tom a plecat hăt peste dealuri, departe, departe, şi nu s-a mai întors la şcoală în ziua aceea.

Curînd Becky bănui ce se întîmplase. Alergă la uşă. Dar Tom, nicăieri. Dete fuga în curte ; degeaba. Începu să strige :

— Tom ! Vino înapoi, Tom !

Ascultă cu încordare ; nici un răspuns. Pretutindeni linişte şi singurătate ; alţi tovarăşi n-avea. Se aşeză pornindu-se iar pe plîns şi mustrîndu-se amarnic. Între timp, şcolarii începuseră a se aduna din nou. Se văzu nevoită să-şi ascundă durerea, să-şi aline zbuciumul ce-i pîrjolea inima, şi să îndure calvarul unei lungi după-amiezi plicticoase şi pline de suferinţi. Nici unuia dintre străinii de care era înconjurată nu-i putea mărturisi focul inimii ei.

CAPITOLUL VIII

Tom mergea pe cărări lăturalnice, ca să nu dea ochii cu şcolarii care se înapoiau de la şcoală. Apoi domoli pasul şi-şi urmă drumul, mîhnit. Trecu de două-trei ori un firicel de apă, pentru că una din superstiţiile copiilor era că trecînd o apă zădărniceşti orice urmărire. Jumătate de oră mai tîrziu, dispărea îndărătul casei Douglas, aşezată tocmai pe vîrful măgurii Cardiff. Şcoala o lăsase mult în urmă, abia se mai zărea, departe, printre căsuţele din vale. Intră într-o pădure deasă, îşi croi drum pînă în inima ei şi se aşeză pe un petic de muşchi, sub umbra unui stejar. Nu adia o suflare. Zăpuşeala amiezii făcuse pînă şi păsărelele să amuţească. Firea toată era cufundată într-un somn adînc, întrerupt cînd şi cînd de bătaia îndepărtată a unei ciocănitoare, după care tăcerea şi însingurarea ce domneau peste tot locul se lăsau şi mai apăsătoare. Sufletul băiatului era plin de tristeţe. Simţirea îi era în deplină armonie cu cele ce-l înconjurau. Şezu vreme îndelungată aşa, cu coatele pe genunchi şi cu bărbia în mîini, adîncit în gînduri. I se părea că viaţa nu era, în cazul cel mai bun, decît o trudă zadarnică; aproape că-l invidia pe Jimmy Hodges, de curînd răposat. „Cît de odihnitor trebuie să fie, gîndea el, să dormi uşor şi să visezi de-a pururi, vîntul să susure printre ramuri, să-ţi mîngîie iarba şi florile de pe mormînt, iar tu să nu mai ai nici o grijă şi nici o supărare, în veci veci-lor." Dacă ar şti că e în regulă cu notele la şcoală, el unul ar fi gata să părăsească lumea, să termine odată cu toate. Şi-apoi şi fata aceea ! Cu ce-i greşise el ? Cu nimic. Avusese cele mai bune gînduri şi ca îl tratase ca pe-un ciine ; da, da, curat ca pe-un ciine. Are să-i pară ei rău odată şi-odată, dar poate că atunci va fi prea tîrziu. Ah, de-ar putea să moară pentru cîtăva vreme !

Dar inima schimbătoare a tinereţii nu rabdă multă vreme strînsoarea aceluiaşi tipar. Pe nesimţite, Tom lunecă înapoi spre preocupări lumeşti. Dacă ar întoarce acum spatele tuturor şi ar dispărea în chip misterios ? Dacă ar pleca departe, cît mai departe, către meleaguri necunoscute, peste mări şi ţări şi nu s-ar mai întoarce niciodată ? Cum s-ar simţi ea atunci ? Îşi aminti că avu-

sese de gînd să se facă clown ; acum gîndul ăsta îl scîrbea. Glumele deşarte şi tricourile bălţate jigneau, de bună seamă, un suflet avîntat pe culmile neguroase ale visării romantice. Nu, soldat are să se facă şi are să se înapoieze după ani îndelungaţi, obosit de lupte şi acoperit de glorie. Ba nu, mai bine-ar fi să meargă cu pieile-roşii să vîneze bivoli sălbatici şi să se războiască prin lanţurile de munţi şi prin cîmpiile întinse şi făr' de cărări ale Vestului îndepărtat. Cîndva, tîrziu, are să revină în chip de mare căpetenie, cu pletele împletite cu pene, vopsit fioros pe faţă, şi-aşa are să intre la şcoala de duminică, într-o dimineaţă somnoroasă de vară. O să scoată un chiot de luptă de-o să îngheţe sîngele în vinele tuturor, şi ochii colegilor or să se aprindă de invidie. Dar stai, exista ceva mai măreţ chiar şi decît asta ! Pirat are să se facă ! Acum găsise ce-i trebuia ! Acum îşi vedea limpede viitorul, plin de neînchipuită strălucire. Lumea întreagă o să răsune de numele lui şi, auzindu-l, oamenii se vor cutremura. Ce falnic va brăzda mările furtunoase cu corabia lui, mai iute ca vîntul ! Îi va zice „Vijelia", şi va fi lungă, joasă şi neagră, c-un steag sinistru fîlfîind la prova ! Iar' cînd va fi în culmea gloriei, are să apară fără de veste în bietul tîrguşor al copilăriei lui şi are să intre falnic în biserică, ars de soare şi de vînturi, îmbrăcat cu pantaloni bufanţi şi cu pieptar de catifea neagră, încălţat cu cizme înalte pînă la genunchi, încins cu un brîu stacojiu, cu cingătoarea împletită de pistoale mari şi la şold cu un cogeamitea pumnal, ruginit de sîngele celor ucişi. Din pălăria de pîslă cu marginile mari, îi va flutura o cascadă de pene şi în mîini va ţine desfăşurat steagul negru cu hîrca şi oasele încrucişate. Cum îi va mai creşte inima de încîntare, cînd va auzi şoptindu-se în preajmă-i : „E Tom Sawyer, piratul, Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase !"

Da, se hotărîse asupra carierii sale. O să fugă de acasă şi-o să înceapă îndată. Chiar de mîine dimineaţă va porni. Trebuia deci să se pregătească de pe acum. Trebuia să-şi adune avutul. Se duse lîngă un trunchi prăbuşit şi putred ce zăcea în apropiere şi cu faimosul lui briceag începu să scormonească sub unul din capete. Curînd izbi în lemn, sunînd a gol. Puse mîna pe locul acela şi rosti solemn descîntecul :

Ce n-a fost, să vie !
Ce a fost, rămîie !

Apoi scormoni pămîntul, pînă ieşi la iveală o scîndurică de brad. O ridică şi dezveli o casetă micuţă, făcută din scîndurele de brad. În casetă se afla o bilă. Mirarea lui Tom nu mai cunoştea margini. Scărpinîndu-se după ceafă, nedumerit, spuse pentru sine :

— Asta-i nemaipomenit !

Zvîrli înciudat bila cît colo şi rămase pe gînduri. Adevărul era că îi dăduse greş un descîntec, în care, ca toţi tovarăşii săi de joacă, avusese o încredere nezdruncinată. Dacă îngropi o bilă cu descîntecele de cuviinţă, o laşi aşa două săptămîni şi-apoi o dezgropi cu descîntecul rostit de el adineaori, găseşti toate bilele pe care le-ai pierdut vreodată, adunate în acel loc, oricît de departe ar fi fost una de alta. Dar iată că acum chestia asta dăduse greş. Nu mai exista nici umbră de îndoială. Întreg edificiul credinţei lui Tom era zguduit pînă în temelii. Despre reuşita acestei metode auzise pînă acum de nenumărate ori, dar niciodată nu aflase ca ea să fi dat greş. Uita că el însuşi încercase pînă atunci de cîteva ori, fără să fie în stare să regăsească ascunzătoarea. Cîtva timp se strădui să înţeleagă şi în cele din urmă se dumiri ; vreo vrăjitoare îşi băgase nasul şi-i stricase descîntecul. Îşi puse în gînd să se lămurească pe deplin în această privinţă şi începu a cerceta de jur împrejur, pînă dădu de un petic nisipos, cu o gaură în el, în chip de pîlnie. Se culcă la pămînt, puse gura lîngă marginea găurii şi strigă :

— *Gîză mică, frumuşică,*
Spune-mi, rogu-te frumos,
Spune-mi tu a cui e vina,
De-mi ieşi treaba pe dos ?

Nisipul a început a se surpa şi curînd a ieşit la iveală un gîndăcel negru, care, speriat, s-a cufundat iar după o clipă.

„Nu vrea să spuie ! Va să zică tot o vrăjitoare mi-a făcut-o ! Ştiam eu !"

Tom era încredinţat că e zadarnic să încerci să lupţi cu vrăjitoarele, aşa că, descurajat, se dădu bătut. Dar socoti că era păcat să piardă bila pe care o aruncase adi-

ncaori și se apucă s-o caute cu răbdare. Dar n-o mai găsi. Se întoarse la tezaurul lui și luă întocmai aceeași poziție în care se afla cînd zvîrlise bila. Scoase altă bilă din buzunar și o zvîrli în același fel, grăind :

— Surioară, mergi de-ți cată sora !

O urmări cu luare-aminte să vadă unde se oprește și se duse după ea. Dar bila se oprise pesemne prea aproape, sau se rostogolise mai departe decît trebuia. Tom mai încercă de două ori. La ultima încercare, izbuti. Cele două bile erau acum la un pas una de alta.

În clipa aceea, răzbătînd slab prin bolțile verzi ale pădurii, se auzi sunetul de tinichea al unei trompete de jucărie. Tom lepădă la iuțeală surtucul și pantalonii, își făcu dintr-o bretea cingătoare, zgîndări prin niște vreascuri de lîngă trunchiul cel putred și scoase la iveală un arc și o săgeată de lemn, o sabie fabricată dintr-o șipcă și o trompetă de tinichea. Într-o clipă le înșfăcă și o zbughi cu ele, desculț, cu cămașa fluturînd în fugă. Se opri curînd sub un ulm bătrîn și trîmbiță un răspuns, apoi, călcînd tiptil, începu să cerceteze cu luare-aminte împrejurimile, iscodind cînd într-o parte, cînd într-alta. Vorbea, cu glas cumpănit, unor tovarăși închipuiți :

— Stați locului, voinicii mei ! Stați ascunși pînă dau semn din goarnă !

Chiar atunci se ivi Joe Harper, în veșminte la fel de sumare și cu arme la fel de impunătoare ca și cele ale lui Tom. Tom răcni :

— Stai ! Cine cutează a intra în codrul Sherwood fără învoirea mea ?

— Guy de Guisborne nu cere învoirea nimănui. Cine ești tu care... care...

— ... te încumeți a-mi vorbi astfel — îi șuflă Tom, căci vorbeau pe de rost, „după carte".

— Cine ești tu, care te-ncumeți a-mi vorbi astfel ?

— Cine sînt eu ? Ce întrebare ! Eu sînt Robin Hood, după cum curînd va afla leșul tău nemernic.

— De ești tu cu adevărat acel vestit haiduc, bucuros lupta-mă-voi cu tine, pentru domnia acestui falnic codru. În gardă !

Și strîngînd amîndoi în mînă săbiile de lemn și trîntind la pămînt celelalte catrafuse, luară poziție de scrimă, picior lîngă picior, după care porniră o luptă aprigă, după toate regulile artei : două lovituri de amenințare sus,

două de degajare jos, pînă ce în curînd Tom își dădu cu părerea :

— Acu', c-ai prins mișcarea, dă-i drumu' iute !

Și începură să lupte și mai crîncen, gîfîind și nădușind de atîta trudă. Nu trecu mult și Tom strigă :

— Hai, cazi, cazi odată ! Ce nu mai cazi ?

— Că nu vreau !... Cazi tu ! Tu de ce nu cazi ? Ai luat mai multe lovituri ca mine.

— N-are-a face. Eu nu pot să cad. Dacă nu scrie la carte... La carte scrie : „Apoi, cu o lovitură măiastră din stînga, el îl doborî pe bietul Guy de Guisborne". Dă-te mai așa, să pot să te lovesc din stînga !

Cum nu se putea trece peste scrisa cărții, Joe se dete „mai așa", primi lovitura din stînga și se prăvăli la pămînt.

Apoi se ridică, spunînd :

— Acu' e rîndul meu să te omor. Așa-i cinstit.

— Da' de unde, asta nu scrie la carte.

— Atunci să-i fie rușine lu' ăl de n-a scris. Păi, ce, așa merge ?

— Ascultă, mă Joe, n-ai decît să fii tu călugăru' Burtă-mare sau băiatul morarului Berechet și să mă croiești c-un băț, sau să mă fac eu judecătorul din Nottingham și tu ești nițeluș Robin Hood și mă omori.

Joe spuse că așa mai merge, după care fură săvîrșite și aceste isprăvi.

După aceea Tom redeveni Robin Hood, și călugărița trădătoare îl lăsă să sîngereze din rana-i neîngrijită, pînă ce viteazul își pierdu vlaga. În cele din urmă, Joe, închipuind o ceată întreagă de haiduci jelindu-și căpetenia, îl trase cu mihnire pe Robin Hood deoparte și-i așeză arcul în mîinile slăbite, iar Tom grăi :

— Unde va nimeri săgeata aceasta, acolo să-l îngropați pe sărmanul Robin Hood, în inima codrului verde.

Apoi trase cu arcul și se lăsă pe spate, pentru a-și da duhul. Dar, nimerind în niște urzici, sări iar în sus, cam prea vioi pentru un cadavru. Băieții s-au îmbrăcat și au plecat spre casă mîhniți că nu mai existau haiduci și întrebîndu-se ce dăduse în schimb lumii civilizația modernă. Amîndoi erau de părere că e mai bine să fii timp de un an haiduc în codrul Sherwood-ului decît președinte pe viață al Statelor Unite.

CAPITOLUL IX

În aceeaşi seară, la orele nouă şi jumătate, Tom şi Sid au fost, ca de obicei, trimişi la culcare. Şi-au spus rugăciunile şi Sid a adormit îndată. Tom sta întins în pat, treaz, şi aştepta, plin de nerăbdare şi neastîmpăr. Cînd, în sfîrşit, crezu că se crapă de ziuă, auzi ceasornicul bătînd abia zece ! Să înnebunească, nu altceva ! S-ar fi sucit în aşternut, s-ar fi întors pe o parte şi pe alta să-şi mai potolească nervii aţîţaţi, dar se temea să nu-l trezească pe Sid. Aşa că sta liniştit, cu privirea pironită în întuneric. Era o tăcere înfiorătoare. Treptat, începu să audă zgomote uşoare, pe care mai întîi abia le deslușea, şi care, încetul cu încetul se întăreau. Acum auzea pînă şi tictacul ceasornicului. Grinzile vechi începură a scîrţîi tainic. Scările trosneau încetişor. De bună seamă că pe undeva pe-aproape umblau duhuri. Un sforăit înfundat venea la intervale regulate din camera mătuşii. Şi-acum, iată că se porni să mai ţîrîie întruna şi un greiere, de a cărui ascunzătoare n-ai fi putut da, oricît ţi-ai fi bătut capul. În clipa următoare, Tom tresări de spaimă, auzind în tăblia patului ronţăitul sinistru, ticăitul unui cariu, căruia i se mai spune şi „ceasul morţii". Asta însemna că zilele cuiva erau numărate. După aceea se înălţară, departe în noapte, urletele unui dulău. De la o depărtare şi mai mare îi răspunseră alte urlete, mai slabe.

Tom nu mai ştia ce să facă de frică. În cele din urmă, simţi cu uşurare că vremea încetase a se mai scurge şi că peste toate se înstăpînise veşnicia. Curînd-curînd începu să moţăie.

Cînd ceasornicul bătu unsprezece, Tom dormea dus. Deodată, din caierul încîlcit al viselor se desprinse un mieunat jalnic de cotoi. O fereastră se deschise în vecini şi mieunatul încetă brusc. Cineva strigă : „Zît, cotoi afurisit !" O sticlă zvîrlită undeva, în spatele şopronului mătuşii, se sparse cu zgomot. Toate astea îl deşteptară de-a binelea pe Tom. Un minut mai tîrziu era îmbrăcat şi ieşea pe fereastră. Se tîrî în patru labe de-a lungul acoperişului pridvorului, miorlăind între timp discret, o dată, de două ori. Apoi sări pe acoperişul şopronului şi de acolo jos. Huckleberry Finn îl aştepta, cu pisica moartă în mînă. Amîndoi o luară din loc, făcîndu-se nevăzuţi în

întuneric. O jumătate de oră mai tîrziu, își croiau drum prin bălăriile cimitirului. Era un cimitir după moda veche a Vestului, așezat pe un deal, la vreo doi kilometri depărtare de tîrgușor. Gardul sta aiurea, aplecat pe o rînă, ba în afară, ba înăuntru ; nici o ulucă nu era dreaptă. Iarba și buruienile năpădiseră întreg cimitirul. Toate mormintele vechi erau scufundate și strîmbe, nici o lespede nu rămăsese la locul ei. Scînduri rotunjite la capăt, mîncate de cari, gata să cadă, se aplecau deasupra mormintelor, căutînd zadarnic un sprijin. Odinioară fusese scris pe ele, cu vopsea : „Veșnică pomenire lui... (cutare și cutare), dar pe cele mai multe dintre ele nu se mai putea citi nimic, chiar pe lumină.

Un vînticel de noapte suspina printre arbori. Lui Tom îi era frică să nu fie duhurile răposaților, jeluindu-se că li se tulbură odihna. Băieții vorbeau puțin și numai în șoaptă. Locul, ceasul tainic, solemnitatea și tăcerea adîncă ce domnea în jur le apăsau sufletele. Găsiră movila proaspătă pe care o căutau și se tupilară îndărătul unor ulmi bătrîni, crescuți cîteșitrei dintr-o tulpină, la cîțiva pași de mormînt.

Apoi așteptară în tăcere un timp, care li se păru o veșnicie. Țipătul îndepărtat al unei bufnițe era singurul zgomot care tulbura liniștea aceea de mormînt. Gîndurile lui Tom deveneau tot mai apăsătoare. Simțea tot mai mult nevoia să spună ceva, să audă un glas răspunzîndu-i. Luîndu-și inima în dinți, șopti :

— Huck, m-auzi ?... Ce-or fi zicînd morții, că umblăm așa p-aci ?...

Huckleberry răspunse tot în șoaptă :

— La asta mă gîndesc și io. Simt așa... că mi se face păru măciucă...

— Și mie...

Iar tăcere îndelungată, apăsătoare.

Apoi iar șoapta lui Tom :

— Auzi, Huck, ce zici, Hoss Williams ne-o fi auzind cum vorbim ?

— Ba bine-că nu. Duhu' lui ne aude la sigur.

După o nouă tăcere, iar Tom :

— Îmi pare rău că n-am zis „domnul Williams". Da' n-am vrut să-l supăr. Toată lumea îi zicea Hoss.

— Trebuie să fii cu luare-aminte cînd vorbești de morți, Tom.

După această încercare neizbutită, lui Tom îi pieri iar curajul și iar amuțiră amîndoi.

Deodată Tom înșfăcă brațul tovarășului său :

— Sst !

— Ce e, Tom ?

Se agățară unul de altul, cu inimile cît un purice.

— Sst ! Auzi, iar ! N-ai auzit ?

— Ce ?

— I-auzi ! Acu' cred c-auzi !

— Doamne, Dumnezeule ! Tom, să știi că vin ! Vin la sigur. Ce ne facem ?

— Nu știu. Crezi c-or să ne vadă ?

— Aoleo, Tom, dracii văd pe-ntuneric, ca pisicile. Mai bine nu mai veneam.

— Hai, și nu te mai speria așa. Eu nu cred c-o să se lege de noi. Doar nu facem nici un rău. Dacă nu mișcăm, poate nu ne dibuie.

— Să stăm așa, nemișcați, Tom. Aoleo, mi s-au muiat picioarele.

— Ascultă !...

Băieții ciuliră urechea, cu capetele apropiate, ținîndu-și răsuflarea. Un zgomot înăbușit de glasuri venea, adus de vînt, tocmai din partea cealaltă a cimitirului.

— Iete colo — șopti Tom. Ce să fie ?

— E focu' iadului. Aoleo, Tom, mor de frică !

Niște siluete se apropiau prin întuneric, bălăbănind un felinar vechi de tinichea, care împestrița pămîntul în juru-i cu o puzderie de fluturi de lumină.

Curînd, Huckleberry șopti, cutremurîndu-se :

— Dracii sînt, ce mai vorbă ! Și încă trei ! Doamne sfinte ! Ne-am dus pe copcă, Tom ! Tu știi să te rogi ?

— Să-ncerc, da' nu te mai speria așa, că n-o să ne facă nimic.

— St !

— Ce e, Huck ?

— Sînt oameni, mă ! Unu' din ei e la sigur om. E glasul lu' moș Muff Potter.

— Nu zău ?

— Pun rămășag. Ce, nu-l știu eu ? Stai așa, nu te mișca. Da' lasă, că nu-i el chiar atît de treaz, ca să ne simtă. Mai mult ca sigur că-i pilit, păcătosu', ca de obicei.

— Bine, n-ai grijă că nu mișc. Iete că s-au oprit. Nu știu încotro s-o ia. Acu' uite... Ptii, o ia de-a dreptu' în-

coace. Eu parc-aș mai cunoaște un glas... Eii ! Să știi că ăsta-i Joe Indianu' !

— Așa e, e banditu' ăla ! Ticălosu' ! Mai bine erau dracii ! Ce-or fi vrînd ? Ce blestemății or fi punînd la cale ?

Șoaptele se stinseră cu totul. Cei trei bărbați ajunseseră lîngă mormînt și erau acum la cîțiva pași de ascunzătoarea băieților.

— Aici e — glăsui cel de-al treilea.

Felinarul se înălță și lumină fața tînărului doctor Robinson.

Potter și Joe Indianul duceau o targă, pe care se aflau o frînghie și două lopeți. Așezară targa jos și se apucară să deschidă mormîntul. Doctorul puse felinarul la un capăt al gropii și șezu și el jos, cu spatele rezemat de unul dintre ulmi. Era atît de aproape, încît băieții ar fi putut să-l atingă.

— Dați zor ! spuse el, cu glas scăzut. Luna poate să iasă dintr-o clipă într-alta.

Ceilalți doi bombăniră un răspuns, săpînd mai departe. Cîtăva vreme nu se mai auzi decît hîrșîitul lopeților, care-și descărcau povara de pămînt și pietriș. Părea că n-are să se mai termine. În cele din urmă, s-a auzit un sunet înăbușit de lemn lovit ; o lopată izbise coșciugul. Cei doi bărbați ridicară sicriul și-l așezară la marginea gropii. Forțară cu lopețile capacul, scoaseră trupul mortului și-l trîntiră jos. Luna ieși de după nori și-i dezvălui fața galbenă ca ceara. Așezară targa la îndemînă, culcară cadavrul pe ea, îl acoperiră cu o pătură și-l legară țeapăn cu frînghii. Potter scoase un cuțit-mare și, pe cînd tăia capătul de prisos al frînghiei spuse :

— Acum sîntem gata cu treaba asta parșivă, felcere, și-mneata fă bine și mai scoate pe loc cinci bișțari, că de nu, ți-l lăsăm aci plocon.

— Așa, așa ! încuviință Joe Indianul.

— I-ascultați : ce va să zică asta ? se miră doctorul. Ați cerut plata înainte și v-am plătit.

— Cum să nu, mi-ai plătit cu vîrf și îndesat — izbucni Joe Indianul, înaintînd spre doctor, care sărise în picioare. Acu' cinci ani cînd intrasem în bucătăria lui taică-tu, să cer ceva de mîncare, m-ai gonit, zicînd că venisem cu gînd rău. M-am jurat atunci să mă răfuiesc cu tine, de-ar fi să fie și peste o sută de ani. Da' taică-tu,

de frică, m-a băgat la gherlă pentru vagabondaj. Ce, crezi c-am uitat ? Nu degeaba am sînge de indian în vine. Acu' te am la mînă şi-ai să mi-o plăteşti, aşa să ştii !

În timp ce vorbea astfel, începuse să-l ameninţe pe doctor, vîrîndu-i pumnul sub nas. Deodată doctorul îi dete el un pumn şi-l trînti pe ticălos la pămînt. Potter scăpă cuţitul, strigînd :

— I-ascultă, să nu dai în pretenu' meu !

Iar în clipa următoare se încăieră cu doctorul. Se luptau amîndoi cu sete, răscolind pămîntul cu tălpile. Joe Indianul ţîşni în picioare, cu ochii scînteind de patimă, puse mîna pe cuţitul lui Potter şi începu să le dea tîrcoale, tîrîndu-se cu capul aplecat înainte, ca o pisică. Aştepta momentul potrivit. Deodată doctorul se smuci şi, scăpînd din strînsoare, apucă tăblia grea de pe capul grupii lui Williams şi îl pocni pe Potter, doborîndu-l la pămînt. Pe loc, Indianul profită de prilej şi înfipse cuţitul pînă în prăsele în pieptul tînărului, care se împletici, căzînd peste Potter şi împroşcîndu-l cu sînge. În aceeaşi clipă norii înfăşurară în negură îngrozitoarea privelişte, iar cei doi băieţi, înfricoşaţi, o luară la goană prin întuneric.

În curînd luna s-a ivit iar dintre nori. Joe Indianul, aplecat peste cele două trupuri, le privea îndelung. Doctorul a mai murmurat ceva nedesluşit, a scos un suspin lung, şi încă unul, apoi s-a liniştit. Ticălosul bombăni : „Cu blestematu' ăsta-mi încheiai socotelile !" După aceea scotoci cadavrul şi-l jefui, apoi puse cuţitul ucigător în dreapta desfăcută a lui Potter şi se aşeză pe sicriul deschis. Trecură astfel trei, patru, cinci minute.

Deodată Potter începu să se frămînte şi să geamă. Mîna i se încleştă şi cuprinse cuţitul. Îl ridică, îl privi o clipă, îl lăsă din mînă, cutremurîndu-se ; se ridică în capul oaselor, împinse deoparte cadavrul, îl cercetă cu ochi tulburi, apoi aceeaşi privire rătăcită o roti împrejur, pînă întîlni privirea lui Joe.

— Doamne, cum s-a întîmplat, Joe ?

— În mare încurcătură te băgaşi, vere — spuse Joe, fără să clintească. Ce-ţi veni ? De ce-ai sărit la el cu cuţitul ?

— Eu ?! Ferească sfîntu' ! N-am făcut eu una ca asta !

— I-ascultă ! Crezi c-o să scapi dacă îndrugi de-alde astea ?... Fii serios !

Potter se cutremură şi se îngălbeni la faţă.

— Credeam că mi-am venit în fire. Cin' mă puse să beau în seara asta ! Văd că mi s-a urcat la cap, mai rău decît cînd ne apucarăm de treaba asta blestemată. M-am fisticit de tot. Nu mai ţiu minte nimic. Spune, Joe, te rog din suflet, băiatule, i-adevărat că făcui una ca asta ? Joe, n-am vrut ! Să mor dac-am vrut, afurisit să fiu ! Pe cinstea mea că nici prin gînd nu mi-a trecut ! Spune tu cum a fost, Joe ? Ce grozăvie ! Om tînăr, în pragu' vieţii !

— Cum a fost ? V-aţi luat la harţă, v-aţi ghiontit ce v-aţi ghiontit, ş-apoi dînsu' te-a pocnit o dată cu scîndura de colo, de-ai rămas lat jos. După aia te-ai ridicat. împleticindu-te, ai înşfăcat cuţitu' şi l-ai băgat în el, tocmai cînd te izbea zdravăn a doua oară. De atunci şi pînă acu' ai zăcut colo, ţeapăn ca o buturugă.

— Of, of, of ! Vai şi-amar de mine ! N-am ştiut ce fac. Să mă trăsnească Dumnezeu dac-am ştiut. Io zic că numa' rachiul e de vină... şi treaba asta blestemată, care m-a făcut să-mi ies din fire. De cînd sînt n-am pus mîna pe cuţit ori pe armă, Joe. M-am bătut şi eu, du' niciodată cu arme. Poate să spuie oricine mă cunoaşte ! Joe, să nu mă dai în vileag ! Te rog, Joe, băiatule, zi că n-o să mă spui ! Totdeauna am ţinut la tine, Joe, şi ţi-am luat parte. Adu-ţi aminte ! Aşa-i că nu mă spui, Joe ?

Cu mîinile împreunate a rugăciune, bietul om căzu în genunchi în faţa ucigaşului netulburat.

— Aşa e, totdauna ai fost de treabă cu mine, Muff Potter, şi n-o să te las. Ai cuvîntul meu. Mai mult decît atîta ce vrei să-ţi spun ?

— Joe, eşti un înger, nu alta. O să te binecuvîntez cît oi trăi ! Şi Potter începu să plîngă.

— Haide, potoleşte-te. Ce, acuma-i vreme de bocit ? Fă bine şi ia-o pe drumul ăla şi cu o iau p-ăstălalt. Hai, mişcă, şi vezi să nu laşi urme.

Potter o luă repede la picior şi în curînd începu să alerge. Ticălosul de Joe stătu ce stătu, uitîndu-se după el, apoi mormăi :

— Dacă-i ameţit de lovitură, şi pilit pe cît se pare, nu-şi mai aduce aminte de cuţit pîn' se depărtează şi nu mai are el curaj să vie singur înapoi, într-un loc ca ăsta, curca plouată !

Două-trei minute mai tîrziu, omul ucis, cadavrul învelit cu pătura, sicriul descoperit și groapa căscată rămăseseră sub singura priveghere a lunii. Peste tot locul se lăsase iar liniște deplină.

CAPITOLUL X

Cei doi băieți fugeau într-un suflet spre tîrg, muți de spaimă. Din cînd în cînd aruncau cîte o privire speriată înapoi, ca și cum s-ar fi temut să nu fie urmăriți. În fiecare ciot ivit în cale li se părea că văd un om, un dușman, și li se tăia răsuflarea. Cînd trecură în fugă prin dreptul cîtorva cocioabe lăturalnice, aflate în apropierea tîrgului, lătratul cîinilor îi făcu să gonească de parcă ar fi avut aripi la picioare.

— Numa' de-am ajunge la tăbăcăria veche cît mai putem fugi — șopti Tom, gîfîind din greu. N-o mai țin mult.

Drept răspuns nu se auzi decît gîfîiala șuierătoare a lui Huckleberry. Amîndoi alergau cu ochii ațintiți spre limanul nădejdilor lor și se sileau din răsputeri s-ajungă. Se apropiau văzînd cu ochii. În cele din urmă, se năpustiră amîndoi deodată pe ușa deschisă a tăbăcăriei și se prăvăliră în bezna ocrotitoare dinăuntru, plini de recunoștință și istoviți din cale-afară. Încetul cu încetul, vijelioasa bătaie a inimilor se mai alină și Tom șopti :

— Huck, tu cum crezi c-o să iasă afacerea asta ?

— Dacă moare doctoru' Robinson, iese cu spînzurătoare.

— Zău, așa crezi ?

— Sînt sigur, Tom.

Tom se gîndi ce se gîndi, apoi zise :

— Cin' să spuie ? Noi ?

— Ce, ești nebun ? Închipuie-ți că cine știe ce se-ntîmplă și Joe Indianu' scapă nespînzurat. Mai curînd ori mai tîrziu, ne face de petrecanie, cum te văz și mă vezi.

— Așa m-am gîndit și eu, Huck.

— Dacă e să spuie careva, n-are decît să spuie Muff

Potter, dac-o fi dobitoc. Cum e el mai totdeauna beat, nu m-aş mira...

Tom nu răspunse nimic. Stătea dus pe gînduri, chibzuind în sinea lui. Curînd şopti iar :

— Huck, da' Muff Potter nici nu ştie. Cum poate să spună ?

— Cum nu ştie ?

— Păi ălălalt tocmai îl pocnise cu scîndura-n cap cînd a-nfipt Joe Indianu' cuţitu' în el. Ce, tu crezi c-a văzut ceva ? Crezi c-are habar ?

— Aşa e, Tom ! Ai dreptate ! Aşa e cum spui tu !

— Ş-apoi, mai ştii, poate că scîndura aia-n scăfîrlie l-o fi dat gata şi pe el.

— Asta n-o prea cred, Tom. Era afumat rău, se vedea cît de colo. Ăla cînd îl cauţi e beat. Ştiu de la babacu', el cînd e pilit, poate să-i cază şi-o turlă de biserică-n cap şi n-are nici pe dracu'. Chiar el zice aşa. Sigur c-aşa e şi Muff Potter. P-altu', treaz, o lovitură ca aia l-ar fi dat gata.

Tom mai tăcu o bucată de vreme, apoi întrebă :

— Huck, tu eşti sigur că poţi să-ţi ţii gura ?

— Tom, noi doi, vrem nu vrem, trebuie să ne ţinem gura, ştii prea bine. De suflăm ceva, diavolul ăla de indian ne suceşte gîtu' la amîndoi dacă scapă de spînzurătoare. Io ştiu ce zic ! Hai să ne jurăm unu' altuia, asta trebuie să facem, să ne jurăm că nu suflăm o vorbă.

— Foarte bine, Huck. Ăl mai bun lucru. Ridică mîna şi jură că...

— Aş, pentru aşa ceva n-ajunge. Jurămîntu' ăsta e bun pentru fleacuri, ori cînd ai d-a face cu fete, care şi-aşa şi-aşa tot nu ştie să-şi ţie gura şi te pîrăşte cînd e la o ananghie. Într-o chestie serioasă ca asta, trebuie să avem ceva în scris. Cu sînge trebuie să iscălim jurămîntul.

Tom încuviinţă cu înflăcărare. Era o idee pe placul lui : neagră, înfiorătoare, plină de tîlc. Şi toate se potriveau de minune : şi ceasul de noapte, şi împrejurările, şi locul unde se aflau. Culese de pe jos o scîndurică netedă de brad, care lucea în bătaia lunii, scoase din buzunar o fărîmă de cretă roşie, se trase mai la lumină şi, încruntînd din sprîncene, mîzgăli rîndurile ce urmează, opintindu-se la fiecare literă, îndesînd limba între dinţi sau îndoindu-şi-o, după cum literele coborau sau suiau :

„Huck Finn și cu Tom Sawyer jură să tacă chitic în chestia asta și să pice Morți pe loc dac-or sufla ceva și oasele să le putrezească".

Iscusința cu care scria Tom și stilul lui ales îl dădură gata pe Huck. Numaidecît scoase de sub gulerul hainei un ac cu gămălie, și tocmai se pregătea să se înțepe în deget, cînd Tom îl opri :

— Stai ! Nu cu ăsta. Acu' cu gămălie-i de aramă. Să nu fie coclit.

— Și ce dacă-i coclit ?

— E otravă, mă. Înghite tu cocleală de aramă, și-o să vezi ce pățești.

Tom desfășură ața de pe acul de cusut pe care-l purta totdeauna la el și se înțepară pe rînd, în buricul degetului mare, storcînd din el cîte o picătură de sînge. Încetul cu încetul, tot storcîndu-și cu putere degetul, Tom izbuti să-și semneze inițialele folosind drept condei degetul mic. Apoi îi arătă lui Huckleberry cum să tragă un H și un F. Acum jurămîntul era pecetluit. Nu le mai rămînea decît să îngroape scîndurica lîngă zid, cu un ceremonial sinistru și cu tot felul de descîntece, după care însemna că-și puseseră lacăt gurii și lepădaseră cheia.

În clipa aceea, printr-o gaură din celălalt capăt al șandramalei se furișă o făptură ; dar nici unul dintre băieți nu băgă de seamă.

— Tom — șopti Huckleberry — oare asta ne ferește pe vecie să nu trăncănim ? Bagi mîna-n foc ?

— Firește ! Orice s-o-ntîmpla, noi trebuie să tăcem chitic. N-am văzut, n-am auzit nimic. C-altminteri e vai de noi, am pica pe loc morți... ce, parcă tu nu știi ?

— Ba știu...

Mai șușotiră așa cîtăva vreme.

Deodată, de afară, ca de la o depărtare de zece pași, se auzi urletul lung și jalnic al unui dulău. Băieții se agățară unul de altul, înnebuniți de spaimă.

— Pentru care din noi o fi urlînd ? gîfîi în șoaptă Huckleberry, cu sufletul la gură.

— Nu știu. Uită-te prin crăpătură. Hai, vezi repede !

— Nu ! Uită-te tu, Tom !

— Nu pot, zău că nu pot, Huck !

— Haide, Tom, te rog ! I-auzi... iar !

— O, Doamne, Dumnezeule, îți mulțumesc ! răsuflă ușurat Tom. Acum știu ce e... Ăsta e dulăul lui Harbison.

— A, ce bine ! Îţi spui drept, Tom, că mie mi se tăiase picioarele de frică ; puteam să fac prinsoare că-i ciine bagabont.

Ciinele mai urlă o dată.

Băieţii se băgară iar unul într-altul, cu inima cît un purice.

— Aoleo ! Nu-i dulău' lu' Harbison — şopti Huckleberry. Ia uită-te, Tom !

Tremurînd din tot trupul, Tom îi împlini voia şi se uită prin crăpătură. Abia i se mai auzea şoapta cînd spuse :

— Iii, Huck, adevărat că-i ciine bagabont.

— Ia te uită repede, Tom, repede, pentru care din noi urlă ?

— Huck, eu cred că pentru amîndoi, că stăm alături.

— Aoleo, Tom, ne-am dus pe copcă. Io unu', la sigur că mă duc în iad, prea mi-am făcut de cap.

— M-a luat dracu' ! Aşa-mi trebuie, dacă trag chiulu' de la şcoală şi fac tot ce mi se spune că n-am voie. Puteam să fiu şi eu băiat de treabă, ca Sid, dacă mă căznеam, da' ţi-ai găsit, nici măcar să-ncerc n-am vrut. Da' acu', dacă scap, mă jur c-o să ştiu totdeauna lecţia ca pe apă la şcoala de duminică !

Şi Tom începu să bîziie.

— Tu şi rău ! îi ţinu isonul Huckleberry, începînd şi el să bîziie. Afurisit să fiu dacă nu eşti tu... sfînt, pe lîngă păcătosu' de mine. Ehei, să fiu io măcar pe juma' cît tine !...

Înăbuşindu-şi cu greu un sughiţ, Tom şopti :

— Ia te uită, Hucky, ia te uită ! Stă cu spatele la noi!

Huck aruncă şi el o privire prin crăpătură, şi încredinţîndu-se că dulăul stătea cu spatele la ei, inima i se umplu de bucurie.

— Da, zău, stă cu spatele la noi ! Aşa sta şi-nainte !

— Da, aşa sta. Şi prostu' de mine n-am băgat de seamă. Păi, atunci e bine. Ei, da' pentru cine o fi urlînd ?

Urletele încetară. Tom ciuli urechile.

— St ! Dar asta ce-o mai fi ?

— Parcă... parc-ar grohăi nişte porci. Ba nu, sforăie careva, Tom.

— Să ştii c-aşa e ! Da' unde-o fi oare, Huck ?

— Io crez că-j colo, în capu' alălalt. Aşa mi se pare. Babacu' doarme din cînd în cînd printre porci, da' el

cînd sforăie, să te ții ! Urnește și casa din loc. Și-apoi, io' zic că n-o să se mai întoarcă niciodată pîn' tîrgu' nostru.

Spiritul de aventură se trezi din nou în băieți.

— Hucky, ai curaj să vii după mine, dacă merg io 'nainte ?

— Tom, parcă n-aș avea chef. Dacă e Joe Indianu'?...

Tom se înfricoșă. Dar, curînd, ispita se trezi iar în ei și mai puternică. Se hotărîră să riște, după ce mai întîi se înțeleseră s-o ia numaidecît la sănătoasa, dacă sforăitul ar fi încetat. Porniră în vîrful picioarelor către celălalt capăt al magaziei, unul în urma celuilalt. Cînd ajunseră la cinci pași de cel ce sforăia. Tom călcă pe un băț, care se frînse, trosnind. Omul gemu, se zvîrcoli puțin și fața îi nimeri în bătaia lunii. Era Muff Potter. Băieții înghețară de spaimă cînd îl văzură mișcînd prin somn. Dar, încetul cu încetul, le veni inima la loc. Ieșiră tiptil de sub streașina dărăpănată, apoi se opriră la o mică depărtare să-și ia rămas bun. Urletul prelung și sinistru de adineaori se înălță iar în noapte. Întorcînd capetele, văzură făptura ciudată a cîinelui la cîțiva pași de culcușul lui Potter. Sta cu fața la cel ce dormea și cu botul înălțat spre cer.

— Aoleo. la el urlă ! exclamară amîndoi într-o suflare.

— Auzi, Tom, lumea zice că un cîine bagabont a urlat odată lîngă casa lu' Johny Miller, pe la miezu' nopții, sînt vreo două săptămîni d-atunci, și-o cucuvaie i-a intrat pe ușă, s-a lăsat pe parmalîcu' scării și-a cîntat, tot în noaptea aia, și pîn' acu' n-a dat nimeni din casă ortul popii.

— Ei, o fi. Și ce dacă ! Da' Gracy Miller n-a căzut peste cuptor chiar în sîmbăta ailaltă ? Și n-ai văzut ce-a pățit ? A luat foc.

— Da, asta așa e, da' vezi că n-a dat ortu' popii. Și unde mai pui că fata pe zi ce trece e mai bine.

— Așteaptă tu, și-ai să vezi ! Nici o nădejde să scape! O ia Aghiuță, cum o să-l ia și pe Muff Potter. Ascultă tu ce spun negrii, că ei se pricep la de-alde astea.

S-au despărțit apoi îngînduraţi.

Cînd Tom se furișa de-a bușilea pe fereastra odăii sale, noaptea era pe sfîrșite. Se dezbrăcă cu mare băgare de seamă și adormi, mulțumit că nu știa nimeni de fuga lui nocturnă. Nu bănuia că Sid, care sforăia încetișor, sta treaz de mai bine de o oră.

Cînd se deşteptă Tom, Sid se şi îmbrăcase şi plecase. După lumină, părea a fi tîrziu. Tom sări în sus, speriat. Oare de ce nu-l strigaseră, de ce nu-l sîciiseră ca de obicei, să se scoale ? Gîndul ăsta îl muncea şi-l făcu să cadă la bănuială. În cinci minute era gata îmbrăcat şi cobora scările. Pica de somn şi-l durea tot trupul, de parc-ar fi fost bătut. Cei ai casei mai erau încă adunaţi în jurul mesei, dar sfîrşiseră gustarea de dimineaţă. Nici un glas nu se ridică să-l dojenească, dar cu toţii îi ocoleau privirea. Domnea o tăcere, o gravitate, care-l îngheţa pe vinovat. Tom luă loc la masă şi se căzni să pară voios, dar era trudă zadarnică ; nu izbutea să trezească nici un zîmbet, nici o reacţie din partea celorlalţi. În cele din urmă tăcu şi inima i se cufundă într-o adîncă deznădejde.

După gustarea de dimineaţă, mătuşă-sa îl luă deoparte şi băiatul parcă se mai învioră, gîndindu-se la bătaia care îl aştepta. Dar ea nu-l bătu ; plînse şi-l întrebă cum de-l lăsa inima să mîhnească într-atît o biată bătrînă. La urmă, îi spuse că n-are decît să meargă înainte pe calea pierzaniei, pe care apucase, şi s-o bage în mormînt, de griji şi de inimă rea, fiindcă acuma ştie ea că degeaba se mai străduieşte să facă din el băiat de treabă. Toate astea Tom le găsea mai usturătoare decît o sută de bătăi, şi inima îi era acum mai îndurerată decît trupul.

A plîns, s-a rugat să-l ierte, a făgăduit iarăşi şi iarăşi că se va îndrepta şi apoi a fost lăsat să plece, simţind că nu dobîndise nici iertare deplină, nici prea mare încredere.

Plecă atît de mîhnit, încît în inima lui n-avu timp să încolţească nici cel mai mic gînd de răzbunare împotriva lui Sid, a cărui retragere grăbită pe portiţa din dos era inutilă. O porni spre şcoală, îngîndurat şi trist. Chelfăneala ce-o luă, împreună cu Joe Harper, pentru chiulul din ajun, o îndură ca unul care, copleşit de griji cu mult mai apăsătoare, e indiferent faţă de nimicuri. Se îndreptă apoi spre locul său, îşi propti coatele pe pupitru şi obrajii în mîini, cu privirea pironită în perete, privire ajunsă la limita îndurării. Deodată simţi sub cot ceva tare. Vreme îndelungată rămase aşa nemişcat, apoi agale, mîhnit, îşi schimbă poziţia şi, oftînd, ridică obiectul. Era înfăşurat într-o hîrtie. O despături. Urmă un oftat lung, nesfîrşit, formidabil. Tom simţea că i se frînge inima, că-i fuge pămîntul de sub picioare. Era bumbul lui de alamă.

Asta le punea vîrf la toate.

CAPITOLUL XI

Cam pe la amiază, întreg orășelul fu zgîlțîit ca de un curent electric de înspăimîntătoarea veste. Fără telegraf, despre care în zilele acelea nici nu se visa încă, vestea zbura din gură în gură, de la grup la grup, din casă în casă, cu o iuțeală nu mult mai mică decît a telegrafului. Firește că învățătorul îi lăsă liberi pe școlari în după-amiaza aceea ; tot tîrgul l-ar fi socotit drept un om ciudat, de n-ar fi făcut-o.

Lîngă cel ucis fusese găsit un cuțit plin de sînge închegat. Cineva îl recunoscuse ca fiind al lui Muff Potter, așa zicea lumea. Se mai spunea că un cetățean întîrziat dăduse peste Potter pe cînd se spăla la gîrlă, în ceasul întîi sau al doilea al dimineții. Potter încercase să se ascundă, apoi își luase iute tălpășița. Toate astea dădeau de bănuit, dar mai ales spălatul, care nu prea făcea parte din obiceiurile lui Potter. Se mai spunea că oamenii cotrobăiseră peste tot în oraș ca să-l găsească pe „ucigaș". (E știut că lumea nu se prea codește cînd e vorba să-și dea părerea asupra vreunei mărturii și să condamne.) Totuși nu se putuse da de urma ucigașului. Pîlcuri de călăreți plecaseră pe toate drumurile din preajma tîrgului, iar șeriful „spera" că-l va aresta pe Potter înainte de lăsarea întunericului.

Tot tîrgul se îmbulzea spre cimitir. Tom, uitîndu-și mîhnirea, se alătură convoiului. Ar fi preferat de o mie de ori să meargă aiurea, dar o vrajă puternică, de neînțeles, îl trăgea cu tot dinadinsul într-acolo. Cînd ajunse în sfîrșit în acel loc înspăimîntător, își strecură trupul firav prin mulțime pînă dădu cu ochii de lugubra priveliște. I se părea un veac de cînd fusese acolo. Cineva îl ciupi de braț. Cînd se întoarse, întîlni privirea lui Huckleberry. Apoi, repede, se uitară amîndoi în altă parte, întrebîndu-se dacă nu băgase cineva de seamă schimbul lor de priviri. Dar toată lumea vorbea cu însuflețire și se înghesuia să vadă sinistrul spectacol.

„Bietul băiat !" „Sărmanul de el, să moară așa tînăr !" „Să fie pedepsiți cum se cuvine profanatorii de morminte !" „Dacă-l prinde pe Muff Potter, să-i pună ștreangul de gît !" Cam acestea erau vorbele care umblau prin

mulțime. Iar preotul spuse : „Aceasta a fost o judecată ; iată mîna Celui de sus !"

Deodată, pe Tom îl trecu un fior din creștet pînă în tălpi ; dăduse cu ochii de fața calmă a lui Joe Indianul. În aceeași clipă, mulțimea începu să freamăte și să se îmbulzească.

Se ridicară glasuri care strigau :

— El e ! El e ! Uite-l, vine singur !

— Cine ? Cine vine ? strigară zeci de glasuri deodată.

— Muff Potter.

— Ia uitați-vă, s-a oprit !

— Priviți, o ia înapoi ! Nu-l lăsați să fugă !

Cîțiva oameni, cocoțați în copacii de lîngă Tom, spuneau că Potter nu voise să fugă, ci că rămăsese pironit locului cu o mutră șovăitoare și zăpăcită.

— Auzi nerușinare ! exclamă un spectator. A avut chef să vină să-și privească isprava pe-ndelete, nu se aștepta să găsească lume aici.

Prin mulțimea care se dete în lături, trecu acum șeriful, trăgîndu-l pe Potter de braț, cu un aer triumfător. Fața bietului om avea o expresie rătăcită ; ochii trădau spaima care îl gituia. Cînd ajunse în fața celui ucis, începu să tremure ca varga, își acoperi fața cu mîinile și izbucni în plîns.

— Nu-s vinovat, oameni buni — striga printre hohote de plîns — pe cinstea mea că nu-s vinovat !

— Cine te-a învinovățit ? strigă un glas.

Lovitura mersese la țintă. Potter înălță capul și privi în jur cu o deznădejde cumplită în ochi. Văzîndu-l pe Joe Indianul, strigă :

— Ah, Joe, Joe, îmi făgăduiseși că n-o să...

— Cuțitul ăsta e al dumitale, sau nu ? întrebă brusc șeriful, vîrîndu-i cuțitul sub nas.

Potter se clătină pe picioare și s-ar fi prăvălit dacă cei din jur nu-l prindeau, așezîndu-l pe iarbă. Apoi zise :

— Parcă-mi spunea ceva, că de nu mă-ntorc...

Se înfioră, apoi cu mîna-i neputincioasă făcu o mișcare de renunțare.

— Spune-le, Joe, acu' poți să le spui... e totuna.

Huckleberry și Tom ascultară muți, cu ochii holbați, cum ticălosul cu inimă de piatră înșira netulburat mărturia-i mincinoasă. Clipă de clipă se așteptau ca Dumnezeu să sloboadă fulgere din cer senin asupra capului ace-

lui păcătos. Se întrebau cu mirare pînă cînd avea să mai întîrzie pedeapsa înfricoşătoare. Iar cînd termină şi îl văzură stînd în faţa lor întreg şi teafăr, se stinse şi pieri şovăitoarea lor pornire de a-şi călca jurămîntul, pentru a salva viaţa bietului om trădat şi năpăstuit. Căci era limpede că nelegiuitul se vînduse satanei, şi cum puteau ei cuteza să înfrunte asemenea putere ? Ar fi însemnat să abată asupra capetelor lor cele mai mari nenorociri...

— De ce n-ai fugit ? Ce te-a făcut să te întorci aici ? întrebă cineva.

— Nu ştiu ce m-a împins, nu ştiu. A trebuit cu tot dinadinsul să vin — gemu Potter. Am vrut să fug, da' numa-ncoace mă duceau picioarele. Şi iarăşi izbucni în plîns.

Joe Indianul îşi repetă declaraţia, la fel de liniştit, cîteva minute mai tîrziu, iar băieţii, văzînd că fulgerele divine tot mai întîrzie, se întăriră în credinţa lor că Joe se vîndusе diavolului. Devenise acum pentru ei cel mai interesant subiect de groază întîlnit vreodată. Erau ca vrăjiţi, nu-şi mai puteau lua ochii de la el.

Fiecare din ei hotărî în sinea lui să-l pîndească odată noaptea, cu nădejdea că va da astfel ochii cu fiorosul lui stăpîn.

Joe Indianul ajută la ridicarea cadavrului şi la aşezarea lui într-un camion. Prin mulţimea înfiorată se şopti cum că rana sîngerase puţin cu acest prilej. Băieţii prinseră nădejdea că această împrejurare fericită ar putea îndrepta bănuiala pe calea cea bună. Dezamăgirea urmă însă curînd ; cîţiva tîrgoveţi spuseră : „Firește, Muff Potter l-a lovit de la trei paşi".

Timp de o săptămînă, cumplita taină şi conştiinţa lui încărcată tulburară somnul lui Tom. Odată, în timpul gustării de dimineaţă, Sid spuse :

— Măi Tom, atîta te frămînţi şi vorbeşti prin somn, că nu mă laşi să dorm toată noaptea.

Tom se îngălbeni şi lăsă ochii în jos.

— Asta-i semn rău — spuse cu gravitate mătuşa Polly. Ce-ai pe suflet, Tom ?

— Nimic. Eu nu ştiu de nimic... Dar mîna băiatului tremura atît de tare, încît vărsă cana cu cafea.

— Şi vorbeşti nişte năzbîtii !... urmă Sid. Azi-noapte ziceai : „E sînge, nu vedeţi că-i sînge ?" O ţineai aşa în-

truna. Şi-apoi ai zis : „Nu mă mai chinuiţi, o să spun tot ce ştiu". Ce să spui ? Ce ştii ?

Lui Tom i se făcuse negru înaintea ochilor. Nici nu îndrăznea să se gîndească ce se putea întîmpla acum. Dar, din fericire, îngrijorarea pieri de pe chipul mătuşii Polly. Fără să-şi dea seamă, ea îi veni într-ajutor lui Tom, zicînd :

— Ia mai taci şi tu ! Vezi bine că visează nenorocita aia de crimă ! Şi eu o visez aproape în fiecare noapte. Cîteodată mă pomenesc visînd că-s eu ucigaşul !

Mary spuse că şi ea se speriase într-atîta, încît visa adesea urît. Sid se dădu bătut şi Tom o şterse cît putu mai repede. După asta, o săptămînă se văită de dureri de măsele şi se culcă în fiecare seară cu fălcile legate. Habar n-avea că Sid sta la pîndă noapte de noapte, că adesea îi trăgea binişor la o parte legătura, şi apoi rezemat în cot, asculta o bună bucată de vreme, după care trăgea iarăşi legătura la loc. Cu timpul, Tom îşi mai veni în fire. Se plictisise de durerea de măsele şi renunţă la ea. Chiar dacă Sid izbutea să priceapă cîte ceva din mormăielile lui Tom, păstra pentru sine descoperirile. Pe Tom îl scotea din fire că băieţii, la şcoală, nu se mai săturau să se joace de-a ancheta, folosind stîrvuri de pisici drept victime. Tom era astfel silit să-şi amintească mereu de spaima ce-l apăsa. Sid băgă de seamă că Tom nu făcea niciodată pe judecătorul de instrucţie la aceste anchete, cu toate că de obicei el era capul tuturor jocurilor noi. Mai băgă de seamă că Tom nu făcea nici măcar pe martorul — ciudat lucru — şi că vădea o mare scîrbă pentru acel joc de-a ancheta ; de cîte ori putea, îl ocolea. Sid se minuna, dar nu spunea nimic. Peste puţin trecu şi moda anchetelor ; astfel scăpă şi Tom de chinul ce i-l pricinuiau.

În această vreme de grea cumpănă, nu era zi în care Tom, pîndind prilejul, să nu se apropie de ferestruica zăbrelită a închisorii şi să nu-i strecoare „ucigaşului" bunătăţile mărunte de care putea face rost. Închisoarea era o şandrama mică, din cărămidă, aşezată într-o mlaştină, în marginea tîrgului. N-avea paznici, prea arareori era ocupată. Darurile acelea contribuiau în mare măsură să-i uşureze lui Tom cugetul.

Tare ar fi dorit localnicii să-l ungă cu păcură pe Joe Indianul şi să-l poarte prin tîrg călare pe o prăjină, ca pe-un jefuitor de morminte ! Joe era însă pentru tot tîr-

gul un personaj atît de înfricoşător, încît nu se găsea nimeni care să îndrăznească a lua conducerea acestei trebi, şi în cele din urmă oamenii se lăsară păgubaşi. La anchetarea cazului, el avusese grijă să-şi înceapă amîndouă declaraţiile cu momentul încăierării, fără a pomeni de jefuirea mormîntului, care avusese loc mai înainte. Aşa încît oamenii se gîndiră că e mai cuminte să se renunţe deocamdată la darea lui în judecată.

CAPITOLUL XII

Una din pricinile pentru care gîndul lui Tom se mai abătuse de la taina ce-l rodea era o preocupare nouă şi plină de gravitate. Becky Thatcher nu mai venea la şcoală. Tom se luptase cîteva zile cu mîndria lui, încercase să nu se sinchisească, s-o uite pe Becky, dar nu izbutea. Se trezea dînd tîrcoale pe întuneric casei tatălui ei, cu inima plină de jale. Becky era bolnavă. Dacă murea ! Gîndul ăsta îl umplea de desperare. Nu-l mai interesa războiul şi nici măcar pirateria. Farmecul vieţii pierise, totul era searbăd, cenuşiu. Lăsă deoparte cercul şi bastonul de crichet, joaca nu-i mai făcea nici o plăcere. Mătuşă-sa băgă de seamă şi se îngrijoră. Începu să încerce tot felul de leacuri ca să-l învioreze. Ea făcea parte din acei oameni care se dau în vînt după doctorii brevetate şi după orice metode puse în practică de curînd. O viaţă întreagă făcuse experienţe în acest domeniu. Cum se ivea o doctorie sau o metodă nouă, ardea de nerăbdare s-o încerce, nu pe pielea ei, căci ea una nu era niciodată bolnavă, ci pe a cui se nimerea să-i fie la îndemînă. Citea regulat toate revistele de „sănătate" şi toate înşelătoriile „frenologice" [1] care apăreau. Neştiinţa lor solemnă îi pria ca peştelui apa. Credea ca-n evanghelie în toate prostiile de care erau pline acele broşuri, despre aerisire, despre cum să te culci şi cum să te scoli, ce să mănînci şi ce să

[1] *Frenologice* — adjectiv, de la frenologie, ştiinţă idealistă, falsă, conform căreia calităţile psihice şi intelectuale ale omului pot fi recunoscute după conformaţia craniului.

bei, cită mişcare să faci, ce dispoziţie sufletească să-ţi impui şi ce îmbrăcăminte să porţi. Nu băga niciodată de seamă că revistele ei de igienă din luna în curs răsturnau tot ce recomandaseră cu o lună înainte. Era naivă şi încrezătoare, şi cădea astfel lesne în capcana oricărei reclame. Aduna laolaltă tot arsenalul revistelor şi doctoriilor ei înşelătoare şi, astfel înarmată, oficia ca o vrăjitoare, aducînd iadul pe urmele ei, dar neîndoindu-se o clipă că e un înger alinător, care dăruieşte aproapelui suferind balsamul tămăduirii.

Acum era la modă hidroterapia. Starea jalnică în care se afla Tom fu pentru mătuşă-sa Polly un prilej căzut din cer să experimenteze noua metodă. În fiecare dimineaţă îl silea pe băiat să iasă din aşternut de cum mijea de ziuă şi, punîndu-l să stea în picioare în şopron, îl îneca într-un potop de apă rece. După asta, îl fricţiona cu un ştergar aspru ca o răzătoare, pînă îl aducea iar în simţiri ; apoi îl înfăşura într-un cearşaf ud şi-l lăsa, împachetat între pături, „să năduşească şi sufletul din el" şi „să-i iasă prin piele toată răutatea din inimă", cum spunea Tom.

Cu toate acestea, băiatul era din zi în zi mai tăcut, mai palid şi mai abătut. Mătuşa adăugă tratamentului băi fierbinţi, băi de şezut, duşuri şi băi de cadă. Tom rămînea mohorît ca un dric. Atunci mătuşa începu să combine hidroterapia cu o dietă severă de fulgi de ovăz şi cu foi de muştar. Calcula puterea de absorbţie a băiatului ca pe a unui hîrdău, şi zilnic îl umplea pînă la refuz cu leacuri atotvindecătoare.

De la un timp pe Tom îl lăsau nepăsător „tratamentele" acestea, fapt care o îndurera nespus pe biata bătrînă. Ea îşi spuse că „nepăsarea" lui Tom trebuia înfrîntă cu orice preţ. Atunci auzi pentru prima oară de medicamentul numit „Moartea durerilor". Comandă numaidecît o probă. Gustă doctoria şi inima i se umplu de mulţumire. Era foc şi văpaie sub înfăţişare de lichid. Renunţă la hidroterapie şi la toate celelalte remedii şi-şi puse toată nădejdea în „Moartea durerilor". Îi dete lui Tom o linguriţă din leacul miraculos, apoi, înfrigurată, aşteptă rezultatul. Îngrijorarea i se risipi într-o clipă şi sufletul ei tulburat îşi regăsi liniştea, căci „apatia" lui Tom se spulberase. Pe jăratic să-l fi pus mătuşa şi tot nu l-ar fi trezit mai bine.

Tom înțelese că era timpul să-și vină în fire : felul ăsta de viață o fi fost el destul de romantic pentru starea lui amărîtă, dar simțea că nu mai merge ; trebuie să termine cu viața asta searbădă, plină de necazuri. Fel de fel de planuri îi treceau prin minte, cum să facă să scape. În cele din urmă, îi dădu în gînd să se prefacă ahtiat după „Moartea durerilor". Cerea atît de des doctoria, încît înce-

puse s-o plictisească pe mătușă. Pînă cînd, obosită, mătușa Polly îi spuse să și-o ia singur și să n-o mai bată la cap. Să fi fost vorba de Sid, nici o bănuială n-ar fi umbrit bucuria bătrînei, dar fiindcă era Tom la mijloc, mătușa începu să supravegheze pe furiș sticla. Care nu-i fu mirarea cînd văzu că într-adevăr conținutul scădea. Cum să-i treacă prin gînd că Tom îngrijea sănătatea unei crăpături din dușumeaua salonului ?

Într-o zi, Tom tocmai dădea crăpăturii porția de doctorie, cînd se apropie de el motanul cel galben al mătușii, torcînd, privind cu jind linguriță și rugîndu-se să-i dea și lui să guste.

Tom îl preveni :

— Mă Peter să n-o iei, dacă n-ai neapărată nevoie.

Dar Peter îi dădu a înțelege că avea neapărată nevoie.

— Eu zic să te gîndești bine.

La care motanul răspunse că se gîndise bine.

— Ei, dacă vrei cu tot dinadinsul, ce să-ți fac, să-ți dau, ca să nu zici că-s zgîrcit, da' dacă nu ți-o place, să n-ai nici o pretenție : cum îți așterni, așa dormi.

Peter încuviință cu un miorlăit. Tom îi căscă gura și-i vărsă pe gît „Moartea durerilor". Peter sări în sus de doi metri, scoase un strigăt sălbatic de luptă, și se năpusti valvîrtej împrejurul camerei, pocnindu-se cu capul de mobile, răsturnînd glastrele cu flori și făcînd o harababură nemaipomenită. După asta, se ridică pe labele dinapoi și începu să umble ca la paradă cu capul într-o parte, strigînd sus și tare nepotolita-i bucurie. Apoi iar o zbughi, dînd de cîteva ori ocol camerei, răvășind și nimicind totul în cale. Mătușa Polly intră tocmai la timp pentru a-l vedea executînd cîteva salturi duble, scoțînd un chiot puternic de adio și zburînd prin fereastra deschisă, cu rămășițele glastrelor de flori după el. Mătușica încremenise în prag, privind nedumerită pe deasupra ochelarilor. Tom se tăvălea pe jos, prăpădindu-se de rîs.

— Tom, ce naiba are cotoiul ăsta ?

— De un' să știu eu, mătușico ? îngăimă Tom printre hohote de rîs.

— Doamne sfinte ! De cînd sînt, n-am văzut una ca asta. Da' ce-o fi avînd ?

— Habar n-am, tușă Polly, așa fac pisicile cînd sînt vesele.

— Nu zău, așa fac ?

Acum Tom desluși în glasul mătușii ceva care-l neliniștea.

— Da, tușică. Adică, așa mi se pare.

— Daa, așa ți se pare ?

— Îhî...

Între timp mătușa se aplecase iar Tom o pîndea cu atenție plină de îngrijorare. Cînd ghici ce o preocupa, era prea tîrziu. De sub marginea cuverturii de pat se zărea coada linguriței, care-l dăduse de gol. Mătușa Polly apucă lingurița și i-o bagă sub nas. Tom se făcu mic și lăsă ochii în jos. Mătușa îl ridică, după cum îi era obiceiul, de-o ureche, și-l ciocăni zdravăn în cap, cu degetarul.

— Bine, musiu, ce-ți veni să te porți așa c-o biată lighioană neputincioasă ?

— Mi-era milă de el, că n-are nici o mătușă.

— N-are nici o mătușă ? Neghiobule ! Ce tot îndrugi acolo ? Ce vrei să zici ?

— Păi dacă avea și el o mătușă, avea ea grijă să-l doctoricească. Îi ardea ea mațele cu „Moartea durerilor". Nu-i era mai milă de o lighioană ca de-o ființă omenească.

Pe mătușa Polly o cuprinse fără de veste căința. Deodată lucrurile îi apărură într-o lumină nouă ; ce era cruzime față de un motan s-ar fi putut să fie cruzime și față de un băiețel. Punînd mîna pe creștetul lui Tom, spuse blînd :

— Tom, eu nu ți-am vrut decît binele ! Zău că ți-a făcut bine doctoria, Tom.

Tom înălță privirea spre ea, cu o seriozitate prefăcută, prin care răzbea licărirea unui zîmbet.

— Știu că mi-ai vrut binele, mătușică. Și eu i-am vrut binele lui Peter. Și zău că și lui i-a făcut bine doctoria. Nu l-am văzut niciodată așa vioi...

— Hai, piei din ochii mei, pînă nu mă scoți iar din sărite. Încearcă să fii și tu o dată băiat de treabă... Și doctoria nu e nevoie s-o mai iei.

Tom sosi la școală cu mult înainte de începerea lecțiilor. Se observase că acest lucru ciudat se petrecea zilnic de la o vreme. Iar acum, după obiceiul ce-l prinsese de curînd, stătea în curtea școlii, pe lîngă poartă, în loc să ia parte la jocurile celorlalți. Spunea că e bolnav ; așa și arăta. Se făcea că se uită așa, într-o doară ; adevărul era că supraveghea foarte atent drumul care urca spre

școală. Curînd îl zări pe Jeff Thatcher. Tom se lumină la față ; îl privi o clipă lung, încordat, apoi, întoarse capul, plin de mîhnire. Cînd Jeff Thatcher ajunse în dreptul lui, Tom intră în vorbă cu el, căutînd cu dibăcie să aducă vorba despre Becky, dar afurisitul de Jeff nici nu băga de seamă. Și în tot acest timp, Tom nu-și lua ochii de la drum. De cîte ori se ivea vreo rochiță fluturînd în mers, inima începea să-i bată cu putere, și ce ciudă pe el cînd își dădea seama că se înșelase, că nu era Becky ! În cele din urmă, cum nu se mai zărea nici o rochiță, Tom pierdu orice nădejde și se prăbuși într-o neagră mîhnire. Intră în clasa goală și se așeză la locul lui, pregătit sufletește să sufere o veșnicie. Dar tocmai în clipa aceea se mai ivi în poartă o rochiță și Tom sări ca ars. În clipa următoare era în curte, chiuind ca un sălbatic, rîzînd, urmărindu-i pe ceilalți băieți, sărind gardul cu o îndrăzneală nemaipomenită, mai-mai să-și frîngă oasele, făcînd tumbe, sprijinindu-se cînd în mîini, cînd în cap, pe scurt, executînd toate actele de vitejie ce-i dădeau prin gînd și trăgînd mereu cu coada ochiului la Becky Thatcher, să vadă dacă ea bagă de seamă. Dar Becky părea că nu observă nimic ; nici nu se uita la el. Oare era cu putință nici să nu-l fi văzut măcar ? Atunci Tom își mută arena de demonstrație în imediata ei vecinătate. Se repezi cu chiote fioroase de luptă, îi smulse unui băiat șapca din cap, i-o aruncă pe acoperișul școlii, năvăli ca un vîrtej într-un grup de băieți, împrăștiindu-i în toate părțile, și la urmă căzu lat chiar sub nasul lui Becky, cît p-aci s-o trîntească. Ea se întoarse cu nasul în vînt. O auzi spunînd :

— Hm ! Deștepți ce se mai cred unii ! Fac pe grozavii, doar-doar le-o da cineva atenție !

Tom se înroși ca para focului. Se ridică anevoie de pe jos și se depărtă hotește, plouat și cu inima zdrobită.

CAPITOLUL XIII

Acum Tom se hotărîse definitiv. Era abătut și deznădăjduit din cale-afară. Își spunea că e un băiat părăsit și făr' de prieteni, că nimeni nu-l iubea. S-or căi poate,

cînd or auzi la ce-l împinseseră. El unul încercase să fie băiat de treabă, să meargă pe calea cea bună, dar cei din jur mereu i se puseseră de-a curmezișul. Bine ! Dacă voiau ei tot dinadinsul să scape de el, fie și-așa !... Tot pe el or să-l scoată vinovat de urmări, și n-aveau decît. Nici nu se putea altminteri. El, sărmanul, singur pe lume, ce drept avea să se plîngă ? Da, da, pînă la urmă îl siliseră să facă pasul ăsta și a lor va fi vina dacă de aci înainte va duce o viață plină de nelegiuiri. Altă cale nu-i rămînea. Tot vorbindu-și așa, coborîse mult la vale pe Drumul Poienii și auzea slab, din depărtare, sunetul clopoțelului care vestea școlarilor începerea lecțiilor. Îl podidiră lacrimile la gîndul că în veci n-avea să mai audă acest sunet prietenos, atît de binecunoscut urechii sale. Era cumplit, dar n-avea încotro. De vreme ce-l alungau în lumea rece și haină, el nu putea decît să se supună, dar îi ierta pe toți. Aci, sughițurile de plîns se întețiră.

Tocmai atunci îi ieși în cale bunul său amic Joe Harper, cel mai apropiat tovarăș de școală și băiatul de care îl lega prin jurămînt o prietenie veșnică. Joe avea căutătura aspră și se vedea cît de colo că în sinea lui urzea un plan mare și sumbru. De bună seamă, se întîlniseră aci „două inimi într-un gînd". Ștergîndu-și ochii cu mîneca, Tom începu să îngaime, bocind, că el se hotărîse să scape de asuprirea și lipsa de înțelegere de acasă, să-și ia lumea în cap și să nu se mai întoarcă în vecii vecilor, exprimîndu-și în cele din urmă nădejdea că Joe nu-l va da uitării.

Dar numaidecît își dădu seama că și Joe avea de gînd să-l roage același lucru : că de aceea pornise pe urmele lui. Îl bătuse maică-sa pentru că mîncase, cică, niște smîntînă din care el nici nu gustase ; habar n-avea de smîntîna aia. De bună seamă că maică-sa se săturase de el și-acu' voia să-l silească să plece-n lume. Dacă așa îi era voia, ce putea face el, decît să se supună ? ! Spera că ea va fi fericită și că nu se va căi niciodată de a-și fi alungat sărmanul băiat în lumea haină, să pătimească și să moară printre străini.

Cum umblau așa, împreună, amărîți, cei doi băieți reînnoiră legămîntul să se ajute întotdeauna și frați să-și fie nedespărțiți pînă ce moartea avea să le închidă ochii, izbăvindu-i de toate. După asta începură să ticluiască la planuri. Joe înclina să se facă sihastru, să-și țină zilele cu

pîine uscată, departe, în vreo peşteră, şi să moară cîndva de frig, mizerie şi inimă rea. După ce-i ascultă însă pe Tom, recunoscu că sînt într-adevăr cîteva avantaje serioase în viaţa de tîlhar şi consimţi să se facă pirat.

Vreo cinci kilometri mai la vale de St. Petersburg, într-un loc unde fluviul Mississippi n-avea nici doi kilometri lăţime, se afla o insulă lungă şi îngustă, împădurită, în capul căreia era un banc de nisip, cu apa mică. Insula aceasta era un loc de întîlnire foarte potrivit. Era nelocuită şi aşezată departe, către malul celălalt, în dreptul unei păduri dese, aproape pustii. Aşadar, insula Jackson fu aleasă ca sălaş. Pe cine anume aveau să jefuiască nu s-au gîndit o clipă. S-au dus să-l caute pe Huckleberry Finn, care li s-a alăturat fără zăbavă, căci lui orice carieră îi era totuna ; n-avea nici o predilecţie. Apoi se despărţiră, cu gîndul să se reîntîlnească într-un loc singuratic pe malul apei, la vreo trei kilometri mai sus de tîrg, la ceasul preferat, care era miezul nopţii. Ştiau acolo o plută mică din buşteni pe care aveau de gînd s-o captureze. Urma s-aducă fiecare undiţe şi cîrlige şi orice provizii ce le puteau fura cît mai pe ascuns şi misterios, cum se cuvine unor nelegiuiţi. Nici nu se sfîrşise după-amiaza, şi toţi trei avuseseră plăcerea să răspîndească ştirea că, în curînd, „o s-audă tîrgul ceva !" Cei cărora li se dăduse a înţelege pe departe că se va întîmpla ceva nemaipomenit, fuseseră preveniţi să nu sufle o vorbă şi s-aştepte.

Pe la miezul nopţii, Tom sosi cu o bucată de şuncă fiartă şi cu alte cîteva mărunţişuri, şi se opri într-un desiş de lăstari, la margînea unei rîpe care domina locul de întîlnire. Cerul era înstelat şi peste tot domnea o tăcere adîncă. Fluviul, ca un şarpe uriaş, dormea liniştit. Tom ciuli urechea cîtăva vreme, dar nici un sunet nu tulbura tăcerea. Atunci fluieră încet şi limpede. De sub rîpă veni răspuns. Tom mai fluieră de două ori ; i se răspunse în acelaşi fel. Apoi un glas rosti cu fereală :

— Cine-i acolo ?

— Tom Sawyer, *Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase*. Voi cine sînteţi ?

— Huck Finn, *Mînă Însîngerată* şi Joe Harper, *Spaima Mărilor*.

Tom spicuise aceste nume din cărţile lui preferate.

— Bine. Parola !

Şi atunci, în tăcerea neagră a nopţii, acelaşi cuvînt fioros se înalţă din două guri deodată, în şoaptă aspră :

— *„Sînge !“*

Apoi Tom zvîrli şunca peste marginea rîpei şi se lăsă şi el după ea, zgîriindu-se puţin în această strădanie şi sfîşiindu-şi straiele. De-a lungul malului se deschidea o cărare uşoară, lină, pe sub rîpă, dar era lipsită de greutăţile şi primejdiile atît de preţuite de un pirat.

Spaima Mărilor adusese o halcă de slănină şi se istovise cărînd-o pînă aci. Finn, *Mînă Însîngerată,* furase o tigaie şi o mulţime de frunze de tutun, pe jumătate uscate, şi mai adusese şi cîţiva coceni de porumb, ca să facă lulele. Dar nici unul din piraţi nu fuma, nici nu „mesteca“ tutun, afară de el. *Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase* era de părere că nu se poate începe nimic pînă nu aveau foc. Era un gînd înţelept, chibriturile fiind pe atunci aproape necunoscute prin meleagurile acelea.

Deodată văzură un foc fumegînd pe o plută mare, cam la o sută de metri mai la vale ; se furişară pînă acolo, să fure un tăciune aprins, prilej să ia parte la o aventură grozavă. Din cînd în cînd se opreau brusc, sîsîind cu degetul pe buze, înaintau prudent, cu mîinile pe mînerele unor pumnale închipuite şi porunceau în şoaptă înfricoşătoare să i se „împlînte tăişul pînă-n prăsele“ „vrăjmaşului“, dacă clinteşte cumva, căci „numai morţii tac“. Ştiau prea bine că plutaşii erau plecaţi cu toţii în tîrg şi stăteau la taifas prin dughene, sau la cîte un păhărel, dar asta nu era o scuză pentru a nu respecta regulile pirateriei.

Apoi o luară numaidecît în larg. Tom la comandă, Huck la rama din urmă şi Joe la cea dinainte. Tom sta în picioare în mijlocul plutei, încruntat, cu braţele încrucişate, şi dădea comenzile în şoaptă gravă :

— Cîrmiţi şi aduceţi-o în vînt !

— S-a-nţeles, căpitane !

— Drept, dre-e-e-pt !

— E drept, căpitane !

— Lăsaţi să mai meargă un cart !

— S-a făcut, căpitane !

Cum băieţii îndreptau întruna pluta spre mijlocul apei, nimeni nu se îndoia că aceste comenzi erau date de formă şi nu aveau pretenţia să însemne ceva.

— Ce pînze avem întinse ?

— Velele mari, gabierii și focurile, căpitane !

— Ridicați rîndunicile ! Întindeți-o, sus, neisprăviților ! La catargul din prova ! Hai, iute, acum să vă văd !

— Da, da, căpitane !

— Scoborîți zburătorii ! La scote și la brațe ! Acum, băieți !

— S-a-nțeles, căpitane !

— Cîrma sub vînt, toată la babord ! Atențiune, o îndreptați cînd va veni la drum ! Babord, babord ! Acum, băieți, să vă văd, cu putere ! Dre-e-ept !

— E drept, căpitane !

Pluta trecuse dincolo de mijlocul rîului. Băieții îi puseră capul drept în firul apei și, încetînd lopătatul, gustară un pic de răgaz. Apele erau scăzute, astfel încît curentul n-avea o iuțeală mai mare de patru-cinci kilometri. În următoarele trei sferturi de oră, rar se mai auzi cîte o vorbă. Iată că pluta trecea acum prin fața tîrgului îndepărtat. Doar sclipirile a două-trei luminițe îi arătau așezarea. Dincolo de întinderea nelămurită și vastă a șuvoiului împodobit cu nestematele stelelor, tîrgul dormea pașnic, neștiutor de fapta senzațională care se petrecea la cîțiva kilometri de el. *Răzbunătorul Negru* sta liniștit, cu brațele încrucișate, „aruncînd o ultimă privire" spre locul fostelor sale bucurii și recentelor sale suferințe și dorind ca „ea" să-l poată vedea acum, pe puntea unei nave ce plutea pe valurile mării dezlănțuite, înfruntînd primejdia și moartea cu inima neînfricată și mergînd spre pieire cu un zîmbet amar pe buze. Era un fleac pentru imaginația lui să mute insula Jackson dincolo de orizontul tîrgușorului, așa încît își aruncă „ultima privire" cu inima frîntă și mulțumită. Ceilalți pirați aruncau și ei „ultime priviri". Aruncau cu toții priviri atît de lungi încît mai-mai să-i abată curentul din direcția insulei. Și-au dat seama însă la timp de primejdie și au cîrmit, reușind astfel s-o evite. Cam pe la ceasurile două dimineața, pluta atinse pămîntul, bancul de nisip ce se găsea la vreo două sute de metri mai sus de capul insulei. Băieții trecură în pîcioare prin apa mică a bancului, spre insulă, și înapoi, pînă sfîrșiră de cărat pe uscat toată încărcătura lor. Parte din echipamentul plutei consta dintr-o prelată veche, pe care o întinseră în chip de cort într-un colț al zăvoiului, să-și adăpostească proviziile, urmînd ca ei să doarmă, pe vreme frumoasă, sub cerul liber, cum le șade bine unor pirați.

La adăpostul unui buștean mare, aţiţară un foc în adîncul întunecos al pădurii ; prăjiră apoi pentru cină nişte slănină la tigaie şi dădură gata jumătate din provizia de turtă de mălai. Li se părea o petrecere straşnică să se ospăteze astfel, în deplină libertate, în pădurea virgină a unei insule neumblate, departe de hărţuielile lumii, şi se hotărîră să nu se mai întoarcă niciodată printre oamenii civilizaţi. Flăcările focului le luminau feţele şi aruncau reflexe roşietice pe trunchiurile copacilor care alcătuiau coloanele templului lor din pădure, pe frunzişul lucios şi pe iedera ce unduia în ghirlande. După ce au dat gata cea din urmă felie de slănină rumenită şi au înghiţit şi ultima fărîmă de turtă de mălai, s-au tolănit pe iarbă, cuprinşi de o adîncă mulţumire. Ar fi putut găsi un loc mai răcoros, dar nu se îndurau să se lipsească de tabloul atît de romantic al focului de tabără.

— Nu-i aşa că-i frumos ? zise Joe.

— Pă cinste — răspunse Tom.

— Ce-ar zice băieţii dacă ne-ar vedea ?

— Ce-ar zice ? Ar da orice să fie şi ei aici, tu ce crezi, Hucky ?

— Aşa zic şi io — fu de părere Huckleberry. În tot cazu', mie-mi place. Mai bine că aşa nici că se poate ! Io, ştiţi, de obicei, nu prea mănînc pe săturate, şi unde mai pui că aci nu poate să vie nimeni să te-nhaţe şi să te ia la bătaie.

— Aşa viaţă zic şi eu — spuse Tom. Mai întîi că nu eşti silit să te scoli cu noaptea-n cap, să te duci la şcoală, să te speli şi toate astea, care de care mai plicticoase şi neroade. Vezi, Joe, că un pirat n-are nici o treabă cînd e pe uscat, pe cînd un pustnic trebuie să se tot roage, şi apoi n-are nici un fel de distracţie, orice-ai zice, aşa, singur cuc.

— Da, ai dreptate, asta aşa e — încuviinţă Joe — da' vezi că nu prea mă gîndisem eu mult la treaba asta. Da acum, cînd ştiu cum e, îmi pare bine că m-am făcut pirat.

— Vezi tu — urmă Tom — în zilele noastre lumea nu prea se mai dă în vînt după pustnici, ca-n vremurile de demult, da' piratu' e totdauna respectat. Şi-apoi, un pustnic, vrea, nu vrea, trebuie să doarmă pe locul ăl mai tare pe care-l găseşte, trebuie să poarte straie de sac, şi să-şi puie cenuşă-n cap, şi să stea afară în ploaie, şi...

— Da' de ce trebuie să poarte straie de sac şi să-şi puie cenuşă-n cap ? întrebă Huck.

— Habar n-am. Da' aşa trebuie. Aşa fac pustnicii totdeauna. Dacă te faci pustnic, musai să faci aşa.

— Să fiu al dracului dac-aş face io aşa — spuse Huck.

— Păi, da' cum, ce-ai face ?

— Habar n-am. Da' atîta ştiu, că n-aş face de-alde astea.

— Ei, şi tu, Huck ! N-auzi că-i musai ? Cum ai face altminteri ?

— Ei, uite-aşa, n-aş răbda. Aş fugi.

— Ai fugi ! Bravo ţie, halal pustnic ! Te-ar arăta lumea cu deştiu'.

Mînă Însîngerată nu răspunse, avînd o îndeletnicire de mai mare folos. Isprăvise de scobit un cocean de porumb şi îi potrivea o coadă dintr-o tulpină de buruiană. Îndesă tutun în scobitură.. apăsă înăuntru un cărbune aprins şi slobozi pe nas un nor de fum îmbălsămat. Era în al nouălea cer. Ceilalţi piraţi îl invidiau pentru acest năravi ispititor şi hotărîră pe tăcute să-l deprindă şi ei cît de curînd. După un răstimp, Hucky vorbi :

— Da' piraţii cam ce fac ?

Tom îi răspunse :

— A, piraţii numa-ntr-o petrecere o duc, capturează corăbii şi le dau foc, iau banii şi-i îngroapă în locuri groaznice, în insula lor, unde sînt stafii şi alte de-alea de le păzesc, omoară oamenii de pe vase, îi pun să sară-n mare cu ochii legaţi.

— Şi pe femei le duc pe insulă — spuse Joe — pe femei nu le omoară.

— Nu — încuviinţă Tom — pe femei nu le omoară, sînt prea mărinimoşi ca să facă una ca asta. Şi apoi femeile-s totdeauna frumoase.

— Şi să vezi ce mai straie poartă ! Numa' aur şi argint şi brelante — adăugă Joe, înfierbîntîndu-se.

— Cine ? întrebă Huck.

— Ei, cine ? Piraţii !

Huck îşi cercetă pe rînd zdrenţele, cu luare-aminte şi deznădejde.

— Mi se pare că-n ţoalele mele nu prea am io mutră de pirat — rosti el, cu durere în glas — da' altele n-am !

Ceilalţi băieţi îi spuseră însă că îmbrăcămintea frumoasă are să vină destul de curînd, după ce-şi vor în-

cepe pirateria. Îi deteră a înțelege că bietele sale zdrențe erau destul de bune pentru început, deși pirații bogați își începeau de obicei cariera cu o garderobă potrivită.

Treptat, convorbirea se stinse și somnul prinse a se furișa printre genele micilor fugari.

Mînă Însîngerată lăsă să-i scape luleaua și căzu într-un somn adînc, cu inima împăcată și trupul trudit. *Spaima Mărilor* și *Răzbunătorul Negru al Mărilor Vijelioase* au adormit ceva mai greu. Și-au spus rugăciunile în gînd și culcați, de vreme ce nu era nimeni care să-i silească să îngenunche și să se roage tare. De fapt, ar fi avut chef să nu le spună deloc, dar se temeau să meargă chiar atît de departe, ca nu cumva să se abată asupră-le un trăsnet din cer senin. Apoi au lunecat pînă la hotarul somnului și-au zăbovit acolo, căci între timp se înfiripase un oaspe nepoftit, care nu se lăsa alungat. Era conștiința. Mai întîi au simțit o teamă nelămurită că făcuseră rău fugind, apoi și-au amintit de carnea furată, și abia atunci a început chinul adevărat. Au încercat să-l înlăture, amintind conștiinței lor de cîte și de cîte ori nu șterpeliseră zaharicale și mere, dar conștiința nu se lăsa înduplecată cu asemenea șubrede argumente.

Pînă la urmă, vrînd-nevrînd, au rămas la părerea că era furtișag nevinovat să-ți iei singur din cămară dulciuri, însă hoție în toată regula să iei slănină și șuncă și alte asemenea provizii ; de altfel era și în Biblie o poruncă ce oprea astfel de fapte. Așa încît au luat în sufletul lor hotărîrea că atîta vreme cît se vor ține de meseria de pirat, să n-o mai spurce cu păcatul hoției. După asta, conștiința le-a îngăduit un răgaz și acești pirați plini de ciudate contraziceri s-au cufundat într-un somn adînc și liniștit.

CAPITOLUL XIV

Cînd se trezi a doua zi dimineața, Tom se întrebă cu mirare unde se află. Se ridică în capul oaselor, se frecă la ochi și privi împrejur ; apoi înțelese. Mijeau zorile, răcoroase și cenușii, iar liniștea adîncă a pădurii îți dădea

o senzație înviorătoare de odihnă și pace. Nici o frunză nu se clintea, nici un sunet nu tulbura meditația măreței naturi. Pe frunze și pe firele de iarbă se înșirau ca niște mărgele picăturile de rouă. Un strat alb de cenușă acoperea focul și firicelele albastre de fum se înălțau împletindu-se în văzduh. Joe și Huck mai dormeau încă.

Curînd se auzi bătaia unei ciocănitoare. Treptat, cenușiul răcoros și tulbure al dimineții se lumina și în aceeași măsură creștea și zvonul pădurii. În fața băiatului, care privea gînditor, se desfășura minunea naturii trezindu-se și pornind la treabă. Un viermușor verde venea tîrîndu-se pe o frunză înrourată ; își sălta la răstimpuri în aer două treimi din trup, adulmecînd iscoditor în juru-i, apoi o pornea iar la drum. „Fireşte, măsoară ceva", gîndi Tom. Cînd viermele se apropie de el, rămase neclintit, ca o stană de piatră. Acu-i sporeau, acu-i piereau nădejdile, după cum gîngania continua să se îndrepte spre el, sau părea că vrea să-și schimbe direcția. Iar cînd, în cele din urmă, cu trupul ondulat în aer, viermele stătu în cumpănă — o clipă de neplăcută așteptare — și-apoi o luă hotărît la vale, peste piciorul lui Tom, și porni într-o călătorie peste întregul lui trup, inima băiatului fu copleșită de bucurie. Asta însemna negreșit c-avea să capete un rînd de haine noi, de bună seamă o uniformă de pirat. Acum iată că se ivi — nu se știe de unde — un convoi de furnici care, cu sîrg, începură să-și vadă de treburile lor. Una trecu ținînd cu bărbăție în brațe un păianjen mort, de cinci ori mai mare decît ea, și-l cără drept în sus, pe un trunchi de copac. O Măriuță stropită cu pete cafenii se căță pe amețitoarea înălțime a unui fir de iarbă. Tom se aplecă pînă la ea și-i șopti :

— Hai, Măicuță-Măriuță,
Zboară, nu mai sta !
Ți-a luat foc bordeiul,
Copilașii-s singurei,
Du-te iute de vezi ce-i ?

Iar Măriuța își luă zborul și se duse glonț să vadă ce se întîmplase. Tom, care știa bine cît de mult se teme de foc gîza asta, nu se miră ; de cîte ori nu o păcălise el așa ! După aceea veni o lăcustă, care părea că vrea să-și

smulgă capul. Tom o atinse, știind că își va strînge piciorușele pe lîngă trup și se va preface moartă. Între timp, păsărelele cîntau cît le ținea gura. Un graur se lăsă din zbor într-un copac deasupra capului lui Tom și începu să îngîne în triluri toate cîntecele vecinelor, petrecînd, pare-se, de minune. O gaiță, țipător colorată, săgeată din senin — fulger cu flacără albastră — și se opri pe o ramură, atît de aproape, încît băiatului i se părea c-ar fi putut s-o atingă cu mîna. Își ținea capul într-o parte și-i privea pe străini cu o curiozitate arzătoare. O veveriță cenușie și o dihanie din neamul vulpilor se apropiau, țopăind cu pași mărunței și repeziți, se așezau din cînd în cînd în coadă, priveau cu luare-aminte spre băieți și sporovăiau în limba lor. Sălbăticiunile acestea de bună seamă că nu mai văzuseră vreo ființă omenească și nu știau dacă trebuie să se teamă ori ba. Natura întreagă se trezise acum de-a binelea și era în mișcare ; șuliți lungi de soare străpungeau ici și colo frunzișul des, cîțiva fluturi intrară și ei în scenă, filfîind din aripioare.

Tom îi trezi din somn și pe ceilalți pirați și cu toții o zbughiră chiuind. Nu trecu un minut și, goi-pușcă, se fugăreau și se rostogoleau unii peste alții prin apa mică și limpede a bancului cu nisip alb. Nu le era cîtuși de puțin dor de tîrgușorul care dormea în depărtare, dincolo de vasta întindere a apei. Pluta dispăruse, luată de vreun curent trecător sau de vreo ușoară creștere a apelor fluviului, dar asta nu făcea decît să le sporească bucuria ; rupseseră astfel orice legătură între ei și lumea civilizată.

Se întoarseră la tabără, nespus de împrospătați, cu inimile voioase și cu o poftă de mîncare cumplită. În curînd focul ardea iarăși cu vîlvătăi. Huck descoperi în apropiere un izvor cu apă limpede, rece, și băieții își făcură numaidecît cești din frunze mari de stejar și de arțar și fură de părere că apa astfel îndulcită cu aroma codrului sălbatic înlocuiește de minune cafeaua cu lapte. Pe cînd Joe tăia feliile de slănină pentru gustarea de dimineață, Tom și Huck îi spuseră să aștepte o clipă. Plecară către un ascunziș ademenitor al malului, unde-și zvîrliră undițele. Numaidecît se văzură răsplătiți. Nici nu avusese timp Joe să-și piardă răbdarea, că ei se și înapoiaseră cu o știucă frumoasă, cu două plătici și cu un ciortănaș, provizie îndestulătoare pentru o întreagă familie. Au fript

peştele laolaltă cu slănina şi s-au minunat ; niciodată nu li se păruse mîncarea de peşte atît de gustoasă. Nu ştiau că peştele de apă dulce, cu cît e mai degrabă pus la foc după ce a fost prins, cu atît e mai gustos. Nici nu prea şi-au bătut capul să cugete ce gust bun dau mîncării dormitul afară, mişcarea în aer liber, scăldatul şi o foame strașnică.

După gustare au trîndăvit la umbră, în vreme ce Huck a tras o pipă ; apoi au pornit spre pădure, într-o expediţie de explorare. Mergeau mereu înainte, fără ţintă şi plini de voie bună, sărind peste trunchiuri putrede, străbătînd tufişuri încîlcite, trecînd printre măreţii domnitori ai pădurii, învăluiţi din creştet pînă jos cu o bogată mantie de viţă sălbatică. Dădeau pe alocuri peste încîntătoare poieniţe ascunse, aşternute cu iarbă deasă şi bogat împodobite cu flori.

Găseau nenumărate locuri care le stîrneau încîntarea, dar nimic care să-i mire. Descoperiră că insula avea vreo cinci kilometri lungime şi vreo patru sute de metri lăţime şi că n-o despărţea de malul celălalt decît un canal îngust, care să tot fi avut vreo două sute de metri. Cam la un ceas o dată, se scăldau şi înotau, aşa încît abia pe la mijlocul după-amiezii se întoarseră în tabără. Erau prea flămînzi pentru a zăbovi cu pescuitul, dar se ospătară din belşug cu slănină rece şi-apoi se tolăniră la umbră, să mai tăifăsuiască. Dar curînd conversaţia începu a lîncezi şi apoi băieţii rămaseră muţi. Liniştea gravă care se aşternuse peste pădure, senzaţia de singurătate începeau să li se răsfrîngă în suflete. Căzură pe gînduri. Un fel de dor nelămurit li se furişa în inimi ; curînd, se înfiripă, tulbure. Era dorul de casă care încolţea. Pînă şi Finn — *Mînă Înşingerată* — visa la treptele lui de casă şi la butoaiele goale. Dar nici unul nu avea curajul să-şi dea gîndul pe faţă, atît de ruşinoasă li se părea slăbiciunea lor.

De cîtăva vreme băieţii îşi dădeau seama nedesluşit de un anumit zgomot, care venea din depărtare, aşa cum îţi dai seama uneori de ticăitul ceasornicului, fără să-l auzi lămurit. Acum, iată că acel zgomot ciudat se întărea, silindu-i să se străduiască a-l înţelege. Băieţii tresăriră, se uitară unul la altul, apoi începură să asculte cu încordare. Vreme îndelungată domni o tăcere adîncă,

neîntreruptă, apoi o bubuitură surdă, înfiorătoare, străbătu întinderea apei, venind din depărtare.

— Ce-o fi asta ? ! exclamă Joe, ţinîndu-şi răsuflarea.

— Mă-ntreb şi eu ce să fie — spuse Tom în şoaptă.

— Tunet nu-i — zise Huckleberry, sfios şi înfiorat — că tunetu'...

— Huck ! îl întrerupse Tom — nu vorbi, mai bine ascultă !

Aşteptară un timp, care li se păru nesfîrşit. Apoi, aceeaşi bufnitură surdă tulbură liniştea gravă.

— Să mergem să vedem !

Au sărit în picioare şi au zorit spre malul din dreptul tîrgului. Dînd la o parte tufişurile, s-au uitat pe apă. Vaporaşul de curse plutea cam la un kilometru şi jumătate mai la vale de tîrguşor, dus de curent. Puntea cea mare părea înţesată de lume. În jurul vaporaşului se vedeau o mulţime de bărci, vîslind încoace şi încolo sau plutind duse de curent, dar băieţii nu puteau desluşi ce făceau oamenii din bărci. Deodată, din coasta vaporaşului ţîşni o coloană mare de fum alb ; pe cînd se desfăşura şi se înălţa într-un nor domol, bufnitura înfundată de adineauri pluti din nou peste apă, pînă la ascultătorii noştri.

— Ştiu acu' ! strigă Tom. S-a înecat careva !

— Aşa e ! spuse şi Huck. Aşa au făcut ş-astă-vară, cînd s-a înecat Bill Turner. Trage cu tunu' pe apă ş-atunci mortu' iese la iveală. Da, zău, ş-apoi ia nişte pîini, bagă-n ele argint viu şi le azvîrle pe apă, şi unde s-a înecat careva, drept-într-acolo plutesc pîinile şi taman în locu' ăla se opresc.

— Da, am mai auzit eu aşa ceva — spuse Joe. Da' stau şi mă gîndesc, cum o fi putînd pîinea să facă una ca asta ?

— A, nu-i atît pîinea — lămuri Tom — cît descîntecul, da, descîntecul pe care-l spun oamenii înainte de-o aruncă.

— Da' n-o descîntă deloc — spuse Huck. I-am văzut eu cînd au aruncat-o, n-a zis nimeni nimic.

— Asta mi se pare ciudat — spuse Tom. Da' poate că oamenii zic descîntecu-n gînd. Sigur c-aşa fac. E la mintea cocoşului.

Ceilalţi băieţi fură şi ei de părere că ce spunea Tom avea o noimă, căci altfel cum te-ai fi putut bizui pe o bucată de pîine, neînvăţată de un descîntec, să se poarte

cu înțelepciune, cînd era trimisă într-o misiune atît de serioasă ?.

— Zău dacă n-aș vrea să fiu acum acolo — spuse Joe.

— Și io la fel — zise Huck. Ce n-aș da să știu cine-i ăla de s-a-necat.

Băieții ascultau mereu și nu slăbeau din ochi apa. Deodată adevărul fulgeră prin mintea lui Tom :

— Măi băieți, acu' știu — strigă el. Noi sîntem înecații !

Într-o clipă s-au simțit eroi. Iată o victorie măreață ! Li se simțea lipsa, erau jeliți, se frîngeau inimi din pricina lor, se vărsau lacrimi, amintirile răutăților săvîrșite față de acești bieți copii se ridicau mustrătoare, iar vinovații erau copleșiți de zadarnice păreri de rău și remușcări. Și, ce era mai măgulitor din toate : tîrgul întreg nu vorbea decît de cei dispăruți și toți băieții îi invidiau pentru această nemaipomenită faimă. Asta era strașnic. La urma urmei, tot merita să fii pirat !

Înspre seară, vaporașul se întoarse la îndeletnicirea-i obișnuită și bărcile dispărură. Piraților se înapoiară la tabără. Nu-și mai încăpeau în piele de înfumurare că dobîndiseră atîta faimă, nu mai puteau de bucurie că stîrniseră atîta zarvă și îngrijorare. Au prins pește, au pregătit cina și s-au ospătat, apoi au încercat a ghici, care mai de care, ce gîndea și ce vorbea tîrgul despre dînșii. Erau foarte satisfăcuți închipuindu-și ce desperare pricinuiseră printre oameni. Dar cînd îi învăluiră umbrele nopții, încetară treptat a mai vorbi și rămaseră cu privirile ațintite în flăcări, duși pe gînduri. Aițîarea trecuse, Tom și Joe își aminteau acum că anumite persoane de acasă nu se bucurau ca ei de această petrecere strașnică. În suflet le încolțiră temeri întunecate. Erau din ce în ce mai tulburați și mai amărîți ; pe negîndite, le scăpa cîte un oftat. Încetul cu încetul, Joe își luă inima în dinți și căută să iscodească cam ce-ar zice ceilalți despre o întoarcere la civilizație, sigur, nu chiar acuma, dar...

Tom îl zdrobi cu batjocura lui ! Huck, care nu se dase încă pe față, se alătură lui Tom. Atunci cel care șovăise dete degrabă o „explicație", bucuros să iasă din încurcătură cît mai puțin pătat de bănuiala că i-ar fi dor de acasă, că-i un „papă-lapte". Pentru moment, revolta de pe vas era înăbușită.

Pe cînd întunericul se adîncea. Huck prinse a moţăi şi curînd începu să sforăie. După el, adormi şi Joe. Tom rămase cîţăva vreme nemişcat, sprijinit în cot, supraveghindu-şi cu atenţie tovarăşii. În cele din urmă, se sculă cu băgare de seamă în genunchi, şi începu să caute prin iarbă, prin reflexele jucăuşe zvîrlite de focul taberei. Culese de pe jos cîteva fişii mari, aproape cilindrice, din coaja albă şi subţire a unui sicomor şi după ce le cercetă pe-o parte şi pe alta, alese două dintre ele care i se părură potrivite. Îngenunche lîngă foc şi cu creta lui roşie scrise cu sîrg şi trudă ceva pe fiecare din ele, apoi făcu ună sul şi o vîrî în buzunarul hainei sale, iar pe cealaltă o băgă în pălăria lui Joe, pe care o mută în apropierea stăpînului ei. Puse de asemenea în pălărie nişte raritaţi de o valoare aproape nepreţuită, printre care o bucată de cretă, o minge de cauciuc, trei cîrlige de undiţă şi una din acele bile cunoscute drept „cristal sută-n sută". După aceea se despinse cu luare-aminte, păşind în vîrful picioarelor printre arbori, şi cînd simţi că nu mai putea fi auzit, o luă la fugă în direcţia vadului.

CAPITOLUL XV

Peste cîteva minute, Tom străbătea apa mică a bancului de nisip, trecînd spre ţărmul statului Illinois. Înainte ca apa să-i ajungă pînă la mijloc, făcuse jumătate de distanţă. De aci încolo curentul nu-i mai îngăduia mersul în picioare ; se avîntă în înot voinicesc, spre a străbate şi suta de metri rămasă. Înota pieziş în susul apei, dar curentul îl trăgea la vale mai tare decît se aşteptase. Ajunse în cele din urmă la mal şi apoi pluti, pînă găsi un vad, unde ieşi din apă. Duse mîna la buzunarul hainei, se încredinţă că bucata de coajă de sicomor scăpase cu bine, apoi, cu hainele şiroind de apă, o luă prin pădure, de-a lungul malului. Puţin înainte de ora zece, ieşi într-un luminiş, în dreptul tîrgului, şi văzu vaporaşul odihnind în umbra pomilor şi a malului înalt. Sub stelele scînteietoare liniştea era deplină. Coborî de-a buşilea malul, cu ochii în patru, se lăsă binişor în apă şi,

din trei, patru zvîcnituri de înot, ajunse la bărcuța „de serviciu" de la pupa vasului. Se ascunse sub băncuța vîslașului și așteptă, gîfîind.

Curînd clopoțelul dogit sună semnalul și un glas dădu ordinul de pornire. Un minut-două mai tîrziu, botul bărcii se înălța pînă la pupa vaporului. Călătoria începuse. Tom se bucura de norocul lui, căci știa că era ultima cursă a vaporașului în seara aceea. După vreo cincisprezece minute, care i se părură un veac, zbaturile se opriră și Tom se strecură peste bord și înotă spre mal prin întuneric, ieșind la uscat cu vreo treizeci de metri mai jos, unde era ferit de primejdia întîlnirii cu niscaiva hoinari. Străbătu în goană niște drumeaguri neumblate și în curînd ajunse lîngă gardul din dos al mătușă-si. Îl sări, se apropie de pridvor și privi pe fereastra iatacului, unde ardea o lumină. Văzu pe mătușa Polly, pe Sid și pe Mary, și pe mama lui Joe Harper. Stăteau de vorbă, strînși laolaltă, de partea cealaltă a patului. Patul era lîngă ușă. Tom se duse pînă la ușă și ridică binișor ivărul, apoi împinse ușurel. Ușa se crăpă puțin, el o mai împinse cu băgare de seamă, tresărind la fiecare scîrțîit. Cînd socoti că poate să se strecoare de-a bușilea, vîrî capul întîi și porni, cu prudență.

— Da' de ce-o fi pîlpîind așa lumînarea ? spuse mătușa Polly.

Tom se grăbi.

— Mi se pare că s-a deschis ușa. Da, firește că s-a deschis ! Of, fel de fel de lucruri ciudate se întîmplă de la o vreme. Nu se mai termină ! Hai, du-te și închide-o, Sid.

Tom dispăru sub pat tocmai la vreme. Rămase locului pînă i se potoli răsuflarea, apoi se tîrî mai aproape de mătușă-sa ; mai-mai să-i atingă piciorul.

— Și cum spuneam — zicea tușa Polly — nu era rău, doar poznaș cum nu se mai află, zăpăcit și neastîmpărat din cale-afară, atîta păcat avea. Da' el nu-și da seama ce făcea, mititelul ; era ca un mînz. Nu voia să facă rău, avea o inimă bună ca pîinea caldă... — și începu să plîngă.

— Așa și cu Joe al meu ; se ținea numa' de drăcii și de pozne, da' n-avea răutate-n el nici cît negru sub unghie. Era bun la inimă și iubitor cum nu se mai poate... Of, să mă ierte Dumnezeu. Cînd mă gîndesc că am fost în stare să-l bat pentru pîrdalnica aia de smîntînă... și

ce crezi, o lepădasem chiar eu cu mîna mea, că se acrise, şi-acu' n-am să-l mai văd cît oi trăi ; of, of, of, băieţaşul mamei, băieţaş, oropsit şi necăjit ! Şi mama lui Joe plîngea cu sughiţuri, de credeai că i se frînge inima.

— Poate lui Tom îi e mai bine acolo unde se află — spuse Sid — dar dacă era şi el mai aşezat...

— Sid ! Tom simţea văpaia din privirea bătrînei, deşi n-o vedea. O vorbă să nu mai rosteşti împotriva lui Tom al meu, acu' cînd nu mai e printre noi ! Are Dumnezeu grijă de el, nu te sinchisi tu, musiu. Vai, doamnă Harper, nu ştiu cum o să mă împac cu gîndul că l-am pierdut, nu ştiu cum o să mă împac ! Atît de drag mi-era să-l văd, cu toate că mă chinuia adesea de credeam că-mi scoate sufletul, nemernica de mine !

— Domnul a dat, Domnul a luat ! Fie numele Domnului binecuvîntat ! Da' tare-i greu, of, greu mai e ! Uite, nu mai departe ca sîmbăta trecută, Joe al meu ce crezi c-a făcut ? Mi-a zvîrlit o pocnitoare drept în faţă, şi eu l-am bătut de l-am spetit. Să fi ştiut atunci ce curînd... of, de l-aş mai vedea o dată făcînd aşa, l-aş strînge în braţe şi l-aş binecuvînta.

— Da, da, da, ştiu ce e-n sufletul dumitale, doamnă Harper. Ştiu prea bine. Uite şi eu... ieri — ieri pe la amiază — Tom al meu s-a apucat şi i-a turnat pe gît motanului „Moartea durerilor" ; biata lighioană, am crezut că dărîmă casa. Şi păcătoasa de mine, Dumnezeu să mă ierte, l-am ciocănit în cap cu degetarul. Ah, băieţaşul mamei, cum s-a prăpădit el ! Eeh, acuma, mititelul a scăpat de toate supărările. Şi cu cele din urmă vorbe pe care le-am auzit din gura lui m-a mustrat...

Amintirea aceasta era de neîndurat pentru biata bătrînă, aşa că începu să bocească. Tom începu să smiorcăie şi el, cuprins de o milă de sine mai mare decît a tuturora. O auzea pe Mary plîngînd şi rostind din cînd în cînd cîte o vorbă bună despre el. Începuse să aibă despre sine însuşi o părere mai aleasă ca pînă acum. Pe de altă parte, era atît de mişcat de mîhnirea mătuşii, încît îi dădea ghes inima s-o zbughească de sub pat şi s-o bucure la culme (felul spectaculos în care s-ar fi desfăşurat scena îl ispitea grozav). Rezistă însă şi rămase locului liniştit, ascultînd mai departe. Din frînturi şi aluzii înţelese că

mai întîi s-a crezut că băieţii se înecaseră la scăldat, apoi se descoperise lipsa micii plute. După aceea veniseră nişte băieţi şi povestiseră cum dispăruţii au vestit că „în curînd va auzi tîrgul ceva". Cei cu scaun la cap însăilaseră una cu alta şi rămăseseră încredinţaţi că băieţii au plecat cu pluta şi că aveau să iasă la iveală mai la vale, în tîrgul următor. Dar către amiază, pluta fusese găsită împotmolită în mal, la vreo opt kilometri mai la vale de tîrguşor, şi atunci se spulberară toate nădejdile. Trebuie să se fi înecat, îşi ziceau oamenii, altminteri i-ar fi mînat foamea spre casă la lăsarea nopţii, dacă nu şi mai înainte. Căutaseră în zadar cadavrele, fiindcă desigur băieţii se înecaseră hăt-departe, pe la mijlocul apei : altfel, buni înotători cum erau, ar fi izbutit ei să ajungă la mal.

Acum era miercuri seara. Dacă pînă duminică nu li se găseau trupurile, însemna că orice nădejde era pierdută şi în acea dimineaţă avea să se facă slujba de îngropăciune. Tom se cutremură.

Doamna Harper îşi luă rămas bun cu un ultim sughiţ de plîns şi dădu să plece. Dar, mînate de acelaşi imbold, cele două femei deznădăjduite se aruncară una în braţele celeilalte şi traseră împreună un plîns zdravăn, care le mai mîngîie, apoi se despărţiră. Mătuşa Polly se arătă cu mult mai drăgăstoasă decît îi era obiceiul, cînd le ură copiilor noapte bună. Sid vărsă şi el cîteva lacrimi, iar Mary ieşi din odaie hohotind din toată inima.

După aceea, mătuşa Polly îngenunche şi se rugă pentru Tom. Se ruga atît de duios, cu atîta înfocare şi cu atîta nespusă dragoste în vorbele şi în glasul ei bătrîn şi tremurat, încît băiatului îi curgeau lacrimile şiroi pe obraz cu mult înainte ca ea să fi terminat.

După ce mătuşa se culcă, rămase multă vreme aşa, nemişcat. Din cînd în cînd mătuşa Polly scotea cîte un oftat jalnic şi se tot zvircolea în pat, sucindu-se mereu, cînd pe-o parte, cînd pe alta. Dar în cele din urmă se linişti — doar prin somn mai gemea cîte puţin. Atunci băiatul se furişă de sub pat, se ridică binişor pînă la căpătîiul bătrînei şi, umbrind cu mîna flacăra lumînării, stătu nemişcat şi o privi îndelung. I se rupea inima de milă. Scoase din buzunar sulul de coajă de sicomor şi-l aşeză lîngă lumînare. Dar deodată îi veni în gînd ceva ; şovăi chibzuind. Cînd găsi o soluţie mulţumitoare, faţa i

se lumină. Vîrî repede coaja de sicomor în buzunar, se aplecă, sărută buzele veştede, apoi se îndreptă tiptil spre uşă şi o închise cu grijă în urma lui.

Luă iar drumul înapoi spre debarcader, unde nu găsi ţipenie de om, şi păşi cutezător pe puntea vasului, ştiind că nu era nimeni acolo afară de un paznic, care totdeauna se culca pe-o ureche şi dormea buştean. Dezlegă barca de la pupa, se strecură în ea şi în curînd mînuia cu luare-aminte lopeţile, îndreptîndu-se în susul apei. Cînd ajunse la vreun kilometru şi jumătate mai sus de tîrg, o luă pieziş, vîslind vîrtos. Acostă cu îndemînare pe malul celălalt. Asta era o treabă obişnuită pentru el. Se simţea ispitit să captureze barca, spunîndu-şi că ar putea fi socotită navă şi deci pradă legitimă pentru un pirat, dar ştia că va fi căutată cu de-amănuntul şi că ar fi fost descoperită. Sări aşadar pe mal şi intră în pădure. Se întinse pe iarbă şi se odihni o bună bucată de vreme, străduindu-se să rămînă treaz, apoi luă cu luare-aminte drumul înapoi spre sălaş. Noaptea era pe sfîrşite. Pînă să ajungă în dreptul bancului de nisip, se luminase de-a binelea. Tom mai făcu un popas pînă ce soarele se înălţă bine pe cer, învăluind marele fluviu în strălucirea-i aurie, apoi se aruncă în apă. Peste puţin se opri în pragul taberei cu trupul şiroind de apă şi îl auzi pe Joe spunînd :

— Nu, Huck, Tom nu e din ăia, pun mîna-n foc pentru el. O să vină negreşit înapoi. Nu dezertează el. Ştie foarte bine c-aşa ceva ar fi ruşinos pentru un pirat. Tom e prea mîndru ca să facă una ca asta. Să ştii că pune ceva la cale. Mă întreb şi eu ce-o fi ?

— Bine, da' lucrurile în tot cazu' e ale noastre, nu ?

— Aşa aş zice, Huck, da' încă nu e sigur. Răvaşul spune că sînt ale noastre dacă nu se-ntoarce pînă la gustarea de dimineaţă.

— Şi iată că s-a-ntors ! exclamă Tom, cu un frumos efect dramatic, păşind cu măreţie în tabără.

În curînd fu gata o gustare împărătească, alcătuită din slănină cu peşte, şi pe cînd înfulecau de zor, Tom îşi povestea cu de-amănuntul isprăvile (înfrumuseţîndu-le). Cînd povestea se termină, toţi se simţeau viteji, nişte viteji înfumuraţi şi lăudăroşi ! Mai apoi Tom se piti undeva la umbră, să mai tragă un pui de somn pînă către nămiază, în timp ce piraţii ceilalţi se pregăteau să pescuiască şi să facă noi explorări în insulă.

CAPITOLUL XVI

După prînz toată banda de piraţi plecă spre plaja bancului, să caute ouă de broască ţestoasă. Umblau de colo pînă colo, vîrînd beţe în nisip şi, unde dădeau de un loc moale, se lăsau în genunchi şi scormoneau cu degetele. Uneori scoteau cîte cincizeci, şaizeci de ouă dintr-o singură gaură. Erau rotunde de tot şi albe, puţintel mai mici ca o nucă. În seara aceea şi-au pregătit un ospăţ straşnic cu jumări de ouă, şi a doua zi, vineri, altul. După gustarea de dimineaţă, au plecat spre banc, chiuind şi gonind ca nebunii. S-au tot fugărit, lepădînd hainele pe drum şi rămînînd goi-puşcă, apoi s-au tot zbenguit prin apa mică a bancului, pînă departe, unde începea curentul iute, care le smucea pe alocurea fundul albiei de sub picioare, sporind mult hazul jocului. Ici-colo, se opreau roată şi îşi împroşcau cu palmele apă în obraji, apropiindu-se încet unul de altul, cu feţele întoarse, spre a se feri de stropi. La urmă se înşfăcau şi se luau la trîntă, pînă cînd cel mai isteţ îşi dădea la fund vecinul ; atunci se cufundau cu toţii, într-un vălmăşag alb de picioare şi braţe, şi scoteau iar capul pufnind, împroşcînd, rîzînd şi gîfîind în acelaşi timp.

Cînd nu mai puteau de oboseală, fugeau şi se trîntеau pe nisipul uscat şi fierbinte ; zăceau tolăniţi, se acopereau cu nisip, dar nu trecea mult şi iar se repezeau în apă, ca să ia joaca de la cap. În cele din urmă, le dădu în gînd că, în pielea goală cum se aflau, arătau aproape ca îmbrăcaţi în tricouri de circ, de culoarea pielii ; aşa că au tras un cerc în nisip şi au înjghebat un circ cu trei clovni, căci nici unul nu voia să cedeze celuilalt acest rol de frunte.

După asta au scos bilele şi au jucat cu ele tot felul de jocuri, pînă li s-a urît. Apoi, Joe şi cu Huck au mai înotat, dar Tom nu cuteza. Băgase de seamă că scoţînd în grabă pantalonii, îşi smulsese de la gleznă brăţara din inele de şarpe cu clopoţei. Se minuna cum de scăpase atîta vreme de cîrcei, fără ocrotirea acelui talisman. Nu mai îndrăznea să intre în apă fără brăţară şi, pînă s-o găsească, băieţii ceilalţi, obosiţi, se pregăteau să iasă pentru a se odihni. Pe nesimţite se despărţiră, mergînd fiecare într-altă parte, năpădiţi de melancolie, şi aruncînd

de la un timp peste întinderea apei priviri lungi şi pline de jind către locul unde dormita în soare tîrgul. Tom se pomeni scriind în nisip, cu degetul mare de la picior : Becky. Şterse repede acest nume, supărat în sinea lui de atîta slăbiciune. Dar cu toate astea, îl mai scrise o dată ; nu se putea stăpîni. Iar îl şterse, apoi se smulse ispitei, chemîndu-i la el pe băieţi, ca să stea împreună.

Joe era cufundat într-o tristeţe de moarte. Într-atîta tînjea de dor de-acasă, încît mîhnirea îi ajunsese o povară de neîndurat, cît pe ce să-l podidească lacrimile. Şi pe Huck îl năpădise melancolia. Tom era tare abătut, dar se străduia să nu arate nimic. Avea o taină, pe care nu voia încă s-o dezvăluie, dar dacă această mîhnire rebelă nu putea fi spulberată, curînd avea să fie silit să-şi dea taina în vileag. Prefăcîndu-se nespus de voios, spuse :

— Mă băieţi, fac prinsoare că pe insula asta au mai fost piraţi. Hai s-o mai explorăm. Or fi îngropat ei pe undeva vreo comoară. Ce aţi zice dac-am da de un cufăr putrezit, plin cu aur şi argint, hai ?

Vorbele lui treziră însă un prea slab entuziasm care se stinse fără răspuns. Mai încercă vreo două momeli, dar şi ele dădură greş. Tom se cam descurajă. Joe şedea cu o mutră posomorîtă, tot zgîndărind nisipul cu un băţ. În cele din urmă spuse :

— Hai, mă băieţi, s-o lăsăm baltă. Eu unu' vreau să mă-ntorc acasă. Mi s-a urît de atîta singurătate.

— Aş, Joe, ce tot vorbeşti ! Cu timpu', o să te simţi mai bine — zise Tom. Gîndeşte-te la peşcuitul de-aici.

— Dă-l încolo de peşcuit. Vreau să mă-ntorc acasă.

— Se poate, Joe ? Îţi dai seama că loc de înotat ca ăsta nu mai găseşti nicăieri ?

— Ca ce să mai înot, tot nu-mi face nici o plăcere dacă nu e nimeni să-mi zică să nu intru în apă. Eu atîta ştiu, că vreau să mă duc acasă.

— Ce prostie... Ţîncule ! Te pomeneşti că ţi s-a făcut dor de mămica !

— Da, aşa e, mi-e dor s-o văd pe mămica ! Şi ţie ţi-ar fi, dac-ai avea mamă. Nu sînt mai ţînc decît tine ! Şi Joe smiorcăi puţintel.

— Ce zici, Huck ? S-o lăsăm pe cocuţa asta plîngăreaţă să meargă la mămica ? Mititelul de el, dacă moare de dor ! Ducă-se ! Ţie îţi place aici, nu-i aşa, Huck ? Noi doi rămînem, ce zici ?

Huck zise : „Da-a-a", cu jumătate de gură.

— Nu mai vorbesc cu voi cît oi trăi — spuse Joe, ridicîndu-se. Așa să știți! Și îndepărtîndu-se posomorît, începu să se îmbrace.

— Ei și! Nu mai putem de supărare! îi răspunse Tom. N-ai decît! Du-te acasă și fă-te de rîs. Aoleu, ce mai pirat! Huck și cu mine nu sîntem mucoși ca tine... noi nu plîngem. Noi rămînem, nu-i așa, Huck? El n-are decît să plece, dacă are poftă. Ne descurcăm noi și fără dumneatui! Ce, crezi că nu?

Cu toate astea, Tom nu se simțea în apele lui și era neliniștit văzînd că Joe, abătut, îi dădea înainte cu îmbrăcatul. Și pe lîngă asta, să-l vezi și pe Huck posomorît, urmărind stăruitor din ochi pregătirile de plecare ale lui Joe și păstrînd o tăcere care nu era a bună. Peste puțin, fără o vorbă de despărțire, Joe porni prin apa mică a bancului către malul celălalt. Lui Tom îi pieri curajul. Se uită piezîș la Huck. Neputînd să-i înfrunte privirea, Huck lăsă ochii în jos. Apoi spuse:

— Și io vreau să plec, Tom; și-așa eram singuri, acu' o să fie și mai rău. Hai să plecăm și noi, Tom!

— Nici nu mă gîndesc. N-aveți decît să plecați! Eu rămîn.

— Tom, io parcă tot aș pleca.

— Poftim, n-ai decît, cine te oprește?

Huck începu să-și culeagă boarfele risipite pe jos.

— Tom, ar fi bine să vii și tu. Hai, stai nițel și te mai gîndește. Cînd ajungem la mal, o să te așteptăm.

— Puteți s-așteptați mult și bine! Am terminat cu voi!

Huck porni la drum, mîhnit. Tom sta și se uita după el. O dorință aprigă de a-și lepăda mîndria și a pleca și el îi dădea ghes. Nădăjduia că băieții se vor opri, dar ei mergeau încet înainte, prin apa mică a bancului. Deodată, Tom își dădu seama că în jurul lui se lasă o mare liniște și singurătate. Dete o ultimă luptă cu mîndria lui, apoi se repezi după ceilalți, zbierînd cît îl ținea gura:

— Stați! Stați! Să vă spun ceva!

Joe și Huck se opriră numaidecît și-și întoarseră fețele spre el. Cînd îi ajunse, Tom începu să-și dezvăluie secretul, în timp ce ei îl ascultau posomoriți. Dar în clipa cînd și-au dat în sfîrșit seama ce urmărea, s-au pornit să chiuie ca nebunii, strigînd că e „grozav!" și că de le-ar fi spus de la început, n-ar mai fi plecat. Tom se

dezvinovăți într-un fel oarecare, dar adevăratul lui motiv fusese teama că nici secretul acesta n-ar fi fost în stare să-i mai țină mult alături de el ; de aceea îl și păstrase drept ultimă ispită.

Băieții se întoarseră voioși înapoi și se puseră iarăși din toată inima pe joacă, vorbind întruna de planul nemaipomenit al lui Tom și admirîndu-i istețimea. După o gustare aleasă, alcătuită din ouă și pește, Tom spuse că acum avea chef să învețe să fumeze. Lui Joe îi plăcu ideea și mărturisi că și el ar voi să încerce. Așa că Huck fabrică repede pipe și le umplu. Ageamiii ăștia nu fumaseră în viața lor decît țigări din foi de viță, care te pișcă la limbă, țigări nevrednice de bărbați.

Se tolăniră pe iarbă, sprijiniți în coate și începură să pufăie, cam stîngaci și grijulii. Fumul avea un gust nesuferit și-i cam îneca, dar Tom spuse :

— A, păi e ușor de tot ! Dacă știam eu că atîta-i, de mult învățam să fumez.

— Și eu la fel — făcu Joe. E-o nimica toată.

— Zău așa, de cîte ori nu mă uitam la lumea care fuma și ziceam în gîndul meu : Ce n-aș da să pot și eu să fumez ! Și habar n-aveam că pot — spuse Tom.

— Și eu tot așa ziceam. Spune tu, Huck, dacă nu ziceam și eu așa. Să spuie Huck.

— Îhî, de multe ori a zis și el tot așa — confirmă Huck.

— Da' eu ? spuse Tom. Eu am zis așa de o mie de ori. Odată, cînd eram devale la abator, mai ții minte, Huck ? Era și Bob Tanner cînd am zis așa, și Johny Miller și Jeff Thatcher, ce, nu mai ții minte, Huck, cînd am zis atunci așa ?

— Îhî, țiu, cum să nu țiu — aprobă Huck. Era taman o zi după ce pierdusem bila aia albă. Ba nu, era c-o zi-nainte !

— Așa, vezi, nu v-am spus eu ? zise Tom. Vezi că Huck ține minte !

— Eu zic c-aș putea să trag toată ziua din lulea — spuse Joe. Mie unuia nu-mi face rău.

— Nici mie — spuse Tom. Toată ziua aș putea să fumez, da' fac prinsoare că Jeff Thatcher n-ar putea.

— Jeff Thatcher ! Păi ăla s-ar da peste cap din două fumuri. Să poftească încoa', să-ncerce, că vede el pe dracu'...

— Te crez, da' Johny Miller ? Aş vrea să-l văz pe Johny Miller trăgînd din lulea.

— Ăla ? făcu Joe. Păi ăla, numa' să-i dea fumul pe la nas şi cade jos.

— Îhî, Joe, chiar aşa... Auzi ? Ce n-aş da să ne vază băieţii acuma !

— Da' eu !

— Auziţi, mă băieţi, voi să nu spuneţi nimica, ş-odată, cînd sînt strînşi toţi, viu eu la tine şi zic : „Mă Joe, n-ai o pipă ? Că n-am mai fumat de nu ştiu cînd !" Şi tu zici, aşa-ntr-o doară, scîrbit : „Cum să nu, am.. am luleaua veche şi mai am una, da' nu-ş-cum, e cam prost tutunu', fir-ar al dracului..." Şi eu de colo : „Las-că nu-i nimica, numa' tare să fie". Şi p-ormă tu scoţi lulelele din buzunar şi amîndoi ni le aprindem aşa. tacticos ; să vezi cum o să se mai zgîiască ăia la noi !

— Mă, să fie-al dracului, să vezi ce-o să ne mai rîdem, Tom. Abia aştept !

— Da' eu ! Şi după aia le spunem c-am învăţat cînd eram la piraterie şi să vezi ce rău o să le pară că n-au fost şi ei cu noi !

— Te crez ! Pui mîna-n foc c-o să moară de necaz !

Şi-aşa o ţineau întruna. Dar de la o vreme, conversaţia începu să cam lîncezească, să se destrame. Tăcerile se lungeau, băieţii scuipau uimitor de des. Fiece por din gură se prefăcuse într-o fîntînă ţîşnitoare. Abia mai prideau să-şi descarce depozitele de sub limbă, destul de rapid pentru a împiedica o inundaţie : în ciuda tuturor sforţărilor, tot le mai alunecau valuri de salivă pe gîtlej şi de fiece dată urmau opintiri subite. Amîndoi băieţii arătau acum foarte palizi şi nenoroci ţi. Lui Joe începură să-i tremure degetele şi-i căzu luleaua din mînă. În curînd pică şi a lui Tom. Amîndouă fîntînile ţîşneau cu vehemenţă, amîndouă pompele lucrau din plin la descărcare. Într-un tîrziu Joe zise cu glas stins :

— Mi-am pierdut briceagul. Ar trebui să mă duc să-l caut.

Tom spuse cu buze tremurătoare. dar cu o intonaţie demnă :

— Îţi ajut şi eu. Du-te tu într-acolo şi eu o să caut la izvor. Nu, Huck. nu-i nevoie să vii şi tu, o să-l găsim noi.

Aşa că Huck şezu iar jos şi aşteptă timp de un ceas. După aceea, începu să i se urască singur şi merse să-şi caute tovarăşii. Erau amîndoi în pădure, însă la o mare depărtare unul de altul. Amîndoi erau foarte galbeni la faţă şi aproape adormiţi. Dar ceva ii spunea lui Huck că de vor fi avut vreo supărare. scăpaseră între timp de ea.

Nu prea au fost vorbăreţi în seara aceea la cină. Aveau o privire sfioasă, şi cînd Huck îşi umplu luleaua după masă şi se pregăti să le umple şi pe ale lor, ei spuseră că nu prea le era bine şi că preferau să nu fumeze, nu-ş-ce dracu mîncaseră la prînz şi nu le priise.

CAPITOLUL XVII

Pe la miezul nopţii Joe se deşteptă şi-i strigă şi pe ceilalţi. Se lăsase o zăpuşeală apăsătoare, care părea să prevestească ceva. Băieţii se ghemuiră laolaltă, aproape de tovărăşia prietenoasă a focului, cu toate că în aerul fără de suflare mocnea o căldură înăbuşitoare. Şedeau nemişcaţi şi aşteptau cu încordare. Dincolo de văpaia focului bezna înghiţise totul. Curînd scăpără pe cer, în zare, o flacără tremurătoare, luminînd o clipă, tulbure, frunzişul şi pierind ; peste puţin timp, alta, mai puternică. Şi iar alta. Apoi un vaier slab şuieră printre ramurile pădurii şi băieţii simţiră o adiere trecătoare pe obraji şi se înfiorară că trecuse Duhul Nopţii. Urmară cîteva clipe de linişte. Deodată o fulgerare stranie schimbă noaptea în zi, dînd în vileag, cît se poate de limpede, fiecare firicel de iarbă care creştea la picioarele lor. Şi mai dădu în vileag trei feţe albe care tresăriseră de frică. Un şir de bubuituri se rostogoli bufnind din ceruri şi se pierdu duduind înfundat în depărtare. O pală de aer rece trecu, stîrnind frunzişul şi viscolind cu fulgi albi de cenuşă în jurul focului. Altă văpaie aprigă lumină orbitor pădurea şi în aceeaşi clipă un trăsnet cumplit păru să sfîşie vîrfurile copacilor, chiar deasupra capetelor băieţilor. Se agăţară unul de altul, cuprinşi de spaimă, în bezna groasă ce se lăsase iar. Cîteva picături mari de ploaie căzură răpăind pe frunze.

— Fuga, băieți, la cort ! strigă Tom.

Au sărit repede și-au luat-o la goană, policnindu-se în rădăcini, încîlcindu-se în bălării, alergînd care-ncotro. Un vînt năprasnic mugea printre arbori. Unul după altul zvîcneau fulgerele orbitoare, urmate de bubuituri prelungi care-ți luau auzul. Și-acum începu să toarne cu găleata, udîndu-i pînă la piele, iar vîntul sălbatic, care tot creștea, mîna cu șfichiul trîmbe de ploaie de-a lungul pămîntului. Băieții se strigau unul pe altul, dar glasurile lor se înecau în mugetul vîntului și în exploziile trăsnetelor. Totuși, după ce rătăciră așa cîtăva vreme, au nimerit în cele din urmă, unul cîte unul, în adăpostul cortului, pătrunși de frig, înspăimîntați, cu hainele șiroind de apă. Dar bine că se regăsiseră : în astfel de clipe grele era mare lucru să nu fii singur. Nu puteau vorbi, chiar dacă celelalte zgomote le-ar fi dat pas, fiindcă prelata cea veche a cortului se zbătea cu furie. Furtuna tot sporea fără încetare și în curînd prelata se smulse din legături și zbură, dusă de vijelie. Băieții se prinseră de mîini și izbutiră să fugă, căzînd adesea și alegîndu-se cu o sumedenie de cucuie, pînă sub adăpostul unui stejar bătrîn de pe malul rîului. Acum furtuna se dezlănțuise la culme. Sub văpaia neîncetată a fulgerelor care brăzdau cerul, totul se desprindea în contururi limpezi, deslușit și fără umbre ; copacii încovoiați, șuvoiul năvalnic și înspumat al fluviului, stropii de spumă țîșnind din valuri. Liniile nelămurite ale rîpelor înalte de pe celălalt mal mijeau printre norii călători și prin urzeala piezișă a ploii. La răstimpuri dese cîte un copac uriaș, istovit de împotrivire, se prăvălea trosnind printre tufișurile tinere, iar trăsnetele se țineau lanț acum, cu izbucniri de explozie, care-ți sfîșiau urechile cu zgomotul lor năprasnic, strident, nespus de înspăimîntător. Furtuna culminâ într-o sforțare fără pereche ce părea că vrea, în aceeași clipă, să sfîșie în bucăți insula întreagă, s-o mistuie în flăcări, s-o înece pînă în vîrfurile copacilor, s-o spulbere, și să asurzească orice vietate de pe cuprinsul ei. Pentru niște copilandri, departe de-acasă, era cumplit să petreacă afară o asemenea noapte.

Dar în cele din urmă bătălia se sfîrși, puterile dușmane se retraseră, cu amenințări și mormăieli tot mai slabe, și pacea își reluă domnia. Băieții se întoarseră la tabără cu inima strînsă. Descoperiră însă că tot aveau pentru ce să fie bucuroși, căci sicomorul cel mare care le

slujise de adăpost culcuşurilor era acum o ruină, fiind fărîmat de trăsnet ; noroc că se aflaseră departe de el cînd se întîmplase nenorocirea.

Totul era inundat în tabără, fireşte şi focul, căci fuseseră nişte flăcăi nechibzuiţi, ca toţi cei de-o seamă cu dînşii, şi nu prevăzuseră nimic împotriva ploii. Iată o pricină de deznădejde. Îi pătrunsese ploaia şi frigul pînă-n măduva oaselor. Se jeluiră amarnic, descoperiră însă curînd că focul mîncase atîta, pe dedesubt, din buşteanul cel mare ce-i slujea de adăpost (în locul unde arcuia în sus, depărtîndu-se de pămînt), încît un lat de palmă ori două scăpase de udătură şi păstrase puţină spuză. Se trudiră răbdători, pînă ce, cu bucăţele de scoarţă de copac adunate de sub buşteanii adăpostiţi, izbutiră să aţiţe iar focul. Apoi îngrămădiră crengi uscate, pînă făcură un rug care trosnea zdravăn, şi iarăşi li se umplură inimile de voie bună. După ce zvîntară slănină şi se ospătară, şezură pînă dimineaţa lîngă foc, tot înflorind şi slăvind peripeţiile de la miezul nopţii, căci nu era jur împrejur nici un locşor uscat unde ar fi putut dormi.

Cînd soarele îşi strecură cele dintîi raze pînă la ei, îi cuprinse o toropeală şi se duseră pe plaja banculuí de nisip, unde se tolăniră să doarmă. Curînd însă soarele începu să dogorească atît de tare, încît, mahmuri, se sculară şi se duseră să-şi pregătească gustarea de dimineaţă. După ce mîncară, se simţiră greoi, cu încheieturile ţepene şi năpădiţi iarăşi de un uşor dor de casă. Tom desluşi semnele şi se străduí să-i înveioreze pe piraţi cum se pricepea mai bine. Dar nu le păsa nici de bile, nici de circ, nici de scăldat, de nimic. Tom le aminti de secretul lor straşnic şi trezi o rază de veselie. Cît dăinui, se grăbi să le stîrnească interesul pentru un plan nou, anume : să lase baltă cîtăva vreme pirateria şi, ca variaţie, să se facă piei-roşii. Această idee îi ademeni. Aşa că nu trecu mult şi, goi-puşcă, vărgaţi din cap pînă în picioare cu nămol negru, ca nişte zebre, fiecare din ei o căpetenie, fireşte, dădeau goană prin pădure, să atace o colonie engleză.

Curînd s-au despărţit în trei triburi duşmane, care zvîcneau din ascunzători, atacîndu-se unul pe altul cu înfiorătoare răcnete războinice, ucigîndu-se şi scalpindu-se cu miile. Fu o zi sîngeroasă, aşadar mulţumitoare.

Către vremea cinei s-au strîns în tabără, flămînzi şi bucuroşi. Dar iată că se ivea o dificultate : indienii vrăj-

maşi nu puteau frînge laolaltă pîinea ospitalităţii, fără să facă pace mai întîi, şi asta era absolut imposibil, dacă nu fumau împreună „pipa păcii". Niciodată nu auziseră de vreun alt procedeu. Doi dintre sălbatici aproape c-ar fi preferat să fi rămas piraţi. Dar cum altă cale nu era, au cerut pipa, căutînd să pară cît mai bucuroşi, şi au tras din ea, precum se cuvenea, trecîndu-şi-o unul altuia. Băgau de seamă că fusese o idee bună să se sălbăticească, căci iată, se aleseseră cu ceva : acum puteau fuma niţeluş, fără să fie nevoiţi să plece după aceea în căutarea unui briceag pierdut. Nu li se făcu chiar atît de greaţă, încît să se simtă cu adevărat rău. Nu erau proşti să se lipsească, din lene, de o perspectivă atît de promiţătoare. Dimpotrivă, făcură cu prudenţă exerciţii care, după cină, se vădiră încununate de un real succes. Petrecură astfel o seară de bucurie şi de triumf. Erau mîndri şi fericiţi de noua lor cucerire. Să-i lăsăm să fumeze, să flecărească şi să se laude, căci deocamdată nu mai avem nevoie de dînşii.

CAPITOLUL XVIII

În tîrguşor, însă, nu era nici urmă de veselie, în acea paşnică după-amiază de sîmbătă. Cu mare jale şi cu multe lacrimi familia Harperilor şi aceea a mătuşii Polly îmbrăcaseră veşminte de doliu. O linişte neobişnuită se aşternuse peste tot tîrgul, la drept vorbind destul de liniştit de felul lui. Tîrgoveţii îşi vedeau de treburi cu un aer distrat şi nu prea vorbeau ; în schimb, oftau adesea. Vacanţa de duminică le părea copiilor o povară. Jocurile lor erau lipsite de voioşie şi încetul cu încetul le lăsau baltă.

În acea după-amiază Becky Thatcher se plimba abătută prin curtea pustie a şcolii, cu sufletul plin de melancolie. Dar nici acolo nu găsea nimic care s-o mîngîie. Îşi vorbea sieşi : „Ah, de-aş fi păstrat bumbul lui de alamă ! Acum n-am nimic care să-mi aducă aminte de el !" şi un hohot de plîns i se înecă în gît.

Curînd se opri locului şi îşi spuse : „Chiar aci a fost. Ah, dac-ar fi să se mai întîmple vreodată, n-aş mai vorbi aşa pentru nimic în lume ! Dar acum el s-a dus ; şi n-o să-l mai văd toată viaţa, niciodată, niciodată n-o să-l mai văd !"

Gîndul acesta o făcu să-şi piardă cumpătul pe de-a-ntregul ; rătăci mai departe, cu şiroaie de lacrimi pe obraji.

O ceată întreagă de băieţi şi fete, tovarăşi de joacă de-ai lui Tom şi Joe, trecu pe lîngă gardul şcolii. Se opriră să privească peste uluci, povestind cu evlavie despre cîte nu făcuse Tom cînd îl văzuseră pentru ultima dată şi cum spunea Joe cutare sau cutare lucru de nimic (care acum vedeau ei bine că fusese plin de-un teribil înţeles profetic). Fiecare dintre vorbitori arăta spre locul unde stătuseră atunci cei dispăruţi şi apoi adăuga ceva cam în felul acesta : „Şi eu stam, uite-aşa, cum stau acu', şi el sta cu faţa la mine, aşa cum stai tu, uite-aşa stam de-aproape unu' de altul, şi el odat' a zîmbit, uite-aşa, şi atuncia parcă m-a trecut un fior, nu ştiu cum să-ţi spui, măi, era ceva aşa, grozav, dar mie nu-mi da-n gînd ce-nseamnă, fireşte, abia acuma-mi dau seama !"

Apoi urmă o controversă aprinsă spre a se stabili care anume dintre băieţi îi văzuseră pentru ultima dată pe răposaţi, şi mulţi aspirară la această tristă distincţie, aducînd dovezi mai mult sau mai puţin autentice. Cînd în cele din urmă rămase hotărît care dintre dînşii îi văzuseră cu adevărat pentru cea din urmă oară şi schimbaseră cu ei cele din urmă cuvinte, acei fericiţi îşi luară un aer de importanţă sacră, în timp ce toţi ceilalţi se zgîiau la ei şi-i invidiau. Un biet băiat, care nu se putea făli cu o amintire mai măreaţă, spuse, cu vădită mîndrie în glas :

— Dacă vreţi să ştiţi, mie Tom Sawyer mi-a tras odată o chelfăneală !...

Această năzuinţă către glorie nu fu luată în seamă. Mai toţi băieţii puteau spune la fel, ceea ce cobora prea de tot preţul distincţiei. Ceata se îndepărtă, zăbovind din loc în loc şi tot evocînd, cu glasuri pătrunse de veneraţie, amintiri despre eroii dispăruţi.

A doua zi de dimineaţă, cînd se sfîrşi lecţia şcolii de duminică, clopotul începu să bată domol, ca pentru pomenirea morţilor, şi nu repede ca de obicei. Era o zi de sărbătoare foarte tăcută, şi acel sunet jalnic părea în armonie cu liniştea meditativă ce domnea peste întreaga fire. Tîrgoveţii începură să se adune, zăbovind cîte puţin în tindă, pentru a schimba în şoaptă cîteva cuvinte despre tragicul eveniment. În biserică însă nu se auzeau şoapte ; acolo, pe cînd femeile se adunau la locurile lor, doar foş-

netul trist al rochiilor de doliu tulbura tăcerea. Nimeni nu mai ţinea minte cînd mai fusese atîta lume la biserică. În cele din urmă se lăsă o tăcere desăvîrşită, ca-n preajma unui eveniment, o tăcere plină de aşteptare — după care intră mătuşa Polly, urmată de Sid şi de Mary şi apoi de familia Harper. Cu toţii erau în negru, din cap pînă-n picioare. Toţi enoriaşii, precum şi bătrînul preot, se sculară respectuoşi şi rămaseră în picioare, pînă ce familiile nemîngîiate luară loc în banca din faţă. Urmă o nouă tăcere de reculegere, străbătută la răstimpuri de sughiţuri de plîns înăbuşite. După aceea preotul întinse larg braţele şi se rugă. Cîntară cu toţii un imn emoţionant şi-apoi preotul citi textul din evanghelie pe care-l alesese ca temă pentru predică : „Eu sînt Învierea şi Viaţa".

În timpul predicii, preotul zugrăvi cu atîta măiestrie drăgălăşeniile, purtările cuceritoare ale băieţilor pierduţi şi speranţele rare pe care le îndreptăţeau, încît fiecare ascultător, recunoscînd aceste portrete, simţea un junghi în inimă cînd îşi amintea că pînă în clipa aceea rămăsese mereu orb faţă de acele însuşiri frumoase şi că nu văzuse la băieţii băieţi decît cusururi şi năravuri. Preotul povesti de asemenea o mulţime de întîmplări înduioşătoare din viaţile răposaţilor, întîmplări care toate dovedeau firea lor blîndă şi mărinimoasă, iar lumea vedea bine acum cît de înălţătoare şi de frumoase erau acele fapte şi-şi amintea cu mîhnire că, la vremea cînd avuseseră loc, păruseră pozne de rînd, care nu meritau decît nuiaua. Parohia era tot mai mişcată, pe măsură ce zguduitoarea poveste continua, pînă cînd, în cele din urmă, toată adunarea, deznădăjduită, se alătură bocetelor familiilor nemîngîiate şi alcătui un cor de jalnice sughiţuri. Predicatorul însuşi, dînd frîu liber sentimentelor sale, plîngea în amvon.

Sus, la galerie, se stîrni un freamăt, pe care nimeni nu-l băgă în seamă. O clipă mai tîrziu uşa bisericii scîrţîi. Preotul îşi ridică din batistă ochii, din care ţîşneau şiroaie de lacrimi, şi rămase încremenit ! Una cîte una, alte perechi de ochi priviră încotro privea preotul, pentru ca, în cele din urmă, aproape într-o pornire, parohia întreagă să se ridice în picioare, holbîndu-se la cei trei băieţaşi morţi, care se apropiau de-a lungul cărării dintre bănci. Tom în frunte, după el Joe şi în coadă Huck, cu hainele mai zdrenţuite şi mai mototolite ca oricînd, cu

capul plecat și zîmbind prostește. Stătuseră ascunși în galeria nefolosită, ascultînd predica la propria lor înmormîntare !

Mătușa Polly, Mary și Harperii se năpustiră asupra scumpilor lor regăsiți, înăbușindu-i cu sărutări și mulțumind întruna cerului, pe cînd bietul Huck sta stingherit,

neştiind ce trebuie să facă şi unde să se ascundă de atîtea priviri ce nu erau bucuroase să-l vadă. După oarecare şovăială, o luă din loc, pe furiş, dar Tom puse mîna pe el şi zise :

— Mătuşă Polly, drept e asta ? Nu se bucură nimeni că-l vede pe Huck ?

— Fireşte, copile ! Fireşte că mă bucur să-l văd, sărman băieţaş făr' de mamă !

Atenţiile drăgăstoase cu care îl copleşea acum mătuşa Polly erau tocmai ce-i trebuia lui Huck ca să fie şi mai fîstîcit ca înainte.

Deodată preotul strigă cît îl ţinea gura :

— Lăudaţi pe Domnul, de la carele se revarsă asupră-ne toate bucuriile. Cîntaţi ! Haideţi ! din toată inima !

Şi-aşa făcură. Pe cînd psalmul al o sutălea se înălţa triumfător din tot mai multe piepturi, zguduind grinzile vechi, Tom Sawyer piratul privea spre flăcăii invidioşi din juru-i şi mărturisea în inima lui că aceasta era clipa cea mai măreaţă din viaţa sa.

Pe cînd parohia păcălită se îmbulzea spre ieşire, spuneau cu toţii că n-ar avea nimic împotrivă să mai fie iar duşi de nas ca nişte caraghioşi, numai pentru a mai auzi o dată cîntat în aşa chip psalmul o sută.

În ziua aceea Tom a luat mai multe ghionturi şi mai multe pupături, după dispoziţia schimbătoare a mătuşii Polly, decît dobîndise mai înainte într-un an întreg, şi nici el nu ştia prea bine care din ele arătau recunoştinţa către Dumnezeu şi care dragostea pentru el.

CAPITOLUL XIX

Asta fusese marea taină a lui Tom ; planul de a se înapoia acasă, împreună cu fraţii săi piraţi şi de a lua parte la propria lor înmormîntare. Sîmbătă pe înserate trecuseră apa către malul dinspre statul Missouri, călare pe un buştean vîslind din mîini. Debarcaseră la vreo nouă kilometri mai la vale de tîrguşor, dormiseră pînă spre ziuă în pădurea din marginea tîrgului, iar apoi se furişaseră pe drumeaguri lăturalnice, sfîrşindu-şi somnul sus,

în galeria bisericii, printre băncile stricate care zăceau acolo, vraişte.

Luni, în timpul gustării de dimineaţă, mătuşa Polly şi Mary se arătară foarte drăgăstoase cu Tom şi foarte atente faţă de dorinţele lui. Se vorbi cu mult mai mult ca de obicei. Cu acest prilej, mătuşa Polly spuse :

— De, Tom, nu zic că n-a fost o glumă straşnică, să lăsaţi să se perpelească o lume-ntreagă, aproape o săptămînă în şir, ca să vă distraţi voi, băieţii, da-i păcat că te-a răbdat inima să mă laşi pe mine să mă amărăsc atîta. Dac-ai putut trece apa pe-un buştean, ca să te duci la înmormîntarea ta, puteai s-o mai treci şi-altă dată, ca să-mi dai de ştire că nu eşti mort, ci doar fugit de-acasă.

— Da, zău, Tom, c-ai fi putut să faci asta — spuse Mary — şi cred c-o şi făceai, dacă-ţi dădea prin gînd.

— Ai fi făcut-o, Tom ? întrebă mătuşa Polly, luminîndu-se la faţă în aşteptarea răspunsului. Hai, zi ! Făceai asta dacă-ţi da prin gînd ?

— Hm, de ! Ştiu şi eu ? Ne-ar fi stricat tot planul.

— Tom, eu credeam că atîtica ţii şi tu la mine — spuse tuşa Polly cu glas mîhnit, care-l făcu pe băiat să se simtă prost. Tot era ceva, dacă te gîndeai măcar la una ca asta, chiar dacă pînă la urmă să zicem că n-o făceai.

— Lasă, mătuşică, nu-i nimic, nu-ţi fă inimă rea din atîta lucru — sări Mary — nu ştii cît de zăpăcit e Tom ? Totdeauna se prepeşte şi de-aia nu-i dă prin gînd să facă ce trebuie.

— Cu atit mai rău ! Lui Sid i-ar fi dat în gînd ! Şi nu numai atît, dar Sid chiar c-ar fi venit să-mi dea de ştire. Tom, cînd o să-ţi aduci aminte odată şi-odată o să fie prea tîrziu, şi o să-ţi pară rău că n-ai ţinut mai mult la mine şi că nu te-ai purtat mai bine, cînd ţi-ar fi fost atît de uşor.

— Mătuşico, de ce vorbeşti aşa, ştii foarte bine că ţin la tine — spuse Tom.

— Aş şti mai bine dac-ai dovedi-o prin purtările tale.

— Acum îmi pare rău că nu mi-a dat prin gînd — zise Tom, cu glas de căinţă — dar să ştii că într-o noapte te-am visat. Tot e ceva, nu ?

— Mare lucru nu e, să viseze ştie şi cotoiul, dar tot e mai bine ca nimic. Şi ce-ai visat ?

— Uite, miercuri noaptea am visat că tu şedeai colo lîngă pat şi Sid şedea pe lada de lemne, şi Mary alături de el.

— Așa și ședeam. Așa ședem totdeauna. Îmi pare bine că-n visele tale ți-ai adus aminte măcar de atîta lucru.

— Și mai visam că era aci și mama lu' Joe Harper.

— Ce vorbești ? ! Chiar c-a fost aci ! Și ce-ai mai visat ?

— A, o groază. Da' acu', abia mai mi-aduc aminte.

— Ei, haide, încearcă să-ți amintești ! Nu poți ?

— Parcă mi se pare că vîntul, vîntul era să stingă-ă-ă...

— Silește-te să-ți amintești, Tom ! Gîndește-te bine ! Adevărat că vîntul era să stingă ceva ; hai spune, ce ?

Tom își apăsă degetele pe frunte, o clipă plină de înfrigurare, și-apoi spuse :

— Acu' știu ! Acu' știu ! Lumînarea era s-o stingă !

— Doamne, fie-ți milă de păcatele noastre !... Hai, Tom, zi-nainte !

— Și mi se pare că atunci ai zis așa : „Da' ce s-a-ntîmplat ? Ușa aia mi se pare că s-a..."

— Hai, zi, Tom !

— Stai, lasă-mă, să-mi aduc aminte... lasă-mă numa' niței. Da, da, ai spus că ți se pare că s-a deschis ușa.

— E-adevărat, cum stau acu' aci, așa am spus ! N-am spus așa, Mary ? Hai, zi !

— Și-atunci, și-atunci... de, parcă n-aș fi chiar așa sigur — da' parcă mi se pare că l-ai trimis pe Sid s... să... să...

— Ai ? Ai ? Haide, zi ! Ce l-am trimis pe Sid să facă ? Ce l-am trimis pe Sid să facă, Tom ? Ce l-am trimis să facă ?

— L-ai trimis să... l-ai trimis... a, da, l-ai trimis să-nchidă ușa !

— Doamne sfinte ! Să-mi spuie cineva că nu crede în vise ! N-am mai auzit una ca asta de cînd trăiesc ! Trebuie să-i spun numaidecît Serenei Harper. S-o văz acu' pe unde scoate cămașa, cu trăncăneala ei despre „superstiții" ! Hai, Tom, zi-nainte !

— Da, acuma-mi amintesc deslușit tot visul. După aia, tu ai zis de mine că nu-s rău, ci doar poznaș și neastîmpărat și că nu-mi dau seama ce fac, ca un mînz, parc-ai spus, sau așa ceva.

— Da, așa am spus ! Doamne, Dumnezeule ! Nemaipomenit ! Hai, zi-nainte, Tom !

— Și apoi ai început să plîngi.

— Da, da, așa e. N-am plîns eu numai atunci... Ei, și după aia ?

— După aia, a-nceput și doamna Harper să plîngă și să spuie c-așa era și Joe al ei și că-i pare rău că-l bătuse pentru motiv cum c-ar fi șterpelit smîntîna, care-o arunca ea cu mîna ei.

— Tom ! Să știi că intrase-n tine Duhu' sfînt și te făcuse proroc ! Da, zău ! Să știi c-așa e ! Doamne sfinte! Hai, zi-nainte, Tom !

— După aia, Sid a zis... Sid a zis...

— Eu nu cred c-am zis ceva — spuse Sid.

— Ba da, ai zis ceva, Sid — spuse Mary.

— Tăceți din gură și lăsați-l pe Tom să povestească ! Spune, Tom, ce-a zis Sid ?

— A zis, mi se pare c-a zis, că poate mi-e mai bine acolo unde sînt, dar că să fi fost și eu mai cuminte...

— Auziți ? Chiar așa a spus, cuvînt cu cuvînt !

— Și tu l-ai repezit.

— Te cred că da ! Trebuie c-a fost un înger al Domnului aci printre noi ! Sigur c-a fost un înger în vreun ungher.

— Și doamna Harper a povestit cum a speriat-o Joe c-o pocnitoare și tu ai povestit chestia cu Peter și cu „Moartea durerilor"...

— Da, da, chiar așa e !

— Și-apoi ați mai vorbit o grămadă... cum căutau oamenii prin apă ca să ne găsească, și despre înmormîntarea care avea să fie duminică, și-apoi tu și cu doamna Harper ați plîns una-n brațele alteia, și-apoi ea a plecat.

— Chiar așa a fost ! Chiar așa a fost ! E adevărat precum stau aci pe locșoru' ăsta ! Tom, de față să fi fost și nu puteai să spui mai aidoma ! Și-apoi ? Hai, zi, Tom !

— Și-apoi se făcea că te rugai pentru mine. Te vedeam și auzeam fiecare cuvîntel pe care-l rosteai. Și-apoi te-ai culcat, și eu eram atîta de mîhnit, c-am scos din buzunar o coajă de sicomor și-am scris pe ea : „Nu sîntem morți, ci doar am plecat să ne facem pirați" și-am pus coaja pe măsuță lîngă luminare, și cînd m-am uitat la tine, era atîta bunătate pe fața ta, cum dormeai așa, că se făcea că m-am apropiat și te-am sărutat pe gură.

— Zău, Tom, zău că m-ai sărutat ? Toate ți le iert pentru asta ! Și se repezi să-l îmbrățișeze pe băiat, strîn-

gîndu-l la piept, mai să-l înăbuşe, pe cînd el se simţea cel din urmă dintre păcătoşi.

— Foarte frumos din partea lui, cu toate că n-a fost decît un vis — bombăni Sid ca pentru sine, dar destul de tare ca să fie auzit.

— Taci din gură, Sid ! Omu' face-n vis ce-ar face şi treaz. Uite colea un măr mare, domnesc, pe care-l păstram pentru tine, Tom, la caz că te mai găsesc ; acu' hai şi du-te la şcoală ! Sînt recunoscătoare bunului Dumnezeu, părintele nostru al tuturor, că te am iarăşi lîngă mine, carele îndelung răbdător este şi iertător cu cei ce cred în el şi-i ascultă poruncile, cu toate că Domnul ştie că-s nevrednică, dar vezi că de-ar fi numai ăi vrednici blagosloviţi cu îndurarea lui şi dac-ar fi să-i simtă numai aceia mina ajutătoare, cînd e de trecut un hop greu, prea puţini s-ar bucura în această vale a plîngerilor şi puţini ar intra în pacea Domnului, cînd va să vie noaptea cea lungă. Hai, duceţi-vă, Sid, Mary, Tom, căraţi-vă, destul m-aţi bătut la cap.

Copiii s-au dus la şcoală, iar bătrîna, la doamna Harper, ca să-i povestească visul minunat al lui Tom. Sid fu destul de înţelept, încît să nu rostească tare ce era în gîndul lui, pe cînd ieşea din casă. Şi anume :

„Cam străvezie poveste. Aşa vis lung şi fără nici o greşeală !"

Ce mai erou devenise Tom ! Acum nu mai umbla topăind sau sărind ca un cal nărăvaş, ci cu pas legănat şi plin de demnitate, cum se cuvenea unui pirat care simţea ochii lumii aţintiţi asupră-i. Vezi bine c-aşa era. Încerca el să nu dea atenţie privirilor şi vorbelor care se schimbau cînd trecea el, dar le sorbea cu nesaţ şi toate îl ungeau la inimă. Băieţii mai mici se îmbulzeau pe urmele lui, mîndri de a fi văzuţi cu el şi răbdaţi pe lîngă dînsul, de parc-ar fi fost toboşarul unei defilări sau elefantul care conduce menajeria cînd intră în tîrg. Băieţii de-o seamă cu el se făceau a nu şti că fusese plecat, dar în sinea lor se prăpădeau de invidie. Ar fi dat orice să aibă pielea lui oacheşă şi tăbăcită de soare şi faima lui strălucită. Tom însă nu s-ar fi lipsit de ele nici în schimbul unui circ întreg.

La şcoală, copiii făceau atîta caz de el şi de Joe, sorbindu-i din ochi cu atîta admiraţie, încît nu trecu mult şi celor doi eroi nici cu prăjina nu le-ai mai fi putut ajunge

la nas. Începură să povestească nesăţioşilor ascultători peripeţiile prin care trecuseră, dar povestea nu avea decît început, sfîrşit era puţin probabil să aibă vreodată, cu o închipuire bogată ca a lor. Iar cînd în cele din urmă şi-au scos lulelele şi-au început a se plimba, pufăind cu seninătate, gloria lor ajunse la apogeu.

Tom hotărî că acuma putea să nu-i mai pese de Becky Thatcher. Gloria îi ajungea. Va trăi pentru glorie. Acum că el ajunsese o persoană atît de suspusă, poate că ea va voi să se împace. Foarte bine, n-avea decît ! O să vadă ea că ştia şi el să fie nepăsător. Curînd sosi şi Becky. Tom se făcu că n-o vede. Se îndepărtă şi, alăturîndu-se unei cete de băieţi şi fete, începu să povestească. Băgă de seamă că ea alerga veselă de colo pînă colo, cu faţa îmbujorată şi cu ochii jucăuşi, făcîndu-se că-şi fugăreşte colegii şi rîzînd cu hohote cînd prindea pe cîte unul. Nu-i scăpă faptul că prindea mereu pe cîte cineva chiar în apropierea lui, şi că de fiece dată arunca spre el o privire plină de tîlc. Aceasta-i mulţumea din plin păcătoasa lui vanitate, şi în loc să-l împace, îl întărîta şi mai mult... Acum evita cu tot dinadinsul să se trădeze că o ştie în apropiere. În cele din urmă, ea încetă să mai zburde. Se plimba nehotărîtă de colo pînă colo, scoţînd uneori cîte-un suspin şi aruncînd către Tom priviri furişe, pline de aşteptare. Observă că Tom vorbea cu Amy Lawrence mai mult decît cu oricine. Îi trecu un junghi prin inimă, se simţi deodată neliniştită, stînjenită. Încercă să plece, dar picioarele o trădau; în loc să se depărteze, se dădea mai aproape de grupul în care se afla Tom. Cu vioiciune prefăcută, îi spuse unei fete care stătea chiar lîngă el :

— Bine, Mary Austin, răutate ce eşti, cum de n-ai venit la şcoala de duminică ?

— Sigur c-am venit. Nu m-ai văzut ?

— Nu te-am văzut ! Unde şedeai ?

— Cu clasa domnişoarei Peters, unde şed totdeauna. Eu te-am văzut pe tine.

— Nu, zău ! Ce curios ! Eu nu te-am văzut deloc. Am vrut să-ţi vorbesc de-o serbare...

— A, ce bine ! Cine-o dă ?

— Mămica o dă pentru mine.

— A, bravo, sper că o să mă chemi şi pe mine.

— Mai e vorbă ! Serbarea-i dată pentru mine. O să chem pe oricine vreau eu să vie, şi bineînţeles că vreau să vii şi tu.

— Ce bine ! Cînd o să fie ?

— Curînd. Poate că în preajma vacanţei.

— A, ce bine-o să petrecem ! O să chemi toate fetele şi toţi băieţii ?

— Da, pe toţi care-mi sînt prieteni, sau care vor să-mi fie, şi pe furiş îi aruncă o privire lui Tom. El însă vorbea mai departe cu Amy Lawrence, povestindu-i despre îngrozitoarea furtună de pe insulă şi cum izbise trăsnetul sicomorul cel mare, de-l „făcuse praf", în timp ce el, Tom, era „la trei paşi".

— A, ce frumos o să fie ! Eu pot să vin ? întrebă Gracie Miller.

— Da.

— Dar eu ? sări şi Sally Rogers.

— Da.

— Şi eu ? întrebă Susy Harper. Şi Joe ?

— Firește.

Aşa întrebară pe rînd, bătînd bucuroşi din palme. După ce toţi din grup se rugaseră să fie invitaţi, Tom întoarse cu răceală spatele, şi povestind mai departe, plecă, luînd-o cu el pe Amy. Bietei Becky îi tremurau buzele şi-i dădură lacrimile. Ascunse aceste semne sub o veselie silită şi continuă să ciripească cu vioiciune. Dar gîndul la serbare pierduse orice farmec şi nimic nu o mai interesa. Căută să plece cît mai repede, ca să se ascundă şi să-şi verse focul plîngînd, după obiceiul femeilor. Apoi şezu posomorită, rănită în mîndria ei, pînă ce sună clopoţelul. Atunci se ridică, cu o privire răzbunătoare în ochi, îşi scuturâ cozile lungi şi spuse că ştie ea ce-o să facă.

În recreaţie, Tom continuă flirtul cu Amy, grozav de bucuros că găsise un plan atît de isteţ ! Nu-şi mai găsea locul ; voia să dea de Becky şi s-o rănească jucînd teatru în faţa ei. Dar cînd în cele din urmă o zări, însufleţirea îi scăzu brusc. Becky şedea, foarte bine dispusă, pe o bancă mică din spatele şcolii, cu Alfred Temple alături. Se uitau amîndoi la nişte poze ; erau atît de absorbiţi şi îşi ţineau capetele atît de alăturate deasupra cărţii, încît păreau că nu mai ştiu de nimic altceva pe lume. În vinele lui Tom începu să fiarbă gelozia. Acum suferea, căindu-se amarnic

că dăduse cu piciorul prilejurilor de împăcare oferite de Becky. Îşi zise că a fost un nerod, şi cîte şi mai cîte — toate vorbele de ocară ce-i treceau prin cap. Îi venea să plîngă de necaz. Iar Amy, în timp ce se plimbau, continua să vorbească, însufleţită şi fericită. Lui Tom însă îi înţepenise limba în gură. Nici nu auzea ce spunea Amy şi de cîte ori fata se oprea aşteptînd un răspuns, el doar bîlbîia cîte o încuviinţare stîngace, nimerind-o de cele mai multe ori ca nuca-n perete. O lua mereu spre spatele şcolii, ca şi cum ar fi vrut să-şi pună sare pe rană, privind scena aceea nesuferită. Făcea ce făcea şi tot acolo ajungea. I se suia sîngele la cap, cînd vedea că lui Becky Thatcher nu-i păsa de el, de parcă nici n-ar fi fost pe lume. Fata însă îl vedea ; ea ştia foarte bine că e pe cale să cîştige bătălia şi se bucura că suferă şi el cum suferise ea. Flecăreala veselă a lui Amy ajunsese la neîndurat. Tom dădu a înţelege că avea treburi serioase, nişte lucruri care trebuiau neapărat rezolvate şi că era cam tîrziu. Dar în zadar ; fata ciripea înainte. Tom gîndea : „Fir-ar a năibii, nu mai scap odată de ea !" Pînă la urmă plecă să vadă de acele treburi. Ea spuse, nevinovată, că va fi „p-aproape" la sfîrşitul orelor de şcoală, în timp ce el o luă la fugă, fiindu-i ciudă pe dînsa.

„Oricare alt băiat — gîndea Tom, scrîşnind din dinţi — oricare alt băiat din tîrg să fi fost, decît filfizonul ăsta de la Saint Louis, care se crede gătit cum nu mai e altul, şi, mă rog, din aristocraţie ! Lasă, dom-le, nu degeaba ţi-am tras eu o chelfăneală din prima zi cînd te-ai arătat în tîrgul ăsta, îţi mai trag eu una să mă ţii minte. Stai că-mi cazi tu în mînă ! Te aranjez eu..."

Şi executa pe rînd toate mişcările cu care-ar fi snopit în bătaie pe-un băiat imaginar, trăgînd pumni în aer, izbind cu piciorul în vînt, făcîndu-se că-i scoate ochii.

„Aha, ţi-a venit mintea la cap, ai ! Zbieri să te las ? Să te iert ? Hai, marş acum, şi să nu te mai prind altă dată..." Şi astfel, snopeala închipuită luă un sfîrşit care-l mai răcori nitel.

La amiază, Tom dădu fuga acasă. Nu mai putea îndura recunoscătoarea fericire a lui Amy, iar cealaltă nefericire îi amăra şi mai mult sufletul. Becky începu din nou să contemple pozele în tovărăşia lui Alfred, dar cum minutele treceau încet ca melcul, fără ca Tom să apară şi ea să-l vadă chinuindu-se, triumful începu să-i pălească.

Fata pierdu orice interes pentru poze, luă mai întîi o înfățișare gravă, apoi distrată, și în cele din urmă melancolică. De vreo două-trei ori ciuli urechea la auzul unor pași, dar în zadar nădăjduia ; Tom nu veni. În cele din urmă se simți cît se poate de nenorocită și se căi de a fi mers atît de departe. Bietul Alfred, văzînd că o pierde, fără să știe pentru ce, exclama întruna :

— Vai, uite ce frumoasă e asta ! Ia uită-te la asta !

Ea, pînă la urmă, își pierdu răbdarea și-i spuse :

— Ia lasă-mă-n pace ! M-am săturat de ele. O podidiră lacrimile, se sculă și plecă.

Alfred se luă după ea, încercînd s-o îmbuneze, dar ea izbucni :

— Pleacă și lasă-mă-n pace, n-auzi ? Nu pot să te sufăr !

Băiatul rămase locului, întrebîndu-se mirat în sinea lui cu ce greșise. Nu-i spusese chiar ea că în toată pauza de la amiază se vor uita amîndoi la poze ? Ea își văzu de drum, plîngînd. Atunci Alfred intră îngîndurat în clasa goală. Era supărat și totodată se simțea umilit. Nu-i fu greu să ghicească adevărul : fata îl folosise drept unealtă ca să se răzbune pe Tom Sawyer. Gîndul acesta, odată încolțit în mintea lui, firește că nu făcu decît să sporească ura ce-o nutrea împotriva lui Tom. I-ar fi plăcut să găsească ceva ca să-l bage pe băiatul ăla la apă, fără ca el însuși să riște mare lucru. Atunci îi căzură ochii pe cartea de citire a lui Tom. Iată prilejul ! Foarte mulțumit, deschise cartea la pagina unde era lecția din acea după-amiază și vărsă cerneală peste ea.

Becky aruncînd chiar în acea clipă, îndărătul lui, o privire pe fereastră, îi văzu fapta. Se dete la o parte, ca el să n-o observe. Porni repede spre casă, cu gîndul să-l caute pe Tom și să-i spună. Tom îi va fi recunoscător și supărarea lor va lua astfel sfîrșit. Dar nu făcuse nici jumătate din drum, cînd își schimbă părerea. Își aduse aminte de purtarea lui Tom față de dînsa, pe cînd vorbea de serbare, și gîndul acesta o fripse la inimă și-o copleși de rușine. Se hotărî să-l lase să fie bătut, pentru foaia de carte stricată, și pe deasupra să-l urască veșnic.

CAPITOLUL XX

Tom se întoarse acasă posomorît. De la primele vorbe pe care le rosti mătușă-sa, înțelese că nu era chip să scape de necazuri.

— Tom, îmi vine să te jupoi de viu.

— Da' ce-am făcut, mătușică ?

— Prea destul ! Auzi ! Mă duc la Serena Harper, ca o neroadă, și mă apuc să-i povestesc bazaconia aia de vis al tău, gîndind c-o s-o crează și ea... Și cînd colo auzi dumneata, aflu de la ea că-l iscodise pe Joe și aflase, nici mai mult nici mai puțin, cum c-ai fost aci în noaptea cu pricina și c-ai auzit tot ce am vorbit noi ! Tom, nu știu ce-o să se aleagă de tine, dacă ești în stare să te porți așa! Ia închipuiește-ți și tu cum mă simt eu acum, cînd mă gîndesc c-ai putut să mă lași să mă duc la Serena Harper și să mă fac de rîs... și tu să nu spui o vorbă !

Iată că lucrurile se înfățișau sub o nouă lumină. Pînă acum, povestea scornită de dimineață îi păruse lui Tom o glumă bună și chiar foarte isteață. Acum i se părea ticăloasă și de prost gust. Tom lăsă capul în jos și o clipă nu știu ce să răspundă ; apoi zise :

— Mătușică, îmi pare rău că te-am lăsat să te duci, da' nu mi-am dat seama.

— Vai, copile, niciodată nu-ți dai seama ! Numai la tine și la năzbîtiile tale te gîndești. Ca să vii cale lungă, noaptea, de la insula Jackson și pîn-aci, să faci haz de supărarea noastră, și să-ți rîzi de mine cu năseoceala aia de vis, la asta te-a tăiat capul, da' ca să-ți fie milă de noi și să ne cruți de supărare, nici prin gînd nu ți-a trecut !

— Mătușică, acum văd și eu c-a fost o ticăloșie, da' n-am făcut-o înadins, crede-mă. Și-apoi, în noaptea aceea, n-am venit ca să fac haz de voi.

— Da' pentru ce-ai venit ?

— Ca să-ți spun să nu te amărăști din pricina noastră, că nu ne înecasem.

— Tom, aș fi cea mai fericită ființă de pe lume dac-aș putea crede c-ai avut asemenea gînd bun, da' știi foarte bine că nu-i adevărat, și eu știu la fel de bine ca și tine, Tom.

— Mătușică, zău că asta am vrut să fac, să nu mă mișc d-aci dacă nu spui drept.

— Haide, Tom, nu minți, te rog din suflet! Minciuna-ți sporește păcatul de-o mie de ori.

— Da', nu mint, mătușică, spui drept. Am vrut să nu mai fii supărată, numa' d-aia am venit.

— Aș da orice ca să pot crede una ca asta, ți-ar răscumpăra o groază de păcate, Tom. Mai c-aș fi bucuroasă c-ai fugit și că te-ai purtat atît de rău. Da' cum să te crez? Că dac-ai fi vrut să-mi spui, îmi spuneai, nu-i așa, băiatule?

— Vezi, mătușică, după ce ai vorbit matale de înmormîntare, mi-a dat în gînd să ne întoarcem și să ne ascundem în biserică, și-atîta mi-a plăcut planul ăsta, că nu m-a răbdat inima să mă las de el. Și atunci am pus coaja înapoi în buzunar, și-am tăcut chitic.

— Care coajă?

— Coaja de copac pe care-ți scrisesem că ne-am făcut pirați. Mai bine te deșteptai cînd te-am sărutat, zău așa.

Pe fața mătușii se topiră liniile aspre și în ochi îi năvăli duioșia.

— Adevărat că m-ai sărutat, Tom?

— Dacă-ți spui că te-am sărutat!

— Ești sigur, Tom?

— Te-am sărutat, mătușică, crede-mă, dacă-ți spui...

— Și de ce m-ai sărutat, Tom?

— Fiindcă mi-erai tare dragă, cum gemeai așa prin somn, și-mi părea rău de tine.

Vorbele băiatului păreau sincere. Bătrînica nu-și putu ascunde un tremur în glas cînd zise:

— Mai sărută-mă o dată, Tom!... și-acu' fă bine și șterge-o la școală și nu mă mai necăji.

Cum ieși pe ușă Tom, mătușa Polly dădu fuga la un dulap și scoase o zdreanță de surtuc, fostul costum de pirat al lui Tom. Stătu cu surtucul în mînă și-și zise:

„Nu, nu mă-ncumet. Bietu' băiat... — eu zic c-a minți, da' e-o minciună pornită dintr-o inimă bună. Dumnezeu să i-o răsplătească, ce bine mi-a făcut! Nădăjduiesc c-o să-l ierte Domnul, știu bine c-o să-l ierte. Da' eu mai bine să nu mă-ncredințez că-i minciună. N-o să mă uit..."

Puse la loc surtucul și rămase o clipă pe gînduri. De două ori întinse mîna să ia haina și de fiece dată iar se stăpîni. A treia oară, își făcu curaj, zicîndu-și: „E-o min-

ciună nevinovată, e-o minciună de copil bun, n-o să-mi fac sînge rău." Căută în buzunarul surtucului. O clipă mai tîrziu, citea coaja de copac a lui Tom printr-un văl de lacrimi şi-şi spunea :

„L-aş ierta pe băiat acu', să fi făptuit şi o mie de păcate !"

CAPITOLUL XXI

În aşa fel îl sărutase mătuşa Polly pe Tom, că parcă îi luase cu mîna supărarea. Acum se simţea iar vesel şi cu inima împăcată. Porni spre şcoală şi avu norocul să dea peste Becky Thatcher în capul Drumului Poienii. Tom se purta întotdeauna după starea sufletească în care se găsea. Fără să şovăie o clipă, alergă la ea şi-i spuse :

— Am fost un ticălos azi, Becky, şi-mi pare foarte rău. N-o să mă mai port niciodată aşa, cît oi trăi. Te rog, împacă-te cu mine, vrei ?

Fata se opri şi-i aruncă o privire dispreţuitoare.

— Te-aş ruga să nu mă plictiseşti, domnule Thomas Sawyer. N-am să mai vorbesc cu dumneata niciodată.

Şi cu o mişcare mîndră din cap, îşi văzu de drum. Tom rămase atît de uluit, încît n-avu nici măcar prezenţa de spirit să-i spună : „Atîta pagubă, domnişoară Ţîfnă !" Pînă să-i vină în gînd, trecuse momentul potrivit. Aşa că n-a mai spus nimic. Dar fierbea de necaz. Intră înciudat în curtea şcolii, zicîndu-şi ce bine ar fi să fie Becky băiat. Cum ar mai snopi-o în bătaie ! Curînd se întîlni nas în nas cu ea şi în tăcere îi aruncă o vorbă înţepătoare. Ea îi zvîrli alta înapoi şi iată ruptura gata. Becky era atît de mînioasă, încît abia aştepta să reînceapă lecţiile ; era nerăbdătoare să-l vadă pe Tom bătut pentru cartea de citire pătată cu cerneală. Dacă pînă atunci se mai gîndise oarecum să dea în vileag fapta lui Alfred Temple, noua batjocură a lui Tom îi alungă cu desăvîrşire acest gînd.

Biata fată nu ştia cît de aproape o păştea şi pe ea necazul. Învăţătorul, domnul Dobbins, atinsese vîrsta matură cu o ambiţie nepotolită în suflet. Dorinţa lui cea mai

arzătoare fusese să ajungă doctor, sărăcia însă hotărîse să nu fie decît un biet învățător de țară. În fiecare zi scotea din catedră o carte misterioasă și se adîncea în ea, cînd nu-i asculta pe elevi. Cartea o ținea totdeauna sub cheie. Nu era strengar în toată școala care să nu moară de curiozitate să arunce măcar o privire în ea, dar pînă atunci niciodată nu se ivise prilejul. Fiecare dintre băieți și fete aveau o părere a sa despre ce putea fi în acea carte; nu erau două păreri la fel, dar n-avea nimeni cum să se încredințeze de adevăr. Cînd trecu Becky pe lîngă catedră, care era în apropierea ușii, văzu cheia uitată în broască. Iată momentul prielnic! Aruncă o privire de jur împrejur, nu era nimeni... În clipa următoare, ținea cartea în mîini. Coperta, cu titlul „Anatomie" de profesorul „Cutare", nu-i spuse nimic; începu să întoarcă paginile. Dădu îndată peste o planșă frumos colorată, un trup omenesc. În clipa aceea o umbră căzu pe pagină. Tom Sawyer intrase pe ușă și apucă să vadă o clipă poza. Becky smuci repede cartea ca s-o închidă și avu ghinionul îngrozitor să sfîșie planșa pe jumătate, din mijloc și pînă jos. Zvîrli volumul în catedră, întoarse cheia în broască și apoi, rușinată și furioasă, izbucni în plîns:

— Tom Sawyer, mai josnic nici că te puteai purta! Te ții după mine și pîndești la ce mă uit!

— Cum era să știu că te uiți la ceva?

— Să-ți fie rușine, Tom Sawyer, acum sigur c-o să mă pîrăști! Ah, ce-o să mă fac, ce-o să mă fac! O să mănînc bătaie — eu care niciodată n-am mîncat bătaie la școală! Apoi, izbind cu piciorul în podea, zise: N-ai decît să fii ticălos, dacă vrei! Las' că știu și eu ceva! Așteaptă și-o să vezi tu! Nesuferitule, urîciosule, nesuferitule! Și dădu buzna afară din clasă, cu o nouă explozie de plîns.

Tom rămase neclintit, uluit de această izbucnire. După cîtva timp, își spuse:

„Neroade mai sînt și fetele! Auzi! N-am mîncat niciodată bătaie la școală! Mare scofală! Numai o fată poate să vorbească așa! Piele gingașă și curaj cît un pui de găină! Firește că n-am de gînd s-o pîrăsc lui moș Dobbins pe prostuța asta, fiindcă am eu ac de cojocu' ei și altminteri, fără să fiu ticălos. Da' degeaba! Moș Dobbins o să-ntrebe cine i-a rupt cartea. N-o să răspundă nimeni. Și-atunci o să facă ce face totdeauna: o să întrebe pe

toți la rînd și cînd i-o veni rîndul vinovatei, o să afle el, fără să-i mai spuie nimic. Pe fete le trădează totdeauna mutra. Sînt niște papă-lapte. O să mănînce bătaie. Ei, comedie, a intrat rău la apă Becky Thatcher și nu văd ce-i de făcut." Tom mai cîntări cîtva timp situația, apoi

adăugă : „Ei, n-are decît ! Ei i-ar place să mă vadă pe mine la ananghie, acu' să rabde şi ea !"

Tom se alătură gloatei de copii care zburdau pe afară. După cîteva clipe sosi „domnul" şi cu toţii intrară în clasă. Pe Tom nu-l prea interesau lecţiile. De cîte ori furişa o privire spre locul unde şedeau fetele, faţa lui Becky îl neliniştea. Dacă se gîndea bine, n-avea chef s-o compătimească. Şi totuşi, numai gîndindu-se bine, se putea opri de a o compătimi. Nu izbutea să simtă nici pic de satisfacţie. Nu trecu mult şi domnul descoperi cartea de citire pătată. Cîtăva vreme, Tom uită de necazurile altora. Becky se trezi din lîncezeala ei plină de deznădejde şi arătă pentru ceea ce se întîmpla un interes destul de viu. Nu credea că Tom va reuşi să iasă din bucluc tăgăduind că vărsase cerneala pe carte şi avea dreptate. Tăgada părea a înrăutăţi şi mai mult situaţia lui Tom. Becky se aşteptase ca toate acestea s-o bucure, dar constată că nu prea se bucura. Cînd lucrurile ajunseră la culmea încordării, Becky voi să se scoale în picioare şi să-l dea de gol pe Alfred Temple, dar se stăpîni şi se sili să şadă liniştit, spunîndu-şi : „Acuşi-acuşi o să mă pîrască el c-am rupt poza, fără-ndoială. Nu suflu o vorbă, chiar de-ar fi să-l scap de la moarte !"

Tom încasă bătaia şi se întoarse la locul său, defel mîhnit, căci îşi închipuia că, fără să ştie, zbenguindu-se, vărsase cerneala pe carte. Tăgăduise de formă, fiindcă aşa era obiceiul şi stăruise în tăgadă din principiu.

O oră întreagă se scurse cu încetineală. „Domnul" şedea moţăind pe tronul lui. Zumzetul şcolarilor care-şi repetau lecţia îl îmbia la somn. După cîtăva vreme, domnul Dobbins se îndreptă în spetează, căscă, apoi deschise catedra şi întinse mîna să-şi ia cartea. Parcă era nehotărît ; s-o scoată, să n-o scoată ?... Cei mai mulţi dintre şcolari ridicară ochii nepăsători, dar doi dintre ei îi urmăreau mişcările cu priviri aprinse. Cîteva clipe domnul Dobbins se jucă distrat cu cartea, apoi o scoase, se suci în scaun pînă-şi găsi o poziţie comodă şi se pregăti să citească.

Tom aruncă iute o privire spre Becky. Văzuse cîndva un biet iepuraş urmărit de vînător. Cînd acesta îi ţintise capul, iepuraşul privirea asta o avusese. Uită numaidecît că erau certaţi. Trebuia să facă ceva, şi cît de repede, în clipa asta ! Dar iuţeala cu care se apropia catastrofa

îi paraliza gîndirea. Stai ! Îi venise o idee ! O să dea fuga la catedră, o să smulgă cartea din mîna „domnului" şi o să fugă cu ea ! Şovăi o clipă pînă să se hotărască şi pierdu prilejul : „domnul" deschisese cartea ! O, de-ar fi putut recîştiga clipa pierdută ! „Prea tîrziu, acum nu mai e nici o scăpare pentru Becky !" îşi zise Tom. În clipa următoare „domnul" îşi înfrunta şcolarii ; toţi lăsară ochii în jos, căci avea ceva în priviri care îi îngrozea chiar şi pe cei nevinovaţi. Tăcerea ţinu cît ai număra pînă la zece. „Domnul" îşi aduna mînia. Apoi vorbi :

— Cine a rupt cartea aceasta ?

Tăcere deplină. Ai fi putut auzi picînd un ac. Tăcerea stăruia. „Domnul" cerceta chip după chip, pentru a descoperi semnele păcatului.

— Benjamin Rogers, tu ai rupt cartea asta ?

Tăgadă. Şi iarăşi tăcere.

— Joseph Harper, tu ai rupt-o ?

Iarăşi tăgadă. Tom se simţea din ce în ce mai rău chinuit de această anchetă care nu se mai sfîrşea.

După ce luă la rînd toate băncile în care şedeau băieţii, „domnul" rămase puţin pe gînduri, apoi îşi îndreptă privirea spre băncile fetelor.

— Amy Lawrence ?

Fata clătină din cap.

— Gracie Miller ?

Acelaşi semn.

— Suzan Harper, tu ai făcut treaba asta ?

Alta care nega. Acum venea la rînd Becky Thatcher. De tulburat ce era, Tom tremura ca varga. Sigur, nu mai era nici o scăpare.

— Rebeca Thatcher... (Tom aruncă o privire spre faţa ei ; era albă de groază) tu ai rupt-o... nu-i aşa ? Ia uită-te la mine ! (Mîinile ei se ridicară, rugătoare.) Tu ai rupt cartea ?

În clipa aceea un gînd îi fulgeră prin minte lui Tom. Sări în picioare şi strigă :

— Eu am rupt-o !

Toată clasa se holbă la el, uluită de această nebunie de necrezut. Tom stătu o clipă să-şi vină în fire, iar cînd înaintă spre catedră ca să-şi primească pedeapsa, mirarea, recunoştinţa, adoraţia ce se revărsau asupră-i din ochii bietei Becky erau răsplată pentru o sută de bătăi. Însufleţit de măreţia propriei sale purtări, îndură fără să cric-

nească cea mai cruntă bătaie pe care o dăduse vreodată domnul Dobbins. Tot cu nepăsare primi şi adaosul de cruzime care-l silea să rămînă în arest două ceasuri după ce li se dădea drumul celorlalţi. Ştia el bine cine are să-l aştepte afară, fără să i se urască, pînă o să-i sune ceasul eliberării.

În acea seară, Tom puse capul pe pernă urzind planuri de răzbunare împotriva lui Alfred Temple, căci cu ruşine şi căinţă, Becky îi povestise totul, fără a ascunde nici propria ei trădare. Dar în curînd, pînă şi setea de răzbunare trebui să dea întîietate unor gînduri mai plăcute şi Tom adormi în cele din urmă, răsunîndu-i, în urechi, ca prin vis, ultimele vorbe rostite de Becky : „Ah, Tom, ce suflet nobil ai !"

CAPITOLUL XXII

Vacanţa se apropia. Învăţătorul, de obicei aspru cu copiii, era din zi în zi mai aspru şi mai pretenţios : voia cu tot dinadinsul ca elevii să facă o impresie bună în ziua „examenului". Nuiaua şi linia lui rar se odihneau ; cel puţin în ce-i privea pe şcolarii mai mici. Nebătuţi scăpau doar cei mai mari şi „domnişoarele" de optsprezece-douăzeci de ani. Pedepsele domnului Dobbins erau de altfel foarte drastice, căci deşi sub perucă purta un cap cu desăvîrşire chel şi lucios, bătrîn nu era şi muşchii nu-i slăbiseră cîtuşi de puţin. Pe măsură ce se apropia ziua cea mare, toate pornirile tiranice care-i mocneau în suflet ieşeau la iveală ; cu o plăcere cruntă pedepsea pînă şi cele mai mici abateri. Urmarea firească era că băieţii cei mici tremurau toată ziua de spaimă, iar noaptea urzeau tot felul de planuri de răzbunare. Şi niciodată nu pierdeau prilejul de a-i juca „domnului" cîte un renghi. Dar tot el rămînea cîştigător. Represaliile care urmau după fiecare răzbunare izbutită erau atît de năprasnice şi de copleşitoare, încît băieţii părăseau totdeauna cîmpul de bătaie amarnic înfrînţi. În cele din urmă s-au vorbit cu toţii în taină şi au ticluit un plan care promitea o victorie strălucită. L-au atras în complot pe băiatul zugravului

de firme, destăinuindu-i planul şi cerîndu-i ajutor. Băiatul avea motivele lui să fie încîntat, căci „domnul" locuia şi lua masa acasă la părinţii lui şi-i dăduse nenumărate pricini să-l urască. Soţia „domnului" pleca peste cîteva zile într-o vizită la ţară şi atunci nimic n-avea să mai stea în calea reuşitei planului. Domnul învăţător se pregătea totdeauna pentru marile evenimente trăgînd serios la măsea, şi băiatul zugravului de firme spuse că în seara examenului, cînd domnia sa va fi afumat tocmai cît trebuia, el va aranja „chestia", pe cînd „domnul" va moţăi acasă în scaun, apoi va avea grijă să fie trezit la timp, ca să plece în mare grabă la şcoală.

În cele din urmă, sosi şi mult aşteptata zi. La orele opt seara, şcoala era luminată din belşug şi împodobită cu ghirlande şi cununi de frunze şi flori. Pe o estradă trona „domnul", în scaunul său mare, avînd îndărătul lui tabla neagră. Părea destul de bine dispus. Trei şiruri de bănci de fiece parte şi şase şiruri în faţa sa erau ocupate de către demnitarii tîrgului şi de părinţii elevilor. La stînga ţa, înapoia rîndurilor de cetăţeni, se afla improvizată o estradă spaţioasă, pe care fuseseră aşezaţi şcolarii ce urmau să ia parte la reprezentaţia din seara aceea : şiruri de băieţi mici, care se simţeau cît se poate de prost, de mult ce se spălaseră şi din pricina hainelor de sărbătoare, şiruri de băieţi mari, stîngaci şi neciopliţi ; valurile de zăpadă ale fetelor şi domnişoarelor învesmîntate în organdi şi muselină, prea conştiente de braţele lor goale, de anticele imitaţii de bijuterii ce le aveau de la bunica, de fundiţele lor roze sau albastre, şi de florile din păr. Restul sălii era ocupat de şcolarii care nu luau parte la program.

Demonstraţiile începură. Un băiat mititel de tot se sculă în picioare şi cu o mutră bleagă recită : „Ştiu bine că vă miraţi şi că nici nu v-aşteptaţi, mic cum sînt că îndrăznesc, eu în public să vorbesc" ş.a.m.d., însoţindu-şi performanţa cu mişcările penibil de regulate şi spasmodice pe care le-ar fi executat o maşină puţintel deranjată. O scoase la capăt cu bine, deşi grozav de înspăimîntat, şi obţinu un ropot de aplauze, cînd se retrase făcînd ca un automat plecăciunea de rigoare.

O fată mică, cu o feţişoară sfioasă, spuse peltic : „Mary ceà micà avea o mieluşică" ş.a.m.d., execută o

plecăciune care îndioşă publicul, îşi primi şi ea porţia de aplauze şi se aşeză la loc îmbujorată şi fericită.

Tom Sawyer se înfăţişă plin de trufaşă încredere, se avîntă către înălţimile înflăcăratului şi nemuritorului poem declamatoriu „Daţi-mi libertatea, sau de nu, daţi-mi moartea!" — rostit cu patima cuvenită şi cu o frenetică gesticulaţie — şi se poticni brusc, pe la mijloc. Îl cuprinse o fisticeală grozavă, îi tremurau picioarele, şi simţea că se înăbuşă. E drept că se bucură de multă înţelegere din partea întregii săli — dar şi de o tăcere desăvîrşită care, de bună seamă, era mai neplăcută chiar decît înţelegerea. Învăţătorul se încruntă şi asta întregi catastrofa. Tom se mai luptă ce se luptă, apoi se retrase, zdrobit. Se înregistră o slabă încercare de aplauze, care se stinse curînd.

Urmară „Flăcăul sta pe puntea-n flăcări", „Căderea asirienilor" şi alte nestemate ale genului declamator. Apoi avură loc exerciţii de lectură şi o întrecere în demonstraţii de ortografie. Cei cîţiva elevi din clasa de latină recitară cu cinste. Acum venea la rînd partea cea mai însemnată a serii, „compoziţiile" originale ale tinerelor domnişoare. Fiecare la rîndul ei înainta pînă la marginea estradei, tuşea puţin ca să-şi dreagă glasul, ridica manuscrisul (legat gingaş cu o panglicuţă) şi începea să citească, trudindu-se a da o deosebită atenţie „expresiei" şi punctuaţiei. Erau aceleaşi teme pe care, cu prilejuri similare, le elucidaseră mamele lor, bunicile lor, şi fără îndoială că şi străbunicile, de la cruciade încoace. „Prietenia" era una dintre ele; alta „Amintiri de odinioară", apoi „Sentimentul religios în istorie", „Ţara viselor", „Avantajele culturii", „Asemănări şi deosebiri între diferitele forme de cîrmuire politică", „Melancolie", „Dragoste filială", „Năzuinţele sufletului ş.a.m.d., ş.a.m.d.

Una din trăsăturile izbitoare ale acestor compoziţii era o melancolie cultivată cu grijă şi scumpă autoarei, alta era o revărsare inutilă şi îmbelşugată de „vorbire aleasă", alta o tendinţă de a vîrî cu tot dinadinsul cuvinte şi fraze care se bucurau de mare trecere şi de a le folosi pînă se toceau cu desăvîrşire. O particularitate ce le caracteriza şi le strica pe toate era nelipsita şi nesuferita predică moralizatoare; la sfîrşitul fiecăreia dintre ele, apărea şi ea, gudurîndu-se şi dînd din coada-i bearcă. Oricare ar fi fost subiectul, autoarea îşi torturase creierii şi-l sucise pînă izbutise să-i găsească o latură ce

putea fi contemplată cu folos de către simțul moral și religios. Fățărnicia bătătoare la ochi a unor asemenea fraze moralizatoare nu era de ajuns ca să impună alungarea acestei mode din școli și nu este de ajuns nici astăzi. Nu e școală, în tot cuprinsul țării noastre, unde tinerele domnișoare să nu se simtă obligate a-și încheia compozițiile cu o morală. Și veți găsi pînă la urmă că morala celei mai flușturatice și mai puțin evlavioase fete din școală este totdeauna cea mai lungă și cea mai accentuat pioasă. Dar destul despre asta. Adevărul curat nu se înghite ușor. Să ne întoarcem la „examen". Cea dintîi compoziție căreia i se dădu citire era intitulată : „Așadar, asta e viața ?" Sperăm că cititorul va putea îndura un extras :

„Pe cărările bătătorite ale vieții, cu ce delicioase emoții soarbe mintea adolescentei scena mult așteptată a unei festivități ! Imaginația schițează în nuanțe roze nesfîrșite icoane de fericire. În închipuirea-i robită simțurilor, adoratoarea modei se vede în mijlocul mulțimii festive, «cea mai admirată de către toți admiratorii». Grațioasa-i făptură, învești mîntată în văluri albe ca zăpada, plutește în vîrtej prin labirintul plin de delicii al sălii de bal. Ai ei sînt ochii cei mai strălucitori, al ei pasul cel mai înaripat în întreaga voioasă adunare. Cu aceste închipuiri nespus de ferice, timpul trece în zbor și iată că sosește mult dorita clipă a intrării sale în Cîmpiile Elizee pe care atît de dulce le-a visat. Ca-n basmele cu zîne apare totul privirilor ei vrăjite ! Fiece nouă scenă este mai răpitoare decît cea dinainte ! Dar nu trece mult și copila descoperă că îndărătul acelor mărețe arătări totul nu e decît deșertăciune — complimentele care odinioară îi încîntaseră sufletul, urechii sale îi sună acum fals și strident, sala de bal și-a pierdut vraja. Cu sănătatea zdruncinată și cu inima plină de amărăciune, tînăra abandonează pentru totdeauna aceste deșertăciuni — încredințată că plăcerile pămîntești nu pot satisface năzuințele sufletului".

Și tot așa și iar așa. În timpul cititului, se auzea pe alocurea cîte un zumzet de admirație, însoțit de exclamații șoptite : „Ce frumos !", „Cîtă elocvență !", „Așa e !" ș.a.m.d., iar după ce chestia se încheie cu o morală deosebit de întristătoare, aplauzele fură entuziaste.

Se ridică apoi o tînără subțire și melancolică, pe a cărei față era așternută „interesanta" paloare ce-o dau pilulele și indigestia. Ea citi un poem, din care două strofe ne vor ajunge :

„O FECIOARĂ DIN MISSOURI ÎȘI IA RĂMAS BUN DE LA STATUL ALABAMA

— La revedere, Alabama, te iubesc !
Și totuși plec acum pentru un timp de lîngă tine !
Mi-e tristă inima, la tine cînd gîndesc
Și-n fruntea-mi amintirile-s ciorchine !
Căci m-am plimbat prin codrii tăi în floare ;
Am hoinărit lîngă izvorul Talapuzei și-am citit ;
Am ascultat cascada lacului Talas, fremătătoare,
Din valea Coosei raza aurorii am privit.

Sînt mîndră că mi-e inima prea plină,
Cu ochii-nlăcrămați privesc 'napoi,
Nu mă despart de-o țară ce-i străină,
Nu-nchin unor străini acest șuvoi.
Ce bun a fost și primitor ca mama,
Statul acest' cu văi și munți ce-mi pier !
Cînd te-oi uita, preascumpă Alabama,
În sufletu-mi va fi de-a pururi ger !"

Nu prea se dumeriseră oamenii ce era cu gerul din suflet, totuși poezia le plăcu foarte mult.

Apăru apoi o tînără domnișoară, cu pielea oacheșă, cu ochii negri, cu părul negru. După un moment de tăcere, menit să creeze atmosferă, ea luă o expresie tragică și începu să citească cu glas solemn și măsurat :

„VEDENIA

Neagră și furtunoasă era noaptea. În jurul tronului suprem, nici o stea nu sclipea ; doar adîncile intonații ale tunetelor masive îți vibrau constant în auz, iar fulgerele sinistre se dezlănțuiau furioase în cămările înnourate ale cerului, părînd să-și rîdă de puterea ce-o exercita asupra

teroarei lor ilustrul Franklin! Pînă şi vînturile vehemente coborîseră unanim din misticele lor adăposturi, vîjîind atît de înfiorător, ca şi cum ar fi voit să sporească grozăvia scenei. Într-astfel de clipe, atît de întunecate, atît de nebuloase, simţirea mea profundă tînjea după apropierea unui suflet omenesc, cînd, dimpotrivă, iată că:

Prietena-mi cea mai iubită,
Cea ce cu sfat şi mîngîiere
De-a pururi m-a călăuzit,
Durerii dîndu-i alinare
Şi bucuriei gust sporit,
Veni alăturea să-mi steie.

Ea se mişca asemeni acelor fiinţe radioase, închipuite pe cărările însorite ale Paradisului, de către cei cu imaginaţia romantică şi jună, o regină a frumuseţii, împodobită doar cu propriul ei farmec transcendent. Atît îi era de uşor pasul, atît de lin şi catifelat, încît fără de vraja magică ce emana eterica-i fiinţă, ea ar fi lunecat pe lîngă mine şi s-ar fi destrămat în neant, nesimţită, necercetată, asemenea atîtor alte frumuseţi din cale afară de sfioase.

O stranie mîhnire era aşternută pe chipu-i, asemenea lacrimilor de gheaţă pe hlamida lui Dechemvrie, pe cînd cu braţul întins arăta către elementele ce se înfruntau dezlănţuite în natură şi înfăţişa contemplaţiunii mele cele două aspecte ale creaţiunii faţă în faţă". [1]

Această vedenie înfiorătoare ocupa vreo zece pagini de manuscris şi se revărsa către sfîrşit într-o predică atît de distrugătoare de nădejdi pentru nepresbiterieni [2], încît luă premiul întîi. Compunerea aceasta a fost consi-

[1] Bucăţile citate mai sus drept „compuneri" sînt scoase fără nici o modificare dintr-un volum intitulat *„Versuri şi proză, de o doamnă din Vest"*. Fiind aidoma după tipicul fetelor de şcoală, sînt cu mult mai reuşite decît ar fi nişte simple imitaţii (n.a.).

[2] *Presbiterienii* — sectă religioasă creştină, răspîndită cu deosebire în secolul trecut, în Anglia, Scoţia, America; membrii acestei secte nu recunosc conducerea episcopală, ci numai pe aceea a preoţilor.

derată ca reprezentînd cea mai frumoasă strădanie a serii. Primarul tîrgului, înmînînd autoarei premiul, ţinu o călduroasă cuvîntare, în care spuse că aceasta era cea mai „elocintă operă literară pe care i-a fost dat s-o asculte şi că însuşi Daniel Webster [1] s-ar fi mîndrit pe bună dreptate s-o fi scris".

În treacăt fie spus, la fel de numeroase erau compunerile care foloseau din belşug cuvîntul „minunat" şi în care întîmplări banale ale oamenilor se numeau „pagini din viaţă".

Apoi domnul învăţător, foarte bine dispus, îşi împinse scaunul la o parte, întoarse spatele către public şi începu să deseneze pe tablă harta Americii, pentru a face cu elevii demonstraţii de geografie. Dar cum mîna îi tremura, harta ieşea ca vai de ea şi chicote înăbuşite se răspîndeau prin sală. Învăţătorul ştia care e pricina şi se străduia s-o dreagă. Şterse cu buretele cîteva linii şi le desenă din nou, dar mai rău le strică. Chicoteala sporea. Învăţătorul îşi concentră toată atenţia asupra desenului, hotărît să nu se lase descurajat. Simţea toţi ochii aţintiţi asupră-i. I se părea că desenul iese mai bine, dar chicoteala nu mai contenea, ba chiar se întetea. Avea şi de ce. Prin gura podului, deschisă drept deasupra capului său, se lăsa o pisică, prinsă de o sfoară ce-i era petrecută pe după labele dinapoi. În jurul capului era legată cu o cîrpă, care-i strîngea fălcile, ca să nu poată mieuna. Pe cînd cobora cu încetineală, ba se încovriga, înfigîndu-şi ghearele în sfoară, ba scăpa iar în jos şi-şi înclesta ghearele în vînt. Lumea era în culmea veseliei ; pisica ajunsese la o palmă de capul învăţătorului, care n-avea ochi decît pentru hartă. Tot cobora, mai jos, mai jos, şi mai jos, pînă ce, cu energia desperării, pisica se agăţă de peruca „domnului", îşi înfipse ghearele în ea şi, în aceeaşi clipă, fu repede trasă înapoi în pod, ţinînd strîns trofeul. Ce mai strălucire radia din tigva cheală a „domnului", pe care băiatul zugravului de firme o poleise cu aur !

Această întîmplare puse capăt serbării. Băieţii erau răzbunaţi. Vacanţa sosise.

[1] Daniel Webster (1782—1852) — om de stat american.

CAPITOLUL XXIII

Atras de insignele lor arătoase, Tom s-a înscris în organizaţia de curînd înfiinţată : „Voluntarii cumpătării" (Secţia tineret). A făgăduit să se abţină de la fumat, de la mestecat tutun şi de la luarea în deşert a celor sfinte, atîta vreme cît va fi membru al acestei organizaţii.

Descoperi acum ceva : că făgăduiala de a nu face un lucru este calea cea mai sigură pentru a fi mereu ispitit să-l faci. Tom se văzu în curînd chinuit de o dorinţă : să bea şi să înjure. Dorinţa aceasta ajunse atît de aprigă, încît nu-l mai împiedica să se retragă din organizaţie decît speranţa unui prilej de a se arăta în public cu brîul roşu. Se apropia 4 iulie [1], dar Tom renunţă la acest prilej înainte să-şi fi purtat căţuşele pătruzeci şi opt de ore şi îşi puse nădejdea în bătrînul judecător de pace Fraser, care trăgea să moară. De vreme ce ocupa o funcţie atît de înaltă în stat, desigur că avea să i se facă o înmormîntare de toată frumuseţea. Timp de trei zile, Tom arătă un interes foarte viu pentru sănătatea judecătorului ; ardea de nerăbdare să ştie cum se mai simte. Din cînd în cînd, speranţele îi creşteau într-atîta, încît îndrăznea să scoată insignele şi să facă repetiţie în faţa oglinzii. Dar judecătorul putea să te aducă la desperare cu toanele lui. În cele din urmă se auzi că merge spre bine, apoi că intrase în convalescenţă. Tom nu numai că era scîrbit, dar mai avea şi senzaţia că i se făcuse o nedreptate. Îşi dete imediat demisia. În aceeaşi noapte judecătorul avu o recidivă şi muri. Tom se hotărî să nu mai acorde niciodată încredere unui om atît de neserios. Înmormîntarea a fost într-adevăr o frumuseţe. „Voluntarii" au defilat într-un stil anume studiat ca să-l facă pe fostul membru să moară de invidie.

În schimb, Tom era un om liber ; avea de ce să fie mulţumit. Acum putea să bea şi să înjure. Dar, spre surprinderea lui, îşi dădu seama că nu-i ardea de aşa ceva : de îndată ce nu-l mai împiedica nimeni, dorinţa şi farmecul opreliştii pieriseră.

Curînd, Tom băgă de seamă cu mirare că nu prea ştia ce să facă în vacanţa atît de mult dorită.

[1] Ziua independenţei S.U.A.

Încercă să țină un jurnal intim, dar timp de trei zile nu se întîmplă nimic, așa că-l lăsă baltă.

Cea mai bună trupă de cîntăreți negri veni să dea un spectacol în tîrgușor și stîrni mare vîlvă. Tom și Joe Harper înjghebară și ei o trupă de artiști și fură foarte fericiți timp de două zile.

Pînă și marea zi de 4 iulie a fost de fapt o păcăleală, pentru că a plouat cu găleata și n-a mai avut loc nici o defilare ; iar cel mai mare bărbat din lume (după cum crezuse Tom), domnul Benton, un senator al Statelor Unite, în carne și oase, nu era înalt de șapte metri, nici pe departe. A venit apoi un circ. Timp de trei zile, băieții s-au jucat de-a circul în corturi înjghebate din covoare rupte, taxa de intrare fiind trei ace cu gămălie pentru băieți și două pentru fete ; apoi circul fu dat uitării.

După asta au venit un frenolog și un hipnotizator. Au plecat și ei, lăsînd tîrgul mai pustiu și mai adormit ca oricînd.

S-au mai aranjat cîteva petreceri pe la băieți și pe la fete, dar fură atît de puține și atît de minunate, încît golurile dintre ele păreau și mai greu de îndurat.

Becky Thatcher plecase cu părinții să petreacă vacanța în casa lor de la Constantinopole [1], așa încît în viața lui Tom nu mai era nici o rază de lumină.

Îngrozitoarea taină a omorului îl apăsa mereu ; un adevărat cancer care-l rodea fără încetare.

Apoi veni pojarul.

Două săptămîni nesfîrșite Tom zăcu închis în casă, nepăsător față de lumea dinafară și de întîmplările ei. Era foarte bolnav, nimic nu-l mai interesa. Cînd, în cele din urmă, fu iarăși pe picioare și se îndreptă sleit către centrul tîrgului, îl găsi schimbat ; o posomorîre neașteptată se abătuse peste toți și peste toate. O campanie de propagandă religioasă stîrnise o așa-zisă „renaștere sufletească" și toată lumea — nu numai cei vîrstnici, dar și băieții și fetele — dobîndise „harul credinței". Tom umbla de colo pînă colo, tot sperînd să întîlnească măcar o singură față de păcătos, deși știa bine că nu era nici o nădejde. Pretutindeni numai și numai dezamăgiri. Îl găsi pe Joe Harper studiind Vechiul Testament și se îndepărtă mîhnit de această tristă privelițe. Îl căută pe Ben

[1] Constantinopole — orășel în ținutul Missouri.

Rogers şi-l găsi vizitînd pe săraci, cu un coş plin de broşuri religioase. Umblă multă vreme după Jim Hollis şi, cînd dădu de el, acesta-i atrase luarea-aminte asupra minunatei binecuvîntări cereşti ce pogorîse asupră-i, în forma pojarului, ca să-l abată de la rele. Fiecare băiat pe care-l întîlnea îi încărca sufletul cu o nețărmurită tristeţe. Iar cînd, deznădăjduit, se refugie în braţele lui Huckleberry Finn şi fu întîmpinat cu un citat din evanghelie, inima i se frînse de-a binelea şi se tîrî spre casă, unde se vîrî iar în pat ; îşi dăduse seama că, din tot tîrgul, numai el era pierdut pe vecie.

În noaptea aceea se dezlănţui o furtună cumplită, cu o ploaie cu băşici, cu trăsnete înfiorătoare şi cu fulgere care te orbeau. Tom trase plapuma peste cap şi aşteptă îngrozit să-i bată ceasul cel de pe urmă ; fără doar şi poate că toată zarva asta pentru el se stîrnise. Abuzase pînă la limită de răbdarea puterii cereşti, şi iată urmarea. Ar fi putut să-i treacă prin gînd că cerul prea făcea mare risipă de fast şi muniţii, ca şi cum ar fi vrut să omoare un gîndac cu o baterie de tunuri, dar nu vedea nimic nepotrivit în montarea unei furtuni atît de costisitoare numai pentru a sufla pămîntul de sub picioarele unei biete gîze ca el.

Furtuna trecu prin toate fazele, apoi încetă fără să-şi fi împlinit scopul. Primul imbold al băiatului fu să-i mulţumească lui Dumnezeu şi să caute să se îndrepte, al doilea să mai aştepte — poate n-or mai veni alte furtuni.

În ziua următoare, s-au înfiinţat iar doctorii ; lui Tom îi revenise boala. Cele trei săptămîni pe care le petrecu întins pe spate i-au părut de data aceasta un veac. Cînd, în cele din urmă, ieşi iar în lume, aproape că nici nu se bucura că scăpase, cînd îşi amintea în ce stare de singurătate se găsea, cît de părăsit şi de lipsit de tovarăşi ! O luă agale pe uliţă în jos şi dădu peste Jim Hollis făcînd pe judecătorul într-un tribunal de copii care judeca o pisică, inculpată într-un proces de omor, de faţă fiind şi victima, o păsărică. Se întîlni pe un drumeag cu Joe Harper şi cu Huck Finn care mîncau cu mare poftă un pepene şterpelit. Bieţii băieţi, le revenise şi lor boala, ca şi lui Tom.

CAPITOLUL XXIV

În sfîrșit, tîrgușorul fu zgîlțîit din amorțire, și încă zdravăn ; începu să se judece procesul omorului. Tot tîrgul nu mai vorbea despre altceva. Tom nu putea scăpa în nici un chip de povestea asta. Ori de cîte ori se pomenea de omor, îi trecea un fior rece prin inimă. Conștiința tulburată și temerile îl făceau mereu să creadă că cei ce vorbeau în preajmă-i aveau de gînd să-l tragă de limbă. Nu vedea cum putea fi bănuit că știe ceva despre omor și totuși nu se simțea la largul lui, auzind mereu vorbindu-se numai de asta. Îl treceau întruna sudori reci.

Într-o zi luă deoparte pe Huck și-l trase după dînsul într-un loc mai dosnic, departe de ochii lumii, ca să stea de vorbă cu el. Să-și mai ușureze sufletul, dezlegîndu-și nițel limba, să împartă povara ce-l apăsa cu altul care suferea deopotrivă cu el. Afară de asta, mai voia să se încredințeze dacă Huck își ținuse cuvîntul.

— Ascultă, Huck, ai vorbit vreodată cu cineva despre chestia aia ?

— Care chestie ?

— Știi tu.

— Aș, da' ce-am mîncat mătrăgună ?

— Nimic, nici o vorbă ?...

— Dacă-ți spui... Să-mi saie ochii, na ! Da' ce-ți veni să mă-ntrebi ?

— De, știu și eu... Mi-era teamă.

— Se poate, Tom ? Păi am mai sta noi la taifas azi, acilea, dacă ar ști lumea ? Tu ce zici ?

Lui Tom parcă îi mai veni inima la loc. După o pauză :

— Huck, eu crez că pe tine nu poate nimeni să te facă să spui ceva, dacă nu vrei... ă, ce zici ?...

— Pe mine să mă facă să spui ?... Aoleu ! Da' ce, crezi c-am chef să mă dea demîncare la pești nenorocitu' ăla ?

— Ei, atunci stăm bine. Eu zic că dacă ne ținem gura, e-n regulă. Da' hai să ne mai jurăm o dată-n tot cazu', ca să fim mai siguri.

— Hai !

Jurară așadar din nou, cu un ritual înfricoșător.

— Ce mai zice lumea, Huck ? Mie mi-au împuiat urechile.

— Ce să zică ? Tot îi dă zor cu Muff Potter. Muff Potter în sus, Muff Potter în jos ! Mă trec năduşelile cînd îi auz, îmi vine să-mi iau cîmpii.

— Tot aşa o ţin întruna ş-ai mei. Să ştii că se duce pe copcă moşu'. Nu-ţi pare rău de el cîteodată ?

— Cum să nu ! Mai totdauna... Nu-i nici o scofală de capu' lui, da' are inimă bună, n-a făcut niciodată rău la nimeni. Mai pescuieşte şi el cîte niţel, să puie mîna p-un ban, mai trage la măsea, şi stă toată ziulica cu burta la soare. Da' la fel facem toţi, şi ăi de ridică ochii la cer şi dăscăleşte lumea. De, el e om bun ; odată, din ce-avea, din ce n-avea, mi-a dat şi mie o juma' de peşte, uite-atîtica ; şi de cîte ori nu m-a ajutat la necaz, săracu' !

— Şi mie, Huck, mi-a dres zmeul şi mi-a legat cîrlige de undiţă... Ce ai zice să-l scoatem de-acolo ?

— Aoleo ! nu putem să-l scoatem noi, Tom ! Şi chiar să putem, tot degeaba ar fi ; că l-ar prinde iar.

— Da, să ştii că ai dreptate, Huck. Da' nu pot să rabd cînd îi aud cum îl vorbeşte de rău, ca pe-un diavol, cînd el nici nu-i vinovat de... chestia aia.

— Şi eu la fel, Tom. Cică ar fi ăl mai mare bandit din ţară — se miră, auzi, că nu l-a spînzurat pînă acu'.

— Da, aşa spun toţi. Unii ziceau că dacă i-ar da drumu', l-ar omorî lumea.

— Şi să ştii c-aşa ar face.

Băieţii au stat mult de vorbă, dar linişte tot n-au găsit. Spre seară, s-au trezit dînd tîrcoale micii închisori singuratice, cu nădejdea nelămurită că s-ar putea întîmpla ceva care să înlăture toate greutăţile. Dar nu se întîmplă nimic ; părea că nici unui înger, nici unei zîne nu-i păsa de nefericitul care zăcea în închisoare.

Ca şi alte dăţi, băieţii se duseră la gratiile celulei şi-i dădură lui Potter tutun şi chibrituri. El sta închis în partea de jos a clădirii şi paznicî nu erau.

Recunoştinţa ce le-o arăta pentru darurile lor le apăsa totdeauna conştiinţa, dar acum le făcu mai rău ca oricînd. Se simţiră cei de pe urmă laşi şi trădători, cînd Potter le spuse :

— Aţi fost tare buni cu mine, băieţi, mai buni ca orişicine din tîrgul ăsta. N-o să uit, nu. Stau acilea şi vorbesc singur şi-mi zic : la toţi băieţii din tîrg le dregeam zmeele şi cîte şi mai cîte lucruşoare, şi le arătam unde-s locurile bune de pescuit şi-i ajutam cît puteam şi acu toţi

l-au uitat pe bietu' Muff, cînd a dat necazu' peste el ; da' Tom nu, şi Huck nu, ei nu-l uită, zic, şi nici io pe ei... Oooh, dragii mei dragi, că ticăloasă şi cumplită faptă făcui. Io zic că eram turbat de beat, altfel nu pricep cum de-o făcui, şi-acu' uite, na, o să-mi puie streangul de gît, c-aşa e legea... Poate-i ăl mai bun lucru pentru mine, io aşa crez — da, da, da... Ei, ce să mai vorbim de asta ! La ce să vă mai amărăsc şi pe voi acu' ; voi numa' bine mi-aţi făcut. Da' atîta vă spui : de îmbătat să nu vă-mbătaţi niciodată, dragii mei, şi n-o să ajungeţi unde-am ajuns eu. Daţi-vă niţel mai la stînga, aşa, acu' e bine... Tare bine-ţi face să vezi un om bun la faţă, cînd ai intrat la necaz ca mine... şi nu vine nimenea să te vază... Numa' voi ! Numa' voi sînteţi prietenii mei... Suiţi-vă unu-n cîrca ăluilalt, să vă pot mîngîia pe faţă ! Aşa ! Daţi mîna cu mine. Mînuşiţele voastre o să treacă printre gratii, laba mea e prea mare. Mîini mititele şi făr' de putere, da' lu' Muff Potter i-au făcut mult bine... şi dac-ar putea şi mai mult bine i-ar face...

Tom se întoarse acasă tare amărît ; în noaptea aceea avu nişte vise îngrozitoare. A doua zi şi a treia zi a tot dat tîrcoale judecătoriei. O curiozitate de neînvins îl tot îmboldea să intre ; trebuia să se stăpînească din toate puterile ca să rămînă afară. Acelaşi lucru se petrecea şi cu Huck. Se ocoleau unul pe altul. Din cînd în cînd, unul din ei pleca, dar de fiece dată îl aducea în curînd înapoi aceeaşi pornire întunecată. De cîte ori ieşea din judecătorie vreun cîrd de pierde-vară care asistaseră la dezbateri, Tom trăgea cu urechea, şi mereu auzea doar veşti care-l deznădăjduiau. Tot mai nemilos se strîngea laţul în jurul bietului Potter. La sfîrşitul zilei a doua, reieşea din vorbele care circulau prin tîrg că mărturia lui Joe Indianul rămăsese în picioare, nezdruncinată, şi că nu era nici cea mai mică urmă de îndoială cu privire la verdictul juraţilor.

În seara aceea, Tom rămase afară pînă tîrziu şi intră la culcare pe fereastră, foarte tulburat. Ceasuri întregi se zvîrcoli în pat pînă să aţipească. În dimineaţa următoare, tot tîrgul se îmbulzea către judecătorie ; sosise ziua cea mare. Sala gemea de lume. După o lungă aşteptare, intrară pe rînd juraţii şi se aşezară la locurile lor ; puţin după aceea fu adus Potter, ferecat în lanţuri, galben şi sfios, cu o privire rătăcită, deznădăjduită. Fu aşezat ast-

fel încît toţi ochii din sală să-l poată privi. Tot în văzul tuturor şedea şi Joe Indianul, mai netulburat ca oricînd. După o altă pauză, intră şi judecătorul. Şeriful declară şedinţa deschisă. Începură obişnuitele şuşoteli printre avocaţi şi foşnetul hîrtiilor. Toate aceste amănunte şi întîrzierile ce le însoţeau măreau încordarea publicului, din ce în ce mai impresionat şi mai nerăbdător.

Primul martor chemat adeveri că-l văzuse pe Muff Potter spălîndu-se la gîrlă, în zorii zilei cînd se descoperise omorul şi că inculpatul, de îndată ce îl băgase de seamă, se îndepărtase hoţeşte. După alte cîteva întrebări, procurorul se adresă apărării :

— Aveţi de pus întrebări martorului ?

Acuzatul ridică o clipă ochii, dar îi coborî iar, cînd apărătorul lui răspunse :

— Nu avem de pus nici o întrebare.

Martorul următor declară că găsise cuţitul în preajma celui ucis. Procurorul întrebă :

— Apărarea are vreo întrebare de pus martorului ?

Apărătorul lui Potter răspunse :

— Nu avem de pus nici o întrebare.

Un al treilea martor jură că acela era cuţitul lui Potter, că deseori îl văzuse la el.

— Aveţi vreo întrebare de pus martorului ?

Apărătorul lui Potter renunţă să pună întrebări martorului.

Publicul din sală începu să dea semne de nemulţumire. Oare avocatul acesta n-avea de gînd să-şi dea nici cea mai mică osteneală ca să salveze viaţa clientului său ?

Cîţiva martori declarară că Potter avusese o purtare de om vinovat, cînd fusese adus la locul crimei. Cu toţii au fost lăsaţi să părăsească bara, fără a li se mai pune întrebări de către apărare.

Martorii de încredere confirmară fiece amănunt al întîmplărilor agravante care se petrecuseră la cimitir în acea dimineaţă atît de bine întipărită în mintea tuturor, dar avocatul lui Potter se abţinu şi de data aceasta să pună întrebări. Publicul îşi arăta prin murmure mirarea şi nemulţumirea, ceea ce îi atrase o mustrare din partea curţii. Apoi procurorul rosti :

— Pe temeiul mărturiilor, depuse sub jurămînt, ale unor cetăţeni al căror cuvînt stă mai presus de orice bănuială, se dovedeşte fără nici un dubiu posibil că ne-

fericitul de pe banca acuzaților este făptuitorul acestei crime fioroase. Iată concluziile noastre.

Un geamăt zvîcni din pieptul sărmanului Potter ; își ascunsese fața în mîini și-și legăna domol trupul încoace și încolo, în timp ce în sală domnea o tăcere apăsătoare. Mulți dintre bărbați erau mișcați și pe multe femei le podidiseră lacrimile.

Atunci apărătorul acuzatului se ridică și spuse :

— Onorată Curte ! În considerațiile ce le-am făcut la începutul acestui proces ne-am arătat intenția de a dovedi că clientul nostru a comis această faptă îngrozitoare într-o stare de inconștiență, fiind prin urmare iresponsabil, rătăcire provocată de băutură. Ne-am schimbat părerea. Nu vom pleda pe acest temei. (Apoi către grefier) : Chemați-l pe Thomas Sawyer.

Uimirea și nedumerirea se zugrăviră pe toate fețele, și deopotrivă pe aceea a lui Potter. Toate privirile se ațintiră asupra lui Tom, pe cînd se ridica și lua loc la bară.

De speriat ce era, băiatul avea o înfățișare rătăcită. I se luă jurămîntul.

— Thomas Sawyer, unde te găseai la 17 iunie, pe la miezul nopții ?

Tom aruncă o privire spre fața împietrită a lui Joe Indianul și limba îi rămase încleștată. Publicul aștepta cu răsuflarea tăiată, dar băiatul nu putea scoate un cuvînt. După cîteva minute, prinzînd oarecari puteri, izbuti să se facă auzit de o parte din sală.

— În cimitir !

— Puțin mai tare, te rog. Nu-ți fie teamă. Te aflai...

— În cimitir !

Un zîmbet disprețuitor fulgeră pe fața lui Joe Indianul.

— Te aflai prin apropierea mormîntului lui Horse Williams ?

— Da, domnule.

— Vorbește puțintel mai tare. Cît de aproape erai ?

— Cum sînt acum de dumneavoastră.

— Erai ascuns sau nu ?

— Eram ascuns.

— Unde ?

— Îndărătul ulmilor de la marginea mormîntului.

Joe Indianul avu o ușoară tresărire.

— Mai erai cu cineva ?

— Da, domnule. M-am dus acolo cu...

— Stai ! Stai o clipă ! Nu e nevoie să spui numele celui care te-a însoţit. Îl vom chema aci la timpul potrivit. Ce căutaţi acolo ? Duceaţi ceva ?

Tom şovăi, fîsticit de tot.

— Vorbeşte, băiatule, nu te sfii. Adevărul mai presus de toate. Ce duceaţi în acel loc ?

— O... o... o pisică moartă.

În sală se stîrni un val de rîsete, pe care Curtea îl stăvili numaidecît.

— Vom arăta aici scheletul pisicii. Acum, băiete, spune-ne tot ce s-a întîmplat, povesteşte aşa cum te pricepi, nu sări nimic şi nu-ţi fie teamă.

Tom începu să povestească, mai întîi şovăind — apoi, pe măsură ce subiectul îl însufleţea, vorbele prinseră a curge cu tot mai multă uşurinţă. Sala amuţise : nu se mai auzea decît glasul lui Tom. Toate privirile se pironiseră asupra lui ; cu buzele întredeschise şi cu răsuflarea tăiată toţi oamenii din sală îi sorbeau cuvintele. Prinşi în mrejele înfiorătoarei poveşti, nu mai băgau de seamă cum trecea timpul. Încordarea atinsese culmea, cînd băiatul rosti :

— Şi cînd doctorul a ridicat scîndura şi Muff Potter s-a prăvălit, Joe Indianul a sărit cu cuţitul şi...

Zdup ! Iute ca fulgerul, Joe se repezi spre o fereastră, zvîrli în lături pe toţi care încercau să i se împotrivească, şi dus fu !

CAPITOLUL XXV

Iată-l pe Tom iarăşi eroul zilei, răsfăţat de oamenii în vîrstă, pizmuit de tineri. Numele lui cunoscu pînă şi tiparul ce dă nemurire, căci gazeta tîrgului vorbi despre el, ridicîndu-l în slăvi. Unii credeau că va ajunge preşedinte al Statelor Unite, bineînţeles dacă între timp n-avea să fie spînzurat.

După cum se întîmplă de obicei, oamenii, schimbători şi nesăbuiţi cum sînt, acum îl luau în braţe pe Muff

Potter, răsfăţîndu-l cu aceeaşi lipsă de măsură cu care, mai înainte, îl oropsiseră. Dar această purtare face cinste lumii, aşa că nu se cuvine să o criticăm.

Ziua, Tom era în culmea triumfului şi a strălucirii, dar noaptea, noaptea îi venea să intre în pămînt de groază. Numai pe Joe Indianul îl visa. Şi ochii lui arzători îi vesteau mereu pierzanie. După ce se lăsa seara, nici o ispită din lume nu mai era în stare să-l urnească pe Tom din casă. Bietul Huck se simţea şi el la fel de prost şi de înspăimîntat. În seara din ajunul marii zile a procesului, Tom îi destăinuise avocatului toată povestea, şi Huck tare se temea să nu iasă la iveală şi amestecul lui, cu toate că fuga lui Joe Indianul îl scutise de suferinţă de a depune mărturie în faţa Curţii. Bietul băiat obţinuse de la avocat făgăduiala că nu-l va da în vileag. Dar parcă poţi să ai încredere în cuvîntul unui om ? Uite, Tom de pildă — să se ducă el noaptea la avocat acasă şi să-i spună toată tărăşenia, el care se legase cu cel mai straşnic şi mai fioros jurămînt ! Atunci, spuneţi şi dumneavoastră cum să nu-şi piardă Huck încrederea în neamul omenesc ! Ziua, recunoştinţa lui Muff Potter îl făcea pe Tom să se bucure că vorbise, dar noaptea se căia că nu-şi ţinuse gura. Ba se înspăimînta că Joe Indianul nu va fi niciodată prins, ba îi era groază că-l vor prinde. Era încredinţat că niciodată nu se va mai simţi în siguranţă şi nu va putea răsufla în voie, pînă nu-l va vedea, cu ochii lui, mort.

Se oferiseră recompense. Joe Indianul fusese căutat prin tot ţinutul, dar nimeni nu-i dăduse de urmă. De la St. Louis veni unul din acei oameni minunaţi şi atotştiutori, care inspiră atîta respect, un detectiv. Îşi băgă nasul prin toate colţurile, dădu din cap cu o mutră de înţelept şi recoltă succesul uimitor de care se bucură îndeobşte membrii acestei bresle, cu alte cuvinte, obţinu unele „indicii". Dar cum „indiciile" nu pot fi spînzurate pentru omor, după ce detectivul îşi isprăvi cercetările şi plecă acasă, Tom se simţi în aceeaşi nesiguranţă ca şi mai înainte.

Zilele se tîrau ca melcul, dar, din fericire, cu fiecare zi care trecea, groaza ce-i apăsa sufletul mai scădea cîte puţin.

CAPITOLUL XXVI

În viaţa oricărui băiat vine un timp cînd îl apucă o dorinţă nebună să plece undeva, să sape ca să dea de comori ascunse. Dorinţa aceasta se abătu într-o bună zi şi asupra lui Tom. Alergă să-l caute pe Joe Harper, dar n-avu noroc să-l găsească. Atunci se duse după Ben Rogers ; acesta însă plecase la pescuit. Pînă la urmă dădu peste Huck Finn — *Mînă Însîngerată*. Huck fireşte că era disponibil. Tom îl duse într-un loc ascuns şi-i dezvălui confidenţial planurile sale. Huck era gata să-l urmeze. Aşa era el, totdeauna gata să ia parte la orice întreprindere care făgăduia distracţie şi nu cerea capital ; căci timp, de cel care nu costă bani [1], avea şi prea avea, de nu ştia ce să facă cu el.

— Şi unde o să săpăm ? întrebă Huck.

— Aşa, peste tot.

— Da' ce, sînt ascunse peste tot ?

— Ei, şi tu, Huck, cum o să fie peste tot ? Comorile sînt ascunse în nişte locuri anume, cîteodată în insule, alteori în lăzi putrede, sub cîte o cracă de copac uscat, în locul unde-i cade umbra la miezu' nopţii, da' mai totdauna le găseşti sub duşumeaua caselor bîntuite de strigoi.

— Cine le ascunde acolo ?

— Ei, cine ? Bandiţii, fireşte, cine alţii ? Doar n-o să le-ascunză vrun director de la şcoala de duminică ?

— De unde vrei să ştiu io ? Să fie comorile mele, io nu le-aş ascunde deloc ; le-aş cheltui şi aş petrece.

— Şi eu la fel. Da' bandiţii nu fac aşa ; ei totdauna le ascund şi apoi le lasă în plata Domnului.

— Nu mai vin să şi le ia ?

— Aş, de unde ! Au ei de gînd să vie, da' mai totdauna uită semnele, ori dacă nu, dau ortu' popii. În tot cazu' comoara zace multă vreme într-un loc, pînă rugineşte, şi într-o bună zi dă careva de-o hîrţoagă gălbejită care-l învaţă cum să găsească semnele, o hîrţoagă veche de trebuie să se căznească omu' o săptămînă s-o citească, fin' că e tot numa' semne şi ieroclife.

— Iero... ce ?

[1] Aluzie la zicala „time is money" — timpul costă bani.

— Ieroclife, astea-s un fel de poze şi drăcii, înţelegi, care-ai crede întîi că nu-nseamnă nimic.

— Şi tu ai pus mîna pe-o hîrţoagă d-alea, Tom ?

— Noo...

— Păi atunci cum găseşti semnele ?

— Io n-am nevoie de semne. Banditii ascund totdauna comorile sub o casă bîntuită de strigoi, ori într-o insulă, ori sub craca a mai mare a unui copac uscat. Foarte bine ! Noi cam cunoaştem insula Jackson, fin'c-am explorat-o şi putem să încercăm şi-acolo într-o zi ; p-ormă e casa aia veche cu stafii, sus, pe drumu' Casii Morţilor, şi copaci uscaţi găsim cîţi vrem, că sînt cu duiumu'.

— Da' ce, sub fiecare copac uscat e cîte-o comoară ?

— Ce prostii vorbeşti şi tu ! Cum o să fie ? !

— Păi atunci cum ştii sub care sapi ?

— Sapi sub toţi !

— Ei, şi tu, Tom ! Păi atunci trebuie să stai să sapi toată vara.

— Ei şi ce ? Da' dacă găseşti o oală de aramă cu o sută de dolari în ea, ruginiţi colo de mai mare dragul, ori un cufăr putred, plin cu brelante... ai ? ce-ai zice ?

Lui Huck îi sticliră ochii.

— Hm ! Ce să zic... Brava mie ! Ei, să pui io mîna p-o sută de dolari, că nu mai îmi trebuie brelantele.

— Treaba ta ! Eu unu' îţi dau cuvîntu' meu că n-am de gînd să zvîrl la gunoi brelantele. Sînt cîte unele care face şi douăzeci de dolari bucata. Nu e unu' să nu facă pe puţin şaptezeci şi cinci de cenţi sau un dolar.

— Nu zău ! Chiar aşa ?

— Păi sigur ! Asta poate să-ţi spuie orişicine. N-ai văzut nici unu', Huck ?

— Nu-mi aduc aminte să fi văzut.

— A, regii au brelante cu grămezile.

— Da' ce, mă Tom, io am avut d-a face cu regi ?

— Crez şi eu că nu. Da' să te duci în Europa, i-ai vedea cu droaia, p-acolo ţopăie pe toate drumurile.

— Da' de ce ţopăie ?

— Ei, ţopăie ! Deşteptule ! nu ţopăie deloc.

— Păi atunci de ce-ai zis că ţopăie ?

— Aiurea ! Am vrut să zic că i-ai vedea, nu ţopăind, cum o să ţopăie ? Ca ce-ar ţopăi ?... Adică vreau să zic

că i-ai vedea, uite-așa, pîn tot locu'... Ca ghebosu' ăla de Richard.

— Richard și mai cum îi zice ?

— Richard. Atît. Ce, nu-ți ajunge ? Regii n-au alt nume, numa' ăl de li-l dă lumea.

— Ei ? !

— Dacă-ți spui eu !

— La urma urmii, treaba lor, Tom, îi privește, da' mie unu' nu mi-ar conveni să fiu rege și să n-am numele meu, să-mi zică lumea cum îi place, de parc-aș fi negru. Da' i-ascultă, unde te-apuci să sapi întîi ?

— De, știu eu ? Ce-ar fi să ne-apucăm să săpăm întîi sub copacu' ăla uscat de pe povîrnișu' din fața drumului Casii Morților ?

— Bine, acolo să săpăm, dacă zici tu.

Au făcut rost de un tîrnăcop prăpădit și de-o lopată, și au întins-o la drum, spre locul cu pricina, cale de vreo cinci-șase kilometri. Au ajuns înfierbîntați și suflînd din greu și s-au trîntit în iarbă, la umbra unui ulm din apropiere, ca să se odihnească și să fumeze o pipă.

— Îmi place treaba asta — își dete cu părerea Tom.

— Și mie.

— Ia spune, Huck, dacă găsim noi aici o comoară, tu ce-ai de gînd să faci cu partea ta ?

— Ce să fac ?... Îmi cumpăr în fiecare zi plăcintă și cîte un pahar cu sifon și-o să mă duc la toate circurile care-or veni. Petrec io strașnic, n-ai grijă !

— Cum, și din toată comoara nu pui deoparte nimic ?

— Să pui deoparte ? Ca ce ?

— Ei, ca să ai și tu bani albi pentru zile negre.

— Aiurea ! Tot degeaba ar fi. Într-o bună zi s-ar întoarce babacu-n tîrg și-ar pune laba pe toți banii, dacă nu m-aș grăbi să-i cheltuiesc ; i-ar păpa el, n-ar mai lăsa o lețcaie, n-ai grijă. Da' tu, Tom, ce-ai de gînd să faci cu partea ta ?

— Eu îmi cumpăr o tobă nouă, și-o sabie prima-ntîi, și-o cravată roșie, și-un cățel mops, și apoi mă-nsor.

— Te-nsori ?

— Îhî.

— Tom, ești... zău dacă n-ai căpiat !

— Las' c-o să vezi tu.

— Mă, n-auzi, asta-i cea mai mare neghiobie ! Uite

la babacu' şi la maică-mea ! Numa-ntr-o bătaie o duceau. Ţiu foarte bine minte.

— Ce-are a face ! Fata cu care mă-nsor eu n-o să sară la bătaie.

— Mă Tom, toate-s la fel ! Toate-ţi scot peri albi ! Mai bine mai gîndeşte-te la chestia asta. Îţi spui eu că mai bine să te mai gîndeşti. Cum o cheamă pe gagica ta ?

— Ce gagică, mă ! E logodnica mea.

— Ei, parcă nu-i totuna ! Unii-i zice gagică, alţii logodnică, poţi să-i zici şi-aşa şi-aşa. Da' vorba e, cum o cheamă ?

— Îţi spui eu altă dată, nu acuma.

— Bine ! Da' dacă te-nsori tu, o să mă plictisesc al dracului, o să-mi fie şi mai urît ca pînă acu'.

— Ba deloc. O să vii să stai la mine. Acu' lasă asta şi hai să săpăm.

Au muncit şi-au năduşit vreo jumătate de oră. Degeaba. S-au mai trudit încă o jumătate de oră. Tot degeaba. Huck întrebă :

— Totdeauna ascunde bandiţii comoara aşa adînc ?

— Cîteodată, nu chiar totdeauna. De obicei n-o îngroapă aşa adînc. Cred că n-am nimerit noi locu' ăl bun.

Aleseră alt loc şi se apucară iar să sape. Treaba mergea mai greu acum, totuşi, aveau spor. Cîtva timp săpară întruna, în tăcere. În cele din urmă, Huck, proptindu-se în lopată şi ştergîndu-şi cu mîneca broboanele de sudoare de pe frunte, zise :

— Cînd terminăm aci, unde vrei să mai sapi ?

— Păi, eu zic că sub copacu' ăla bătrîn de colo-şa, de pe partea ailaltă a măgurii Cardiff, în dosu' casei văduvii.

— Mă, să ştii c-ăla-i un loc bun ! Da' n-o să ne-o ia văduva ? Că-i pe locu' ei.

— Să ne-o iaaa ? ! Să poftească să-ncerce ! Care găseşte o comoară d-asta, i-a lui, aşa să ştii ! Poate să fie pămîntul al cui o fi !

Aşa mai mergea. Săpară înainte. Nu trecu mult şi Huck spuse :

— Fir-ar a naibii, crez că iar am greşit locu'. Tu ce zici ?

— Mă mir şi eu... Ce dracu să fie, Huck ? Nu pricep. Acu', ştii, cîteodată îşi mai vîră nasu' şi vrăjitoarele. Io zic că asta e...

— Prostii ! Vrăjitoarele n-are nici o putere ziua...

— De, asta aşa e. Mie nu-mi dădea în gînd. Aa ! Acuma ştiu ce e. Mă, da' proşti mai sîntem şi noi ! Păi trebuie să vezi întîi unde cade umbra crengii la miezu nopţii, şi-acolo să sapi !

— Fir-ar a dracului de treabă ! Înseamnă că ne-am căznit de pomană pîn-acu' ! Dă-o naibii, trebuie să venim iar la noapte. Şi e departe rău. Tu poţi s-o mai tuleşti de-acasă ?

— Mai e vorbă ? Te crez c-o s-o tulesc ! Trebuie neapărat să facem treaba asta la noapte, fiindcă dacă văd alţii gropile, o să ştie imediat ce e-n ele şi-o să caute ăia !

— Bine. Atunci viu şi miorlăi la noapte.

— În regulă. Hai s-ascundem sculele în tufişuri.

Noaptea, la timpul hotărît, băieţii se înfiinţară iarăşi la locul cu pricina. Se aşezară undeva în umbră şi începură să aştepte. Era un loc singuratic şi o oră socotită solemnă, potrivit unor tradiţii vechi. Năluci şuşoteau printre frunzele fremătînde, strigoi se cuibăreau prin colţuri întunecoase, lătratul gros al unui dulău se auzea de departe, adus de vînt, o cucuvea răspundea cu ţipătul ei funebru. Copleşiţi de această atmosferă stranie, copiii abia îndrăzneau să deschidă gura. În curînd, socotind că sosise miezul nopţii, făcură semne unde cădea umbra şi se apucară să sape. Nădejdi noi le încolţiră în suflet. Curiozitatea le sporea şi o dată cu ea şi hărnicia. Groapa se tot adîncea, dar de cîte ori tresăreau de bucurie izbind cu tîrnăcopul în ceva, aveau o nouă dezamăgire. Nu fusese decît o piatră sau un ciot de rădăcină. În cele din urmă, Tom zise :

— Degeaba mai săpăm, mă Huck, iar am dat greş.

— Bine, da' acu' nu se poate să fi greşit. N-a rămas nici un picuţ de umbră să nu-l fi însemnat.

— Ştiu, da' poate să mai fie şi altceva.

— Ce ?

— Ei, timpu' mă ! Am mers pe ghicite. Se vede c-a fost ori prea tîrziu, ori prea devreme.

Huck zvîrli lopata.

— Aia e ! Să ştii că d-aicea ni se trage tot buclucu'. Trebuie s-o lăsăm baltă. Nu facem nimic acilea fiin'că niciodată n-o să ştim la ţanc cît e ceasu', şi-apoi prea e fioros p-aci, pe vremea asta, cu vrăjitoare şi cu năluci care ne dau mereu tîrcoale !... Parcă simţ întruna pe

cineva îndărătu' meu ; şi mi-e frică să mă-ntorc, să nu mă pîndească alţii din faţă şi să se repeadă cînd le vine la socoteală. Tremură carnea pe mine de cînd am venit aici.

— Lasă, că şi mie cam tot aşa mi-e. Ştii că mai totdauna bagă şi cîte-un mort, cînd îngroapă comoara sub copac, ca s-o păzească.

— Măiculiţă Doamne !...

— Da, aşa fac. De multe ori am auzit...

— Tom, mie nu-mi place să-mi vîr nasu' pe unde sînt morţi. Pîn' la urmă dai de dracu' cu ei.

— Nici mie nu-mi place să stîrnesc morţii, Huck. Dacă ăstuia d-aicea îi dă în gînd acuma să-şi scoată tigva şi să ne zică ceva !...

— Aoleo, Tom, taci, zău, că mi se face păru măciucă !

— Parcă mie nu ! Spui drept că nu-mi place deloc.

— Hai, Tom, io zic să ne lăsăm păgubaşi şi să-ncercăm în altă parte.

— Aşa zic şi eu.

— Şi unde mai săpăm ?

Tom chibzui cîtăva vreme, apoi răspunse :

— La casa cu stafii. Acolo-i locu' ăl bun.

— Dă-o naibii, mă Tom. Mie nu-mi place casele cu stafii. Dacă vrei să ştii, stafiile e de-o mie de ori mai rele ca morţii. Morţii s-or fi întîmplînd ei să vorbească, da' nu vine către tine lunecînd, înveliţi într-un cearşaf, cînd nici nu gîndeşti, şi-odată s-apleacă peste umăr şi se holbează la tine, şi scrîşneşte din dinţi ! Aşa face stafiile. Io, Tom, zău că n-aş putea să rabd una ca asta. Şi crez că nimeni n-ar putea.

— Ai dreptate, Huck, da' vezi tu, strigoii nu umblă decît noaptea, aşa că n-o să se lege de noi dacă săpăm ziua.

— Hm ! O fi. Ei, da' ştii şi tu foarte bine că de casa aia unde umblă stafii nu se apropie nimenea, nici ziua, nici noaptea ?...

— Ei, fiindc-aşa-s oamenii, nu le place locu' unde a fost omorît careva, nu de alta. Că nu s-a văzut niciodată nimica, noaptea, primprejurul casii ăleia, doar cîte-o lumină albastră sclipind pe la ferestre, da' strigoi în toată regula nu !

— Ei, da, să ştii, Tom, că unde se vede lumini d-alea albastre pîlpîind din loc în loc, poţi să pui rămăşag că e

un strigoi p-aproape. Asta-i la mintea cocoşului. Fiindcă ştii şi tu foarte bine că numa' strigoii umblă cu lumini d-alea !

— Da, asta aşa e. Da' în tot cazu', strigoii nu umblă ziua, aşa că de ce ne-ar fi nouă frică ?

— Bine, fie şi-aşa. Să săpăm şi la Casa cu stafii, dacă zici tu, da' eu crez că nu facem bine.

Între timp începuseră să coboare dealul. Jos, în mijlocul văii luminate de lună, Casa cu stafii zăcea singuratică. Gard nu mai avea de mult, bălăriile o năpădiseră cu totul, acoperindu-i pînă şi pragul. Hornul i se năruise pe jumătate, ferestrele se căscau, goale, iar un colţ al acoperişului se povîrnise rău, mai-mai să atingă pămîntul. Băieţii o priviră cîtăva vreme, aşteptîndu-se să vadă din clipă în clipă o lumină albăstruie fulgerînd pe lîngă vreo fereastră, apoi, vorbind în şoaptă, cum se cuvenea într-un astfel de ceas şi în asemenea loc, o luară mult spre dreapta, pentru a ocoli casa, şi se îndreptară spre tîrg, prin pădurile care împodobeau cealaltă faţă a măgurii Cardiff.

CAPITOLUL XXVII

A doua zi, băieţii au sosit pe la amiază la copacul uscat ; veniseră să-şi ia uneltele. Tom abia aştepta să meargă la Casa cu stafii. Huck era ceva mai puţin nerăbdător. Deodată, întrebă :

— I-ascultă, mă Tom, tu ştii ce zi e azi ?

Tom înşiră în minte zilele săptămînii, apoi ridică repede o privire speriată :

— Tii ! cum de nu ne-am gîndit la asta, mă Huck !

— Nici io... ca să vezi, da' uite acu', dintr-o dată, mi-adusei aminte că e vineri.

— Ei comedia dracului ! Vezi cum trebuie să fii mereu cu ochii-n patru, Huck ? Dacă ne apucam acu', vinerea, de o treabă ca asta, la sigur că intram în bucluc.

— Oho, şi încă ce bucluc ! Or fi ele şi zile norocoase, da' vinerea numa' norocoasă nu-i.

— Asta o ştie toată lumea ; nu eşti tu ăl dintîi care-a băgat de seamă.

— Da' ce, am zis io aşa ? Şi-apoi nu numai că-i vineri, da' am mai şi visat rău azi-noapte, am visat şobolani.

— Ei taci ! Asta-i bucluc curat, Huck. Şi se mîncau între ei ?

— Nu !

— Ei, atuncea-i bine. Dacă nu se mănîncă între ei şobolanii, înseamnă doar că te pîndeşte vreo belea, da' te poţi feri. Trebuie să fim cu mare băgare de seamă, şi-atunci n-o să păţim nimica. Io zic să ne lăsăm de chestia asta pe ziua de azi, şi mai bine să ne jucăm. Huck, tu ai auzit de Robin Hood ?

— Nu. Cine-i ăla Robin Hood ?

— Ehei ! A fost unul din ăi mai mari bărbaţi care-a existat vreodată în Anglia, şi ăl mai bun dintre toţi. A fost un haiduc.

— Iete, mă ! Aşa ceva mi-ar place şi mie. Şi pe cine jefuia ?

— Numa' şerifi, şi episcopi, şi bogătaşi, şi regi, şi de-alde ăştia. Da' la săraci niciodată nu le făcea nimic. Ţinea cu ei. Totdauna împărţea cu ei, juma-juma'.

— Ce om de treabă !

— Te crez ! Păi era ăl mai galanton şi mai nobil om care s-a văzut vrodată ! Nu mai găseşti în ziua de azi oameni ca el, îţi spui eu ! C-o mînă îl făcea praf p-oricare viteaz din Anglia. Şi cînd îşi lua arcul lui de chiparos şi trăgea la ţintă, îţi nimerea un bănuţ de zece de la un kilometru, de nu ştiu cîte ori la rînd !

— Cum e ăla, arc de chiparos ?

— Habar n-am. O fi şi-ăla vrun soi de arc. Şi dacă nimerea bănuţu-n margine, se aşeza jos şi ţipa şi blestema. Hai să ne jucăm de-a Robin Hood ; o să petrecem împărăteşte. Te-nvăţ eu.

— Hai !

Se jucară de-a Robin Hood toată după-amiaza, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire plină de jind spre Casa cu stafii şi schimbînd cîte-o părere, cum să facă şi să dreagă a doua zi, ca să le meargă bine. Cînd soarele coborî spre asfinţit, porniră spre casă, luînd-o de-a curmezişul printre umbrele lungi ale copacilor, şi curînd se înfundară în pădurile de pe măgura Cardiff.

Sîmbătă, îndată după-amiază, băieţii erau iar la copacul uscat. Au tras o pipă şi au mai tăifăsuit puţin, la umbră ; apoi au mai scormonit niţel cu tîrnăcopul în groapa de rîndul trecut. Nu prea trăgeau nădejde să găsească ceva, dar vezi că Tom spusese că foarte adesea se întîmplă ca unii să se lase păgubaşi tocmai cînd ajung cu săpatul la o palmă de comoară, şi-apoi să vină alţii şi s-o scoată la iveală dintr-o aruncătură de lopată. Cum nici de data aceasta nu izbutiră, îşi luară uneltele la spinare, plecînd mulţumiţi că nu se jucaseră cu norocul şi că împliniseră întocmai toate regulile căutatului de comori.

Cînd ajunseră la Casa cu stafii, tăcerea mormîntală ce domnea în preajmă-i, sub soarele dogoritor, era atît de stranie şi înfiorătoare, atît de apăsătoare singurătatea şi tristeţea acelui loc, încît, înspăimîntaţi, şovăiră o clipă dacă să intre sau nu. Se furişară pînă la uşă. Tremurînd, aruncară o privire înăuntru. Văzură o odaie năpădită de buruieni, fără duşumea, cu pereţii netencuiţi, cu găurile ferestrelor căscîndu-se hîde, o vatră de pe vremuri, o scară dărăpănată ; şi pretutindeni pînze de păianjen prăfuite, atîrnînd în zdrenţe. Se hotărîră să intre. Păşeau binişor şi vorbeau în şoaptă ; bătăiie inimii li se iuţiseră, ciuleau urechile să prindă cel mai mic zgomot, muşchii le erau încordaţi, gata de fugă în orice clipă.

După ce se mai obişnuiră cu atmosfera, frica li se preschimbă în curiozitate. Cercetară amănunţit locul, admirîndu-se oarecum şi totodată minunîndu-se că au atîta curaj. Acum ar fi vrut să ştie ce era în încăperea de sus, la care ducea scara. Asta însemna să nu mai poată fugi în caz de primejdie, dar tot lăudîndu-se, care mai de care, că nu le e frică, fireşte că pînă la urmă au aruncat uneltele într-un colţ şi au urcat scara. Sus, aceeaşi paraginâ. Într-un ungher, dădură peste un dulap, zidit în perete, promiţător de mistere, dar care se vădi înşelător. Acum li se urcase curajul nevoie mare şi erau siguri de ei. Tocmai se pregăteau să coboare scara şi să se apuce de lucru cînd, deodată, Tom făcu :

— Sst !

— Ce e ? întrebă în şoaptă Huck, îngălbenindu-se de spaimă.

— Sst ! Colo ! Auzi ?

— Da ! Aoleo !... Am păţit-o ! Hai să fugim !

— Taci ! Nu mişca ! Vin drept spre uşă.

Băieţii se întinseră jos, cu ochii lipiţi de nişte găuri din scîndurile podelei. Aşteptau îngroziţi să vadă ce se va întîmpla.

— S-au oprit... Nu, iar vîn. Uite că intră ! Nu mai sufla o vorbă ! Doamne, ce n-aş da să nu fiu aici !

Intrară doi bărbaţi. Amîndoi băieţii îşi ziseră în gînd :

„Asta-i spaniolul ăla bătrîn, surd şi mut, care-a fost prin tîrg de vreo două ori, acu' de curînd, p-ălălalt nu-l ştiu, nu l-am văzut niciodată".

„Ălălalt" era un individ zdrenţăros, cu părul vîlvoi şi cu o faţă respingătoare. Spaniolul era înfăşurat într-o pelerină. Avea favoriţi albi, zbîrliţi, părul lung şi alb îi ieşea de sub pălăria cu marginile late şi purta ochelari verzi. Pe cînd intrau în odaie, „ălălalt" vorbea cu glas scăzut. Se aşezară pe jos, cu faţa spre uşă şi cu spatele spre perete ; „ălălalt" continua să vorbească. Acum nu se mai ferea şi cuvintele lui se desluşeau mai limpede.

— Nu, m-am gîndit destul de bine şi nu-mi place. E primejdios.

— Primejdios ! bombăni, spre marea mirare a băieţilor, spaniolul „surdo-mut". Curcă plouată !

Auzind glasul acesta, băieţii rămaseră cu gura căscată şi începură să tremure. Era glasul lui Joe Indianul ! Cîtva timp nu se mai auzi nimic. Apoi Joe spuse :

— Ce poate fi mai primejdios ca dincolo, rîndu' trecut ? Ei, şi-uite că nu s-a-ntîmplat nimic !

— Aia-i altă socoteală. Tocma' hăt-departe de apă şi nici o casă-mprejur ! N-o să afle niciodată nimeni c-am încercat, de vreme ce n-am reuşit.

— Ei, şi-apoi ce e mai primejdios decît să venim aci ziua-n amiaza mare ? Oricine ne-ar vedea ne-ar lua la ochi.

— Ştiu foarte bine. Da' vezi că nu era alt loc mai la îndemînă, după ce o scrîntirăm dincolo. Vreau s-o şterg din şandramaua asta. Şi ieri am vrut, da' nu puteam să ne mişcăm de-aici din pricina dracilor ălora de băieţi care se jucau colo sus pe deal, tocma' în faţa casii.

„Dracii de băieţi" începură să tremure cînd auziră vorbele astea şi se gîndeau ce noroc avuseseră să-şi aducă aminte că era vineri şi că trebuie să mai aştepte o zi. Ce bine ar fi fost să mai fi aşteptat un an !

Cei doi bărbaţi scoaseră nişte merinde şi se apucară să mănînce. După o tăcere lungă şi îngîndurată, Joe Indianul zise :

— Ascultă aici, băiete, tu să te duci înapoi la locu' tău, în susu' apei şi s-aştepţi acolo pînă-ţi dau de veste. Eu, fie ce-o fi, mai dau o dată o raită pîn' tîrgu' ăsta, să văz cam ce e de făcut. Treaba aia „primejdioasă" o facem după ce mai miros eu cum stau lucrurile, şi cînd oi vedea că-mi vine bine la socoteală ! Şi-apoi p-aci ţi-e drumu': O luăm către Texas ! Să vezi c-o scoatem noi la cap !

Amîndoi păreau mulţumiţi. Începură să caşte. Joe Indianul spuse :

— Mor de somn ! Acum e rîndul tău să stai de veghe.

Se ghemui printre buruieni şi începu să sforăie. Celălalt îl ghionti o dată, de două ori, pînă încetă. Nu trecu mult şi începu şi cel de strajă să moţăie ; capul îi pica tot mai jos ; peste puţin sforăiau amîndoi.

Băieţii scoaseră un suspin lung de uşurare. Tom şopti:

— Acu-i momentu', hai !

Huck răspunse :

— Nu pot... mor dacă s-or deştepta !

Tom îi dădea ghes, Huck şovăia. În cele din urmă Tom se sculă binişor, cu băgare de seamă, şi porni singur. Dar la primul pas pe care-l făcu, podeaua şubredă scoase un scîrţîit atît de îngrozitor, încît băiatul se lăsă iar jos, pe jumătate mort de spaimă. Nu mai încercă a doua oară. Rămaseră amîndoi întinşi la pămînt, numărînd timp de o veşnicie minutele care se tîrau cu încetineală. În sfîrşit băgară de seamă, bucuroşi, că soarele asfinţea.

Deodată, una dintre sforăieli încetă. Joe Indianul se ridică în capul oaselor, holbă ochii împrejur, zîmbi înciudat văzîndu-l pe celălalt cum dormea cu capul pe genunchi, apoi îl trezi, lovindu-l cu piciorul :

— Hei, halal de-aşa paznic ! Noroc că nu s-a întîmplat nimic !

— Aoleo ! Da' ce-am adormit ?

— Cam aşa ceva. Hai, mă, că se cam apropie timpu' s-o luăm din loc. Ce facem cu bănuţii care-i mai avem ?

— Nu ştiu. Eu zic să-i lăsăm aci, ca şi-altă dată. Ce să-i mai cărăm cu noi pînă nu plecăm în Sud ? Şase sute şi cincizeci de arginţi e nişică greutate.

— Bine, fie şi-aşa, nu-i mare lucru să mai venim o dată pîn-aci.

— Sigur, da' eu aş spune să venim noaptea, cum veneam şi-altă dată, e mai bine.

— Da, dar ascultă aci : Cine ştie cît poate să treacă pînă apuc să termin daravela aia, mai ştii ce se-ntîmplă? Şi locul ăsta nu e prea sigur. Hai mai bine să-i îngropăm, să-i îngropăm cum se cade.

— Bună idee ! încuviinţă celălalt şi se îndreptă spre colţul opus al camerei. Îngenunche şi, ridicînd o piatră din dosul vetrei, scoase un săculeţ care zornăia plăcut. Numără din el vreo douăzeci-treizeci de dolari pentru sine şi tot atîţia pentru Joe Indianul, căruia îi întinse apoi sacul. Joe îngenunchease între timp în colţ şi săpa de zor cu pumnalul.

Într-o clipă, băieţii uitară de spaimă şi de toate grijile. Cu ochi lacomi, urmăreau fiece mişcare. Ce noroc nemaipomenit ! Întrecea orice închipuire ! Şase sute de dolari erau destul ca să îmbogăţească şi şase băieţi ! Acum puteau căuta comori în cele mai bune condiţii, fără să-şi mai bată capul unde să sape, mai mare plăcerea ! Îşi dădeau mereu coate, cu tîlc, vrînd parcă să-şi spună : „Ei, acu' nu-ţi pare bine că sîntem aci ?"

Cuţitul lui Joe izbi în ceva tare.

— Ia vino-ncoa' ! strigă el.

— Ce e ? îl întrebă celălalt.

— O scîndură aproape putredă... Ba nu, mi se pare că-i o ladă. Hai şi dă-mi o mînă de ajutor, să vedem ce e cu ea. Las' că nu mai e nevoie, am găurit-o.

Vîrî mîna înăuntru şi o scoase degrabă :

— Mă omule, sînt bani !

Cei doi cercetară pumnul de monezi. Aur ! Sus, băieţii erau la fel de tulburaţi ca şi ei, şi la fel de încîntaţi.

Complicele lui Joe zise :

— Hai să nu pierdem vremea. E o rablă de tîrnăcop printre buruieni, colo-n colţul din dreptu' vetrii, l-am văzut adineauri.

Dete fuga şi aduse tîrnăcopul şi lopata băieţilor. Joe Indianul luă tîrnăcopul, îl cercetă încruntat, mormăi ceva şi începu să sape.

În curînd lada fu dezgropată. Nu era prea mare ; era ferecată cu cercuri de fier şi părea să fi fost foarte trainică înainte de a o fi măcinat anii. Cîtăva vreme cei doi bărbaţi rămaseră neclintiţi, sorbind din ochi comoara, prea fericiţi ca să poată scoate o vorbă.

— Mă, frate-miu, aicea sînt mii de dolari — zise în sfîrşit Joe Indianul.

— Tot auzeam eu că banda lui Murrel se aciuiase p-aci într-o vară — spuse străinul.

— Ştiu — zise Joe — şi, după cum vezi, se pare că n-a fost minciună.

— Ei, acu' poţi să te laşi păgubaş de chestia ailaltă.

Joe Indianul se încruntă :

— Nu mă cunoşti. Sau nu înţelegi cum stă chestia. Acolo nu-i vorba de jaf, e vorba de răzbunare ! Şi ochii îi sclipiră cu răutate. O să trebuiască să-mi ajuţi. Cînd terminăm, plecăm în Texas. Acu' du-te acasă la nevastă şi copii, şi-aşteaptă pînă-ţi dau de ştire.

— Bine, dacă aşa vrei. Şi cu asta ce facem ? O îngropăm iar ?

— Da. (Bucurie nemărginită sus.) Ba nu ! Pe marele Sachem [1] că nu ! (Mare deznădejde sus.) Era să uit. Tîrnăcopu' ăsta avea pămînt proaspăt pe el ! (Băieţii să leşine de spaimă.) Ce caută aci un tîrnăcop şi o lopată ? Ce caută aci, cu pămînt proaspăt pe ele ? Cine le-a adus aci, şi unde-s ăi de le-au adus ? Ai auzit sau ai văzut tu pe careva ?.... Ce ? S-o îngropăm iar, şi să vie ăia să vază că s-a luçrat aci ? Nici gînd, nici gînd ! O ducem în bîrlogu' meu.

— Sigur c-aşa ! Cum de nu ne-am gîndit mai 'nainte? Vrei să zici la număru' unu ?

— Nu, la număru' doi, sub cruce. Locu' ălălalt nu-i bun, e prea la-ndemînă.

— Foarte bine. Începe să se-ntunece. Nu mai e mult şi putem pleca.

Joe Indianul se sculă şi trecu de la o fereastră la alta, privind cu băgare de seamă afară. Peste puţin spuse iar:

— Cine să fi adus sculele alea-încoa' ? Crezi că s-ar putea să fie cineva şus ?

Băieţilor li se tăie răsuflarea. Joe Indianul puse mîna pe pumnal, stătu locului o clipă, şovăind, apoi se îndreptă spre scară. Băieţii îşi aduseră aminte de dulapul din perete, dar nu mai aveau pic de vlagă în ei. Paşii se apropiau scîrţiind pe scări. Încordarea cumplită a acelei clipe trezi energia paralizată a copiilor. Erau gata să se repeadă spre dulap, cînd auziră tronsnind treptele putrede şi Joe Indianul ateriză printre rămăşiţele scării fă-

[1] Sachem — zeu indian (n.r.).

rîmate. Se ridică cu chiu cu vai, blestemînd. Tovarăşul lui zise :

— Ce rost are ? Dacă e careva sus, n-are decît să stea acolo, ce ne pasă nouă ? Dacă are chef să sară jos acu' şi să dea de bucluc, n-are decît. Pînă într-un sfert de ceas se-ntunecă d-a binelea, să poftească să se ia după noi, dacă le dă mîna ; eu unu' n-am nimica-mpotrivă. Eu zic că cine-a zvîrlit astea acilea ne-o fi văzut şi ne-o fi luat drept strigoi ori draci, ori aşa ceva. Fac prinsoare că mai fug şi-acu' de le sfîrîie călcîiele.

Joe mai bombăni cîtva timp, apoi recunoscu şi el că e mai cuminte să pregătească totul de plecare, cît mai era un pic de lumină. Peste puţin, se furişau amîndoi din casă, prin întunericul tot mai adînc, şi se îndreptau spre rîu, cu lada lor preţioasă.

În sfîrşit, Tom şi Huck puteră să se ridice. Erau sleiţi de puteri, dar parcă li se luase o piatră de pe inimă. Prin crăpăturile dintre bîrnele casei se uitau lung după cei doi bandiţi. Să se ia după ei ? Nici prin gînd nu le trecea !... Au fost mulţumiţi s-ajungă jos fără să-şi frîngă gîtul şi s-o ia cît mai degrabă peste deal către tîrg. Nu vorbeau mult, prea le era ciudă pe ei înşişi. Ciudă pe ghinionul care-i făcuse să aducă în casă lopata şi tîrnăcopul. De n-ar fi fost ele, Joe Indianul nici gînd să fi bănuit ceva ! Ar fi ascuns acolo argintul şi aurul, la adăpost, pînă îşi potolea setea de răzbunare şi mai tîrziu ar fi avut nenorocul să descopere că banii se topiseră. Grozav, afurisit ghinion, s-aducă ei uneltele acolo ! Se hotărîră să pîndească pe aşa-zisul spaniol cînd va veni în tîrg să iscodească în ce chip îşi putea împlini răzbunarea, şi-apoi să se ia după el pînă la „numărul doi", oriunde ar fi să fie. Dar, deodată, un gînd îngrozitor încolţi în mintea lui Tom :

— Răzbunare ?.... Huck, te pomeneşti că de noi e vorba ?

— Fugi d-acolo ! răspunse Huck, simţind că-i vine să leşine.

Au discutat bănuiala asta din toate punctele de vedere, iar după ce au intrat în tîrg, au căzut de acord să creadă că poate Joe se gîndea la altcineva, sau barem numai la Tom, că doar numai Tom depusese mărturie împotriva lui !

Slabă mîngîiere pentru Tom, să se ştie singur în primejdie ! „Să mai fi avut un tovarăş, ar fi fost cu mult mai bine !" gîndea el.

CAPITOLUL XXVIII

Noaptea, peripețiile zilei se întoarseră chinuitor în visele lui Tom. De patru ori se văzu cu nepreţuita comoară în mîini şi de fiecare dată i se destrăma fără urmă printre degete, în clipa cînd, trezindu-se, revenea la cruda realitate a nenorocului său. În zorii zilei, pe cînd zăbovea în pat, amintindu-şi episoadele marii lui aventuri, băgă de seamă că erau ciudat de şterse şi de îndepărtate, de parcă s-ar fi întîmplat în altă lume sau într-o vreme de mult trecută. Apoi, îi dădu prin gînd că însăşi marea lui aventură trebuie să fi fost un vis ! Prea era mare numărul de monezi pe care le văzuse, ca să poată exista aievea! Pînă atunci el nu văzuse niciodată cincizeci de dolari laolaltă şi, ca toţi băieţii în situaţia lui şi la vîrsta lui, îşi închipuia că „sutele" şi „miile" nu erau decît nişte vorbe scornite de oameni, că astfel de sume nici nu existau pe lume. Niciodată nu crezuse o clipă că s-ar putea găsi la cineva suma de o sută de dolari în bani sunători. De s-ar fi cercetat cu de-amănuntul ce-şi închipuia el cînd se gîndea la comori ascunse, s-ar fi aflat că era un pumn de gologani de argint şi o grămăjoară de dolari strălucitori, văzuţi ca prin ceaţă şi cu neputinţă de atins.

Dar pe măsură ce se gîndea la ele, episoadele aventurii lui se desprindeau tot mai vii şi mai limpezi, astfel încît în curînd fu ispitit să creadă că poate nu visase. Trebuia să termine cît mai repede cu nedumerirea asta. După ce îmbucă în grabă ceva, se duse să-l caute pe Huck. Îl găsi şezînd pe marginea unei luntre şi bălăcindu-şi alene şi melancolic picioarele în apă. Tom se hotărî să-l lase pe Huck să vorbească întîi. Dacă n-o să aducă vorba despre întîmplarea cu pricina, însemna că totul nu fusese decît un vis.

— Noroc, Huck !

— Noroc, Tom !

Un minut de tăcere.

— Tom, să fi lăsat afurisitele alea de scule la copacul uscat, puneam mîna pe bani. Să nu-ţi vie să crăpi de ciudă ?!

— Va să zică n-a fost vis ! N-a fost vis ! Zău dacă nu era mai bine să fi visat ! Să fiu al naibii dacă nu era mai bine !

— Ce să fi visat ?

— Chestia aia de ieri. Mai-mai să cred c-a fost un vis !

— Vis ? Vedeai tu vis dacă nu se fărîmau scările alea !... Am avut eu la vise azi-noapte cu duiumu' !... Şi-n toate mă-nhăţa diavolu' ăla de chior, putrezi-i-ar oasele !

— Ba mai bine lasă să trăiască, Huck, să-l găsim şi să dăm de urma banilor.

— Da' ce crezi, Tom, că mai dăm noi ochii cu el ?... Ehei, nu te mai întîlneşti a doua oară c-o baftă ca asta, s-a dus ! De altfel, drept să-ţi spui, să-l mai văz o dată, nu-ş' ce-aş face, m-ar apuca o dîrdîială !... Mamă doamne !...

— Parcă pe mine nu ?! Da' tot aş vrea să-l văz şi să mă ţiu după el pîn-la număru' doi, ăla de care vorbea.

— Aşa, aşa, număru' doi ! Şi io m-am tot gîndit la asta, da' nu mă taie capu' ce poa' să fie. Tu ce crezi ?

— Habar n-am ! E încîlcită rău daravela asta... I-ascultă, Huck, n-o fi un număr de casă ?

— Brava ! Asta e !... Aş, Tom, nu e. Şi chiar aşa să fie, nu e-n prăpăditu' ăsta de tîrguşor al nostru. P-aci nu-s numere.

— Aşa e. Stai să mă gîndesc niţel. Aa ! să ştii c-o fi un număr de odaie în vreun han, pricepi ?

— Mă, să ştii că asta e ! Şi nu e decît două hanuri ! Înseamnă că-l găsim la repezeală.

— Stai aicea, Huck, pînă mă-ntorc.

Tom o zbughi îndată. Prefera să nu fie văzut în tovărăşia lui Huck. Lipsi jumătate de ceas. Află că în hanul mai bun, numărul doi era ocupat de multă vreme de un tînăr avocat. În hanul mai modest, în jurul camerei numărul doi plutea un mister. Băiatul hangiului îi povestise că era toată ziua încuiată ; doar noaptea vedeai pe cîte cineva intrînd în ea sau ieşind. Nu ştia din ce pricină. Fusese şi el cam curios, dar nu din cale-afară ; pînă la urmă se mulţumise să creadă că în camera aceea „umblau strigoi" ; nu mai departe decît noaptea trecută văzuse aprinzîndu-se acolo o lumină.

— Asta am aflat, Huck, şi sînt sigur că-i camera doi pe care-o căutăm.

— Şi io tot aşa zic, Tom. Acu' ce vrei să faci ?

— Stai să mă gîndesc.

Se gîndi îndelung. Apoi zise :

— Uite ce e : ușa din dos a camerei dă în fundătura aia mică dintre han și șandramaua de depozit de cărămidă. Tu vezi de pune mîna pe cîte chei poți, șterpelesc și eu toate cheile mătușii, și-n prima noapte întunecoasă ne ducem acolo și le-ncercăm. Să ai grijă să fii cu ochii-n patru după Joe Indianul, fiindcă știi ce-a spus, că are de gînd să dea o raită prin tîrg și să mai pîndească un prilej să se răzbune. Dacă-l vezi, ține-te după el. Dacă nu se duce la număru' doi ăla, înseamnă că nu e ce căutăm.

— Aoleo, Tom, nu mă ține singur după el !

— Ei, și tu, Huck ! O să fie noapte, mai mult ca sigur. Poate nici nu te vede, și chiar dacă te vede, poate nici nu-i dă în gînd nimica.

— Bine, bine... dac-o fi întuneric de tot, mă țiu după el. Știu și eu — nu știu, o să-ncerc.

— Fac prinsoare că eu mă țiu după el pe-ntuneric. Gîndește-te că s-ar putea să vază că nu poate să se răzbune, și atunci se duce glonț la bani și-i ia.

— Așa e, Tom, așa e. Să știi că mă țiu după el, mă țiu, zău că da !

— Ei vezi, așa-mi placi ! Ține-te bine, Huck, că nici eu nu mă las !

CAPITOLUL XXIX

Cînd veni seara, Tom și Huck erau gata pentru isprava pusă la cale. Au dat tîrcoale hanului pînă după ora nouă ; unul supraveghea de departe fundătura, celălalt era cu ochii la ușa hanului. Dar nu trecu țipenie de om prin fundătură și nimeni care să fi semănat cu spaniolul nu intră pe ușa hanului, nici nu ieși. Noaptea se vestea senină, așa că Tom se duse acasă. Se înțeleseră că dacă totuși se întunecă îndeajuns, Huck să vină și să miaune ; atunci Tom avea să se strecoare afară și să vină să încerce cheile. Dar noaptea rămase luminoasă și Huck renunță să mai stea de strajă ; pe la douăsprezece se duse să se culce într-un butoi gol.

Marți, același ghinion. Miercuri la fel. Noaptea de joi se arăta mai promițătoare. La timpul potrivit, Tom

se strecură afară din casă, înarmat cu felinarul cel vechi de tinichea al mătușii și cu un prosop, ca să-l poată camufla. Ascunsese felinarul în butoiul lui Huck și se așezară la pîndă. La o oră după miezul nopții, hanul se închise și luminile lui (singurele de prin partea locului) se stinseră. Nici urmă de spaniol. Nimeni nu intrase în fundătură, nimeni nu ieșise. Împrejurările erau prielnice ; liniște adîncă, întreruptă doar la răstimpuri de uruitul cîte unui tunet îndepărtat.

Tom luă felinarul, îl aprinse în butoi, îl înfășură bine cu prosopul și cei doi viteji se furișară prin întuneric spre han. Huck rămase să stea de veghe, iar Tom înaintă, bîjbîind în fundătură. Urmă o așteptare înfricoșătoare, lungă cît o veșnicie și grozav de apăsătoare pentru Huck. De-ar fi văzut o rază de lumină din felinarul lui Tom !... S-ar fi speriat, dar ar fi știut cel puțin că Tom mai era în viață.

Parcă trecuseră ceasuri întregi de cînd dispăruse Tom. Cu siguranță că leșinase ! Poate că și murise, poate că de spaimă și de tulburare îi stătuse inima-n loc. În îngrijorarea lui, Huck se pomeni apropiindu-se tot mai mult de fundătură. Își închipuia fel de fel de grozăvii, aștepta să se întîmple din clipă în clipă o nenorocire cumplită care să-i înghețe sîngele în vine. Înainta mai mult mort decît viu ; abia răsufla și inima-i bătea mai-mai să-i sară din piept. Deodată se ivi o rază de lumină și Tom trecu în goană pe lîngă el, gîfîind :

— Fugi ! Fugi cît poți !

N-apucă să-i spună a doua oară, că Huck se și pusese pe-o fugă de vreo șaizeci de kilometri pe oră. Nu se opriră decît în capătul celălalt al tîrgului, lîngă magazia unui abator părăsit. În clipa cînd intrau sub acoperămîntul ei, se dezlănțui furtuna și începu să toarne cu găleata. De îndată ce putu răsufla mai în voie, Tom povesti :

— Huck, a fost îngrozitor ! Am încercat două chei, cît am putut de încetișor, da' mi se părea că fac un tărăboi, c-abia mai răsuflam de frică. Și nici nu se-ntorceau în broască, ale naibii. Cînd, ce să vezi, nu-ș' cum pun mîna pe clanță... și-odată se deschide ușa ! Nu era încuiată ! Eu, țuști înăuntru ! Scot prosopu' de pe felinar și... sfinte Sisoie !... ce crezi că-mi văd ochii ?

— Ce ?... ce-ai văzut, Tom ?

— Huck ! Cît p-aci să calc pe mîna lu' Joe Indianu' !

— Fugi d-acolo !

— Să mor, na ! Era culcat pe jos şi dormea buştean, cu cîrpa la ochi şi cu braţele-ntinse-n lături.

— Tiii ! Şi tu ce-ai făcut ? S-a trezit ?

— Aş, nici nu s-a mişcat. Zic că era beat. Am înhăţat iute prosopul, şi tunde-o băiete !

— Eu, unu' nici nu m-aş fi gîndit la prosop, sînt sigur!

— Cum era să nu mă gîndesc ! Mi-arăta ea mătuşa, dacă l-aş fi pierdut !

— Ia zi, Tom, şi lădiţa ai văzut-o ?

— Da' ce, parcă am stat să mă uit ?... N-am văzut nimic, nici lădiţa, nici cruce. N-am văzut decît o sticlă şi-o cană de tinichea pe duşumea, lîngă Joe Indianu'. Da... şi-am mai văzut două butoiaşe şi o groază de sticle prin odaie. Acuma pricepi ce era cu odaia cu stafii ?

— Ce ?

— Păi nu vezi ? E plină cu whisky. Te pomeneşti că toate hanurile de temperanţă [1] au cîte-o odaie d-asta cu stafii, ce zici, Huck ?

— Te pomeneşti c-aşa o fi. Cine-ar fi crezut una ca asta ? Da' ascultă, Tom, dacă Joe Indianu' e beat acum, ar fi ăl mai bun prilej să punem mîna pe lădiţă...

— Nu mai spune ! Încearcă tu !

Huck se cutremură.

— Ba nu, nu crez că pot.

— Cred şi eu că nu, Huck. Numai o singură sticlă lîngă Joe Indianu' nu-i de-ajuns. Să fi fost trei, mai treacă-meargă, aş fi ştiut că-i beat-turtă şi aş fi îndrăznit.

După ce stătu şi se mai gîndi bine, Tom adăugă :

— Ascultă, Huck, eu zic să nu mai încercăm treaba asta pînă n-om şti că Joe Indianu' nu-i în cameră. Altfel prea e cu bătaie de inimă. Dacă stăm şi pîndim noapte de noapte, nu se poate să nu-l vedem ieşind cîndva, şi-atunci punem mîna pe lădiţă cît ai zice peşte.

— Bine, aşa să facem. Eu stau de strajă toată noaptea : stau noapte de noapte, dacă faci tu treaba ailaltă !

— Foarte bine, las' pe mine ! Tu numai să treci pe uliţa noastră şi să miorlăi, şi dacă dorm, s-arunci o mînă de nisip în geam şi eu numaidecît dau fuga.

[1] Hanurile de temperanţă — localuri care nu serveau băuturi alcoolice şi care, aflate sub patronajul a diverse „societăţi" filantropice, luptau împotriva alcoolismului.

— E-n regulă, Tom, n-ai nici o grijă !

— Ei, Huck, acu' că trecu furtuna, eu mă duc acasă. Nu mai e mult şi se crapă de ziuă. Pînă atunci, tu du-te înapoi şi stai la pîndă. Bine ?

— Dac-am spus că stau, stau, Tom. Nu-l slăbesc din ochi hanu-ăla, noapte de noapte, să ştiu de bine că pîndesc şi-un an. O să dorm ziua şi-o să stau la pîndă toată noaptea.

— Aşa, foarte bine. Şi-unde o să dormi ?

— În şopronu' lu' Ben Rogers. El mă lasă şi-mi dă voie şi negru' lu' taică-su, moş Jake. Îi car apă de cîte ori mă cheamă şi dacă mă rog de el, totdauna îmi dă şi mie cîte-un pic de mîncare cînd are. E un negru tare de treabă, mă Tom. Ţine la mine, fiindcă nu fac pe fudulu' cu el. Mi s-a şi întîmplat să m-aşez să mănînc cu el laolaltă. Da', vezi, să nu mai spui şi la alţii !

— Bine, Huck, dacă n-am nevoie de tine, ziua, să ştii că te las să dormi. N-o să viu să te bîrîi la cap. Şi tu, cum ăi vedea că mişcă ceva, în vreo noapte, imediat să dai fuga la mine, să faci ca pisica.

CAPITOLUL XXX

Vineri, de cum se sculă, Tom auzi o veste îmbucurătoare : cu o seară înainte, familia judecătorului Thatcher se înapoiase în oraş. Joe Indianul şi comoara trecură pentru moment pe planul al doilea. Mai presus de toate îl interesa acum Becky. S-au întîlnit şi-au petrecut grozav, jucîndu-se de-a „hoţul şi detectivul" şi de-a „uliul şi porumbeii", cu un cîrd de colegi. Ziua se încheie cu un fapt deosebit de îmbucurător. Becky o sîcîise pe maică-sa, rugînd-o să fixeze pentru ziua următoare serbarea în aer liber, de mult făgăduită şi mereu amînată, şi doamna Thatcher se învoi. Bucuria fetiţei era fără margini, a lui Tom deopotrivă. Încă înainte de înserat, se trimiseră invitaţiile şi îndată îi cuprinse pe copiii tîrgului febra pregătirilor şi a nerăbdării. Abia aşteptau desfăşurările zilei următoare. Tom era atît de agitat, încît nu i-a fost greu să rămînă treaz pînă la o oră destul de tîrzie ; nădăjduia

să audă mieunatul lui Huck şi să pună mîna pe comoară, ca să poată a doua zi s-o uluiască pe Becky şi pe oaspeţii ei. Rămase însă dezamăgit ; nici un semnal nu se auzi în acea noapte.

În sfîrşit sosi şi dimineaţa. Pe la ceasurile zece-unsprezece, o ceată voioasă şi zburdalnică se strînsese în casa judelui Thatcher şi totul era pregătit pentru plecare. Vîrstnicii n-aveau obiceiul să ia parte la asemenea excursii, pentru ca cei mici să se simtă la largul lor. Se socotea că sînt în mîini bune, sub paza cîtorva fete de vreo optsprezece ani şi a cîtorva tineri de vreo douăzeci şi trei. Pentru această excursie fusese închiriat vaporaşul de curse. Purtînd cu toţii coşuri cu merinde ieşiră curînd pe uliţa mare, în alai voios. Pe Sid îl durea stomacul şi trebuise să renunţe la petrecere ; Mary rămăsese şi ea acasă, ca să-i ţină de urît. În clipa plecării, doamna Thatcher îi spuse lui Becky :

— Sigur că o să te-ntorci tîrziu, draga mea. Poate c-ar fi mai bine să rămîi peste noapte la vreo fată care locuieşte în apropierea debarcaderului.

— O să rămîn la Suzy Harper, mămico.

— Bine. Ai grijă să te porţi cum trebuie şi să nu superi pe nimeni.

Peste puţin, pe cînd se îndreptau spre debarcader, Tom avu o idee :

— Auzi, Becky, îţi spun eu ce facem. Decît să mergem deseară la Suzy Harper, mai bine suim dealul şi rămînem la văduva Douglas. Sigur c-o să aibă îngheţată ! În fiecare zi are cu toptanu'. Şi să vezi ce-o să se mai bucure că venim la ea.

— Vai ce drăguţ o să fie !

Dar apoi Becky se gîndi o clipă şi zise :

— Da' mămica ce-o să spună oare ?

— N-are cum să afle.

Fata se mai gîndi un pic, apoi zise cu şovăială :

— Cred că nu e bine să fac aşa... dar...

— Dar ce ? De vreme ce maică-ta n-o să afle, unde vezi răul ? Ea nu vrea decît să te ştie în mîini bune. Mă prind că ţi-ar fi spus chiar ea să te duci acolo, dacă-i dădea prin gînd. Sînt sigur.

Buna primire pe care o făcea văduva Douglas oaspeţilor ei era vestită şi o ispitea pe Becky. Mai adăugîndu-se

la aceasta şi vorbele lui Tom, ea îşi birui şovăiala. Hotărîră să nu spună nimănui nimic despre planurile lor.

Deodată lui Tom îi dete prin gînd că s-ar putea ca tocmai în noaptea aceea să vină Huck să dea semnalul. Îi cam scăzu însufleţirea. Totuşi nu se putu hotărî să-şi calce pe inimă şi să renunţe la petrecerea din casa văduvei. Şi de ce-ar renunţa ? chibzui el ; de vreme ce semnalul nu fusese dat în noaptea trecută, ce motive avea să creadă că va fi dat tocmai în noaptea asta ? Desfătările sigure ale serii de după excursie atîrnară mai greu în cumpănă decît comoara îndoielnică, şi, ca orice copil, se hotărî să dea urmare pornirii mai puternice şi să nu se mai gîndească în ziua aceea la lada cu bani.

Cinci kilometri mai la vale de tîrg, vaporaşul opri la gura unei văi împădurite şi acostă. Roiul de copii coborî şi, peste puţin, adîncurile pădurii şi culmile stîncoase răsunau de chiote şi de hohote de rîs.

După ce s-au zbenguit şi s-au obosit în fel şi chip, hoinarii se întoarseră în cele din urmă la tabără, cu o poftă de mîncare straşnică şi se năpustiră asupra bunătăţilor. După ospăţ s-au tolănit să se odihnească şi au mai stat la taifas, în umbra stejarilor stufoşi. Curînd cineva strigă :

— Cine vrea să meargă la peşteră ?

Toată lumea voia. Se scoaseră pachete cu lumînări şi îndată începură cu toţii să se cţere de zor pe deal. Gura peşterii era destul de sus pe coastă, o deschizătură în forma literei A. Poarta masivă de stejar sta nezăvorîtă. Cum intrai, dădeai de-o încăpere mică, răcoroasă ca o gheţărie, înzestrată de natură cu pereţi masivi de calcar, umeziţi, ca de rouă, de-o năduşeală rece. Era romantic şi misterios să stai în acel întuneric adînc şi să priveşti spre poienile verzi din vale, scăldate în soare strălucitor. Dar curînd emoţia se risipi şi reîncepu zbenguiala. De cum ţîşnea flacăra unei lumînări, toată lumea tăbăra asupra celui care o aprinsese ; urma o luptă şi o vitează împotrivire. Lumînarea era degrabă zvîrlită jos sau stinsă. Rîdeau cu hohote şi iarăşi se fugăreau. Toate au însă un sfîrşit. În curînd alaiul cobora în şir panta repede a galeriei principale. Luminile tremurătoare dezvăluiau tulbure pereţii măreţi de piatră, aproape pînă în punctul unde se uneau, boltindu-se la douăzeci de metri înălţime. Această galerie principală nu era mai lată de doi-trei metri. La cîţiva paşi una de

alta, se deschideau de fiece parte mereu alte galerii înalte şi mai înguste încă. Peştera lui McDougal nu era decît un vast labirint de cărări întortocheate, care se întîlneau, iarăşi se despărţeau şi nu duceau nicăieri. Se spunea că ai fi putut umbla zile şi nopţi prin vălmăşagul ei încîlcit de crăpături şi prăpăstii, fără să-i dai de capăt, şi că ai fi putut coborî şi tot coborî şi te-ai fi putut afunda pînă în măruntaiele pămîntului, întîlnind mereu aceeaşi privelişte, labirint după labirint, fără de sfîrşit. Nu era nimeni care să cunoască toată peştera. Era ceva cu neputinţă ; cei mai mulţi dintre tineri cunoşteau, ce-i drept, o parte din ea, dar nimeni nu s-ar fi încumetat să se aventureze dincolo de partea cunoscută. Tom Sawyer cunoştea şi el peştera ca toţi ceilalţi.

Alaiul merse vreun kilometru de-a lungul galeriei principale ; apoi se desprinseră pîlcuri şi perechi şi începură să se abată pe cărările lăturalnice, să alerge de-a lungul coridoarelor întunecoase şi să se sperie unii pe alţii, în locurile unde coridoarele se întîlneau. Grupurile puteau merge astfel pe cărări osebite timp de o jumătate de oră, fără să treacă de zona cunoscută.

Curînd cei răzleţi se înapoiară, grup după grup, la gura peşterii, gîfiind de oboseală, veseli nevoie mare, zmîngăliţi de sus pînă jos cu seu de lumînare, mînjiţi cu lut şi încîntaţi de felul cum îşi petrecuseră ziua. Cînd au văzut că afară aproape că se lăsase noaptea, s-au minunat ; nici nu băgaseră de seamă cînd trecuse timpul. De jumătate de oră suna clopoţelul adunarea. Această încheiere a isprăvilor zilei era romantică şi prin urmare satisfăcătoare. Cînd vaporaşul, cu încărcătura lui zglobie, se depărtă de ţărm, nimeni, în afară de căpitanul vasului, nu regretă timpul pierdut.

Huck se şi înfiinţase la pîndă, cînd luminile vaporaşului trecură sclipind pe lîngă debarcader. Nu auzi nici un zgomot pe punte, căci micii călători erau potoliţi şi tăcuţi, cum sînt mai totdeauna cei obosiţi. Huck se întrebă mirat ce vas putea să fie şi de ce oare nu se oprise în faţa debarcaderului, apoi îşi luă gîndul de la vaporaş şi-şi concentră toată atenţia asupra misiunii sale. Noaptea era tot mai înnorată şi întunecoasă. Se făcu ora zece. Orice zgomot de care şi trăsuri încetă, luminile împrăştiate începeau a clipi şi a se stinge ; trecătorii întîrziaţi se făceau nevăzuţi, intrau prin case. În curînd tîrguşorul se cufundă

în somn tihnit şi numai Huck rămase de veghe, singur cu liniştea nopţii şi cu nălucirile lui. Se făcu ora unsprezece şi se stinseră şi luminile hanului. Acum era beznă pretutindeni. Huck aşteptă iarăşi vreme îndelungată şi obositoare. Nu se întîmpla nimic. Hotărîrea care-l mînase într-acolo începea să se clatine. La ce bun ? Avea oare vreo noimă ceea ce făcea ? Dar dacă n-avea ? Nu era mai bine să se lase păgubaş şi să se ducă să se culce ?

Un zgomot îi stîrni atenţia. Într-o clipă fu numai ochi şi urechi. Uşa din fundătură se închise încetişor. Huck sări în colţul depozitului de cărămidă. În clipa următoare, doi bărbaţi trecură repede pe lîngă el ; unul din ei părea că ţine ceva sub braţ. Trebuie să fie lădiţa ! Va să zică se pregătesc să schimbe locul comorii ! La ce bun să-l mai cheme pe Tom acum ? Ar fi o prostie. Bandiţii s-ar depărta cu lădiţa şi nu i-ar mai găsi. Nu, mai bine să se ţină scai de ei şi să vadă unde merg ; pe întuneric n-aveau să-l dibuie. Tot chibzuind aşa în sinea lui, ieşi din ascunzătoare, şi, desculţ, se furişa ca o pisică pe urmele celor doi, lăsîndu-i să se depărteze atîta cît să nu-i piardă din ochi.

Bandiţii o luară în sus, pe uliţa de lîngă rîu, străbătură trei străzi, iar la răspîntia următoare apucară la stînga. De aci, merseră drept înainte, pînă ajunseră la cărarea ce suia spre măgura Cardiff. O luară pe cărare. Trecură pe lîngă casa bătrînului Gal, aşezată cam la jumătatea drumului spre culme. Nici nu se gîndiră să se oprească. Suiră înainte. „Aha — gîndi Huck — să ştii că îngroapă comoara în cariera veche de piatră." Dar nici la carieră nu se opriră. Trecură mai departe, către vîrf. Pe cărarea cu tufişuri înalte de sumac s-au cufundat în umbră şi de aci încolo nu s-au mai văzut. Huck se apropie ; acum putea micşora distanţa, căci cu greu ar fi putut fi zărit. Merse cîtva timp mai repejor, apoi iar încetini pasul, temîndu-se că prea se apropiase. Mai merse o bucată, apoi se opri şi ciuli urechea ; nimic, nici un zgomot, doar bătăile inimii lui i se părea că le aude. Un ţipăt de cucuvaie veni de peste deal, cobind a rău. Paşi nu se mai auzeau deloc. Doamne Dumnezeule, oare totul fusese în zadar ? Cît pe ce să sară în lături ca muşcat de şarpe, cînd auzi un bărbat dregîndu-şi glasul, la un metru de el. Îi zvîcni inima din loc şi i se puse un nod în gît ; îl înghiţi şi se sili să rămînă

liniştit locului. Tremura din tot trupul, ca scuturat de friguri şi i se tăiaseră picioarele de se temea să nu cadă. Ştia unde se află. Ştia că e la cinci paşi de pîrleazul care ducea în curtea văduvei Douglas. „Foarte bine, gîndi, n-au decît s-o ascundă aicea, n-o să fie greu de găsit."

Acum se auzi încet, foarte încet, glasul lui Joe Indianul :

— Lua-o-ar dracu', te pomenești c-are mosafiri, e lumină la ora asta !

— Eu nu văz nici o lumină.

Asta era vocea străinului, străinul din Casa cu stafii. Lui Huck îi trecu un fior rece prin inimă. Va să zică asta era „răzbunarea" ! Vru s-o ia la fugă. Apoi își aminti că văduva Douglas se purtase de multe ori bine cu el. Și poate că ticăloșii ăștia voiau s-o ucidă. Ar fi dorit să aibă curaj să-i dea de veste ; dar știa bine că nu va îndrăzni ; banditii ar fi putut să se la după el și să-l prindă. Toate astea și încă altele îi trecură prin gînd în clipa care se scurse între vorbele străinului și răspunsul lui Joe Indianul.

— Nu vezi, că-ți stă tufișul în față. Dă-te mai așa, acuma vezi ?

— Da. Se vede că are mosafiri. Mai bine lasă-te păgubaș.

— Să mă las păgubaș, tocmai acu' cînd am de gînd să plec de-aci pentru totdeauna ? ! Să mă las păgubaș, cînd s-ar putea să nu mai am niciodată un prilej ca ăsta ?! Îți mai spui o dată, și să-ți intre bine-n cap ce-ți spui : nu-mi pasă de bănetul și de boarfele ei... N-ai decît să iei tu tot. Dar bărba-su a fost hain cu mine ; de multe ori mi-a făcut rău. Mai întîi de toate, el a fost judecătorul care m-a băgat la gherlă pentru vagabondaj. Și nu s-a mulțumit cu atîta. Asta nu-i nici a mia parte din ce mi-a făcut ! A pus să mă bată cu biciul, auzi, să mă bată cu biciul în fața închisorii, ca pe-un negru ! În fața tîrgului întreg care venise să caște gura ! Să mă bată cu biciul. înțelegi ? Mi-a scăpat, a murit înainte să mă pot răzbuna. Da' las' c-o să-mi plătească ea pentru el !

— Mă, să n-o omori ! Nu fă una ca asta !

— S-o omor ? Cine-a spus că vreau s-o omor ? L-aș omorî pe el, dac-ar fi aici, da' pe ea nu. Cînd vrei să te răzbuni pe-o femeie n-o omori, aș — o slutești. Da, îi crăpi nările, îi crestezi urechile, ca unei scroafe !

— Doamne, da' asta-i...

— Nu-ți mai da tu cu părerea, ține-ți părerile pentru tine ! O să-ți prinză mai bine ! O leg de pat. Dacă-o sîngera din cale afară și-o muri, n-o să fie vina mea. Eu unu' știu că n-o s-o jelesc. Și tu, băiete, să faci bine să m-ajuți — mi-ești dator ! Și-apoi d-aia ai venit... s-ar putea

să nu pot să duc singur la capăt treaba asta. Dacă dai înapoi, te omor ! Mă-nțelegi ? Și dacă e vorba să te omor pe tine, o omor și pe ea — și-atunci fac prinsoare că nici dracu' n-o să mai descurce cine-i făptașul.

— Bine, dacă trebuie neapărat s-o facem și p-asta — atunci, hai să-i dăm drumu' ! Cu cît om termina mai degrabă, cu atît mai bine ! Decît să stau să tremur aici...

— Acum s-o facem ? Cînd e lume acolo ? Ce tot vorbești, mă ? Știi că-ncepi să mă bagi la bănuieli ?... Nu, băiatule, o s-așteptăm pînă se sting luminile, nu e nici o grabă.

Huck presimți că o să urmeze o tăcere mai înspăimîntătoare ca toate vorbele auzite din gura ucigașilor. Ținîndu-și răsuflarea, începu să pășească de-a-ndaratelea : ridică un picior, cu nespusă luare-aminte, și, după ce se legănă primejdios cînd într-o parte, cînd în cealaltă, gata-gata să se prăvălească, îl înfipse în pămînt cu mare băgare de seamă. Mai făcu un pas îndărăt, cu aceeași luare-aminte și cu aceleași riscuri, apoi încă unul și încă unul, cînd o creangă îi trosni sub picior. Își opri răsuflarea, ciuli urechea... Nimic, tăcere desăvîrșită. Răsuflă nespus de ușurat. La adăpostul tufișurilor de sumac, se întoarse cu fața la cărare, cu prudența cu care manevrează pilotul virajul unui vapor, apoi păși înainte, repede, dar cu băgare de seamă. Cînd ajunse în dreptul carierei de piatră, se simți în siguranță și o rupse la fugă. Goni spre vale, pînă la casa Galului ; acolo bătu cu putere în ușă. Nu trecu mult și la geam se ivi bătrînul, apoi namilele lui de feciori, doi flăcăi vînjoși.

— Ce e tărăboiul ăsta ? Cine bate ? Ce vrei ?

— Dați-mi drumu' repede ! Vă spui tot.

— Bine, da' spune întîi cine ești !

— Huckleberry Finn. Iute, dați-mi drumu' !

— Nu mai spune ! Huckleberry Finn ! Ăsta nu-i un nume care să deschidă multe uși, după cîte știu ; dar, haide, dați-i drumu', băieți, să vedem ce vrea.

— Vă rog... vă rog să nu spuneți niciodată că eu v-am spus ! fură cele dintîi vorbe ale lui Huck, cînd intră. Vă rog să nu mă spuneți — m-ar omorî la sigur. Dar văduva s-a purtat bine cu mine deseori, și o să spun, o să vă spun — dar numai dacă făgăduiți că n-o să mă dați niciodată în vileag.

— Ei drăcie, ăsta are ceva de spus — se vede cît de colo ! zise bătrînul mirat. Hai, băiete, zi, că n-o să te dea în vileag nimeni dintre noi.

Trei minute mai tîrziu, bătrînul şi fiii lui, bine înarmaţi, erau pe culmea dealului şi intrau pe cărarea cu sumac, ţinînd armele în mîini şi păşind tiptil. Huck nu-i însoţi mai departe. Se ascunse îndărătul unui pietroi mare şi trase cu urechea. Întîi fu tăcere lungă, înfricoşătoare, apoi izbucniră deodată detunături de arme şi un strigăt. Huck n-a mai aşteptat alte amănunte.

A sărit în lături şi a luat-o la goană spre vale, cît îl ţineau picioarele.

CAPITOLUL XXXI

Duminică, pînă a nu miji zorile, Huck urcă bîjbîind dealul şi bătu încetişor la uşa Galului. Cei dinăuntru dormeau iepureşte, atît erau de tulburaţi de întîmplările nopţii. Nici nu apucă bine să bată Huck şi cineva întrebă de la o fereastră :

— Cine e ?

Huck răspunse cu glas sfios :

— Vă rog, daţi-mi drumu' înăuntru. Sînt tot eu, Huck Finn.

— Ei, ăsta-i un nume căruia de-acum îi deschidem bucuros uşa, la orice oră. Bine-ai venit, băiete !

Ciudate vorbe pentru urechile micului vagabond, cele mai plăcute pe care le auzise vreodată. Mai ales cele din urmă — nu-şi amintea să i se mai fi spus cîndva.

Uşa se deschise degrabă şi Huck intră. Fu poftit să şadă, apoi bătrînul şi cei doi vlăjgani se îmbrăcară la iuţeală.

— Ei, acu', băieţaş, cred că ţi-e a mînca ; noi tocmai ne gîndeam să pregătim o gustărică... Ai picat bine. Pîn' se luminează de ziuă o să fie gata ceva fierbinte, colo, să-ţi meargă la inimă. Eu şi cu băieţii trăgeam nădejde c-o să vii să mîi peste noapte la noi.

— Nu mai puteam de frică — răspunse Huck — şi am fugit. Am tulit-o cînd s-au pornit împuşcăturile şi nu

m-am mai oprit... cinci kilometri am tot fugit Acu' venii să auz cum a fost, şi am venit pîn-a nu se lumina de ziuă, fin'că nu vrui să mai dau ochi cu diavolii ăia, nici morţi...

— Adevărat, băiete, ţi se cunoaşte pe faţă c-ai avut o noapte rea, dar las' că avem noi p-aci un pat pentru tine ; după ce mănînci, să te culci şi să tragi un pui de somn. Nu, băieţaş, nu i-am omorît — ne pare destul de rău. Uite cum a fost : ştiam unde puteam pune mîna pe ei, din cîte ne spuseseşi mătăluţă, aşa că ne-am furişat tiptil, pe cărarea cu sumac, pîn-am ajuns cam la vreo cinci paşi de ei ; era un întuneric pe cărarea ceea, să-ţi bagi degetele în ochi. Tocmai atunci nu-ş' cum naiba, simt că-mi vine să strănut ! Auzi, ghinionul dracului ! Am încercat eu să mă ţin, degeaba, n-a fost chip, a trebuit să-i dau drumul. Eu eram în cap, cu pistolul ridicat. Cînd au auzit strănutul, ticăloşii au dat repede să iasă din cărare. Eu strig : „Foc, băieţi !" şi trag de zor spre locul de unde venea foşnetul. Băieţii la fel. Dar nemernicii au zbughit-o cît ai clipi din ochi. Noi, după ei, la vale prin pădure. Nu cred să-i fi nimerit. Au tras şi ei la început cîte-un foc, dar gloanţele au vîjîit pe lîngă noi, fără să ne atingă. Cînd nu li s-au mai auzit paşii, ne-am lăsat păgubaşi, nu i-am mai fugărit, ci am coborît la vale, de i-am pus pe roate pe ăi de la poliţie. Au înjghebat o poteră şi-au plecat să păzească malul apei şi, cum s-o crăpa de ziuă, şeriful cu altă ceată încep să cutreiere pădurea. Băieţii mei au să pornească acum şi ei, să-i însoţească. Ar fi bine dac-am şti cum arătau bandiţii ; ne-ar fi de mare folos. Dar tu, copile, n-aveai cum să vezi aşa ceva pe-ntuneric, aşa-i ?

— Ba da, i-am văzut devale în tîrg, cînd m-am luat după ei.

— Straşnic ! Spune-ne repede cum erau ; spune-ne, băiatule !

— Unu-i Spaniolu' ăla bătrîn, surdo-mutu', care a fost p-aci de vreo două ori, şi ălălalt, unu' c-o mutră de om de nimic, zbanghiu aşa, şi zdrenţăros.

— Ajunge, fătul meu, acuma-i ştim ! Am dat într-o zi de ei în pădure, în dosul caselor văduvei, şi cum ne-au zărit, au şi tulit-o, hoţeşte. Hai, băieţi, şi duceţi-vă de-i spuneţi şerifului, că de mîncat o să mîncaţi mîine dimineaţă !

Feciorii Galului porniră îndată... Pe cînd ieşeau din odaie, Huck sări de pe scaun, strigînd :

— Vă rog, vă rog... nu spuneți la nimeni că eu sînt ăl de i-am dat de gol ! Vă rog din suflet !

— Bine, copile, dacă așa vrei tu, dar lumea ar trebui să știe că tu ai făcut fapta asta bună.

— Ba nu, nu ! Vă rog, nu cumva să spuneți !

După plecarea flăcăilor, bătrînul Gal zise :

— N-au să spună nimănui. Și nici eu. Dar de ce nu vrei tu să se știe ?

Huck mărturisi doar că știa încă prea multe despre unul din oamenii aceia și că nu voia, pentru nimic în lume, să afle banditul că știa ceva despre el, fiindcă atunci cu siguranță că l-ar omorî.

Bătrînul făgădui încă o dată să-i păstreze taina, și apoi spuse :

— Dar ce te-a făcut să-i urmărești pe tîlharii ăia, băiete ? Ți s-au părut deocheați ?

Huck tăcu un timp, ticluind un răspuns cît mai prudent, apoi răspunse :

— De, știți și dumneavoastră că io nu prea sînt băiat de treabă, cel puțin așa spune toți oamenii din tîrg, și io, de, zic c-or fi avînd dreptate — și cîteodată nu se lipește somnul de mine fin'că stau și mă gîndesc în fel și chip și mă mir cum să fac să mă las de rele. Așa și azi-noapte. Nu puteam s-adorm și-atuncea am luat-o pe uliță-n sus, și tot cutreierînd-o în lung și-n lat, cînd am ajuns la dughcana aia dărăpănată, un' se vinde cărămidă, a de lîngă hanul Temperanții, m-am răzimat de gard, să stau să mă mai gîndesc nițel la ale mele. Ei, și ce să vezi, taman atuncea trece ăia doi pe lîngă mine, cu ceva sub braț și tiptil-tiptil... Io, cînd i-am văzut, mi-am închipuit că e ceva de furat. Unu' din ei fuma, ălălalt i-a cerut foc, și-atuncea s-au oprit chiar în dreptu' meu și cînd le-a luminat țigara fețele, am văzut c-ăl mare era Spaniolu' surdo-mut ; l-am cunoscut după favoriții albi și după peticu' de la ochi, și ălălalt era un nenorocit... mototolit și zdrențăros.

— Cum ai putut să-i vezi zdrențele la lumina țigărilor ?

Întrebarea asta îl cam fistîci pe Huck. După o clipă de tăcere, răspunse :

— De, nu-ș' cum se face. Da' parcă le-am văzut...

— Ei, și-apoi ăia au plecat mai departe, și tu...

— M-am luat după ei, da... Așa... Vroiam să văz ce-nvîrtesc, prea mergeau hoțește. Mă ținui după ei pîn-la

pîrleazu' dinspre curtea văduvii, şi acolo am stat în întuneric şi-am auzit cum se ruga zdrenţărosu' de ălălalt s-o cruţe pe văduvă, iar Spaniolu' se jura c-o s-o sluţească, după cum vă spusei aseară dumneavoastră şi băie...

— Păi cum, mutu' a spus toate acestea ? !

Huck călcase iar în strâchini, cum nu se putea mai rău. Se străduise din răsputeri ca bătrînul să nu bănuiască deloc cine era Spaniolul, dar cu toată silinţa ce şi-o dăduse, se părea că limba lui voia cu tot dinadinsul să-l dea de gol. Încercă în fel şi chip să iasă din încurcătură, dar Galul nu-l slăbea din ochi şi el o scrîntea din ce în ce mai rău. Peste puţin, bătrînul spuse :

— Băiatule, nu-ţi fie teamă de mine, nu ţi-aş face cel mai mic rău, pentru nimic în lume. Ba te-aş apăra, te-aş apăra din toate puterile. Spaniolul ăla nu e surd şi nici mut, ai lăsat să-ţi scape asta fără să vrei, acuma nu mai poţi s-o întorci. Tu ştii ceva despre Spaniolul ăla, ceva care nu vrei să dai în vileag. Hai, încrede-te în mine, spune-mi ce e, ai încredere, că n-o să te bag în bucluc.

Huck aruncă o privire în ochii cinstiţi ai bătrînului, apoi se apropie, şi-i şopti la ureche :

— Nu e Spaniolu' — e Joe Indianu' !

Bătrînul tresări, mai să sară de pe scaun. După o clipă spuse :

— Acum înţeleg ! Cînd ai vorbit de crestat urechile şi de tăiat nasul, am crezut că mai pui tu de la tine, ca să înfloreşti povestea. Dar dacă-i vorba de Joe, ăsta e-n stare de orice !

În timp ce mîncau, vorba nu conteni. Bătrînul povesti că, înainte de a se duce la culcare, el şi băieţii făcuseră rost de un felinar şi cercetaseră pîrleazul şi împrejurimile, ca să vadă dacă nu erau urme de sînge. Sînge nu văzuseră, în schimb puseseră mîna pe o boccea mare cu...

— Cu ce ? !

Fulgere să fi fost cuvintele acestea şi n-ar fi putut zvîcni mai năvalnic dintre buzele vinete ale lui Huck. Cu ochii căscaţi, cu răsuflarea tăiată, aştepta răspunsul. Galul tresări, căscă şi el ochii la copil... trecură trei secunde, cinci, zece, apoi răspunse :

— Cu unelte de spărgători... Dar ce-i cu tine ?

Huck se lăsă înapoi pe scaun, suflînd din greu, dar simţindu-se nespus de uşurat şi de mulţumit. Galul se uită ţintă la el, cu o privire gravă şi curioasă :

— Da, unelte de spărgători. Parcă ţi s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Dar de ce te-ai speriat aşa ? Ce credeai c-am găsit ?

Huck era la mare strîmtoare ; ochii bătrînului stăruiau întrebători asupră-i, ar fi dat orice pentru un răspuns ca lumea... Nu găsea nimic, ochii iscoditori îl sfredeleau tot mai adînc. Îi veni în gînd un răspuns, fără de noimă ; n-avea timp să-l cumpănească, îl rosti la întîmplare, din vîrful buzelor :

— Ştiu şi eu, poate niscaiva cărticele de rugăciune...

Bîetul Huck era prea nenorocit ca să zîmbească, dar bătrînul fu cuprins de un rîs nemaipomenit, ce-i zgîlţîia tot trupul, iar cînd îşi mai veni în fire, spuse cu lacrămi în ochi, că un rîs ca ăsta face parale, fiindcă îţi dă sănătate şi te scuteşte să mai cheltuieşti bani cu doctorul. Apoi adăugă :

— Săracul de tine : Tu unul nu prea arăţi sănătos. Eşti galben şi frînt de oboseală. Nu ţi-e bine deloc. Nu-i de mirare că eşti cam aiurit şi că-ţi pierzi lesne cumpătul. Dar las' c-o să-ţi treacă ! Îţi vii tu în fire, după ce-o să dormi şi-o să te odihneşti !

Lui Huck îi era necaz că fusese nerod şi că trădase o asemenea tulburare. Mai ales că îşi schimbase părerea că pachetul adus de la han putea fi comoara, de îndată ce auzise convorbirea de lîngă pîrleaz. Dar asta era o presupunere, de ştiut nu ştia sigur. Aşa încît nu-i de mirare că, auzind povestea boccelei, îşi dăduse în petic. Dar dacă sta să se gîndească, îi părea bine de această întîmplare mărunţă. Acum nu mai avea nici o îndoială că bocceaua nu fusese cea cu pricina şi, prin urmare, era liniştit şi chiar foarte bucuros. Totul mergea strună ; comoara era aşadar tot la numărul doi ; banditii aveau să fie prinşi şi închişi chiar în acea zi, iar el şi cu Tom puteau să pună mîna pe aur la noapte, fără nici o bătaie de cap şi fără să-i mai încurce nimeni.

Tocmai terminaseră de mîncat, cînd se auzi o bătaie în uşă. Huck căută în grabă o ascunzătoare ; nu voia să fie cîtuşi de puţin amestecat în întîmplările recente. Bătrînul Gal deschise uşa mai multor doamne şi domni, printre care se afla şi văduva Douglas, şi constată cu acest prilej că grupuri întregi de cetăţeni urcau dealul, ca să vadă şi ei pîrleazul. Aşadar, ştirea se răspîndise.

Bătrînul trebui să le povestească musafirilor întîmplările nopții. Văduva, la rîndul ei, își exprimă recunoștința că fusese salvată.

— Nu mai pomeniți despre asta, doamnă. Altcuiva îi sînteți mai îndatorată decît mie și băieților mei, însă acela nu-mi dă voie să-i spun numele. Fără el, nici prin gînd nu ne trecea să ne ducem acolo.

Bineînțeles, vorbele acestea stîrniră o nedumerire atît de mare încît aproape umbri întîmplarea de căpetenie. Dar Galul îi lăsă pe musafiri să se perpelească de o curiozitate pe care aveau s-o transmită întregului tîrg, și nu se învoi să dea în vileag taina. După ce află toate celelalte amănunțe, văduva spuse :

— Aţipisem, citind în pat, și-am dormit dusă, cu toată gălăgia. De ce n-ați venit să mă treziți ?

— Ne-am zis că nu face... Nu credeam că o să se mai întoarcă tîlharii ; își lăsaseră baltă și uneltele, și tot... Așa că, ce rost avea să vă trezesc și să vă bag în sperieți ?... Negrii mei au stat toți trei de strajă lîngă casa dumneavoastră pînă la ziuă. Adineauri s-au întors.

Mai veniră și alți oaspeți și istoria fu povestită și răspovestită timp de vreo două ceasuri.

În timpul vacanței nu se ținea școală de duminică, dar toată lumea sosi de timpuriu la biserică. Tulburătoarea întîmplare fu discutată de-a fir-a-păr. Veni vestea că tot nu se dase de urma ticăloșilor. După terminarea predicii, pe cînd înainta prin înghesuială de-a lungul cărării dintre bănci, soția judecătorului Thatcher se nimeri alături de doamna Harper.

— Oare Becky a mea are de gînd să doarmă toată ziua ? întrebă ea. Bănuiam eu că o să fie frîntă de oboseală.

— Becky a dumitale ?

— Da... — și cu o privire speriată : N-a dormit la dumneavoastră azi-noapte ?

— Aș ! De unde !

Doamna Thatcher păli și căzu pe o bancă. Tocmai atunci trecea prin dreptul lor mătușa Polly, sporovăind vioaie cu o prietenă.

— Bună ziua, doamnă Thatcher. Bună ziua, doamnă Harper. Închipuiți-vă că unul din băieții mei, Tom — nu mi-a venit nici pînă acum acasă. O fi rămas peste noapte în casa vreuneia dintre dumneavoastră, și-acum i-o fi fost

frică să mai vină la biserică. Ah, ce-am să-i fac cînd o1 da ochii cu el !

Doamna Thatcher clătină din cap, sfîrşită, pălind şi mai tare.

— N-a rămas la noi — spuse şi doamna Harper, stingherită. Pe faţa mătuşii Polly se aşternu o vie îngrijorare.

— Joe Harper, l-ai văzut pe Tom al meu în dimineaţa asta ?

— Nu.

— Cînd l-ai văzut ultima oară ?

Joe încerca să-şi amintească, dar nu prea ştia sigur. Oamenii care ieşeau din biserică se opriseră locului. Treceau şoapte de la unul la altul şi pe toate feţele se aşternea o neliniştе apăsătoare. Tulburată, lumea punea întrebări copiilor şi tinerilor învăţători care-i însoţiseră. Toţi răspundeau că n-au băgat de seamă dacă Tom şi Becky se aflau pe puntea vaporaşului, la înapoiere ; era întuneric, nu se gîndise nimeni să cerceteze dacă lipsea cineva. În cele din urmă, unul dintre tineri îşi exprimă brusc temerea că Becky şi Tom mai erau încă în peşteră ! Doamna Thatcher leşină ; mătuşa Polly începu să se tînguie şi să-şi frîngă mîinile.

Vestea îngrijorătoare zbura din gură în gură, din grup în grup, din stradă în stradă. Cinci minute mai tîrziu, clopotele sunau cu deznădejde şi tot tîrgul era în picioare. Întîmplării de pe măgura Cardiff nu i se mai dete nici o însemnătate, bandiţii fură daţi uitării. Se înşeuau caii, se alcătuiau echipe de vîslaşi, cineva dăduse fuga la debarcader, după vaporaş. Nu trecuse nici jumătate de ceas de cînd se bănuia grozăvia şi două sute de bărbaţi goneau spre peşteră, care pe şosea, care pe apă.

Toată lunga după-amiază, tîrguşorul păru pustiu şi mort. Multe dintre femei se duceau la mătuşa Polly şi la doamna Thatcher, cu vorbe de mîngîiere. Mai şi plîngeau împreună cu ele şi asta le făcea încă mai mult bine ca vorbele.

Toată noaptea, nesfîrşit de lungă, tîrguşorul stătu de veghe, în aşteptarea ştirilor. Cînd, în cele din urmă, se lumină de ziuă, singura veste care veni fu : „Mai trimiteţi lumînări, şi trimiteţi şi de-ale mîncării". Doamna Thatcher era aproape înnebunită. Tuşa Polly de asemenea. Judecătorul Thatcher trimitea de la peşteră solii de nădejde

şi îmbărbătare, care însă nu izbuteau să înveselească pe nimeni.

Bătrînul Gal se înapoie acasă în zorii zilei, stropit de sus pînă jos cu seu de lumînare, mînjit cu lut şi frînt de oboseală. Îl găsi pe Huck în culcuşul unde-l lăsase, aiurînd, zgîlţîit de friguri. Medicii erau toţi la peşteră, aşa încît veni să-l îngrijească văduva Douglas, care-l luă sub oblăduirea ei, spunînd că va face pentru el tot ce-i va sta în putinţă, fiindcă, oricum ar fi fost, bun sau rău, tot al Domnului era, şi dintre toate făpturile Domnului, nici una nu se cade să fie lăsată pierzării. Galul spuse că Huck avea şi părţi bune, iar văduva îi răspunse :

— Puteţi fi sigur. E semnul nelipsit al Domnului. Într-un fel sau altul. Domnul înseamnă cu semnul Său fiece făptură ce-i iese din mîini.

Înainte de amiază au început să se înapoieze din tîrg cete de oameni istoviţi, dar cei mai voinici dintre tîrgoveţi continuau să-i caute pe copii. Tot ce s-a putut afla în tîrg era că se cotrobăia prin fiecare ungher şi prin fiece crăpătură, că pe unde umblai, prin labirintul de galerii, vedeai în depărtare lumini lunecînd încoace şi încolo, şi auzeai ecoul găunos al chiotelor şi pocnetelor de pistol răsunînd prelung prin bolţile întunecate. Departe de locurile pe unde treceau de obicei turiştii, se găsise undeva numele „B e c k y“ şi „T o m“, scris cu fum de lumînare pe peretele stîncos şi, în apropiere, o panglică mînjită cu seu de lumînare. Doamna Thatcher recunoscu plîngînd panglica şi spuse că era ultima amintire sfîntă ce i-a fost dat s-o aibă de la fetiţa ei şi că-i va fi pe veci cea mai scumpă relicvă, deoarece se despărţise cea de pe urmă de trupul însufleţit al copilului, înainte de a-i fi stins ochişorii înspăimîntătoarea moarte. Unii povesteau că la răstimpuri se vedea licărind în peşteră cîte-un strop îndepărtat de lumină ; atunci izbucnea îndată un chiuit asurzitor şi o ceată de douăzeci de oameni pornea de-a lungul galeriei ce răsuna de ecouri. De fiecare dată urma însă o dezamăgire cruntă — nu erau copiii, ci doar luminiţa vreunuia dintre căutători.

Trei zile şi trei nopţi îngrozitoare îşi tîrîră în silă ceasurile, şi tîrgul căzu într-o toropeală fără de nădejde. Nimeni nu avea chef de nimic. Descoperirea întîmplătoare, făcută de curînd, că hangiul de la Hanul Temperanţei ţi-

nea băuturi alcoolice, emoționă prea puțin opinia publică, deși era un fapt destul de senzațional.

Cînd frigurile îi dădură un scurt răgaz, Huck, slăbit, aduse vorba despre hanuri. Temîndu-se nelămurit de tot ce putea fi mai rău, întrebă în cele din urmă dacă în timpul cît fusese bolnav se găsise ceva la Hanul Temperanței.

— Da — răspunse văduva.

Huck sări în capul oaselor ca ars, și o privi cu ochi mari, speriați.

— Ce ? Ce s-a găsit ?

— Băutură. Și localul a fost închis. Culcă-te înapoi, copilule. Vai, ce m-ai speriat !

— Mai spuneți-mi un singur lucru, numai atît, vă rog din suflet ! Tom Sawyer a fost ăla care-a găsit-o ?

Pe văduvă o podidi plînsul.

— Sst, taci, taci ! Ți-am spus că n-ai voie să vorbești. Ești foarte, foarte bolnav.

Va să zică nu se găsise decît băutură ! Să se fi găsit aurul, ar fi fost un tărăboi grozav. Va să zică era pierdută comoara, pierdută pentru vecie ! Dar văduva oare de ce-o fi plîngînd ? Ciudat, cum plîngea așa tam-nisam !

Gîndurile acestea învălmășite și tulburi frămîntau mintea lui Huck și-l obosiră într-atîta, încît pînă la urmă adormi.

Văduva își spuse în sinea ei :

„Uite-l, a adormit, biet copil fără căpătîi ! Întreba dacă a găsit-o Tom Sawyer ! O, de l-ar putea găsi cineva pe Tom Sawyer ! N-au mai rămas mulți care să aibă putere și nădejde să-l mai caute !"

CAPITOLUL XXXII

Să vedem acum ce au făcut în excursie Tom și Becky. Au umblat împreună cu ceilalți pe sub bolțile întunecoase, privind minunile cunoscute ale peșterii, minuni botezate cu nume destul de pompoase : „Salonul", „Catedrala", „Palatul lui Aladin", și așa mai departe. Apoi începuse joaca de-a v-ați ascunselea, la care au luat parte cu însuflețire. În cele din urmă, Tom și Becky se cam săturaseră de zben-

guială şi au pornit la plimbare de-a lungul unei galerii întortocheate. Ţineau lumînările sus, silindu-se să citească păienjenişul încîlcit de nume, date, adrese poştale şi cugetări, zugrăvite ca o frescă, în fum de lumînare, pe pereţii stîncoşi. Tot hoinărind şi flecărind între ei, aproape nici n-au băgat de seamă că ajunseseră într-o parte a peşterii, în care pereţii nu mai erau mîzgăliţi. Se iscăliră cu fum sub un pervaz de piatră care ieşea din perete şi merseră înainte. Curînd ajunseră într-un loc unde un firicel de apă calcaroasă, picurînd peste o treaptă, alcătuise de-a lungul erelor o Niagară dantelată şi creaţă, din piatră lucie şi nepieritoare.

Ca să-i facă o bucurie lui Becky, Tom se strecură îndărătul cascadei de piatră şi o lumină. Atunci băgă de seamă că acea cascadă acoperea ca o perdea un fel de scară naturală, foarte abruptă, strînsă între pereţi înguşti. Îndată îl cuprinse rîvna de a o explora. Becky se lăsă uşor ispitită şi porniră în cercetare, după ce, mai întîi, traseră un semn de fum de lumînare, pentru a se putea călăuzi mai tîrziu. Umblară orbecăind ba pe un drum, ba pe altul, pătrunzînd departe, în adîncurile tainice ale peşterii. La o răscruce, au mai făcut un semn şi au luat-o în altă direcţie, doritori de noutăţi pe care să le vestească celor rămaşi sus. Într-un loc dădură de o văgăună largă, din a cărei boltă atîrnau o mulţime de stalactite sclipitoare, mari cît un picior de om. Au dat ocol văgăunii, minunîndu-se de atîta frumuseţe, apoi au părăsit-o intrînd într-unul din numeroasele coridoare ce porneau din ea. Curînd au ajuns la un havuz fermecător, al cărui bazin era încrustat cu o horbotă de gheaţă, din cristale sclipitoare. Se aflau în mijlocul unei văgăuni cu pereţii sprijiniţi de un mare număr de piloni cu forme fantastice, alcătuiţi din îmbinarea unor stalaetite şi stalagmite mari, ce se formaseră de pe urma neîncetatei picurări a apei, de-a lungul veacurilor. Pe bolta văgăunii se strînseseră pîlcuri imense de lilieci, atîrnînd ciorchine, mii şi mii laolaltă. Lumina stîrni jivinele, care pogorîră roind cu sutele, scoţînd ţipete ascuţite şi năpustindu-se furioase spre lumînări. Tom le cunoştea obiceiurile şi ştia care-i primejdia. O luă de mînă pe Becky şi o zori către cel mai apropiat coridor, dar ea n-apucă să iasă din văgăună, cînd aripa unui liliac îi stinse lumînarea. Liliecii i-au gonit aşa pe copii o bună bucată de drum ; dar apucînd-o mereu pe alte coridoare ce li se des-

chideau în față. au scăpat în cele din urmă de lighioanele primejdioase. Peste puțin, Tom descoperi un lac subteran ; nu putea ști cît de mare era, căci malurile lui se pierdeau în negurile peșterii. Ar fi vrut să-i exploreze marginile, să vadă cît era de întins, dar socoti că e mai bine ca mai întîi să se așeze puțin jos, pentru a se odihni. Pentru întîia oară, tăcerea adîncă ce domnea în juru-le se lăsă pe sufletul lor ca o mînă de gheață.

— Nici n-am băgat de seamă pînă acum — spuse Becky — dar parcă ar fi o veșnicie de cînd n-am mai auzit glasurile colorlalți.

— Păi, dacă stai să te gîndești, Becky, noi sîntem cu mult sub dînșii și nici nu știu unde, la nord, la sud, la est... De-aicea nici nu putem să-i auzim.

Becky începu să se îngrijoreze.

— Oare cît e de cînd am coborît noi aci jos, Tom ? Ar fi bine să ne înapoiem.

— Da, ai dreptate. N-am face rău.

— Tu știi drumul înapoi, Tom ? Mie mi se pare grozav de încîlcit.

— Cred că l-aș nimeri. Dar nu uita de lilieci. Dacă ne sting amîndouă lumînările, ce ne facem ? Să încercăm alt drum ca să nu mai dăm pe-acolo.

— Bine, dar numai de nu ne-am rătăci. Ar fi groaznic !

Copila se cutremură la gîndul acesta înspăimîntător.

O luară pe un coridor și îl străbătură în tăcere, vreme îndelungată, aruncînd cîte o privire în fiece deschidere nouă ce se ivea, ca să-și dea seama dacă mai trecuseră cumva pe acolo — dar toate le erau străine. De cîte ori cerceta Tom cîte o galerie nouă, Becky pîndea pe fața lui un semn dătător de curaj ; el însă îi spunea cu voioșie prefăcută :

— A, e-n regulă. Nu e ăsta drumu', da' o să-l găsim noi numaidecît pe-ăl bun.

Însă cu fiecare nouă dezamăgire îi pierea nădejdea și curînd începu s-o ia pe coridoare la voia întîmplării, în dorința desperată de a găsi drumul cel bun. Tot mai spunea : „E-n regulă !“, dar din pricina spaimei ce-i împovăra inima vorbele lui își pierduseră tonul firesc și păreau să spună : „E-n zadar !“ Becky pășea pe urmele lui, înspăimîntată pînă în adîncul sufletului, și făcea sforțări deznă-

dăjduite să nu plîngă, dar mereu o podideau lacrimile. În cele din urmă, spuse :

— Hai, Tom, nu-ţi fie teamă de lilieci — hai să ne întoarcem tot pe drumul pe care am venit ! Mi se pare că ne încurcăm din ce în ce mai grea !

Tom se opri :

— Ascultă !

Tăcere adîncă, atît de adîncă, încît îşi auzeau răsuflarea. Tom dădu un chiot. Chemarea trezi ecouri prelungi în bolţile pustii şi se stinse în depărtare, într-un sunet slab, care aducea cu un chicotit batjocoritor.

— Vai, nu mai face aşa, Tom, e îngrozitor ! zise Becky.

— E îngrozitor, da' mai bine lasă să mai strig, Becky, poate că tot ne-aude careva — şi strigă iarăşi.

Acel „poate că tot ne-aude" era şi mai înfiorător decît rîsul sinistru, căci mărturisea pieirea nădejdii. Copiii stătură locului, ascultînd ; nu se auzea nimic. Tom o luă îndată înapoi pe drumul pe care veniseră şi grăbi paşii. Nu trecu mult şi o oarecare nehotărîre în mişcările lui îi dezvălui fetei alt fapt înspăimîntător ; nu găsea drumul înapoi !

— Vai, Tom, n-ai făcut nici un semn !

— Acum văd şi eu, Becky, ce prost am fost ! Ce prost ! Nici prin gînd nu mi-a trecut că s-ar putea să ne întoarcem pe acelaşi drum ! Nu, nu pot să-l găsesc. M-am încurcat de tot.

— Tom, Tom, ne-am rătăcit ! Ne-am rătăcit ! N-o să mai putem ieşi niciodată din locul ăsta îngrozitor, niciodată ! Ah, de ce ne-am despărţit de ceilalţi !

Căzu jos şi începu să plîngă cu atîta desperare, încît Tom se sperie la gîndul că ar putea să moară sau să-şi piardă minţile. Se aşeză lîngă ea şi o cuprinse cu braţele. Ea îşi îngropa faţa la pieptul lui, se agăţa de el, îşi revărsa spaima grozavă şi zadarnicele păreri de rău, dar ecourile îndepărtate preschimbau toate în rîsete batjocoritoare. Tom o ruga să nu-şi piardă nădejdea ; ea îi răspundea că nu poate. Atunci el începu să se învinovăţească şi să se mustre amarnic că o adusese într-o asemenea nenorocire ; aceasta avu un efect mai bun. Becky spuse că o să încerce să prindă iar curaj, c-o să se ridice şi o să-l urmeze oriunde o s-o ducă, numai să nu mai vorbească aşa. Fiindcă, spunea ea, vina lui nu era mai mare ca a ei.

S-au sculat iar şi au mers fără nici o ţintă, la voia întîmplării. Tot ce puteau face era să meargă, să tot meargă înainte. Scurt timp, nădejdea păru să se ivească iar, fără nici un temei, ci doar fiindcă e în firea ei să renvie, cînd izvorul nu-i este secat de bătrîneţe sau de neizbîndiri repetate.

Peste puţin timp, Tom îi luă lui Becky lumînarea din mînă şi o stinse. Era o economie de mare însemnătate! Nu fu nevoie de cuvinte! Becky înţelese numaidecît şi nădejdea i se spulberă din nou. Ştia că Tom avea în buzunar o lumînare întreagă şi încă vreo trei sau patru capete — şi totuşi se gîndea să facă economie!

Nu trecu mult şi oboseala începu să-şi ceară drepturile. Copiii încercau să nu ţină seamă de ea; era groaznic să te gîndeşti să şezi jos, cînd timpul devenise atît de preţios. Mergînd într-o direcţie oarecare, indiferent încotro, înaintau cel puţin şi s-ar fi putut să dea de drumul cel bun, dar să stea jos ar fi însemnat să ispitească moartea, să-i scurteze truda.

În cele din urmă, plăpîndele mădulare ale fetiţei nu mai voiră s-o ducă. Ea se aşeză şi Tom se odihni alături de ea; vorbiră despre casă, despre prietenii de acolo, despre paturile lor moi, şi mai ales despre lumină! Becky plîngea şi Tom se străduia în fel şi chip s-o încurajeze, dar toate îmbărbătările lui se tociseră şi parcă sunau a bătaie de joc. Fata era atît de istovită, încît în cele din urmă aţipi. Tom se bucură. Şedea şi se uita la faţa ei trasă şi vedea cum se destinde şi se înseninează sub înrîurirea unor vise plăcute; curînd îi miji pe obraji un zîmbet stăruitor. Chipul ei paşnic răsfrîngea oarecare linişte şi alinare în propriul lui suflet şi gîndurile sale începură să rătăcească spre timpuri trecute şi amintiri ca din vise. Era cufundat în gînduri, cînd Becky se trezi, rîzînd voioasă; dar în aceeaşi clipă rîsul îi încremeni pe obraz şi fu urmat de un geamăt.

— Ah, cum de-am putut să dorm?! Ce bine era să nu mă fi trezit niciodată!... Nu, Tom, nu, n-am vrut să zic asta! Nu te mai uita aşa la mine!... N-o să mai vorbesc aşa....

— Îmi pare bine c-ai dormit, Becky. Acum o să fii odihnită şi să vezi c-o să găsim drumul şi-o să ieşim.

— Să încercăm, Tom! Dar am văzut în vis un ţinut aşa frumos! Cred că acolo o să ajungem!

— Nu se știe, nu se știe. Ai curaj, Becky, și haide să mai încercăm.

Se sculară de jos și merseră iar, mînă în mînă, deznădăjduiți. Încercară să-și dea seama de cît timp se aflau în peșteră ; li se părea că trecuseră zile și săptămîni de cînd erau acolo. Dar nu, era cu neputință, lumînările nu se sfîrșiseră încă.

După o vreme îndelungată — nici nu mai știau cît trecuse — Tom stărui să pășească încet și să asculte cu atenție dincotro se auzea picur de apă ; trebuiau să găsească un izvor. Curînd găsiră unul și atunci Tom spuse că era timpul să se mai odihnească. Amîndoi se simțeau frînți de oboseală ; totuși Becky spunea că ar putea să mai meargă puțin. Se miră că Tom nu voia. Nu înțelegea de ce. Se așezară jos. Cu puțin lut, Tom lipi lumînarea de peretele din fața lor. Îndată începură să-i frămînte gîndurile ; nici unul nu scotea o vorbă. În cele din urmă Becky rupse tăcerea :

— Tom, mi-e foame de nu mai pot !

Tom scoase ceva din buzunar.

— Mai știi ce-i asta ?

Pe chipul fetei se ivi umbra unui surîs.

— E torta noastră de nuntă, Tom.

— Da, aș vrea să fie mare cît o roată, fiindcă-i tot ce avem.

— O pusesem deoparte din excursie, Tom, ca să vedem ce visăm după ce-o mîncăm. cum fac oamenii mari cu torta de nuntă, dar pentru noi o să fie praznicul de...

Nu-și rosti gîndul pînă la urmă. Tom împărți prăjitura. Becky mîncă cu poftă, pe cînd Tom doar ciugulea din jumătatea lui. Apă rece aveau din belșug, pentru a-și încheia ospățul. Peste puțin, Becky fu de părere s-o pornească iar, Tom rămase o clipă tăcut. Apoi întrebă :

— Becky, ai să fii cuminte dacă-ți spun ceva ?

Becky păli, dar răspunse că are să fie.

— Uite, Becky, trebuie să rămînem aici, unde e apă de băut. Ăsta-i ultimul muc de lumînare !

Becky dădu frîu liber lacrimilor și tînguirilor. Tom se străduia din răsputeri să-i dea curaj, dar nu prea izbutea.

— Tom ! spuse Becky într-un tîrziu.

— Da, Becky, ce e ?

— Au să vadă că lipsim și au să vină să ne caute !

— Da, or să ne caute ! Sigur c-or să ne caute !

— Poate ne caută şi acum, Tom ?

— Da, şi eu cred că s-ar putea să ne caute şi acum. Aşa sper, că ne caută.

— Cînd au să bage de seamă că lipsim ?

— Cînd or să se întoarcă la vaporaş, cred.

— Tom, pînă atunci s-ar putea să fie întuneric, oare au să bage de seamă că noi n-am venit ?

— Ştiu şi eu ? În tot cazul o să bage de seamă maică-ta de cum s-or întoarce ceilalţi.

Privirea speriată a fetei îl aduse la realitate ; îşi dădu seama că spusese o prostie. Becky nu era aşteptată acasă în noaptea aceea ! Copiii tăcură iar, îngîndurați. În clipa următoare, o nouă criză de deznădejde a fetei îi dovedi lui Tom că se gîndise la acelaşi lucru ca şi el ; a doua zi fiind duminică, s-ar fi putut să treacă jumătate din dimineaţă pînă să descopere doamna Thatcher că Becky nu era la doamna Harper. Copiii îşi pironiră ochii asupra mucului de lumînare urmărind cum se mistuie încet, nemilos, văzură cum rămîne în cele din urmă un crîmpei goliş de feştilă, văzură flacăra neputincioasă înălţîndu-se şi coborînd, şi iar înălţîndu-se şi coborînd, sulul subţire de fum suind şi stăruind o clipă în vîrf — apoi puse stăpînire pe toate îngrozitoarea beznă.

Cît timp a mai trecut pînă ce Becky să-şi dea nelămurit seama că plîngea în braţele lui Tom, nici unul dintre ei n-ar fi putut spune. Tot ce ştiau era că, după un timp ce le păruse nesfîrşit de lung, se treziră amîndoi uluiţi din nesimţirea somnului, pentru a-şi da curînd iar seama de nenorocirea lor. Tom spuse că s-ar putea ca între timp să se fi făcut duminică, poate chiar luni. Încercă s-o facă pe Becky să vorbească, dar mîhnirea ei era prea mare ; pierduse orice nădejde. Tom îi aminti că de mult trebuie să se fi observat lipsa lor şi că, fără îndoială, cei de acasă îi şi căutau. Are să strige, poate vine cineva. Încercă, dar ecourile îndepărtate vuiau atît de înfricoşător în beznă, încît renunţă.

Ceasurile se scurgeau zadarnic, foamea începu iar să-i chinuie. Mai rămăsese o parte din jumătatea de prăjitură a lui Tom ; au împărţit-o şi au mîncat-o. Dar acum parcă

le era şi mai foame ca înainte. Biata fărîmă nu făcuse decît să le aţîţe pofta.

Deodată Tom exclamă :

— Sst !... Ai auzit ?

Amîndoi ascultară cu încordare. Se auzea un sunet stins, ca o chemare de la mari depărtări. Tom răspunse într-o clipă ; apoi ţinînd-o de mînă pe Becky, porni bîjbîind în direcţia sunetului. Peste puţin se opri iar să asculte. Sunetul se auzea din nou, şi de data asta parcă ceva mai lămurit.

— Ei sînt — zise Tom — se apropie ! Haide, Becky, am scăpat !

Bucuria copiilor era nemărginită, dar nu se puteau grăbi, fiindcă ştiau că drumul era plin de gropi; trebuiau să fie atenţi. Curînd dădură peste o astfel de groapă şi fură siliţi să se oprească. Putea să aibă un metru adîncime, putea să aibă şi patruzeci ; în tot cazul nu erau în stare s-o treacă. Tom se culcă la pămînt, rezemîndu-şi pieptul de marginea gropii şi întinse mîinile cît putu. Nu dădea de fund. Trebuiau aşadar să rămînă acolo să-i aştepte pe cei care porniseră în căutarea lor. Ascultară din nou cu încordare. Nu mai încăpea îndoială, strigătele acelea stinse se tot depărtau ! Încă o clipă, două, şi nu se mai auziră. Îi cuprinse o jale cumplită. Li se rupea inima de deznădejde ! Tom strigă pînă răguşi, dar în zadar. Vorbind cu Becky, se prefăcea vesel, încrezător ; dar se scurse iarăşi un veac de înfricoşată aşteptare fără a se mai auzi vreun sunet.

Copiii orbecăiră pe acelaşi drum înapoi pînă la izvor. Timpul se tîra încet, obositor. Adormiră iarăşi şi se treziră înfometaţi şi covîrşiţi de mîhnire. Tom era încredinţat că între timp mai trecuse o zi şi că trebuia să fie marţi acum.

Deodată îi dădu prin gînd că mai bine ar explora galeriile laterale din apropiere, decît să îndure povara timpului apăsător fără a face nimic. Scoase din buzunar o sfoară de zmeu, o legă de o piatră ieşită din perete şi apoi porniră. Tom mergea în frunte, desfăşurînd sfoara, pe măsură ce înaintau bîjbîind. Făcuseră vreo douăzeci de paşi, cînd coridorul se sfîrşi într-un fel de trambulină. Tom se lăsă în genunchi, pipăi dedesubt, apoi după colţ, cît ajungea cu

mîinile ; se sili să se mai întindă încă puţin spre dreapta, cînd deodată, la o depărtare de vreo zece metri, apăru de după ştîncă o mînă omenească ţinînd o lumînare ! Tom scoase un chiot lung de bucurie şi, în aceeaşi clipă, omul cu lumînarea se arătă întreg : era Joe Indianul ! Tom încremeni. Nu mai putea face o mişcare. În clipa următoare însă, răsuflă uşurat, căci „Spaniolul" o rupsese la fugă şi se făcuse nevăzut. Tom se mira că Joe nu-i recunoscuse glasul şi că nu se năpustise asupra lui, să-l ucidă fiindcă depusese mărturie împotrivă-i cînd cu procesul. Dar se vede că ecoul îi schimbase glasul. „Fără îndoială că de asta nu m-a recunoscut", gîndi el. De spaimă i se muiaseră toţi muşchii ; simţea că i se taie picioarele. Îşi zise că dacă avea putere să ajungă pînă la izvor, va rămîne acolo, şi pentru nimic în lume nu se va mai expune primejdiei de a da ochii cu Joe Indianul. Avu grijă să-i ascundă lui Becky ceea ce văzuse. Îi spuse că strigase aşa într-o doară, poate avea norocul să-l audă cineva.

Dar foamea şi deznădejdea pot creşte într-atîta, încît pînă la urmă să fie mai tari decît frica. Altă nesfîrşită aşteptare lîngă izvor, alt somn îndelungat aduseră schimbări. Copiii se deşteptară chinuiţi de o foame sălbatică. Tom era încredinţat că între timp se făcuse miercuri sau joi, poate chiar vineri sau sîmbătă, şi că cei de acasă renunţaseră să-i mai caute. Propuse să meargă amîndoi să exploreze altă galerie. Era gata să-l înfrunte pe Joe Indianul şi orice alte grozăvii. Dar Becky era foarte slăbită. Căzuse într-o lîncezeală mohorîtă din care Tom nu izbutea s-o scoată. Spunea că de-acu' are să aştepte acolo unde se găsea, pînă să vină moartea — tot nu mai era mult pînă atunci. Îl îndemnă pe Tom să meargă în explorare cu sfoara de zmeu, dacă voia, dar îl rugă fierbinte să se înapoieze din cînd în cînd şi să-i vorbească. Obţinu de la el făgăduiala că atunci cînd va veni ceasul cel înfricoşător, va sta alături de ea şi o va ţine de mînă pînă se va sfîrşi chinul. Tom o sărută, simţind că-l înecă un nod în gît şi se prefăcu foarte încrezător că-i va întîlni pe cei care umblau în căutarea lor sau că va găsi vreo ieşire din peşteră. Apoi luă în mînă sfoara de zmeu şi porni orbecăind de-a buşilea, chinuit de foame şi cu sufletul împovărat de negre presimţiri.

CAPITOLUL XXXIII

Venise şi ziua de marţi, se lăsă şi seara. Tîrguşorul St. Petersburg tot cufundat în jale zăcea. Copiii pierduţi nu fuseseră găsiţi. Oamenii se rugaseră pentru ei din toată inima, şi cu preotul în biserică şi singuri acasă. Dar de la peşteră tot nu sosea nici o veste bună. Cei mai mulţi dintre tîrgoveţi încetaseră căutatul şi-şi reluaseră îndeletnicirile obişnuite, spunînd că era limpede că cei doi copii nu vor fi găsiţi niciodată. Doamna Thatcher căzuse greu bolnavă şi aproape toată vremea aiura. Lumea spunea că îi se rupea inima văzînd-o cum îşi cheamă copilul, cum înalţă capul de pe pernă şi ascultă aşa în neştire, cîte un minut întreg, pentru ca apoi să cadă iar obosită în culcuş, gemînd. Mătuşa Polly se cufundase într-o posomorîre statornică şi părul ei cărunt aproape că albise de tot. În noaptea de marţi spre miercuri, locuitorii tîrgului merseră la culcare mîhniţi şi fără de nădejde.

Dar în toiul nopţii, se porniră deodată să bată clopotele, de răsuna tot tîrgul. Într-o clipă, uliţele roiau de oameni pe jumătate îmbrăcaţi, care alergau de colo-colo, ca ieşiţi din minţi, strigînd cît îi ţinea gura : „Sculaţi-vă ! Sculaţi-vă ! Au fost găsiţi, au fost găsiţi !“ Hărmălaia spori cînd se apucară să bată în tingiri şi să sufle în goarne, pînă ce toată populaţia se grămădi buluc, îndreptîndu-se către rîu, în întîmpinarea copiilor. Îi întîlni venind într-o trăsură deschisă, trasă de cetăţeni care chiuiau.

Mulţimea se îmbulzi împrejurul trăsurii, însoţind-o în marşul ei triumfal spre casă, pe uliţa mare, asemenea unui şuvoi năvalnic, în răcnete de ura şi iar ura ! Tot tîrgul era luminat, nimeni nu se mai duse la culcare. Niciînd nu mai văzuse tîrguşorul nostru o noapte atît de măreaţă.

În prima jumătate de ceas, un alai de tîrgoveţi se perindă prin casa judecătorului Thatcher. Se năpusteau să-i sărute pe cei salvaţi, strîngeau din răsputeri mîna doamnei Thatcher, încercau să vorbească şi nu izbuteau, şi în cele din urmă plecau vărsînd şiroaie de lacrimi.

Fericirea mătușii Polly era deplină ; a doamnei Thatcher rămăsese însă tulburată de o grijă ; nu putea fi întreagă decît după ce mesagerul trimis cu marea veste spre peșteră avea să-i dea de știre și soțului ei.

Tom sta întins pe canapea, înconjurat de o mulțime de lume ce asculta cu sufletul la gură povestea miraculoa-

sei aventuri, pe care el o mai înflorea pe ici, pe colo cu amănunte impresionante. Încheie istorisind cum o lăsase pe Becky şi plecase într-o expediţie de explorare, cum trecuse prin două coridoare cît îl dusese sfoara de zmeu, cum întinsese de ea cît putuse, ca să-i mai ajungă pentru un al treilea coridor, cum era cît pe-aci să se înapoieze, cînd zărise mijind în depărtare un strop de lumină, ce parcă aducea cu lumina zilei... Scăpase sfoara, orbecăise într-acolo, vîrîse capul şi umerii printr-o gaură mică şi văzuse marele Mississippi rostogolindu-şi domol apele la vale ! Iar dacă s-ar fi nimerit să fie noapte, n-ar fi văzut stropul de lumină şi n-ar mai fi explorat coridorul acela ! Povesti cum se înapoiase s-o ia pe Becky, aducîndu-i vestea cea bună, şi ea îi răspunsese s-o lase în pace, să n-o mai hărţuiască cu asemenea năzbîtîi, fiindcă era obosită şi ştia prea bine c-o să moară, şi abia aştepta. Descrise cum se trudise s-o convingă şi cum ea aproape că leşinase de fericire cînd, bîjbîind pînă în acel loc, văzuse aievea stropul albastru de lumină. Povesti cum se vîrîse el mai întîi prin gaură şi cum îi ajutase apoi şi ei să iasă, cum se aşezaseră jos, plîngînd de bucurie, cum trecuseră nişte oameni într-o barcă, iar Tom îi strigase şi le povestise ce păţiseră şi cît erau de înfometaţi, cum oamenii mai întîi nu crezuseră năstruşnica poveste, „fiindcă", ziceau, „sînteţi la opt kilometri mai jos, pe rîu, de valea în care se află peştera" ; cum îi luaseră apoi cu ei în barcă, şi vîsliseră pînă la o casă, unde le dăduseră să mănînce şi, în sfîrşit, cum, după ce îi lăsaseră să se odihnească două-trei ceasuri din noapte, îi aduseseră acasă.

Cu ajutorul colacilor de frînghie pe care îi desfăşuraseră în urmă-le, judecătorul Thatcher şi cei cîţiva bărbaţi, care împreună cu el mai căutau copiii, fură găsiţi în peşteră încă înainte de răsăritul soarelui şi aflară vestea cea mare.

Tom şi Becky descoperiră curînd că cele trei zile şi trei nopţi petrecute în peşteră lăsaseră urme de care nu puteau scăpa cu una cu două. Stătură în pat miercuri şi joi, şi parcă se simţeau din ce în ce mai obosiţi şi mai sfîrşiţi. Tom se sculă puţin joi, vineri ieşi în tîrg, iar sîmbătă se plimbă aproape toată ziua. Dar Becky nu ieşi

din casă pînă duminică, şi chiar şi atunci tot mai arăta ca după o boală grea.

Tom află de boala lui Huck şi vineri se duse să-l vadă ; dar nu i se îngădui să intre în camera bolnavului. Sîmbătă şi duminică la fel. După asta i se dete voie să-l vadă zilnic, însă cu rugămintea de a nu-şi povesti peripeţiile şi a nu-i pomeni de nimic care să-l poată tulbura. Văduva Douglas sta de faţă, ca să fie sigură că băiatul se ţine de cuvînt. Tom aflase acasă despre întîmplarea de pe măgura Cardiff şi mai află că trupul zdrenţărosului fusese găsit în apă, în apropierea debarcaderului ; se înecase, poate, în timp ce încerca să fugă.

Cam la două săptămîni după scăparea sa din peşteră, Tom se duse iar să-l vadă pe Huck, care între timp se înzdrăvenise îndeajuns pentru a fi în stare să asculte întîmplări tulburătoare. Tom ştia cîte ceva care putea să-l intereseze.

Casa judecătorului Thatcher era în drum şi Tom se opri s-o vadă pe Becky. Judecătorul şi cîţiva prieteni ai săi îl traseră de limbă pe Tom, să audă ce mai zice. Cineva îl întrebă în rîs dacă n-ar vrea să mai meargă o dată în peşteră. Tom răspunse că da, că nu i-ar părea rău.

Atunci judecătorul interveni :

— Da, da, şi fără îndoială că mai sînt şi alţii ca tine. Dar am avut noi grijă de asta. N-are să se mai rătăcească nimeni în peştera aceea.

— Cum aşa ?

Judecătorul răspunse :

— Fiindcă acum două săptămîni am pus să se căptuşească poarta cea mare a peşterii cu tablă de fier din cea mai groasă şi să fie zăvorîtă cu trei zăvoare ; iar cheile-s la mine.

Tom se făcu alb ca varul.

— Ce e, băiatule ? Nu ţi-e bine ? Ia, s-alerge careva s-aducă un pahar cu apă !

Apa fu adusă şi i se stropiră obrajii băiatului.

— Aşa, acum ţi-ai revenit. Ce-ai avut, Tom ?

— Vai, domnule judecător ! În peşteră... Joe Indianul e în peşteră !

CAPITOLUL XXXIV

Vestea se răspîndi ca fulgerul şi vreo douăsprezece bărci încărcate cu oameni porniră îndată spre peştera lui McDougal, iar vaporaşul, ticsit de lume, îl urmă peste puţin. Tom Sawyer se afla în barca ce-l ducea pe judecătorul Thatcher.

Cînd fu descuiată uşa, o privelişte înfiorătoare se desprinse din penumbra văgăunii. Joe Indianul zăcea întins pe jos, mort, cu faţa aproape de crăpătura uşii — ca şi cum ochii lui ar fi fost aţintiţi pînă în ultima clipă asupra luminii şi voioşiei vieţii de afară. Tom era mişcat, căci ştia din proprie experienţă cît trebuie să fi suferit ticălosul acela. Îi era milă şi totodată îl năpădi un simţămînt de uşurare şi de siguranţă, care îl făcea să-şi dea seama abia acum cît de mare fusese povara spaimei ce-i apăsa sufletul, din ziua în care îşi ridicase glasul împotriva fiorosului bandit.

Pumnalul lui Joe Indianul zăcea în apropiere, cu lama frîntă în două. O parte din grinda cea mare, de temelie, a uşii fusese făcută aşchii-aşchii, cioplită pînă în partea cealaltă, cu migăloasă trudă — zadarnică trudă, deoarece stînca muntelui alcătuia, dincolo de grindă, un prag de cremene, în care cuţitul neputincios se frînsese. Dar chiar să nu fi existat acel obstacol de piatră, şi tot zadarnică i-ar fi fost truda, căci Joe Indianul nu s-ar fi putut strecura pe sub uşă, măcar de-ar fi tăiat grinda în întregime — şi asta o ştia prea bine. Aşa că nu crestase lemnul decît ca să facă ceva, ca să-i treacă timpul, timpul apăsător, şi să-şi ocupe cu ceva mintea chinuită. De obicei, la intrarea peşterii se găseau cel puţin cinci-şase capete de lumînări lăsate înfipte în crăpăturile peretelui de turiştii care plecau ; acum nu se vedea nici unul. Captivul le culesese pe toate şi le mîncase. Se străduise să prindă şi lilieci, şi prinsese cîţiva, pe care-i mîncase în întregime, nelăsînd decît ghearele. Nenorocitul murise de foame. Aproape de el se afla o stalagmită, înălţată încetul cu încetul, de-a lungul veacurilor, de picurul unei stalactite de deasupra ei. Captivul retezase vîrful stalagmitei şi pe ciotul ei aşezase o piatră în care scobise o adîncitură, ca să prindă stropul nepreţuit ce cădea o dată la douăzeci de minute,

u regularitatea oarbă a unui mecanism de ceasornic ; o lingurită în douăzeci şi patru de ore. Picătura cădea pe vremea cînd piramidele abia se înălţau, cînd era asediată Troia, cînd se puneau temeliile Romei, cînd Isus era răstignit pe cruce, cînd William Cuceritorul întemeia imperiul britanic, cădea pe cînd Columb rătăcea pe întinsul mărilor şi pe cînd lumea abia auzise de măcelul de la Lexington. Mai cade şi acum şi va mai cădea cînd toate faptele povestite mai sus vor fi pogorît în după-amiaza istoriei, în penumbra tradiţiei şi se vor fi topit în noaptea fără de sfîrşit a uitării. Oare picătura aceea de apă a căzut cu răbdare timp de cinci mii de ani, ca să astîmpere odată şi odată, la nevoie, setea unei biete fiinţe omeneşti ? Şi oare ce-i va mai fi dat să facă timp de zece mii de ani de acum încolo ? Dar asta nu are nici o însemnătate. Mulţi ani s-au scurs de cînd nefericitul metis a cioplit piatra, ca să prindă în scobitura ei nepreţuitul strop de apă, dar turistul care vine să vadă minunile din peştera lui McDougal priveşte şi azi încă îndelung, cu uimire, tulburătoarea piatră şi stropul de apă ce picură pe îndelete. „Ceaşca lui Joe Indianul" este cel mai minunat lucru pe care-l poţi vedea, dintre toate minunăţiile peşterii. Cu ea nu se poate măsura nici măcar „Palatul lui Aladin".

Joe Indianul a fost înmormîntat chiar lîngă gura peşterii. S-au adunat acolo oameni venind cale de şapte poşte, pe apă şi pe uscat, din tîrg şi din toate cătunele şi fermele de prin împrejurimi ; şi-au adus şi copiii şi tot felul de provizii, şi au mărturisit că s-au distrat aproape tot atît de bine la înmormîntarea banditului pe cît se aşteptau să se distrcze la spînzurarea lui.

O dată cu înmormîntarea, s-a sfîrşit şi cu demersurile pentru obţinerea iertării lui Joe Indianul, care luau mereu amploare. Se făcuse o petiţie către guvernator, pe care se strînsese o mulţime de semnături, se ţinuseră numeroase „adunări" lacrimogene şi elocvente şi se numise un comitet de doamne plîngăreţe, care, îmbrăcate în straie cernite, urmau să meargă să se tînguie la picioarele guvernatorului, implorîndu-l să se lase prostit, să fie milos şi să-şi calce în picioare datoria. Existau unele indicii după care Joe Indianul ar fi omorît cinci cetăţeni ai tîrgului, dar ce-are-a face ? Satana în carne şi oase să fi fost, şi tot s-ar fi găsit destui oameni slabi de înger gata să-şi mîzgă-

lească numele pe o cerere de grațiere și să verse pe ea o lacrimă din ochii lor, cișmele pururi curgătoare.

A doua zi după înmormîntare, dimineața, Tom îl duse pe Huck într-un loc al lor, ca să stea serios de vorbă cu el. Între timp, Huck aflase de la Gal și de la văduva Douglas peripețiile prietenului său. dar Tom spuse că mai era un lucru pe care nu-l putuse afla de la ei, și tocmai despre asta voia să-i vorbească acum. Huck se întristă :

— Știu ce este. Ai intrat la număru' doi și n-ai găsit decît whisky. Nu mi-a spus nimeni că tu ai fost ăla care-ai găsit băutura, da' cum am auzit de chestia asta, mi-am închipuit numaidecît și am știut că nu găsiseși banii, fiin'că altminteri mi-ai fi dat tu de știre într-un fel, chiar dacă tăceai chitic față de. ăilalți. Tom, io am presimțit totdauna că n-o să punem noi mîna pe comoara aia cît îi lumea.

— Aș, Huck, nu l-am pîrît eu pe hangiu. Nu știi că era liniște la han, sîmbătă, cînd am plecat în excursie ? Nu ți-i minte că trebuia să stai la pîndă în noaptea aia ?

— Ba da, cum să nu ți-u minte ? Aoleo, parcă ar fi trecut un an de atunci ! Chiar în noaptea aia m-am luat după Joe Indianul și l-am urmărit pîn' la casa văduvei.

— Tu l-ai urmărit ?

— Da, da' auzi, o vorbă să nu scoți ! Joe Indianul e-n cîrdășie cu alții de teapa lui și n-am chef să-mi poarte sîmbetele și să-mi facă mai știi ce ! Să nu fi fost eu, ehe ! ăla era acum hăt în Texas și nici capu' nu-l durea.

Huck îi povesti lui Tom toate peripețiile prin care trecuse. Tom nu avea de unde să știe, fiindcă pînă acum nu aflase decît despre ceea ce făcuse bătrînul Gal.

— De — zise Huck, întorcîndu-se numaidecît la problema care îi frămînta — cine-a dat de urma rachiului de la număru' doi a pus mîna și pe bani, io așa crez. În tot cazu', noi ne-am lins pe bot, Tom, asta e !

— Huck. banii ăia n-au fost niciodată la număru' doi.

— Ceee ?... Huck se uită uluit la tovarășul lui. Tom, nu cumva ai dat tu de urma comorii ?

— E-n peșteră, Huck !

Ochii lui Huck scăpărau.

— Mai zi o dată, Tom !

— Comoara e-n peșteră !

— Tom, potolește-te ! Glumești, ori vorbești serios ?

— Serios. mă, în viața mea n-am fost mai serios ca acum. Vrei să mergi cu mine și să-mi ajuți s-o scot de-acolo ?

— Îhî, mai e vorbă ? Vreau, cum să nu vreau — dacă-i într-un loc pînă unde putem face semne, să nu ne rătăcim.

— Putem, Huck, fără nici o primejdie.

— Bravo ! Asta zic și io treabă !... Da' ce te face pe tine să crezi că banii...

— Huck, așteaptă pîn-om ajunge acolo. Dacă nu-i găsim, să mor dacă nu-ți dau toba și tot ce am pe lume.

— Bine. S-a făcut. Și cînd mergem ?

— Și-acuma dacă vrei. Te simți în stare ? Ți-ai mai venit în puteri ?

— E departe-n fundu' peșterii, Tom ? Io sînt pe picioare de mai bine de trei-patru zile, da' nu pot să umblu mai mult de vrun kilometru, cel puțin așa crez.

— Huck, e mult pîn-acolo, vro opt kilometri. Eu aș merge... merg și cu ochii închiși. Da' mai e un drum de-a dreptu', care-l știu numai eu, Huck, las' că te duc eu drept acolo, cu barca. O las să plutească la vale pînă colo-șa, și-napoi vîslesc numai eu. Tu n-ai nevoie să miști un deșt.

— Hai să plecăm numaidecît.

— Bine. Da' trebuie să ne luăm ceva demîncare, pipe și tutun, vro doi săculeți și vro două-trei sfori de zmeu, și-apoi și niște drăcovenii d-alea noi... cum naiba le zice ?... cribituri. Află de la mine că atunci cînd eram în peșteră, aș fi dat nu știu ce să am un cribit la mine.

Îndată după prînz, băieții au... împrumutat o barcă mică de la un cetățean care nu era de față și au pornit-o la drum. După ce trecură cîțiva kilometri mai la vale de „Peștera adîncă", Tom zise :

— Ai văzut și tu acuma : pe tot drumu' de la „Peștera adîncă" încolo, malu' apii e mereu la fel : nici case, nici depozite de bușteni, numa' tufișuri și iar tufișuri, de nu vezi nimic pîn ele. Da' vezi locu' ăla alb colo-șa, unde-i surpătura ? Ei, ăla-i un semn de-al meu. Acu' debarcăm.

Au debarcat.

— Huck, de unde stăm acu', poți s-atingi c-o nuia de undiță deschizătura pe unde m-am strecurat eu. Ia să văz, o găsești ?

Huck se uită în stînga, se uită în dreapta... nu găsi nimic. Atunci Tom, călcînd semeț într-un tufăriș de sumac, zise :

— Uite-aicea ! Uită-te bine, mă Huck ! Să dai cu pușca și nu găsești în toată țara un ascunziș mai bun. Da... gura, să nu ne afle *nimeni*. Ehei, de cînd vream eu să mă fac haiduc, da-mi trebuia o ascunzătoare ca asta și nu știam cum să dau de ea. Acuma uite-o aici. S-avem grijă să nu ne-o miroasă nimeni ; numa' pe Joe Harper și pe Ben Rogers îi aducem să le-o arătăm, că... nu-i așa, o să facem o bandă, altfel n-ar avea nici un haz. Și, știi, să lucrăm așa, în stil mare ! Banda lui Tom Sawyer ! Grozav nume, ce zici, Huck ?

— Adevărat, Tom... Și pe cine o să jefuim ?

— A, mai pe toată lumea. Îi pîndim la drumu' mare. Așa-i obiceiu'.

— Și-i omorîm ?

— Nu, nu chiar totdeauna. I-ascundem în peșteră pînă se răscumpără.

— Cum adică se răscumpără ?

— Ne dau bani. Îi pui să ceară de la prietenii lor și dacă i-ai ținut un an și nu ți-au adunat paralele care le-ai cerut, le faci de petrecanie. Așa-i obiceiu'. Da' pe femei nu le omori. Pe femei le închizi, da' nu le omori. Ele sînt totdeauna foarte frumoase și bogate, și moarte de frică. Le iei cesulețele și inelele, da' vorbești politicos cu ele și nu uiți să scoți pălăria înaintea lor. Nu există oameni mai politicoși ca bandiții ; în orișice carte poți să vezi asta. Ei, și pîn-la urmă femeile se amorezează de tine și după ce au stat în peșteră o săptămînă, două, nu mai plîng. Și după aia, să vrei, și nu poți să mai scapi de ele. Și dacă le gonești, ele tot se-ntorc 'napoi. În toate cărțile e așa.

— Ei, nu mă-nnebuni ! Io zic că asta-i mai bine decît să fii pirat !

— Da, într-un fel e mai bine, fiin'că e mai aproape d-acasă, de circuri și de-alde-astea.

Între timp terminaseră pregătirile și intraseră prin deschizătură, Tom făcînd pe călăuza. Merseră așa orbecăind în dreapta și în stînga, pînă în capătul din fund al tunelului. Acolo legară bine de o stîncă sforile de zmeu înnădite și porniră mai departe. După cîțiva pași, ajunseseră la izvor. Tom se cutremură. Îi arătă lui Huck bucățica de feștilă lipită de un cocoloș de lut, sus pe perete,

şi-i povesti cum priviseră el şi Becky flacăra pîlpîind şi pierind.

Băieţii vorbeau din ce în ce mai încet şi în curînd începură să şoptească. Tăcerea şi întunericul erau apăsătoare. Merseră mai departe şi peste puţin intrară într-un coridor, prin care înaintară pînă ajunseră la trambulină. La lumina lumînărilor îşi dădură seama că dedesubt nu era o prăpastie, ci doar un perete drept de lut, de vreo opt metri. Tom şopti :

— Acu' o să-ţi arăt ceva, Huck.

Înălţă lumînarea.

— Uită-te cît poţi mai departe după colţ. Vezi ceva ? Colo pe stinca aia mare ! Mai încolo ! Ceva mînjit cu fum de lumînare !

— Tom, e o cruce !

— Ei, acu' spune tu unde era faimosu' număru' doi ? Nu era „sub cruce" ? Chiar acolo l-am văzut pe Joe Indianu' întinzînd lumînarea, Huck !

Huck se zgîi cîtăva vreme la semnul misterios, apoi spuse cu glas tremurător :

— Tom, hai să plecăm de-aci !

— Ce, şi să lăsăm comoara ?...

— Da, s-o lăsăm... La sigur că stafia lu' Joe Indianu' dă tîrcoale p-aci...

— Aş, Huck, ce ţi s-a năzărit ? Înţeleg să umble pe unde-a murit, da' el şi-a dat sufletu' taman la gura peşterii, la opt kilometri d-aici.

— Ba nu, Tom, nu umblă pe-acolo. Dă mereu tîrcoale banilor. Ştiu io obiceiu' stafiilor, şi-l ştii şi tu foarte bine.

Tom începu să se teamă că poate Huck avea dreptate. În suflet i se furişă îngrijorarea. Dar deodată îi veni o idee.

— Ascultă aici, mă Huck, sîntem nişte caraghioşi ! Cum o să umble stafia lu' Joe Indianu' într-un loc unde-i o cruce ?

Era un argument convingător.

— Vezi, la asta nu m-am gîndit — răspunse Huck. Da, aşa e... Avem mare noroc de cruce. Io zic să coborîm pin-acolo şi să căutăm lădiţa.

Tom porni cel dintîi, bătînd trepte în povîrnişul de lut ; în timp ce cobora, Huck îl urmă. Patru drumuri se deschideau din mica văgăună în care se afla stînca.

Băieţii cercetară fără nici un rezultat trei dintre ele. În cel mai apropiat de poalele stîncii găsiră un colţon în care erau aşternute nişte pături, mai găsiră acolo un cuier vechi, nişte şorici de slănină şi cîteva oase de pasăre, bine roase. Dar nici urmă de lădiţa cu bani. Zadarnic au cotrobăit peste tot.

— A spus sub cruce — zise în sfîrşit Tom. Ei, aici ar fi ăl mai aproape sub cruce. Nu poate să fie chiar sub stîncă, fiindcă stînca stă ţcapăn în pămînt.

Au scotocit încă o dată prin tot locul, apoi s-au aşezat jos, descurajaţi. Lui Huck nu-i venea nici o idee. Dar nu trecu mult şi Tom spuse :

— Ia uite, Huck ; aici sînt urme de paşi şi seu de lumînare ; dincolo, în partea cealaltă a stîncii, nu-s. Ce-o fi însemnînd asta ? Te pomeneşti că banii sînt tot sub stîncă. M-apuc să sap.

— Bună idee, Tom — răspunse Huck cu însufleţire.

Briceagul „Barlow veritabil" intră numaidecît în funcţiune. Tom nu săpase nici de-o palmă, cînd izbi în lemn.

— I-auzi, Huck ! Auzi ?

Huck începu şi el să sape şi să scurme.

Nu trecu mult şi dădură de nişte scînduri ; scoţîndu-le din pămînt, băgară de seamă că ele acopereau o spărtură naturală ce ducea sub stîncă. Tom se vîrî în ea şi întinse lumînarea cît putu mai adînc dedesubtul stîncii, dar nu putea să vadă pînă în capătul crăpăturii. Îi propuse lui Huck s-o exploreze. Se aplecă şi intră sub stîncă ; hornul îngust cobora treptat. Îi urmă cursul şerpuitor, întîi spre dreapta, apoi spre stînga. Huck venea pe urmele lui. Peste puţin, cotind brusc, Tom strigă :

— Măiculiţă Doamne ! ! Huck, ia te uită ce-i aici !

Era, vezi bine, lădiţa cu comoara. Într-o văgăună mică şi adăpostită, sta laolaltă cu un butoiaş gol, pentru praf de puşcă, o pereche de puşti în învelitori de piele, două-trei perechi de mocasini vechi, un centiron de piele şi alte boarfe, muiate de umezeală.

— Care va să zică, tot am pus mîna pe ea ! zise Huck, trăgînd brazde cu degetele prin monezile umede. Tiii ! Tom, acuma ştiu că sîntem bogaţi !

— Huck, cu totdauna am fost sigur c-o s-o găsim ! Hai să nu ne mai pierdem timpul p-aci, s-o ştergem. Da' stai, mai întîi să văd dacă pot să ridic lădiţa.

Cîntărea vreo douăzeci şi cinci de kilograme. Tom o săltă din loc cam anevoie ; dîndu-şi seama că n-ar fi putut s-o care de acolo, spuse :

— Mi-am închipuit eu că-i grea atunci cînd i-am văzut pe bandiţi ieşind cu ea din casa cu stafii. De-abia o duceau, de parcă erau înăuntru pietroaie. Ce bine am făcut să am luat cu noi săculeţii !

Deşertară degrabă banii în săculeţi şi-i duseră sus, la stînca însemnată cu o cruce.

— Acum, hai s-aducem puştile şi celelalte lucruri — zise Huck.

— Nu, Huck, lasă-le acolo. Sînt tocmai ce ne trebuie cînd ne-om apuca de haiducie. Le păstrăm acolo, şi tot acolo o să ne ţinem şi orgiile. E un loc straşnic pentru orgii.

— Ce-s alea orgii ?

— Nu ştiu. Da' haiducii totdauna fac orgii, aşa că, vezi bine, trebuie să facem şi noi. Hai, Huck, c-am stat mult aci înăuntru. O fi tîrziu. Mi s-a făcut foame. Cînd ajungem la barcă, mîncăm şi fumăm.

Ieşiră curînd la lumina zilei, în tufărişul de sumac, scrutară cu luare-aminte împrejurimile şi văzînd că nu era nimeni pe mal, se aşezară în barcă, unde au prînzit şi au tras cîte o pipă. Cînd soarele începu să scapete, porniră la drum. Barca luneca uşor de-a lungul malului prin umbrele asfinţitului. Tom abia atingea cu lopeţile luciul apei, în timp ce vorbea voios cu Huck. Coborîră pe uscat, curînd după ce se întunecase.

— Acu', Huck, hai s-ascundem banii în podu' şopronului de lemne al văduvii. Mîine dimineaţă viu şi-i numărăm şi-i împărţim, după aia căutăm un loc afară-n pădure, unde putem să-i păstrăm fără frică. Tu stai liniştit aici şi vezi de ei, pînă dau eu o fugă să şterpelesc roaba lu' Benny Taylor. Mă-ntorc numaidecît.

Se făcu nevăzut, şi curînd se întoarse cu roaba ; puse săculeţii în ea, aruncă pe deasupra nişte zdrenţe şi porniră, trăgînd după ei încărcătura. Cînd ajunseră în dreptul casei Galului, băieţii se opriră să se odihnească. Tocmai cînd erau să pornească iar, ieşi dinăuntru Galul şi strigă după ei :

— Hei, cine-i acolo ?

— Huck şi cu Tom Sawyer.

— Strașnic ! Mă băieți, haideți cu mine că v-așteaptă lumea. Hai, luați-o voi înainte, că vă duc eu roaba. Ei, da' știți că nu-i așa ușoară cum s-ar crede. Ce-ați pus în ea, cărămidă ori fier vechi ?

— Fier vechi — răspunse Tom.

— Mi-am închipuit eu. Băieții din tîrgul nostru mai degrabă-și bat capul și pierd o groază de vreme ca s-adune fier vechi, să-l vînză la turnătorie pe șaptezeci și cinci de cenți, decît să cîștige de două ori p-atîta muncind ca lumea. Dar așa e omul făcut ! Hai, grăbiți-vă, grăbiți-vă !

Băieții îl întrebară de ce trebuiau să se grăbească.

— Lasă, lasă ! O să vedeți voi cînd o s-ajungem la casa doamnei Douglas.

Huck, deprins să fie adesea învinovățit pe nedrept, zise :

— Domnule Jones, noi n-am făcut nimica.

Galul rîse.

— De, Huck, băiatule, eu nu știu. Asta n-am cum să știu. Doar tu și cu văduva sînteți prieteni. Nu ?

— Da, nu pot să zic că nu s-a purtat frumos cu mine.

— Atunci e foarte bine. De ce-ți mai e frică ?

Cu mintea lui înceată, Huck nu apucă să găsească răspuns la întrebarea asta, că se și văzu împins, împreună cu Tom, în salonul doamnei Douglas. Domnul Jones lăsă roaba lîngă ușă și-i urmă.

Camera strălucea de lumină, ca la zile mari, și nu era om de vază în tîrg care să nu fie de față. Și Thatcherii. și Harperii, și Rogerii, mătușa Polly, Sid, Mary, preotul, directorul gazetei și mulți alții ; toți îmbrăcați cu ce aveau mai bun. Văduva îi întîmpină pe băieți cît poate cineva să întîmpine de prietenos pe niște biete făpturi în halul lor. Din cap pînă în picioare erau mînjiți cu lut și cu seu de lumînare. Tușa Polly se făcu stacojie la față de rușine, se încruntă și-i ameninți din cap pe Tom. Dar nimeni nu suferea nici pe jumătate cît cei doi băieți.

Domnul Jones spuse :

— Tom nu era acasă și-mi luasem gîndul să-l mai găsesc, cînd colo, ce să vezi, cu cine credeți că mă întîlnesc chiar în ușa casei mele ? Cu dumnealor, așa că i-am adus repede, așa cum se găseau.

— Bine-ați făcut — răspunse văduva. Haideți cu mine, copii.

Și-i duse numaidecît într-un iatac.

— Acum, copii, spălați-vă și îmbrăcați-vă. Uite două rînduri de haine noi, cămăși, ciorapi, tot ce vă trebuie. Sînt ale lui Huck — n-ai pentru ce să-mi mulțumești, Huck, domnul Jones a adus un rînd, eu pe celălalt. Împrumută-i unul lui Tom pentru astă-seară. Cred c-o să-i vină bine. Hai, îmbrăcați-vă ; noi vă așteptăm. După ce vă faceți frumoși, coborîți !

Apoi plecă.

CAPITOLUL XXXV

— Tom, putem s-o ștergem dacă găsim o frînghie. Fereastra nu e prea sus.

— Aiurea ! De ce s-o ștergem ?

— De, eu nu-s învățat cu lume d-asta, și încă așa multă la un loc. N-o să poci să rabd. Io nu cobor colo jos, Tom, să știi...

— Hai, nu fi copil ! N-o să fie nimic. Mie nici nu-mi pasă. Las' că am eu grijă de tine.

Apăru Sid.

— Tom — zise el — te-a așteptat mătușica toată după-masa. Mary îți pregătise hainele de duminică și toată lumea era îngrijorată și se întreba ce e cu tine. Uliuuu... da' ce-i cu petele alea de seu și de pămînt pe hainele tale ?...

— Musiu Sid, te rog să nu-ți bagi nasu' unde nu-ți fierbe oala. Mai bine spune de ce s-a adunat atîta lume jos ?

— E-o sindrofie de-a văduvii. De data asta o dă în cinstea Galului și a feciorilor lui, fiindcă au scăpat-o în noaptea aia cînd era să dea de bucluc. Și dacă vreți, vă mai spun ceva.

— Ce ?

— Domnul Jones are de gînd să anunțe o veste mare în seara asta și să uluiască lumea cu ea, da' eu l-am auzit astăzi spunîndu-i-o mătușichii în secret. Acum cred

că nu prea mai e secret. Ştie toată lumea, şi chiar şi văduva, cu toate că se preface că habar n-are. Ce se făcea domnul Jones, dacă nu venea Huck ! Fără el n-avea nici un haz cu secretul lui.

— Care secret, Sid ?

— Cum le-a luat Huck urma banditilor pînă la casa văduvii. Cred că domnul Jones se aşteaptă la un succes nebun cu surpriza lui, cînd colo n-o să mai fie nici o surpriză pentru nimeni !

Şi Sid rînji, foarte fericit.

— Sid, ia uită-te la mine, tu ai răspîndit povestea ?

— Ce-ţi pasă cine-a răspîndit-o ? Vorba e c-a povestit carevà.

— Sid, din tot tîrgu', numai unu' e-n stare să facă o ticăloşie ca asta, şi ăla eşti tu. Să fi fost tu în locul lui Huck, colo sus pe deal, îţi luai tălpăşiţa şi nu suflai o vorbă nimănui despre banditi. Nu eşti în stare decît de ticăloşii, nu poţi să rabzi să vezi pe altu' lăudat pentru fapte bune. Asta e : n-ai pentru ce să-mi mulţumeşti, vorba văduvii. Şi Tom îl scoase pe Sid în pumni afară, trăgîndu-i şi cîteva picioare în spate. Acu' du-te şi spune-mă mătuşichii, dacă îndrăzneşti, că mîine ne răfuim noi iar.

Cîteva minute mai tîrziu, oaspeţii văduvei erau aşezaţi la masa cea mare, iar o duzină de copii şedeau cocotaţi la nişte măsuţe rînduite mai la o parte, în aceeasi încăpere, după obiceiul locului şi al vremii. La timpul potrivit, domnul Jones îşi ţinu micul discurs, mulţumind văduvei pentru cinstea ce i-o făcea lui şi feciorilor săi, adăugînd că mai era însă o altă persoană, a cărei modestie... şi aşa mai departe. În felul cel mai meşteşugit şi mai dramatic de care era în stare, dădu în vileag amestecul lui Huck în isprăvile ştiute. Dar surprinderea ce o stîrni era în mare parte prefăcută şi nu atît de zgomotoasă şi de spontană pe cît ar fi fost în împrejurări mai prielnice. Cu toate acestea, văduva se arătă cît putu de uluită. Îl copleşi pe Huck cu atîtea laude şi cu atîta recunoştinţă, încît bietul băiat, destul de nenorocit şi aşa, din pricina hainelor noi care-l stînjeneau grozav, se simţea acum din cale-afară de nenorocit, văzîndu-se ţinta privirilor şi laudelor tuturor.

Văduva spuse că avea de gînd să-l ia pe Huck în casa ei, că avea să-i dea o educaţie bună şi că, în momentul în care va dispune de banii necesari, îl va ajuta să-şi facă o situaţie modestă. Tom atîta aştepta :

— Huck n-are nevoie de-aşa ceva ! Huck e bogat !

Silindu-se cu greu să nu calce buna-cuviinţă, cei de faţă abia îşi ţineau rîsul, auzind o glumă atît de năstruşnică. Liniştea care se lăsă curînd după aceea începea să fie cam neplăcută, dar Tom o curmă :

— Huck are bani. Poate că nu mă credeţi, dar are o groază de bani. Degeaba zîmbiţi ; pot să vi-i arăt. Staţi numa' niţel.

Şi dete buzna afară. Oamenii se uitau unii la alţii, uluiţi şi curioşi, şi-l priveau întrebător pe Huck, care nu sufla o vorbă.

— Sid, ce i-a venit lui Tom ? întrebă mătuşa Polly. Zău dacă mai ştiu ce să mă fac cu zănaticul ăsta. N-am mai pomenit...

Dar n-apucă să-şi termine vorba că, opintindu-se sub greutatea unor săculeţi încărcaţi, intră iar Tom. Se apropie de masă şi răsturnă pe ea toată grămada de monezi galbene.

— Poftim ! Ce v-am spus ? Jumătate din ei sînt ai lui Huck şi jumătate ai mei.

Privelişte neaşteptată a aurului tăie răsuflarea întregii adunări. Toţi căscau ochii şi nimeni nu scoase o vorbă timp de un minut. Apoi începură să strige cu toţii, cerînd o explicaţie. Tom răspunse că poate s-o dea, ceea ce şi făcu. Istorisirea fu lungă, dar cît se poate de interesantă. Aproape nimeni nu întrerupse cu o vorbă farmecul depănării ei. Cînd se sfîrşi, domnul Jones spuse :

— Şi eu care credeam că vă pregătisem o surpriză pentru astă-seară. Sînt gata să recunosc că pe lîngă surpriza care ne-a făcut-o Tom, a mea a rămas de ruşine !

Apoi numără banii. Totalul se urca la peste douăsprezece mii de dolari. Nici unul dintre cei de faţă nu mai văzuse atîta bănet laolaltă, deşi se aflau acolo cîţiva inşi care stăpîneau o avere cu mult mai mare în proprietăţi.

CAPITOLUL XXXVI

Încredințăm pe cititori că norocul neașteptat ce dăduse peste Tom și Huck a iscat vîlvă mare în modestul tîrgușor St. Petersburg. O sumă atît de impunătoare în bani peșin părea aproape de necrezut. Atîta fu de comentată, de jinduită, de lăudată, încît mulți dintre tîrgoveți își pierdură mințile de-a binelea. Toate „casele cu stafii" din St. Petersburg și din tîrgurile învecinate fură demontate scîndură cu scîndură și săpate la temelie, în căutare de comori ascunse. Și asta n-o făceau băiețandri, ci bărbați în toată firea — dintre care unii oameni foarte așezați și cu scaun la cap, nu dintre cei porniți pe aventuri. Oriunde se arătau Tom și Huck, lumea îi copleșea cu măguliri, îi admira, îi privea cu nespus interes. Băieții nu-și aminteau ca vorbele lor să fi avut vreodată atîta greutate, acum tot ce le ieșea din gură era socotit ca sfînt : se punea mare preț pe spusele lor, care umblau din gură în gură, tot ce făceau părea să fie vrednic de băgat în seamă. Trecea drept de la sine înțeles că ei nici n-ar mai fi putut spune sau face lucruri de rînd. Nu numai atît, dar scotocindu-li-se cu băgare de seamă trecutul, se descoperiră nenumărate dovezi ale unei izbitoare originalități. Ba chiar gazeta tîrgului le publică pe scurt biografiile.

Văduva Douglas plasă banii lui Huck cu o dobîndă de șase la sută, iar la cererea mătușii Polly, judecătorul Thatcher procedă la fel cu banii lui Tom. Amîndoi băieții aveau acum un venit fabulos ; făcînd toate socotelile, le revenea cîte un dolar pentru fiecare din zilele lucrătoare ale anului și cîte un dolar pentru jumătate din numărul duminicilor. Exact cît primea și preotul, mai bine zis, cît i se făgăduise ; de obicei nu izbutea să strîngă tot. Pentru un dolar și un sfert pe săptămînă, în acele vremuri de demult, cînd lumea trăia cu simplitate, un băiat putea avea casă, masă, învățătură, și pe deasupra și îmbrăcăminte și spălatul rufelor.

Judele Thatcher își făcuse o părere foarte înaltă despre Tom. Spunea că un băiat oarecare n-ar fi putut s-o scoată niciodată pe fiica lui din peșteră. Cînd Becky îi povesti tatălui ei, între patru ochi, cum încasase

Tom la şcoală bătaia ce i se cuvenea ei, judecătorul fu văzut mişcat, iar cînd Becky încercă să scuze minciuna gogonată ce o născocise Tom pentru a lua asupră-i vina ei, judecătorul spuse, într-o izbucnire de elocinţă, că era o minciună generoasă, măreaţă, o minciună vrednică de a străbate cu fruntea sus istoria, alături de faimoasele adevăruri rostite de George Washington în auzul lumii întregi. Becky găsi că tatăl ei nu arătase niciodată atît de falnic şi de minunat ca acum, cînd, plimbîndu-se în lung şi în lat prin odaie şi bătînd din picior, rostea aceste vorbe. Nemaiputînd de bucurie, se duse îndată să i le împărtăşească şi lui Tom.

Judecătorul Thatcher spera să-l vadă într-o zi pe Tom mare jurisconsult sau mare oştean. Spunea că o să aibă el grijă ca Tom să fie primit la Academia Militară, iar după aceea să studieze la cea mai bună şcoală de drept din ţară — să fie pregătit pentru oricare din aceste cariere, sau pentru amîndouă odată.

Avuţia lui Huck Finn şi faptul că se afla sub ocrotirea văduvei Douglas l-au introdus în buna societate, mai bine zis, l-au tîrît, l-au zvîrlit cu tot dinadinsul în ea, şi suferinţele lui erau aproape de neîndurat. Servitorii văduvei aveau grijă să fie curat şi dichisit, pieptănat şi periat ; îl culcau în fiecare seară într-un aşternut nesuferit, care n-avea pic de murdărie pe el, nici o pată, cît de mică, pe care s-o strîngă la inimă şi să şi-o simtă prietenă. Trebuia să mănînce cu furculiţă şi cuţit şi să se folosească de şervet, de ceaşcă şi de farfurie, trebuia să înveţe carte şi să meargă la biserică şi trebuia să vorbească atît de frumos, încît îi era şi lehamite să mai vorbească. Oriunde se îndrepta, zăvoarele şi cătuşele civilizaţiei îl încuiau şi-l legau de mîini şi de picioare.

Îndură cu vitejie toate necazurile timp de trei săptămîni, dar apoi, într-o bună zi, dădu bir cu fugiţii. Timp de patruzeci şi opt de ore, văduva îl căută pretutindeni, cu mare mîhnire şi îngrijorare, la care luară parte toţi cetăţenii tîrgului. L-au căutat în lung şi în lat, au sondat rîul, ca să vadă dacă nu cumva se înecase. În dimineaţa zilei a treia, Tom Sawyer, mai înţelept decît toţi, s-a băgat printre nişte butoaie goale, tocmai în dosul abatorului vechi, şi într-unul din ele l-a găsit pe fugar. Huck dormise acolo ; tocmai îşi terminase gustarea de dimineaţă — nişte rămăşiţe de mîncare, şterpelite — şi acum sta

tolănit în tihnă, cu pipa în gură. Era ciufulit, mototolit, îmbrăcat cu aceleași zdrențe care-i dădeau un aer pitoresc pe vremea cînd era liber și fericit. Tom îl scoase afară, îi povesti ce spaimă trăseseră oamenii din pricina lui și stărui să se întoarcă acasă. Dar fața lui Huck își pierdu expresia de mulțumire tihnită și se posomorî.

— Nu-mi mai vorbi de asta, Tom. Am încercat, da-i degeaba, e degeaba, mă Tom ! Nu-i de mine ; nu-s de-

prins. Văduva e pîinea lui Dumnezeu, dar nu mă-mpac eu cu obiceiurile lor. Mă pune să mă scol în fieştecare dimineaţă la oră fixă ; zor nevoie să mă spăl, mă piaptănă slugile ei pînă mă apucă ameţelile... şi nu mă lasă să dorm în şopron pentru nimic în lume. Trebuie musai să port afurisitele alea de ţoale, în care mă-năbuş, nu alta — nu-ş' ce dracu are, parcă nu trece pic de aer pîn cle, şi-apoi aşa-s de scrobite şi de dichisite, că nu-i chip să mă aşez cu ele, ori să mă trîntesc pe jos, ori să mă dau d-a berbeleaca dac-am chef. Nu m-am mai dat la vale pe-o uşă de pivniţă nici nu mai ţiu minte de cînd, parcă de ani şi ani. Şi musai să mă duc la biserică... Şi-acolo mă trec năduşelile — nu pot să sufăr păcătoasele alea de predici. În biserică n-ai voie să prinzi o muscă, n-ai voie să mesteci tutun, şi, vrei nu vrei, trebuie să stai toată duminica încălţat ! Văduva mănîncă după clopoţel, se culcă după clopoţel, se scoală după clopoţel, mă rog, toate după tipic, de ţi se şi apleacă. Da' cine dracu' poa-să rabde asta ?!

— Bine, Huck, da' aşa trăieşte toată lumea !

— Aşa o fi, da' degeaba, io nu-s ca toată lumea, io nu pot. E grozav să fii aşa legat. Pînă şi haleala, prea-ţi pică mură-n gură, dă-o-ncolo ! că nu mai are nici un gust aşa. Ca să mă duc la pescuit, trebuie să cer voie, ca să mă duc la scaldă, trebuie să cer voie — să fiu al dracului dacă nu trebuie să cer voie pentru toate alea. Ei, ş-apoi trebuie să te mai şi izmeneşti, să vorbeşti, aşa, frumos, de-ţi piere şi pofta să mai vorbeşti ! Zău dacă nu trebuia să mă sui în pod în fieştecare zi să mai înjur cîte niţel — pînă îmi mai venea inima la loc. Io zic că dacă mai stăteam acolo, muream — zău că muream, mă Tom. Văduva nu-mi dă voie să fumez, nu-mi dă voie să ţip, nu-mi dă voie să casc, nici să mă-ntind, nici să mă scarpin în faţa oamenilor... Apoi, foarte supărat şi jignit : Şi dă-o dracului de treabă : toată ziulica se ruga. N-am pomenit de cînd sînt o femeie ca asta ! Nu, Tom, zău că trebuia să mă car — nu mai puteam !... Şi unde mai pui că azi-mîine se mai deschide şi şcoala, şi mai mult ca sigur că trebuia să mă mai duc şi-acolo ! Ei, asta le-ar fi pus vîrf la toate !... Ascultă ce-ţi spun eu, Tom ! Nu-i nici o scofală să fii bogat, geaba zice lumea. Griji şi iar

griji, de te trec năduşelile şi ai vrea mai bine să fii pe lumea ailaltă. Ei, şi dacă-mi place mie să stau în butoi, cu ţoalele astea pe mine... Să ştii că de-aci încolo nu le mai lepăd pentru nimic în lume... Tom, să nu fi fost banii ăia, nu mai intram în bocluc. Şi d-aia, ascultă aici ce-ţi spun io ; ia tu şi partea mea şi, din cînd în cînd, mai dă-mi şi mie cîte-un gologan da' nu prea des, că ce nu-i anevoie de căpătat nu-mi face nici o plăcere, şi să te duci tu să-i cei iertare văduvii în locu' meu.

— Aş, Huck, nu pot să fac una ca asta, doar ştii foarte bine. Nu-i frumos ! Şi-apoi îţi spui eu, că dacă mai încerci, pîn' la urmă o să-ţi placă.

— Să-mi placă ! Cum mi-ar place să şed pe-o plită încinsă, dac-ar fi să şed mult. Nu, Tom, nu vreau să fiu bogat şi nu vreau să stau în afurisitele alea de case îmbîcsite. Mie-mi place pădurea, şi apa, şi butoaiele şi nu le mai las d-aci încolo. Fir-ar a dracului de treabă ! Tocmai cînd pusesem şi noi mîna pe arme şi pe-o peşteră şi cînd era totu' gata ca să ne-apucăm de haiducie, taman atunci a trebuit să ne vie pe cap beleaua asta şi să ne strice toate socotelile.!

Tom prinse prilejul :

— Ia ascultă, Huck, pe mine bogăţia nu mă sperie, eu tot mă fac haiduc, nu mă las.

— Ce spui ? Nu, zău ! Adevărat ? Vorbeşti serios, Tom ?

— Adevărat, cum te văd şi cum mă vezi. Da', Huck, pe tine să ştii că nu putem să te primim în bandă dacă nu eşti bine văzut, auzi tu ?

Bucuria lui Huck se domoli brusc.

— Nu puteţi să mă primiţi ? Da' ce, ca pirat cum m-aţi primit ?...

— Da, da' aia-i altceva. Un haiduc e de obicei mai ceva decît un pirat.

— Ascultă, Tom, n-ai fost tu totdauna preten bun cu mine ? Ai fi tu în stare să mă laşi acu' pe mine pe dinafară ? Poţi să faci tu una ca asta, Tom, spune drept ?

— Huck, nu mi-ar place, şi zău că n-aş face-o în ruptu' capului, da' spune şi tu, ce-ar zice lumea ? La sigur c-ar strîmba din nas şi-ar zice : „Hm ! Banda lui Tom Sawyer ! Ia, acolo o adunătură de coate-goale !"

Şi sigur că la tine s-ar gîndi cînd ar zice aşa. Ei, ţi-ar plăcea asta ? Nu ţi-ar plăcea nici ţie şi nici mie.

Huck tăcu un timp, frămîntat de gînduri, apoi, luîndu-şi inima-n dinţi, spuse :

— Bine, Tom, dacă mă primeşti în bandă, mă-ntorc la văduvă o lună, şi-o să mă căznesc să văz dacă poci să mă deprind.

— Bravo, Huck, bate palma ! S-a făcut ! Hai, mă băiete, cu mine, şi-o s-o rog eu pe văduvă s-o lase mai domol.

— Zău, Tom, faci tu asta pentru mine ?! Brava, mă, să trăieşti ! Dacă nu m-o mai strînge aşa rău în chingi, o să fumez şi io cînd nu mă vede nimeni şi o să-njur cînd nu m-aude nimeni şi o să rabd pînă la urmă, să ştiu de bine că crăp. Cînd faci banda, să ne apucăm de haiducie ?

— Chiar acu'. Mergem să-i strîngem pe băieţi şi poate facem iniţierea diseară.

— Ce faceţi ?

— I n i ţ i e r e a.

— Adică cum ?

— Adică ne jurăm să ţinem unu' cu altul şi să nu spunem la nimeni secretele bandei, să ştim de bine că ne taie în bucăţi, şi să-l omorîm cu tot neamul lui pe orişicare ar face vreun rău vreunuia din bandă.

— Ei, ştii că-mi place, grozav îmi place !

— Păi, da', te crez ! Şi toate jurămintele astea trebuie făcute neapărat la miezu' nopţii, în locul ăl mai părăsit şi mai înfricoşător care putem să-l găsim — o casă cu stafii e locu' ăl mai bun, da' vezi că acu' nu mai e nici una întreagă.

— Ei, da' măcar să fie la miezu' nopţii, Tom !

— Da, firește ! Şi trebuie să te juri în faţa unui coşciug şi să iscăleşti cu sînge.

— Tii, grozav ! Păi e de un milion de ori mai teribil ca pirateria ! Stau la văduvă, Tom, stau pîn-oi putrezi, şi dac-o să mă fac haiduc de frunte, să-mi meargă vestea, să vezi ce-o să se mai fudulească văduva cu mine că m-a cules de pe drumuri !

ÎNCHEIERE

Așa se sfîrșește cronica de față. Fiind numai și numai povestea unui băiat, trebuie să se oprească aici ; dacă ar mai înainta mult, ar deveni povestea unui bărbat. Cînd scrii o poveste despre oameni maturi, știi foarte bine unde trebuie să te oprești, știi că trebuie să închei cu o căsătorie. Cînd scrii însă despre copii, te oprești unde-ți vine mai bine la socoteală.

Cei mai mulți dintre eroii acestei cărți sînt încă în viață, o duc bine și-s fericiți.

S-ar putea ca într-o bună zi să fim ispitiți a relua povestea celor mici, ca să vedem ce fel de bărbați și femei au ajuns, așa că nu este înțelept să dezvăluim deocamdată nici o fărîmă din acea parte a vieții lor.

Aventurile lui Huckleberry Finn

În românește de
PETRE SOLOMON

NOTĂ

Persoanele care vor încerca să găsească o justificare acestei povestiri vor fi date în judecată ; persoanele care vor încerca să identifice o morală în cuprinsul ei vor fi surghiunite ; persoanele care vor încerca să-i găsească vreo intrigă anume vor fi împuşcate.

Din ordinul autorului

CAPITOLUL 1

N-aveţi de unde să ştiţi cine sînt, dacă n-aţi citit cartea *Aventurile lui Tom Sawyer* [1] — dar n-are a face. Cartea a fost scrisă de domnul Mark Twain, iar cele istorisite într-însa sînt în mare parte adevărate. A mai pus şi de la el, pe ici pe colo — ia, o nimica toată — dar, îndeobşte, tot ce spune e adevărat. Cui nu i se întîmplă să mintă din cînd în cînd ? Poate doar mătuşii Polly, văduvei Douglas sau, cine ştie, lui Mary [2].

În carte era vorba şi de Polly, mătuşa lui Tom, şi de Mary, şi de văduva Douglas — şi, precum v-am mai zis, în afară de unele lucruri trase de păr, cartea spunea adevărul adevărat.

Iată cum se isprăvea cartea : Tom şi cu mine am găsit banii ascunşi de tîlhari în peşteră şi ne-am îmbogăţit. Ne-am ales fiecare cu cîte şase mii de dolari de aur. Un munte de bani, cînd îi puneai unul peste altul. Judele Thatcher i-a luat şi i-a pus să clocească dobîndă, cîte un dolar pe zi, şi asta tot anul, va să zică o grămadă de bani, cu care nu mai ştiai ce să faci. Văduva Douglas m-a înfiat, jurîndu-şi să facă din mine „un om ţivilizat". Îmi venea tare greu să stau toată vremea în casă, din pricina văduvei care era groaznic de aşezată şi de tipicară în tot ce

[1] Roman publicat de M. Twain în 1876, ai cărui eroi sînt Tom Sawyer şi Huckleberry Finn.

[2] Personaje ale romanului *„Aventurile lui Tom Sawyer"*.

făcea. De-aia, cînd n-am mai putut să rabd, am şters-o. Mi-am pus zdrenţele alea vechi şi m-am mutat iar în poloboc, bucuros că-s slobod. Dar Tom Sawyer m-a dibăcit şi mi-a dat de veste că are de gînd să pună pe roate o bandă de hoţi, în care, dacă m-aş întoarce la văduvă şi m-aş face băiat de treabă, aş putea intra şi eu.

Aşa că m-am întors. Cum m-a văzut, văduva a început să bocească, zicînd că-s o biată oaie rătăcită şi multe altele, ce-i drept fără nici o răutate din parte-i. Apoi m-a vîrît iarăşi în hainele alea noi, în care m-apucau năduşelile şi mă simţeam ca-n chingi. Şi atunci vechea poveste a-nceput din nou. Cînd văduva suna clopoţelul pentru cină, trebuia să dau fuga numaidecît şi, odată aşezat la masă, n-aveam voie să încep să mănînc : trebuia să aştept pînă ce văduva, cu bărbia în piept, blagoslovea bucatele, cu toate că nu le lipsea nimica, atîta doar că fiecare fel era gătit în alt vas. Cînd le pui pe toate într-o strachină, e altceva : se amestecă între ele, se fac mai zemoase şi ţi-e mai mare dragul să le mănînci.

După cină, văduva îşi lua cartea şi începea să mă dăscălească despre Moise şi coşuleţul de papură [1]. La-nceput ardeam de nerăbdare să ştiu ce-i cu el, dar cînd am aflat că Moise răposase de mult, nu m-am mai sinchisit de el, pentru că, între noi fie vorba, nu prea mă dau în vînt după ăi morţi.

Odată, cînd am vrut să fumez şi eu o pipă, i-am cerut voie văduvei. Dar ţi-ai găsit ! Zicea că nu-i frumos, că-i un obicei mitocănesc şi c-ar trebui să mă las de fumat. Aşa-s unii oameni. Se apucă să ponegrească nişte lucruri de care n-au habar ! Văduva îi tot dădea zor cu Moise, un cetăţean care nici măcar nu-i era rudă şi care, fiind mort, nu mai putea fi de folos nimănui ; în schimb, mă învinuia întruna de o treabă care, orice s-ar zice, tot e bună la ceva. Unde mai pui că şi văduva trăgea tutun pe nas, dar pas de-i spune ceva, ea cică avea dreptul.

Soră-sa, miss Watson, o fată bătrînă, cu ochelari pe nas şi cam sfrijită, care de cîteva zile venise să stea la ea, m-a încolţit apoi cu un abecedar. M-a canonit aşa cam un ceas, pîn-a potolit-o văduva. Eram la capătul răbdărilor. O oră întreagă după aceea m-am plictisit de moarte,

[1] O legendă a mitologiei biblice povesteşte că Moise, după ce s-a născut, a fost pus într-un coşuleţ căruia i s-a dat drumul pe Nil. Coşuleţul şi copilul au fost găsiţi de fiica faraonului.

simțeam că înnebunesc. Miss Watson mă cicălea mereu : „Huckleberry, ia-ți picioarele de-acolo", „Huckleberry, nu te gheboșa, stai drept". Și după un minut începea iar : „Huckleberry, nu mai căsca și nu te mai întinde așa. De ce nu-ncerci să te porți ca lumea ?"

Cînd a început să-mi vorbească despre iad, i-am spus cinstit că mi-aș dori să fiu acolo. Asta a scos-o din sărite, măcar că n-o spusesem cu răutate. Nu voiam decît să plec — oriunde, numai să plec ; doream o schimbare, de orice fel.

Mi-a zis atunci că nu se cade să vorbesc așa, că ea n-ar fi spus niciodată una ca asta și că, în ce-o privește, va face totul ca să ajungă în rai. Cît despre mine, socotind că nu-i nici o scofală să mă duc într-un loc unde o să vină și ea, m-am hotărît să nu-mi dau silința s-o însoțesc. Firește că nu i-am spus-o, ca să n-o ațîț și mai mult — ar fi făcut gălăgie.

Miss Watson îi tot dădea înainte cu raiul. Așa-i era felul: cînd începea să-i turuie gurița nu era chip s-o oprești. În rai — zicea ea — oamenii n-au altă treabă decît să se plimbe toată ziulica și să cînte la harfă, în vecii vecilor. După părerea mea, nu era cine știe ce pricopseală, însă nu i-am spus nimic. Am întrebat-o numai ce crede : Tom Sawyer ar putea nimeri și el în rai ? „Firește că nu !" mi-a răspuns ea. M-am bucurat din cale-afară : nu de alta, dar voiam să fiu împreună cu Tom.

Miss Watson m-a tot bătut la cap, pîn-am simțit că obosesc și mă apucă stenahoria. În curînd au fost chemați în casă negrii și, după rugăciune, toată lumea s-a dus la culcare. M-am suit în odaia mea, cu un capăt de lumînare în mînă : l-am pus pe masă, m-am așezat pe un scaun lîngă fereastră și am încercat să mă gîndesc la ceva vesel, dar degeaba. Mă simțeam atît de stingher, încît mai c-aș fi vrut să mor. Stelele străluceau și frunzișul copacilor fremăta jalnic. De departe se auzea țipătul unei bufnițe, bocind pesemne vreun mort. P-ormă o ciuvică a început să cîrîie și un cîine să urle, semn că cineva avea să moară. Iar vîntul îmi tot șoptea ceva la ureche și, nepricepînd ce-mi spune, mă treceau fiori reci. Dinspre pădure se auzi apoi zgomotul pe care-l stîrnesc strigoii cînd vor să ne spună ce au pe suflet și nu se pot face înțeleși ; negăsindu-și tihnă în mormînt, sînt nevoiți să bată drumurile și să se tînguie noapte de noapte. Eram atît de abătut și de

înfricoşat, încît tare aş fi vrut să am pe cineva lîngă mine. Curînd, un păianjen începu să mi se cațăre pe umăr ; i-am făcut vînt şi a picat taman în flacăra lumînării. Pînă s-apuc eu să mă mişc, se şi mistuise. Ştiam că e semn rău şi că-mi aduce nenorocire — n-aveam nevoie ca cineva să mi-o spună. Şi m-a cuprins un tremurici, de era cît p-aci să-mi cadă ţoalele de pe mine. M-am sculat şi am ocolit de trei ori scaunul făcindu-mi cruce de fiecare dată. Apoi mi-am legat c-un capăt de aţă o şuviţă de păr, ca să alung vrăjitoarele. Dar nu prea aveam eu încredere în chestia asta. Asemenea vrăji are rost să le faci cînd pierzi o potcoavă găsită, pe care voiai s-o atîrni deasupra uşii, dar n-am auzit încă pe nimeni să spună că în felul ăsta ai putea scăpa de ghinion, după ce-ai omorît un păianjen.

M-am aşezat iar, tremurînd ca varga, şi mi-am scos luleaua. Acum nu era primejdie să afle văduva, fiindcă în toată casa domnea o linişte de mormînt. După nu ştiu cîtă vreme, am auzit cum bate orologiul tîrgului — bang ! bang ! — de douăsprezece ori, apoi s-a lăsat din nou tăcerea, mai adîncă decît înainte. Dar în curînd am auzit trosnind o creangă undeva în desişul copacilor — ceva se mişca pe-acolo. Am stat aşa, fără să clipesc, trăgînd cu urechea. Am deslușit cu greu un mieunat, colo jos. Straşnic ! Am mieunat şi eu încetişor de tot, am stins luminarea şi am sărit de pe fereastră pe acoperişul şopronului. De-acolo m-am lăsat în jos şi m-am strecurat tîrîş printre copaci. Tom Sawyer era, firește, acolo. Mă aştepta.

CAPITOLUL II

Am pornit tiptil spre marginea grădinii văduvei, pe o potecă pierdută printre copaci, aplecîndu-ne ca să nu ne lovim cu capul de crengi. Tocmai cînd treceam prin faţa bucătăriei, m-am împiedicat de o rădăcină şi am căzut cu zgomot. Ne-am ghemuit la pămînt, ţinîndu-ne răsuflarea. Jim, negrul cel mare al domnişoarei Watson, şedea în pragul bucătăriei — îl vedeam bine, fiindcă în spatele lui pîlpîia o lumină. S-a ridicat şi, întinzîndu-şi gîtul, a ascultat cam un minut ; apoi a strigat :

— Cine-acolo ?

A mai tras puțin cu urechea, apoi a pornit tiptil și s-oprit chiar alături de noi. Mai c-am fi putut să-l atingem cu mîna. Am stat așa nu știu cîte minute, fără să zicem nici „pis", și pe deasupra mai eram și lipiți unul de altul. Mă apucase o mîncărime undeva, pe la gleznă, dar nu-ndrăzneam să mă scarpin. Pe urmă a început să mă mănînce urechea, apoi spinarea, tocmai între umeri. Simțeam că mor dacă nu mă scarpin. De-atunci am băgat de seamă de multe ori că dacă te afli într-o societate simandicoasă sau la vreo înmormîntare — sau dacă te duci la culcare cînd nu ți-e somn — va să zică dacă te afli într-un loc unde nu se cuvine să te scarpini, taman atunci te-apucă mîncărimea într-o mie de locuri deodată.

După un timp, Jim spuse :

— Hei, cine-acolo ? Unde ești ? Să-mi sară ochii dacă n-am auzit ceva. Aha, știe Jim ce-i de făcut, șade aici, pîn-aude iar zgomotu'.

Și se așează pe pămînt, alături de noi. Își rezemă spinarea de un trunchi de copac și-și întinse picioarele, mai-mai să m-atingă. Începu să mă mănînce nasul așa de tare, că-mi dădură lacrimile. Dar nici gînd să mă scarpin. Apoi mîncărimea trecu înăuntru și pe dedesubt. Nu mai știam ce să fac ca să stau locului. Cazna asta a ținut vreo șase-șapte minute, dar mie mi s-a părut o veșnicie. Acum mă mînca în vreo unsprezece locuri deodată. Simțeam că nu mai pot să rabd nici o clipă dar m-am hotărît să-ncerc și mi-am încleștat fălcile. Tocmai atunci Jim începu să răsufle greu, apoi să sforăie. Parcă mi s-a luat o piatră de pe inimă !

Tom îmi făcu semn, șuierînd printre dinți, și începurăm să ne tîrîm amîndoi de-a bușilea, cu vreo zece pași mai încolo. Tom se opri și-mi șopti că ar fi nostim să-l legăm pe Jim de copac. Nu eram de aceeași părere : dacă se trezea ? Ar fi făcut tărăboi și atunci s-ar fi băgat de seamă că fugisem de-acasă. După un timp, Tom îmi spuse că n-are destule lumînări și că se duce în bucătărie să mai șterpelească vreo cîteva. I-am zis că n-are rost să încerce — dacă se trezea Jim și venea după noi ? Dar Tom zicea că face să încercăm, așa că ne-am furișat în bucătărie și am pus mîna pe trei lumînări, pentru plata cărora Tom lăsă pe masă un bănuț de cinci cenți. Apoi am ieșit. Mă treceau nădușelile de nerăbdare. Dar ți-ai găsit ca Tom să plece ! Ținea morțiș să se tîrască pînă la locul unde se afla Jim, ca să-i mai joace un renghi. Poate unde eram

singur, iar în jur era atîta liniște, mi s-a părut lungă așteptarea.

Îndată ce Tom s-a întors, am luat-o pe potecă, de-a lungul gardului ce împrejmuia grădina, și încet-încet am ajuns în creștetul dealului povîrnit, peste drum de casă. Tom îmi povesti cum îi scosese pălăria lui Jim și o agățase de o cracă deasupra lui. Jim se mișcase nițel, însă nu se trezise. A doua zi, Jim avea să se laude la toată lumea că fusese fermecat de niște vrăjitoare care-l încălecaseră și cutreieraseră cu el întreg ținutul, aducîndu-l după aceea la loc sub copac și atîrnîndu-i pălăria de o creangă, ca să-i arate cu cine avusese de-a face. După încă o zi, Jim avea să spună că vrăjitoarele i se urcaseră în cîrcă și-l călăriseră pînă hăt-departe, la New Orleans. De la o zi la alta, Jim lungea călătoria, ajungînd cu vremea să spună că vrăjitoarele îl purtaseră prin întreaga lume, că-l sleiseră de puteri și-i învinețiseră spinarea. Jim era atît de mîndru de ce pățise, că nici nu se mai uita la ceilalți negri. Veneau să-i asculte povestea negrii din împrejurimi și nu era altul mai vestit ca el în tot ținutul. Negrii veniți de departe rămîneau cu gura căscată, măsurîndu-l cu privirea din cap pînă-n picioare ca pe nu știu ce minunăție. Negrii ăștia au obiceiul să stea pe întuneric în bucătărie, lîngă focul din vatră, și să sporovăiască despre vrăjitoare. De cîte ori vreunul din ei începea să vorbească, dîndu-și aere că știe tot, Jim îi reteza vorba :

— Hm ! Ce știi tu despre vrăjitoare ?

Iar negrul cu pricina făcea fețe-fețe și trebuia să se așeze undeva, mai în fund.

Jim n-avea să se mai despartă niciodată de bănuțul acela de cinci cenți, pe care și-l legase cu o sforicică în jurul gîtului. Zicea că-i un talisman pe care i-l dăduse diavolul cu mîna lui, spunîndu-i că poate lecui cu el pe oricine și că poate chema vrăjitoarele de cîte ori voia, dacă șoptea vreo două vorbulițe talismanului. Nu spunea însă niciodată care erau vorbulițele. Veneau la el negri din toate colțurile ținutului și-i dăruiau tot ce aveau la ei, numai să le arate bănuțul de cinci cenți. Dar se fereau să-l atingă, știind că însuși diavolul îl ținuse în mînă. De cînd îl văzuse pe diavol și fusese călărit de vrăjitoare, Jim nu mai muncea aproape deloc.

Cînd am ajuns cu Tom pe culmea dealului, ne-am aruncat privirile spre tîrgul din vale, unde clipeau trei-

patru luminițe, pesemne în odăile cu oameni bolnavi. Deasupra noastră strălucea bolta înstelată, iar jos, lîngă tîrg, șerpuia fluviul, lat de vreo milă, grozav de liniștit și măreț. Coborînd dealul, ne-am întîlnit cu Joe Harper, Ben Rogers și alți doi-trei băieți care se ascunseseră în tăbăcăria veche. Am dezlegat o barcă și-am pornit la vale pe fluviu, vreo două mile și jumătate, pînă la știrbitura cea mare din coasta dealului, unde am și tras la mal.

Am intrat într-un pîlc de tufe, unde Tom ne-a pus pe fiecare să jurăm c-o să păstrăm taina, apoi ne-a arătat o văgăună în coasta dealului. Tufișurile erau mai dese acolo. Am aprins luminările și ne-am tîrît pe brînci în văgăună, cale de vreo două sute de metri, pînă am dat de larg. Tom începu să cerceteze locurile de trecere și curînd se vîri sub un perete în care n-ai fi zis că-i vreo crăpătură. Ne-am tîrît după el pînă ce-am ajuns într-un fel de chilioară igrasioasă și rece, unde ne-am și oprit.

— Acum — începu Tom — o să înființăm o bandă de tîlhari și o s-o botezăm „Banda lui Tom Sawyer". Toți cei ce vor să intre în bandă trebuie să depună jurămîntul și să-l semneze cu sîngele lor.

Văzînd că toți vor, Tom scoase din buzunar o foaie de hîrtie pe care scrisese jurămîntul și începu să ni-l citească. Zicea așa — că fiece băiat trebuie să fie credincios bandei și să nu-i dea niciodată în vileag secretele ; că dacă cineva făcea vreun rău unui membru al bandei, oricare alt membru al ei, căruia șeful îi poruncea să-l omoare pe ticălos cu familie cu tot, era dator să se supună, neavînd voie să mănînce, nici să doarmă pînă nu-i ucidea pe toți și nu le cresta pe piept cîte o cruce — semnul bandei. Nici un străin nu putea folosi acest semn, iar dacă îndrăznea să-l folosească, trebuia judecat, și a doua oară — omorît pe loc. Iar dacă vreun membru al bandei trăda secretele ei, trebuia să i se taie gîtul, cadavrul lui urma să fie ars și cenușa — împrăștiată, iar numele trădătorului urma să fie șters de pe listă, cu sînge, și nu mai putea fi pomenit niciodată de către membrii bandei, fiind blestemat și sortit uitării pentru vecie.

Toți băieții spuseră că-i un jurămînt nemaipomenit de frumos și-l întrebară pe Tom dacă-l ticluise singur.

— În parte — răspunse el — iar restul l-am luat din cărțile cu pirați și cu hoți ; orice bandă care se respectă are un jurămînt ca ăsta.

Cîțiva își dădură cu părerea că ar fi bine ca familiile băieților care ar trăda secretele bandei să fie omorîte.

— Bună idee ! încuviință Tom și adause cu plaivazul și prevederea asta.

— Dar ce ne facem cu Huck Finn, că n-are familie ? întrebă Ben Rogers.

— Păi, n-are tată ? zise Tom Sawyer.

— Da, are tată, numai că de la o vreme nu mai e de găsit. Pe vremuri venea beat mort în tăbăcărie și se culca lîngă porci, dar de-un an și ceva n-a mai fost văzut pe-acolo.

Se apucară să despice firul în patru pe chestia asta și erau cît pe-aci să mă scoată din bandă, sub cuvînt că fiecare membru trebuie să aibă o familie sau pe cineva care să poată fi omorît, altminteri n-ar fi drept pentru ceilalți. Tăceau toți, buimăciți, neștiind cum s-o scoată la capăt. Eram gata să plîng, cînd deodată îmi dete în gînd că domnișoara Watson se potrivea de minune : la nevoie, puteau s-o omoare pe ea.

— Da, merge. E-n regulă ! spuseră băieții. Huck poate intra în bandă.

Apoi fiecare își înțepă degetul cu un ac, ca să aibă cu ce iscăli. Mi-am pus și eu pecetea pe hîrtie.

— Și-acum — zise Ben Rogers — să vedem cu ce-o să se îndeletnicească banda noastră ?

— Numai cu jafuri și omoruri — răspunse Tom.

— Dar ce-o să jefuim ? Case, vite sau...

— Fleacuri ! Să furi vite sau alte lucruri de-astea nu e jaf, ci găinărie — spuse Tom Sawyer. Noi nu sîntem găinari, noi trebuie să lucrăm în stil mare. Sîntem tîlhari de drumul mare. Purtăm măști, oprim diligențe și trăsuri pe șosea, omorîm oamenii și le luăm ceasurile și banii.

— E musai să-i omorîm ?

— Firește, e mai bine așa. Unii experți sînt de altă părere, dar îndeobște se zice că-i mai bine să-i omori pe toți, afară de ăia pe care putem să-i aducem în peșteră ca prizonieri, pînă vor fi ransomați [1].

— Ce mai e și asta ?

---

[1] Expresie stîlcită de la cuvîntul francez *rançonner* — a răscumpăra.

— Nu știu. Dar așa se obișnuiește, am citit în cărți. Și se înțelege că trebuie să facem și noi la fel.

— Dar cum putem s-o facem, dacă nu știm despre ce-i vorba ?

— La naiba, nu pricepeți că e obligator ? Nu v-am spus că așa scrie în cărți ? Nu cumva vreți să faceți altfel decît scrie în cărți, ca să-ncurcați lucrurile ?

— E ușor de zis, Tom Sawyer, dar cum naiba să fie ransomați indivizii, dacă nu știm despre ce-i vorba ? Asta aș vrea să știu. Dar tu ce crezi c-ar putea să fie ?

— Habar n-am. Dar s-ar putea să însemne că-i ținem prizonieri pînă mor.

— Așa mai merge, nu e rău. De ce n-ai spus-o din capul locului ? Îi ținem prizonieri pînă ce-i ransomează moartea ; numai că pîn-atunci au să ne otrăvească viața, au să ne pape toată mincarea și-au să încerce mereu să fugă.

— Mai las-o-ncolo, Ben Rogers ! Cum să fugă cînd sînt păziți de un gardian, gata să tragă-n ei la cea mai mică mișcare ?

— Un gardian ? Asta-i prea de tot. Cum adică, cineva să stea aici toată noaptea, fără să-nchidă ochii, ca să-i păzească ? Ce tîmpenie ! N-ar fi mai bine să pună careva mîna pe-un ciomag și să-i ransomeze de cum sosesc ?

— Nu, fiindcă asta nu-i scris nicăieri. Ascultă, Ben Rogers, ai de gînd să faci cum scrie la carte, ori ba ? Ce, îți închipui că ăia care au scris cărțile nu știu ce-i bine și ce nu-i bine să faci ? Nu cumva crezi că poți să-i înveți tu ? Te-nșeli. Nu, amice, o să-i ransomăm cum scrie la carte.

— Bine, fie. Dar eu, unul, zic că-i o neghiobie. Ia spune, omorîm și femeile ?

— Ascultă, Ben Rogers, de-aș fi ageamiu ca tine, aș tăcea chitic. Să omori femeile ? Ce idee ! Nimeni n-a văzut în cărți una ca asta. Le aduci în peșteră și te porți cuviincios cu ele. Și încetul cu încetul le cazi cu tronc, și ele nu vor să se mai întoarcă acasă.

— Dacă așa stau lucrurile, nu mai am nimic de zis, dar să știi că mare brînză nu e. În curînd peștera noastră o să geamă de femei și de tot felul de tipi care așteaptă să fie ransomați, iar pentru noi, tîlharii, nici n-o să mai fie loc. Dar dă-i înainte. Eu am isprăvit.

În vremea asta, prichindelul de Tommy Barnes adormise. Cînd îl treziră, era așa de speriat, încît începu să

bîzîie, spunînd că vrea acasă la mămica şi că s-a săturat de hoţie.

Începură să-l ia în băşcălie, strigîndu-i : „Sugaciule !" De necaz, piciul ne ameninţă că o să dea pe faţă toate secretele, dar Tom îi dărui cinci cenţi ca să-şi ţină gura. Dup-aceea ne spuse că e timpul să plecăm şi că săptămîna viitoare o să ne întîlnim din nou, ca să jefuim şi să omorîm niscaiva oameni.

Ben Rogers spuse că nu poate pleca de-acasă decît duminica, aşa că ar fi mai bine să începem duminica viitoare. Toţi ceilalţi fură de părere că nu se cade să săvîrşim asemenea isprăvi duminica. Chestia era lămurită. A rămas stabilit să ne întîlnim cît mai curînd ca să hotărîm o zi. Apoi, după ce l-am ales pe Tom Sawyer căpitan şi pe Joe Harper aghiotant al bandei, am plecat acasă.

M-am căţărat pe acoperişul şopronului şi m-am strecurat pe fereastră în camera mea, tocmai cînd se lumina de ziuă. Hainele mele nou-nouţe erau slinoase şi pline de noroi. Iar eu eram mort de oboseală.

CAPITOLUL III

A doua zi dimineaţă, domnişoara Watson mi-a tras o săpuneală straşnică din pricină că-mi murdărisem hainele ; văduva însă nu m-a mustruluit, ci mi le-a curăţat de noroi şi de pete. Părea aşa de amărîtă, că mi-am pus în gînd să mă port ca un mieluşel cîtăva vreme, dac-oi putea. Apoi domnişoara Watson m-a luat în iatacul ei şi a-nceput să se roage, dar îşi răcea gura de pomană. Zicea că dacă am să mă rog în fiecare zi, au să mi se împlinească toate dorinţele.

Ţi-ai găsit ! Am încercat eu, nu-i vorbă, şi odată m-am ales cu o undiţă, numai că era fără cîrlige. N-aveam ce face cu ea fără cîrlige, aşa că am încercat de vreo trei-patru ori să cer cîrlige, dar degeaba, nu căpătam nimic. Într-o bună zi, am rugat-o pe domnişoara Watson să încerce ea pentru mine. Mi-a răspuns că-s un nătărău. Nu mi-a zis niciodată de ce şi nici acum nu-s dumerit.

Odată m-am dus în pădure şi mi-am bătut capul să pricep cum devine cazul. Dacă un om — îmi ziceam —

poate primi orice ar cere într-o rugăciune, atunci de ce nu-şi recapătă diaconul Winn banii pierduţi cu porcii pe care i-a cumpărat ? De ce văduva nu-şi primeşte înapoi tabachera de argint ce i-a fost furată ? De ce domnişoara Watson nu pune pic de carne pe ea ? Nu — mi-am zis eu — toate astea-s mofturi.

M-am dus s-o întreb pe văduvă, care m-a lămurit că prin rugăciune se pot căpăta „daruri spirituale". Văzînd că nu pricep despre ce-i vorba, mi-a spus că trebuie să ajut pe alţii şi să am mereu grijă de ei, fără să mă gîndesc nici o clipă la mine. Printre „alţii" se numără firește şi domnişoara Watson, îmi ziceam eu.

M-am dus din nou în pădure şi iar mi-am sfredelit creierii ceasuri în şir, dar degeaba, nu vedeam nici un folos pentru mine, ci doar pentru alţii. Pîn' la urmă m-am hotărît să nu-mi mai bat capul şi să-mi văd de-ale mele ca şi mai-nainte.

Din cînd în cînd, văduva mă lua deoparte şi-mi vorbea despre pronia cerească, aşa de frumos, că-mi lăsa gura apă. Dar a doua zi, domnişoara Watson îşi vîra nasul şi strica toată treaba. Am ajuns să cred că or fi fiind două pronii ; un nepricopsit ar avea un noroc grozav cu pronia văduvei, dar ar fi vai de viaţa lui dac-ar încăpea pe mîna proniei domnişoarei Watson.

După multă chibzuială, mi-am zis că n-ar fi rău să fiu ocrotit de pronia văduvei — cu voia ei, bineînţeles. Mă întrebam însă ce folos ar trage pronia asta de pe urma unuia atît de neştiutor şi de necioplit ca mine.

Babacu' nu se arătase de peste un an şi nu-i duceam deloc dorul, ba chiar mă simţeam destul de bine fără el. Nu mai voiam să-l văd. De cîte ori era treaz şi se-ntîmpla să pună gheara pe mine, mă cotonogea. De aceea mă obişnuisem să fug în pădure cînd îl ştiam prin preajmă. Cam pe vremea aceea oamenii povesteau că se înecase în fluviu, cu vreo douăsprezece mile mai sus de tîrguşor. Cel puţin aşa zicea lumea. Cică înecatul era de-un stat cu el, purta nişte zdrenţe şi avea un păr lung-lung, taman ca babacu'. Dar faţa i-era de nerecunoscut, fiindcă stătuse prea mult în apă, încît nici nu mai aducea cu o faţă omenească. Lumea spunea că plutise pe spate. Îl scoseseră din apă şi-l îngropaseră pe mal. Dar n-am avut parte de liniște prea multă vreme, fiindcă ştiam că un bărbat mort nu pluteşte pe spate, ci pe burtă. Eram sigur că nu fusese

babacu', ci o femeie îmbrăcată în straie bărbăteşti. Şi iar m-a îmboldit teama, gîndindu-mă că bătrînul o să se-ntoarcă într-o bună zi, cu toate că tare-aş fi vrut să nu mai vină.

Vreme de o lună ne-am tot jucat de-a tîlharii, apoi m-am lăsat păgubaş, şi ceilalţi la fel. Nu jefuisem şi nici nu omorîsem pe nimeni, ne lăudam numai. Cînd şi cînd o zbugheam din pădure şi dădeam năvală asupra porcarilor sau asupra precupeţelor care-şi duceau zarzavaturile la piaţă, dar n-am capturat niciodată nimic. Tom Sawyer zicea că porcii-s „lingouri", iar napii şi celelalte legume — „juvaeruri". Ne întorceam la peşteră şi pălăvrăgeam despre isprăvile noastre, despre oamenii pe care-i omorîsem sau îi însemnasem cu pecetea bandei. Eu unul nu vedeam nici un folos în toate astea. Într-o zi, Tom trimise un băiat să alerge prin tîrg cu un ciomag aprins — zicea că-i un „slogan" [1] (era semnalul de adunare a bandei). Apoi ne înştiinţă că iscoadele ii aduseseră în taină vestea că a doua zi un mare convoi de negustători spanioli şi bogătaşi arabi, avînd o încărcătură de diamante, va poposi în valea de lîngă peşteră, împreună cu două sute de elefanţi, şase sute de cămile şi peste o mie de catîri, şi cu o escortă de numai patru sute de soldaţi. Zicea că o să facem o „ambuscadă" [2], că o să-i omorîm pe toţi şi că o să-i prădăm.

Tom ne porunci să ne lustruim săbiile şi puştile şi să fim gata. Aşa era Tom : nu s-ar fi încumetat să prade nici măcar un car cu napi, dar ţinea morţiş să aibă săbiile şi puştile curăţate pentru atac, cu toate că nu erau decît nişte biete ciomege şi cozi de mătură. Puteai să le freci pînă-ţi ieşea sufletul, că tot nu erau bune de nimic ; doar să faci focul cu ele !

Eu ştiam că nu putem veni de hac unei asemenea armate de spanioli şi arabi, dar voiam să văd cămilele şi elefanţii, aşa încît sîmbătă, a doua zi, am fost la postul meu, în „ambuscadă".

Cînd am auzit comanda, ne-am năpustit din pădure şi-am coborît în fugă povîrnişul. Şi ce să vezi ? Nici picior

[1] De fapt, în limba engleză cuvîntul înseamnă strigăt de luptă, lozincă.

[2] Acţiune de luptă executată prin surprindere, cu efective mici.

de spaniol, de arab, de cămilă sau de elefant. Nu erau decît niște elevi de la școala de duminică în excursie, și încă niște elevi din clasa I-a. I-am pus pe fugă și i-am urmărit pînă la peșteră, dar n-am capturat decît niște gogoși și puțin magiun.

Ben Rogers, mai norocos, a pus mîna pe o păpușă de cîrpă, iar Joe Harper pe o carte de rugăciuni și pe un abecedar. S-a ivit însă dascălul și ne-a silit s-o luăm la goană și să lăsăm baltă toată prada. N-am văzut nici urmă de diamante, dar cînd i-am cerut socoteală lui Tom Sawyer, mi-a răspuns că erau acolo sumedenie de diamante, precum și arabi, elefanți și cîte și mai cîte.

— Atunci — zic eu — de ce nu le-am putut vedea și noi ?

— Dacă n-ai fi atît de ageamiu — mi-a spus el — și ai fi citit cartea *Don Quijote*, ai fi știut fără să mă mai întrebi.

Toate astea — zicea el — sînt roadele magiei. Cică ar fi fost acolo sute de soldați, și elefanți, și comori, și așa mai departe ; dar dușmanii noștri, pe care-i numea magicieni, prefăcuseră toate astea, numai din răutate, într-o excursie de elevi ai unei școli de duminică.

— Bine, fie — i-am zis eu — dar ce ne-mpiedica să-i atacăm pe magicieni ?

— Ești un prost, mă repezi el. Nu știi că un magician poate chema o sumedenie de spiriduși care te-ar face praf cît ai bate din palme ? Spiridușii sînt înalți ca niște copaci și groși cît niște biserici.

— Bine, bine — am stăruit eu — dar ce-ar fi dacă am chema și noi în ajutor niște spiriduși ? Oare n-am putea să-i snopim pe ăilalți ?

— De unde să faci rost de ei ?

— Nu știu. Da' ăia cum fac rost ?

— Ăia freacă o lampă veche de cositor sau un belciug de fier, și atunci spiridușii vin repede-repede, învăluiți într-un nor de fum cu tunete și fulgere, și fac tot ce li se poruncește. Pentru ei e floare la ureche să smulgă un turn și să-l trîntească în capul unui director de școală de duminică sau în capul mai știu eu cui.

— Și cine-i pune așa pe roate ?

— Cum cine ? Al care freacă lampa sau belciugul. Spiridușii îl ascultă orbește și trebuie să-i îndeplinească

toate poruncile. Dacă le spune să clădească din diamante un palat lung de patruzeci de mile şi să-l umple cu gumă de mestecat sau mai ştiu eu ce, şi să-i aducă pe fiica împăratului Chinei ca să se însoare cu ea, spiriduşii n-au încotro şi-i îndeplinesc porunca pîn-a doua zi, înainte de răsăritul soarelui. Şi în afară de asta, trebuie să care palatul în orice loc din ţară ar dori stăpînul lor. Acum ai priceput ?

— Eu cred că-s nişte zevzeci că nu-şi păstrează palatul, în loc să umble ca nebunii cu el în circă. Pe legea mea, dac-aş fi în locul lor, l-aş lăsa să crape pe al de-ar încerca să mă scoată din rosturile mele, frecînd o rablă de lampă.

— Ce tot vorbeşti, Huck Finn ? Nu pricepi că vrînd-nevrînd ai fi silit să vii, dacă magicianul freacă lampa ?

— Ce ? Să mă sileacă pe mine, care-s înalt cît un pom şi gros cît o biserică ? Ei bine, să zicem c-aş veni, dar l-aş sili eu să vadă stele verzi !

— Prostii ! Ţie degeaba-ţi vorbeşte omu', Huck. Eşti un nătărău. Habar n-ai de nimic.

M-am gîndit două-trei zile la afacerea asta şi-n cele din urmă m-am hotărît să văz cu ochii mei dacă e ceva serios sau nu. Am făcut rost de o lampă veche de cositor şi de un belciug de fier, m-am dus cu ele în pădure şi le-am frecat şi răsfrecat, pînă mi-a ieşit sufletul, zicîndu-mi că-mi voi clădi un palat şi-l voi vinde. Dar degeaba, nu s-a arătat nici un duh. Atunci mi-am dat seama că toată chestia era doar o minciună de-a lui Tom Sawyer. Poate că-n mintea lui arabii şi elefanţii trăiau aievea. Eu, unul, nu văzusem însă decît nişte elevi de la şcoala de duminică.

CAPITOLUL IV

Ei, şi-aşa trecură vreo trei-patru luni. Acum, iarna era în toi. În tot acest răstimp m-am dus în fiece zi la şcoală, şi ajunsesem să cunosc buchiile, să citesc şi să scriu niteluş, ba chiar ştiam pe dinafară tabla înmulţirii pînă la

şase ori şapte treizeci şi cinci. Cred că n-aş fi în stare niciodată să merg mai departe chiar de-ar fi să trăiesc o veşnicie. Nu prea se lipeşte aritmetica de mine.

La început nu puteam suferi şcoala, dar cu vremea m-am obişnuit. De cite ori mă simţeam obosit peste măsură, trăgeam la fit, iar bătaia pe care o încasam a doua zi îmi făcea bine şi mă înviora. Aşa încît, cu cît mă duceam mai des la şcoală, cu atît mi se părea mai uşor. Începusem chiar să mă obişnuiesc cu felul de a fi al văduvei, care nu mă mai scotea din sărite. Ce mă sîciia mai mult era că trebuia să locuiesc într-o casă şi să dorm într-un pat, dar înainte de a se fi răcit vremea, o tuleam din cînd în cînd de-acasă şi dormeam în pădure, aşa, ca să mă mai odihnesc şi eu oleacă.

Vechile apucături îmi plăceau mai mult, se-nţelege, dar începusem să prind gust şi pentru cele noi, aşa, puţintel. Văduva zicea că merg încet, dar sigur, pe calea cea bună şi că nu-i mai e ruşine cu mine.

Într-o dimineaţă, la prînzişor, mi s-a întîmplat să răstorn solniţa. Am întins iute mîna după niţică sare ca s-o arunc peste umărul stîng, pentru a alunga piaza rea, dar domnişoara Watson mi-a luat-o înainte şi m-a apucat de braţ, zicîndu-mi :

— Lasă mîna, Huckleberry, neîndemînaticule !

Văduva a pus o vorbă bună pentru mine, dar eram sigur că asta nu-i destul ca să alunge nenorocul. După-masă am plecat necăjit şi speriat, întrebîndu-mă ce-o să mi se întîmple şi cînd anume. Te poţi feri de unele nenorociri, dar nu de o nenorocire ca asta. Aşa că n-am mai încercat nimic şi-am umblat de colo pînă colo, cătrănit şi cu ochii la pîndă.

M-am dus în grădina din faţa casei şi m-am căţărat pe pîrleazul gardului ăl mare de uluci. Pămîntul era acoperit cu un pospai de zăpadă proaspătă, în care se zăreau urme de paşi. Veneau dinspre pietrărie şi se opreau puţin în dreptul pîrleazului, apoi treceau de-a lungul gardului. Curios lucru că drumeţul nu intrase, după ce se învîrtise atîta prin faţa pîrleazului. Nu puteam pricepe de ce. Mă gîndeam să mă iau după urmele paşilor, dar m-am oprit să le cercetez mai întîi. La început n-am băgat de seamă nimic, însă curînd am desluşit în călcătura piciorului stîng o cruce făcută de nişte ţinte mari, pesemne ca s-alunge diavolii.

În clipa următoare, coboram în fugă dealul. Mă uitam din cînd în cînd înapoi, dar n-am văzut pe nimeni. Şi-aşa, într-un suflet, am ajuns la judele Thatcher.

— Ce-i cu tine, băiete — îmi spuse el — ce gîfîi aşa ? Ai venit să-ţi încasezi dobînda ?

— Nu, dom'le... Da' ce, am ceva de luat ?

— Sigur că da, aseară ţi-a sosit dobînda pe jumătate de an, peste o sută cincizeci de dolari. O adevărată avere pentru tine. N-ar strica să ţi-i pun laolaltă cu ceilalţi şase mii de dolari, altminteri îi cheltuieşti.

— Nu, domnule — îi spun eu — nu vreau să-i cheltuiesc. Nu vreau să-i iau nici pe ăştia, nici pe ceilalţi şase mii. Vreau să-i luaţi dumneavoastră, vi-i dau pe toţi.

Judele păru uimit. Se vedea că nu pricepe nimic.

— Adică, ce vrei să spui, băiete ?

— Nu mă întrebaţi, vă rog. Aşa-i că-i luaţi ?

— Bine, dar nu pricep. Ce s-a întîmplat ?

— Vă rog, luaţi-i şi nu mă mai întrebaţi nimic, nu mă siliţi să vă spun minciuni.

Se gîndi un pic, apoi rosti :

— Aha, mi se pare c-am ghicit. Vrei să-mi vinzi averea ta, nu să mi-o dai. Asta e.

Mîzgăli ceva pe o hîrtie, reciti ce scrisese şi-mi spuse :

— Uite, am scris „în compensaţie". Asta înseamnă că ţi-am cumpărat totul şi ţi-am achitat. Uite un dolar pentru tine. Şi acum iscăleşte.

Am iscălit şi am plecat.

Jim, negrul domnişoarei Watson, avea un ghemotoc de păr, mare cît un pumn, care fusese scos din al patrulea burdăhan al unui bou. Cu ghemotocul ăsta Jim făcea farmece. Spunea că înăuntrul lui ar sălăşlui un duh atotştiutor. În seara aceea m-am dus la el şi i-am spus că babacu' se întorsese din nou, îi văzusem urmele paşilor pe zăpadă. Voiam să aflu ce-avea de gînd şi cît timp va rămîne. Jim scoase ghemotocul şi-i şopti ceva, apoi îl aruncă pe podea. Ghemotocul căzu ca o piatră, fără să se rostogolească mai mult de-o palmă. Jim mai încercă o dată şi înc-o dată — dar în zadar. Atunci îngenunche, îşi lipi urechea de ghemotoc şi ascultă. Degeaba. Cică

ghemotocul nu voia să vorbească. Uneori — mă lămuri el — nu scotea o vorbă dacă nu-i dădeai bani. I-am spus atunci că am un firfiric vechi şi calp, care n-avea nici un preţ, fiindcă sub argint se vedea arama — şi chiar şi aşa nu l-ar fi primit nimeni : era atît de lustruit, că părea unsuros şi asta-l dădea de gol. (N-aveam de gînd să-i spun nimic despre dolarul pe care mi-l dăduse judecătorul.) Nu-i cine ştie ce — i-am zis — dar poate că ghemotocul n-o să bage de seamă şi o să-l primească Jim mirosi bănuţul, îl muşcă, îl frecă şi-mi spuse că va face aşa fel încît ghemotocul să creadă că-i bun.

O să ia un cartof de Irlanda, o să-l despice şi-o să vîre bănuţul înăuntru, lăsîndu-l acolo toată noaptea. A doua zi dimineaţa n-o să i se mai vadă arama şi n-o să mai fie unsuros, aşa că l-ar primi oricare om din tîrg, darămite o mîngîe de păr. Ştiam şi eu şmecheria cu cartoful, dar o uitasem.

Jim puse bănuţul sub mingea de păr, îngenunche şi ascultă din nou. De data asta — îmi zise el — mingea e-n toane bune, şi dacă vreau, o să-mi ghicească tot viitorul.

— Dă-i înainte ! îl îndemnai eu.

Mingea îi vorbi lui Jim, iar Jim îmi spuse totul mie :

— Taică-tu', bătrînu', încă nu ştie ce vrea, acu' îi vine să plece, acu' vrea să rămînă. Al mai bun lucru-i să stai liniştit şi să-l laşi pe bătrîn să facă ce vrea. Deasupra lui zboară doi îngeri : unu-i alb, altu' negru. Albu-l îndeamnă să facă bine o ţîră, dar p-ormă vine negru' şi strică tot. Nimeni nu poate şti care înger o să-nvingă pîn' la urmă ; cu tine însă totu-i cît se poate de bine. Te aşteaptă multe necazuri, dar şi multe bucurii în viaţă. Ai să suferi de cîteva ori, şi-ai să cazi şi la pat, dar ai să te scoli sănătos. Prin viaţa ta trec două fete. Una-i bălaie, alta-i oacheşă. Una-i bogată, ailaltă săracă. Tu o iei de nevastă mai întîi pe aia săracă, apoi pe aia bogată. Ai grijă să te fereşti de apă cît se poate mai mult. Şi fii cu ochii-n patru, fiindcă ţi-e scris să mori spînzurat.

Cînd în noaptea aceea m-am suit în odaia mea şi am aprins lumînarea, la lumina ei l-am zărit pe babacu' în carne şi oase !

CAPITOLUL V

Închisesem ușa. Întorcînd capul, l-am zărit.

De cînd mă știu mi-a fost frică de el, atît de zdravăn mă bătea. Și-acum mi-era teamă, dar într-o clipă m-am dumerit că n-aveam de ce ; la-nceput, parcă mi s-a tăiat răsuflarea, văzîndu-l acolo pe neașteptate, dar după a dintîi tresărire, ca să zic așa, mi-am dat seama că de data asta spaima mea n-avea nici un temei.

Babacu' era om la aproape cincizeci de ani — și-și arăta vîrsta. Chica lui încîlcită și slinoasă îi atîrna pe frunte, încît îi puteai vedea printre șuvițe, ca printr-un frunziș, ochii strălucitori. Avea un păr negru, fără nici un fir cărunt, la fel ca și perciunii lui lungi și încîlciți. Obrajii — atît cît i se vedeau — n-aveau nici o culoare. Erau albi, de un alb nefiresc care te înfiora, de ți se încrîncena carnea pe tine, un alb de broască, de burtă de pește, iar în loc de haine, purta niște flenduri.

Ședea picior peste picior și prin gheata ruptă a celui de deasupra i se vedeau două degete pe care și le mișca din cînd în cînd. Pălăria-i zăcea pe podea — o pălărie veche, neagră, cu fundul scobit ca un capac.

Stăteam și mă uitam la el. Mă privea și el, de pe scaunul nițeluș aplecat, pe care ședea.

Punînd lumînarea pe masă, am băgat de seamă că geamul era deschis. Sărise desigur pe fereastră, de pe acoperișul șopronului. După ce mă măsură bine din tălpi pînă-n creștet îmi spuse :

— Haine scrobite, ai ? Crezi că ești cineva, ai ?

— Poate că sînt, poate că nu.

— Lasă gura ! De cînd am plecat, ai strîns ceva podoabe pe tine, dar te pun eu cu botul pe labe, fii pe pace. Se zice că ai și iducație, știi să scrii, să citești... Acu' ți-oi fi închipuind că ești mai dihai ca tac-tu, fiindcă el nu știe, ai ? Las' că-ți scot eu gărgăunii din cap ! Cin' ți-a dat voie să te ții de toate mofturile astea ? Cin' ți-a spus că-s de nasul tău ?

— Văduva. Ea mi-a spus.

— Văduva ? Ai ? Și cine i-a zis văduvei că poate să-și vîre nasu' unde nu-i fierbe oala ?

— Nu i-a zis nimeni nimic.

— Las' c-o învăț eu minte. Ascultă, bă, să te lași de școala aia. Le-arăt eu lor să mai învețe un golan să-și dea aere față de tac-său și să facă pe grozavul cu el. Să nu te mai prind că-ți pierzi vremea la școala aia, că-ți pun pielea pe băț. Mă-ta nu știa să citească și nici să scrie. La fel tot neamul tău. Și eu tot așa. Numai tu te-ai găsit mai cu moț. Cu mine nu-ți merge, auzi tu ? Hei, ia deschide cartea, să te-aud și eu ce știi !

Am luat o carte și am început să citesc o istorie despre generalul Washington [1] și despre război. După cîteva clipe, babacu' îmi smulse cartea din mînă și-o azvîrli cît colo.

— Văz că știi să citești. Nu-mi venea să cred cînd mi-ai spus. Ascultă acu' ! Să te lași de farafastîcurile astea ! Nu-ți mai dau voie. Să știi că sînt cu ochii pe tine, bobocule, și dacă te mai prind pe la școală, te bat de te rup. Te pomenești că mai ajungi și bisericos. Halal de așa fiu !

Apoi, luînd de pe masă o poză albastră și galbenă înfățișînd niște vaci și un păstor, se burzului :

— Asta ce mai e ?

— Mi-au dat-o la școală, fiindcă mi-am învățat bine lecțiile.

O rupse în bucăți și-mi spuse :

— O să-ți dau eu ceva mai bun, o bătaie soră cu moartea.

Mai bombăni așa cîteva clipe, apoi rosti :

— Ești ditamai domnișorul, ai ? Ia te uită... pat, cearșafuri, oglindă, covoraș pe podea, și tac-tu trebuie să doarmă cu porcii în tăbăcărie. Halal de așa fiu ! Dar lasă, n-avea tu grijă, te lecuiesc eu de fumurile astea, ți le scot eu din cap. Ți s-a dus buhu că ești bogat. Așa-i ? Ia zi-mi și mie cum devine cazu' ?

— Minte cin' ți-a spus.

— Ascultă, bă, ai grijă cum vorbești cu tac-tu. Destul am răbdat, nu mă ațița. De două zile de cînd umblu prin tîrg, n-aud alta decît că ești bogat. Același lucru l-am auzit și pîn părțile din josul fluviului. De-aia am venit. Să-mi dai mîine banii, am nevoie de ei.

[1] Conducător al armatelor americane în timpul războiului pentru independență. După încheierea războiului, a fost ales primul președinte al Statelor Unite, între 1789 și 1797.

— N-am nici un ban.

— Minți ! Sînt la judele Thatcher. Du-te și ia-i, îmi trebuie !

— N-am nici un ban, zău. Întreabă-l și pe judele Thatcher, o să-ți spună la fel.

— Bine, o să mă duc eu să-i cer. Îl fac eu să mi-i dea, nu te teme ! Ia zi, cîți bani ai în buzunar ? Dă-i încoa' !

— N-am decît un dolar, dar îmi trebuie să...

— Nu mă privește pentru ce-ți trebuie, dă-l încoa' !

Îl luă și-l mușcă, să vadă dacă nu era fals, apoi îmi spuse că se duce în tîrg să cumpere niște rachiu — cică nu băuse toată ziua. Cînd ajunse pe acoperișul șopronului, își vîrî din nou capul pe fereastră și-ncepu să mă-njure că-s fandosit și-ncerc să fiu mai breaz ca el. Și cînd credeam că plecase, își băgă iar capul pe fereastră, ca să-mi zică să nu uit ce-mi spusese despre școală — că-mi arată el mie dacă nu mă las de ea.

A doua zi se duse, beat-turtă, la judele Thatcher și se răți la el, încercînd să-i stoarcă banii. Neizbutind, se jură c-o să-l dea în judecată.

Judele Thatcher și văduva cerură tribunalului să mă scoată de sub aripa lui babacu' și să mă dea în grija unuia din ei. Dar cum judecătorul abia venise în localitate și nu-l cunoștea pe babacu', hotărî că tribunalul nu are căderea să se amestece în asemenea treburi și că, pe cît se poate, familiile nu trebuie despărțite ; în ce-l privește — zicea el — n-ar vrea să smulgă un copil de lîngă tatăl său.

Judele Thatcher și văduva n-au mai avut încotro și s-au lăsat păgubași.

Bătrînul s-a bucurat de n-a mai putut și mi-a zis că mă învinețește în bătăi dacă nu-i fac rost de ceva gologani. Am împrumutat trei dolari de la judele Thatcher, iar babacu' i-a băut și a umblat apoi prin tot tîrgul cîntînd, înjurînd de mama focului și bătînd darabana într-o tingire, pînă pe la miezul nopții. L-au prins și l-au băgat la răcoare, iar a doua zi l-au adus la tribunal, unde-a fost osîndit la o săptămînă închisoare.

El însă zicea că-i mulțumit, fiindcă-i stăpîn pe fi-su, și că o să-i arate el lui.

Cînd ieși din pușcărie, judecătorul ăl nou îi făgădui c-o să facă om din el. Îl chemă la el acasă, îi dădu haine

noi şi curate şi-l aşează la masă laolaltă cu familia lui, dimineaţa, la prînz şi seara. Parcă era pîinea lui Dumnezeu, nu altceva. În prima zi, după cină, îl luă deoparte şi-i vorbi despre cumpătare şi alte asemenea lucruri, pînă ce lui babacu' îi dădură lacrimile şi începu să spună că fusese cu adevărat un ticălos şi-şi irosise viaţa, dar că de-aci înainte o să-nceapă o viaţă nouă şi-o să ajungă un om de care n-o să-i mai fie nimănui ruşine, dacă judecătorul o să-l ajute şi n-o să-l dispreţuiască. Judecătorul îi răspunse că l-ar pupa pentru vorbele astea, şi începu să bîzîie şi el, şi nevastă-sa. Babacu' le mai spuse că a fost toată viaţa un neînţeles, iar judecătorul îl crezu pe cuvînt.

— Un om decăzut ca mine — adăugă bătrînul — are nevoie de înţelegerea semenilor săi.

Judecătorul zise : „Aşa e !" şi iarăşi izbucniră în plîns. Înainte de a se duce la culcare, bătrînul se ridică şi le întinse mîna, spunînd :

— Uitaţi-vă la mîna asta, domnilor şi doamnelor, strîngeţi-o în mîinile voastre ! A fost cîndva mîna unui porc, dar acum nu mai e, acum e mîna unui om care a început o viaţă nouă şi care mai bine moare decît să dea înapoi. Ţineţi minte cuvintele astea, nu uitaţi că eu le-am rostit. Acum e o mînă curată. Strîngeţi-o fără frică !

Îi strînseră mîna şi plînseră apoi în cor. Ba, nevasta judecătorului i-o şi sărută. Dup-aceea, bătrînul iscăli un jurămînt — mai bine-zis, puse degetul. Judecătorul spuse că era cel mai înălţător moment din cîte trăise, sau ceva asemănător. Apoi îl băgară pe babacu' într-o încăpere frumoasă, pe care o ţineau pentru oaspeţi. Dar în toiul nopţii, bătrînului i se făcu o sete grozavă, ieşi pe acoperiş şi se lăsă jos pe un stîlp.

Ajuns în tîrg, îşi schimbă ţoalele noi pentru o vadră de vin, apoi se întoarse şi petrecu o noapte de pomină. Spre ziuă ieşi din nou, beat ca un lăutar, alunecă de pe acoperiş şi-şi rupse braţul stîng în două locuri. Îl găsiră aproape ţeapăn, în zorii zilei. Iar cînd deschiseră uşa camerei de oaspeţi, trebuiră să facă sondaje, înainte de a putea naviga prin ea.

Judecătorului i-a cam sărit mustarul. Zicea că bătrînul poate fi îndreptat cel mult cu un glonte de puşcă, dar nu altminteri.

CAPITOLUL VI

În curînd bătrînul se puse iarăşi pe picioare şi începu să alerge pe la tribunal, ca să-l silească pe judele Thatcher să-i dea banii. Se ţinu şi de mine, văzînd că nu mă las de şcoală. De vreo două ori izbuti să mă-nhaţe şi mă bătu măr. Cu toate astea, m-am dus mai departe la şcoală, ocolindu-l sau luînd-o la goană cînd îl zăream. Înainte nu prea-mi plăcuse să mă duc la şcoală, dar acum ţineam morţiş să mă duc, ca să-i fac în necaz tatii.

Procesul ăla era o poveste lungă, părea că n-au să-l mai urnească niciodată. De aceea, din cînd în cînd împrumutam doi-trei dolari de la judele Thatcher şi-i dădeam lui babacu', ca să nu mă bată. De cîte ori punea mîna pe bani se-mbăta, şi de cîte ori se-mbăta făcea tărăboi prin tîrg. Şi de cîte ori făcea tărăboi era băgat la răcoare... Viaţa asta i se potrivea de minune, parcă era anume croită pentru el.

De la o vreme însă începuse să se ţină scai de văduvă, încît, într-o bună zi, ea îi spuse că, dacă nu se astîmpără, o să fie vai şi amar de el. Scos din sărite, babacu' îi răspunse c-o să-i arate el cine-i stăpînul lui Huck Finn. Şi într-o zi, în primăvară, mă pîndi, puse mîna pe mine şi mă duse cu barca vreo trei mile în susul apei, trecînd pe celălalt mal, dinspre Illinois, într-un loc împădurit şi pustiu, unde nu se afla decît o colibă veche de lemn, împrejmuită de copaci atît de deşi, încît, dacă nu ştiai unde e, nu dădeai de ea.

Stătea mai tot timpul cu mine, aşa că nu mi se ivea nici cel mai mic prilej s-o şterg de-acolo. Locuiam amîndoi în coliba aia, iar noaptea babacu' încuia întotdeauna uşa şi-şi punea cheia sub cap. Avea o puşcă, pe care cred c-o furase ; trăiam din pescuit şi vînat. Uneori mă încuia şi se ducea pînă la debarcader — cu vreo trei mile mai jos. Era acolo o dugheană, unde în schimbul peştelui şi vînatului căpăta rachiu. Îl aducea acasă ; se-mbăta şi, cînd era cu chef, mă snopea în bătăi.

Nu după multă vreme ţăduva află unde sînt şi trimise un om de-al ei să mă scape. Babacu' însă îl puse pe fugă cu puşca. Cam pe vremea aceea începusem să mă obişnuiesc cu noua mea viaţă şi chiar îmi plăcea, bineînţeles în afară de bătăi. Trîndăveam toată ziulica şi era

tare bine. Stăteam cu burta la soare, fumam tabac, pescuiam și nimeni nu mă silea să citesc sau să învăț. Așa trecură două luni, dacă nu și mai mult. Hainele de pe mine erau ferfeniță și pline de jeg. Nu puteam pricepe cum dracu' de-mi plăcuse atîta în casa văduvei, unde trebuia să mă spăl, să mănînc din farfurie, să mă pieptăn, să mă duc la culcare și să mă scol la ore fixe, să stau toată vremea cu nasul în carte și, colac peste pupăză, să mai îndur și sîciielile domnișoarei Watson. N-aș mai fi vrut să mă-ntorc niciodată acolo. În casa văduvei încetasem să înjur din pricină că ei nu-i plăcea. Dar acum înjuram ca la ușa cortului — babacu' n-avea nimic împotrivă. Ce mai tura-vura, trăiam binișor în pădurea aceea.

Cu vremea însă, babacu' se învățase să pună cam prea des mîna pe bîtă, așa că nu mai puteam răbda. Eram numai vînătăi. Afară de asta, obișnuia să plece mereu, lăsîndu-mă închis în colibă. Odată m-a încuiat înăuntru și a lipsit vreo trei zile. Mi-a fost grozav de urît. Credeam că s-a înecat și că n-o să mai ies niciodată de-acolo. Gîndul ăsta mă îngrozea. Mă hotărîi să caut un mijloc de evadare. Mai încercasem eu de multe ori să ies din colibă, dar degeaba. Prin ferestruica aia strîmtă n-ar fi putut trece nici măcar un cîine, iar hornul era prea îngust ca să mă pot cățăra prin el. Ușa era făcută din blăni groase de stejar. Babacu' avea întotdeauna grijă ca în lipsa lui să nu lase înăuntru vreun cuțit sau ceva asemănător. Cercetasem de sute de ori încăperea, tot n-aveam ce face și în felul ăsta îmi trecea timpul. Dar de astă dată, în sfîrșit, am găsit ceva : un ferăstrău vechi, ruginit și fără mîner. Fusese ascuns între grindă și căpriorii acoperișului. Am luat ferăstrăul, l-am uns și m-am pus pe lucru. La un capăt al colibei, în spatele mesei, era o cergă veche, bătută cu cuie în perete, ca să nu sufle vîntul prin crăpături și să stingă luminarea. M-am vîrît sub masă, am ridicat cerga și am început să tai cu ferăstrăul în bușteanul gros de la temelie o gaură cît să mă pot strecura afară. Treaba asta mi-a luat multă vreme, dar aproape că isprăvisem, cînd deodată am auzit răsunînd în pădure pușca lui babacu'. Am îndepărtat toate urmele trudei mele, am pus la loc cerga și am ascuns ferăstrăul. În curînd se ivi și babacu'. Ca de obicei, nu era în apele lui. Zicea că fusese în tîrg, unde toate mergeau anapoda. Avocatul îi spusese că ar cîștiga procesul și ar căpăta banii, dacă ăia

s-ar hotărî odată să-l înceapă, numai că scorneau o sumedenie de chichiţe ca să-l amîne mereu, iar judele Thatcher se pricepea la asemenea lucruri. Pe deasupra, oamenii spuneau c-o să mai fie un proces, ca să fiu luat de lîngă babacu' şi dat în grija văduvei, care de data asta o să cîştige procesul. Vestea asta nu mi-a plăcut deloc, fiindcă nu voiam în ruptu' capului să mă mai întorc în casa văduvei, unde aveam de îndurat atîtea chinuri şi unde trebuia să fiu civilizat, cum spunea dumneaei.

Bătrînul începu să înjure vîrtos ; înjură pe cine vrei şi pe cine nu vrei şi, ca să fie sigur că nu i-a scăpat nimeni, o luă de la capăt şi isprăvi cu o înjurătură, ca să zic aşa, cuprinzătoare, pomenind o mulţime de oameni al căror nume nu-l ştia şi cărora le spunea „cum naiba-i cheamă". Şi dă-i, şi dă-i cu înjurăturile.

— Tare-aş vrea s-o văz pe văduvă că pune mîna pe tine ! urmă el, adăugînd c-o să fie cu ochii-n patru şi că dacă au să încerce să vină după mine, o să mă ascundă într-un loc pe care-l ştia numai el, cu vreo şase-şapte mile mai departe, unde puteau să crape căutîndu-mă, şi tot nu mi-ar da de urmă.

Chestia asta m-a cam tulburat, dar după cîteva clipe m-am liniştit, gîndindu-mă că mult n-o să mai fac eu purici lîngă dumnealui, ca să-i dau prilejul să treacă la fapte. Bătrînul mă trimise să scot din barcă lucrurile pe care le adusese din tîrg. Adusese un sac de vreo cincizeci de funţi de mălai, o halcă de slănină, alice, o ploscă cu rachiu, o carte veche şi două gazete bune de folosit ca umplutură, şi nişte cilţi. După ce-am dus un transport în colibă, m-am întors şi m-am aşezat pe botul bărcii, ca să mă odihnesc niţeluş. Eram hotărît s-o şterg în pădure, luînd cu mine puşca şi niscaiva undiţe. Firește, n-aveam de gînd să mă statornicesc undeva, ci voiam s-o iau razna prin ţară umblînd mai mult noaptea şi trăind din vînat şi pescuit. În felul ăsta puteam ajunge destul de departe ca să nu-mi mai dea de urmă nici babacu', nici văduva.

Mă gîndeam să tai buşteanul de la temelie şi s-o şterg chiar în noaptea aia, dacă babacu' s-ar cherchel îndeajuns — şi fără doar şi poate c-avea să se cherchelească. Eram aşa de cufundat în gînduri, încît n-am băgat de seamă că zăbovisem cam multişor. Deodată am auzit glasul bătrînului, care mă întreba dac-am adormit sau dacă nu cumva m-am înecat.

Pîn-am cărat toate lucrurile în colibă, s-a făcut întuneric. În vreme ce eu pregăteam cina, bătrînul mai trăgea cîte-o duşcă ; încălzindu-se, începu din nou să înjure. Se îmbătase în tîrg şi zăcuse toată noaptea într-un şanţ, aşa că acum arăta ca vai de lume. Era plin de noroi din creştet pînă-n tălpi, să juri că-i Adam, nu alta ! De cîte ori i se urca rachiul la cap, se apuca să înjure stăpînirea.

— Şi să mai zici că asta-i stăpînire ! începu el. Păi uită-te la ea şi zi cu ce seamănă. Ce fel de lege-i aia care-i gata să răpească un fiu de la tac-su care l-a făcut şi s-a căznit să-l crească pe cheltuiala lui ? ! Da, taman cînd fiul ăsta a ajuns şi el om în toată firea şi-ar putea să muncească şi să înceapă să-şi ajute părintele ca să se hodinească şi el, vine legea şi se amestecă-n ciorbă. Şi cică asta-i stăpînire ! Da' stai, că nu-i ajunge atît. Legea îl sprijină pe babalîcu' ăla de Thatcher, judele, ca să mă poată jefui pe mine de avutu' meu. Frumoasă lege, n-am ce zice ! O lege care sileşte pe un cetăţean care are peste şase mii de dolari să trăiască într-un bordei ca ăsta şi-l lasă să umble în nişte zdrenţe pe care nu le-ai pune nici pe-o viţă ! Cică asta-i stăpînire ! Cu o stăpînire ca asta nu poate intra omu-n drepturile lui. Uneori îmi vine s-o şterg pentru totdeauna din ţara asta. Da, le-am şi spus-o. I-am trîntit-o în obraz lui Thatcher. M-a auzit o grămadă de lume şi n-au decît s-o spună şi la alţii. „Pentru doi cenţi — le-am zis — aş tuli-o din ţara asta blestemată şi nu m-aş mai întoarce în vecii vecilor." Chiar astea au fost vorbele, şi le-am mai zis : „Hei, uitaţi-vă la pălăria mea — dacă aşa ceva se mai cheamă pălărie — fundul i-e găurit, iar restul îmi ajunge pînă sub bărbie : asta nu mai e pălărie, ci burlan de sobă. Şi, mă rog, cine poartă asemenea pălărie ? Un om ca mine, care-aş fi printre ăi mai bogaţi oameni din tîrg, dac-aş putea să-mi capăt drepturile. Halal stăpînire, n-am ce zice ! Hei, ascultă-aici ! Era odată un negru liber de prin Ohio [1], un mulatru cu pielea albă, să juri, că-i un alb. Purta o cămaşă albă — n-am văzut în viaţa mea una mai albă — şi avea o pălărie pe cinste. Haine mai frumoase ca ale lui nu ştiu să fi avut altu' în tot tîrgu' ăla. Mai avea şi un ceas de aur cu lănţişor, şi un baston cu măciulie de argint, într-un cuvînt era ăl mai grozav nabab din tot ţinutul. Şi ce crezi că spunea lumea ? Cică era profesor la universitate, că vorbea

[1] Stat în nord-estul Statelor Unite.

o sumedenie de limbi și știa cîte-n lună și-n stele. Dar asta n-ar fi nimic. Cică la el, acolo, avea drept de vot. Asta le-a pus capac la toate. Ce-o s-ajungă țara asta ? mi-am zis eu. Era zi de alegeri și mă gîndeam să mă duc să votez și eu, măcar că eram prea afumat ca să-mi tîrăsc picioarele pîn-acolo. Cînd am auzit însă că în țara asta e un stat în care negrul ăla are voie să voteze, m-am lăsat păgubaș. Le-am spus că eu unu' nu mai votez cîte zile oi avea. Chiar așa le-am spus, de față cu toți. Din partea mea poa' să se ducă țara de rîpă, că eu nu mai votez cît oi fi și-oi trăi. Da' să fi văzut ce aere își dădea negrul ăla ! Păi, dacă nu l-aș fi îmbrîncit, nici nu s-ar fi dat la o parte ca să mă lase să trec. Le-am zis ălora : „Ia spuneți-mi, de ce nu-i scos la vînzare negru' ăsta ?" Și ce crezi că mi-au răspuns ? He, cică nu poate fi vîndut pînă nu împlinește șase luni de ședere în statul ăla și că pîn-atunci mai are. Poftim o mostră. Și-atuncea — zic — ce stăpînire mai e și aia, care nu poate vinde un negru liber decît după ce stă șase luni într-un stat ? O stăpînire care se crede stăpînire și-și zice stăpînire și-și dă aere de stăpînire, cînd trebuie s-aștepte șase luni ca să poată pune mîna pe un pezevenghi de negru liber, pe-un diavol tuciuriu în cămașă albă, pe-un bagabont și-un...

Babacu' se aprinsese în așa hal, că, nemaibăgînd de seamă unde-l duc picioarele, se împiedică de butoiașul cu slănină și căzu, julindu-și țurloaiele. Sfîrșitul discursului a fost de-o înflăcărare nemaipomenită : un potop de înjurături, mai ales împotriva negrului și a stăpînirii dar și a butoiașului, din cînd în cînd. Începu să țopăie prin odaie ca un apucat, ținîndu-se cînd de-o gleznă, cînd de ailaltă, și pîn' la urmă trase deodată cu stîngul un șut grozav butoiașului. Ideea n-a fost prea bună, fiindcă s-a nimerit să lovească tocmai cu piciorul încălțat cu gheata ruptă, din care-i ieșeau afară două degete. Scoase un urlet de ți se făcea părul măciucă să-l auzi, și se tăvăli pe jos, ținîndu-se de degetele lovite și înjurînd mai vîrtos ca oricînd. Cel puțin așa îmi zise chiar dumnealui după aceea. Cică de data asta îl întrecuse pînă și pe moș Sowberry Hagan, pe care-l auzise înjurînd în zilele cînd moșul era în putere. Eu socot însă că se lăuda numai.

După cină, babacu' luă ploșca, spunînd că are-n ea rachiu pentru două beții și-un delirium tremens. Folosea totdeauna cuvîntul ăsta. În gîndul meu îmi ziceam că în-

tr-o oră o să fie beat mort și atunci am să pot șterpeli cheia sau am să tai cu ferăstrăul bușteanul ăla — una din două. Bău ce bău, apoi se întinse pe pătură. Dar norocul fugea de mine : babacu' nu dormea adînc ; se frămînta în somn, gemea, mormăia și se sucea ba pe-o parte, ba pe cealaltă. Pîn la urmă m-a apucat o picoteală de n-am mai putut ține ochii deschiși și pînă să știu ce-i cu mine, âm adormit bușteanu, cu luminarea aprinsă alături.

Nu știu cît am dormit, dar deodată am auzit un țipăt grozav și m-am trezit. Babacu' sărea ca un smintit prin încăpere, urlînd că-i împresurat de șerpi și că i se încolăcesc pe picioare. Țipa și p-ormă sărea ca ars, zicînd că un șarpe-l mușcase de falcă. Eu însă nu vedeam nici un șarpe. Deodată începu să alerge în jurul mesei zbierînd : „Ia-l de pe mine ! Ia-l de pe mine ! Mă mușcă de gît !" N-am pomenit privire mai sălbatică la un om. Nu trecu mult și se prăbuși pe podea, gîfîind ostenit : apoi începu să se dea de-a dura cu o iuțeală nemaipomenită, izbind cu picioarele în dreapta și-n stînga, bătînd aerul cu mîinile și răcnind că-i hărțuit de diavoli. Încetul cu încetul se potoli și o clipă rămase nemișcat, gemînd. Apoi se liniști de-a binelea. Auzeam cucuvelele și lupii urlînd în pădure. Era o liniște înfricoșătoare. Babacu' zăcea într-un colț. În curînd se ridică în capul oaselor și trase cu urechea. Apoi rosti cu glas stins :

— Bu-hu-hu, vin morții, bu-hu-hu, vin după mine, da' nu mă duc cu ei ! Uite-i ! Nu m-atingeți, nu m-atingeți ! Jos labele ! Tii, ce reci sînt ! Fie-vă milă de un biet păcătos, lăsați-l în pace !

Începu să se tîrască în patru labe, milogindu-se să fie lăsat în pace. Apoi se înveli în pătură, se rostogoli sub masa veche de brad și izbucni în plîns. Îl auzeam cum plînge sub pătură.

Peste cîteva clipe ieși de sub masă, sări în picioare și, zărindu-mă, se repezi la mine ca un apucat. Începu să mă fugărească prin colibă, cu cuțitul în mînă, zicîndu-mi că-s îngerul morții și c-o să mă omoare ca să nu mai vin niciodată la el.

L-am rugat să-mi dea pace și i-am spus că-s Huck, nu cine crede el, dar l-a apucat un rîs sălbatic și, răcnind și înjurînd amarnic, a urmat să mă fugărească. Tocmai cînd mă pregăteam să mă strecor pe sub brațul lui, m-a înhățat de gulerul hainei, drept între umeri. Credeam că mi-a

sunat ceasul. Dar am lepădat haina cu iuțeala fulgerului și am scăpat. Peste cîteva clipe, nemaiputîndu-se ține pe picioare de oboseală, babacu' se prăbuși cu spatele la ușă, cică să se odihnească nițel ca să mă poată omorî după aia. Punîndu-și cuțitul sub cap, îmi zise că trage un pui de somn ca să mai prindă puteri și p-ormă mi-arată el mie.

A adormit degrabă. M-am suit atunci pe scaunul ăla cu fundul spart și, fără zgomot, am pus mîna pe pușcă. Am împins vergeaua să văd dacă-i încărcată, apoi am așezat pușca pe butoiul cu napi, cu țeava îndreptată spre babacu', și am stat la pîndă, cu ochii pe el. Tii, ce încet a trecut vremea în noaptea aceea, așa, pe tăcute !

CAPITOLUL VII

— Scoală ! Ce faci acolo ?

Am deschis ochii și m-am uitat împrejur, încercînd să-mi dau seama unde mă aflu. Dormisem adînc și acum soarele răsărise. Babacu' stătea aplecat deasupra mea : părea mahmur și chiar bolnav.

— Ce faci cu pușca ? îmi zice.

Mi-am dat seama că nu ținea minte ce făcuse noaptea, așa că i-am spus :

— A-ncercat cineva să intre și-am stat la pîndă.

— De ce nu m-ai trezit ?

— Am vrut, dar n-am izbutit să te urnesc.

— Bine, bine. Ia nu mai pălăvrăgi atîta ; mai bine du-te de vezi dacă nu s-a prins vreun pește în undiță, că mi-e foame. Vin și eu numaidecît.

A descuiat ușa, iar eu am luat-o la fugă spre mal. Am zărit niște cioate și plavii care pluteau la vale și mi-am dat seama că apele începuseră să crească.

Mă gîndeam ce bine-aș duce-o dac-aș fi acum în tîrg. Viitura din iunie îmi aducea totdeauna noroc, fiindcă de cum încep să crească apele, vin la vale o sumedenie de bușteni și de piute — uneori cîte-o duzină de bușteni deodată — și nu ți se cere decît să întinzi mîna după ei și să-i vinzi apoi cherestegiilor sau la joagăr.

Mergeam pe mal în sus, pîndind cu un ochi pe babacu' și cu celălalt apa rîului, ca să văd ce mai aduce viitura.

Deodată am zărit o luntre, o frumusețe de luntre, lungă de vreo patru metri ; plutea pe creasta valurilor, ca o rață. Am sărit ca o broască în apă, cu capul în jos, așa îmbrăcat cum eram, și am înotat drept spre ea. Mă așteptam să fie cineva culcat în luntre ; mulți fac așa dinadins, ca să te păcălească, și cînd zici c-ai tras luntrea la mal, aia se ridică de pe fundul ei și-ți rîd în nas. Da' de data asta n-a fost așa. De bună seamă că era o luntre luată de puhoi. M-am suit în ea și am adus-o la mal. Îmi ziceam că babacu' o să fie tare mulțumit cînd o vedea-o : făcea zece dolari pe puțin. Cînd am ajuns la țărm, babacu' încă nu se zărea. Împingînd luntrea într-o scobitură îngustă, năpădită de ierburi și sălcii, mi-a dat în gînd s-o ascund acolo, ca atunci cînd o fi să fug, în loc s-o iau prin pădure, să mă las cu luntrea vreo cincizeci de mile mai la vale și să mă statornicesc acolo, fără să mă canonesc atîta umblînd pe jos.

Eram destul de aproape de colibă și mi se părea mereu că-l aud pe babacu'. Pînă la urmă tot am ascuns luntrea, dar cînd am ieșit din ascunzătoare și m-am uitat printr-un desiș de sălcii, l-am zărit pe babacu' pe potecă : ochea o pasăre cu pușca. Va să zică nu văzuse nimic. Cînd s-a apropiat, am avut grijă să mă găsească scoțînd o undiță. M-a luat la rost că de ce mă mocoșesc, da' i-am zis că am căzut în apă și că de-aia am zăbovit. Știam eu c-o să vadă că-s ud leoarcă și-o să înceapă să mă descoasă. În undițe se prinseseră vreo cinci somotei. I-am luat și ne-am dus acasă.

După masă ne-am tolănit să tragem un pui de somn, că eram amîndoi cam obosiți. Mă gîndeam că de-aș putea găsi vreun mijloc de a-i împiedica pe babacu' și pe văduvă să se ia după mine, ar fi cu mult mai sigur decît dacă m-aș bizui doar pe norocul de-a ajunge destul de departe pînă să bage ei de seamă c-am tulit-o. Că de! cine știe ce se poate întîmpla ?

Din păcate, nu-mi trecea prin minte nimic. După cîtva timp, babacu' se sculă ca să mai dea pe gît o găleată de apă și-mi spuse :

— Altă dată, cînd o veni careva să dea tîrcoale pe-aici, să mă scoli, auzi ? Omul ăla n-a venit cu gînd bun încoace. Îl împușcam eu, fir-ar al dracului ! Altă dată să mă scoli, auzi ?

Şi se culcă la loc.

Vorbele lui mi-au dat taman ideea pe care-o căutam. De data asta — mi-am zis — nimănui n-o să-i treacă prin cap să se ia după mine.

Pe la amiază, am ieşit amîndoi din colibă şi-am luat-o pe mal in sus.

Apa venea cam repejor, cărînd cu ea o sumedenie de butuci. Deodată, se ivi o plută : nouă bușteni strîns legaţi. Ne-am dus cu barca, am prins-o şi am tras-o la mal. Apoi ne-am aşezat să prînzim. Oricine afară de babacu' ar fi aşteptat toată ziua ca să mai prindă ceva butuci. Dar el nu. Nouă butuci îi erau de ajuns şi ţinea morţiş să se ducă cu ei în tîrg, să-i vîndă.

Pe la vreo trei şi jumătate, mă încuie şi porni cu barca, trăgînd după el pluta. După socotelile mele, n-avea să se mai întoarcă în seara aceea. Am aşteptat să se îndepărteze bine, apoi am scos ferăstrăul şi m-am pus iar pe lucru, la butucul acela. Babacu' n-ajunsese încă la ţărmul celălalt, că eu şi ieşisem, prin gaură, afară din colibă. Barca şi pluta păreau acum cît un punct hăt-departe pe apă.

Am luat sacul cu mălai şi l-am cărat în locul unde ascunsesem luntrea. Am dat la o parte ierburile şi crăcile şi l-am aşezat în luntre.

La fel am făcut şi cu halca de slănină, şi cu plosca de rachiu. Am luat toată cafeaua, tot zahărul şi toate alicele pe care le-am găsit în colibă, apoi am luat cîlţii, o găleată, un polonic şi o cană de tinichea, ferăstrăul meu vechi, două pături, o tigaie şi un ibric de cafea. Am mai luat şi nişte undiţe, chibrituri şi alte mărunţişuri, într-un cuvînt. tot ce avea un preţ cît de mic. Ce mai, am golit coliba. Aş fi vrut şi un topor, da' nu era nici unul, afar' de ăl de la grămada de lemne, pe care aveam de gînd să-l las — ştiu eu de ce.

În sfîrşit, am dus puşca, şi cu asta basta.

Tot strecurîndu-mă prin deschizătură şi tîrînd afară atîtea lucruri, răscolisem binişor pămîntul în locul acela. Am presărat deasupra niţică ţărînă, ca să ascund cît de cît urmele de paşi şi talaşul. Apoi am aşezat butucul la loc, punîndu-i doi bolovani dedesubt şi proptindu-l cu încă unul, căci acum era cam îndoit şi nu prea ajungea pînă la pămînt. De la patru-cinci paşi, dacă nu ştiai dinainte, nu băgai de seamă că fusese tăiat cu ferăstrăul ; şi

apoi, era în spatele colibei : cine să-şi vîre nasul pe-acolo ?

Pînă la luntre, pămîntul era acoperit cu iarbă, aşa că nu se vedea nici o urmă. M-am uitat o dată să mă încredinţez. De pe mal mi-am aruncat privirile spre fluviu. Nici o primejdie. Mi-am luat puşca şi m-am dus în pădure să vînez niscaiva păsări, cînd, ce să vezi, dau de un porc sălbatic. Porcii fugiţi de la fermele din prerie se sălbăticesc repede prin coclaurile astea. L-am omorît şi l-am cărat pînă la colibă.

Apoi am luat toporul şi-am fărîmat uşa în bucăţi.

Am tîrît porcul înăuntru. l-am cărat pînă aproape de masă şi i-am tăiat gîtiţa cu toporul, lăsîndu-l un timp să sîngereze pe pămînt. Zic pămînt, fiindcă pe jos era pămînt bătătorit, nu duşumea. Am luat un sac vechi şi l-am umplut cu pietroaie, cît am putut să car, l-am aşezat lîngă porc şi l-am tîrît apoi afară prin pădure, pînă la mal, şi zdup ! cu el în apă. Şi dus a fost.

Se vedea limpede că ceva fusese tîrît pe pămînt. Ce n-aş fi dat să fie de faţă şi Tom Sawyer ! Ştiu că i-ar fi plăcut o istorie ca asta. Şi ce de floricele i-ar mai fi pus, cu închipuirea lui ! Nimeni nu-l întrece pe Tom Sawyer în asemenea treburi.

La urmă, mi-am smuls cîteva fire de păr, le-am lipit de muchea toporului, pe care-l muiasem bine în sînge şi am azvîrlit toporul intr-un colţ. Apoi am luat porcul în braţe, l-am acoperit cu haina (ca să nu mai picure sînge) şi ajungînd la mal, ceva mai jos de colibă. l-am aruncat în apă. Mi-a venit o idee : m-am dus la luntre, am luat sacul cu mălai şi ferăstrăul şi le-am adus în colibă. Am pus sacul la locul unde stătea de obicei şi i-am găurit fundul cu ferăstrăul, că nu erau cuţite şi furculiţe — babacu' folosea numai briceagul cînd pregătea mîncarea. Am tîrît apoi sacul vreo sută de paşi pe pămîntul acoperit cu iarbă şi prin zăvoiul de sălcii, la răsărit de colibă, pînă la marginea unei japşe [1] lată de vreo cinci mile şi plină de păpuriş şi — la vremea lor — şi de raţe. În partea cealaltă, japşa se prelungea într-o gîrlă lungă de vreo cîteva mile, care se pierdea undeva, nu ştiu unde, numai în matca fluviului nu.

Mălaiul curse, lăsînd o dîră pînă la japşă. Am azvîrlit acolo şi tocila lui babacu', aşa, ca din întîmplare. Apoi am

[1] O baltă mai puţin întinsă.

legat cu o sfoară gura sacului, ca să nu mai curgă, şi l-am dus înapoi la luntre, împreună cu ferăstrăul.

Între timp se cam întunecase, aşa că m-am dus cu luntrea ceva mai la vale şi-am ascuns-o sub nişte sălcii. Aşteptînd să răsară luna, am priponit luntrea de un trunchi de salcie, am înfulecat ceva şi m-am tolănit ca să fumez o pipă şi să chibzuiesc la un plan de bătaie.

„Va să zică aşa — îmi spuneam — au să se ia după urmele lăsate de sacul cu bolovani, pîn-au să ajungă la mal, apoi au să răscolească fluviul ca să dea de mine. Pe urmă au să se ia după dîra de mălai pînă la japşă şi-au s-o pornească la vale, prin gîrla ceea, ca să-i prindă pe tîlharii care m-au omorît şi au prădat coliba. N-au să-mi caute o veşnicie hoitul în fluviu, au să ostenească repede, şi n-au să-şi mai bată capul să dea de mine. Minunat ! Pot poposi oriunde poftesc. Mă gîndesc că insula Jackson ar fi un loc destul de prielnic. O cunosc îndeajuns de bine, şi-apoi nu calcă nici dracu' pe-acolo. Unde mai pui că noaptea aş putea trece cu barca pe malul celălalt, ca să dau o raită prin tîrg şi să fac rost de tot ce-mi trebuie. Da, insula Jackson e locul cel mai potrivit."

Eram mort de oboseală, aşa că, pînă să prind de veste, am adormit. Cînd m-am trezit, n-am mai ştiut unde mă aflu. M-am ridicat şi m-am uitat în jur, niţeluş cam speriat. Atunci mi-am amintit unde mă găseam.

Fluviul părea lat de cîteva mile.

Luna strălucea aşa de tare, că aş fi putut să număr buştenii negri care lunecau lin pe firul apei, la sute de metri de mal. Peste tot domnea o linişte de moarte şi părea să fie tîrziu, mirosea a tîrziu. Aţi priceput ce vreau să spun — nu găsesc cuvintele cele mai nimerite.

Am căscat adînc şi m-am întins să mă dezmorţesc. Cînd să dezleg luntrea şi s-o pornesc, am auzit un zgomot departe pe fluviu. Am tras cu urechea şi m-am dumerit repede. Era scîrţîitul acela jalnic pe care-l fac în nopţile liniştite vîslele ce se răsucesc în strapazane [1]. Privind printre crengile sălciilor, am văzut departe pe apă o luntre. N-aş fi putut spune cîţi oameni erau în ea. Se apropia repede şi, cînd a ajuns în dreptul meu, am văzut că nu era decît un om. „Te pomeneşti c-o fi babacu'

[1] Cui de lemn fixat pe marginea bărcii, de care se leagă vîsla.

— mi-am spus — deşi nu-l aşteptam să sosească atît de curînd. Curentul purtă luntrea ceva mai jos de locul unde mă aflam ; de-acolo o porni spre mal, legănîndu-se pe apa liniştită. Trecuse atît de aproape de mine, că l-aş fi putut atinge cu patul puştii pe cel din luntre. Nu mai încăpea nici o îndoială. Era babacu' şi, după felul cum mînuia vîslele, nu părea deloc beat.

N-am mai stat pe gînduri : în clipa următoare vîsleam la vale, liniştit dar repede, în umbra ţărmului. Am plutit aşa vreo două mile şi jumătate, apoi m-am abătut un sfert de milă sau poate şi mai mult spre mijlocul fluviului, ca să ocolesc debarcaderul, de unde putea să mă vadă careva şi să mă strige. M-am vîrît printre plavii, apoi m-am tolănit pe fundul luntrei şi am lăsat-o să plutească în voie. Stam aşa lungit şi mă odihneam trăgînd din lulea şi uitîndu-mă la cerul fără pic de nor. Ce adînc pare cerul cînd stai culcat pe spate, în bătaia lunii ! Nu băgasem niciodată de seamă pîn-atunci. Şi ce desluşit se aud pe apă toate zgomotele în nopţi ca astea ! Auzeam ce spun oamenii la debarcader. O vorbă nu-mi scăpa. Unul zicea că de-acu-nainte zilele au să fie mai lungi şi nopţile mai scurte. Altul spuse că, după părerea lui, noaptea asta nu era dintre alea scurte. Amîndoi izbucniră în rîs, apoi ăl de-şi dăduse părerea o mai spuse o dată, şi iar se porniră pe rîs. P-ormă îl treziră pe un al treilea şi-i spuseră şi lui, însă celălalt nu rîse, ci se burzului la ei : „Ia mai lăsaţi-mă-n pace !"

Ăl dintîi zise apoi că are de gînd să-i povestească şi nevesti-si — fără îndoială c-o să-i placă şi ei. Dar — adaose el — gluma asta e-un fleac pe lîngă cele pe care i le spusese el pe vremuri.

Am mai auzit pe cineva zicînd că-i aproape ora trei şi că nădăjduieşte ca, în cel mult o săptămînă, să răsară şi soarele. Apoi vorbele s-au depărtat şi nu le-am mai putut desluşi, auzeam doar un şuşotit, curmat în răstimpuri de cîte un hohot de rîs, undeva, destul de departe.

Lăsasem cu mult în urmă debarcaderul. Ridicîndu-mă în picioare, mi-a răsărit în faţă, cu vreo două mile şi jumătate mai la vale, insula Jackson ; acoperită de o pădure deasă, se ridica semeaţă în mijlocul apei, mătăhăloasă şi neagră, ca un vapor cu luminile stinse. Limba de nisip nu se zărea, o năpădiseră apele.

Nu mi-a trebuit mult ca s-ajung la ea. Lăsîndu-mă în voia curentului, am ocolit repede capul insulei şi, intrînd în apa lină de lîngă ţărm, am coborît în partea dinspre Illinois.

Am tras luntrea într-o despicătură adîncă a malului, pe care o ştiam, şi-am dat la o parte crengile sălciilor, ca să pot pătrunde acolo. Apoi mi-am priponit luntrea : nimeni n-ar fi putut s-o vadă.

M-am dus la capătul insulei şi m-am aşezat pe o buturugă. De acolo am privit în voie fluviul cel mare, pe care lunecau buşteni negri ; cu vreo trei mile mai jos se vedea tîrguşorul, unde clipeau cîteva luminiţe. O plută cît toate zilele, cu un felinar în mijloc, venea încet la vale, cu vreo milă mai sus. O vedeam cum lunecă agale şi, cînd a ajuns în dreptul meu, am auzit pe cineva strigînd : „Ai de la pupa ! Cîrmiţi-o spre dreapta !" Am auzit vorbele astea de parc-aş fi fost lîngă cel care le rostise.

Cerul începuse să se lumineze. Am intrat în pădure şi m-am culcat ca să trag un pui de somn înainte de prînzişor.

CAPITOLUL VIII

Cînd m-am deşteptat, soarele se înălţase atît de sus pe cer, încît am socotit că era trecut de opt. Tolănit pe iarbă, la umbră, m-am lăsat în voia gîndurilor. Huzuream de bine şi eram mulţumit. Jur împrejur erau nişte copaci uriaşi, sub care domnea întunericul, nu vedeam soarele decît prin vreo două-trei crăpături. Pe pămînt, în locurile unde se cernea lumina prin frunziş, străluceau bănuţi de soare, şi bănuţii se mişcau uşor — va să zică pe sus adia un vinticel. Două veveriţe se aşezară pe o cracă şi începură să turuie la mine prietenoase.

Mă simţeam straşnic de bine şi mi-era lene să mă scol ca să-mi pregătesc ceva de mîncare. Eram cît pe ce să aţipesc din nou, cînd deodată mi s-a părut că aud un bubuit undeva, în susul apei. M-am proptit în coate şi-am tras cu urechea. N-a trecut mult şi-am auzit iar bubuitul. Într-o clipă eram în picioare şi priveam printr-o bortă din frunziş. Şi, ce să vezi ? Pe apă, cam în dreptul

debarcaderului, plutea un nor de fum. Era acolo şi bacul, plin de oameni. Am priceput ce se-ntîmplă. Bum ! Fumul alb ţîşni din coasta vasului. Pasămite, trăgeau cu tunul în apă, încercînd să-mi aducă hoitul la suprafaţă.

Mi-era o foame de lup, dar m-am gîndit că n-are rost să aprind focul, fiindcă ăia ar fi putut să vadă fumul. Am rămas pe loc, privind norii de fum şi ascultînd bubuiturile tunului. Fluviul, lat de o milă în locul acela, e grozav de frumos într-o dimineaţă de vară, aşa încît mă gîndeam c-o să petrec destul de bine, privindu-i cum îmi caută rămăşiţele pămînteşti. Numai de-aş fi avut şi ceva demîncare ! Deodată mi-am amintit că oamenii de prin partea locului aveau obiceiul să umple cu argint viu bucăţi de pîine şi să le arunce în apă, fiindcă ele se duc de-a dreptul la hoiturile ălor înecaţi, şi-acolo rămîn. Ce mi-am zis eu ? Ia să mă uit cu băgare de seamă ; de-oi vedea vreo bucată de pîine plutind pe-aproape, le arăt eu lor cine sînt. M-am dus pe malul dinspre Illinois, ca să-mi încerc norocul, şi nu mi-a părut rău : pe apă plutea un codru de pîine. Era cît pe ce să-l prind cu un băţ, dar mi-a alunecat piciorul şi pîinea şi-a văzut de drum. În locul acela curentul apei se apropia cel mai mult de mal. Nu trecu mult şi se ivi o altă bucată. De data asta am avut noroc. Am pescuit-o, i-am scos dopul şi bulgăraşul de argint viu şi mi-am înfipt dinţii în ea. Era o franzelă din alea pe care le mănîncă bogătaşii, nu vreo turtă de mălai oarecare.

Mi-am ales un locşor printre copaci şi m-am aşezat pe un buştean, muşcînd din bucata de pîine şi uitîndu-mă plin de mulţumire la bac. Deodată îmi trecu prin minte că văduva, pastorul sau mai ştiu eu cine s-au rugat ca bucata asta de pîine să ajungă la mine, şi uite c-a venit şi m-a găsit. „O fi ceva adevărat în chestia asta — îmi ziceam. Cînd se roagă un om ca văduva sau ca pastorul, trucul se prinde, fiin'că-s oameni cumsecade, dar cu unul ca mine nu merge..."

Mi-am aprins o pipă şi am fumat cu poftă, stînd mai departe la pîndă. Bacul plutea în voia apei şi mă gîndeam c-o să am prilejul să văd cine e la bord, cînd o să ajungă în dreptul meu, pe urmele bucăţii de pîine. Cum am văzut că se apropie, am stins pipa şi, ducîndu-mă pe mal, în locul unde pescuisem pîinea, m-am aşezat în spatele unei

buturugi, într-un mic luminiş. Prin crăcana buturugii se vedea bine.

Acum bacul era atît de aproape de mal, încît oamenii ar fi putut să coboare aruncînd o punte de scînduri.

La bord se aflau mai toţi cunoscuţii : babacu', judele Thatcher, Becky Thatcher, Joe Harper, Tom Sawyer şi mătuşă-sa Polly, bătrîna, cu Sid şi cu Mary, şi mulţi alţii. Toţi vorbeau despre omor, dar căpitanul le tăie vorba :

— Acum fiţi cu ochii în patru. Curentul se apropie cel mai mult de insulă în locul ăsta şi s-ar putea ca trupul să i se fi încurcat printre ierburi, lîngă mal. Cel puţin aşa nădăjduiesc.

Eu unul eram de altă părere. Se înghesuiau cu toţii, aplecîndu-se peste parapet, drept în faţa mea, fără să scoată o vorbă şi cu ochii la pîndă. Îi vedeam cît se poate de bine, însă ei n-aveau cum să mă vadă.

Căpitanul strigă : „Păzea !" şi tunul slobozi o ghiulea drept spre mine, de mă asurzi cu detunătura şi aproape că mă orbi cu fumul. Credeam că s-a zis cu mine. Să fi fost o ghiulea adevărată, socot că oamenii ar fi găsit hoitul pe care-l căutau. Dar, slavă Domnului, am scăpat nevătămat. Bacul îşi urmă drumul, pierind după un cot al insulei. Din cînd în cînd auzeam bubuiturile tunului, din ce în ce mai depărtate, pînă ce după vreo oră nu le-am mai auzit. Insula era lungă de vreo trei mile. Îmi închipuiam că, ajungînd la capătul ei, se lăsaseră păgubaşi. Dar n-a fost aşa. Au ocolit piciorul insulei şi au luat-o în sus, pe braţul dinspre Missouri, mărind presiunea şi trăgînd cu tunul din cînd în cînd. M-am dus în cealaltă parte a insulei, ca să-i pot privi. Cînd au ajuns în faţa capului insulei, au încetat să tragă. Bacul s-a îndreptat spre malul dinspre Missouri, unde oamenii au debarcat şi s-au risipit pe la vetrele lor.

Ei, acum eram sigur c-am scăpat. Puteam să jur că n-o să mai vină nimeni să mă caute. Mi-am scos catrafusele din barcă şi mi-am înjghebat o tabără pe cinste în inima pădurii. Am luat păturile şi mi-am întocmit din ele un fel de cort, sub care să-mi pot pune lucrurile, ca să nu le ude ploaia. Am pescuit un somotei şi l-am despicat cu ferăstrăul. Spre seară, am aprins focul, ca să-mi pregătesc cina. Apoi am pus o undiţă, ca să prind niscaiva peşte pentru a doua zi dimineaţa.

Cînd s-a întunecat, m-am așezat lîngă foc și mi-am aprins luleaua. Eram mulțumit. Dar în curînd m-am simțit tare singur și, ca să-mi alung urîtul, m-am dus pe mal și m-am așezat acolo ascultînd clipocitul apei și numărînd stelele, buștenii și plutele care veneau la vale. Apoi m-am dus la culcare. Nu se află mijloc mai bun ca să-ți omori timpul cînd ți-e urît. Altminteri, îți vine să-ți iei lumea-n cap.

Trecură așa trei zile și trei nopți, una la fel cu cealaltă, fără nici o schimbare. A patra zi m-am dus să cercetez insula. Eram stăpînul ei, era a mea, ca să zic așa, și voiam s-o cunosc pe de-a-ntregul ; dar mai cu seamă voiam să-mi treacă timpul. Am găsit o sumedenie de fragi copți, fragezi, și aguridă, și zmeură verde, ba chiar mure care începuseră să se coacă. Toate au să fie în curînd bune de mîncat, îmi ziceam.

Am hoinărit așa prin pădure, pînă am ajuns într-un loc care nu mi se părea a fi prea departe de piciorul insulei. Luasem cu mine pușca, dar numai ca să mă apăr, nu ca să vînez ; aveam de gînd să vînez ceva cînd m-oi întoarce. Și cum mergeam eu așa, odată-mi iese în cale un șarpe mare, de era cît pe ce să calc pe el. Dihania se strecură printre ierburi și flori — eu după ea, ca s-o prind. Alergam prin pădure, cînd deodată, am dat peste cenușa unui foc care mai fumega încă.

Am simțit că-mi sare inima din piept. N-am mai pierdut vremea să mă uit în jurul meu și, ținînd mîna pe trăgaci, am luat-o la fugă de-a-ndăratelea, în vîrful picioarelor. Din cînd în cînd mă opream o clipă în desiș și trăgeam cu urechea, dar gîfiind așa de tare, că nu mai puteam auzi nimic altceva. Fugeam puțin și iar mă opream s-ascult, și uite-așa, de nu știu cîte ori. Cînd zăream o buturugă, mi se părea că-i un om. Cînd vreun vreasc trosnea sub picioarele mele, mă simțeam ca un om căruia i s-ar fi smuls un plămîn și nu mai poate să răsufle.

Am ajuns înapoi la tabără, cam plouat și cu inima cît un purice. Da-mi spuneam că nu-i vreme de pierdut, așa că mi-am cărat iar tot calabalîcul în luntre ca să-l ascund, apoi am stins focul și-am împrăștiat cenușa, ca să pară că-i rămasă de la un foc de tabără de acum un an. Cînd am isprăvit, m-am cățărat într-un copac. Cred c-am stat acolo vreo două ceasuri, da' n-am văzut și n-am auzit nimic, măcar că mi se părea că aud și văd cîte și mai cîte.

Cum nu puteam rămîne toată viața în copac, m-am dat jos, dar n-am ieşit din desişul pădurii şi am stat tot timpul cu ochii în patru. Cît despre mîncare, n-am găsit decît nişte fragi şi rămăşiţele mesei din dimineaţa aceea.

Spre seară m-a apucat o foame grozavă. Cînd s-a întunecat de-a binelea, înainte să răsară luna, am pornit cu barca spre malul dinspre Illinois. Am vîslit aşa ca la vreun sfert de milă, am tras la mal, am intrat în pădure şi mi-am pregătit cina. Mă hotărîsem să rămîn toată noaptea acolo, cînd, deodată, am auzit tropot de copite şi glasuri omeneşti. Mi-am cărat la iuţeală toate boarfele în luntre, apoi m-am tîrît prin pădure să văd ce se-ntîmplă. Nu trecu mult şi auzii pe cineva spunînd :

— Ar fi mai bine să poposim aici, numai să găsim un loc bun. Caii sînt istoviţi. Hai să vedem.

N-am mai aşteptat. Am sărit în barcă şi-am vîslit pînă la vechiul loc. Am legat barca şi m-am lungit în ea, ca să dorm.

N-am dormit cine ştie ce, mă munceau tot felul de gînduri. De cîte ori mă trezeam, mi se părea că mă strînge cineva de gît. Somnul nu mi-a priit deloc. În gîndul meu îmi ziceam : „Nu mai merge aşa. Trebuie să aflu cine mai e pe insulă afară de mine. Dacă nu, m-am dus dracului". M-am simţit ceva mai bine după ce-am luat hotărîrea. Am pus mîna pe vîslă şi-am desprins luntrea de ţărm, lăsînd-o să plutească la vale, printre umbre. Luna strălucea şi dincolo de umbre era lumină ca ziua. Aproape o oră am plutit aşa, într-o tăcere deplină. Totul dormea. Ajunsesem aproape de piciorul insulei, cînd începu să bată un vînticel rece care încreţea apa — semn că noaptea era pe sfîrşite. Am cîrmit luntrea spre ţărm. Cu puşca la umăr m-am furişat apoi în pădure. M-am aşezat pe un buştean şi m-am uitat prin frunziş. Vedeam cum scapătă luna şi cum întunericul învăluie fluviul, ca o pătură. O fişie albă de lumină se ivi în curînd deasupra copacilor : se crăpa de ziuă. Mi-am luat puşca şi am pornit tiptil spre locul de tabără pe care-l văzusem în ajun, oprindu-mă din două în două minute ca să trag cu urechea. Dar nu găseam locul. Tot căutînd aşa, mi s-a părut că zăresc în depărtare, printre copaci, un foc. Am pornit într-acolo cu băgare de seamă. M-am apropiat fără zgomot şi, ce-mi văzură ochii ? Un om stătea tolănit pe pămînt, aproape de foc, cu capul învelit într-o pătură. Mie, să mi

se facă rău, nu alta ! M-am pitit înapoia unui tufiș, ca la vreo șase pași de el, fără să-l slăbesc din ochi o clipă. Se lumina de ziuă de-a binelea. În curînd omul începu să caște și să se întindă, dînd la o parte pătura : ei bine, era Jim, negrul domnișoarei Watson ! Vă-nchipuiți ce bine mi-a părut că-l văd !

— Hei, Jim ! am strigat eu, și țuști ! afară din tufiș.

Jim sări în picioare și se boldi la mine, buimac. Apoi căzu în genunchi, își împreună mîinile și bolborosi :

— Nu mă oropsi ! Toată viața m-am purtat bine cu strigoii ! Morții mi-au fost dragi totdeauna și-am făcut tot ce-am putut pentru ei. Întoarce-te în apa de unde-ai venit și nu-l nenoroci pe bietul Jim, care ți-a fost totdeauna prieten !

Nu mi-a trebuit multă vreme ca să-l fac să priceapă că nu murisem. Eram nespus de bucuros să-l văd pe Jim. Acum nu mai eram singur.

— Nu mi-e teamă c-o să te duci să spui unde mă aflu — i-am zis.

În timp ce-i vorbeam, el stătea și se holba la mine, fără să scoată o vorbă.

— Acu' s-a luminat de ziuă — îi zic. Hai să mîncăm. Aprinde focul !

— La ce bun să faci focul, cînd n-ai de gătit decît fragi și alte uscături ? Dar văd că tu ai o pușcă. Poate găsim ceva mai bun decît fragii.

— Cum așa, tu nu mănînci decît fragi și uscături ?

— Altceva n-am găsit.

— De cînd ești tu pe insulă, Jim ?

— Am sosit aici în noaptea cînd ai fost omorît tu.

— Cum, de-atîta vreme ?

— Da, zău.

— Și de-atunci te-ai hrănit doar cu uscăturile astea ?

— Da, zău.

— Și ești lihnit, așa-i ?

— Cred c-aș fi în stare să mănînc un cal întreg. Da' tu de cînd ești pe insulă ?

— Din noaptea în care-am fost omorît.

— Nu se poate ! Da' din ce-ai trăit ? A, da, tu ai o pușcă. Bun lucru o pușcă. Vîncază tu ceva, și Jim face focul.

Ne-am dus împreună la locul unde lăsasem luntrea și, în vreme ce el făcea focul într-o rariște năpădită de

iarbă, eu am adus din luntre mălaiul, halca de slănină, cafeaua, ibricul, tigaia, zahărul şi cănile de tinichea.

Jim nu-şi mai venea în fire văzînd toate astea : era sigur că la mijloc e o vrăjitorie.

Am pescuit un somotei măricel, pe care Jim l-a curăţat cu cuţitul lui şi l-a fript.

Cînd masa a fost gata ne-am aşezat pe iarbă şi-am început să mîncăm bucatele calde de la foc. Jim înfuleca de zor, fiind lihnit de foame. După ce ne-am îndopat bine, ne-am tolănit pe iarbă, cu burta la soare. După un timp, Jim mă întrebă :

— Ascultă, Huck, spune-mi tu mie cine-a fost omorît în colibă, dacă nu tu ?

I-am povestit atunci toată tărăşenia şi Jim o găsi grozavă, zicea că nici Tom Sawyer n-ar fi putut ticlui un plan mai straşnic ca al meu.

— Dar tu, Jim, cum de-ai ajuns aici, cum ai venit pe insulă ?

O clipă tăcu, tulburat. Apoi zise :

— Mai bine nu spun.

— De ce, Jim ?

— Ştie Jim de ce. Da' dacă-ţi spun, Huck, tu nu-l pîrăşti pe Jim ?

— Să mă ia dracu' dacă spun, Jim !

— Bine, te cred pe cuvînt, Huck. Află că Jim a fugit !

— Jim ! Nu se poate !

— Ai spus că nu mă pîrăşti, ştii bine c-ai spus asta, Huck !

— I-adevărat, ţi-am spus că n-am să te pîrăsc şi am să mă ţin de cuvînt. Să mor, dacă nu ! O să zică lumea că-s un abolţionist [1] ticălos şi-o să mă dispreţuiască fiindcă n-am suflat o vorbă, da' nu-mi pasă. N-am să spun nimănui şi, oricum, tot nu mă mai întorc acolo. Hai, povesteşte-mi tot !

— Uite cum a fost. Stăpîna, va să zică domnişoara Watson, mă cicălea şi mă canonea întruna, dar îmi zicea mereu că n-o să mă vînză la vale, la Orleans [2]. Într-o zi însă am zărit un negustor de sclavi în casă la ea şi m-am simţit tare prost. Într-o noapte, tîrziu, mă furişez eu la

[1] Partizan al abolirii sclaviei negrilor.

[2] Referire la New Orleans, unde se afla un foarte activ tîrg de sclavi, unul dintre cele mai mari din lume.

ușă, care ușă nu era închisă de tot, și o aud pe stăpînă că-i spune văduvei că nu vrea să-l vînză pe Jim la Orleans, dar că ispita-i mare, căci ar căpăta pentru mine opt sute de dolari, o avere. Văduva a încercat s-o înduplece să nu mă vînză, dar eu n-am stat s-ascult ce mai spune. Am spălat repede putina.

Am coborît dealul în fuga mare, cu gîndul să fur o barcă undeva, pe mal, mai sus de tîrg, da' mai erau oameni pe-acolo, și atunci m-am ascuns în dogăria dărăpănată de lîngă rîu, așteptînd să plece toți. Am rămas acolo toată noaptea. Mereu trecea cîte cineva. Pe la șase dimineața, bărcile au început să plece, iar la opt sau nouă toți care-au trecut cu barca povesteau cum babacu' tău a venit în tîrg să spună că tu ai fost omorît. Bărcile erau pline de domni și doamne care se duceau să vază locul. Unii se opreau la mal, ca să se odihnească înainte de a trece dincolo. Din vorba lor, Jim a aflat tot despre omor. Grozav de rău i-a părut că tu ești mort, dar acu' Jim e veșel. Ei, și-am stat toată ziua în dogărie, pe talaș. Eram flămînd, dar nu mi-era frică, fiindcă știam că stăpîna și văduva trebuiau să meargă, după prînzișor, la o întrunire religioasă și-au să rămîie toată ziua acolo, crezînd că Jim e dus cu vitele la pășune, din zori pînă seara tîrziu, așa că pîn-atunci n-au să-mi simtă lipsa. Ailalți servitori n-au să bage nici ei de seamă, fiindcă abia așteaptă ca bătrînele să plece de-acasă, ca s-o tulească și ei. Ei, și cînd s-a întunecat, am pornit-o în lungul malului și-am mers două mile și ceva, pîn-acolo unde nu mai sînt case, și mi-am zis așa : „Dacă încerc să merg mai departe pe jos, cîinii au să-mi adulmece urma ; dacă fur o barcă și trec dincolo, au să vază că barca lipsește și-au să știe unde să-l caute pe Jim".

Așa că mi-am zis : „O plută îmi trebuie mie. Pluta nu lasă urme".

Deodată, văz eu că pe apă vine o lumină. Intru în apă, cu o scîndură în față, și înot mai mult de jumate drum spre malul celălalt, cînd mă pomenesc printre o sumedenie de bușteni. Am înotat cu capu-n apă, contra curentului, ca s-ajung mai aproape de plută. Cînd pluta a fost lîngă mine, am înotat pîn' la partea dindărăt și am agățat-o. Pe cer trecea tocmai un nor și era întuneric. M-am suit pe plută și m-am întins. Oamenii erau departe pe rîu, unde zărisem lumina. Apele crescuseră și curentul

era bun, așa că am socotit că pe la patru dimineața o s-ajung cu vreo douăzeci și cinci de mile mai la vale și-o să înot de-acolo pînă la malul dinspre Illinois, unde-o să mă ascund în pădure.

Da' Jim n-a avut noroc. Cînd am ajuns aproape de capătul insulei, am zărit un om cu un felinar. N-avea rost să-l aștept, așa că am sărit în apă și-am înotat spre insulă. Socoteam că pot trage oriunde la mal, dar malul era prea stîncos. Am înotat mai departe, pîn-am găsit un loc bun, taman în cel'lalt capăt al insulei. Acolo am intrat în pădure, hotărît să nu mai pun niciodată piciorul pe o plută cîtă vreme plutașii au să se fîțîie așa, cu felinarul, de colo pînă colo. Aveam la mine o pipă, nițică mahorcă și cîteva chibrite uscate, ascunse în șapcă, așa că nu-mi păsa.

— Și-n tot timpul ăsta n-ai mîncat carne, nici pîine? De ce n-ai prins măcar niște broaște țestoase?

— Cum să le prind? Nu se cade să pui mîna pe ele și nici să le lovești cu o piatră. Și-apoi, cine-ar putea să le prindă noaptea? Că doar nu era să m-arăt pe mal ziua!

— Asta așa-i. Firește că trebuia să stai toată ziua ascuns în pădure. Ai auzit cum trăgeau cu tunul?

— Da, și știam că pe tine te caută. I-am zărit cînd treceau pe-aici. Stăteam la pîndă în tufiș.

Niște păsărele se apropiară de noi, zburînd cîte puțin și așezîndu-se apoi pe pămînt. Jim zicea că ăsta-i semn de ploaie.

Jim spunea că de obicei e semn de ploaie cînd zboară așa puii de găină, dar socotea că e la fel și cu păsărelele.

Tare-aș fi vrut să prind vreo cîteva, dar Jim nu mă lăsă. Zicea c-ar aduce moarte. Cică taică-său zăcea odată bolnav și cînd unul dintr-ai lui a prins o pasăre, taică-său a murit, după cum prorocise bunică-sa.

Jim mai spunea că nu se cade să numeri bucatele pe care le gătești pentru masă, fiindcă și asta aduce belele. Tot așa, dacă scuturi fața de masă după asfințit. Iar dacă moare un prisăcar, toate albinele lui trebuie să fie înștiințate pîn-a doua zi, înainte de răsăritul soarelui, altminteri se sfrijesc, nu mai pot munci și pier. Jim zicea că albinele nu-i înțeapă pe neghiobi, dar cum să-l cred, cînd eu însumi le sîcîisem de-atîtea ori și nu mă-mpunseseră niciodată?

De unele din poveştile astea auzisem şi eu, da' nu chiar de toate. Jim cunoştea fel de fel de semne. Zicea că le ştie aproape pe toate. I-am spus că mie mi se pare că toate semnele sînt belalii şi l-am întrebat dacă nu *cumva sînt şi semne bune.*

— Foarte puţine — mi-a răspuns el — şi nu ajută la nimic. La ce bun să ştii că ai noroc ? Vrei cumva să-l alungi ? Dar dacă ai păr pe braţe şi pe piept, ăsta-i semn c-ajungi bogat. Un semn ca ăsta e bine să-l ştii, fiindcă nu se-mplineşte decît foarte tîrziu. Şi fiind sărac multă vreme, s-ar putea să-ţi pierzi curajul şi să-ţi faci seama, dacă n-ar fi semnul să-ţi spună c-ai s-ajungi bogat odată şi-odată.

— Tu ai păr pe braţe şi pe piept, Jim ?

— De ce întrebi, nu vezi că am ?

— Ei, şi eşti bogat ?

— Nu, dar am fost bogat odată şi am să mai fiu. Odată am avut pai'şpe dolari, dar am făcut speculă şi i-am topit pe toţi.

— Cu ce-ai făcut speculă, Jim ?

— Am început cu vitele.

— Ce fel de vite ?

— Păi, alea cornute. Am vîrît zece dolari într-o vacă. Da' nu mai bag eu bani în vite niciodată ! Vaca aia a crăpat chiar sub ochii mei.

— Şi-ai pierdut ăi zece dolari ?

— Nu, nu pe toţi. Am pierdut numa' nouă. Am vîndut pielea şi seul vacii pentru un dolar şi zece cenţi.

— Va să zică, ţi-au rămas cinci dolari şi zece cenţi. Ai mai făcut afaceri cu ei ?

— Da. Îl ştii pe negru' ăla olog de-un picior, al lu' bătrînu' Bradish ? Ei bine, şi-a înjghebat o bancă zicînd că cine pune un dolar, primeşte patru la sfîrşitul anului. Toţi negrii s-au prins, da' n-aveau cine ştie ce capital. Numai eu aveam ceva mai mulţi bani, aşa că i-am cerut să-mi dea o dobîndă mai mare ; dacă nu, deschid şi eu o bancă. Negru' ăla voia, firește, să facă numa' el afaceri. Zicea că două bănci e prea mult şi că dacă aş primi să-i dau cinci dolari, o să-mi plătească trei'ş'cinci la sfîrşitul anului. Am primit, socotind că trei'ş'cinci de dolari sînt un capital numai bun de făcut afaceri. Mai era pe-acolo un negru, pe nume Bob, care pusese mîna pe-o plută fără ştirea lu' stăpînu-său. Am cumpărat pluta de

la el, făgăduindu-i să-i dau trei ș'cinci de dolari la sfîrșitul anului. Dar cineva a furat pluta chiar în noaptea aia și a doua zi negru' ăla olog mi-a zis că banca a dat faliment. Așa că nimeni n-a mai văzut vreun ban.

— Dar cu ăi zece cenți ce-ai făcut, Jim ?

— Aș fi vrut să-i cheltuiesc, dar am visat că *trebuie* să-i dau unui negru, pe nume Balam, zis și măgaru' lu' Balam, un prost de n-are pereche, însă norocos din fire, nu ca mine. Visul mi-a zis să-i dau lui Balam ăla cei zece cenți, iar el o să mi-i sporească. Balam a luat banii și, cînd s-a dus la biserică, l-a auzit pe pastor spunînd că cine dă bani la săraci dă cu împrumut lu' Dumnezeu și capătă înapoi de o sută de ori mai mult. Balam a dat atunci ăi zece cenți la săraci și a așteptat să vadă ce iese.

— Și ce-a ieșit, Jim ?

— N-a ieșit nimic. N-a fost chip să-mi recapăt banii, și nici Balam ăla n-a fost în stare. De-aci-nainte nu mai dau nici un ban de împrumut, fără zălog. Pastoru' zicea că o să căpătăm de-o sută de ori mai mult ! Dacă aș căpăta înapoi măcar ăi zece cenți, aș zice bogdaproste și-aș fi mulțumit.

— Lasă, Jim, nu te necăji, fiindcă tot ai să fii tu bogat odată și odată !

— Da. Și-apoi chiar și-acum sînt bogat, cînd stau să mă gîndesc : sînt stăpîn pe mine însumi, și prețuiesc opt sute de dolari. Bine-ar fi să am atîția bani, nici nu mi-aș dori mai mulți !

CAPITOLUL IX

Mă bătea gîndul să mai văd o dată un loc din inima insulei, pe care-l dibuisem în timpul hoinărelilor mele. Am pornit împreună cu Jim și-am ajuns curînd, fiindcă insula nu era mai lată de un sfert de milă și mai lungă de trei mile.

Locul cu pricina era un deal lung și povîrnit, înalt de vreo patruzeci de picioare.

Ne-a fost greu al dracului să ajungem pe culme, fiindcă drumul urca pieptiș, printre tufe dese. Ne-am tîrît și ne-am cățărat noi așa, pînă ce-am dat, tocmai în

vîrf, de-o peşteră mare, scobită în stîncă, şi cu deschizătura înspre partea Illinoisului. Peştera era largă, cît două-trei încăperi, şi Jim putea sta în picioare înăuntru. Între pereţii ei era răcoare, nu glumă. Jim voia să ne aducem numaidecît tot calabalîcul în peşteră, dar i-am zis că n-are rost să ne căţărăm mereu pîn-acolo.

Jim zicea că de-am adăposti luntrea într-un loc bun şi-am căra calabalîcul în peşteră, ne-am putea ascunde acolo la caz c-ar veni cineva pe insulă, şi-atunci nu ne-ar mai da de urmă decît cu copoii. Afară de asta, zicea el, păsărelele au vestit ploaie.

— Ce, vrei să ni se ude lucrurile ?

Ne-am întors aşadar la luntre şi-am adus-o cam în dreptul peşterii, apoi am cărat toate lucrurile sus. După aia am dibuit o ascunzătoare pentru luntre, în desişul de sălcii. În undiţe se prinseseră între timp cîţiva peşti. I-am scos şi, după ce-am pus undiţele la loc, am început să ne pregătim masa de prînz.

Gura peşterii era destul de largă ca să poţi vîrî pe-acolo un poloboc. Într-o parte a intrării era un fel de prag, tocmai bun pentru vatră. Am făcut focul şi ne-am gătit prînzul.

Am întins păturile în chip de covor şi ne-am aşezat la masă, după ce-am cărat lucrurile în fundul peşterii, ca să ne fie la îndemînă.

În curînd se făcu întuneric şi începu să tune şi să fulgere. Va să zică păsărelele avuseseră dreptate. Se porni o ploaie grozavă şi un vînt nemaipomenit. Era una din furtunile alea care se stîrnesc vara. Din pricina beznei, totul în jur părea vînăt — o frumuseţe ! Ploaia era atît de deasă, că la doi paşi mai încolo copacii păreau fumurii şi încîlciţi ca o pînză de păianjen. Cînd şi cînd o pală de vînt încovoia copacii, întorcînd frunzele pe faţa lor albicioasă. Apoi se stîrnea o volbură grozavă, care smucea crengile, de-ai fi zis că-şi frîng braţele ca nişte nebune. Şi deodată, în bezna asta vînătă se ivea o fîşie de lumină, care-ţi dezvăluia o clipă vîrfurile copacilor zbătîndu-se în furtună, cu sute de paşi mai departe decît îi văzuseşi pînă atunci.

Dar peste-o clipă era iar întuneric ca-n iad, şi auzeai cum se dezlănţuie tunetul, cu un bubuit asurzitor, hăulind şi pornind de-a rostogolul pe boltă, spre fundul pă-

mîntului. Parcă s-ar fi dat de-a dura niște butoaie goale pe o scară lungă, lungă, știți, dintr-alea care trosnesc cu zgomot mare.

— E straşnic, Jim, ce zici ? N-aş schimba locul ăsta pentru nimic în lume. Ia mai dă-mi o bucată de peşte şi niște mălai cald !

— Fără Jim, tu n-ai fi acum aici. Ai fi colo jos, în pădure, fără mîncare şi pe jumătate înecat. Zău aşa, puişorule. Găinile ştiu cînd plouă, şi păsărelele tot aşa.

Vreme de zece-douăsprezece zile, apele fluviului s-au tot umflat şi pîn' la urmă au dat năvală peste maluri. Apa trecea de-un metru în locurile mai joase ale insulei şi pe malul dinspre Illinois. În partea aceea apa ajunsese lată de cîteva mile, dar în partea dinspre Missouri era la fel de lată ca-ntotdeauna — o jumătate de milă — fiindcă acolo malul e ca un perete înalt, de stîncă.

Ziua ne plimbam cu luntrea prin insulă. În pădure era tare rece şi întuneric, chiar cînd deasupra strălucea soarele. Treceam printre copaci, dar în unele locuri lianele erau atît de dese, încît trebuia să ne întoarcem şi s-o luăm prin altă parte. În fiece copac doborît de furtună se aciuaseră iepuri, şerpi şi alte jigănii. După o zi-două de la potop, se îmblînziseră într-atît din pricina foamei, că puteai să te apropii de ele şi să le şi mîngîi, dacă voiai — afară de şerpi şi de ţestoase, care săreau numaidecît în apă. Dealul în care se afla peştera noastră era plin de asemenea lighioane. Să fi vrut, am fi putut face rost de o menajerie întreagă.

Într-o noapte am găsit un capăt de plută pe cinste — din buşteni de brad. Avea vreo douăsprezece picioare lăţime şi vreo cincisprezece lungime, şi se ridica deasupra apei cu vreo şase-şapte degete. Era o punte zdravănă, de nădejde. Ziua se-ntîmpla să vedem plutind pe apă buşteni, dar îi lăsam să treacă. Nu ne arătam pe lumină.

Într-o noapte, cu puţin înainte să se crape de ziuă, pe cînd ne aflam aproape de capătul insulei, am văzut venind pe apă, dinspre apus, o căsoaie de lemn, cu două caturi, aplecată într-o rînă. Am vîslit spre ea şi am intrat înăuntru, căţărîndu-ne pînă la fereastra de la catul de sus. Dar era încă prea întuneric ca să vedem, aşa că am legat luntrea şi ne-am aşezat în ea, aşteptînd să se lumineze.

S-a făcut lumină pînă s-ajungem noi la piciorul insulei.

Uitîndu-ne pe fereastră, am zărit un pat, o masă, două jilțuri și o grămadă de boarfe zvîrlite pe podea. Pe pereți atîrnau haine. Într-un colț, pe podea, zăcea o mogîldeață care aducea a om.

— Mă, ăla de colo ! îl strigă Jim.

Dar mogîldeața nu se urni. Atunci strigai și eu.

— Omu' nu doarme, e mort — îmi spuse Jim. Tu rămîi aici, Jim se duce să vază.

Se duse, se aplecă deasupra mogîldeței, o privi cu luare-aminte și spuse :

— E mort, zău. Și gol, pe deasupra ! L-au împușcat pe la spate. Socot c-a murit de două-trei zile. Vino, Huck, da' nu te uita la fața lui, că visezi urît.

Nu m-am uitat deloc. Jim aruncase peste mort niște zdrențe. dar nu era nevoie, fiindcă tot n-aveam chef să mă uit. Pe podea erau risipite vraiște o mulțime de cărți de joc, zoioase și vechi, niște clondire goale de rachiu și două măști de stofă neagră. Pereții erau mînjiți cu cele mai neghioabe cuvinte și desene zmîngălite cu cărbune.

Pe pereți atîrnau două rochii jerpelite și jegoase de stambă, o bonețică de soare, ceva rufărie femeiască, precum și cîteva haine bărbătești.

Am încărcat totul în luntre, cu gîndul că s-ar putea să ne fie de folos. Pe podea era o pălărie veche de paie, băiețească. Am luat-o și pe-asta. Mai era și o sticlă în care fusese cîndva lapte și care era astupată cu un dop de cîrpă, un fel de biberon pentru sugaci. Am fi luat noi și sticla, da' era spartă. Am mai găsit și un scrin vechi, ros de vreme, și un cufăr cu balamalele rupte. Erau deschise, dar n-aveau nimic de preț în ele. După felul cum zăceau împrăștiate lucrurile, ne-am dat seama că oamenii se zoriseră să fugă și nu putuseră să ia cu ei decît o mică parte din lucruri.

Am mai dibuit o lanternă veche de tinichea, un cuțit de bucătărie, fără mîner, un briceag patent nou-nouț, care în orice prăvălie se vindea cu doi cenți, o grămadă de lumînări de seu, un sfeșnic de cositor, o ploscă, o cană de tinichea, o învelitoare veche de pat, mîncată de șoareci, un săculeț cu ace, bolduri, ață și alte scule de cusut, nițică ceară de albine, o bardă și cîteva cuie, o undiță groasă cît degetul meu mic, cu niște cîrligoaie grozave,

un sul de piele de căprioară, o zgardă de piele, o potcoavă și niște sticluțe cu doctorii fără nici o etichetă pe ele. Cînd să plecăm, am găsit și o țesală bunicică, iar Jim a dibăcit un arcuș rablagit de vioară și un picior de lemn ; îi plesniseră curelele, dar altminteri era un picior destul de bun, măcar că era prea lung pentru mine și prea scurt pentru Jim. Am căutat de ne-a ieșit ochii, dar n-am putut găsi și perechea piciorului.

Una peste alta, a fost o pradă frumoasă, pe legea mea ! Cînd am ieșit afară, am văzut că ne depărtasem cu vreun sfert de milă de insulă și se făcuse ziuă de-a binelea. L-am pus pe Jim să stea lungit în luntre și l-am acoperit cu pătura, altfel s-ar fi văzut de la o poștă că-i negru. Am vîslit spre malul dinspre Illinois, dar curentul ne-a dus cu vreo jumătate de milă mai la vale. Am luat-o înapoi prin apa liniștită de lîngă țărm și am ajuns cu bine acasă, fără nici o încurcătură. Nu ne văzuse nimeni.

CAPITOLUL X

Tare-aș fi vrut, după masa de dimineață, să vorbesc despre mort și să-mi dau cu presupusul cum de-a fost omorît, dar Jim n-avea chef, zicea că asta aduce ghinion și că, pe deasupra, s-ar putea ca mortul să se mai facă și strigoi și să ne dea tîrcoale. Cică morții neîngropați se fac strigoi mai lesne decît ăi care zac frumușel în mormintele lor. Mi s-a părut că are dreptate, așa că n-am mai spus nimic. Dar gîndurile nu-mi dădeau pace și ardeam de nerăbdare să aflu cine-l omorîse pe omul ăla și de ce.

Tot scotocind prin boarfele furgăsite, am dat peste opt dolari de argint, cusuți în căptușeala unui palton vechi. Jim era de părere că oamenii care locuiseră în casa aia furaseră paltonul, căci dacă ar fi știut că erau bani în el, nu l-ar fi lăsat acolo. I-am zis că, după mine, tot ăia îl omorîseră și pe mort, dar Jim nu voia să vorbească despre asta.

— Tu crezi c-aduce ghinion ? l-am întrebat. Dar ce-mi spuseși alaltăieri cînd am adus pielea de șarpe găsită în creștetul dealului ? Mi-ai zis că nu-i pe lume nenorocire

mai mare ca aceea care te paşte cînd pui mîna pe o piele de şarpe. Uite ce nenorocire ne-a adus ! Am găsit toate lucrurile astea, bąşca opt dolari. Ehei, Jim, măcar de-am avea parte în fiece zi de-o nenorocire ca asta !

— Lasă, puişorule, lasă ! Nu te crede tu prea grozav. Vine. Ţine minte ce-a spus Jim, vine !

Şi adevărat c-a venit. Jim îmi spusese asta marţi. Ei bine, vineri după prînz stăteam tolăniţi în iarbă, pe culmea dealului. Mi se isprăvise tutunul. Mă duc eu în peşteră să iau niţel tutun, şi înăuntru ce văd ? Un şarpe cu clopoţei ! L-am omorît şi m-am gîndit să-i joc un renghi lui Jim : am aşezat şarpele pe pătura lui, în aşa fel ca să pară viu. Spre seară uitasem cu totul de şarpe şi cînd Jim s-a trîntit pe pătură, perechea şarpelui, furişată după ăl mort, l-a muşcat pe Jim taman în clipa cînd eu aprindeam o lumînare.

Jim a sărit ca ars şi ăl dintîi lucru pe care l-am văzut la lumina lumînării aprinse a fost lighioana : tocmai se pregătea să muşte a doua oară. Cît ai clipi am omorît-o cu un băţ, iar Jim a pus repede mîna pe plosca cu rachiu a lui taică-meu şi a-nceput să bea.

Era desculţ şi şarpele îl muşcase chiar de călcîi. Şi toate astea din pricină că uitasem, ca un nătărău ce sînt, că atunci cînd omori un şarpe, perechea lui vine sigur să se încolăcească în jurul ălui mort.

Jim m-a rugat să retez capul şarpelui şi să-l azvîrl, apoi să-l jupoi de piele şi să-i pun la fript o bucată de carne. L-am ascultat. Jim a înghiţit friptura, zicînd că asta o să-i ajute să se vindece. Apoi m-a pus să scot clopoţeii şarpelui şi să i-i leg la încheietura mîinii. Cică şi asta ajută.

Am luat p-ormă binişor şerpii şi i-am aruncat cît colo într-un tufiş, fiindcă n-aş fi vrut ca Jim să bage de seamă că totul se întîmplase din vina mea.

Jim sugea din ploscă. Din cînd în cînd, îl apucau năbădăile şi se zvîrcolea urlînd : dar de cîte ori îşi venea niţel în fire, trăgea iar la măsea. Laba piciorului i se umflase destul de tare, la fel şi ţurloiul, dar încetul cu încetul băutura începu să lucreze, aşa încît îmi ziceam c-o să se vindece. Cît despre mine, să fi fost în locul lui Jim, m-aş fi lăsat mai degrabă muşcat de un şarpe, decît să beau din rachiul lui babacu'.

Şi aşa a zăcut Jim patru zile şi patru nopţi. Apoi umflătura a dat înapoi : Jim putea iar să umble. După toate cele întîmplate, m-am hotărît să nu mai pun niciodată mîna pe o piele de şarpe. Jim zicea că-i sigur că de-acinainte o să-l cred :

— Cînd atingi un şarpe, boleaua-i aşa de mare, că s-ar putea ca necazurile noastre să fie abia la-nceput.

Zicea că el, unul, mai degrabă ar privi de-o mie de ori peste umărul stîng la lună nouă, decît să pună mîna pe-o piele de şarpe. Începusem să-i dau dreptate, măcar că am fost totdeauna de părere că trebuie să fii din calea-afară de nesocotit şi de nătîng ca să priveşti luna nouă peste umărul stîng. Moş Hank Bunker a făcut-o odată şi s-a lăudat cu asta ; dar n-au trecut nici doi ani şi, îmbătîndu-se, moşul a căzut din turnul de strajă. Praful s-a ales de el : l-au culeş de pe jos, l-au aşezat între două uşi de magazie, ca într-un sicriu, şi aşa l-au îngropat. Eu n-am fost de faţă, dar mi-a spus babacu'. În tot cazul, nenorocirea l-a lovit numai fiindcă privise luna peste umărul stîng, ca un zevzec ce era.

Zilele treceau una după alta. Încet-încet, fluviul intră iar în vechea lui matcă. A dintîi grijă a noastră a fost să agăţăm într-un cîrlig mare un iepuroi jupuit, în chip de momeală : aşa am prins o namilă de somn cît un om de mare, lung de un stînjen şi greu de vreo sută de ocale. N-aveam cum să-l scoatem, de bună seamă că ne-ar fi tîrît pînă-n Illinois. Ne-am aşezat şi am aşteptat privind cum se zbate şi se smuceşte, pînă s-a dus la fund. Am găsit în burta lui un nasture de alamă, un gogoloi rotund ca o minge şi tot felul de resturi. Jim a despicat gogoloiul cu toporul şi a găsit înăuntru un mosor. Jim era de părere că zăcuse multă vreme în burtă, de se acoperise aşa şi se rotunjise ca o minge. Cred că era cel mai mare peşte care s-a prins vreodată în Mississippi. Jim spunea că în viaţa lui nu văzuse unul mai grozav. Ar fi avut preţ mare la tîrg. Somnii ăştia uriaşi se vînd la kilogram în piaţă şi toată lumea cumpără : carnea li-e albă ca neaua şi-i numai bună de fript.

A doua zi dimineaţa i-am spus lui Jim că mi s-a cam urît şi că am chef să mă mai mişc puţin. Mă bătea gîndul să dau o raită pînă dincolo, ca să văd şi eu ce se mai întîmplă.

Lui Jim i-a plăcut ideea mea, dar zicea că trebuie să merg noaptea și să fiu cu ochii în patru. Se mai gîndi ce se mai gîndi, și-mi spuse că n-ar fi rău să mă îmbrac ca fată, punînd pe mine ceva din bulendrele pe care le găsisem în căsoaie. Bună idee. Am luat una din rochiile alea de stambă, am scurtat-o și, după ce mi-am suflecat pantalonii pînă la genunchi, m-am vîrît în ea. Jim mi-a prins-o la spate în copci. Îmi venea destul de bine. Mi-am pus boneţica și am legat-o sub bărbie. Acu', de-ar fi vrut careva să-mi vadă faţa, trebuia să se uite ca printr-un burlan de sobă. Jim zicea că n-o să mă recunoască nimeni, nici măcar ziua-n amiaza mare. Toată ziulica m-am vînzolit cu straiele alea pe mine, ca să mă deprind cu ele, și cu încetul am izbutit, dar Jim zicea că nu prea umblu ca o fată și că una-două îmi ridic rochia, ca să bag mîna în buzunarul pantalonilor. Am ţinut seamă de asta și a fost ceva mai bine.

Cum s-a lăsat întunericul, am pornit cu luntrea de-a lungul malului dinspre Illinois. Am trecut dincolo, niţel mai jos de debarcader, dar curentul m-a dus pînă la marginea tîrgului. Am legat luntrea și am pornit-o pe mal. Într-o căsuţă, care nu mai fusese locuită de multă vreme, ardea o lumină și mă întrebam cine s-o fi aciuat acolo. M-am furișat pînă la fereastră și m-am uitat înăuntru. La o masă de brad, pe care ardea o lumînare, ședea o femeie de vreo patruzeci de ani și împletea la ciorap. Faţa ei nu-mi părea cunoscută. De bună seamă că era o străină, fiindcă pe localnici îi știam pe toţi. Norocul meu, căci începusem să-mi pierd curajul : mi-era teamă să nu mă recunoască oamenii după glas. Femeia asta, chiar dacă nu era în tîrguşor decît de două zile, putea să-mi spună tot ce voiam să știu, așa c-am bătut în uşă, făgăduindu-mi să nu uit că-s fată.

CAPITOLUL XI

— Intră ! rosti femeia.

Am intrat.

— Șezi jos.

M-am așezat.

Mă măsura din cap pînă-n picioare, cu niște ochi mici, scînteietori.

— Cum te cheamă ? mă întrebă ea.

— Sarah Williams.

— Unde locuiești ? Pe-aici, pe-aproape ?

— Nu, tușică. La Hookerville, cu vreo șapte mile mai la vale. Am venit pe jos și-s moartă de oboseală.

— Și flămîndă, socot. Stai să-ți caut ceva de mîncare.

— Nu, mătușico, nu mi-e foame. Mi-a fost așa de foame pe drum, că m-am oprit la o fermă, cu vreo două-trei mile mai jos. Acum nu-mi mai e foame. De-aia am întîrziat atîta. Mămica e bolnavă, nu mai avem de nici unele în casă și-am rămas fără bani, de-aia am plecat, să-i spun lui nenea Abner Moore. Mămica mi-a zis că stă tocmai în celălalt capăt al tîrgului. N-am mai fost niciodată pe-acolo. Îl cunoașteți ?

— Nu, încă n-am ajuns să-i cunosc pe toți. Nu-s nici de două săptămîni aici. Pînă la capătul tîrgului e cale lungă. Mai bine rămîi aici peste noapte. Scoate-ți boneția.

— Nu, nu, mă odihnesc puțin și pe urmă îmi văd de drum. Nu mi-e frică mie de întuneric.

Femeia îmi spuse însă că nu mă lasă să plec singură și că bărbat-su trebuie să sosească într-o oră-două și c-o să meargă el cu mine. Apoi începu să sporovăiască despre bărbat-su și despre neamurile ei din susul și din josul fluviului, povestindu-mi cum le mersese de bine mai 'nainte și cum făcuseră prostia să se mute în tîrgul ăsta, în loc să se mulțumească cu ce aveau — și dă-i, și dă-i, fel de fel de istorii de-astea, pînă ce m-a cuprins teama că făcusem eu o prostie, venind în casa ei, ca să aflu ce se mai întîmplă în tîrg. Dar nu trecu mult și-ncepu să vorbească despre babacu' și despre omor, și-atunci am lăsat-o cu dragă inimă să trăncănească. Îmi vorbi mai întîi despre mine și despre Tom Sawyer, cum găsisem noi cele douăsprezece mii de dolari (la ea ajunseseră douăzeci de mii), apoi despre babacu' — ce pramatie era ! — și despre mine — ce pezevenghi eram ! — și pînă la urmă ajunse la întîmplarea cu omorul.

— Cine-i făptașul ? o întrebai eu. La Hookerville am auzit o mulțime de zvonuri despre întîmplarea asta, dar nu știm cine l-a omorît pe Huck Finn.

— Ehei, cred că multă lume pe-aici ar vrea să știe cine l-a omorît. Unii cred chiar că bătrînul Finn...

— Nu, zău ?

— Mai toți credeau așa la început. Bătrînul nici nu știe că era cît pe ce să fie linșat. Dar pînă seara oamenii și-au schimbat părerea și-au ajuns să creadă că făptașul a fost un negru fugar, pe nume Jim.

— Păi, el...

M-am oprit, zicîndu-mi că-i mai cuminte să tac. Ea își urmă vorba, fără să fi băgat de seamă că spusesem ceva.

— Negrul a fugit chiar în noaptea în care a fost omorît Huck Finn. Pe capul lui s-a pus un preț : trei sute de dolari. Iar pe cel al bătrînului Finn, două sute. Dumnealui a venit în tîrg a doua zi după omor, a povestit tot și s-a dus cu ăilalți pe bac să caute hoitul, dar numaidecît după aia a șters-o. Seara, cînd au vrut să-l linșeze, ia-l de unde nu-i. A doua zi, aflînd că negrul fugise și că nu mai fusese văzut din seara crimei, de la orele zece, toată lumea a dat vina pe el. Și iată că în ziua următoare bătrînul Finn s-a arătat din nou ; s-a dus la judele Thatcher și s-a milogit de el ca să-i dea banii, că vrea să-l caute pe negru prin tot Illinoisul. Judele i-a dat ceva bani și Finn s-a îmbătat chiar în seara aia și pe urmă s-a plimbat pînă după miezul nopții în tovărășia a doi străini deșucheați, cu care a și plecat după aceea. De atunci nu s-a mai arătat, și lumea nici nu se-așteaptă să-l vadă, pînă ce lucrurile n-au să se mai liniștească puțin, fiindcă acum oamenii sînt siguri că el și-a omorît băiatul și c-a încurcat lucrurile în așa fel, ca lumea să creadă că banditii au făcut-o, iar el să pună mîna pe banii lui Huck, fără a-și mai pierde vremea pe la judecăți. Lumea zice că ar fi în stare de așa ceva. Mare pișicher e Finn ăsta ! Dacă nu se întoarce pînă-ntr-un an, a scăpat. Nu sînt dovezi contra lui, asta e. Pîn-atunci, lucrurile au să se liniștească, iar el o să pună mîna pe banii lui Huck fără nici o bătaie de cap.

— Da, mătușică, eu tot așa cred. Nu văd de ce n-ar fi așa. Și-acu', nu mai crede nimeni că negru-i ucigașul ?

— Ei, mai sînt destui care cred asta, dar negrul o să fie prins în curînd și poate că-l vor sili să spună adevărul, de frică.

— Cum așa, tot mai e urmărit ?

— Da' neştiutoare mai eşti ! Crezi că trei sute de dolari se găsesc în fiecare zi şi pe toate drumurile ? Unii zic că negrul nu se află prea departe. Şi eu tot aşa cred, da' n-am spus-o nimănui. Acum cîteva zile stăteam de vorbă cu doi bătrîni care locuiesc în baraca de alături. Dintr-una-ntr-alta, mi-au spus că nu prea merge nimeni pe insula aia de dincolo, de-i zice Jackson. „Nu locuieşte nimeni acolo?" zic eu. „Nu, nimeni", zic ei. N-am mai spus nimic, dar am căzut pe gînduri. Mi se păruse mie c-am văzut fum în partea aceea, cam pe la capătul insulei, cu o zi-două mai înainte. Nu m-aş mira ca negrul să se ascundă acolo, mi-am zis. În tot cazul, face să te osteneşti să cercetezi la faţa locului. De-atunci n-am mai văzut fum şi se prea poate să fi plecat — dacă o fi fost chiar el. Bărbatu-meu o să dea o raită pe insulă, împreună cu încă cineva. A fost plecat pe fluviu în sus, dar s-a întors azi şi i-am povestit tot, îndată ce l-am văzut, acu' două ceasuri.

Mie să-mi vie rău, nu alta. Parcă stăteam pe ghimpi. Simţeam nevoia să fac ceva cu mîinile. Am luat un ac de pe masă şi am încercat să bag aţă în el. Dar îmi tremurau mîinile şi nu izbuteam să nimeresc gaura acului.

Cînd femeia amuţi, ridicai ochii şi văzui că se uită ţintă la mine şi-mi zîmbeşte într-un chip ciudat. Am pus la loc acul şi aţa şi m-am prefăcut că mă interesează tot ce-mi spusese ea. La drept vorbind, mă şi interesa.

— Trei sute de dolari — zic eu — e o avere, nu glumă. Bine-ar fi să-i poată căpăta mămica. Soţul matale se duce acolo chiar la noapte ?

— Da, da. S-a dus în tîrg cu omul de care-ţi vorbeam, ca să facă rost de o barcă şi să mai împrumute o puşcă de undeva. Au să plece după miezul nopţii.

— Oare n-ar vedea mai bine dac-ar aştepta pînă mîine dimineaţă ?

— Da, dar n-ar vedea oare şi negrul mai bine ? După miezul nopţii, de bună seamă că negrul o să doarmă, iar ei au să-l poată căuta în voie prin pădure, dacă şi-o fi făcut vreun foc de tabără pe-acolo. Cu cît va fi mai întuneric, cu atît vor putea căuta mai bine, fără ca el să-i simtă.

— La asta nu m-am gîndit, ce-i drept.

Femeia mă privea mereu în felul acela ciudat, şi se-nţelege că nu mă simţeam deloc în largul meu.

— Cum spuneai că te cheamă, fetiţo ? mă întrebă ea peste cîteva clipe.

— M... Mary Williams.

Dar parcă mai înainte nu spusesem Mary, ci Sarah, dacă nu mă-nşel. N-am ridicat privirea. Mă simţeam încolţit şi mi-era teamă să nu mi se cunoască pe faţă. Aş fi vrut ca femeia să mai spună ceva. De ce tăcea, de-aia mă simţeam mai stingherit. Deodată îmi zise :

— Drăguţă, mi se pare că spuseseşi că te cheamă Sarah, cînd ai intrat pe uşă.

— A, da, mătuşico, aşa-i. Sarah Mary Williams. Sarah e numele meu dintîi, dar unii îmi spun Sarah, alţii Mary.

— Aha, care va să zică aşa stau lucrurile.

— Da, mătuşico.

Acum mă simţeam ceva mai bine, dar oricum aş fi vrut să fiu altundeva. Încă nu eram în stare să-i înfrunt privirea. Femeia începu deodată să se vaiete, ce vremuri grele şînt şi cît de strîmtoraţi trăiesc, cum se plimbă şobolanii prin odaie ca la ei acasă, şi-aşa mai departe. Acum mă simţeam iar în apele mele. Avea dreptate în privinţa şobolanilor. Una-două, vedeai cîte unul scoţîndu-şi botişorul dintr-o gaură din colţul încăperii. Femeia zicea că trebuie să aibă totdeauna ceva la îndemînă, ca să azvîrle după ei cînd era singură, altminteri nu-i dădeau pace. Îmi arătă o vergea de plumb cu un nod la capăt şi-mi spuse că de obicei ţintea bine cu ea, dar îşi scrîntise mîna cu o oră-două mai înainte şi nu ştia dacă acum o să mai poată ţinti bine. Aşteptă totuşi un prilej, şi zvîrr ! aruncă vergeaua după un şobolan, dar nu-l nimeri şi scoase un ţipăt, aşa de tare o durea braţul. Apoi mă rugă să încerc eu data viitoare. Se-nţelege că voiam s-o şterg înainte de a se întoarce bărbatu-su, dar n-avea rost să mă dau în vileag. Am pus mîna pe vergea şi-am azvîrlit-o în cel dintîi chiţcan care şi-a arătat botişorul. De-ar fi stat locului, ar fi fost vai de capul lui. Femeia mi-a zis c-a fost o lovitură straşnică şi că, după părerea ei, pe-al doilea am să-l nimeresc din plin. S-a sculat şi s-a dus după vergeaua de plumb, pe care-a adus-o înapoi, împreună cu o jurubiţă de aţă. Mă rugă apoi s-o ajut să desfăşoare aţa. Am întins amîndouă braţele şi ea mi-a înfăşurat jurubiţa pe mîini, urmînd să sporovăiască despre treburile ei şi ale lui bărbat-su. Deodată însă se opri şi-mi strigă :

— Ia seama la şobolani ! Mai bine ţine vergeaua pe genunchi, s-o ai la îndemînă.

Şi în aceeaşi clipă îmi aruncă vergeaua în poală. Am strîns genunchii, în vreme ce ea îi dădea înainte cu vorba Dar după un minut, îmi luă jurubiţa şi mă privi drept în ochi, fără răutate :

— Haide, spune-mi care ţi-e numele adevărat ?

— Ce-e, ce-e-aţi spus, mătuşico ?

— Care-i numele tău adevărat ? Bill, Tom sau Bob ? Ia zi ?

Cred că tremuram ca frunza în vînt, şi zău dacă ştiam ce să fac.

— Mătuşico — am îngăimat eu în cele din urmă. Vă rog să nu vă bateţi joc de o biată fetiţă. Dacă vă stînjenesc, am să...

— Nu, n-ai să... Stai jos şi rămîi unde eşti. N-am să-ţi fac nici un rău şi nici n-am să spun nimănui. Dar dezvăluie-mi taina, cu toată încrederea. Am s-o păstrez şi, mai mult decît atît, am să te-ajut. Şi bărbatu-meu la fel, dacă vrei. Ce mai încolo-ncoace, eşti un ucenic fugar, nu-i aşa ? Nu face nimic... Nu-i nici o grozăvie. Se vede că stăpînii s-au purtat rău cu tine şi te-ai hotărît să-ţi iei tălpăşiţa. Dumnezeu să te aibă în pază, copile, n-am să te dau în vileag. Hai, povesteşte-mi tot, fii băiat cuminte.

I-am spus atunci că-mi dau seama că n-are nici un rost să mai mint, aşa că o să-i mărturisesc tot, numai să se ţină de cuvînt. Şi-am început să-i povestesc că părinţii mei au murit şi că legea m-a dat pe mîna unui bătrîn zgîrcit, stăpînul unei ferme aşezate la vreo treizeci de mile depărtare de fluviu, şi că bătrînul ăsta s-a purtat aşa de rău cu mine, că n-am mai putut îndura şi, într-o bună zi, cînd plecase de-acasă pe vreo două zile, mi-am luat inima-n dinţi şi-am fugit, îmbrăcîndu-mă într-o rochie veche de-a fiică-si. Am străbătut treizeci de mile în trei nopţi, fiindcă umblam numai noaptea, iar ziua stăteam ascuns şi dormeam. Pîinea şi carnea pe care le luasem de-acasă într-o bocceluţă mi-au ajuns pentru tot drumul.

— Nădăjduiesc — am încheiat eu — că unchiu-meu Abner Moore o să aibă grijă de mine, de-aia am venit aici, în Goshen.

— Goshen, ai zis, copile ? Păi ăsta nu-i Goshen, ci St. Petersburg. Goshen e cu vreo zece mile mai sus. Cin' ţi-a zis că-i Goshen ?

— Un om pe care l-am întîlnit azi de dimineață, în zori, tocmai cînd intram în pădure, ca să dorm oleacă. Mi-a spus că la răscruce trebuie s-o iau la dreapta și după vreo cinci mile am s-ajung la Goshen.

— Se vede c-o fi fost beat. Ți-a spus tocmai pe dos.

— E drept că parcă era beat, dar acum n-am ce-i face. Trebuie să plec. Ajung eu la Goshen pînă-n zori.

— Stai o clipă ! Am să-ți pregătesc ceva de mîncare. Poate c-o să ai nevoie.

Îmi pregătii ceva de-ale gurii, apoi mă întrebă :

— Ia spune, cînd o vacă stă culcată, pe care parte se scoală ? Răspunde repede, fără să te gîndești. Care parte se ridică întîi ?

— Partea dinapoi, mătușico.

— Dar la un cal ?

— Partea dinainte.

— Pe care parte a copacului crește mușchiul ?

— Pe partea dinspre miazănoapte.

— Dacă cincisprezece vaci pasc pe o măgură, cîte din ele rumegă cu capetele întoarse în aceeași parte ?

— Toate cîn'spe, mătușico.

— Bine, văd că ai trăit într-adevăr la țară. Credeam că iar încerci să mă duci de nas. Și-acu', cum te cheamă de-adevăratelea ?

— George Peters, mătușico.

— Bine, vezi de-l ține mine, George. Ai fi în stare să-l uiți și să-mi zici la plecare că te cheamă Alexander, ca p-ormă să-mi spui, ca să scapi, că de fapt te cheamă George-Alexander. Vezi, nu te apropia de femei în rochia asta veche de stambă. Doar bărbații te-ar putea lua drept fetiță. dar nu prea semeni, să știi. Măi băiatule, cînd vrei să pui ață în ac, nu veni cu acul pînă-n dreptul firului, ci ține acul țeapăn și caută să vîri ața în gaură. Așa obișnuiesc femeile, numai bărbații fac pe dos. Încă ceva : cînd azvîrli într-un șobolan sau în mai știu eu ce, ridică-te în vîrful picioarelor, du-ți mîna deasupra capului cît poți mai stingaci și aruncă alături cu vreo doi metri. Azvîrle cu brațul țeapăn, din umăr, de parc-ai avea acolo un șurub și l-ai răsuci. Așa fac fetele, nu ca băieții. care aruncă din încheietura mîinii și din cot, ținîndu-și brațul într-o parte. Și, ține minte, cînd o fată încearcă să prindă ceva

în poală desface genunchii, nu-i strînge, cum i-ai strîns tu cînd ai prins vergeaua de plumb. Te-am mirosit că eşti băiat în clipa cînd am văzut cum pui aţa în ac. Tot ce-am născocit după aia a fost doar ca să mă încredinţez că nu greşesc. Şi-acum, du-te la unchiu-tău, Sarah Mary Williams George Alexander Peters, iar dacă dai de bucluc pe drum, trimite vorbă doamnei Judith Loftus, adică mie, şi-o să fac tot ce pot ca să te scap. Ia-o pe mal, e ăl mai bun drum ; şi a doua oară cînd ai s-o porneşti razna, ia-ţi ghete şi ciorapi. Drumul e plin de pietre, şi tare mă tem c-ai s-ajungi la Goshen cu picioarele harcea-parcea.

Am mers pe mal vreo cincizeci de paşi, apoi m-am furişat pînă la locul unde lăsasem luntrea, ceva mai jos de căsuţă. Am sărit în luntre şi-am luat-o repede din loc. Am vîslit la deal, pînă am ajuns în dreptul insulei, apoi am pornit spre ea. Mi-am scos boneţica — acum nu mai aveam nevoie de obloane. Cam pe la jumătatea drumului, am auzit bătăile ornicului din tîrg şi m-am oprit să le-ascult : sunetul venea stins peste apă, dar limpede, unsprezece bătăi. Cînd am ajuns la insulă, n-am stat să mă odihnesc, cu toate că-mi ieşise sufletul, ci am luat-o repede prin pădure, pînă la locul unde făcusem popas prima oară. Cum am ajuns acolo, am aprins focul pe-o moviliţă înaltă şi uscată.

Apoi m-am întors la luntre şi-am vîslit din răsputeri spre locul nostru, cu o milă şi jumătate mai la vale. Am sărit din luntre şi-am luat-o la goană printre copaci, suind dealul pînă la peşteră. Jim dormea buştean, lungit pe jos.

— Scoală-te repede, Jim ! i-am strigat, zgîlţîindu-l. N-avem nici o clipă de pierdut. Sînt pe urmele noastre !

Jim nu m-a întrebat nimic, o vorbă n-a scos, dar după felul cum a muncit în jumătatea de ceas ce-a urmat, mi-am dat seama cît era de speriat. Într-o jumătate de oră tot avutul nostru era pe plută şi pluta sta gata s-o pornească din ascunzătoarea ei de sub sălcii. Înainte de toate am stins focul în peşteră şi după aceea n-am mai aprins nici o luminiţă. M-am dus cu luntrea ceva mai încolo de mal şi-am privit. Dar chiar de-ar fi fost prin preajmă vreun vapor, tot nu l-aş fi putut zări, căci nu prea vezi mare lucru la lumina stelelor. Am urnit pluta şi-am pornit la vale, pe întuneric, dincolo de piciorul insulei, fără să scoatem o vorbă, într-o tăcere deplină.

CAPITOLUL XII

Abia cam pe la unu noaptea am lăsat în urmă insula. Pluta luneca tare încet, ca un melc. Aveam de gînd, dacă se ivea vreun vapor, să sărim în barcă şi să vîslim spre malul dinspre Illinois. Noroc că nu s-a ivit nici un vapor, fiindcă nu ne gîndisem să punem în barcă nici puşca, nici undiţa şi nici ceva de-ale gurii. Fusesem prea zoriţi ca să ne gîndim la atîtea lucruri deodată. Oricum, greşisem punînd tot calabalîcul pe plută.

Îmi făceam socoteala că dacă oamenii ăia au să vină pe insulă, au să găsească focul aprins de mine şi-au să-l aştepte acolo toată noaptea pe Jim. Nu ştiu ce-or fi făcut, dar ne-au lăsat în pace. Şi dacă cumva focul aprins de mine nu i-a dus de nas, nu-i vina mea. Eu unul am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să-i îmbrobodesc.

Cînd a început să mijească de ziuă, am poposit pe un grind la un cot al fluviului, pe partea Illinoisului. Am tăiat cu toporul nişte crengi de răchită, şi-am acoperit pluta cu ele, aşa fel ca de departe să pară una cu malul. Pe grindurile astea, răchitele cresc dese ca dinţii greblei.

Malul dinspre Missouri e muntos, iar cel dinspre Illinois e acoperit de păduri, şi cum în locul ăla canalul trecea de-a lungul malului dinspre Missouri, nu mă temeam c-o să dea vreun vapor peste noi. Am stat acolo toată ziulica, uitîndu-ne la plutele şi vasele care coborau pe canal şi la vapoarele care treceau în sus, prin mijlocul apei, luîndu-se de piept cu ea. I-am povestit lui Jim ce spaimă am tras cu pălăvrăgioaica aia. Jim zicea că-i mare hoţomană şi că de-ar fi pornit ea însăşi pe urmele noastre, n-ar fi stat să se uite la un foc de tabără, ci ar fi adus de bună seamă un cîine cu ea.

— Da' ce, nu putea să-i spună lui bărbat-su să aducă un cîine ? l-am întrebat eu.

Jim mi-a răspuns că ar băga mîna-n foc că femeia s-a gîndit la treaba asta tocmai cînd oamenii se pregăteau să plece şi că s-or fi dus desigur prin tîrg să facă rost de-un cîine, şi de-aia au mai zăbovit, altminteri n-am fi noi aici pe un grind, cu vreo şaisprezece-şaptesprezece mile mai jos de tîrg — aş, de unde ! am fi din nou în tîrgul ăla afurisit.

I-am zis că puțin îmi pasă de cè n-au pus mîna pe noi, totul e că nu ne-au înhățat.

Cînd a început să se-ntunece, ne-am scos capul din desișul de răchite și-am privit în toate părțile. Nu se zărea nimic. Jim a desprins niște bulumaci de deasupra plutei și a înjghebat un mic wigwam [1], ca să avem unde ne adăposti pe vreme ploioasă sau pe arșiță și ca să ne ferim boarfele de umezeală. Jim a meșterit și un fel de podină, cu cîteva palme mai înaltă ca pluta, așa că acum păturile și celelalte lucruri erau ferite de valurile stîrnite de vapoare.

Drept în mijlocul wigwamului am bătătorit un strat de nămol, gros de cinci-șase degete, întărindu-l pe de margini, ca să nu se risipească ; în vatra asta puteam aprinde focul pe vreme umedă sau friguroasă, fără să fim văzuți de afară.

Am mai meșterit și o cîrmă de rezervă, ca s-avem, dacă vreuna din celelalte s-ar fi sfărîmat cumva de vreun buștean sau de altceva. Am găsit apoi un țăruș cu crăcană, tocmai bun ca s-atîrnăm de el felinarul, pe care trebuia să-l aprindem de cîte ori vedeam vreun vapor venind la vale, ca să nu ne dea peste cap. Pentru vapoarele care mergeau în sus, nu era nevoie să-l aprindem, decît dacă le stăteam cumva în cale cînd voiau să „transverseze" — cum se zice ; apele erau încă destul de mari, acoperind pe alocuri malurile mai joase, așa că vapoarele care mergeau în sus nu treceau totdeauna prin canal, ci căutau apa mai liniștită de lîngă țărm.

În noaptea următoare, am mers vreo șase-opt ceasuri, lăsîndu-ne în voia curentului, care gonea cu peste patru mile pe oră. Pescuiam, mai stăteam de vorbă și din cînd în cînd înotam ca să n-adormim.

Grozav lucru e să plutești așa la vale pe un asemenea rîu mare și liniștit, stînd lungit pe spate, cu ochii la stele ; aproape că nu cutezam să vorbim tare, iar cînd ne venea să rîdem, chicoteam înfundat, dar și asta se-ntîmpla foarte rar.

Am avut parte de o vreme straşnică și n-am pățit nimic, nici în noaptea aceea, nici în nopțile următoare.

În fiece noapte treceam pe lîngă tîrguri, unele cocoțate pe cîte o coastă de deal, ca niște salbe de lumină. Nu des-

[1] Cort al indienilor din America de Nord.

luşeai nici o casă. Într-a cincea noapte, am trecut prin faţa oraşului Saint Louis. Părea că întreg pămîntul e luminat. La noi, la St. Petersburg, se zicea că în Saint Louis trăiesc douăzeci-treizeci de mii de oameni, dar n-am crezut niciodată pînă în noaptea aia liniştită, cînd, pe la ora două, am văzut atîta strașnică risipă de lumină. Nu se auzea însă nici un zgomot. Toată lumea dormea.

Îmi luasem obiceiul ca în fiecare seară, pe la ceasurile zece, să mă strecor pe mal, în vreun sătuc, ca să cumpăr de zece-cincisprezece cenţi făină, slănină sau alte merinde. Uneori luam şi cîte un pui de găină, care nu stătea cuminte în poiată.

Babacu' zicea totdeauna : „Nu pierde niciodată ocazia să iei un pui ; dacă n-ai tu nevoie de el, găseşti lesne pe cineva care are nevoie, şi-o faptă bună nu se uită niciodată". De cînd îl ştiu, n-am pomenit niciodată ca babacu' să n-aibă chiar el nevoie de puiul cu pricina, dar de zis, aşa zicea.

În unele dimineţi, înainte de răsăritul soarelui, mă furişam prin lanuri şi împrumutam un harbuz, un pepene galben, un dovleac, un ştiulete de porumb sau alte trufandale de-astea.

Babacu' obişnuia să spună că nu-i nici un păcat să iei cu împrumut, dacă ai de gînd să dai înapoi odată şi-odată. Dar văduva zicea că nu-i decît o hoţie ascunsă sub un nume frumos şi că nici un om cinstit n-ar face una ca asta. Jim era de părere că şi văduva, şi babacu' aveau dreptate şi că, dacă stăm să ne gîndim, cel mai bine ar fi să ştergem de pe listă două-trei trufandale şi să nu le mai luăm niciodată cu împrumut, socotind că atunci n-ar mai fi nici un păcat dac-am împrumuta din celelalte.

Am stat de vorbă despre asta o noapte întreagă, în vreme ce pluta luneca la vale, şi ne-am tot frămîntat dacă să renunţăm la harbuji, la cantalupi, la zămoşi sau la altceva. Către ziuă am ajuns la o dezlegare destul de bună ; ne-am hotărît să renunţăm la mere pădureţe şi la curmale. Înainte de-a lua hotărîrea asta, nu prea avusesem liniște, dar acum ne simţeam cu cugetul împăcat. Eu, unul, eram chiar mulţumit de hotărîrea luată, fiindcă merele pădureţe sînt rele la gust ; cît despre curmale, ştiam că n-au să se coacă decît peste două-trei luni.

Din cînd în cînd mai împuşcam cîte o pasăre care se apuca să se scoale prea devreme dimineaţa sau nu se

ducea la timp la culcare seara. Una peste alta, o duceam împărăteşte, ce să zic.

Într-a cincea noapte de cînd trecusem de Saint Louis, s-a stîrnit o furtună năprasnică. Era după miezul nopţii. Începu să tune şi să fulgere şi se porni să plouă cu găleata. Ne-am adăpostit în wigwam, lăsînd pluta să se descurce singură. Cînd scăpăra cîte un fulger vedeam în faţa noastră fluviul uriaş, străjuit de o parte şi de alta de ponoare înalte şi stîncoase.

— Hei, Jim, uite colo !

Era un vaporaş care se ciocnise de-o stîncă. Ne îndreptam chiar într-acolo. La lumina fulgerelor l-am văzut limpede : se lăsase într-o rînă, şi o parte din puntea de sus răzbea deasupra apei. Se deslușea bine pînă şi cea mai mică şcoată [1] ; lîngă clopotul mare se putea vedea un scaun, de spătarul căruia atîrna o pălărie ponosită.

Pierdut în noapte pe o furtună ca asta, cu atîta taină în jur, am simţit ce-ar simţi oricare băiat de vîrsta mea văzînd epava aia jalnică, încremenită în mijlocul fluviului. Voiam să mă urc pe punte şi s-o cercetez niţeluş, ca să văd despre ce-i vorba.

— Hai să ne suim, Jim !

Dar Jim nici nu voi s-audă la-nceput :

— Jim nu pune picioru' pe epavă. Ne merge destul de bine, şi n-are rost să ispitim răul, vorba scripturii. Mai mult ca sigur că pe punte-i un paznic.

— Pe dracu paznic ! Ce să păzească ? Duneta şi timoneria ? Crezi că cineva şi-ar primejdui viaţa pentru o dunetă şi-o timonerie, pe o noapte ca asta, cînd vaporul stă să se sfărîme şi să se scufunde dintr-o clipă într-alta ?

La asta Jim nu mai avea ce să răspundă şi nici n-a încercat.

— Unde mai pui că am putea împrumuta niscaiva lucruşoare de preţ din cabina căpitanului. Bunăoară trabuce, pun rămăşag că sînt acolo de-alea de cinci cenţi bucata, bani gheaţă. Căpitanii de vapoare sînt totdeauna bogaţi ; primesc o leafă de şaizeci de dolari pe lună şi cînd vor un lucru nu se mai uită la preţ. Bagă o lumînare în buzunar, Jim. N-am astîmpăr pînă nu dăm o raită pe vas. Crezi tu că Tom Sawyer ar pierde o ocazie ca asta ? Pen-

[1] Manevră folosită pentru a fixa colţul de jos al unei vele în mişcare, sub vînt.

tru nimic în lume. El ar zice că-i o aventură şi s-ar sui pe epavă, să ştie de bine că moare. În ce „stil mare" ar mai lucra el şi ce aere şi-ar da ! Ai crede că-i Cristofor Columb descoperind lumea de apoi. Tii, ce n-aş da să fie şi Tom Sawyer aici !

Jim a mai bombănit niţel, dar s-a supus. Atîta doar, zicea că trebuie să vorbim cît mai puţin şi cît mai încet. Un fulger ne dezvălui din nou epava, tocmai la timp ca să ne putem agăţa de biga [1] de la tribord şi să legăm pluta de ea.

În partea aceea puntea era foarte înclinată. Ne-am furişat pe punte în jos, pînă la babord, spre timonerie, călcînd cu băgare de seamă şi întinzînd mîinile ca să ne ferim de parîme, căci era o beznă de nepătruns.

Curînd am dat peste bordura luminatorului şi ne-am căţărat pe el. Încă un pas, şi am fi ajuns în faţa uşii cabinei căpitanului, care era deschisă. Dar, Dumnezeule ! În fundul coridorului am zărit o lumină şi în aceeaşi clipă ni s-a părut că auzim nişte voci înăbuşite.

Jim îmi şopti că se simte tare prost şi c-ar fi mai bine să ne întoarcem. „Bine !" i-am spus, dar cînd să pornim înapoi spre plută, am auzit un glas căinîndu-se :

— Nu, nu, vă rog, fraţilor ! Jur că n-am să spun nimic !

Altcineva rosti, destul de tare :

— Minţi, Jim Turner ! Ne-ai mai tras clapa o dată. Te-ai obişnuit să ceri mai mult decît ţi se cuvine, şi pîn-acu' ţi-a mers, îţi dădeam cît voiai, ca să nu ne dai de gol. Da' acu' ţi s-a înfundat. Javră scîrboasă ! N-ai pereche de ticălos !

Jim se şi cărăbănise spre plută, dar eu muream să văd ce-o să mai urmeze. Îmi făceam curaj, spunîndu-mi că Tom Sawyer n-ar da înapoi tocmai acum ; ei bine, nici eu n-am să plec. Rămîn să văd ce se întîmplă. M-am tîrît de-a buşilea prin întuneric, pînă ce între mine şi fundul coridorului n-a mai rămas decît o cabină, şi-atunci am zărit deodată un om întins pe podea, cu mîinile şi picioarele legate ; deasupra lui stăteau aplecaţi doi gealaţi — unul ţinea în mînă un felinar orb, iar celălalt un pistol îndreptat spre capul celui de pe podea.

[1] Macara instalată la bordul navelor.

— Ce ți-aș mai face de petrecanie — rosti cel cu pistolul — așa ai merita, porcule !

Omul de pe podea se zvîrcoli și gemu :

— Nu, Bill, nu face una ca asta ! N-o să mai spun nimănui nimic !

La vorbele astea, omul cu felinarul începu să rîdă :

— Cred și eu ! În viața ta n-ai spus ceva mai adevărat !

Peste cîteva clipe, izbucni :

— Auzi-l cum se milogește ! Și cînd te gîndești că de nu-l prindeam și-l legam, ne curăța pe amîndoi ! Și pentru ce, mă rog ? ! Pentru o nimica toată. Pentru că ne luam și noi dreptul nostru, d-aia. Dar fii pe pace, Jim Turner, s-o să mai amenințî tu pe nimeni. Termină cu pistolul ăla, Bill !

— Nu, Jake Packard ! spuse Bill. Eu zic să-l omorîm. Ce, el nu l-a omorît pe moș Hatfield tot așa ? Ce, n-o merită ?

— Dar eu nu vreau să-l omorîm, am eu motivele mele.

— Dumnezeu să te binecuvînteze pentru vorbele astea, Jake Packard ! N-am să te uit cît oi trăi ! bîigui omul de pe podea.

Packard nu-l luă în seamă ; își agăță felinarul de un cui și porni spre locul unde mă aflam eu, făcîndu-i semn lui Bill să-l urmeze. M-am dat înapoi cu vreo cîțiva pași, cît am putut de repede, dar vaporul era atît de aplecat, că n-am prea avut spor. Ca să nu dea peste mine și să mă prindă, m-am tîrît pînă într-o cabină de pe puntea de sus. Individul venea cu pași mari prin întuneric. Cînd Packard ajunse în fața cabinei în care mă aflam, spuse :

— Aici. vino-ncoace.

Și intră cu Bill după el.

Dar pînă să intre, eu mă și ghemuisem pe patul de sus și-mi mușcam degetele că mă ascunsesem tocmai în cabina aia. Cei doi începură să sporovăiască, proptindu-și mîinile de marginea patului. Nu-i vedeam, dar știam unde se află, după duhoarea de rachiu pe care o răspîndeau. În clipele acelea mi-a părut bine că nu beau și eu rachiu. Dar chiar de-aș fi băut, tot n-ar fi putut să mă simtă, fiindcă nici nu mai răsuflam de frică. Și apoi, cum să mai răsufli cînd auzi asemenea lucruri ?

Vorbeau repezit și în șoaptă. Bill voia să-l omoare pe Turner :

— A spus că ne toarnă, și-o s-o facă. Chiar de i-am da și partea noastră, acum tot degeaba ar fi, după felul cum ne-am purtat cu el. Sută la sută că ne dă în vileag. Ascultă, eu zic să-l scoatem din circulație.

— Și eu la fel — spuse Packard, foarte liniștit.

— La dracu, începusem să cred că nu vrei... Atunci e-n regulă. Hai să isprăvim cu el !

— Stai o clipă, n-am terminat ! Ascultă-mă. Glonțul e bun, nu zic nu, dar sînt și mijloace mai puțin gălăgioase ca să scapi de cineva, dacă n-ai încotro. Cred că n-are nici un rost să alergi după șteang, dacă-i poți veni de hac într-alt chip care-i tot așa de bun, și în plus nu te poate băga la apă. Este ?

— Așa-i. Dar ce-ai să mai scornești ?

— Uite ce zic eu : dăm o raită și vedem dacă n-am uitat nimic prin cabine, p-ormă o ștergem la mal ca s-ascundem prada. După aia, așteptăm. M-aș mira ca epava asta să nu se ducă la fund, în cel mult două ceasuri. Pricepi ? O să se-nece și n-o să fie nimeni de vină, în afară de el. Eu zic că-i mult mai bine așa, decît să-l omorîm. Sînt contra omorului atîta vreme cît se poate și fără. N-are nici un rost și nici nu se cade. N-am dreptate ?

— Da, cred că ai. Dar dacă vaporul nu se duce la fund ?

— Să așteptăm două ore și să vedem. Ce. ne costă ?

— Bine, fie ! Haidem !

Au ieșit amîndoi. Am sărit jos, scăldat în sudori reci, și-am pornit-o de-a bușilea.

Era întuneric beznă. „Jim !" am șoptit eu — și Jim mi-a răspuns, cu un geamăt, de la doi pași.

— Repede, Jim, nu-i timp de pierdut ! Nu mai geme ca prostu' ! Colo, pe punte, e o bandă de ucigași și, dacă n-o să le găsim barca și-n-o să-i dăm drumul la vale, ca să nu mai aibă cu ce părăsi epava, unul din ei are să fie la mare ananghie. Dar dac-o s-o găsim, atunci au să fie cu toții la mare ananghie, și șeriful o să pună mîna pe ei. Repede, nu mai sta ! Mă duc să caut la babord, tu du-te la tribord. Urcă-te pe plută și...

— O, Dumnezeule ! Unde-i pluta ? Nu mai e ! S-a dezlegat singură și s-a dus, iar noi am rămas aici !

CAPITOLUL XIII

Mi s-a tăiat răsuflarea şi era cît pe ce să leşin. Să fii prizonier pe-o epavă, cu o bandă ca asta ! Dar nu era vreme să miorlăi. Trebuia găsită barca, acum aveam şi noi nevoie de ea. Tremurînd şi clănţănind din dinţi, am coborît la babord, de unde parcă a trecut o săptămînă pîn' ce-am ajuns la pupa. Acolo, nici urmă de barcă. Jim îmi zise că nu poate să meargă mai departe, fiindcă i s-au muiat picioarele de frică.

— Haide, mişcă-te ! i-am răspuns. Dacă rămînem pe epavă, s-a zis cu noi !

Ne-am tîrît mai departe, pe întuneric. Am luat-o prin spatele dunetei, apoi ne-am tîrît de-a lungul luminatorului, din zăbrea în zăbrea, fiindcă marginea luminatorului era în apă. Cînd am ajuns lîngă uşa coridorului, am văzut barca. Abia se zărea, dar era acolo. Am răsuflat uşurat. Într-o clipă aş fi fost în barcă, dar deodată uşa se deschise. Unul din tîlhari îşi scoase capul, la vreo doi paşi de mine. Credeam că mi-a sunat ceasul. Dar ăla şi-a vîrît înapoi capul, strigînd :

— Hei. Bill, ia felinarul ăsta afurisit, să nu-l mai văd !

Azvîrli un sac în barcă, apoi sări şi el în ea şi se aşeză. Era Packard. Apoi ieşi Bill şi sări şi el în barcă. Packard spuse cu glas şoptit :

— Gata ! Dă-i drumul !

De istovit ce eram, abia mă mai puteam ţine de zăbrelele luminatorului.

— Stai niţel ! zise Bill. L-ai căutat prin buzunare?

— Nu. Nici tu ?

— Nu. Atunci mai are încă-n buzunar partea lui de bani.

— Hai înapoi ! N-are nici un rost să luăm prada şi să lăsăm banii.

— Ce zici, n-o să miroasă ce punem la cale ?

— S-ar putea. În tot cazu', trebuie să-i luăm banii. Hai !

Ieşiră din barcă şi intrară în cabină. Uşa se închise cu zgomot, de la sine, căci vasul era înclinat în partea aia. Într-o jumătate de secundă eram în barcă, iar Jim se prăvăli după mine. Am tăiat parîma cu cuţitul, şi duşi am fost !

Fără să ne atingem de vîsle şi fără să scoatem o vorbă sau măcar o şoaptă, abia răsuflînd, am plutit repede, într-o tăcere de moarte, pînă ce-am trecut de zbaturi şi de pupa vasului. Peste cîteva secunde eram cu vreo sută de metri mai jos de epavă care, în curînd, se mistui cu totul în beznă. Eram salvaţi.

După ce ne-am depărtat cu vreo trei-patru sute de metri, am zărit un felinar licărind o clipă în uşa coridorului şi ne-am dat seama că banditii văzuseră că barca lipseşte şi începuseră să priceapă că erau acum în aceeaşi oală cu Jim Turner.

Jim s-a aşezat la vîsle şi am pornit în căutarea plutei noastre. Abia atunci am început să mă gîndesc la indivizii ăia — înainte nu avusesem timp. Mă gîndeam cît de groaznic trebuie să fie, chiar pentru nişte banditi de teapa lor, să se pomenească într-o asemenea dandana. Dacă ajung şi eu bandit într-o bună zi — ce-aş zice atunci să păţesc la fel ? I-am spus lui Jim :

— La cea dintîi lumină pe care-o zărim, tragem la mal cu o sută de metri mai jos sau mai sus de ea, într-un loc unde să te poţi ascunde cu barca, iar eu mă duc să le dau de veste oamenilor, o să scornesc eu ceva, ca să pornească după banditii ăia şi să-i scape de belea. După aia, n-au decît să-i şi spînzure, dac-aşa li-e scris.

Din păcate, totul a căzut baltă, fiindcă în curînd s-a pornit iar furtuna, mai avan ca oricînd. Ploua cu găleata şi nu se zărea nici o lumină, nicăieri. Pesemne că toată lumea dormea. Lunecam la vale, cu ochii după lumini şi după pluta noastră. După nu ştiu cîtă vreme ploaia conteni, dar norii rămăseseră pe cer şi fulgerele se ţineau lanţ. La lumina lor, am zărit deodată în faţa noastră o mogîldeaţă neagră, şi am pornit într-acolo. Era pluta. Tii, ce ne-am mai bucurat cînd ne-am văzut iarăşi la bordul ei ! În aceeaşi clipă, am zărit o lumină pe malul drept, ceva mai încolo. I-am zis lui Jim că mă duc să văd ce e. Barca era pe jumătate plină cu prada luată de banditi de pe epavă. Am grămădit totul pe plută şi i-am spus lui Jim să meargă la vale vreo două mile şi abia după aia să aprindă felinarul, şi să nu-l stingă pînă mă-ntorc. Apoi am pus mîna pe vîsle şi-am pornit cu barca spre lumina aia. Apropiindu-mă, am zărit alte lumini, vreo trei-patru, pe o coastă de deal. Se vede că era un sat. M-am apropiat de mal, cam în dreptul primei lumini, şi am lăsat barca

să lunece fără să mai vislesc. Deodată am zărit un felinar agăţat de catargul unui bac cu carena dublă. M-am învîrtit în jurul lui ca să-l descopăr pe paznic. Mă-ntrebam pe unde-o fi dormind. Pîn' la urmă l-am găsit : moţăia pe un butuc, la prova, cu capul între genunchi. M-am suit pe punte, l-am bătut de cîteva ori pe umăr şi-am început să mă smiorcăi.

A tresărit speriat, dar văzîndu-mă, a început să caşte, s-a întins şi-apoi m-a întrebat :

— Ei, ce-i cu tine ? Nu mai plînge, puiule ! Ce-ai păţit ?

— Tata, mama, surioara şi...

Am izbucnit în plîns.

— Haide, lasă, nu-ţi mai pune atîta la inimă. Toţi avem necazuri, da' ai să vezi c-o să fie bine pîn' la urmă. Dar ce-au păţit ?

— Sînt... sînt... sînteţi paznicul bacului ?

— Da — răspunse el, încîntat. Eu sînt căpitanul şi patronul, secundul şi pilotul, paznicul şi şeful de echipaj. Cîteodată sînt şi încărcătura, şi pasagerii. Nu-s eu aşa bogat ca Jim Hornback, bătrînul, şi nici aşa de galanton cu toată lumea, ca s-arunc banii în dreapta şi-n stînga, cum face el. Da' i-am spus-o de-o mie de ori : nu mi-aş schimba locul cu al lui pentru nimic în lume, fiindcă pentru mine viaţa adevărată e viaţa de marinar. Nici să m-aurească n-aş sta ca el la două poşte de oraş, unde nu se-ntîmplă niciodată nimic. Nu, n-aş schimba cu el nici pentru toţi bistarii lui, ba chiar de mi-ar da şi de două ori pe-atît. I-am zis...

— Li s-a întîmplat o nenorocire şi...

— Cui ? mă întrerupse el.

— Tatii, mamei, soră-mi şi domnişoarei Hooker. Dacă aţi vrea să vă duceţi cu bacul pîn-acolo...

— Pîn-acolo ? Da' unde sînt ?

— Pe epavă.

— Care epavă ?

— Nu-i decît una.

— Nu cumva e vorba de „Walter Scott" ?

— Da.

— Dumnezeule ! Dar ce caută acolo ?

— Nu s-au dus dinadins.

— Te cred şi eu. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, dacă nu se cară repede de-acolo, s-a zis cu ei ! Cum naiba s-au băgat într-un bucluc ca ăsta ?

— Să vedeţi cum a fost. Domnişoara Hooker s-a dus în vizită la nişte cunoscuţi în partea de sus a tîrgului...

— Aha, la Debarcaderul lui Booth. Zi mai departe.

— S-a dus în vizită acolo şi spre seară a plecat cu negresa ei pe bacul cu cai, cu gîndul să mîie la prietena ei, domnişoara... nu mai ştiu cum îi zice. Pe drum li s-a pierdut cîrma şi curentul i-a sucit şi i-a tîrît la vale vreo două mile, cu pupa înainte, pînă s-au ciocnit de epavă. Cîrmaciul, negresa şi caii s-au înecat, dar domnişoara Hooker a scăpat, agăţîndu-se de epavă. Ca la vreo două ore după ce s-a întunecat, am sosit şi noi cu barca noastră. Dar era aşa de întuneric, că n-am băgat de seamă epava, pînă nu ne-am ciocnit şi noi de ea. Am scăpat cu toţii, afară de Bill Whipple. Ce băiat bun era ! Mai bine mă-necam eu în locul lui, zău !

— Sfinte Sisoe ! N-am mai pomenit una ca asta ! Şi-atunci ce-aţi făcut ?

— Am strigat de ne-a ieşit sufletul, dar apa e-aşa lată pe-acolo, că nu ne-a auzit nimeni. Tăticu a zis că unul dintre noi trebuie să meargă la mal să ceară ajutor. Fiind singurul care ştiu să înot, mi-am luat inima în dinţi. Domnişoară Hooker mi-a spus că dacă nu găsesc repede ajutor, să vin aici şi să-l caut pe unchiul dumneaei, că el o să ne scoată din încurcătură. Am ajuns la mal cu vreo milă mai jos, şi de-atunci mă tot învîrt de colo pînă colo, încercînd să dau de unu' mai inimos, da' toţi mi-au spus : „Ce, pe-o noapte ca asta şi cu un curent ca ăsta ? E nebunie curată. Du-te la bac !" Dacă matale aţi vrea să vă duceţi şi să...

— Cum să nu vreau, sigur că aş vrea, dar cine dracu' o să mă plătească pentru treaba asta ? Crezi că tăticu-tău...

— N-aveţi nici o grijă. Domnişoara Hooker mi-a spus special că unchiu-său Hornback...

— Mii de draci ! Ăla-i unchiu-său ? Ascultă, o porneşti spre lumina aia şi cînd ajungi acolo o iei spre apus. La vreun sfert de milă de-acolo, dai de un han. Intri înăuntru şi ceri să te ducă la Jim Hornback. Să iscălească dumnealui o poliţă. Şi vezi, nu zăbovi, că de-abia aşteaptă să afle vestea. Spune-i că pîn-ajunge el în tîrg, i-o scap pe nepoată-sa. Hai, du-te ! Mă duc să-l trezesc pe mecanic.

M-am prefăcut că pornesc spre lumina aceea, dar, de cum s-a întors cu spatele, am luat-o înapoi şi m-am vîrît în barcă. După ce-am scos apa din ea, am lăsat-o să plutească vreun sfert de milă pe apa lină de lîngă mal şi m-am ascuns după nişte şlepuri încărcate cu cherestea. Nu m-am liniştit pînă n-am văzut bacul urnindu-se. Una peste alta, eram mulţumit că-mi dădusem atîta ostenceală pentru banda aia. Nu mulţi ar fi făcut-o. Tare-aş fi vrut să afle şi văduva despre fapta mea. Cred că ar fi fost mîndră de mine, văzîndu-mă că-i ajut pe ticăloşii ăia, fiindcă persoanele filantroape, de felul văduvei, se înduioşează al mai mult de soarta unor asemenea pramatii. În curînd se ivi şi epava, lunecînd fumurie la vale.

M-au trecut fiorii, dar m-am stăpînit şi-am pornit spre ea. Intrase rău la apă ! Mi-am dat seama numaidecît că nu prea sînt sorţi să fi rămas careva în viaţă.

M-am învîrtit în jurul ei, strigînd din cînd în cînd, dar n-am primit nici un răspuns. Era o tăcere de mormînt. Mi se rupea inima de tîlharii ăia, dar nu cine ştie ce, fiindcă-mi ziceam că dacă ei au fost în stare să-ndure una ca asta, pot să-ndur şi eu.

Văzînd că se apropie bacul, am vîslit spre larg, ca să mă las dus de curent. Cînd am socotit că-s de ajuns de departe, am lăsat vîslele şi m-am uitat înapoi.

Bacul se-nvîrtea în jurul epavei, în căutarea rămăşiţelor domnişoarei Hooker ; căpitanul socotea, pesemne, că unchiul ei, Hornback, o să fie bucuros să le aibă. Dar în curînd se lăsă păgubaş, şi bacul porni spre mal. Cît despre mine, mi-am văzut de treabă şi-am întins-o la vale.

A trecut o veşnicie pînă am zărit felinarul lui Jim : licărea parcă la o depărtare de o mie de mile. Cînd am ajuns la plută, cerul începuse să se lumineze puţin spre răsărit. Ne-am îndreptat spre un ostrov, am ascuns pluta, am scufundat barca, ne-am culcat şi-am adormit buştean.

CAPITOLUL XIV

După cîtăva vreme, ne-am trezit şi ne-am apucat să cercetăm prada furată de bandă. Am găsit o grămadă de ghete, haine, pături şi alte bulendre, un teanc de cărţi, un

ochean şi trei cutii cu trabuce. În viaţa mea nu fusesem aşa de bogat, nici eu, nici Jim. Trabucele erau clasa-ntîi. Toată după-amiaza am lenevit prin pădure, stînd la taifas. Ba m-am uitat şi prin cărţile alea. Ce mai, am petrecut de minune !

I-am povestit lui Jim ce s-a întîmplat pe epavă şi pe bac. Toate astea — i-am spus — sînt aventuri. Dar Jim mi-a zis că s-a săturat de aventuri şi mi-a povestit cum era să moară de frică atunci cînd eu m-am ascuns în cabină şi el s-a tîrît înapoi, ca să se urce pe plută, şi n-a mai găsit-o. Credea că i-a sunat ceasul, în orice caz, fiindcă ori se-neca, ori era salvat de la înec, şi-atunci salvatorul l-ar fi trimis înapoi acasă, ca să poată pune mîna pe recompensă. Şi după aceea, sigur că domnişoara Watson avea să-l vîndă în miazăzi. Zău c-avea dreptate, mai totdeauna avea el dreptate ! Pe legea mea, avea un cap deosebit de isteţ pentr-un negru !

I-am citit lui Jim multe poveşti despre regi, duci, conţi şi alţi nobili de-ăştia, în care se arăta cît de fistichiu se îmbrăcau ei şi ce de fasoane făceau. Îşi ziceau unul altuia : „Maiestatea voastră", „Luminăţia voastră", „Excelenţa voastră" şi aşa mai departe, în loc să-şi zică „dom'le". Jim căsca nişte ochi cît cepele.

— Nici nu ştiam că-s atîţia regi pe lume ! N-am auzit de nici unu', afară de regele Solomîn, bătrînu', şi de regii din cărţile de joc, dar pe-ăştia nu-i pot pune la socoteală. Cît cîştigă un rege ?

— Cît cîştigă ? Păi, dacă vor, cîştigă şi-o mie de dolari pe lună. Poa' să ia cît poftesc. Totu-i al lor.

— Asta-i grozav ! Şi ce li se cere să facă, Huck ?

— Nimic ! Ce tot vorbeşti ? Stau pe tron, asta fac.

— Nu, zău ? !

— Zău aşa ! Tîndălesc toată ziulica. Doar dacă-i război, se duc şi ei să vadă. Dar altminteri, stau cu burta la soare sau vînează cu şoimi şi... Sst ! N-ai auzit un zgomot ?

Ne-am dus să vedem, dar ne-am întors repede, fiindcă nu era decît huruitul unui vapor cu zbaturi, care trecuse de un cot al fluviului.

— Da — urmai eu. Şi cîteodată, cînd se plictisesc de moarte, se iau în bețe cu Parlamentul. Şi dacă ăia fac pe nebunii, regele le taie capul. Încolo, mai tot timpul se-nvîrteşte prin harem.

— Prin ce ? Cum' ai spus ?

— Harem.

— Ce-i aia harem ?

— Locul unde se ţin nevestele. N-ai auzit niciodată de un harem ? Avea şi Solomon unul. Ăla ţinea vreun milion de neveste.

— Da, da, aşa-i ! Uitasem. Un harem e un soi de han. În odaia copiilor e mare tămbălău. Şi nevestele se ceartă întruna, sporind gălăgia. Şi mai zic unii că Solomin ar fi fost ăl mai înţelept om din lume ! Da' eu unul nu cred că un om înţelept ar dori să stea mereu într-un balamuc. E cu neputinţă. Un om înţelept şi-ar clădi o fabricuţă cu multe cazane, iar cînd ar dori să se odihnească, ar închide fabricuţa.

— Bine, bine, dar eu îţi spun c-a fost ăl mai înţelept dintre oameni. Aşa mi-a spus şi văduva, zău !

— Puţin îi pasă lu' Jim ce spune văduva, ăla n-a fost om înţelept. Avea nişte apucături urîte, cum n-am mai pomenit. Ai auzit tu de pruncul ăla pe care Solomin era cît pe-aici să-l taie în două ?

— Da, mi-a povestit văduva toată tărăşenia.

— Ei, ce zici ? Ai mai pomenit aşa ceva ? Uite-aici puţin. Vezi buturuga aia ? Să zicem că-i prima femeie, iar tu, ailaltă femeie. Jim e Solomîn. Şi dolarul ăsta e pruncu'. Şi tu vrei copilu', şi ea vrea copilu'. Ce fac eu atunci ? Mă duc prin vecini, aflu al cui e dolaru' şi-l dau cui i se cuvine, întreg, aşa cum trebuie să facă orice om cu scaun la cap ? Da' de unde, iau dolaru', îl rup în două, şi-ţi dau ţie jum'ate şi celeilalte femei jum'ate. Aşa a vrut să facă şi Solomîn cu copilu'. Şi-acum, te întreb eu pe tine: la ce bun jum'ate hîrtie, nu poţi cumpăra nimic cu ea. Şi la ce bun jum'ate copil ? Jim nu dă doi bani pe-un milion de jum'ate copii.

— Dă-o dracului, Jim, n-ai înţeles tîlcul poveştii, ai nimerit-o ca nuca-n perete !

— Cine, eu ? Vezi-ţi de treabă ! Nu-mi vorbi mie de tîlcurile tale ! Jim pricepe cînd ceva are-o noimă, dar fapta asta n-are nici o noimă. Cearta nu era pentr-o jum'ate copil, ci pentr-un copil întreg. Şi cine crede că e-n stare să potolească c-o jum'ate copil o ceartă pentr-un copil întreg, n-are destulă minte-n cap. Nu-mi mai vorbi de Solomîn, Huck. Ştiu eu cîte parale face !

— Măi, Jim, îţi spun eu că n-ai înţeles povestea.

— Dă-o dracului de poveste ! Știu cu ce știu, și poți să mă crezi cînd îți spun că la mijloc e ceva mult mai adînc. E vorba de creșterea pe care-a primit-o Solomîn ăla. Ia un om care are-un copil sau doi. Crezi că omul ăla ar face risipă de copii ? Nu i-ar da mîna. El știe să-i prețuiască. Dar ia un om care are-n casă vreo cinci milioane de copii ! Asta-i altă căciulă. Omul ăla ți-ar tăia în două un copil ca pe-o pisică. Tot i-ar rămîne atîția copii ! Un copil-doi mai mult sau mai puțin e un fleac pentru Solomîn, lua-l-ar naiba !

N-am mai văzut negru ca ăsta ! Dacă-și vîra el ceva în cap, nu era chip să i-o mai scoți. N-am pomenit negru să fie mai pornit în contra lui Solomon — și doar cunosc destui ! Văzînd că nu-l pot clinti, am adus vorba despre alți regi, lăsîndu-l pe Solomon.

I-am vorbit despre Ludovic al șai'șpelea, cum îi tăiaseră franțujii capul acu' nu știu cît timp ; și despre băiețașul lui, Delfinul, care trebuia s-ajungă și el rege, dar l-au pus la popreală, și unii spun c-acolo a și dat ortu' popii.

— Vai, sărăcuțu' de el !

— Dar alții zic c-a ieșit din închisoare și c-a venit la noi, în America.

— Bravo ! Dar s-o fi simțind cam singur, aici, sărăcuțu', fiin'că la noi nu-s regi, nu-i așa, Huck ?

— Așa-i.

— Asta-nseamnă că nu-și poate face nici o situație. Cum o să se descurce ?

— Știu și eu ? Unii din ei intră în poliție, alții învață pe oameni să vorbească franțuzește.

— Da' ce, Huck, franțujii nu vorbesc la fel ca noi ?

— Nu, Jim, n-ai înțelege o boabă din ce vorbesc ei, nici un cuvințel.

— Să-mi sară ochii dacă pricep ce spui ! Cum așa, Huck ?

— Nu știu cum, da' așa e. Am prins eu dintr-o carte ceva din păsăreasca lor. Închipuie-ți că vine unul la tine și-ți zice : „Parlei vu fransei ?“ Tu ce-ai zice ?

— N-aș zice nimica. I-aș da una peste bot, bine-nțeles dacă ăla n-ar fi alb. Jim nu dă voie unui negru să-i vorbească așa urît !

— Vezi-ți de treabă, nu-i nici o vorbă urîtă ! Asta înseamnă : „Știi să vorbești franțuzește ?“

— Şi-atunci de ce n-o spune pe şleau ?

— Ba tocmai c-o spune, în felul lui, pe franţuzeşte.

— E-un fel caraghios, ce mai ! Nici-nu vreau să mai aud despre asta. N-are nici cap, nici coadă.

— Ascultă, Jim. O pisică vorbeşte ca noi ?

— Nu, pisica nu.

— Dar o vacă ?

— Nu, nici ea.

— Pisica vorbeşte ca vaca şi vaca vorbeşte ca pisica ?

— Nu, nu vorbeşte.

— Va să zică-i drept şi firesc să vorbească fiecare altfel ?

— Ba bine că nu !

— Şi-atunci nu-i drept şi firesc ca pisica şi vaca să vorbească altminteri decît noi ?

— Sigur.

— Păi atunci de ce nu-i dai tu voie franţuzului să vorbească altfel decît noi ? Ia lămureşte-mă, cum vine treaba asta ?

— Huck, este pisica om ?

— Nu.

— Atunci cum ar putea vorbi ca un om ? Este vaca om, sau este vaca pisică ?

— Nu, nici una, nici alta.

— Atunci nu-i treaba ei să vorbească, nici ca un om, nici ca o pisică. Este franţuzul om ?

— Da.

— Ei bine ! Atunci de ce nu vorbeşte ca un om ? Fă bine şi lămureşte-mă tu pe mine !

Mi-am dat seama că-mi răcesc gura de pomană : nu-i chip să-l înveţi pe unul ca Jim să ducă o discuţie. M-am lăsat păgubaş.

CAPITOLUL XV

Ne făceam socoteala că ne-ar mai trebui vreo trei nopţi ca s-ajungem la Cairo [1], la capătul Illinoisului, acolo

[1] Oraş din statul Illinois, aşezat pe Mississippi. Illinoisul era unul dintre statele în care sclavia era abolită. Ajuns aici, Jim ar fi fost salvat.

unde riul Ohio se varsă în Mississippi. Tamăn acolo voiam noi s-ajungem. Ne gîndeam să vîndem pluta şi să pornim pe Ohio în sus cu vaporul, pînă în statele libere [1] unde-am fi scăpat în sfîrşit de griji.

În noaptea următoare s-a lăsat ceaţă. Ne-am hotărît să facem popas pe-o insuliţă, fiindcă n-avea nici un rost să plutim prin ceaţă. Dar cînd m-am dus cu barca să caut vreun trunchi de care să leg frînghia, am văzut că pe insuliţă nu-s decît nişte copăcei. Am petrecut frînghia în jurul unuia care creştea chiar la marginea malului rîpos, dar pluta, mînată de curent, veni aşa de repede, că smulse copăcelul cu rădăcini cu tot şi lunecă la vale. Ceaţa se făcea tot mai deasă şi m-a cuprins o sfîrşeală şi-o spaimă, c-am rămas încremenit vreo jumătate de minut. Iar cînd m-am uitat, pluta nu mai era. Nu se vedea nimic de la vreo douăzeci de metri încolo. Am sărit în barcă, m-am repezit spre cîrmă şi am pus mîna pe vîslă, încercînd s-o urnesc. Dar nu se urnea. În grabă uitasem s-o dezleg. M-am ridicat s-o dezleg, dar aşa de tare îmi tremurau mîinile, că nu puteam face mai nimic cu ele.

Cînd am izbutit să urnesc barca din loc, am luat-o repede la vale, de-a lungul insuliţei. Pe lîngă mal, a mers cum a mers, dar insuliţa n-avea nici şaizeci de metri lungime, şi cînd am trecut de ea, m-am pomenit într-o ceaţă albă şi deasă, de n-am mai ştiut încotro mă îndrept. M-am gîndit că n-are nici un rost să vîslesc. La sigur c-aş nimeri în mal, în vreun banc de nisip sau în vreo stîncă. Mai bine aştept şi las barca să lunece la vale, cu toate că-i tare greu să stai cu braţele încrucişate pe-o vreme ca asta. Din cînd în cînd hăuleam şi ciuleam urechile. De undeva, de departe, am auzit deodată un fel de chiot şi mi-a venit iar inima la loc. Am pornit repede spre partea de unde venise chiotul, cu urechea la pîndă. Cînd l-am auzit răsunînd a doua oară, mi-am dat seama că nu mergeam într-acolo, ci mai la dreapta. Cînd l-am auzit a treia oară, mă aflam la stînga. Nu mă apropiam defel, fiindcă mă învîrteam pe loc, iar chiotul răsuna mereu din faţă. Bine-ar fi fost să-i dea prin gînd tontului ăluia să bată mereu darabana într-o tingire, da' ţi-ai găsit să-i treacă lui prin cap aşa ceva! Tăcerile dintre chiote mă năuceau. Dar n-aveam încotro, îi dădeam înainte cu sîrg. Nu trecu

[1] Referire la statele din Nord, unde sclavia fusese desfiinţată.

mult și auzii chiotul în spatele meu. Mă zăpăcisem de tot. Nu striga Jim, ci altcineva ; sau te pomenești că se răsucise barca.

Am lăsat vîsla. Chiotul se auzi din nou, tot în spatele meu, dar într-alt loc. Își schimba mereu locul, iar eu îi răspundeam de fiecare dată. Cînd l-am auzit iar în fața mea, am priceput că barca fusese răsucită de curent și că se prea poate să fi strigat așa chiar Jim, nu vreun alt plutaș. Niciodată n-am fost în stare să deslușesc glasul cuiva care strigă în ceață, fiindcă pe o ceață ca asta nu poți să te-ncrezi nici ochilor, nici urechilor.

Chiotele nu mai conteneau. Peste cîteva clipe m-am pomenit sub un mal rîpos, acoperit cu copaci înalți și fumurii ca niște năluci. Curentul mă azvîrli spre stînga, printre o sumedenie de cioturi care gemeau smucite de apele repezi.

Într-o clipită se făcu din nou liniște, iar ceața alburie mi se păru și mai deasă. Stăteam nemișcat și ascultam cum îmi zvîcnea inima. Zău că bătea de o sută de ori pîn' să răsuflu o dată.

Atunci m-am lăsat păgubaș. Știam ce se întîmplase. Malul ăla rîpos era al unui ostrov, și Jim trecuse în partea cealaltă. Nu era un plaur pe care să-l poți ocoli în zece minute. Era ditamai insula, cu o pădure deasă pe ea. Să tot fi avut o lungime de cinci-șase mile și o lățime de peste-o jumătate de milă.

Am stat nemișcat vreun sfert de ceas, cu urechile ciulite. Barca, firește, plutea cu patru-cinci mile pe oră, dar într-o ocazie ca asta nici nu-ți dai seama că te duce. Nu simți că zaci ca un mort pe apă, iar cînd vreun fleacușteț de răgălie lunecă pe lîngă tine, nu te gîndești că tu treci așa de iute, ci-ți zici, cu răsuflarea tăiată : „Doamne ! Da' iute mai fuge ciotul ăsta !" Dacă credeți cumva că nu-i groaznic de urît să rătăcești singur pe-o noapte ca asta prin ceață, vă sfătuiesc să încercați și voi o dată, și-o să vedeți ce-nseamnă.

Am tot hăulit eu, preț de vreo jumătate de ceas, și pînă la urmă am auzit un răspuns, de departe. Am încercat să mă-ndrept într-acolo, dar degeaba ! Atunci mi-am dat seama că nimerisem într-un pîlc de insulițe : de o parte și de alta zăream, tulbure, cîte una ; pe-alocurea nu mă despărțea de ele decît un șanț îngust. Chiar

cînd nu le vedeam, știam că-s acolo după cliopoceala apei care izbea în răgăliile și-n ierburile uscate ce atîrnau pe maluri. N-am stat să chiui multă vreme printre insulițele alea ; era ca o goană după năluci. N-am mai pomenit sunet să se fîțiie așa, dintr-un loc în altul, cu atîta repeziciune.

De vreo patru-cinci ori a trebuit să mă depărtez de mal în grabă, ca să nu dau cu barca de vreun plaur și să-l clintesc din loc. Îmi ziceam că și pluta trebuie să se împotmolească în mal din cînd în cînd, altminteri s-ar fi depărtat prea mult ca să mai pot auzi strigătele, fiindcă pluta mergea ceva mai iute ca barca mea.

În sfîrșit, mi s-a părut că sînt iar în larg, dar n-am mai auzit nici un chiot, de nicăieri. Îmi închipuiam că Jim s-o fi ciocnit de vreun ciot și s-o fi dus pe copcă. Mort de oboseală, m-am lungit în barcă, hotărît să nu mă mai zbucium atîta. Firește, nu voiam să adorm, dar eram atît de ostenit, că nu m-am putut impotrivi somnului. „Am să dorm iepurește, numai puțin" — mi-am zis. Cred însă că a fost un somn în toată legea, deoarece, cînd m-am trezit, deasupra mea străluceau stelele, ceața se risipise și barca intra, cu pupa înainte, într-un cot mare al fluviului. La început n-am știut unde mă aflu. Credeam că visez. Cînd mi-am adus aminte de cele întîmplate, mi s-a părut că trecuse o săptămînă de atunci. În locul acela, fluviul era grozav de larg și amîndouă malurile erau acoperite de păduri înalte și dese. La lumina stelelor păreau ca niște ziduri. Privind departe, în josul fluviului, am zărit un punct negru plutind pe apă. Am pornit într-acolo. Cînd să mă apropii, văd însă că nu erau decît doi bușteni legați laolaltă. Am zărit apoi alt punct și m-am luat după el ; apoi altul ; de data asta nimerisem bine. Era pluta. Cînd m-am apropiat de ea, l-am zărit și pe Jim : dormea cu capul între genunchi și cu brațul drept atîrnat deasupra cîrmei. Ailaltă vîslă era fărîmată, iar pluta era plină de frunze și crengi amestecate cu mîl. Părea să fi trecut prin încercări grele.

Am legat barca și m-am lungit pe plută, drept sub nasul lui Jim. Apoi am început să casc și să-mi întind brațele spre el, spunînd :

— Hei, Jim, da' ce, am adormit ? De ce nu m-ai trezit ?

— Doamne, Dumnezeule ! Tu ești, Huck ? Nu ești mort ? Nu te-ai înecat ? Te-ai întors ? Prea e frumos ca

să fie adevărat, puișorule ! Lasă-l pe Jim să te privească și să te pipăie, altfel nu crede. Nu, nu ești mort ! Te-ai întors viu și teafăr, același Huck... același... Domnu' fie lăudat !

— Ce-i cu tine, Jim, ai băut ?

— Băut ? Care băut ? Crezi că-mi ardea să beau ?

— Atunci de ce vorbești în dodii ?

— Cum adică, vorbesc în dodii ? !

— Păi, de ce zici că m-am întors și mai știu eu ce, de parc-aș fi fost plecat ?

— Huck, Huck Finn, uită-te în ochii mei, uită-te în ochii mei ! N-ai fost tu plecat ?

— Eu, plecat ? ! Ce tot îndrugi acolo ? N-am fost plecat nicăieri. Unde să mă fi dus ?

— Ascultă, Huck, aici nu-i lucru curat ! Dacă Jim nu e Jim, atunci cine e ? Dacă Jim nu-i aici, atunci unde-i ? Asta vreau să știu !

— E limpede că ești aici, Jim, dar cred că te-ai cam scrîntit la cap.

— Jim scrîntit la cap ? Bine, ia răspunde-mi mie : e adevărat că ai plecat cu frînghia-n barcă să legi pluta de insuliță ?

— Da' de unde ! Ce insuliță ? N-am văzut nici o insuliță.

— N-ai văzut nici o' insuliță ? Da', ia spune, nu s-a smuls frînghia și n-a pornit pluta la vale, pe apă, lăsîndu-te pe tine cu barca în ceață ?

— Care ceață ?

— Ceața, ceața aia care-a stat toată noaptea. Și n-ai strigat tu, și n-am strigat eu, pîn-am rătăcit amîndoi printre insulițe și ne-am pierdut unul de celălalt, fără să știm unde sîntem ? Și nu m-am ciocnit eu de-atîtea insulițe, de era să mă-nec și să mă prăpădesc ? Răspunde-mi, Huck, adevărat sau nu ?

— Asta-i prea de tot, Jim ! Află că n-am văzut nici ceață, nici insulițe, nici primejdii, nimic din toate astea. Am stat toată noaptea aici cu tine și-am pălăvrăgit pîn-acu' vreo zece minute, cînd-ai adormit... și cred că și eu am aținit. N-ai avut vreme să te-mbeți, așa că se vede c-ai visat.

— Cum poate să viseze cineva atîtea lucruri numa' în zece minute ?

— La naiba ! Totuși ai visat, fiindcă nimic din toate astea nu s-a întîmplat aievea.

— Dar, Huck, știu bine că...

— Poți să știi pînă poimarți. Sînt sigur c-ai visat, fiindcă nu m-am mișcat de aici.

Jim rămase tăcut vreo cinci minute, muncit de gînduri, apoi spuse :

— Bine, fie, să zicem c-am visat, Huck. Dar să mă ia naiba dacă ăsta n-a fost ăl mai grozav vis de care am avut vreodată parte ! N-am mai visat niciodată un vis care să mă obosească atîta !

— E și firesc, se-ntîmplă ca visele să fie uneori obositoare. Dar ăsta n-a fost vis obișnuit. Povestește-mi-l, Jim!

Jim se puse pe lucru și-mi povesti totul de-a fir-a-păr, întocmai cum se întîmplase, mai înflorindu-l pe ici pe colo. Apoi îmi spuse că-i musai să „tălmăcească" visul, fiindcă, de bună seamă, era un semn pentru noi. Zicea că cel dintîi ostrov era un om care ne voia binele, dar curentul era un om care voia să ne îndepărteze de el. Chiotele erau semne care ne veneau din cînd în cînd și, dacă nu căutam să le înțelegem numaidecît, ne-ar fi adus nenorocire, în loc să ne ferească de ea. Puzderia aceea de insulițe erau necazurile ce ne așteptau din partea unor oameni circotași și răi, dar dacă ne vedeam de treabă și nu le răspundeam, scăpam de ei și ieșeam din ceață, ajungînd la liman, adică în statele libere, unde nu ne mai așteptau nici un fel de necazuri.

Cînd mă întorsesem la plută, cerul era cam întunecat, dar acum se înseninа iar.

— Pîn-aici, tălmăcirea ta nu-i rea... Dar asta ce mai înseamnă, Jim ? Și i-am arătat frunzele și gunoaiele de pe plută și vîsla sfărîmată, care se vedeau bine acum, pe lumină.

Jim se uită la ele, apoi la mine și iar la ele. Gîndul că visase pusese într-atîta stăpînire pe mintea lui, că nu putea să și-l mai scoată din cap, pentru a lăsa faptele să se așeze la locul lor, așa cum se petrecuseră. Cînd se dumeri, se uită în ochii mei și, fără să zîmbească, îmi spuse :

— Vrei să știi ce înseamnă ? Uite că-ți spun : cînd Jim n-a mai putut de oboseală după atîta trudă și strigăte, a adormit, dar cu inima sfîșiată, fiindcă l-a pierdut pe Huck; nici nu-i mai păsa ce se-ntîmplă cu sine și cu pluta. Și cînd s-a trezit și l-a văzut iar aici pe Huck teafăr, lu' Jim i-au dat lacrimile și era gata-gata să cadă-n genunchi

și să sărute picioarele lu' Huck de atîta fericire. Dar tu, tu nu te gîndești decît să-ți bați joc de bietu' Jim cu minciunile tale ! Uite colo, gunoiu' ăla ! Cine-și bate joc de-un prieten și-și rîde de el, tot gunoi este.

Și spunînd asta, se ridică, porni încet spre wigwam și intră înăuntru fără să mai scoată o vorbă. Dar era de ajuns. Mă făcuse să mă simt atît de rușinat, încît mai e-aș fi fost în stare să-i sărut picioarele, ca să-și ia vorba înapoi.

Mi-a trebuit vreun sfert de ceas pînă să mă hotărăsc să mă duc și să mă umilesc în fața lui. Dar am făcut-o și niciodată nu mi-a părut rău. De-atunci nu i-am mai jucat nici un renghi și nu i l-aș fi jucat nici pe-ăsta, de-aș fi știut c-o să-și pună atîta la inimă.

CAPITOLUL XVI

Am dormit aproape toată ziua, iar spre seară am pornit, în urma altei plute, una nemaipomenit de lungă, care înainta încet ca un alai. Avea la fiecare capăt cîte patru visle mari și cred că la bord erau pe puțin treizeci de oameni. În mijloc se vedeau cinci wigwamuri cît toate zilele, depărtate unele de altele. Între ele ardea un foc. La un capăt și la celălalt avea cîte un catarg. Era o plută prima-ntîi. Mare lucru să fii plutaș pe o navă ca asta !

Curentul ne-a dus într-un cot adînc al fluviului. Cerul noptatic se cam înnorase și se făcuse cald. Fluviul era foarte lat și pe amîndouă malurile se întindeau păduri dese; nu se zărea nici o rariște și nici o lumină. Am început să vorbim despre Cairo și ne întrebam dacă o să știm cînd om trece prin dreptul lui. Eu ziceam că n-o să ne dăm seama, fiindcă auzisem că nu-i decît un sătuc cu vreo duzină de case, și dacă din întîmplare n-ar fi luminate, cum era să știm că trecem pe lîngă o așezare omenească ? Jim mi-a răspuns că o să știm sigur, fiindcă acolo cele două rîuri se unesc. Ce ne facem însă — i-am zis eu — dacă o să ni se pară că trecem pe lîngă capul unui ostrov, și o să intrăm iar în albia aceluiași rîu ? Gîndul ăsta l-a cam tulburat pe Jim, și pe mine la fel. Ce-i de

făcut ? Părerea mea era c-ar fi mai bine să vîslim spre mal de îndată ce zărim o lumină ; acolo le-am spune oamenilor că vine şi tata după noi, cu un barcaz plin cu marfă, şi că, necunoscînd încă locurile, vrea să afle cît mai e pînă la Cairo. Jim îmi zise că-i o idee bună. Pînă una alta, am fumat o pipă şi-am aşteptat.

N-aveam altceva de făcut decît să deschidem bine ochii, ca nu cumva să trecem pe lîngă tîrguşor fără să-l vedem. Jim spunea că are el un semn după care o să ştie sigur unde se află : dacă o să se simtă liber în clipa aceea, înseamnă că ăla-i tîrguşorul, iar dacă nu, înseamnă c-a nimerit iar într-un ţinut al sclaviei şi că s-a sfîrşit cu orice nădejde de libertate. Din cînd în cînd, sărea în picioare, strigînd :

— N-o fi acolo ?

Dar nu era. Erau doar năluciri, sau licurici, aşa că se aşeza iar la pîndă, ca şi mai'nainte. Jim zicea că tremură şi-l apucă fierbinţelile, ştiindu-se aşa de aproape de libertate. Pot să vă spun că şi eu tremuram şi aveam fierbinţeli numai auzindu-l, fiindcă începusem să mă obişnuiesc cu gîndul că e ca şi liber — şi, la urma urmelor, a cui era vina ? A mea, firește. Nu-mi puteam linişti cugetul; nu ştiam cum. Şi din pricina asta nici somnul nu se mai lipea de mine. Nu puteam sta locului o clipă. Pîn-atunci nu-mi dădusem seama ce fac. Acum înţelegeam. Şi mă ardea ca un foc, din ce în ce mai tare. Încercam să mă încredinţez că nu-s eu de vină, pentru că nu eu îl îndemnasem pe Jim să fugă de la stăpînul său legiuit. Dar degeaba, conştiinţa nu se lăsa şi-mi spunea de fiecare dată : „Păi, ştiai prea bine că fuge ca să-şi dobîndească libertatea şi te puteai duce numaidecît la mal să-l dai în vileag". Asta cam aşa era, şi nu puteam cu nici un chip să mă strecor. Aici era buba. Conştiinţa-mi zicea : „Ce rău ţi-a făcut ţie biata domnişoară Watson, ca să-l laşi pe negrul ei să fugă sub nasul tău, fără să scoţi o vorbă ? Ce ţi-a căşunat pe biata femeie ca să te porţi aşa urît cu ea ? Doar te-a învăţat carte, săraca, ţi-a arătat cum se cuvine să te porţi în lume şi ţi-a vrut numai binele. Nimic altceva !"

De la o vreme mi-era aşa de ruşine, că-mi venea să-mi iau lumea-n cap. Umblam de colo pînă colo pe plută, făcîndu-mi inimă rea, iar Jim umbla şi el fără astîmpăr, după mine. Nici unul din noi nu putea sta locului. De cîte ori îl vedeam ţopăind şi-l auzeam strigînd : „Uite Cairo!",

parcă-mi trecea un junghi prin inimă şi-mi spuneam că, de-ar fi într-adevăr Cairo, aş muri de ruşine.

Jim vorbea tare tot timpul, în vreme ce eu ţineam sfat cu mine însumi. Zicea că ăl dintîi lucru pe care o să-l facă odată ajuns într-un stat liber, va fi să pună bani deoparte, fără să cheltuiască nici măcar o lăscaie şi, cînd o să aibă destule parale, o să-şi răscumpere nevasta, sclavă la o fermă de lîngă casa domnişoarei Watson. După aia au să muncească amîndoi ca să-şi răscumpere cei doi copii, şi dacă stăpînul lor n-o să vrea să-i vîndă, au să pună pe un abolţionist să-i răpească.

Îmi îngheţa sîngele în vine cînd auzeam asemenea vorbe. Înainte vreme, Jim n-ar fi cutezat niciodată să vorbească aşa. Ce schimbare pe el de cînd se socotea ca şi liber ! Vorba zicalei din bătrîni : „Dă-i negrului un deget, şi-ţi ia toată mîna !"

Iată unde m-a dus nechibzuinţa, mă gîndeam eu. Negrul ăsta, pe care pot zice că şi eu l-am ajutat să fugă, vine acum şi-mi spune verde în obraz că o să-şi fure copiii de la un om pe care nici măcar nu-l cunosc şi care nu mi-a făcut niciodată vreun rău.

Mă durea să-l aud pe Jim vorbind astfel. Cum de nu-i era ruşine ? Conştiinţa începu să mă sîcîie mai rău ca oricînd, pînă ce n-am mai putut îndura şi i-am spus, ca s-o liniştesc : „Las' pe mine, nu-i prea tîrziu ! Mă duc la mal cînd oi vedea prima lumină şi-l dau în vileag !" După aia, m-am simţit bine, fericit şi uşor ca un fulg. Toată tulburarea pieri ca prin farmec. Eram cu ochii-n patru, doar-doar voi zări o lumină, şi inima-mi cînta de bucurie. În curînd am zărit o lumină.

— Am scăpat, Huck, am scăpat ! strigă Jim. Sări în sus şi topăie ! Ăsta-i scumpul, bunul meu Cairo, slavă Domnului, inima-mi spune că ăsta este !

— Mă duc cu barca să văd, Jim. S-ar putea să nu fie...

Dintr-o săritură, a fost în barcă, a dezlegat-o, şi-a aşternut surtucul vechi pe fund, ca să am pe ce să m-aşez, şi mi-a dat vîsla. Cum mă depărtam, l-am auzit spunînd :

— Curînd-curînd, Jim o să chiuie de bucurie şi-o să spună că-i datoreşte totu' lui Huck. Dacă Jim e liber, asta-i mulţumită lu' Huck. Jim nu te uită pe tine, eşti ăl mai bun prieten a lu' Jim, singuru' prieten a lu' Jim !

Vîsleam de zor, cu gîndul să mă duc să-l dau în vileag, dar cînd l-am auzit vorbind aşa, mi s-a înmuiat inima. Am

lăsat-o mai moale cu vîslitul, nemaiştiind dacă să fiu sau nu bucuros că pornisem. Cînd am ajuns la vreo cincizeci de metri mai jos de plută, i-am auzit iar glasul :

— Uite-l pe Huck, bunu' meu Huck, singuru' domn alb care-şi ţine făgăduiala dată lu' Jim !

M-a cuprins o sfîrşeală. Dar mi-am zis : „Trebuie s-o fac, n-am încotro ! Acum e prea tîrziu ca să mai dau înapoi".

În clipa aceea văzui o barcă, în care erau doi oameni înarmaţi cu puşti. Se opriră. Mă oprii şi eu. Unul din ei zise :

— Ce-i acolo ?

— O plută — zic.

— Eşti de pe ea ?

— Da, dom'le.

— Mai sînt şi alţi oameni acolo ?

— Numai unul, dom'le.

— Ascultă, azi-noapte au fugit cinci negri de pe plantaţia de-acolo, de după cotul apei. Omul tău e alb ori negru ?

N-am răspuns numaidecît. Am încercat eu, dar nu-mi veneau cuvintele. Aş fi vrut să-mi iau inima-n dinţi şi să spun tot, dar parcă eram o cîrpă, n-aveam curaj nici cît un iepure. Simţeam că mi se moaie balamalele. „Ajunge, nu te mai strădui atîta !" mi-am zis şi le-am spus pe nerăsuflate :

— E alb.

— Mai bine ne ducem să ne încredinţăm.

— Da, da, duceţi-vă, că e şi tăticu acolo şi poate-mi ajutaţi să trag pluta pînă la mal, unde se vede lumina aia. Tăticu-i bolnav, şi mămica, şi Mary-Ann tot aşa.

— Ei, drăcia dracului ! Sîntem grăbiţi, băiete. Dar văd că-i cazul să venim cu tine. Hai, vîsleşte, să pornim !

Am apucat vîsla, şi ei pe-ale lor. Peste cîteva clipe le-am spus :

— Să ştiţi că tăticu o să vă fie foarte recunoscător. Toţi ăi pe care i-am rugat să m-ajute să trag pluta la mal au şters-o, şi singur nu pot.

— Urît din partea lor ! Hm ! Şi cam ciudat ! Ia zi, băiete, da' ce-i cu taică-tu ?

— E... e... nu-i cine ştie ce.

Se opriră din vîslit. Eram foarte aproape de plută acum.

— Mă băiete, tu minți ! îmi zise unul dintre ei. Ce-i cu tat-tu ? Spune-ne pe șleau, și o să fie mai bine de tine.

— Da, dom'le, am să vă spun, dar vă rog din suflet, nu ne lăsați !.... E... domnilor... trebuie doar să ne trageți, v-arunc cu frînghia, așa că nu mai e nevoie să vă apropiați de plută,

— Înapoi, John, înapoi ! răcni unul dintre ei.

Și începură să se depărteze.

— Nu te apropia, băiete, stai acolo unde ești, că stai bine. Drace ! Te pomenești că vîntul ne-a trîntit boala-n obraji ! Mă băiete, dacă știi că taică-tu e bolnav de vărsat, de ce nu ne-ai spus-o din capul locului ? Vrei să se molipsească toată lumea ?

I-am răspuns, smiorcăind :

— Ba pîn-acu' le spuneam la toți, dar o luau îndată la sănătoasa și ne lăsau așa.

— Bietul băiat ! Are și el dreptate. Ni se rupe inima de tine, dar vezi că noi, noi... la naiba ! n-avem chef să ne molipsim de vărsat, înțelegi ? Ascultă, te-nvăț eu ce să faci : nu te-apuca să tragi singur pluta la mal, că o prăpădești. Cu vreo douăzeci de mile mai la vale, pe malul sting, e-un orășel. Ai s-ajungi acolo cu mult după răsăritul soarelui. Cînd o să ceri ajutor, să le spui oamenilor că ai tăi au guturai și fierbințeală. Nu fi prost, nu-i mai lăsa pe oameni să ghicească despre ce e vorba. Noi vrem să-ți facem un bine, așa că fii și tu băiat de treabă și du-te unde ți-am arătat. N-are să-ți folosească la nimic dac-ai să debarci acolo unde se vede lumina aia, nu-i decît un depozit de lemne. Ia zi, taică-tu e sărac, așa-i ? Și mai are și ghinion după cît se vede. Na, uite că pun o piesă de douăzeci de dolari pe scîndura asta ; ia-o cînd o ajunge în dreptul tău. Mă doare-n suflet că trebuie să te părăsim, dar, pe legea mea ! cu vărsatul nu-i de glumit, pricepi ?

— Așteaptă nițel, Parker — spuse celălalt. Pune și polul ăsta pe scîndură, din partea mea. Noroc bun, băiete ! Fă cum ți-a spus domnul Parker și n-o să-ți pară rău.

— Da, da, băiete, du-te cu Dumnezeu ! Dacă vezi cumva vreun negru fugar, cere ajutor și înhață-l, te mai alegi și cu ceva bani.

— Cu bine, dom'le. Dacă-mi iese-n cale vreun negru, nu-l las eu să scape, fiți pe pace !

Și s-au dus, iar eu m-am urcat la loc pe plută, rușinat și necăjit, fiindcă știam prea bine că săvîrșisem o faptă rea

şi-mi dădeam seama că, oricît m-aş fi străduit, tot degeaba ar fi fost : mai bun nu era chip să mă fac. Vai de ăl care nu se-nvaţă de mic să se poarte cum trebuie ! Cînd e pus la-ncercare, se moaie ca o cîrpă, fiindcă nimic nu-i dă tărie.

Gîndindu-mă mai adînc, mi-am zis : „Ia stai nitel, să zicem că făceai bine dacă-l pîrai pe Jim, crezi că te simţeai mai uşurat ? Da' de unde, tot rău al dracului te-ai fi simţit, ca şi acum. Atunci, mi-am zis eu, ce rost are să-nveţi să te porţi cum trebuie, cînd ca să te porţi rău nu e greu defel şi răsplata-i aceeaşi ?" Am rămas paf. Nu mai ştiam ce să-mi răspund. Aşa că m-am hotărît să nu mă mai frămînt şi de-aici înainte să mă port totdeauna cum mi-o veni mai la îndemînă. Am intrat în wigwam, dar Jim nu era acolo. M-am uitat in jur, Jim nicăieri.

— Hei, Jim ! am strigat.

— Aici, Huck ! Ăia s-au cărat ? Nu vorbi aşa tare !

Se băgase în apă, sub vîsla din spatele plutei : nu i se vedea decît nasul. L-am liniştit, spunîndu-i că tipii nu se mai zăreau. Jim se sui pe plută şi urmă :

— Am ascultat tot şi-am sărit în apă, hotărît să înot pîn'la mal, dacă ăia vin încoace. După ce-ar fi plecat, mă întorceam eu înapoi la plută. Doamne ! cum i-ai mai dus de nas, Huck ! Grozavă păcăleală ! L-ai scăpat pe prietenu' tău Jim, iar el nu te uită cît o trăi !

După aia am vorbit despre banii pe care îi căpătasem. Era o sumă frumuşică — un pol de căciulă. Jim era de părere că acum puteam lua vaporul şi că banii au să ne ajungă pînă o să sosim undeva în statele libere. Încă douăzeci de mile — zicea el — e o nimica toată pentru pluta noastră, dar tare-ar fi vrut să fi ajuns odată la liman !

În zori am făcut popas. Jim ascunse cu mare grijă pluta, apoi îşi petrecu ziua făcînd bagajele şi pregătind toate cele, pentru a părăsi plutăritul.

În noaptea aceea, pe la vreo zece, am zărit luminile unui tîrg, în fundul unui cot al fluviului, pe partea stîngă. M-am dus cu barca să văd ce era. Ceva mai încolo am dat de o luntre în care şedea un pescar. M-am apropiat şi i-am zis :

— Nene, oraşul ăla e Cairo ?

— Cairo ? Da' de unde ! Ai căpiat ?

— Da' ce oraş e, nene ?

— Dacă vrei să ştii, du-te şi află ! Dacă mai stai aici şi-mi baţi capul, îţi trag una de-ai să mă pomeneşti toată viaţa.

M-am întors la plută. Jim se arătă grozav de dezamăgit, dar l-am îmbărbătat, spunîndu-i că tîrgul următor o să fie negreşit Cairo.

Pînă a doua zi în zori am mai trecut prin faţa unui orăşel şi mă pregăteam să mă duc iar să văd ce e, dar Jim m-a oprit arătîndu-mi că era pe un deal şi amintindu-mi că la Cairo e şes. Uitasem...

Peste zi am rămas pe un grind, nu departe de malul stîng. Începusem să intru la bănuieli, şi Jim tot aşa.

— Te pomeneşti — îi zic — că-n noaptea aia cu ceaţă am trecut de Cairo !

— Să nu mai vorbim despre asta, Huck ! Bieţii negri n-au niciodată noroc. Ştiam eu că pielea aia de şarpe are să ne mai aducă ghinion !

— Aş vrea să nu fi văzut niciodată pielea aia, Jim. Ce bine era dacă nu-mi cădeau ochii pe ea !

— Tu n-ai nici o vină, Huck, fiindcă nu ştiai. Aşa că nu-ţi mai face sînge rău !

Cînd s-a luminat bine de ziuă, ne-am dat seama că ne aflăm în apa limpede a rîului Ohio şi că de partea ailaltă curgeau apele tulburi ale bătrînului Mississippi ! Aşadar, adio Cairo !

Ne-am aşezat să ne sfătuim. N-avea nici un rost să ne ducem la mal. Şi să pornim cu pluta înapoi, se-nţelege că n-aveam cum. Nu ne rămînea decît o cale : să aşteptăm pînă seara şi să ne încercăm norocul, întorcîndu-ne cu barca. Am dormit toată ziua într-un desiş, ca să mai prindem puteri. Dar seara, cînd ne-am întors la plută, ce să vezi ? Barca ia-o de unde nu-i !

Multă vreme n-am scos o vorbă. Ce era să fi zis ? Ştiam amîndoi prea bine că tot pielea şarpelui ne făcuse bucata şi de data asta. La ce bun să mai vorbim ? Ar fi însemnat s-aruncăm vina asupra altcuiva, şi asta ne-ar fi adus iar ghinion — şi nu s-ar mai fi isprăvit cu ghinioanele. Mai bine tăceam.

Cînd ne-a mai venit inima la loc, ne-am sfătuit ce-ar fi mai bine să facem, şi ne-am dat seama că nu era decît o ieşire : să purcedem cu pluta la vale pînă ni s-o ivi prilejul să cumpărăm o barcă şi s-o pornim înapoi cu ea, în susul apei. N-aveam de gînd să împrumutăm vreuna, aşa

cum ar fi făcut babacu', fiindcă ne temeam să nu se ia careva după noi.

Cînd s-a întunecat, am pornit cu pluta. Cei care încă nu s-au încredinţat că-i nebunie curată să pui mîna pe-o piele de şarpe, după tot ce ne-a căşunat nouă pielea aia de şarpe, au să se încredinţeze acuma, văzînd ce ne-a mai făcut.

Ştiam că locul unde se cumpără bărci se află undeva, dincolo de schela de plute de lîngă mal. Dar în trei ore şi ceva n-am văzut nici un fel de schelă.

Se întunecase de-a binelea : era o beznă s-o tai cu cuţitul — tot ce poate fi mai rău, afară de ceaţă. Pe-o noapte ca asta, nu vezi la doi paşi şi nu poţi desluşi nimic pe apa fluviului. Era tîrziu şi linişte. Deodată am zărit un vapor care venea la deal. Am aprins felinarul, crezînd că ăia au să bage de seamă. De obicei, vapoarele care mergeau la deal nu treceau pe lîngă noi, ci căutau apa lină de sub malurile stîncoase ; dar în nopţi ca astea ele se luau de piept cu fluviul, trecînd chiar prin mijlocul lui.

Îl auzeam cum calcă apa, dar nu l-am văzut decît cînd a fost aproape de tot. Venea întins spre noi. Vapoarele au obiceiul ăsta : încearcă să vadă pînă unde pot să se apropie fără să te-atingă. Cîteodată, roata îţi sfarmă o vîslă, şi atunci pilotul scoate capul afară şi rîde crezîndu-se mare pişicher. Aşadar, venea drept spre noi, iar noi ne închipuiam că o să treacă razant, dar ăla parcă n-avea deloc de gînd să vireze. Era o namilă de vapor şi mergea iute de tot, ca un nor negru înconjurat de roiuri de licurici. Deodată răsări din beznă, mătăhălos şi înfricoşător, c-o mulţime de guri de cazane, deschise şi roşii ca nişte limbi de foc, şi cu-o etravă [1] cît toate zilele, atîrnînd drept deasupra capetelor noastre. Cineva răcni la noi, apoi răsunară clopotele de alarmă pentru oprirea maşinilor, înjurăturile se amestecară cu şuierul aburului şi, în vreme ce Jim sărea într-o parte şi eu în cealaltă, vaporul izbi din plin pluta, trecînd peste ea.

M-am scufundat în apă cu gîndul să ajung la fund, căci o roată de vreo zece metri era gata-gata să treacă peste mine şi-mi ziceam că ar fi mai bine să-i fac loc, să nu se-ncurce. De obicei sînt în stare să rămîn sub apă un minut, dar de data asta cred c-am zăbovit un minut şi

[1] Totalitatea pieselor care alcătuiesc botul unei corăbii.

jumătate. Apoi m-am săltat repede la fața apei — simțeam că mă-năbuș. Am ieșit pînă la subsuori și mi-am suflat apa din nări, ca să pot trage aer în piept. Era un curent năprasnic — vaporul își pusese din nou în mișcare mașinile, la zece secunde după ce le oprise. Ce le pasă vaporenilor de plutași ?! Din pricina întunericului, nu-l mai vedeam, îl auzeam doar cum brăzdează apa fluviului.

Am strigat „Jim" de vreo zece ori, dar n-a răspuns nimeni. Am apucat atunci o scîndură, de care mă lovisem pe cînd „călcam apa", și am pornit spre mal împingînd-o înaintea mea. Curentul trăgea însă către malul stîng : nimerisem, adică, într-un soi de vad lung și pieziș — să tot fi avut vreo două mile.

A trecut multă vreme pînă să-l străbat, dar am ajuns cu bine și m-am cățărat pe mal. Nu vedeam mai nimic ; m-am tîrît orbește pe un pămînt pietros, cale de vreun sfert de milă. Deodată m-am pomenit în fața unei case bătrînești, întocmită din cîte două rînduri de bîrne.

Mă gîndeam s-o șterg iute de acolo, dar o haită de cîini se năpusti spre mine, mîrîind și lătrînd ; am stat locului, n-avea rost să mă mișc.

CAPITOLUL XVII

Nu trecu nici un minut și, de la fereastră, cineva spuse fără să-și scoată capul :

— Ajunge, băieți ! Care-i acolo ?

— Eu.

— Care eu ?

— George Jackson, dom'le.

— Ce poftești ?

— Nimic, dom'le, nu vreau decît să-mi văd de drum, dar nu mă lasă cîinii.

— De ce dai tîrcoale casei, noaptea, la ora asta, ai ?

— Nu dădeam tîrcoale, dom'le, am căzut de pe puntea vaporului.

— Nu zău, ai căzut ? Ia faceți puțină lumină, să-l văd la față ! Cum ziceai că te cheamă ?

— George Jackson, dom'le. Sînt un băieţaş, nu vedeţi?

— Ascultă, dacă spui adevărul, n-are de ce să-ţi fie teamă, n-o să-ţi facă nimeni rău. Dar nu încerca să te mişti, stai acolo unde eşti. Hei, ia sculaţi-i pe Bob şi pe Tom şi aduceţi flintele ! George Jackson, nu mai e nimeni cu tine ?

— Nu, dom'le, nu-i nimeni.

Am auzit forfotă prin casă şi-am zărit o lumină. Omul de la fereastră răcni :

— Betsy, neroadă bătrînă ce eşti, cară-te cu lumînarea aia ! Ai căpiat ? Pune-o pe podea, în dosul uşii. Bob şi Tom, dacă sînteţi gata, luaţi-vă locurile.

— Sîntem gata.

— Ia zi, George Jackson, îi cunoşti pe Shepherdsoni ?

— Nu, dom'le, în viaţa mea n-am auzit de ei.

— Poate că-i aşa cum spui, dar s-ar puatea să şi minţi. Sînteţi gata ? Ia fă-te-ncoa', George Jackson ! Bagă de seamă, nu alerga, vino încet de tot ! Dacă e careva cu tine, să stea unde e ; dacă s-arată, îl curăţăm. Hai, vino ! Nu te grăbi, împinge uşa puţin, atît cît să te strecori înăuntru, asculţi ?

N-am alergat. Să fi vrut şi n-aş fi fost în stare. Făceam cîte un pas şi mă opream. Nu auzeam nici un zgomot, numai ticăitul inimii mele. Ciinii tăceau ca şi oamenii, dar se ţineau scai de mine. Cînd am ajuns la cele trei trepte de lemn ale pragului, am auzit cum cineva deschide uşa cu cheia, apoi trage zăvorul şi drugul de fier. Am pus mîna pe uşă şi am împins-o încetişor... încetişor, pînă cînd cineva îmi spuse :

— Ajunge, vîră-ţi capul înăuntru.

L-am ascultat, cu toate că mă temeam că mi-l taie. Pe podea era o lumînare. Vreun sfert de minut m-am uitat la ei, şi ei la mine : erau trei găligani, cu flintele îndreptate asupră-mi, de mi se tăiase răsuflarea. Cel mai în vîrstă dintre ei, unul cu părul cărunt, să tot fi avut vreo şaizeci de ani ; ăilalţi doi păreau de vreo treizeci de ani, ba chiar mai mult. Toţi trei erau chipeşi şi bine legaţi. Mai era acolo şi o femeie frumoasă, cu părul cărunt şi, în spatele ei, două fete, dar pe astea nu le vedeam prea bine.

— Bine, e-n regulă. Intră ! îmi porunci bătrînul.

Cum am intrat, bătrînul încuie uşa, trase zăvorul şi drugul, apoi le spuse ălor doi tineri să se apropie cu flintele. Toţi trei trecură într-o sală mare, cu duşumeaua

acoperită cu o scoarță nouă, și se adunară într-un colț, departe de ferestrele din față. (Pe de lături nu erau ferestre.) Ridicară lumînarea și, după ce mă cercetară cu luare-aminte, strigară într-un glas :

— Nu-i din neamul Shepherdsonilor, n-are nimic din Shepherdsoni în el.

Apoi bătrînul îmi zise că nădăjduiește că n-am să mă supăr dac-o să mă caute de arme; nu voia să-mi facă nici un rău, voia doar să se încredințeze. Nu-mi scotoci buzunarele, le pipăi doar pe dinafară și-mi spuse că e-n regulă. După aia, mă pofti să mă simt ca la mine acasă și să-i povestesc tot ce mi se întîmplase.

— Dar vai, Saul — îi tăie vorba bătrîna — bietul băiat e ud leoarcă ! Te pomenești că i-o fi și foame ?

— Ai dreptate, Rachel, uitasem.

Bătrîna chemă atunci o negresă :

— Betsy, du-te și adu-i repede ceva de mîncare, sărmanul de el ! Hei, fetelor, una din voi să se ducă să-l trezească pe Buck, să-i spună... a ! uite-l că vine. Buck, ia-l pe băiețașul ăsta străin, ajută-l să-și scoată hainele ude și dă-i niște haine de-ale tale, uscate.

Buck părea cam de vîrsta mea, vreo treisprezece-paisprezece ani, măcar că era ceva mai voinic ca mine. N-avea pe el decît o cămașă și părul îi era tare ciufulit. Intră căscînd și frecîndu-se la ochi cu o mînă ; cu cealaltă trăgea după el o flintă.

— Nu-i nici un Shepherdson pe-aici ? întrebă el.

Îi răspunseră că se speriaseră degeaba.

— De-ar fi venit niscaiva, puneam eu mîna pe unul! Toți începură să rîdă.

— Da' încet te mai miști, Buck ! spuse Bob. Ar fi avut timp să ne scalpeze pe toți pîn-acuma !

— Păi dacă n-a venit nimeni să-mi spună ! Asta nu se face. Totdeauna sînt lăsat deoparte și n-apuc să văd nimic !

— Nu-i nimic, fiule — spuse bătrînul. Ai să vezi destule la vremea ta, fii pe pace ! Acum du-te și fă așa cum ți-a spus maică-ta !

Cînd am ajuns sus în camera lui, mi-a dat o cămașă scorțoasă, o jiletcă și niște nădragi de-ai lui. În vreme ce mă îmbrăcam, m-a întrebat cum mă cheamă, dar n-am apucat să-i răspund, că a și început să-mi povestească despre o găiță și un iepuraș, pe care-i prinsese în pădure

cu două zile în urmă. M-a întrebat apoi dacă știu unde se afla Moise cînd s-a stins lumînarea. I-am răspuns că nu știu. N-auzisem despre așa ceva pîn-atunci.

— Dar ghici ! stărui el.

— Cum o să ghicesc, dacă n-am mai auzit niciodată despre asta ?

— Da' ce, nu poți să ghicești ? E ușor, mă !

— Care lumînare ?

— Orice lumînare.

— Nu știu unde era Moise. Zi tu !

— Ei, un' să fie ? Era în întuneric. Asta-i tot !

— Dacă știai, atunci de ce m-ai mai întrebat ?

— Ce dracu' ! Nu vezi că-i o ghicitoare ? Ia zi, cît ai să stai aici ? Să rămîi la noi, auzi ? Să vezi ce-o să petrecem ! Școala-i închisă acum. Ai vreun cîine ? Eu am unu' care sare în apă și-ți aduce surcelele pe care le arunci. Ție-ți place să te piepteni cu cărare la mijloc duminica și să te dichisești ? Mie, nu, dar mă silește maică-mea. La naiba cu nădragii ăștia vechi ! Ar trebui să-i îmbrac, da' e așa de cald, că nu prea am chef. Ești gata ? În regulă. Haide, musiu !

Jos îmi pregătiseră niște turte de mălai, carne rece, unt și smîntînă — în viața mea n-am mîncat ceva mai bun. Buck, maică-sa și toți ceilalți — afară de negresă, care plecase, și de cele două fete — fumau niște pipe de păpușoi. Fumau și mă descoseau, iar eu înfulecam și le răspundeam. Fetele erau înfășurate în tartane, iar cosițele le cădeau pînă mai jos de umeri. Văzînd eu că nu-mi dau pace cu întrebările lor, le-am spus următoarea poveste : Eu, taică-meu și toată familia trăiam la o mică fermă în fundul Arkansawului [1]. Într-o bună zi, soră-mea Mary-Ann fugi ca să se mărite cu unul, și nu se mai auzi nimic despre ea. Bill porni s-o caute, și nu se mai auzi nimic nici despre el, iar Tom și Mort murire și rămăsei doar eu și taică-meu, care ajunsese ca o umbră din pricina atîtor necazuri. Cînd muri și el, am luat puținul care mai rămăsese — fiindcă ferma nu era a noastră — și-am plecat cu vaporul în sus pe fluviu. Pe drum am căzut peste bord, și așa am ajuns aici. După ce mi-au ascultat povestea,

[1] Stat din sudul Statelor Unite, de fapt Arkansas.

mi-au spus că pot rămîne la ei cît poftesc. Începuse să se lumineze de ziuă, aşa că toată lumea se duse la culcare. Eu şi Buck am dormit în acelaşi pat. Cînd m-am trezit dimineaţa, hop ! îmi uitasem numele. M-am canonit vreun ceas să-mi aduc aminte, şi cînd s-a trezit Buck, l-am întrebat :

— Tu ştii carte, Buck ?

— Da — răspunse el.

— Pun rămăşag că nu ştii cum se scrie numele meu.

— Pun rămăşag pe ce vrei că ştiu.

— Bine, să te vedem.

— G-e-o-r-g-e J-a-x-o-n, poftim !

— Bine, ai cîştigat, dar zău că nu te-aş fi crezut în stare ! Nu-i un nume uşor, să-l spui buche cu buche, aşa, dintr-o dată, fără să-l înveţi.

Am scris numele pe o hîrtiuţă, în taină. Mă gîndeam că s-ar putea ca data viitoare să mă pună careva să i-l spun, şi voiam să-l pot rosti pe nerăsuflate, ca şi cum aş fi fost învăţat cu el.

Era o familie tare simpatică şi aveau şi o casă pe cinste. Nu mai văzusem niciodată la ţară o casă ca asta, atît de arătoasă şi cu atîta „stil" în ea. Uşa de la intrare nu avea ivăr de fier sau unul de lemn cu curelușă de piele, ci o clampă de aramă care se răsucea, cum au casele de la oraş. În salonaş nu era nici pomeneală de pat — şi-n cîte salonaşe de la oraş nu găseşti paturi ! Într-un ungher se afla un cămin mare, cu un prag de cărămizi roşii, grozav de curate : le spălau cu apă şi le frecau tot cu o cărămidă. Cîteodată le spoiau cu o vopsea roşie de-i zicea negru de Spania, taman aşa cum se obişnuieşte şi la oraş.

Căminul avea nişte grătare uriaşe, care puteau să ţină un buştean întreg. Pe consolă, la mijloc, se afla o pendulă, pe sticla căreia era zugrăvit, în partea de jos, un oraş. Iar în mijloc avea un cerculeţ în chip de soare, şi vedeai cum în spatele lui se bălăbăneşte limba pendulei. Era o plăcere să-i asculţi bătăile. Cîteodată, după ce vreun ceasornicar ambulant venea s-o cureţe şi s-o dichisească, era în stare să sune de o sută cincizeci de ori în şir, fără să obosească. Gazdele n-ar fi vîndut-o pentru nimic în lume. De o parte şi de alta a pendulei stătea cîte un papagal mare, făcut parcă din tibişir şi colorat de-ţi lua ochii. Lîngă unul din papagali era o pisică de faianţă, iar lîngă celălalt — un căţel, tot de faianţă. Cînd îi apăsai, scoteau un ţipăt, dar

fără să deschidă botul şi fără să-şi schimbe înfăţişarea. Ţipetele ieşeau de undeva, de dedesubt. În spatele lor atîrnau două evantaie făcute din pene de cocoş sălbatic. Pe o masă, în mijlocul încăperii, se vedea un panor frumos, de faianţă, încărcat cu mere, portocale, piersici şi struguri, mult mai roşii, mai galbene şi mai arătoase ca alea adevărate. Nu erau adevărate, fiindcă ici-colo, pe unde se scorojiseră, se vedea creta albă din care erau făcute. Masa era aşternută cu o muşama de toată frumuseţea, colorată pe margini, în mijlocul căreia un vultur îşi desfăşura aripile roş-albastre. Ziceau că o primiseră tocmai din Philadelphia. Mai erau şi nişte cărţi, rînduite frumos în fiece colţ al mesei. Una din ele era o biblie mare, de familie, plină cu poze. Alta era *Calea pelerinului* [1], o carte despre un om care-şi părăsise familia, naiba ştie de ce. Din cînd în cînd, citeam şi eu puţin din cartea asta. Era interesantă, dar cam greoaie.

O altă carte era *Ofranda prieteniei* [2], cu multe lucruri frumoase şi poezele. Poezelele însă nu le citeam. Mai erau acolo şi *Discursurile lui Henry Clay* [3] şi *Medicina de familie* de doctorul Gunn [4], o carte în care puteai afla tot ce trebuie să faci la caz de boală sau moarte. De asemenea, o carte de rugăciuni — şi multe altele. În jurul mesei erau înşirate jilţuri falnice şi trainice, nu din alea cu fundul lăsat sau spart, care seamănă cu nişte coşuri vechi.

Pe pereţi atîrnau tablouri, mai ales poze de-ale lui Washington şi La Fayette[5] şi de-al reginei scoţiene Mary, scene de bătălii, şi unul care se numea *Semnarea Declara-*

[1] Roman alegoric al lui John Bunyan, în care scriitorul, predicator puritan, prezintă un tablou necruţător al moravurilor aristocraţiei din timpul Restauraţiei Stuarţilor.

[2] Antologie populară de versuri şi proză, publicată în 1803.

[3] *Henry Clay*, om de stat american, unul dintre conducătorii partidului whig (1777—1852).

[4] George Gunn, medic american, autor al mai multor volume de popularizare (1756—1812).

[5] *Marie Joseph de La Fayette*, general şi om politic francez, participant, alături de coloniştii americani, la războiul de independenţă. În timpul Revoluţiei Franceze a făcut parte din partidul liberal-monarhist (1757—1834).

ţiei de Independenţă [1]. Erau şi unele de le ziceau „schiţe", pe care le făcuse cu mîna ei, pe cînd avea doar cincisprezece ani, una din fete, care murise. Se deosebeau de toate tablourile pe care le văzusem vreodată : erau mult mai negre ca alea obişnuite. Una înfăţişa o femeie zveltă, îmbrăcată într-o rochie neagră, cu talia strînsă la subsuori şi cu mînecile înfoiate ca nişte verze. Purta o pălărie mare ca o lopată de cărbuni şi un văl cernit ; gleznele subţiri şi albe i-erau înfăşurate în panglicuţe negre, iar picioruşele i-erau încălţate în pantofiori de aceeaşi culoare, micuţi ca nişte jucării. Stătea gînditoare, cu cotul drept rezemat pe un mormînt, sub o salcie plîngătoare, iar în mîna ailaltă, care-i atîrna de-a lungul trupului, ţinea o batistă albă şi o gentuţă. Dedesubtul picturii stătea scris : *„Vai, n-am să te mai văd oare niciodată ?"*

Altă poză înfăţişa o fată tînără, cu părul pieptănat în sus şi strîns într-un coc c-un pieptene înalt cît un spătar de scaun. Plîngea într-o năframă şi în cealaltă mînă ţinea o păsărică moartă, care zăcea pe spate, cu gheruţele-n aer. Dedesubt scria : *„Vai, n-am să mai aud niciodată dulcele-ţi ciripit !"* .

Mai era o poză, în care o domnişoară cu obrajii şiroind de lacrimi stătea la fereastră, cu ochii la lună. Într-o mînă ţinea o scrisoare desfăcută, pecetluită într-un colţ cu ceară neagră. Îşi apăsa pe buze un medalion legat de un lănţişor. Dedesubt scria : *„Şi te-ai dus ? Da, vai, te-ai dus !"*

Pozele erau, cred, frumoase, dar eu nu prea mă dădeam în vînt după ele — mă apucau pandaliile cînd le priveam, mai ales cînd nu eram în apele mele. Toată lumea era mîhnită că fata murise, fiindcă începuse şi alte schiţe deastea, şi se putea vedea — din cîte făcuse — ce geniu pierduseră. Dar judecînd după gusturile ei, socot că se simţea mai bine în cimitir.

Cînd căzuse la pat, fata tocmai lucra la cel mai măreţ tablou al ei — aşa ziceau rudele ; cică în rugăciunile ei cerea zi şi noapte să-i fie dat să trăiască pînă ce-o să-l termine. Dar n-a avut noroc. Tabloul înfăţişa o fată tînără, îmbrăcată într-o rochie lungă şi albă, rezemîndu-se de parmaclîcul unui podeţ, gata-gata să sară jos, cu părul despletit pe umeri, cu lacrimi pe obraji şi cu ochii la lună.

[1] Act prin care, la 4 iulie 1776, cele treisprezece colonii americane s-au declarat independente şi libere de orice obligaţii faţă de coroana engleză.

Două braţe i se încrucişau pe piept, două braţe erau întinse înainte şi alte două se înălţau spre lună : voise, pasămite, să vadă care pereche de braţe se potriveşte mai bine, şi-apoi să le şteargă pe celelalte, dar, cum spuneam, murise înainte de a se hotărî, şi acum tabloul atîrna deasupra patului ei aşa cum era şi, la fiece onomastică a fetei, familia îl împodobea cu flori. De obicei, însă, era ascuns după o perdeluţă. Duduia din tablou avea un chip destul de plăcut, numai că, după părerea mea, din pricina atîtor braţe, prea semăna c-un păianjen.

Fata asta avusese şi-un album pe cînd era în viaţă ; lipea în albumul ăla ferpare şi anunţuri despre accidente şi cazuri de boală lungă, luate din *„Ochiul bisericii"*. Pe marginea lor obişnuia apoi să scrie poezele, din capul ei. Poezelele erau grozave. Iată ce scria, de pildă, despre un băiat, pe nume Ştefan Pană Streche, care căzuse într-un puţ şi se înecase :

ODĂ LUI ŞTEFAN PANĂ STRECHE,
RĂPOSAT ÎNTRU DOMNUL

Murit-a Ştefan după boală,
Încet de tot, în suferinţă ?
Şi plînsu-i-au cu-amară jale,
Prietenii, a sa fiinţă ?
Nu ! Ştefan Pană Streche-avu
O altă soartă, mai cumplită.
Deşi îl plînseră, el nu
Muri de moarte-obişnuită.
N-avea nici tuse măgărească,
Şi nici pojar, nici oreion :
N-au cutezat să-i pîngărească
Al frunţii sale sfînt amvon.
Nu, inima nu i-a fost frîntă
De-un neîmpărtăşit amor.
Nici crampele făptura sfîntă
Nu-i doborîră, prin omor.
O, nu ! Ci ascultaţi, plîngînd,
La ce vă spun de trista-i soartă :
El tînăr a murit, căzînd
Într-o fîntînă. Crudă soartă !
L-au scos afar', l-au deşertat,

Dar era prea tîrziu, o, vai!
Căci sufletu-i s-a înălțat
Spre îndelung rîvnitul rai.

Dacă Emmeline Grangerford ticluia asemenea poezele înainte de a împlini paisprezece ani, ne putem închipui ce-ar fi ajuns ea să scrie cu timpul. Buck zicea că soră-sa era în stare să-ți trîntească o poezie cît ai bate din palme. Nici nu stătea să se gîndească. Scria un stih și, dacă nu-i putea găsi rima, îl ștergea și punea la repezeală altul în loc, apoi îi da-nainte. N-avea subiecte preferate. Putea scrie despre orice-i cereai, numai trist să fie. De cîte ori murea vreun bărbat, vreo femeie sau vreun copilaș, ea și venea cu „omagiul" ei, înainte de a-li se fi răcit trupul. Așa le botezase ea, „omagii". Vecinii aveau o vorbă: cică întîi venea doctorul, după aia Emmeline, și la urmă dricarul, care nu se arăta niciodată înaintea ei. O singură dată s-a întîmplat să vină dricarul înaintea ei, într-o zi cînd Emmeline zăbovise prea mult căutînd o rimă la numele răposatului, un anume Whistler. După această întîmplare, Emmeline n-a mai fost aceeași. Nu s-a plins niciodată, dar a lovit-o lingoarea, și mult n-a mai trăit.

Sărăcuța de ea! De cîte ori nu m-am urcat în odăița ei, ca să citesc din albumul ăl vechi, cînd pozele ei mă scoteau din sărite și mi-era necaz pe ea.

Mi-era drag de toată familia — de morți și de vii deopotrivă — și n-aș fi vrut să ne despartă nimic. Biata Emmeline, cît fusese în viață, scrisese poezii despre toți morții și nu mi se părea drept ca acum, cînd murise, să nu se găsească nimeni să-i facă și ei o poezea. Am încercat să storc din mine un vers-două, dar din păcate n-a ieșit nimic.

Odaia Emmelinei era păstrată într-o curățenie desăvîrșită, cu toate lucrurile rînduite așa cum îi plăcea ei să le aibă cînd trăia. Nu dormea nimeni acolo. Bătrîna se îngrijea ea însăși de odaie, deși avea o mulțime de servitori negri. Se ducea deseori acolo, de obicei ca să coasă și să citească din biblie.

Jos, în salonaș, ferestrele erau acoperite cu niște perdele grozave: albe, cu picturi pe ele, înfățișînd castele îmbrăcate în iederă de sus pînă jos, precum și cirezi de vite duse la adăpat. Mai era acolo și un mic pian de pe vremuri, în care cred că vîrîseră niște tingiri. Ce putea fi mai frumos decît să le auzi pe cele două fete cîntînd la pianul

ăla *S-a rupt ultimul lanț* sau *Bătălia de la Praga ? !* Pereții tuturor încăperilor erau tencuiți. Mai în fiece odaie se aflau covoare, iar casa era văruită frumos pe dinafară.

Era o clădire cu două aripi, despărțite printr-o curte mare, pardosită și acoperită. Uneori, la prînz, se punea masa acolo — era un loc răcoros și plăcut. Nici că se putea mai bine. Și mîncarea era strașnică. Unde mai pui că se serveau niște porții !

CAPITOLUL XVIII

Colonelul Grangerford era, vedeți dumneavoastră, un gentleman din cap pînă în picioare, ca și ceilalți de altfel. Era, cum s-ar zice, de neam bun, și asta-i mare lucru la oameni, ca și la cai, după cum spunea văduva Douglas, despre care nu știu să fi tăgăduit cineva că făcea parte din boierimea tîrgului nostru. Și babacu' tot așa zicea, măcar că el, unul, nu era mai de neam decît un cotoi janghinos.

Colonelul Grangerford era foarte înalt și zvelt și avea o față smeadă, nițelus oacheșă, fără pic de roșeață. Se bărbierea cu grijă în fiece dimineață. Sub un nas semeț, avea niște nări și niște buze subțiri de tot. Iar sub sprîncenele-i groase scăpărau doi ochi negri ca tăciunele, așa de înfundați în găvane, că parcă te privea din două văgăuni. Avea o frunte înaltă, iar părul lui sur și țepos îi atîrna pînă pe umeri. Mîinile îi erau lungi și subțiri. Nu era zi de la Dumnezeu în care să nu-și pună o cămașă curată și un costum de pînză albă, de-ți lua ochii. Duminicile purta o redingotă albastră cu nasturi de alamă. Umbla cu un baston de mahon, cu măciulie de argint. N-avea nimic fistichiu sau țipător în îmbrăcăminte. Și era bun ca pîinea caldă — simțeai asta, și de-aia aveai încredere în el. Cîteodată zîmbea, și atunci era o plăcere să te uiți la el. Dar cînd se înălța ca o prăjină și de sub sprîncene începeau să-i scapere fulgere, îți venea să te cațări într-un copac și să afli mai tîrziu ce-i cășunase.

N-avea nevoie să-și dea osteneala să amintească oamenilor cum se cuvine să se poarte, fiindcă fiecare știa să fie cuviincios de față cu el. Și tuturor le plăcea să-l aibă

în preajmă. Mai totdeauna era ca o rază de soare ; unde era el, parcă se însenina. Dar cînd se ascundea după nori, se făcea întuneric beznă cîteva clipe — şi era de ajuns, fiindcă după aia o săptămînă puteai fi sigur că lucrurile au să meargă iarăşi strună.

Cînd cobora dimineaţa împreună cu bătrîna, toată familia se scula în picioare şi le spunea „bună ziua" şi nimeni nu se aşeza la loc decît după ce se aşezau ei. Apoi Tom şi Bob se duceau la un dulăpior cu şîpuri, amestecau nişte băuturi într-un pahar şi i-l întindeau, iar el îl ţinea în mînă şi aştepta pînă ce Tom şi Bob îşi umpleau şi ei păhărelele şi făceau o plecăciune spunînd : „Respectele noastre, domnule şi doamnă". Atunci domnul şi doamna le răspundeau abia înclinîndu-se : „Mulţumim", şi tustrei bărbaţii se apucau să bea. Bob şi Tom turnau apoi o lingură de apă peste zahărul şi picul de rachiu sau de cidru rămas pe fundul paharelor lor şi ni le dădeau mie şi lui Buck, ca să bem, cică, şi noi în sănătatea bătrînilor.

Bob era mai mare ca Tom. Amîndoi erau nişte vlăjgani chipeşi, spătoşi, cu feţele arse de soare, cu o claie de păr ca pana corbului, şi cu ochii negri ca mura. Ca şi tatăl lor, erau îmbrăcaţi în pînză albă din cap pînă în picioare şi purtau panamale cu boruri largi.

Duduia Charlotte avea douăzeci şi cinci de ani, era înaltă, semeaţă şi cilibie, dar bună ca pîinea caldă, cît nu-i sărea ţandăra. Cînd se mînia însă, avea nişte priviri care te-ngheţau, leit cu-ale lui tat-su, şi era frumoasă foc. Duduia Sofia, soră-sa, era şi ea frumoasă, dar altfel decît ea. Era blîndă şi suavă ca o porumbiţă. Abia împlinise douăzeci de ani.

Fiecare membru al familiei avea cîte un servitor negru, chiar şi Buck. Mi se dăduse şi mie un negru, care o ducea împărăteşte, fiindcă eu, unul, nu prea eram învăţat să mă las slugărit ; în schimb, negrul lui Buck aproape că n-avea vreme să-şi tragă sufletul.

Cam asta era toată familia acum, dar cîndva numărase mai mulţi oameni, şi anume încă trei feciori, care fuseseră omorîţi şi Emmeline, care răposase.

Bătrînul stăpînea nu ştiu cîte ferme şi peste o sută de negri. Cînd şi cînd poposeau acolo cîte un pîlc de oameni călări, sosiţi de la zece-cincisprezece mile depărtare, şi vreme de cinci-şase zile o duceau într-o petrecere, prin împrejurimi şi pe fluviu. Ziua benchetuiau şi dăn-

ţuiau prin pădure, iar seara dădeau baluri acasă. Mai toţi erau rubedenii de-ale familiei. Bărbaţii veneau totdeauna cu arme. Lume bună, ce să mai vorbim !

Pe aproape mai hălăduia un neam de nobili, vreo cincişase familii, care mai toate purtau numele de Shepherdson. Erau tot atît de cilibii, bogaţi şi semeţi ca şi neamul Grangerforzilor. Shepherdsonii şi Grangerforzii se foloseau de acelaşi debarcader, care se afla cu vreo două mile mai sus de casa noastră. Cînd mă duceam uneori acolo cu oameni de-ai noştri, vedeam o sumedenie de Sherpherdsoni călări pe caii lor frumoşi.

Într-o bună zi, cînd eram cu Buck în pădure, la vînătoare, am auzit tropotul unui cal. Tocmai treceam drumul.

— Repede ! îmi zise Buck. Ascunde-te în tufiş !

După ce ne-am ascuns, am privit prin frunziş în pădure. Nu trecu mult şi un tînăr chipeş, cam milităros, se apropie cu calul în buiestru. Îşi ţinea flinta la oblînc. Îl mai zărisem eu şi înainte. Era tînărul Harney Shepherdson. Deodată, îmi vîjîi pe lîngă ureche un glonte pornit din ţeava flintei lui Buck, şi pălăria lui Harney căzu la pămînt. Acesta puse mîna pe flintă şi veni călare drept spre locul unde ne-ascunsesem. Dar noi n-am zăbovit nici o clipă. Am luat-o la goană prin pădure. Nu era o pădure deasă ; de două ori, întorcîndu-mă ca să mă feresc de gloanţe, l-am văzut pe Harney ochindu-l pe Buck. Apoi l-am văzut cum se întoarce pe aceeaşi potecă, de bună seamă ca să-şi ia pălăria. Nu ne-am oprit din fugă pînă acasă. Cînd ne văzu, ochii bătrînului scăpărară o clipă — cred că de plăcere — apoi se înseninâ puţin şi spuse, oarecum cu blîndeţe în glas :

— Nu-mi place să tragi dindărătul unui tufiş. De ce n-ai ieşit pe potecă, băiete ?

— Shepherdsonii n-au obiceiul ăsta, tată. Ei nu scapă niciodată asemenea prilejuri.

În timp ce Buck povestea ce se-ntîmplase, duduia Charlotte îşi ţinea capul sus ca o regină, nările i se umflau, iar ochii îi scînteiau. Ceilalţi doi fraţi păreau cătrăniţi şi nu scoteau o vorbă. Duduia Sofia pălise, dar cînd află că omul nu fusese rănit, se îmbujoră iar la faţă.

De îndată ce l-am putut trage deoparte pe Buck (sub copaci, lîngă nişte pătule de porumb), l-am întrebat :

— Voiai să-l omori. Buck ?

— Ba bine că nu !

— Da' ce ți-a făcut ?
— Cine, el ? Nu mi-a făcut nimic !
— Atunci de ce voiai să-l omori ?
— Păi uite-așa, din pricina dihoniei.
— Ce-i aia dihonie ?
— Mă, da' din ce fund de lume ai ieșit, că nu știi ce-i aia o dihonie ?
— N-am mai auzit pîn-acu' ! Spune-mi tu !
— Ei bine — începu Buck — o dihonie e cam așa : Un om are o socoteală c-un altul și-l omoară. Atunci fratele ăluia îl omoară pe el. Apoi ceilalți frați, de o parte și de alta, se bat între ei. P-ormă își vîră nasul și verii lor și încetul cu încetul fiecare din ei e omorît, și atunci dihonia s-a terminat. Dar ține mult de tot și merge al dracului de încet.
— Dar dihonia asta a voastră ține de mult, Buck ?
— Hm ! Cred și eu ! A început acu' treizeci de ani sau cam așa ceva. Nu știu ce neînțelegere a fost la mijloc, p-ormă s-a lăsat cu proces. Ăl care-a pierdut procesu' l-a împușcat pe ăl care l-a cîștigat. Oricare-ar fi făcut la fel, să fi fost în locul lui.
— Da' ce neînțelegere a fost, Buck ? Pe chestia vreunei moșii ?
— Tot ce se poate, nu sînt sigur.
— Și cine-a tras mai întîi ? Un Grangerford sau un Shepherdson ?
— De unde vrei să știu ? E tare mult de-atunci !
— Nu știe nimeni ?
— Ba da, tătucu cred că știe, ca și ceilalți bătrîni din familie, dar nici ei n-au habar pe ce chestie s-a pornit ceartа.
— Da' ia zi, Buck, au fost omorîți mulți ?
— Da. Au fost ceva înmormîntări. Dar nu totdeauna se lasă cu omor. Tătucu are cîteva gloanțe în el, da' nu-i pasă, că tot n-are el cine știe ce greutate. Cît despre Bob, l-au cam scrijelit c-un jungher, iar Tom a fost rănit o dată sau de două ori.
— Anul ăsta a fost omorît careva, Buck ?
— Da. Unul de-al nostru și unul de-al lor. Acum vreo trei luni, vărul meu Bud, care avea pai'șpe ani, trecea călare prin pădure, pe malul celălalt. Nu era înarmat, tîmpitul ! Într-un loc pustiu, aude el tropot de cai în spatele lui și deodată îl vede pe moș Baldy Shepherdson care-l urmărea cu flinta în mînă și cu chica-i albă fluturînd în

vînt. Şi-n loc să sară de pe cal şi să se-ascundă într-un tufiş, Bud şi-a zis că ăla n-o să-l ajungă din urmă. Dar babalîcu' l-a fugărit aşa vreo cinci-şase mile, şi se tot apropia de el. Pîn' la urmă, văzînd Bud că totul e-n zadar, s-a oprit şi s-a întors, ca să nu fie împuşcat pe la spate, mă-nţelegi, iar moşul a tras în el şi l-a curăţat. Numai că nu s-a bucurat el prea mult de norocul ăsta, fiindcă n-a trecut nici o săptămînă şi ai noştri i-au făcut de petrecanie.

— Ce laş şi moşul ăla, Buck !

— N-aş crede că era laş. Da' de unde ! Printre Shepherdsoni n-ai să găseşti nici un laş. Şi nici printre Grangerforzi. Odată, bătrînul ăla a fost atacat de trei Grangerforzi, da' le-a ţinut piept jumate ceas şi i-a bătut pîn' la urmă, măcar că ei erau călări. Moşu-a descălecat, s-a ascuns după o stivă de lemne şi şi-a pus calul în faţă, ca să-l ferească de gloanţe. Grangerforzii, care rămăseseră călări, s-au învîrtit în jurul bătrînului, trăgînd întruna în el. Dar nici el nu s-a lăsat mai prejos. Bătrînul şi calul lui au ajuns acasă ciuruiţi şi schilodiţi ca vai de lume, dar pe Grangerforzi au trebuit să-i ducă alţii, pe sus. Unul dăduse ortu' popii, iar altul a crăpat a doua zi. Nu, frăţioare, află de la mine că-şi pierde vremea de pomană ăl de caută laşi printre Shepherdsoni. Nu se naşte aşa sculă în neamul lor.

Duminica următoare ne-am dus cu toţii la biserică, pe cai, fiindcă era cam departe, la vreo trei mile de casă. Bărbaţii, pînă şi Buck, au luat cu ei flintele, iar în biserică le-au ţinut între genunchi sau rezemate de perete, ca să le aibă la îndemînă. Shepherdsonii tot aşa.

Predica n-a fost cine ştie ce, ia acolo nişte poveşti despre iubirea aproapelui şi alte asemenea parascovenii nesărate. Toată lumea a zis însă că a fost o predică faină şi în drum spre casă nu s-a vorbit decît despre asta. La toţi le turuia gura despre credinţă, despre fapte bune, despre harul dumnezeiesc, despre antepredestinare şi mai ştiu eu ce, încît mă gîndeam cu jale : mai rar o duminică plicticoasă ca asta. Cam la vreo oră după prînz, aţipiseră cu toţii, unii în jilţurile lor, alţii prin odăi. Începusem să mă cam plictisesc. Buck dormea tolănit pe iarbă, lîngă un dulău. M-am dus în odaia noastră, cu gîndul să trag şi eu un pui de somn. Drăgălaşa domnişoară Sofia stătea în uşa odăii ei, care era alături de-a noastră. Cum mă văzu,

mă trase înăuntru, închise uşa încetişor şi mă întrebă dacă ţin la ea. I-am răspuns că da. Apoi mă întrebă dacă vreau să-i fac un bine, dar fără să spun nimănui. I-am zis că vreau. Îmi spuse atunci că şi-a uitat biblia în biserică, între alte două cărţi, şi mă roagă să mă duc într-ascuns acolo şi să i-o aduc înapoi, fără să suflu nimănui o vorbă. M-am învoit. M-am strecurat afară şi am pornit spre biserică. Acolo nu mai era nimeni, în afară de vreo doi-trei porci, care pătrunseseră înăuntru, găsind uşa descuiată. Vara, porcii se dau în vînt după pardoselile de lemn, fiindcă ţin răcoare. Aţi băgat de seamă că mai toţi oamenii se duc la biserică doar de nevoie, în vreme ce porcii se duc de plăcere ?

„O fi ceva la mijloc — îmi ziceam. Nu-i firesc ca o fată să tremure atîta pentru o biblie !“ Am scuturat cartea şi, ce să vezi, din ea căzu un bileţel pe care cineva scrisese c-un plaivaz : „Două şi jumătate“. Am mai cercetat eu, dar n-am mai găsit nimic. Nu pricepeam ce-i cu bileţelul, aşa că l-am pus la loc în carte şi m-am întors acasă. Domnişoara Sofia, care mă aştepta în pragul odăii ei, mă trase înăuntru şi închise uşa. Apoi frunzări cartea pînă găsi bileţelul. Cum îl citi, se lumină la faţă şi, pînă să mă dumeresc, mă luă în braţe şi mă strînse tare, zicîndu-mi că-s cel mai bun băiat din lume şi să nu spun nimănui unde am fost. Se aprinsese la faţă şi ochii îi străluceau, ce mai, era grozav de frumoasă. Am rămas uluit. Cînd mi-am venit în fire am întrebat-o ce-i cu bileţelul ăla. „L-ai citit ?“ mă luă ea la rost. I-am răspuns că nu. Atunci mă întrebă dacă ştiu să citesc. I-am răspuns că ştiu doar buchiile mari. Răsuflă uşurată şi, lămurindu-mă că bileţelul nu-i decît un semn de carte, îmi spuse că acum pot să mă duc la joacă.

Am luat-o încetişor spre rîu, gîndindu-mă la cele întîmplate. Curînd, am băgat de seamă că negrul meu mă urmăreşte. Cînd casa nu se mai zări, îşi roti o clipă privirile, apoi veni în fugă şi-mi spuse :

— Domnu' Jorj, vino în baltă, să-ţi arăt un cuib mare de şerpi.

„Curios lucru — mi-am zis. Mi-a mai spus-o şi ieri. S-ar cuveni să ştie că nimănui nu-i plac şerpii în aşa hal, încît să umble după ei. Dar ce-o fi urmărind ?“

— Bine, ia-o 'nainte ! i-am spus.

M-am ținut după el vreo jumătate de milă ; apoi a luat-o prin baltă și-a mai mers încă vreo jumătate de milă, cu picioarele-n apă pînă la glezne. Am ajuns la un mic grind uscat și plin de copaci, tufișuri și liane. Negrul îmi spuse :

— Mai mergi cîțiva pași, domnu' Jorj. Acolo este. Eu i-am văzut și nu mai vreau să-i văd.

Și merse mai departe, pînă ce pieri după niște copaci.

Tot umblînd, am dat de o poieniță mare cît un iatac și împresurată de liane. În mijlocul ei dormea un om — Dumnezeule ! era bunul meu Jim !

L-am trezit, fiind sigur că n-o să-și creadă ochilor cînd m-o vedea iarăși, dar nici vorbă de așa ceva. Aproape că i-au dat lacrimile de bucurie, însă mirat nu era. Mi-a povestit că în noaptea aia a înotat după mine : îmi auzise strigătele, dar nu cutezase să răspundă, de teamă să nu fie prins și dus din nou în robie.

— M-am julit nițel și n-am putut înota repede, de-aia am rămas mult în urma ta. Cînd tu ai ieșit din apă, mi-am zis c-o să te ajung poate pe mal, fără să te strig, da' cînd am văzut casa aia, am mers mai încet. Eram prea departe ca s-aud vorbele ălora, și mi-era frică de cîini. Cînd s-a făcut iar liniște, am știut că tu ești în casă, așa că am intrat în pădure, ca s-aștept pîn-a doua zi. În zori, am văzut niște negri, care se duceau la cîmp. Ei m-au adus în locul ăsta, unde cîinii nu mă pot mirosi, din pricina apei. Noaptea, negrii mi-aduc demîncare și-mi spun ce mai face Huck.

— De ce nu i-ai zis lui Jack al meu să m-aducă aici mai curînd, Jim ?

— N-avea rost să te chem înainte de-a putea face ceva. Dar acum, totu-i bine ! Cum a putut, Jim a cumpărat oale, și crătiți, și mîncare, și a dres pluta noaptea, cînd...

— Care plută, Jim ?

— Pluta noastră a veche.

— Nu cumva vrei să spui că pluta noastră n-a fost făcută țăndări ?

— Nu, n-a fost. A fost ea rău paradită, mai ales la un capăt, dar paguba nu-i mare, decît că ni s-au pierdut mai toate lucrurile. Dacă nu ne dădeam așa la fund și nu înotam sub apă, și dacă n-ar fi fost așa întuneric, iar noi n-am fi fost așa speriați, și-așa niște nătăfleți, am fi putut

scăpa şi pluta. Da' şi-aşa e bine, fiindcă acum pluta-i ca nouă-nouţă, şi-avem şi-o grămadă de lucruri noi în locul ălora pierdute.

— Dar, Jim, cum de-ai pus iar mîna pe plută ? Ai prins-o ?

— Cum să prinzi o plută în pădure ? Nişte negri au găsit-o pe-o stîncă, în cotu' rîului, şi-au ascuns-o într-o gîrlă, sub sălcii. Pe urmă, s-au ciondănit atîta pentru ea, că am prins de veste curînd şi atunci i-am împăcat pe toţi, zicîndu-le că pluta nu-i a lor, ci a lui Jim şi Huck. „Ce, vreţi să mîncaţi papară pentru c-aţi jefuit un tînăr gentleman alb ?" P-ormă le-am dat zece cenţi de căciulă şi-au fost foarte mulţumiţi. Ziceau că n-ar fi rău să dibuie cît mai multe plute, ca să fie şi mai bogaţi. Negrii ăştia-s tare buni cu mine şi nu trebuie să le cer de două ori ceva, că-mi dau numaidecît. Jack ăsta e un negru cumsecade şi mare pişicher.

— Da, aşa-i. Nici nu mi-a spus că eşti aici. Mi-a zis să vin să-mi arate o grămadă de şerpi de baltă. Dacă se-ntîmplă ceva, el nu-i amestecat cu nimic. Poate să spună că nu ne-a văzut niciodată împreună, şi chiar aşa e.

Nu vreau să vorbesc mult despre cele întîmplate în ziua următoare. Am să fiu foarte scurt. M-am trezit în zori şi mă pregăteam să mă-ntorc pe partea ailaltă şi să-mi văd de somn, dar am băgat de seamă că în jur era o tăcere neobişnuită. Nu se simţea nici o mişcare. Pe urmă am văzut că Buck nu era acolo. Mirat din cale-afară, m-am sculat din pat şi am coborît. Nu se vedea ţipenie de om, nicăieri. Era o linişte de mormînt. La fel şi afară. „Ce să fie ?" mă întrebam.

Lîngă stiva de lemne, am dat peste Jack al meu.

— Ce se-ntîmplă pe-aici ? zic eu.

El, de colo :

— Nu ştiţi, dom' Jorj ?

— Nu, nu ştiu.

— Miss Sofia a fugit ! Zău aşa ! A fugit noaptea, nimeni nu ştie cînd. A fugit să se mărite cu tînărul ăla Harney Shepherdson, aşa se spune. Familia a băgat de seamă abia acu' jum'ate ceas şi de-atunci n-a pierdut vremea, zău. N-am pomenit oameni să se înarmeze şi să-ncalece mai iute. Cucoanele s-au dus să dea de veste la rude, iar bătrînu' Saul şi băieţii au pornit călări, cu flintele, pe mal în sus, ca să-l prindă pe tînăru' ăla şi să-l omoare

înainte ca el să treacă rîul cu duduia Sofia. O să fie tămbălău mare, zău !

— Hm ! Buck a plecat fără să mă trezească.

— Nu-i de mirare. N-au vrut să te amestece şi pe matale. Dom' Buck şi-a încărcat flinta şi-a zis că ori pune mîna pe un Shepherdson, ori se curăţă. Acolo-s atîţia Shepherdsoni, că pune şi el mîna pe unu' dac-are noroc.

Am luat-o la fugă pe cărarea de pe mal. Deodată am auzit împuşcături, undeva, departe. Cînd am ajuns în apropierea cabanei şi a magaziei de lemne de lîngă debarcader, m-am furişat printre copaci şi tufişuri pînă mi-am găsit un loc bun şi m-am căţărat într-o răchită, de unde puteam privi fără să fiu văzut. Nu departe de ascunzătoarea mea, era o stivă înaltă de lemne. Întîi m-am gîndit să m-ascund în spatele ei, dar poate că-i mai bine că n-am făcut-o.

În faţa cabanei se-nvîrteau vreo patru-cinci oameni călări, zbierînd şi înjurînd de mama focului şi-ncercînd zadarnic să se apropie de doi băieţi ascunşi îndărătul stivei de lemne de lîngă debarcader. De cîte ori vreunul din ei încerca să se apropie de stivă, venind dinspre mal, cei doi băieţi trăgeau asupra lui, dindărătul stivei, unde se ghemuiseră spate-n spate ca să se apere şi dintr-o parte şi din cealaltă.

În curînd, călăreţii încetară să se mai rotească şi să strige şi porniră spre cabană. Atunci unul din băieţi se ridică şi ochi bine pe deasupra grămezii de lemne : unul din călăreţi se prăvăli din şa. Ăilalţi descălecară, îl apucară pe rănit şi se îndreptară cu el spre cabană. În aceeaşi clipă însă, băieţii o luară la goană şi pînă să bage de seamă călăreţii, ei şi făcuseră jumătate din drumul ce-i despărţea de copacul în care mă cocoţasem. Văzîndu-i, ăilalţi săriră pe cal, şi ţuşti ! după ei.

Se apropiau, dar ăi doi aveau un avans prea mare ca să mai poată fi ajunşi din urmă. Băieţii erau acum lîngă stiva de lemne din faţa copacului meu. Se ascunseră îndărătul ei, aşa că acum iar stăteau mai bine ca urmăritorii lor. Unul din băieţi era Buck, iar ălălalt un flăcău subţirel, de vreo nouăsprezece ani.

Călăreţii se-nvîrtiră ce se-nvîrtiră, apoi îşi văzură de drum. De îndată ce nu s-au mai zărit, l-am strigat pe Buck. Auzindu-mi glasul, Buck nu ştiu ce să creadă. Pă-

rea mirat din cale-afară. În cele din urmă îmi spuse să fiu cu ochii-n patru şi să-i dau de veste cînd călăreţii se vor ivi din nou. De bună seamă că puneau ceva la cale şi că n-aveau să zăbovească mult. Aş fi dat orice să nu mai fiu în răchita aia, dar nu îndrăzneam să cobor. Buck începu să zbiere şi să înjure, zicînd că el şi văru-su Joe (ăsta era celălalt băiat) nu încheiaseră încă socotelile pe ziua aceea. Mi-a mai zis că taică-su şi cei doi fraţi fuseseră omoriţi, la fel şi vreo doi-trei din tabăra duşmană. Cică Shepherdsonii le întinseseră o cursă. Buck spunea că taică-său şi ăi doi fraţi ar fi trebuit să aştepte sosirea rudelor, fiindcă aşa Shepherdsonii erau prea tari. L-am întrebat ce se întîmplase cu tînărul Harney şi cu domnişoara Sofia ; mi-a răspuns că trecuseră pe malul celălalt şi scăpaseră. Mi-a părut tare bine. Dar să-l fi văzut pe Buck cum spumega de ciudă că nu izbutise să-l omoare pe Harney în ziua în care trăsese în el ! Era ceva nemaipomenit !

Deodată se auzi poc ! poc ! poc ! Călăreţii se furişaseră prin pădure şi veneau acum pe la spatele lor, fără cai. Băieţii, răniţi amîndoi, o luară la goană spre fluviu şi se aruncară în apă. În timp ce înotau la vale, ăilalţi alergau pe mal trăgînd după ei şi urlînd :

— Moarte lor ! Nu-i lăsaţi !

Simţeam că mi se face rău şi era cît pe ce să cad jos. N-am de gînd să povestesc tot ce s-a întîmplat, de teamă să nu mi se facă iarăşi rău. Mai bine n-aş mai fi ajuns la mal în noaptea aia de pomină, decît să văd asemenea grozăvii ! N-am să le pot uita niciodată. Mă urmăresc şi-n vis !

Am rămas în copac pînă a-nceput să se-ntunece. Mi-era frică să cobor. Din cînd în cînd auzeam împuşcături, departe în pădure. De vreo două ori am văzut mici cete de oameni înarmaţi pînă-n dinţi, trecînd în goana cailor, dincolo de cabană. „Va să zică — mă gîndeam — bătălia nu s-a isprăvit încă." Eram tare abătut şi-mi pusesem în gînd să nu mă mai apropii niciodată de casa aia, nu de alta, da' mă simţeam niţeluş vinovat şi eu. Acum îmi dădeam seama că în bileţelul ce-l adusesem scria că duduia Sofia urma să se întîlnească cu Harney undeva, la ora două şi jumătate, ca să fugă cu el. Şi mă gîndeam c-ar fi trebuit să-i povestesc tatălui Sofiei despre bileţel şi despre purtarea ei ciudată ; poate c-atunci ar fi încuiat-o în odaie şi prăpădul ăsta n-ar mai fi avut loc niciodată.

În cele din urmă, am coborît din ascunzătoare şi m-am tîrît niţel pe malul apei, pînă ce am dat de cele două trupuri care zăceau lîngă mal. Le-am tras afară, le-am acoperit feţele şi am şters-o cît am putut mai iute. Mi-au dat lacrimile cînd am acoperit faţa lui Buck, nu de alta, dar se purtase frumos cu mine !

Între timp se întunecase. Nu m-am apropiat de casă, ci am luat-o prin pădure spre baltă. Văzînd că Jim nu era pe grind, am zbughit-o spre gîrlă, croindu-mi drum printre sălcii : ardeam de nerăbdare să mă sui pe plută şi să scap odată de locul ăla blestemat. Dar pluta nu era acolo ! Tii, ce spaimă am tras ! A trecut aproape un minut pînă să-mi vin în fire. Am început să strig ; un glas îmi răspunse, la vreo douăzeci de paşi de mine :

— Dumnezeule ! Tu eşti, Huck ? Nu face zgomot !

Era glasul lui Jim şi mă bucuram din cale-afară să-l aud. Am mai alergat puţin pe mal şi-am sărit pe plută. Jim mă luă în braţe şi mă strînse la piept, fericit că mă vede.

— Domnu' să te binecuvînteze, băiete ! Eram sigur că tu iar ai murit. Jack a venit aici şi mi-a spus c-ai fost împuşcat, fiin'că nu te-ai mai întors acasă. Eram gata să plec cu pluta pîn' la capătu' gîrlei, ca s-o iau din loc îndată ce vine Jack şi-mi spune că tu chiar ai murit. Doamne, ce bine că te-ai întors, Huck !

— Da — îi răspunsei — bine că s-a isprăvit. N-au să mă găsească şi-au să-şi închipuie că am fost omorît şi că m-a dus apa la vale. Colo sus e ceva care-o să-i facă să creadă asta. Nu mai sta, Jim, dă-i drumul cît poţi mai repede !

M-am simţit la largul meu abia cînd pluta a ajuns cu vreo două mile mai jos, pe Mississippi. Atunci am scos felinarul şi l-am agăţat, socotindu-ne din nou liberi şi la adăpost. Cum nu mai pusesem nimic în gură de ieri, Jim îmi aduse nişte turte de mălai cu smîntînă şi costiţă de porc cu varză şi verdeţuri ; nimic nu-i mai bun pe lumea asta cînd e bine gătit.

Am petrecut de minune, înfulecînd şi sporovăind cu Jim. Eram fericit că scăpasem de dihoniile alea. Cît despre Jim nu mai putea de bucurie că scăpase de baltă. Amîndoi eram de părere că nu-i pe lume casă mai bună ca pluta. În alte locuri oamenii trăiesc înghesuiţi, claie peste grămadă, dar pe o plută e cu totul altfel. Te simţi slobod şi la largul tău.

CAPITOLUL XIX

Trecură vreo două-trei zile. Mai bine-zis se scurseră — atît de liniştite, senine şi frumoase au fost. Iată cum ne-am petrecut vremea. Prin părţile acelea, fluviul era grozav de mare, să tot fi avut o milă şi jumătate lărgime. Noaptea pluteam, iar ziua stăteam ascunşi. Cum mijea de ziuă, ne opream şi priponeam pluta — de obicei în apa liniştită de lîngă un ostrov. Găseam acolo răchite şi sălcii, tăiam niscaiva crengi şi acopeream pluta. Apoi puneam undiţele, intram în apă şi înotam, ca să ne mai răcorim. După aia, ne aşezam pe fundul nisipos — în locurile unde apa ne venea pînă la genunchi — şi aşteptam răsăritul. Nu se auzea nici un zgomot, totul era tăcut, de parcă ar fi dormit întreaga lume. Cînd şi cînd se auzea doar orăcăitul broaştelor. Primul lucru pe care-l zăreai cînd îţi aruncai ochii peste întinderea apelor era fîşia întunecată a pădurilor de pe celălalt mal. Altceva nu puteai desluşi. Apoi pe bolta cerului se ivea un zbenghi alb, care creştea din ce în ce. În depărtare fluviul se limpezea, iar apa nu mai era neagră, ci cenuşie. Începeai să zăreşti nişte pete fumurii, care pluteau pe apă. Erau tot felul de vaporaşe. Mai vedeai şi nişte dungi negre — plutele. Uneori auzeai scîrţiitul unei lopeţi sau larmă de glasuri învălmăşite ; era atîta linişte, că sunetele se auzeau de hăt de departe.

Nu trecea mult şi zăreai pe apă o dîră, şi, după cum arăta, îţi dădeai seama că acolo-i o stîncă de care se spărgeau valurile de lăsau dîra aia. Vedeai pe urmă cum ceaţa se ridică de pe apă în vălătuci, dezvăluind privirilor fluviul şi zarea de foc a răsăritului. Pe malul celălalt, la marginea pădurilor, se desluşea atunci o cabană, de bună seamă un depozit de cherestea, din care nişte hoţomani furaseră cît putuseră, stivuind restul lemnelor în aşa fel, încît prin deschizăturile dintre ele ar fi încăput şi un cîine. Apoi se stîrnea dintr-acolo o boare plăcută, care te-nviora şi-ţi umplea nările cu miresmele dulci ale copacilor şi florilor. E drept că uneori aducea şi cîte o duhoare grea de peşte putred, de-ţi venea să-ţi iei lumea-n cap. Da' p-ormă se făcea ziuă de-a binelea, toate cele rideau în soare şi păsărelele ciripeau de zor. Nu se mai zărea nici o dîră de fum. Ne duceam şi scoteam niscaiva peşti din cei prinşi în undiţe, şi ne încropeam prînzişorul. După aceea ne uitam la

apa pustie şi leneveam aşa pînă ne fura somnul. Ne trezeam apoi fără să ştim de ce, şi ne uitam să vedem. Uneori zăream un vapor care venea la deal, huruind pe lîngă celălalt mal, dar aşa de departe că nu puteai spune despre el decît că are roata la spate sau într-o latură. Vreme de-o oră după aceea n-auzeai şi nu vedeai nimic — o pustietate fără margini. În sfîrşit, se zărea hăt-departe o plută pe care vreun coblizan spărgea lemne, după obiceiul plutaşilor ; vedeai cum luceşte toporul care izbea, dar n-auzeai nimic ; apoi vedeai cum se ridică iar, şi abia cînd se afla din nou deasupra capului auzeai izbitura — poc ! Zgomotul zăbovise niţeluş deasupra apei pîn' s-ajungă la noi ! Şi uite-aşa ne petreceam ziua, lenevind şi ascultînd liniştea.

Odată se lăsă o ceaţă deasă şi pe toate plutele şi bărcile oamenii începură să bată toba în tinichele, ca să nu dea peste ei vreun vapor. O mahună[1] sau o plută trecu atunci atît de aproape de noi, că am putut desluşi vorbele, sudălmile şi rîsetele oamenilor, fără să-i vedem deloc. Ţi se făcea părul măciucă, zău aşa ! Parcă treceau năluci prin văzduh. Jim zicea chiar că-s strigoi.

— Vezi-ţi de treabă — i-am spus. Un strigoi n-ar zice : „Mama ei de ceaţă !"

De cum se-ntuneca, o porneam. Cînd ajungeam în mijlocul rîului lăsam pluta să lunece în voie, apoi ne aprindeam lulelele şi ne bălăceam picioarele în apă, vorbind despre cîte-n lună şi-n stele. Stăteam despuiaţi zi şi noapte (bine-nţeles, cînd ne dădeau pace ţînţarii), fiindcă straiele noi pe care mi le dăduseră ăi din neamul lui Buck erau prea frumoase ca să mă simt bine în ele, şi-apoi nu prea-mi plăcea mie să umblu înţolit. Uneori se întîmpla ca tot rîul să fie al nostru ceasuri întregi. În depărtare se zăreau malurile şi ostroavele. Cînd şi cînd licărea cîte o luminiţă : cine ştie, poate era vreo lumînare ce pîlpîia în ferestruica vreunei cabane. Alteori vedeai pe întinsul apei o lumină aprinsă pe-o plută sau într-o mahună, şi venea dintr-acolo zvon de scripcă sau de cîntec. Să tot trăieşti pe-o plută ! Deasupra noastră se întindea cerul spuzit de stele ; stăteam tolăniţi pe spate şi le priveam, întrebîndu-ne dacă le făcuse cineva dinadins sau erau acolo dintotdeauna. Jim zicea că le făcuse cineva, da' eu socoteam că erau de cînd lumea acolo — prea erau multe ca să fi avut cineva vreme să le facă. Jim îşi dădu cu părerea că le-o fi ouat luna. Ei,

[1] Şalupă mică cu pînze.

așa mai mergea, așa că n-am mai zis nimic. La urma-urmelor, tot ce se poate. Ce, nu văzusem eu mai demult o broască, lepădînd aproape tot atîtea ouă ?

Ne uitam și la stelele care cădeau, urmărindu-le dîra de lumină. Jim zicea că stelele căzătoare se stricaseră și d-aia erau azvîrlite din cuib.

O dată sau de două ori pe noapte zăream cîte un vapor lunecînd prin beznă și slobozind din cînd în cînd pe coșuri o ploaie de stele care cădeau în apă. Era o minunăție ! Apoi vaporul pierea după un cot al fluviului, luminile nu i se mai zăreau și huruitul contenea. Peste ape se așternea din nou liniștea. Și iată că multă vreme după ce vaporul pierise, valurile stîrnite de el ajungeau pîn' la noi, hîrducînd un pic pluta, și dup-aceea nu mai auzeam nici un zgomot, afară doar de orăcăitul broaștelor.

După miezul nopții, cei de pe uscat se duceau la culcare și atunci, vreme de două-trei ceasuri, malurile rămîneau negre, nu se mai zărea nici o lumină în ferestrele caselor. Luminile alea erau ceasornicul nostru : cînd se ivea cea dintîi, însemna că dimineața-i aproape, așa că ne căutam un cotlon, în care să ne putem ascunde cu pluta.

Într-o dimineață, pe la cîntători, am găsit o barcă și m-am dus cu ea la mal. Nu era departe, doar vreo două sute de metri, dar trebuia să treci printr-o bulboană.

Ajuns la mal, am luat-o în sus cale de vreo milă, pe o gîrlă străjuită de o pădure de chiparoși ; voiam să văd de nu-s pe-acolo niscaiva fragi. Tocmai cînd treceam printr-un fel de vad, am zărit doi oameni care coborau în goana mare poteca. „S-a zis cu mine !" m-am gîndit, fiindcă ori de cîte ori vedeam pe cineva alergînd, îmi închipuiam că aleargă după mine sau după Jim. Mă pregăteam să-mi iau tălpășița, dar ăia erau prea aproape acum și se rugau de mine să le vin în ajutor. Ziceau că sînt urmăriți, deși nu făcuseră nimănui nici un rău ; după ei gonea, cică, o ceată de oameni cu cîini. Țineau morțiș să sară în barcă, da' nu i-am lăsat.

— Stați, nu săriți ! Nu se-aud încă nici cîinii, nici caii oamenilor. Mai aveți vreme să mergeți prin desiș, ca să ieșiți la gîrlă ceva mai încolo ; p-ormă veniți încoace prin apă și vă suiți în barcă. În felul ăsta cîinii au să vă piardă urma.

Mi-au ascultat povața. De îndată ce s-au suit în barcă, am pornit cu ei spre insulița noastră. După vreo cinci-zece minute se auziră de departe lătrături și strigăte. Urmări-

torii se apropiau de gîrlă, dar nu-i puteam vedea. Părea că se opriseră cîteva clipe ca să cerceteze de jur împrejur. Depărtîndu-ne, abia mai auzeam larma. Cînd am intrat în matca fluviului, lăsînd în urmă atîta pădure, n-am mai auzit nimic — peste tot era liniște. Am vîslit spre insuliță și ne-am ascuns în desișul de răchite. Primejdia trecuse.

Unul din fugari avea vreo șaptezeci de ani, poate și mai mult. Era chelbos și-și lăsase niște perciuni foarte înspicați. Purta o pălărie ponosită, o cămașă albastră de lînă, slinoasă, și niște nădragi albaștri de dril, jerpeliți, vîriți de-a dreptul în bocanci. Mai avea și o pereche de bretele împletite — ba nu, n-avea decît una. Pe braț îi atîrna un gheroc jerpelit, tot de dril, cu nasturi lustruiți, de alamă. Amîndoi duceau cîte o traistă mare, pîntecoasă și mîncată de molii.

Celălalt avea vreo treizeci de ani și era îmbrăcat la fel de fistichiu.

După ce am îmbucat ceva, ne-am așezat la vorbă și mi-am dat seama numaidecît că ăi doi nu se cunoșteau.

— Ce pățiși ? îl întrebă chelul pe celălalt.

— Vindeam un articol care scoate piatra de pe dinți... și încă cum o mai scoate, cu smalț cu tot, zău ! S-a întîmplat însă să zăbovesc o noapte mai mult decît se cuvenea. Tocmai mă pregăteam să dispar, cînd te-am întîlnit în partea ailaltă a tîrgului. Mi-ai zis că ești urmărit și m-ai rugat să te ajut să scapi din încurcătură. Ți-am răspuns atunci că și eu sînt la strîmtoare și ți-am propus s-o ștergem împreună. Asta-i toată povestea. Dar mătăluță ce-ai pățit ?

— Păi, să vezi. De vreo săptămînă eram acolo într-o misie de propagandă contra alcoolului. Muierile, și alea tinere și alea bătrîne, nu mai puteau după mine, fiindcă-i mușturuiam grozav pe bețivani, zău așa, și nu le luam mai mult de cinci-șase dolari pe seară, zece cenți de căciulă, iar copiii și negrii pe daiboj. Afacerea a mers strună tot timpul, pînă aseară, cînd nu știu cine-a răspîndit zvonul că trag la măsea pe ascuns, ca să-mi treacă vremea. Azi-dimineață m-a trezit un negru și mi-a zis că oamenii se strîng pe tăcute, cu cîini și cu cai, și că într-o jumătate de ceas au să fie gata și-au să pornească după mine ca să mă-nhațe. Și de-au să pună mîna pe mine, au să mă tăvălească-n catran și în fulgi și au să mă plimbe prin tîrg, călare pe-o prăjină. N-am mai stat să-mi beau cafeluța, îmi trecuse foamea.

— Ascultă, bătrîne ! spuse celălalt. Ce-ai zice să ne asociem ? Ne-am potrivi de minune.

— Nu zic ba. În ce branşă lucrezi... de obicei ?

— De meserie sînt tipograf. Mă ocup niţel şi cu hapurile. P-ormă sînt şi actor de teatru, mai ales tragedian. La o adică, sînt hipnotist [1] şi frenolog [2]. Dau lecţii de canto şi geografie, aşa din cînd în cînd, pentru variaţie, mai ţin şi conferinţe uneori, ehei ! fac o sumedenie de lucruri, orice-mi pică la îndemînă, numai muncă să nu fie. Dar matale cu ce te ocupi ?

— Pe vremuri, am fost doftor. Am lucrat mult în branşa asta. Ăl mai bine mă pricep să iau boala cu mîna, ălora loviţi de dambla, de cancer sau de alte boleşniţe. Mă pricep şi la ghicit, cînd am pe cineva care să afle dinainte cîte ceva din viaţa clientului. La nevoie, sînt şi predicator, ştiu să pun pe roate o întrunire religioasă, şi o fac şi pe misionarul.

O vreme tăcură amîndoi. Apoi ăl mai tînăr începu să ofteze :

— Vai, ce-am ajuns !

— Ce te vaieţi ? întrebă chelbosul.

— Cînd mă gîndesc ce viaţă-am dus, ca acu' să mă înjosesc cu o asemenea tovărăşie !

Şi începu să-şi şteargă colţul ochiului cu o cîrpă.

— Bată-te Dumnezeu ! Ce, nu ţi-e destul de bună tovărăşia mea ? se sumeţi chelul, cu arţag.

— Ba da, e destul de bună pentru unu' ca mine. Aşa-mi trebuie. Fiindcă de ce-am decăzut în halul ăsta cînd eram aşa de sus ? Din cauza mea. Dumneavoastră n-aveţi nici o vină, domnii mei, nu, departe de mine asemenea gînduri. Nu dau vina pe nimeni. Aşa-mi trebuie. Facă-se voia lumii ăsteia păcătoase. Dar ştiu un lucru : undeva s-o mai găsi o groapă şi pentru mine. Dă-i 'nainte, lume, nu te lăsa, ia-mi totul, totul, pe ăi dragi, avutul, ia-mi totul, dar mormîntul nu, pe ăsta nu mi-l poci lua. Într-o bună zi, am să

[1] În vremea în care se petrece acţiunea, numeroşi escroci pretindeau că practică hipnotismul, provocînd adică o stare asemănătoare cu somnul în timpul căreia acţiunile celui hipnotizat sînt supuse voinţei hipnotizatorului. Mai tîrziu, hipnoza a început să fie folosită şi în medicină.

[2] Frenologia e o teorie idealistă, conform căreia calităţile psihice ale omului pot fi recunoscute după conformaţia craniului.

mă lungesc în groapă şi-am să uit de toate, iar biata-mi inimă zdrobită o să se odihnească şi ea în sfîrşit !

Şi zicînd acestea, îşi şterse iar ochii.

— La naiba cu inima ta zdrobită ! rosti chelul. Ce tot îi dai zor cu ea ? Noi nu ţi-am făcut nimic.

— Ştiu că nu mi-aţi făcut nimic. Nu dau vina pe voi, domnilor. Mi-am făcut-o cu mîna mea, da, cu mîna mea ! De-aia e bine că sufăr, e foarte bine şi nici nu mă plîng !

— Da' ce-ţi făcuşi, nene ? Ce-ai fost de nu mai eşti ?

— Vai, n-o să mă credeţi. Aşa e lumea, nu crede niciodată. Dar ce contează ? Nu-mi pasă ! Taina naşterii mele...

— Taina naşterii tale ? Vrei să spui că...

— Domnii mei — zise celălalt, foarte serios — am să v-o dezvălui, căci simt că pot avea încredere în dumneavoastră. Ei bine, aflaţi că sînt duce !

La auzul acestor cuvinte, lui Jim i se bulbucară ochii şi cred că şi mie tot aşa.

— Nu, e cu neputinţă ! izbucni chelul.

— Ba da ! Străbunicul meu, feciorul al mai mare al ducelui de Bridgewater, a emigrat în ţara asta cam pe la sfîrşitul veacului trecut, ca să respire aerul curat al libertăţii. S-a căsătorit aici şi, la moartea sa, a lăsat un fiu. Părintele lui a murit cam la aceeaşi vreme. Al doilea fecior al răposatului duce a pus mîna pe titlurile de noblеţe şi pe moşiile lui, nesocotind pe adevăratul duce, pe-atunci un prunc. Eu mă trag de-a dreptul din pruncul ăla. Sînt adevăratul duce de Bridgewater. Şi iată-mă acum părăsit, jefuit de întinsele mele moşii, prigonit de oameni, dispreţuit de lumea hapsînă, umblînd în zdrenţe, trudit, cu inima zdrobită şi înjosindu-mă în tovărăşia unor răufăcători pe o plută !

Lui Jim i se făcu milă de el. Şi mie la fel. Am încercat noi să-l ogoim, dar ne-a zis că e-n zadar, că-i în veci nemîngîiat. Dacă i-am recunoaşte titlul, asta ar fi pentru el cea mai mare mîngîiere. I-am răspuns că o să i-l recunoaştem, numai să ne spuie în ce fel. Ne-a arătat că trebuie să-i facem temenele cînd îi vorbim şi să-l luăm cu „alteţă", „stăpîne" sau „excelenţă". Nu se supără chiar dacă-i spunem „Bridgewater", fiindcă, orişicît, ăsta-i un titlu, nu un nume oarecare. Ne-a mai zis că unul din noi trebuie să-l servească la masă şi să-i facă toate hatîrurile.

Toate astea nu erau mare lucru, așa că i-am făcut pe plac. La prînz, Jim stătu în preajma lui și-l servi, vorbindu-i cam așa : „Alteța voastră dorește din felul ăsta sau din felul ăla ?“ Se vedea limpede că Jim era încîntat de treaba asta.

Bătrînul însă era cam mahmur și nu scotea o vorbă ; se vedea că-l sîcîie răsfățul de care se bucura ducele nostru. Și parcă punea ceva la cale. Deodată, după prînz, spuse :

— Ascultă, Bilgewater [1], îmi pare rău de tot pentru dumneata, da' să nu crezi că numai mătăluță ai avut necazuri de-astea.

— Nu zău ?

— Ba chiar așa. Nu ești singuru' care te-au lucrat alții ca să-ți ia locu' !

— Nu mă-nnebuni !

— Nu numai naștereа matale e învăluită în taină. Și zicînd acestea, Dumnezeule ! începu să bîzîie.

— Ascultă, ce vrei să spui ?

— Bilgewater, pot avea încredere în dumneata ? întrebă bătrînul suspinînd.

— Pînă la moarte ! răspunse celălalt, apucînd mîna bătrînului și strîngîndu-i-o cu putere. Spune-mi care ți-e taina, vorbește !

— Bilgewater, eu sînt răposatu' Delfin !

Vă închipuiți ce ochi am făcut eu și Jim.

— Ce-ai zis că ești ? bîigui ducele.

— Da, amice, din păcate așa e. Ai în fața matale pe bietul Delfin dispărut, pe Ludovic al șap'șpelea, feciorul lui Ludovic al șai'șpelea și al Mariei Antoaneta.

— Dumneata ? La vîrsta dumitale ? Vezi-ți de treabă ! Vrei să spui că ești împăratul Carol cel Mare, răposatu'. Trebuie că ai pe puțin șase-șapte sute de ani !

— Din pricina necazurilor, Bilgewater, numai necazurile-s de vină, ele mi-au albit părul și m-au făcut să chelesc așa de timpuriu. Da, domnilor, în fața ochilor dumneavoastră se află, în pantaloni albaștri de dril și în mare mizerie, pribeagu', surghiunitu' și greu încercatu' rege al Franței !

Și începu să boccască așa de tare, că eu și Jim nu mai știam ce să facem ; ne era milă, dar totodată ne părea bine și eram mîndri că-l avcam printre noi.

[1] În limba engleză, Bilgewater înseamnă apă stătută din cala unui vapor.

Am încercat să-l ogoim şi pe el, la fel cum îl ogoisem şi pe duce, ceva mai 'nainte.

— Degeaba vă osteniţi — zise el — numai moartea mă mai poate ogoi, ca să se isprăvească odată cu toate necazurile. Totuşi, dacă stau să mă gîndesc, mă simt ceva mai uşurat cînd oamenii mă tratează potrivit rangului meu, îngenunchind în faţa mea, spunîndu-mi „maiestate", servindu-mă ăl dintîi la masă şi aşezîndu-se pe scaun numai cu îngăduinţa mea.

Jim şi cu mine am început să-i spunem „maiestate" şi să-i facem tot felul de hatîruri : la masă rămîneam în picioare pînă ce ne spunea că putem să ne-aşezăm. Toate astea îi priiră nespus de mult, astfel încît se înveseli şi păru mai mulţumit. Dar ducele îl privea cam chiorîş : nu părea deloc bucuros de ceea ce se întîmplă, cu toate că regele era prietenos cu el şi zicea că străbunicul ducelui şi toţi ceilalţi duci de Bilgewater fuseseră foarte stimaţi de taică-său, care-i primea adeseori în palat. Ducele rămase însă multă vreme posac. La un moment dat, regele îi spuse :

— În tot cazu', să ştii, Bilgewater, că o să mai stăm multă vreme împreună pe pluta asta. Ce rost are să fii bosumflat ? Ne-am otrăvi viaţa. Ce-s eu de vină că nu m-am născut duce, şi ce eşti mătăluţă de vină că nu te-ai născut rege ? De ce să-ţi mai faci sînge rău ? Deviza mea e : ia lucrurile aşa cum sînt şi trage cît mai multe foloase de pe urma lor. Şi-apoi, nu-i chiar aşa de rău aici : haleală-i berechet şi viaţa-i uşoară. Hai, fă-te-ncoa', bate laba, duce, să fim prieteni !

Ducele primi, spre bucuria mea şi a lui Jim. Ni s-a luat o piatră de pe inimă, fiindcă altfel, cu o duşmănie ca asta ar fi fost o nenorocire. Pe-o plută, mai presus de orice, trebuie ca tot omul să fie mulţumit şi să se poarte bine cu ăilalţi.

Nu mi-a trebuit mult ca să-mi dau seama că mincinoşii ăştia nu erau nici regi, nici duci, ci nişte potlogari de rînd. Dar n-am spus nimic şi nici n-am lăsat să se vadă că ştiu. Am păstrat taina pentru mine — e ăl mai bun mijloc ca să scapi de tămbălău şi de bucluc. N-aveau decît să ne ceară să le spunem regi şi duci, dacă de asta atîrna liniştea familiei. Am socotit că n-are rost să-i spun nici lui Jim, mai bine să nu ştie. Atîta lucru am învăţat şi eu de la taică-meu, că ăl mai bun mijloc ca s-o scoţi la capăt cu asemenea oameni e să-i laşi în voia lor.

CAPITOLUL XX

Ne puseră o sumedenie de întrebări. Voiau neapărat să știe de ce acopeream pluta cu crengi și de ce ziua stăteam, în loc să ne vedem de drum. Nu cumva Jim e un negru fugar ?

Eu, de colo :

— Doamne ferește ! Ați mai văzut vreun negru să fugă spre miazăzi ?

— Nu prea — încuviințară ei.

În tot cazu', trebuia să lămuresc lucrurile într-un fel.

— Ai mei — începui eu— locuiau în județul Pike din Missouri, acolo m-am născut și eu. Au murit toți afară de mine, de taică-meu și de frate-meu Ike. Babacu' și-a pus atunci în gînd să desfacă gospodăria și să se ducă să stea pe capul lu' unchi-meu Ben, care are un petic de moșie pe malul fluviului, cu vreo patruzeci și patru de mile mai jos de New Orleans. Babacu' era sărac lipit pămîntului, și pe deasupra mai era și înglodat în datorii. După ce le-a plătit, n-au mai rămas decît vreo șaisprezece dolari, bașca negrul nostru Jim. Cu averea asta n-am fi putut merge nici pe jos, darămite să facem cu vaporul drumul ăsta de peste o mie patru sute de mile. Ei, și-așa, într-o bună zi, cam pe vremea cînd crescuseră apele, babacu' avu norocul să găsească pluta asta. Ce ne-am zis noi ? Hai să mergem cu ea pîn' la New Orleans. Numai că norocul tatii n-a ținut mult. Într-o noapte, un vapor a trecut peste botul plutei noastre. Am sărit cu toții în apă, sub roata vaporului. Eu și cu Jim am ieșit teferi, dar babacu', care era cam afumat, și Ike, care n-avea decît patru anișori, n-au mai ieșit. O zi-două după aceea, am avut mult de furcă cu oamenii care veneau cu bărcile ca să mi-l ia pe Jim, socotindu-l un negru fugar. De-aia nu mai plutim ziua. Noaptea nu se leagă nimeni de noi.

— Las' pe mine — spuse ducele. Aranjez eu ceva ca să putem pluti și ziua dacă vrem. Am să mă gîndesc și-am să găsesc eu un clenci. Dar azi o să fie la fel ca 'nainte ; nu de alta, dar n-avem nici un interes să trecem ziua-n amiaza mare prin fața orășelului de colo. N-ar fi deloc sănătos.

Spre seară vremea se posomorî. Mirosea a ploaie. Fulgerele sfîşiau poalele cerului, iar frunzişul începuse să freamăte. Ce mai, se vestea o vreme tare urîtă.

Ducele şi regele se apucară să ne cerceteze wigwamul, ca să vadă ce fel de culcuşuri avem. Al meu era un mindir de paie, dar era aur pe lîngă patul lui Jim, care era făcut din coceni de porumb. Cînd te culci pe-un pat ca ăsta, nu se poate să nu-ţi intre-n coaste vreun cocean, iar cînd dai să te întorci pe-o parte, pănuşele uscate încep să fîşîie de parcă te-ai rostogoli pe-un maldăr de frunze veştede, şi-atunci te trezeşti. Ducele hotărî să se culce în patul meu, dar regele se împotrivi :

— Credeam că deosebirea de rang o să te facă să-ţi dai seama că nu se cuvine ca eu să dorm pe un pat de coceni. Fă bine, alteţă, şi culcă-te mătăluţă în el.

Pe mine şi pe Jim ne trecură iar năduşelile, de teamă că cei doi au să se ciorovăiască din nou. Dar peste cîteva clipe, ne veni inima la loc, auzindu-l pe duce :

— Soarta destinului meu e să fiu veşnic strivit în noroi sub călcîiul de fier al tiraniei. Nenorocul mi-a zdrobit sufletul, atît de semeţ odinioară. Poftim, mă supun. Asta mi-e ursita. Sînt singur pe lume, nu-mi rămîne decît suferinţa. Voi şti s-o îndur.

Cînd se întunecă de-a binelea, am dat drumul plutei. Regele ne porunci să n-o abatem din sforul apei şi să nu aprindem nici o lumină, pînă ce n-om lăsa mult în urmă orăşelul.

Curînd am zărit un şirag de lumini — era orăşelul — şi-am lăsat pluta s-alunece aşa vreo jumătate de milă. Cînd am ajuns cu vreo trei sferturi de milă mai jos, am agăţat felinarul, la vedere.

Pe la zece seara se porni ploaia, cu nişte vîntoase şi nişte trăsnete nemaipomenite. Regele ne porunci la amîndoi să stăm de veghe pînă s-o mai îndrepta vremea. Dup-aceea, se furişă împreună cu ducele în wigwam, ca să doarmă. Cartul meu începea abia la miezul nopţii, dar n-aş fi intrat înăuntru chiar de-aş fi avut pe ce să dorm ; nu de alta, da' n-ai în toate zilele prilejul să vezi o furtună ca asta. Tii, cum mai urla vîntul ! În fiece clipă ţîşnea cîte un fulger, care lumina crestele valurilor, vreo jumătate milă jur împrejur, şi-ţi dezvăluia ostroavele fumurii

prin sita ploii și copacii care se frîngeau sub smuciturile vîntului. Deodată auzeai : bum ! și tunetul se rostogolea bolborosind prin văzduh, p-ormă scăpăra iar un fulger, și iar tevatură. Uneori venea cîte un val, mai-mai să mă mature de pe plută, dar nu-mi păsa, tot n-aveam nici o •toală pe mine.

Cu stîncile nu prea aveam bătaie de cap, fiindcă la lumina fulgerelor care nu mai conteneau le puteam zări la timp ca să le ocolim, strecurîndu-ne pe lîngă ele.

Pe la miezul nopții, cînd îmi veni rîndul să stau de veghe, eram așa de adormit, încît Jim îmi spuse că stă el în locul meu, prima jumătate. Bunul meu Jim ! Totdeauna se purta așa.

M-am furișat așadar în wigwam, dar văzînd că n-am loc de picioarele regelui și-ale ducelui, m-am culcat afară. Nu-mi păsa de ploaie, fiindcă era cald și valurile se mai potoliseră. Pe la vreo două, însă, începură iarăși să crească. Jim dădu să mă cheme, dar se răzgîndi, văzînd că nu-s chiar așa de mari ca să facă vreo stricăciune. Numai că se cam înșelase în privința asta, fiindcă nu trecu mult și un val uriaș mă aruncă peste bord. Jim, să se prăpădească de rîs, nu alta. N-am mai pomenit negru să rîdă așa ușor ca el.

L-am schimbat în cart, iar Jim se culcă și începu numaidecît să tragă la aghioase.

Curînd, furtuna se potoli de-a binelea. Cum am zărit cea dintîi lumină pe mal, l-am trezit și ne-am apucat amîndoi să vîrîm pluta într-o ascunzătoare.

După gustarea de dimineață, regele scoase din buzunar niște cărți de joc zoioase și începu să joace tabinet cu ducele, pe cinci parale partida. Cînd se plictisiră, se hotărîră să întocmească „un plan de bătaie". Ducele scotoci prin tăgîrța lui și scoase din ea un teanc de afișe mici, tipărite, pe care începu să le citească cu glas tare.

Unul din afișe spunea că „Vestitul doctor Armand de Montalban, de la Paris" va ține „o conferință despre știința frenologiei", în locul cutare, în ziua și luna cutare, intrarea zece cenți, și că „va întocmi fișe de caracter, la prețul de douăzeci și cinci de cenți bucata".

Ducele ne lămuri că el era doctorul de Montalban. Pe-un alt afiș, el era „Celebrul tragedian shakespearian

Garrick [1]-junior, de la teatrul Drury Lane [2] din Londra". În altele apărea sub nume diferite şi săvîrşea fel de fel de minuni : găsea apă şi aur cu o „baghetă magică", alunga „duhurile rele" şi aşa mai departe.

— Dar — zise el — amorul meu cel dintîi şi de pe urmă e muza teatrului. Ascultă, măria ta, te-ai suit vreodată pe-o scenă ?

— Nu — răspunse regele.

— Atunci, află de la mine, rege detronat, că pînă-ai să fii mai bătrîn cu trei zile, ai să te sui. În cel dintîi tîrg mai de doamne-ajută care ne-o ieşi în cale, închiriem o sală şi jucăm scena duelului din „Richard al III-lea" şi scena balconului din „Romeo şi Julieta". Ce zici de asta ?

— Ce să zic ? Fac orice, numai parale să iasă, Bilgewater. Dar îţi spun drept, nu mă pricep deloc la actorlîc şi n-am prea umblat pe la teatru. Eram prea mic cînd taică-meu aducea actori la palat. Crezi c-ai putea să mă-nveţi ?

— E simplu ca bună ziua !

— Atunci, s-a făcut. Tot aveam eu poftă de ceva nou. Hai să-ncepem chiar acum.

Ducele îl lămuri cine era Romeo şi cine Julieta şi-i spuse că de obicei el îl juca pe Romeo, aşa că regele putea fi Julieta.

— Dar, duce, dacă zici că Julieta-i o fetişcană, nu crezi că favoriţii mei cărunţi şi chelia asta au să pară cam nelalocul lor ?

— Da' de unde ! Să n-ai nici o grijă. Mocîrţanii ăia nici n-au să bage de seamă. Unde mai pui c-ai să fii costumat, ceea ce schimbă totul. Julieta stă la balcon şi se uită la lună, înainte de-a merge la culcare. E în cămaşă de noapte şi poartă pe cap o boneţică plisată. Uite costumele pentru roluri.

Scoase două-trei costume din pînză de perdele — astea cică erau armurile *midivale* pentru Richard al III-lea şi celălalt tip — apoi o cămaşă lungă de noapte, din pînză albă, şi o bonetă plisată. Văzînd că regele-i mulţumit, du-

---

[1] David Garrick fusese în realitate un mare actor englez, cunoscut mai ales pentru creaţiile lui în dramele shakespeariene (1717—1779).

[2] Celebru teatru londonez, întemeiat în secolul al XVII-lea.

cele își scoase cartea și citi rolurile cu un glas măreț, umflîndu-se în pene și schimonosindu-se, ca s-arate cum trebuie jucat. Apoi îi dădu regelui cartea, spunîndu-i să-și învețe rolul pe dinafară.

Cu vreo trei mile mai la vale era un tîrgușor prizărit. După prînz, ducele ne înștiință că născocise ceva ca să putem pluti și ziua, fără nici o primejdie pentru Jim. Urma să se ducă în tîrgușor ca să pregătească totul.

Regele se hotărî să-l însoțească, nu de alta, dar voia să vadă dacă-i rost de vreo pricopseală pe acolo. Și fiindcă ni se isprăvise cafeaua, Jim îmi zise c-ar fi bine să merg și eu cu ei, ca să fac rost de niște cafea.

Cînd am ajuns în tîrgușor, nu se zărea nici țipenie de om. Ulițele erau pustii și tăcute, ca-n zi de duminică. Un negru bolnav, care se prăjea la soare într-o curte dosnică, ne spuse că toată lumea, afară de ăi prea tineri, prea bolnavi sau prea bătrîni, era dusă la o întrunire religioasă, undeva într-o pădure, la vreo două mile de-acolo.

Regele îl întrebă cam pe unde vine și se hotărî să se ducă la întrunire ca să vadă dacă-i rost de vreo învîrteală. Puteam veni și eu dacă voiam.

Ducele căuta o tipografie. În cele din urmă am găsit una : era o chichineață deasupra unui atelier de tîmplărie. Tîmplarii și tipografii plecaseră la întrunire și lăsaseră ușile deschise. În încăperea murdară era un talmeș-balmeș nemaipomenit. Pe pereți se vedeau pete de cerneală și afișe înfățișînd cai și negri fugari. Ducele își scoase haina și ne spuse că acum are tot ce-i trebuie, așa că am pornit cu regele spre întrunirea religioasă.

Am ajuns într-o jumătate de ceas, leoarcă de sudoare, fiindcă era o zăpușeală grozavă. Am găsit în pădure vreo mie de oameni din tîrgușor și din împrejurimi. Unii dintre ei străbătuseră vreo douăzeci de mile ca s-ajungă acolo.

Pădurea gemea de căruțe și de cai care mozoleau fîn din chilnele căruțelor, bătînd din copite ca s-alunge muștele. Oamenii înjghebaseră niște dughene din bulumaci acoperiți cu crengi. În dughenele astea vindeau limonadă, turtă dulce, pepeni, porumb tînăr și alte bunătăți.

Pentru predici pregătiseră tot niște hardughii de-astea, numai că erau ceva mai mari și înăuntru încăpeau o grămadă de oameni. Băncile erau făcute din niște lobde proptite pe cîte patru țăruși înfipți în găuri anume tăiate. Spă-

tare n-aveau. Ai care predicau stăteau pe niște podini înalte, în fundul dughenelor. Femeile purtau pălării de soare, rochii de pînză ieftină sau de bumbac ; doar cîteva dintre alea mai tinere aveau rochii de stamba.

Unii flăcăi erau desculți, iar cîțiva copii n-aveau pe ei decît o cămășuică de pînză. Mai toate bătrînele împleteau, iar flăcăii făceau ochi dulci fetelor.

În prima dugheană în care am intrat, predicatorul tocmai începea o cîntare.

Cîntă mai întîi două antifoane, pe care toată lumea le îngînă cu evlavie. Ți-era mai mare dragul să-i auzi ! Erau mulți și cîntau cu atîta osîrdie !

După ce isprăviră, predicatorul mai cîntă două irmoase, iar ei le îngînară și pe astea — și uite-așa mereu. Oamenii erau din ce în ce mai însuflețiți și cîntau tot mai tare, dar pîn' la urmă unii începură să mormăie, iar alții să zbiere.

Atunci predicatorul își începu predica, da' cu foc, nu așa. Trecea de la un capăt la celălalt al podinei, apoi se apleca spre mulțime, bălăbănindu-și brațele și răcnind cît îl ținea gura. Cînd și cînd, își ridica deasupra capului biblia, o deschidea și zbiera învîrtind-o în dreapta și-n stînga :

— Iată șarpele viclean din pustie ! Priviți-l și temeți-vă pentru viața voastră !

La care oamenii răspundeau :

— Slavă ție, Doamne ! A-a-m-i-n !

Iar dînsul îi dădea înainte, în vreme ce oamenii se tînguiau, gemeau și ziceau : „amin".

— Veniți, veniți la strana pocăiților ! Veniți, voi, păcătoșilor (amin !), voi, cei bolnavi și suferinzi ! (amin !) Veniți, ologilor, schilozilor și orbilor ! (amin !) Veniți sărmanilor și oropsiților, care în hulă trăiți ! (amin !) Veniți toți cei ce sînteți osteniți, pîngăriți și îndurerați ! Veniți cu sufletul pocăit și inima smerită ! Veniți cu zdrențele, cu păcatele și cu murdăria voastră ! Apa curățitoare e fără bani, iar vămile văzduhului sînt deschise, intrați și hodiniți-vă ! (a-amin ! Slavă ție, Doamne, aleluia !)

Și dă-i și dă-i tot așa. Numai că din pricina gemetelor și strigătelor nu se mai putea înțelege nimic din predică.

Din toate părțile se ridicau oameni care-și făceau loc cu coatele și cu pumnii prin mulțime, ca s-ajungă la strana pocăiților. Și cînd toți pocăiții, cu obrajii șiroind de la-

crimi, se strînseră buluc în fața podinei, începură să cînte, să urle și să se tăvălească pe jos ca niște apucați.

Într-acestea, regele se și pusese pe treabă ; zbierînd mai tare ca toți, își croi drum spre podină, iar predicatorul îl rugă să vorbească mulțimii. Nu se lăsă mult rugat și începu să le spună că-i de meserie pirat și că făcuse slujba asta vreme de treizeci de ani, pe Oceanul Indian.

— Echipajul meu — urmă el — a fost căsăpit primăvara trecută, într-o bătălie grozavă. De-aia m-am întors acasă, ca să caut alți oameni, dar, mulțumită Domnului, aseară am fost jefuit și dat jos de pe corabie, făr-o lăicaie. Acu' sînt fericit. În viața mea n-am fost mai bucuros, fiindcă mă simt alt om și fiindcă abia acum știu ce-i fericirea. Așa sărac cum sînt, am să pornesc de îndată înapoi spre Oceanul Indian : am de gînd să-mi petrec restul zilelor încercînd să-i aduc pe piraţi pe calea cea bună. Nimeni nu-i mai nimerit pentru o treabă ca asta, căci cunosc toate bandele de piraţi din Oceanul Indian și, cu toate că, neavînd un sfanț, o să-mi trebuiască multă vreme pîn' s-ajung acolo, tot am s-ajung, și de cîte ori am să convertesc vreun pirat, am să zic : „Să nu-mi mulțumești mie, căci n-am nici un merit ; mulțumește-le iubiților tăi semeni din Pokeville, fraților și binefăcătorilor neamului, precum și scumpului predicator de-acolo, ăl mai bun prieten al piraților !"

Și zicînd acestea, izbucni în plîns o dată cu toți ceilalți. Deodată cineva strigă :

— Să facem o chetă ! O chetă, fraților !

Vreo șase inși se repeziră, gata-gata să înceapă cheta, dar altcineva spuse :

— Mai bine să treacă el pe la toți cu pălăria !

— Să treacă, să treacă ! ziseră toți ceilalți, în cap cu predicatorul.

Regele porni cu pantahuza prin mulțime, ștergîndu-și lacrimile, binecuvîntînd în dreapta și-n stînga și mulțumind tuturora pentru bunătatea ce-o arătau sărmanilor piraţi din Oceanul Indian. Cîte o fetișcană nurlie venea la el cu lacrimi în ochi și-l ruga să-i dea voie să-l pupe, ca să nu-l uite niciodată. Puștamaua nu zicea nu, ba pe cîte unele le sărută și le îmbrățișa de cinci-șase ori. Îl rugară să mai stea o săptămînă în tîrgușor : toți voiau să-l găzduiască — ar fi fost, cică, o mare cinste pentru ei.

Dar el le zise că, din păcate, nu le poate îndeplini dorința, fiindcă întrunirea avea să ia sfîrșit chiar în ziua aceea și, pe deasupra, ardea de nerăbdare s-ajungă pe Oceanul Indian ca să-și împlinească datoria față de pirați.

De îndată ce ne-am întors la plută, regele începu să numere bănișorii. Strînsese la un loc optzeci și șapte de dolari și șaptezeci și cinci de cenți, bașca o vadră de rachiu, pe care o găsise sub o căruță, cînd se întorcea prin pădure.

— Una peste alta — spuse el — de cînd sînt eu misionar n-am avut o zi mai bună ca asta. Orice s-ar zice, piraților-s mai dihai decît păgînii, cînd e vorba să îmbrobodești cu ei o întrunire religioasă.

Cît despre duce, pînă la întoarcerea regelui, se ținuse tare fudul cu isprăvile lui, dar acum începu s-o lase mai moale. Nu-i vorbă, nu stătuse nici el cu mîinile-n sîn. Se așezase în tipografia aia și primise o comandă de la doi țărani care-i dăduseră patru dolari ca să le tipărească niște afișe pentru caii lor furați. Primise și o comandă de zece dolari pentru anunțuri la ziar, dar fiindcă oamenii plăteau dinainte, le făcuse rabat și-ncasase patru dolari.

Un abonament pe un an la ziar costa doi dolari, dar ducele nu se sfiise să primească trei abonamente a jumătate dolar bucata, cu condiția să i se plătească pe loc. Oamenii ar fi vrut să-i plătească abonamentele în lemne și ceapă, după obiceiul pămîntului, dar el le închisese gura spunîndu-le că abia cumpărase firma și că ieftinise cît putuse prețul, cu gîndul să lucreze numai contra bani peșin.

În sfîrșit, scrisese cu mîna lui o poezioară de trei stihuri, duioasă și melancolică, intitulată : *„O, lume crudă, sfarmă-mi zdrobita inimioară !“* și o lăsase, gata culeasă, spre a fi tipărită în ziar, fără nici o taxă.

Una peste alta, agonisise nouă dolari și jumătate și spunea că pentru o singură zi de lucru nu era deloc rău.

Ne arătă apoi un alt afiș, pe care-l tipărise pe gratis, fiindcă era pentru noi. Avea pe el poza unui negru fugar, care purta pe umăr o boccea prinsă de un băț, iar dedesubt scria : „200 dolari recompensă“.

Era vorba de Jim și-i dădea chiar toate semnalmentele, arătînd că fugise iarna trecută de pe plantația St. Jacques, aflată cu vreo patruzeci de mile mai jos de New Orleans, și că pornise, de bună seamă, spre miazănoapte. Mai zi-

cea că oricine-l va prinde și-l va trimite înapoi va putea încasa recompensa și cheltuielile de drum.

— Începînd de mîine — spuse ducele — putem pluti și ziua, dacă vrem. Cum vedem că se apropie careva, îl legăm pe Jim de mîini și de picioare, îl băgăm în wigwam și le arătăm afișul ăsta, zicînd că l-am prins undeva pe rîu și, neavînd bani de vapor, am împrumutat pluta asta de la niște prieteni și acum ne ducem în Sud, ca să-ncasăm recompensa. Firește că lui Jim i-ar sta și mai bine în lanțuri și cătușe, da' nu s-ar potrivi cu povestea că sîntem săraci. Prea ar semăna lanțurile cu niște giuvaericale. Cel mai nimerit lucru e frînghia, trebuie să respectăm regula celor trei unități, cum zicem noi în teatru.

Am fost cu toții de părere că ducele-i tare deștept și că de aci-nainte puteam pluti și ziua fără nici o teamă.

Ne gîndeam c-ar fi bine ca în noaptea aia să ne depărtăm cît mai mult de tîrgușor, ca să scăpăm de tărăboiul pe care aveau să-l stîrnească isprăvile făcute de duce în tipografia de acolo. După aia, puteam pluti liniștiți la vale.

Pînă la zece seara am stat ascunși, fără să scoatem o vorbă. Apoi am dat drumul plutei, depărtîndu-ne de tîrgușor. Abia cînd acesta nu se mai zări, am aprins felinarul.

La patru dimineața, cînd veni să mă scoale ca să-l înlocuiesc în cart, Jim îmi spuse :

— Huck, tu crezi c-o să mai întîlnim și alți regi pe drum ?

— Cred că nu — îi răspunsei.

— Atunci e bine. Unu-doi mai merge, da' nu mai mulți. Regele ăsta-i beat turtă, și ducele nu-i mai breaz.

Am aflat că Jim îl rugase pe rege să vorbească franțuzește, ca s-audă și el cum sună, dar regele-i spusese că, fiind de atîta amar de vreme în țara asta și trecînd prin atîtea necazuri, uitase limba.

CAPITOLUL XXI

Soarele răsărise, dar noi ne-am urmat drumul fără să ne oprim. Regele și ducele se arătară în cele din urmă. Păreau frînți de oboseală, dar după ce s-au scăldat în rîu s-au mai înviorat.

După prînzişor regele se aşează într-un colţ al plutei, îşi scoase ghetele, îşi sumese nădragii şi-şi vîrî picioarele în apă, ca să-i fie mai plăcut. Apoi îşi aprinse luleaua şi se apucă să-şi înveţe pe dinafară rolul din „Romeo şi Julieta".

Cînd socoti că-i intrase bine-n căpăţînă, începu să repete împreună cu ducele. Ducele trebui să-l înveţe de zeci de ori cum să rostească fiece tiradă, cum să suspine şi cum să-şi ducă mîna la inimă. După un timp, se arătă mulţumit, dar ţinu să adauge :

— Nu trebuie să ragi ca un bivol cînd spui „Romeo !" Trebuie să-l rosteşti cu blîndeţe, duios şi cu sfîrşeală în glas, uite-aşa : „Roo-meo !" Pricepi ? Nu uita că Julieta e o copiliţă dulce şi scumpă... nu poate să zbiere aşa, ca un măgar.

Scoaseră apoi două săbii lungi, pe care ducele le meşterise dintr-o scîndură de stejar, şi începură să repete scena duelului. Ducele zicea că el e Richard al III-lea. Era o plăcere să-i vezi ţopăind şi învîrtindu-se pe plută. Numai că nu trecu mult şi regele se poticni şi căzu în apă. După a a se aşezară să se odihnească şi-şi povestiră o sumedenie de păţanii care li se întîmplaseră odinioară, pe fluviu.

După prînz, ducele spuse :

— Ascultă, Capeţinule, trebuie să facem din numărul nostru un spectacol clasa una. De-aia cred c-ar fi bine să mai pregătim ceva. În tot cazu', ne trebuie ceva pentru bisuri.

— Ce-s alea bisuri, Bilgewater ?

Ducele îl lămuri.

— Am găsit — spuse el apoi. Am să le dansez învîrtita scoţiană, sau rumba marinarilor. Iar mătăluţă, hm... stai niţel... a, am găsit, ai să reciţi monologul lui Hamlet.

— Ce, cum ?

— Monologul lui Hamlet, cum, nu-l ştii ? Chestia a mai celebră din Shakespeare ! E sublim, pe onoarea mea că-i sublim. Ridică sala în picioare. Nu-l am în carte, n-am la mine decît un volum, dar cred că pot să mi-l amintesc. Am să mă plimb niţel ca să văd dacă pot să-l rechem din beciurile amintirii.

Şi începu să umble de colo pînă colo, cu o mutră îngîndurată, încreţindu-şi din cînd în cînd fruntea, ceva de speriat. Apoi înălţă din sprîncene, îşi duse mîna la frunte şi se clătină gemînd. Nu trecu mult şi începu să suspine, ba chiar vărsă o lacrimă. Făcea să-l vezi, zău aşa !

În cele din urmă își aduse aminte și ne rugă să fim atenți.

Luîndu-și aerul cel mai nobil cu putință, întinse un picior, își desfăcu larg brațele și privi spre cer, cu capul dat pe spate.

Începu apoi să scrîșnească din dinți, să se scălămbăie și să aiureze. În tot timpul monologului nu încetă o clipă să zbiere, umflîndu-și pieptul și fîțîindu-se mai abitir ca toți actorii pe care i-am văzut vreodată.

Iată monologul, pe care l-am învățat destul de lesne, în timp ce-l repeta cu regele :

A fi sau a nu fi, ăsta-i pumnalul
Ce schimbă lunga viață-ntr-o năpastă ;
Căci cine-ar duce greul, pîn' ce de Dunsinane s-o apropia pădurea,
Cînd teama de ceva-ul ce vine după moarte
Ucide somnul fără de prihană,
A doua cale-a Firii minunate,
Făcîndu-ne mai bine să azvîrlim săgeata prea cruntei noastre soarte,
Decît să căutăm alta pe care n-o cunoaștem ?
Să ne oprim o clipă la astă meditație :
O, de-ai putea pe Duncan să-l trezești, lovindu-l !
Căci cine-ar vrea să-ndure al Timpului dispreț și-a sale bice,
Fărădelegea tiranului, ocările trufașului,
A legilor zăbavă și liniștea ce poate durerea să aline,
Într-un pustiu de moarte și-n miezul nopții, cînd
În straiele-i funebre, tot cască cimitirul ?
Dar nedescoperitul ținut de unde călătorul
În veci nu se întoarce, în lume-și răspîndește miasma
Și de-aceea, culoarea hotărîrii, ca mîța din zicală
Vegheată e cu grijă.
Iar norii ce scoboară pe-a noastre coperișuri
Se zăpăcesc și pleacă de-a-ndoasclea, pierzînd
Chiar numele de faptă.
Deznodămîntul ăsta e de dorit fierbinte.
Dar stai nițel, Ofelia, frumoaso,
Nu, nu deschide-a tale masive fălci de marmur.
Te du la mînăstire, fetițo, hai, te cară ! [1]

[1] Amestecătură de versuri din diferite piese ale lui Shakespeare, citate fără nici o noimă.

Bătrînului îi plăcu mult tirada asta și o învăță repede pe de rost. Ai fi zis că se născuse anume pentru ea. Era o plăcere să-l vezi cum se zbuciumă și se foiește, înfierbîntat la culme ; cînd ajungea la ultimele cuvinte, se tăvălea pe jos, nu alta.

La prima ocazie, ducele tipări niște afișe. Două-trei zile după aia, pluta a fost pentru noi un adevărat teatru. Tot timpul aveam dueluri și repetiții — cum spunea ducele. Într-o dimineață, cu mult după ce intrasem în statul Arkansas, am ajuns în apropierea unui tîrgușor într-un cot mare al rîului. Ne-am oprit cu vreo trei sferturi de milă mai sus de tîrgușor, la vărsarea unui rîuleț acoperit de chiparoși. Ne-am suit în barcă, toți afară de Jim, și ne-am dus să vedem dacă-i rost să dăm spectacolul în tîrgul acela.

Nimerisem tocmai bine. În după-amiaza aia, urma să sosească acolo o trupă de circ și începuseră să vină de prin împrejurimi oameni călări sau în tot felul de căruțe hodorogite.

Circul urma să plece mai departe, în aceeași seară, așa că spectacolul nostru pica la fanc. După ce ducele închirie sala judecătoriei, ne-am dus cu toții prin tîrg să lipim afișele, pe care se putea citi :

FESTIVAL SHAKESPEARE ! ! !

Atracție unică ! O singură seară !
Tragedienii de renume mondial :
David Garrick-junior de la Teatrul Drury Lane din Londra, și Edmund Kean[1] *-senior de la teatrul regal din Haymarket*[2] *și de la teatrele din Whitechapel, Pudding Lane, Piccadilly (Londra) și de la Teatrele Regale de pe Continent.*
În sublimul lor spectacol Shakespearian

Scena balconului
din
ROMEO ȘI JULIETA ! ! !
Romeo . . . . . Dl. Garrik
Julieta . . . . . Dl. Kean
susținuți de toată trupa
Costume noi, decoruri noi, aranjamente noi !

[1] Edmund Kean murise în 1833.

[2] Celebru teatru londonez, datînd din sec. al XVII-lea.

Ca supliment :
Pasionantul, senzaționalul, zguduitorul
DUEL
din
RICHARD al III-lea ! ! !

Richard al III-lea . . . . . Dl. Garrick
Richmond . . . . . Dl. Kean
Al doilea supliment
(la cererea generală)
Nemuritorul monolog al lui Hamlet ! ! !
Interpretat de ilustrul Kean !
300 de reprezentații consecutive la Paris !
O singură reprezentație, astă-seară, din cauza unor urgente angajamente în Europa !

Intrarea 25 cenți —
Copiii și servitorii 10 cenți

După aia am dat o raită prin tîrgusor. Mai toate dughenele și cascle erau niște dărăpănături, cu pereții putrezi, de lemn, care nu cunoscuseră niciodată zugrăveala. Se-nălțau trei-patru picioare deasupra pămîntului, pe un fel de catalige, ca să nu intre la apă cînd se revărsa fluviul. Pe lîngă fiecare casă era cîte o grădiniță, în care nu vedeai însă decît bălării, floarea-soarelui, mormane de cenușă, ghete scîlciate, sticle sparte, zdrențe și fel de fel de tinichele. Ulucile erau înjghebate din răzlogi de toate mărimile, bătuți alandala și aplecați în toate părțile. Porțile atîrnau într-o singură balama — de piele. Unele din uluci fuseseră văruite cîndva, dar ducele zicea că asta trebuie să fi fost pe vremea lui Columb. Prin grădini vedeai porci și oameni care-i fugăreau.

Toate dughenele erau înșirate pe o singură ulită. În fața fiecărcia era cîte o apărătoare de pînză albă, de stîlpii căreia țăranii își priponeau caii. Sub aceste apărători se vedeau lăzi goale pe care-și făceau veacul o mulțime de derbedei. Scrijeleau lăzile cu briceagul, mestecau tutun, căscau și se întindeau întruna — ce mai, o gașcă de puștlamale ! Mai toți purtau pălării galbene, de pai, mari cît o umbrelă, da' n-aveau pe ei nici haine, nici piepteare. Îi ziceau unul altuia Bill, Buck, Hank, Joe sau Andy și vorbeau cu glas tărăgănat și leneș, înjurînd de mama focului. De fiece stîlp al apărătoarelor era rezemat cîte un golan

din ăştia, care nu-şi scotea mîinile din buzunare decît ca să-şi vîre-n gură un dumicat de tutun sau ca să se scarpine.

Trecînd pe lîngă ei, n-auzeai decît vorbe de-acestea :

— Arde-mi un chiştoc, Hank.

— Canci. N-am decît unu'. Cere-i lu' Bill.

Bill ori îi dădea, ori îl mintea, zicîndu-i că nu mai are. Multe din haimanalele astea n-au o para chioară şi nici măcar o foaie de tutun. Duhănesc pe veresie. Îl auzeai pe cîte unul zicînd :

— Jack, fă-te-ncoa' c-o foaie ; adineauri i-am dat lui Ben Thompson a din urmă care-o aveam.

Minciuni d-astea nu se prind decît la un străin, dar cum Jack nu era străin, îi zicea :

— Îi dăduşi o foaie, ai ? Asta să i-o spui lui mutu' ! Fă bine şi dă-mi înapoi tutunul care ţi l-am dat, Lafe Buckner, şi-o să-ţi împrumut p-ormă o tonă-două, fără dobîndă.

— Ba, mai deunăzi ţi-am dat ceva înapoi.

— Da, mi-ai dat vreo şase foi. Te ştiu eu ! Iei împrumut tutun de prăvălie şi dai înapoi mahorcă !

Tutunul de prăvălie se vinde în pătrăţele negre, presate, dar haimanalele astea mestecă mai mult foi crete, d-alea care cresc pe cîmp. Cînd împrumută o foaie, nu stau s-o taie c-un cuţit, ci şi-o vîră între dinţi şi trag de ea cu amîndouă mîinile, pînă se rupe-n două. Al care a dat tutunul se uită cu jale la ce i-a mai rămas şi spune-tăios :

— Ascultă, dă-mi mie mestecuşul şi opreşte-ţi tu restul.

Toate uliţele tîrgului erau pline de glod, un glod negru ca smoala, în care piciorul se scufunda uneori pînă la turloaie. Peste tot umblau razna porcii, grohăind. Cîte-o scroafă gloduroasă se ivea în capul uliţei, însoţită de o droaie de godaci, şi trecea drept prin mijloc, iar oamenii trebuiau să-i facă loc ; se lungea acolo şi dădea să sugă godacilor, închizînd ochii de plăcere şi mişcînd din urechi, cu o mutră fericită de parcă ar fi primit leafă pentru treaba asta.

Unul din derbedei striga atunci :

— Şo, pe ea, n-o lăsa, Leule ! Şi-atunci, scroafa o lua la goană, guiţînd amarnic, încolţită de un duluu sau doi, cu o haită întreagă de jigodii pe urmele lor. Toţi derbedeii se ridicau în picioare ca să privească şi făceau mare haz, încîntaţi de hărmălaie. Se întorceau apoi la locurile lor şi aşteptau să se încaiere cîinii. Nimic nu-i înviora şi nu-i

fericea mai mult. Poate doar cînd ungeau cu gaz un cîine de pripas şi-i dădeau foc, sau cînd îi atîrnau de coadă o tinichea şi-l fugăreau pînă-i ieşea sufletul, să se mai fi bucurat aşa.

Pe malul fluviului erau nişte magherniţe lăsate într-o rînă, gata-gata să se prăvale. Oamenii se mutaseră din ele. Malul fusese mîncat de ape şi pe sub temeliile altor case, care acum atîrnau în gol. Mai locuia totuşi cîte cineva în ele, dar era primejdie. Uneori se întîmpla să se surpe o bucată de pămînt cît o casă. Alteori, vara, se năruia în apă cîte o limbă de pămînt, lungă de un sfert de milă. Un tîrguşor ca ăsta trebuie să se tragă mereu îndărăt, fiindcă apa-l macină fără încetare.

Mai rămăsese puţin pînă la amiază şi uliţele gemeau de căruţe şi cai, care nu mai conteneau să sosească. Familii întregi se ospătau în căruţe, cu merindea adusă de acasă, de la ţară. Mulţi trăgeau la măsea. Am fost de faţă la vreo trei încăierări. Deodată am auzit pe cineva strigînd:

— Uite-l şi pe moş Boggs ! Vine de la ţară să-şi ia porţia de băutură, ca-n fiecare lună. Ia priviţi-l, băieţi !

Derbedeii păreau încîntaţi, pesemne că erau obişnuiţi să facă haz pe socoteala lui Boggs.

— Tare-aş vrea să ştiu pe cine-o să omoare de data asta — spuse unul din ei. De i-ar fi omorît pe toţi ăia de-i ameninţă de douăzeci de ani încoace, acu' i-ar merge vestea în toată ţara.

Altul spuse :

— Tare-aş vrea ca moş Boggs să m-ameninţe şi pe mine ; aş şti atuncea că n-am să mor nici peste-o mie de ani !

Boggs se ivi, călare, răcnind şi chiuind ca o piele roşie.

— Faceţi loc, bă, că-s cu capsa pusă şi-am auzit că sicriele or să se scumpească !

Era beat şi se bălăbănea în şa. Părea trecut de cincizeci de ani şi avea o faţă roşie ca focul. Toţi îl luau în răspăr şi se strîmbau la el, iar Boggs le răspundea că le-arată el lor, că nimeni n-o să scape, dar că acum n-are vreme, fiindcă-a venit în tîrg anume ca să-i zboare creierii colonelului Sherburn. „Întîi carnea, p-ormă ciorba, asta mi-e deviza !" spunea el.

Văzîndu-mă, se apropie de mine şi-mi zise :

— De unde vii, băieţaş ? Te săturaşi de viaţă, ai ? Şi

porni mai departe. Mi se făcuse inima cît un purice, dar unul mă liniști :

— Nu te teme ! Așa-i el cînd se-mbată. E-un prostănac bătrîn, da' nu găsești în tot Arkansasul suflet mai bun ca al lui. Beat sau treaz, n-ar omorî nici o muscă.

Boggs se opri înaintea celei mai mari prăvălii din tîrg și, după ce se aplecă să privească pe sub poalele apărătoarei, începu să strige :

— Fă-te-ncoa', Sherburn ! Te-așteaptă omu' pe care l-ai jecmănit. Pe tine te caut, ciine, și-am să-ți vin eu de hac !

În vreme ce-i dădea înainte cu gura ocărîndu-l pe Sherburn în fel și chip, ulița se umpluse de oameni. Îl ascultau și se prăpădeau de rîs.

În curînd ieși din dugheană un bărbat de vreo cincizeci și cinci de ani, țanțoș și sclivisit ca nimeni altul din tîrg. Mulțimea se dădu înapoi ca să-i facă loc, iar el merse liniștit cîțiva pași și spuse:

— Sînt sătul de toate astea, dar am să rabd pîn' la ora unu. Bagă de seamă, pîn' la unu, nici o clipă mai mult. Dacă după aia mai cîrtești ceva împotrivă-mi, să știi că pun mîna pe tine, chiar de te-ai duce la capătul pămîntului.

Și zicînd acestea se întoarse în dugheană. Mulțimea încremenise. Nu mai rîdea nimeni acum. Boggs dădu pinteni calului și porni, înjurîndu-l pe Sherburn cît îl ținea gura. Ajuns la capătul uliței, se întoarse și se opri iar în fața dughenei, înjurînd întruna. Cîțiva se îmbulziră în jurul lui și încercară să-l potolească, dar degeaba. Îi arătară că pîn' la ora unu mai erau doar vreo cincisprezece minute și-i spuseră că trebuie să plece acasă de îndată. Dar își răceau gura de pomană. Boggs îi dădu înainte cu înjurăturile. Apoi își trînti pălăria în glod și trecu peste ea călare ; după cîteva clipe se năpusti iar în lungul uliței, cu pletele-i cărunte fluturînd în vînt. Cîțiva încercară să se apropie de el și să-l dea jos de pe cal, ca să-l poată închide undeva, pînă și-o veni în fire. Dar nu izbutiră. Ajuns la capătul uliței, Boggs se întoarse în goana calului și începu iar să-l facă albie de porci pe Sherburn.

— Căutați-o pe fiică-sa ! strigă cineva. Repede, aduceți-o ! Pe ea o mai ascultă din cînd în cînd. Numai ea e-n stare să-l înduplece.

Un om dădu fuga s-o caute. Cît despre mine, am mai

mers cîțiva pași în josul uliței și m-am oprit. După vreo cinci-zece minute Boggs se ivi iar, dar fără cal. Venea taman spre mine, clătinîndu-se pe picioare și în capul gol, adus de doi prieteni care-l țineau fiecare de cîte un braț. Nu scotea o vorbă, dar părea tulburat. Acum nu se mai lăsa tîrît, parcă se grăbea și el.

— Boggs ! se auzi un glas.

M-am întors să văd cine-l strigase : era colonelul Sherburn. Stătea liniștit în mijlocul uliței, ținînd în mîna dreaptă un pistol cu țeava îndreptată spre cer. În aceeași clipă am zărit o fată care se apropia în fugă, însoțită de doi inși. Boggs și cei doi prieteni ai săi se întoarseră să vadă cine strigase ; cînd văzură pistolul, cei doi se feriră în lături, în timp ce țeava pistolului cobora încet și sigur spre țintă.

— Dumnezeule ! Nu trage ! se milogi Boggs, ridicîndu-și mîinile deasupra capului.

Dar în aceeași clipă se auzi o detunătură. Era primul glonte ; Boggs se clătină, bătînd aerul cu brațele. Poc ! pornise al doilea glonte. Boggs se prăbuși pe spate, greoi și țeapăn, cu brațele întinse. Fata scoase un țipăt. Se repezi spre tatăl ei și i se aruncă la picioare, plîngînd :

— Văleu, l-a omorît, l-a omorît !

Oamenii se îmbulzeau în jurul lor, îmbrîncindu-se și întinzîndu-și gîturile ca să vadă ce se întîmplă, în vreme ce ăi din mijloc încercau să-i dea îndărăt, strigîndu-le :

— Înapoi, înapoi ! Are nevoie de aer !

Colonelul Sherburn azvîrli cît colo pistolul și, răsucindu-se pe călcîie, plecă.

Oamenii îl duseră pe Boggs într-o dugheană mică — spițeria. Mulțimea se înghesuia la fel ca-nainte — părea că tot tîrgușorul ieșise pe uliță. Cu chiu cu vai mi-am găsit și eu un locșor în fața galantarului, de unde puteam vedea bine. Îl întinseră pe podea și-i puseră sub cap o biblie cît toate zilele, apoi îi așternură pe piept o altă biblie, larg deschisă. Prin cămașa ruptă se vedea gaura unui glonte. Boggs horcăi de vreo douăsprezece ori ; de cîte ori trăgea aer în piept, biblia sălta, și cobora la loc cînd răsufla. Pe urmă rămase nemișcat : murise. Oamenii o traseră de lîngă mort pe fată, care plîngea și se căina. Să tot fi avut șaisprezece ani, sărmana ; era tare drăgălașă, dar groaznic de palidă și speriată.

În curînd se strînse acolo tot orășelul. Oamenii se îm-

pingeau, se-nghionteau și se-mbrînceau, dornici să ajungă la vitrină ca să privească, dar cei care ocupaseră locuri în față nu voiau să renunțe la ele. Cei din spatele lor le tot strigau :

— Ajunge cît ați privit, fraților ! Nu-i frumos și nu-i drept să stați numai voi acolo ! Mai lăsați și pe alții, toată lumea are dreptul să privească, nu numai voi !

Era o hărmălaie nemaipomenită, așa că am șters-o, de teamă să nu se lase cu bătaie. Ulițele erau pline de oameni, care mai de care mai înfierbîntați. Cei ce fuseseră de față la omor povesteau cum se întîmplase : în jurul fiecăruia dintre ei se strînseseră roată sumedenie de oameni care ascultau, lungindu-și gîturile. Un lungan costeliv, cu chică și cu-o căciulă albă țuguiată dată pe ceafă, însemna pe pămînt, cu-n toiag cu mînerul îndoit, locurile unde stătuseră Boggs și Sherburn. Oamenii se țineau după el, urmărindu-i mișcările și dînd din cap în semn că pricep. Apoi se aplecau, cu mîinile în șold, ca să vadă semnele făcute de ăla cu toiagul.

Cînd ajunse în locul unde stătuse Sherburn, lunganul își îndreptă spinarea, îmbățoșîndu-se, se încruntă și-și trase căciula pe ochi. „Boggs !" strigă el, coborînd încet toiagul. Apoi, cu un „poc !", se clătină și după încă un „poc !" se prăbuși pe spate. Cei care văzuseră tărășenia ziceau că taman așa se-ntîmplase. Drept răsplată, cîțiva scoaseră niște clondire din buzunar și-l cinstiră.

După cîtva timp, cineva spuse că Sherburn ar trebui să fie linșat. În cîteva clipe toată lumea fu de aceeași părere. Atîta le-a fost. Urlînd ca niște smintiți, o zbughiră înșfăcînd în drum toate frînghiile de rufe pe care le găsiră, ca să aibă cu ce să-l spînzure pe Sherburn.

CAPITOLUL XXII

Se năpustiră spre casa lui Sherburn, zbierînd și chiuind ca pieile roșii, gata-gata să calce-n picioare pe oricine li s-ar fi ivit în cale. Era ceva de speriat. În fruntea gloatei alergau o droaie de copii, țipînd cît îi ținea gura și-ncercînd să se dea la o parte. La ferestre se strînseseră cior-

chine capete de femei ; în copaci se căţăraseră o sumedenie de băieţi negri, iar pe după garduri, în lungul uliţei, stăteau şi priveau alţi flăcăi şi fete, care-o luau la goană şi se tupilau cînd gloata se apropia de ei. Multe femei şi fete plîngeau şi ţipau, îngrozite.

Gloata se strînse buluc în faţa casei lui Sherburn, făcînd un tărăboi de nu-ţi mai puteai auzi nici gîndurile. „Spargeţi gardul, fraţilor !“ strigară cîţiva. Apoi se auziră trosnete şi pîrîituri şi gardul se prăbuşi. Cei din faţă se rostogoliră peste el, ca un val, dînd buzna în ograda nu prea încăpătoare.

În clipa aceea, Sherburn se ivi în cerdac, ţinînd în mînă o flintă cu ţeavă dublă. Rămase acolo, liniştit şi semeţ, fără să scoată o vorbă. Gălăgia se potoli, iar valul se trase niţel înapoi. Sherburn stătea neclintit şi se uita la ei în tăcere. Tăcerea asta te scotea din minţi. Sherburn îşi plimba tacticos privirile peste mulţime şi-n locul unde şi le oprea, oamenii încercau să-l înfrunte, dar se lăsau păgubaşi numaidecît, coborîndu-şi pleoapele şi privind chiondoriş.

Sherburn începu deodată să rîdă, dar într-un fel ciudat, neplăcut, care te făcea să scrîşneşti, de parc-ai fi muşcat dintr-o pîine plină cu nisip. Apoi rosti rar şi cu dispreţ :

— Va să zică, aşa ? V-a venit chef să linşaţi pe careva ? Să mori de rîs, nu alta ! Vă închipuiţi că aveţi destul curaj ca să linşaţi un bărbat ? Fiindcă sînteţi îndeajuns de viteji ca să vă legaţi de nişte biete muieri părăsite şi să le tăvăliţi în catran şi-n fulgi, credeaţi c-o să vă meargă să vă atingeţi şi de un bărbat ? Haida-de ! Un bărbat sadea n-are de ce să se teamă nici de zece mii de-alde voi, cîtă vreme nu loviţi pe la spate şi mai e şi lumină pe-afară. Ştiu eu ce vă poate pielea ! M-am născut şi am crescut aici, în Sud, şi am umblat şi prin Nord, aşa că mă cam pricep la oameni. Mai toţi sînt nişte fricoşi. Ai din Nord se lasă călcaţi în picioare de primul venit şi p-ormă se duc acasă şi se roagă Domnului să le dea harul răbdării. În Sud, un bărbat, unul singur, a oprit ziua-n amiaza mare o diligenţă plină de oameni şi i-a jefuit pe toţi. Gazetele vă tot spun că sînteţi viteji nevoie-mare şi v-a intrat în cap că sînteţi mai breji ca alţii, cînd, de fapt, sînteţi toţi o apă şi-un pămînt. De ce nu-i spînzură pe ucigaşi juraţii voştri ? Fiindcă li-e teamă ca nu cumva să

primească noaptea un glonț în ceafă de la prietenii ucigașilor. Și au dreptate să se teamă ; de-aia jurații îi achită întotdeauna pe ucigași. Ei, și-ntr-o noapte se găsește un bărbat care se duce însoțit de vreo sută de fricoși și-l linșează pe netrebnic. Rău ați făcut că n-ați adus cu voi măcar un bărbat ; și-n al doilea rînd, rău ați făcut că nu v-ați pus măștile și n-ați venit pe întuneric. Ați adus cu voi o jumătate de bărbat, pe Buck Harkness, și dacă nu l-ați fi avut nici pe-ăsta, v-ați fi pierdut vremea sporovăind de-a surda. Nu prea aveați chef să veniți încoace, așa-i ? Omul de rînd nu trage la harță și la primejdie. Și voi așijderea. Dar cînd o jumătate de om ca Buck Harkness ăsta se apucă să strige : „Linșați-l ! Linșați-l !", vi-e frică să dați înapoi, ca nu cumva să se vadă că sînteți niște lași, și-atunci urlați ca bezmeticii, vă atîrnați de pulpana neisprăvitului și veniți valvîrtej, jurînd c-o să faceți și-o să dregeți. O gloată e tot ce poate fi mai vrednic de plîns. Iar armata ce-i ? Tot o gloată, care se luptă nu fiindcă oamenii ei ar fi curajoși din fire, ci fiindcă-s mulți și fiindcă li-e frică de ofițeri. Dar o gloată care n-are nici un bărbat în fruntea ei e și mai vrednică de plîns. Și-acum, hai, luați-vă călcîiele la spinare și cărați-vă acasă. tîrîturilor ! Aici, în Sud, dacă vrei să linșezi pe cineva, nu se poate decît pe întuneric, cu măști pe obraji și sub comanda unui bărbat. Cărați-vă și luați cu voi și jumătatea de om care v-a adus ! încheie el ridicînd amenințător flinta, cu degetul pe trăgaci.

Oamenii se dădură numaidecît înapoi, risipindu-se care încotro. Buck Harkness se tîra în urma tuturor, cu o mutră plouată. Cît despre mine, aș fi putut să mai stau, da' n-aveam nici un chef.

M-am dus la circ și m-am tot învîrtit pe-acolo, pîn-a trecut paznicul — și-atunci, țușt ! m-am strecurat pe sub cort. Aveam la mine piesa de un pol și ceva mărunțiș, dar mă gîndeam că nu strică să păstrez banii, fiindcă niciodată nu știi ce ți se poate întîmpla cînd te afli departe de casă, printre străini. Oricît de prevăzător ai fi, tot nu-i destul. Nu zic, face să cheltuiești banii pe circ, cînd n-ai încotro, da' n-are nici un rost să fii mînă spartă.

Era un circ în toată legea. Să-i fi văzut pe artiști ! Cînd au intrat în arenă, n-am pomenit ceva mai frumos : veneau călări, perechi-perechi, cîte un domn și-o doamnă, cot la cot ; bărbații, vreo douăzeci la număr, purtînd doar

izmene şi tricouri, călăreau desculţi şi fără scări, cu mîinile lipite de coapse. Femeile, frumoase foc, semănau cu nişte regine şi purtau rochii scumpe, bucşite cu diamante. Cine ştie cîte milioane de dolari costau rochiile astea ! În viaţa mea n-am văzut ceva mai grozav. Rînd pe rînd s-au ridicat în picioare pe cai şi-au început să se învîrtă în jurul arenei, înmlădiindu-se cu graţie. Bărbaţii, înalţi şi zvelţi, îşi aplecau uşor capetele sub pînza cortului, iar femeile, cu rochii de mătase ce li se înfoiau în jurul coapselor, ca petalele trandafirilor, păreau nişte umbrele minunate. Alergau din ce în ce mai repede, dansînd şi ridicînd în aer cînd un picior, cînd celălalt, în timp ce caii se aplecau tot mai mult, iar maestrul de manej se învîrtea mereu în jurul stîlpului din mijlocul arenei, plesnind din biciuşcă şi strigînd : Hi ! Hi ! În spatele lui, clovnul făcea fel de fel de ghiduşii, care mai de care mai năstruşnice.

Curînd, toţi călăreţii slobozîră hăţurile. Femeile îşi lipiră mîinile de coapse, iar bărbaţii îşi încrucişară braţele pe piept. Să fi văzut ce se mai aplecau caii ! Şi-aşa, unul după altul, intrau în arenă şi ieşeau, după ce făceau o plecăciune grozavă în faţa spectatorilor, care aplaudau înnebuniţi de plăcere.

Pe arena circului se săvîrşeau adevărate minuni. Publicul se tăvălea de rîs privind năzdrăvăniile clovnului, care n-avea astîmpăr. N-apuca bine maestrul să-i spună o vorbă, că el îi şi trîntea în obraz una din glumele lui fără pereche. Nu puteam pricepe cum naiba-i treceau prin cap atîtea deodată şi cum de le brodea aşa de repede şi aşa de bine. Mie nu mi-ar fi trecut prin cap atîtea glume nici într-un an întreg.

După cîtva timp, un beţiv încercă să intre în arenă, zicînd că vrea şi el să călărească, cică se pricepea de minune. Degeaba încercară să-l oprească, nici nu voia să audă. Reprezentaţia încetase din pricina lui. Spectatorii începură să-l huiduiască şi să-şi rîdă de el. Scos din fire, beţivanul făcu gălăgie, întărîtîndu-i şi mai mult pe spectatori. Cîţiva dintre ei se ridicară de pe bănci şi se repeziră spre arenă, strigînd : „Daţi-i una ! Afară cu el !" Vreo două femei începură să ţipe. Atunci maestrul de manej se simţi dator să rostească un mic discurs, zicînd că speră că spectacolul nu va mai fi tulburat şi că, dacă beţivanul făgăduieşte să nu mai facă scandal, o să-i dea voie să-ncalece, numai să se poată ţine pe cal. Publicul încuviinţă

rîzînd, iar zurbagiul se sui pe un cal, care numaidecît începu să sară și să dea din copite, tîrînd după el doi grăjdari ai circului care i se agățaseră de hățuri, ca să-l oprească. Beţivanul se atîrnase de greabănul animalului și, la ficce săritură, picioarele i se bălăbăneau în aer. Spectatorii, care se ridicaseră de la locurile lor, aclamau și rîdeau cu lacrimi.

In cele din urmă, în ciuda grăjdarilor care tot trăgeau de hățuri, calul scăpă din strînsoare și porni valvîrtej jur împrejurul arenei, cu nătărăul ăla agățat de greabănul lui, bălăbănindu-și pînă la pămînt cînd un picior, cînd celălalt. Publicul să înnebunească, nu alta. Pe mine însă treaba asta nu mă îndemna deloc să rîd. Tremuram pentru viața lui. Deodată însă beţivanul se opinti, apucă hățurile și sări în picioare pe spinarea calului, apoi dădu drumul hățurilor și rămase așa, în vreme ce calul gonea ca turbat. Se ţinea drept și cu atîta ușurință, de parcă în viața lui nu pusese rachiu în gură. Fără veste, începu să-și smulgă toalele de pe el, azvîrlindu-le în aer, de se făcu întuneric. Una peste alta, lepădă vreo șaptesprezece rînduri de haine. Acum părea zvelt și chipeș, îmbrăcat într-un costum fain și pestriț de-ţi lua ochii. După ce-și domoli armăsarul cu pleasna biciului, sări jos, făcu o plecăciune de toată frumusețea și porni ţopăind spre vestiar, în vreme ce spectatorii urlau de plăcere și uimire.

Să fi văzut ce mutră a făcut maestrul de manej cînd și-a dat seama că fusese dus de nas — și încă de unul din oamenii lui ! Șmecherul ăla scornise totul din capul lui, fără să spună nimănui o vorbă ! Drept să spun, nu-mi venea nici mie la socoteală că mă prinsesem, dar știu că n-aș fi vrut să fiu în pielea maestrului nici pentru o mie de dolari.

Pe legea mea, or fi fiind pe lume circuri mai de soi ca ăsta, dar eu unul nu le-am văzut pîn-acum. Oricum, pentru mine era un circ grozav și, ori de cîte ori mi-o mai ieși în cale, s-a asigurat de un client.

În aceeași seară am dat și noi o reprezentație. N-a venit multă lume, doar vreo duzină de persoane — cît să-ţi scoţi cheltuielile. Au rîs tot timpul, scoţîndu-l din sărite pe duce. Nu-i vorbă, spectatorii n-au avut răbdare să stea pînă la sfîrșit și-au plecat cu toţii, afară de un băiețaș care adormise. Ducele zicea că bădăranii ăștia din Arkansas nu-s în stare să-l guste pe Shakespeare și că le

trebuie cu totul altceva — niște comedioare ieftine, ba poate chiar ceva și mai rău. „Știu eu care-i genul lor !“ spuse el.

A doua zi de dimineață ducele făcu rost de niște coli mari de hârtie de împachetat și de nițică vopsea neagră și mîzgăli cîteva afișe pe care le lipi pe zidurile caselor din tîrg. Pe afișe scria :

ÎN SALA JUDECĂTORIEI !
Numai trei seri ! ! !
Tragedienii de renume mondial
DAVID GARRICK-JUNIOR
și
EDMUND KEAN-SENIOR
De la teatrele din Londra și de pe Continent
în
zguduitoarea lor tragedie
GIRAFA REGELUI
sau
MINUNEA REGEASCĂ ! ! !
Cincizeci de cenți intrarea.
În josul afișului stătea scris cu litere uriașe :
INTRAREA FEMEILOR ȘI COPIILOR INTERZISĂ

— Dacă niei chestia asta nu i-o aduce în sală, se cheamă că eu nu cunosc Arkansasul ! spuse ducele.

CAPITOLUL XXIII

Ducele și regele se canoniră toată ziua să înjghebeze o scenă, o cortină și o rampă — adică un șir de luminări. În schimb, în seara aceea sala se umplu virf. cît ai bate din palme. Cînd văzu că nu mai încape nimeni, ducele plecă de la ușa de intrare și trecu prin culise în scenă. Proțăpindu-se în fața cortinei, rosti o scurtă cuvîntare în care-și lăudă marfa, zicînd că tragedie senzațională ca asta nu s-a văzut încă pe lume. După ce trăncăni despre piesă și despre Kean-senior, care juca rolul ăl mai principal, ducele ridică cortina, taman în clipa cînd socoti că

publicul e aţiţat la culme şi nu mai poate de nerăbdare. În clipa următoare apăru şi regele, tîrîndu-se în patru labe, gol-puşcă şi vopsit din cap pînă-n picioare în toate culorile curcubeului. Şi... dar mai bine să lăsăm restul înfăţişării sale. Arăta ceva de speriat, dar şi grozav de caraghios. Oamenii se prăpădeau de rîs. Cînd isprăvi cu scălimbăielile şi se rostogoli afară din scenă, spectatorii aplaudară şi zbierară aşa de tare, că regele trebui să se întoarcă şi s-o ia de la-nceput, nu o dată, ci de două ori. Şi o vacă s-ar fi tăvălit de rîs văzînd giumbuşlucurile tontului ăluia bătrîn.

În cele din urmă, ducele trase cortina şi, după ce se înclină în faţa publicului, spuse că din pricina angajamentelor urgente pentru teatrul Drury Lane din Londra, unde s-au şi vîndut toate biletele, marea tragedie avea să mai fie jucată doar de două ori în localitate.

După ce mai făcu o plecăciune, le spuse că în caz că a izbutit să-i distreze şi să-i înveţe cîte ceva, le-ar rămîne îndatorat dacă ar binevoi să-şi îndemne prietenii să vină şi ei la spectacol.

Vreo douăzeci de voci zbierară :

— Ce, s-a şi terminat ? Asta-i tot ?

— Da — răspunse ducele.

A urmat o tevatură nemaipomenită.

— Ne-au tras pe sfoară ! urlau spectatorii, scoşi din minţi. Apoi se ridicară în picioare şi se repeziră spre scenă şi spre vestiţii tragedieni.

Dar un găligan chipeş sări de pe o bancă şi răcni mai tare ca toţi :

— Fraţilor, staţi niţel ! Vreau să vă spun doar o vorbă. (Oamenii se opriră s-asculte.) Aşa-i, am fost traşi pe sfoară, şi-ncă cum ! Dar n-are rost s-ajungem de rîsul tîrgului şi să nu ne putem spăla de ruşinea asta cît om trăi. Eu zic să plecăm în linişte de-aici şi să le vorbim şi celorlalţi despre spectacol, ca să vină şi ei. Aşa, o să fim cu toţii în aceeaşi oală. Nu-i mai cuminte aşa ?

— Aşa-i, aşa-i ! Are dreptate judele ! strigară ceilalţi într-un glas.

— Atunci, aşa rămîne. Nu spuneţi nimănui c-am fost traşi pe sfoară. Duceţi-vă acasă şi sfătuiţi pe fiecare să vină să vadă tragedia.

A doua zi, tot tîrgul nu vorbi decît despre frumuseţea spectacolului, iar seara, sala se umplu din nou pînă la

refuz și publicul înghiți găluşca, la fel ca la prima reprezentație.

După spectacol, m-am întors cu regele și cu ducele și-am cinat pe plută ; cam pe la miezul nopții, ăi doi ne porunciră, mie și lui Jim, să porhim cu pluta la vale și s-o ascundem cu vreo două mile mai jos de tîrg.

A treia seară, sala se umplu și mai vîrtos, de data asta cu oamenii care văzuseră spectacolul în primele două seri. Aflîndu-mă la intrare, lîngă duce, am băgat de seamă că toți cei care intrau aveau buzunarele burdușite sau ascundeau sub haină ceva ce nu mirosea deloc a odicolon, ci mai degrabă a ouă clocite, varză stricată și alte alea. Puteam să jur că-n sală intraseră și niște pisici moarte — le știu eu bine mirosul. Să tot fi fost vreo șaizeci și patru de bucăți.

M-am strecurat în sală, dar n-am putut rămîne mai mult de un minut ; amestecul de duhori era prea tare pentru nasul meu.

Cînd văzu că sala era arhiplină, ducele dădu cîțiva gologani unui flăcău, rugîndu-l să-i țină puțin locul la ușă, apoi porni spre ieșire.

Eu după el. Cînd am ajuns afară, îmi zise, pe întuneric :

— Ia-o la picior pînă ieși din tîrg și p-ormă tuleşte-o la plută. Închipuie-ți că te fugărește diavolul, auzi ?

Am luat-o la fugă, iar el m-a urmat. Am ajuns împreună la plută. În mai puțin de două secunde, pluta porni la vale, spre mijlocul rîului. Era o noapte întunecoasă și liniștită. Nimeni nu scotea o vorbă. Mă gîndeam că nenorocitul ăla de rege are acum de furcă cu publicul. Cînd colo, peste cîteva clipe îl văzui tîrîndu-se afară din wigwam.

— Ei, cum a mers treaba de data asta, duce ? întrebă el.

Nici nu dăduse prin tîrg, pezevenghiul.

Am aprins felinarul abia cînd am ajuns cu vreo zece mile mai jos de tîrg. Ne-am așezat să cinăm, iar ducele și regele s-au tăvălit de rîs, amintindu-și de festa pe care le-o jucaseră tîrgoveților.

— Ce mocofani ! Ce tembeli ! spunea ducele. Puteam să jur că prima serie o să-și țină gura ca să-i bage și pe ăilalți la apă. Și știam că a treia seară au de gînd să ne umfle, socotind că le-a venit și lor rîndul. Ce n-aș da să le văd mutrele, acu' că le-a venit rîndul ! Aș da oricît ca

să văd și cu ce-au să facă. Te pomenești c-au să tragă un chef, că provizii și-au adus destule !

În cele trei seri, potlogarii agonisiseră patru sute șaizeci și cinci de dolari ! În viața mea n-am văzut atîta bănet strîns cu japca în felul ăsta.

După ce adormiră și-ncepură să tragă la aghioase, Jim rupse tăcerea :

— Ascultă, Huck, pe tine nu te miră cum se poartă regii ăștia ?

— Nu mă miră deloc.

— De ce, Huck ?

— Păi, așa li-e firea. Cred că toți sînt la fel.

— Bine, Huck, dar regii ăștia ai noștri sînt niște pramatii, zău !

— Asta zic și eu. Pe cîte știu, toți regii sînt niște pramatii.

— Zău ?

— N-ai decît să citești despre ei în orice carte de istorie, și-o să-ți dai seama. Uită-te la Henric al optulea [1] ; al nostru-i un înger pe lîngă ăla. Uită-te și la Carol al doilea, la Ludovic al paiș'pelea, la Ludovic al cin'șpelea, la Iacob al doilea, la Eduard al doilea, la Richard al treilea și la alți patruzeci de regi, și la toate heptarhiile saxone, care-au făcut atîta tărăboi pe vremuri. Tii, să-l fi văzut pe Henric al optulea cînd era flăcău ! Era o grădină de băiat, nu alta ! Nu trecea zi fără să-și ia o nevastă, și-a doua zi poruncea să i se taie capul, cu nepăsarea cu care ar fi cerut niște jumări. Zicea : „Aduceți-o pe Nell Gwynn !“ I-o aduceau, iar a doua zi dimineața spunea : „Tăiați-i capul !“ Și i-l tăiau. „Aduceți-o pe Jane Shore !“ zicea el. Și ea venea. „Tăiați-i capul !“ spunea el. a doua zi. Și i-l tăiau. „Chemați-o pe frumoasa Rozamunda“ — și frumoasa Rozamunda se înfățișa numaidecît. A doua zi dimineața regele striga : „Tăiați-i capul !“ Le silea pe fiecare din ele să-i spună cîte o poveste, și nu s-a lăsat pînă n-a strîns o mie și una de povești din astea, pe care le-a pus p-ormă într-o carte de-i

[1] În tot pasajul care urmează, Huck amestecă în chip fantezist ficțiunea cu realitatea istorică, punînd pe seama regilor citați fel de fel de năzdrăvănii.

zicea *Judecata de apoi.*[1] Drept să-ți spun, mai potrivit nume nici că se putea. Mă Jim, tu nu-i cunoști pe regi, da' eu îi știu bine. Babalîcul ăsta al nostru e unul dintre ăi mai de treabă regi din toată istoria. Uită-te la Henric ăla. Într-o bună zi i se năzărește dumnealui să se-ncontreze cu țara noastră. Și ce crezi că face ? Îi dă cumva de știre ca să-i lase timp să se pregătească ? Da' de unde ! Hodoronc-tronc, azvîrle-n mare tot ceaiul de pe corăbiile din portul Boston[2], ii trage o declarație de independență si-și pofțește dușmanul să vină, dacă-i dă mîna. Așa lucra dumnealui, nu dădea niciodată răgaz adversarului. Pe tat-su, ducele de Wellington, începuse să-l cam bănuiască de ceva. Da' crezi că i-a spus-o sau că i-a cerut socoteală ? Da' de unde ! L-a înecat ca pe-un pisoi, într-un poloboc cu poșircă. Ce crezi că făcea cînd careva își uita banii lîngă el ? Îi șterpelea numaidecît. Să zicem că-l plăteai pentru o treabă oarecare și se întîmpla să nu te ții de capul lui : făcea totul pe dos. Cînd deschidea gura, era jale : dacă n-o închidea repede la loc, minciunile ieșeau buluc, una după alta. Vezi ce fel de păduche era Henric ăla ? Să fi fost el în locul ăstora doi, le-ar fi tras tîrgoveților o păcăleală și mai și. Nu zic c-ai noștri-s niște mieluși. fiindcă, dacă stai să le judeci isprăvile, nu-s deloc niște mieluși, dar pe lîngă *ăla* sînt aur. Ce mai încolo-încoace, regii sînt regi și trebuie să le-nghiți cîte unele. Toți sînt niște pramatii. De, așa au fost crescuți, ce să le faci !

— Dar bine, Huck, ăsta pute al dracului !

— Toți put la fel, Jim. N-ai ce-i face. Istoria nu ne arată cum poate fi schimbat mirosul regilor.

— Ducele mai merge, oarecum...

---

[1] De fapt, *Cartea Judecății de apoi* e titlul cărții în care sînt consemnate rezultatele unui recensămînt al averilor, efectuat în 1086 din ordinul lui William Cuceritorul.

[2] E vorba de unul din incidentele care au precipitat războiul de independență dus de cele 13 colonii engleze din America de Nord împotriva Metropolei ; pentru a protesta împotriva unei decizii luate de aceasta în 1773 cu scopul de a menține o taxă asupra ceaiului importat, un grup de patrioți americani, deghizați în indieni, a năvălit pe un vas al companiei engleze a Indiilor, ancorat în rada portului Boston, și a aruncat în mare toată încărcătura.

— Da, un duce e altceva. Da' nu-i cine ştie ce deosebire. Ăsta al nostru nu-i prea de soi. Cînd se-mbată, nici cu lupa nu l-ai putea deosebi de-un rege.

— Să ştii, Huck, că-s sătul de ei, mi s-a urît să-i tot văd.

— Şi mie la fel, Jim. Dar cu ăştia doi n-avem încotro. Trebuie să ne amintim că sînt ce sînt şi să-i răbdăm. Citeodată, aş vrea s-aud de-o ţară care-a scăpat de regi!

La ce bun să-i spun lui Jim că ăştia nu erau rege şi duce sadea? Ar fi fost zadarnic. Şi apoi, între noi fie vorba, ăştia nu se deosebeau cu nimic de ăi adevăraţi.

M-am dus la culcare şi Jim nu m-a sculat cînd mi-a venit rîndul să stau de veghe. De la o vreme făcea destul de des treaba asta. Cînd m-am trezit în zori, şedea acolo cu capul între genunchi şi se căina amarnic. M-am făcut că nu bag de seamă. Ştiam eu ce-l doare: se gîndea la nevastă şi la copii, care rămăseseră hăt-departe. I se rupea inima de dorul lor. Nu mai fusese niciodată atît de departe de-ai lui, şi sînt sigur că ţinea la ei la fel ca oamenii albi. Poate să vi se pară curios, dar eu unul aşa socot. I se întîmpla deseori să se văicărească şi să ofteze, mai ales noaptea, cînd credea că dorm. Îl auzeam spunînd: „Sărmana mea Lizabeth! Bietu' meu Johnny! Sărăcuţii de voi! E tare greu! N-o să vă mai văd poate niciodată, niciodată!"

Jim ăsta era un negru tare de treabă.

Fără să vreau, am adus vorba de nevastă-sa şi de copii. iar el mi-a răspuns:

— Mi-e inima aşa grea fiindcă mai adineauri am auzit ceva pe malu' ălălalt, un zgomot, o izbitură, care mi-a amintit de ziua cînd m-am purtat aşa urît cu Lizabeth. Ea avea doar patru anişori, cînd a căzut bolnavă de scarlatină. A fost greu bolnavă, dar s-a făcut bine; şi într-o zi, cînd se-nvîrtea prin odaie, i-am zis: „Închide uşa!" Ea a stat pe loc şi s-a uitat la mine, zîmbind. Atunci am strigat la ea, scos din sărite: „Ce, n-auzi? Închide uşa!" Dar ea nu s-a mişcat, şi-a urmat să zîmbească, iar eu fierbeam. „Ţi-arăt eu ţie!" i-am strigat şi i-am dat una în cap. Fetiţa a căzut lată, iar eu m-am dus în odaia de-alături, şi-am stat acolo vreo zece minute. Cînd m-am întors, uşa tot deschisă şi fetiţa-n mijloc, cu ochii în jos şi cu faţa scăldată-n lacrimi. Plin de ciudă, am pornit spre ea, dar atunci (uşa se deschidea din afară), chiar în clipa aia vîn-

tul a trîntit uşa în spatele ei — trosc ! şi, doamne, fetiţa nu s-a mişcat din loc. Am simţit că-mi iese sufletu' şi... şi... nu mai ştiu ce-am simţit. M-am tîrît afară, tremurînd tot, am ocolit casa şi-am deschis uşa încet, apoi am vîrît capul în uşă, înapoia fetiţei, şi-am strigat deodată la ea, tare de tot, dar ea nu s-a clintit din loc ! O, Huck, am plîns atunci în hohote şi-am luat-o în braţe şi am zis : „Sărăcuţa de ea, Dumnezeu să-l ierte pe bietu' Jim, căci el nu-şi iartă cît o trăi !"

Da, Huck, fetiţa era surdă şi mută ca o stană de piatră, iar eu m-am purtat aşa urît cu ea !

CAPITOLUL XXIV

A doua zi, spre seară, ne-am oprit în mijlocul rîului, sub un mic ostrov acoperit de sălcii, de unde se vedea cîte un tîrguşor pe fiece mal. Regele şi ducele se apucară să ticluiască un plan pentru cele două tîrguşoare. Jim îi spuse ducelui că nădăjduieşte că treaba asta n-o să le ia decît cîteva ore, fiindcă tare se plictisea şi se chinuia cînd era nevoit să zacă în wigwam, legat cu o funie. Într-adevăr, cînd îl lăsam singur, trebuia să-l legăm, altminteri, dac-ar fi dat cineva peste el, slobod şi neînsoţit de nimeni, l-ar fi luat la ochi. Ducele recunoscu şi el că nu-i nici o plăcere să stai legat fedeleş toată ziulica, şi-i făgădui c-o să născocească el ceva ca să-l scutească de chinul ăsta.

Ducele era tare isteţ la minte, aşa că născoci degrabă ceva. Îl îmbrăcă pe Jim în costumul regelui Lear (un halat lung de stambă, o perucă albă şi favoriţi din păr de cal). P-ormă luă fardul de teatru şi-i vopsi lui Jim obrajii, mîinile, urechile şi gîtul, făcîndu-i-le albastre-vineţii, întocmai ca ale unui om înecat de vreo două zile. De cînd sînt n-am văzut ceva mai îngrozitor. Ducele luă apoi o tăbliţă şi scrise pe ea :

„Arap bolnav, dar neprimejdios dacă-i lăsat în pace".

Bătu în cuie tăbliţa într-o şipcă, pe care o înfipse în faţa wigwamului. Jim era mulţumit. Zicea că-i mult mai bine aşa, decît să stea legat în fiece zi şi să tremure ca varga de cîte ori auzea vreun zgomot : i se părea că trec ani pînă

ne-ntorceam să-l dezlegăm. Ducele-i spuse să stea liniștit și-l sfătui ca la caz de-și bagă cineva nasul pe-acolo, să iasă din wigwam și să se scălîmbăie puțin, scoțînd un urlet-două, ca o sălbăticiune : musafirii nepoftiți au să se cărăbănească mai mult ca sigur, lăsîndu-l în plata Domnului.

Socoteala era foarte bună. Eu însă cred că un om cu scaun la cap nici n-ar mai fi așteptat să-l audă urlînd : Jim arăta ca un mort, ba chiar mai urît, pe legea mea !

Potlogarii ăia aveau de gînd să încerce din nou „Minunea regească" ce le adusese atîtea parale, dar pîn' la urmă se răzgîndiră, zicînd c-ar fi primejdios deoarece între timp vestea se putea lăți pîn-aici. Nu găsiră însă ceva mai bun, iar ducele spuse că se retrage pentru o oră-două, ca să-și frămînte creierii, doar-doar o găsi ceva potrivit pentru tîrgușorul de pe malul dinspre Arkansas. Cît despre rege, spuse că se duce în celălalt tîrgușor, fără nici un plan de bătaie, dar încredințat că pronia — mai bine-zis diavolul — o să-i arate calea cea mai nimerită.

În tîrgul unde ne oprisem ultima oară, ne cumpărasem cu toții haine noi. Regele și le îmbrăcă pe-ale sale și-mi spuse să mă-nțolesc și eu. Se-nțelege că l-am ascultat. Regele își luase un costum negru și arăta acum ferchez și spălățel. Nu-mi închipuiam că haina poate schimba așa de mult un om. Înainte, arăta ca un bagabont răpciugos, dar acum, cînd își scotea pălăria nouă și albă de pîslă și făcea o plecăciune, zîmbind, părea atît de nobil, bun și cucernic, c-ai fi jurat că scăpase de-a dreptul din Arca lui Noe, sau că-i moș Leviticus[1] în carne și oase.

Jim curăță barca, iar eu mă așezai la vîsle. Cu vreo trei mile mai sus de tîrg se zărea un vapor mare, care trăsese la mal de vreo două ore, ca să încarce niște marfă.

— Cu țoalele astea pe mine — îmi spuse regele — ar fi mai bine să se creadă că vin de la Saint Louis sau de la Cincinnati, sau dintr-alt oraș mare. Du-mă la vapor, Huckleberry. O să sosim cu el în tîrg.

Nu trebuia să mă roage de două ori ca să merg cu vaporul. Am adus barca la mal, cu vreo jumătate de milă mai sus de tîrg, apoi am luat-o în lungul malului ripos, prin apa lină. Curînd, am trecut pe lîngă un flăcău cu o

[1] Leviticul e una din cărțile Vechiului Testament, dar Huck o confundă cu un personaj biblic.

înfățișare copilăroasă, care ședea pe-un butuc și-și ștergea năduşeala de pe obraji, că era o arșiță de te topeai. Alături de el se vedeau doi desagi cît toate zilele.

— Oprește-aici ! îmi porunci regele. Încotro mergi, băiete ? îl întrebă el pe flăcău.

— La vapor. Mă duc la Orleans.

— Sui-te-aici ! îi zise regle. Stai niței, valetul meu o să te-ajute să-ți cari sacii. Adolf, du-te și ajută-l pe domnu' — adăugă el, întorcîndu-se spre mine.

Și-așa am pornit tustrei. Flăcăul nu mai știa cum să ne mulțumească. Zicea că-i al naibii de greu să umbli cu calabalîcul în spate pe-o vreme ca asta. Îl întrebă pe rege încotro se duce, iar el îi răspunse că venea de la deal și că se oprise de dimineață în celălalt tîrg, iar acum se ducea la ferma unui vechi prieten, cu cîteva mile mai sus.

— Cînd v-am văzut — îi spuse flăcăul — m-am gîndit : „Na, iacătă-l și pe domnu' Wilks, era cît pe ce să pice la țanc". Da p-ormă mi-am zis : „Nu cred să fie el, că dac-ar fi, n-ar merge-n susu' apoi". Așa-i că nu sînteți dumnealui ?

— Numele meu e Blodgett. Alexander Blodgett, mai bine-zis, cuviosia sa Alexander Blodgett, căci sînt unul din slujitorii prea plecați ai Domnului. Asta nu mă împiedică să-mi pară rău că domnul Wilks n-a sosit la timp, dar nădăjduiesc că nu pierde nimic prin această întîrziere.

— De pierdut, nu pierde nici o ăvere, pentru că oricum tot o să-i pice lui, n-am eu grijă de-asta, dar a pierdut prilejul să-l mai vadă pe frate-su Peter în viață. S-ar putea să nu-i pese, cine știe ! Da' frate-său ar fi dat orice ca să-l vadă înainte de a-și da duhul. În ultimele trei săptămîni n-a vorbit decît despre asta, nu-l văzuse din copilărie ! Cît despre celălalt frate, William, pe ăla nu l-am văzut niciodată. Ăla-i surdo-mut și n-are mai mult de treizeci-treizeci și cinci de ani. Singurii din familie care-au hălăduit pîn locurile astea au fost George și Peter. George era căsătorit, da' și el și nevastă-sa și-au dat sufletu' anu' trecut. Harvey și William sînt singurii care-au mai rămas. Și cum vă spusei, n-au sosit la vreme.

— Le-a trimis vorbă careva ?

— Păi, sigur ! Acu' o lună-două, cînd Peter a căzut întîiași dată la pat. Zicea atunci că n-are să se mai scoale. Știți, era cam bătrîior, iar fetele lui George erau prea tinere ca să-i țină tovărășie, afară de Mary Jane, roșcovana.

De-aia, după moartea lui George şi-a nevesti-si, a rămas cam singur şi nu prea mai avea chef de viaţă. Dar tînjea să-i vadă pe Harvey şi pe William, nu de alta, da' era dintre ăi care nu le vine uşor să-şi facă testamentul. A lăsat o scrisoare pentru Harvey, în care-i spune unde-a ascuns banii şi cum vrea să-şi împartă restu' averii, ca să nu ducă lipsă de nimic fetele lui George, nu de alta, da' George nu le-a lăsat nici o leţcaie. Altceva în afară de răvaşul acela n-a vrut să scrie.

— Şi ce crezi, de ce n-o fi venit Harvey ? Unde stă cu casa ?

— Ehei, taman în Anglia, la Sheffield. E pastor acolo. N-a pus niciodată picioru' în ţara asta. Înainte, n-a prea avut vreme, şi poate că n-o fi primit nici scrisoarea.

— Ce păcat că n-a mai apucat să-şi vadă fraţii, bietul de el ! Şi zici că mergi la Orleans ?

— Ba chiar şi mai departe. Miercurea viitoare plec cu vaporul la Rio de Janeiro. Am un unchi acolo.

— E o călătorie cam lungă, dar o să-ţi placă. Şi mie mi-ar plăcea. Ia spune, Mary Jane e cea mai mare ? Dar alelalte ce vîrstă au ?

— Mary Jane are nouăşp'ce ani, Suzana are cin'şpe. iar Joanna vreo pai'şpe. Asta împarte pomeni la săraci şi are o buză de iepure.

— Săracuţele ! Singure pe lumea asta haină !

— Putea să le fie şi mai rău. Bătrînul Peter avea mulţi prieteni şi-au să aibă ei grijă să nu li se-ntîmple nimic rău fetelor. E acolo Hobson, preotu' baptist, diaconu' Lot Hovey, p-ormă Ben Rucker şi Abner Shackleford, şi Levi Bell, avocatu', p-ormă doctoru' Robinson, şi nevestele lor, şi văduva Bartley şi... da, o mulţime de prieteni. Da' ca ăştia Peter era prieten la toartă şi pomenea uneori de ei în scrisorile sale, aşa că Harvey o să ştie de unde să-şi aleagă prietenii, cînd o să sosească aici.

Bătrînul îl tot descusu pe flăcău, pînă cînd acesta îşi deşertă întreg sacul. Pezevenghiul voia să ştie tot ce se întîmplă în tîrgul ăla afurisit : şi ce-i cu familia Wilks, şi ce meserie avusese Peter (fusese tăbăcar), şi cu ce se îndeletnicise George (ăla fusese dulgher), şi ce-nvîrteşte Harvey (ăsta era pastor reformat), şi cîte şi mai cîte, de nu mai isprăvea. În cele din urmă-l întrebă :

— Da' de ce voiai să te duci pe jos pînă la vapor ?

— Fiin'că-i un vapor mare, care merge la Orleans, și mi-era teamă că n-o să oprească aici. Vapoarele mari nu opresc cînd le fluieri. Alea din Cincinnati opresc, dar ăsta-i din Saint Louis.

— Ia spune, Peter Wilks era bogat ?

— Da, da, avea ceva avere. Avea case și pămînt și umblă vorba c-ar fi ascuns pe undeva vreo trei-patru mii de dolari bani gheață.

— Cînd zici c-a murit ?

— N-am zis, da' a murit aseară.

— Îl îngroapă mîine, de bună seamă.

— Da, pe la amiază.

— Mare nenorocire, da' ce să-i faci ? Mai devreme sau mai tîrziu toți sfîrșim așa. Totul e să fii pregătit. Atunci mori cu cugetul împăcat.

— Așa-i, dom'le. E ăl mai bine. Tot așa-mi zicea și maică-mea.

Cînd am ajuns la vapor, era aproape gata cu încărcarea, așa că în curînd porni, însă fără noi. Plimbarea mea a căzut baltă, fiindcă regele își schimbase gîndul. După ce plecă vaporul, regele îmi porunci să vîslesc cale de încă o milă, pînă la un loc pustiu ; cînd am ajuns acolo, sări pe mal și-mi zise :

— Dă fuga înapoi și adu-mi-l pe duce ! Adu-mi și geamantanele alea noi. Dacă s-a dus cumva pe malul celălalt, du-te acolo și adu-l încoace. Spune-i să lase totul, orice-ar fi. Hai, mișcă-te !

Am priceput eu ce punea la cale, da' n-am scos o vorbă, firește. După ce m-am întors cu ducele, am ascuns barca, iar ei s-au așezat pe un buștean și regele i-a povestit de-a fir-a-păr tot ce-i spusese flăcăul ăla, fără să uite nici un cuvîntel. Se silea tot timpul să vorbească la fel ca un englez sadea și zău că pentru un mocofan ca el nu era rău deloc. N-aș fi în stare să-l imit și nici nu-ncerc. Da' zău, era destul de bine.

— Ce-ai zice să fii tu ăla surdomut, Bilgewater ? îl întrebă el deodată.

— Las' pe mine ! zise ducele și-i mărturisi că jucase cîndva pe scenă rolul unui surdomut.

Așteptară apoi să se ivească un vapor. Pe la vreo cinci după-amiază, trecură prin fața noastră două vaporașe, dar nu păreau să vină de departe. În cele din urmă se ivi un vapor mare și-i făcură semn. O barcă veni să ne ia

şi ne suirăm la bord. Vaporul venea tocmai de la Cincinnati şi cînd căpitanul află că mergem doar vreo patru-cinci mile începu să facă spume la gură şi să ne înjure, ameninţîndu-ne că n-o să ne debarce. Dar regele nu-şi pierdu cumpătul :

— Dacă unor gentlemeni le dă mîna să plătească cîte un dolar de fiece milă, ca să fie primiţi pe vapor şi duşi cu barca la mal, socot că şi vaporul îşi poate îngădui să-i ducă.

Ai de pe vapor se muiară auzind cuvintele astea. Cînd am ajuns în dreptul tîrgului, ne-au trimis cu barca la mal. Vreo douăzeci de oameni se adunaseră acolo văzînd că se apropie barca.

— Domnilor — îi întrebă regele — poate cineva dintre domniile voastre să-mi spună unde locuieşte Peter Wilks ?

Oamenii se uitară unul la altul şi dădură din cap, părînd să spună : „Ce ţi-am zis eu ?" Apoi unul din ei rosti cu blîndeţe şi mihnire în glas :

— Îmi pare rău, domnule, dar nu vă putem spune decît unde a locuit pînă ascară.

Într-o clipită, pezevenghiul se prăbuşi peste omul ăla, proptindu-şi bărbia de umărul lui, şi bolborosi printre lacrimi :

— Vai ! Bietul nostru frate ! S-a dus şi n-am mai apucat să-l vedem ! O, ce soartă vitregă !

Apoi se întoarse sclifosindu-se şi făcîndu-i tot felul de semne prosteşti ducelui, care vă jur c-a scăpat un geamantan din mînă şi-a izbucnit şi el în plîns.

N-am mai văzut în viaţa mea asemenea pramatii.

Oamenii se strînseră în jurul lor şi încercară să-i ogoiască, spunîndu-le o mulţime de drăgălăşenii. Apoi le cărară în spinare geamantanele, la deal. Cei doi hoţomani se sprijineau de ei şi plîngeau de mama focului, iar oamenii îi povesteau regelui despre ultimele clipe ale lui frate-său. Regele maimuţări în faţa ducelui această poveste, dînd din mîini ca un bezmetic, iar după aceea amîndoi se jeliră şi-l plînseră pe răposatul tăbăcar de parcă i-ar fi pierdut pe cei doi'spe apostoli.

Negru să mă fac dac-am mai pomenit aşa ceva ! Îţi venea să roşeşti pentru tot neamul omenesc.

CAPITOLUL XXV

În două minute vestea dădu ocol tîrgului. Din toate părţile vedeai alergînd oamenii, unii trăgîndu-şi din mers cămaşa pe ei. În curînd, ne-am pomenit în mijlocul unei mulţimi care tropăia ca un regiment în marş.

Vedeai la ferestre şi în pragul caselor puzderie de oameni şi nu trecea un minut făr' să auzi pe cîte unul spunînd peste gard :

— *Ei* să fie ?

— Sigur că-s ei — răspundea cineva din mulţime.

Cînd am ajuns în faţa casei, uliţa gemea de lume. Cele trei fete stăteau în prag. Mary Jane era într-adevăr roşcovană, dar cu toate astea era frumoasă foc. De bucurie că-i sosiseră unchii, ochii şi obrajii îi străluceau ca soarele. Regele îşi desfăcu larg braţele, iar Mary Jane i se agăţă de gît, în vreme ce fata cu buza de iepure sărea în braţele ducelui.

A fost ceva ca-n basme ! Mai toţi cei de faţă — în orice caz toate muierile — plîngeau de bucurie văzîndu-i în sfîrşit laolaltă şi cuprinşi de-o asemenea fericire.

Deodată, am băgat de seamă că regele-l împunge cu cotul pe duce şi-şi roteşte privirile prin încăpere. Zărind coşciugul aşezat într-un colţ, pe două scaune, porniră amîndoi într-acolo, ţinîndu-se pe după umeri cu-o mînă şi ducîndu-şi-o pe cealaltă streaşină la ochi. Mergeau încet, cu paşi apăsaţi, iar oamenii se dădeau înapoi, ca să le facă loc, şi încremeneau fără să scoată o vorbă. Ici-colo se auzea cîte un „sst !" Bărbaţii îşi scoaseră pălăriile şi rămaseră cu capetele plecate, într-o tăcere deplină. Cînd ajunseră lîngă sicriu, cei doi se aplecară şi priviră puţin, apoi izbucniră într-un hohot de plîns pe care puteai să-l auzi tocmai de la Orleans. Dup-aceea, se luară de gît şi, proptindu-şi fiecare bărbia în umărul celuilalt, bociră aşa vreo trei-patru minute. În viaţa mea n-am văzut oameni să verse atîta apă pe ochi. Plîngeau şi ceilalţi, făcînd în odaie o igrasie nemaipomenită. Iar cînd cei doi trecură de o parte şi de cealaltă a coşciugului şi îngenuncheară acolo, rezemîndu-şi frunţile de capacul lui şi bolborosind fiecare cîte o rugăciune, toată lumea începu să plîngă cu sughiţuri, topindu-se de atîta jale.

Plîngeau și bietele fete, iar mai toate muierile vencau la ele și, fără să scoată o vorbă, le sărutau solemn pe frunte. Apoi, punîndu-le mîna pe creștet, își înălțau spre cer ochii șiroind de lacrimi și se depărtau suspinînd și smiorcăind, ca să le facă praf pe celelalte. Ți se-ntorceau mațele pe dos cînd le vedeai.

În cele din urmă, regele se ridică, înaintă cîțiva pași și, scremîndu-se nițel, îi trase un discurs, plin de lacrimi și aiureli, zicînd că ce încercare grea e pentru el și pentru sărmanul lui frate pierderea răposatului, pe care n-au mai apucat să-l vadă în viață, după o călătorie așa de lungă, de patru mii de mile.

— Dar, binecuvîntatele voastre lacrimi de compătimire — urmă el — ne alină și ne sfințesc durerea.

Le mai spuse că el și frate-su le mulțumesc din inimă, fiin'că din gură n-ar fi în stare, vorbele fiind prea palide și prea reci ca să dea glas acestei recunoștințe, și tot felul de nerozii de-astea, de ți se făcea și silă să le-asculți. La urmă bolborosi un prea cucernic : amin ! și iar se porni pe plîns, de-ți venea să crezi c-o să se prăpădească de-atîta durere.

Abia apucase să-și închidă pliscul, că unul din mulțime trase o cîntare, pe care-o îngînară cu toții în cor. Te-ncălzea să-i auzi și te simțeai ca la biserică, în toiul slujbei. Mare lucru-i și muzica asta ! După toate dulcegăriile și lăturile alea grețoase, zău că împrospăta aerul și suna frumos și cinstit.

Dar regele începu din nou să dea din fălci, zicînd că el și nepoatele sale s-ar bucura nespus dacă cei mai apropiați prieteni ai familiei ar binevoi să rămîie la cină cu ei, ca să privegheze împreună rămășițele pămîntești ale răposatului.

— Ah, dacă bietul meu frate din coșciug ar putea vorbi, ar ști pe cine să numească, fiindcă numele astea îi erau dragi și le pomenea ades în scrisorile sale !

Și zicînd acestea, pomeni pe pastorul Hobson, pe diaconul Lot Hovey, pe Ben Rucker, pe Abner Shackleford, pe Levi Bell, pe doctorul Robinson și pe nevestele lor, precum și pe văduva Bartley. Sfinția sa pastorul Hobson și doctorul Robinson se aflau împreună tocmai în celălalt capăt al tîrgușorului, „la vînătoare", adicătelea doctorul trimitea un bolnav pe lumea ailaltă, iar popa îi dădea o mînă de ajutor. Avocatul Bell era plecat la Louisville, după

nu știu ce daraveri. Dar toți ceilalți erau de față, așa că veniră și-i strînseră regelui mîna, mulțumindu-i și stînd oleacă de vorbă cu el. Apoi îi strînseră și ducelui mîna, însă în tăcere, zîmbindu-i și dînd din cap ca niște smintiți, în vreme ce el le făcea tot felul de semne cu mîinile, gîngurind întruna ca un prunc care încă nu poate vorbi.

Cît despre rege, îi dădea înainte cu gura ; întreba de fiecare om și de fiece ciine din tîrg, spunîndu-le pe nume și amintind de tot felul de istorii petrecute cîndva în localitate, în familia lui George sau în cea a lui Peter, fără să uite, bineînțeles, să spună că toate astea i le scrisese chiar răposatul. Mințea cu nerușinare, fiindcă aflase toate istoriile astea de la zevzecul ăla pe care-l dusesem cu barca pîn' la vapor.

Apoi Mary Jane aduse testamentul lăsat de unchiu-su, iar regele îl citi cu glas tare, aghezmuindu-l cu lacrimi. Răposatul lăsa fetelor casa și trei mii de dolari de aur : tăbăcăria (care aducea un venit bunicel) o dădea lui Harvey și William, împreună cu alte case și pămînturi (în valoare de aproape șapte mii de dolari), bașca trei mii de dolari de aur. Scrisoarea mai arăta că cei șase mii de dolari erau ascunși în pivniță. Cei doi potlogari spuseră că se duc să aducă banii ca să facă împărțeala în văzul tuturor, iar mie îmi porunciră să vin după ei c-o luminare. Cînd am ajuns în pivniță, am închis bine ușa după noi. Dibuind sacul, ăi doi îl deșertară pe podea. Ți-era mai mare dragul să vezi atîția galbeni. Tii, ce-i mai străluceau ochii regelui ! Bătîndu-l pe umăr pe duce, îi spuse :

— Zi că nu-i grozav ! Pe legea mea, Bilge, e mai abitir ca „Minunea regească" !

Ducele încuviință. Își vîrîră amîndoi mîinile în grămada de galbeni, care-ncepură să le curgă printre degete și să cadă zornăind pe podea.

— Ce să mai vorbim — zise regele — e taman ce ne trebuia, mie și ție, Bilge, să fim frații unui mare bogătaș mort și moștenitorii lui din străinătățuri. Vezi ce-nseamnă să te-ncrezi în pronie ? E ăl mai bun mijloc, zău. Le-am încercat pe toate, așa că știu.

Alții s-ar fi mulțumit să pună mîna pe-o comoară ca asta și s-o ia pe încredere. Da' ei nu, zor nevoie să numere banii ! Se apucară așadar să-i numere, dar ce să vezi, lipseau patru sute cincisprezece dolari.

— Să-l ia dracu' ! zise regele. Mă-ntreb ce-o fi făcut cu ăi patru sute cin'şpe dolari ?

Se necăjiră niţel din pricina asta şi scotociră peste tot, dar degeaba. Pîn' la urmă ducele spuse :

— Ei, săracu' era cam bolnav, se vede c-o fi greşit socoteala. Asta trebuie să fie. Mai bine să lăsăm lucrurile aşa cum sînt şi să nu suflăm o vorbă despre asta. Avem destul, ne dă mîna să ne lipsim de cîteva sutare.

— Sigur că ne dă mîna. Nu la bani mă gîndesc, e vorba de socoteală. Aici trebuie să lucrăm pe faţă, cinstit, pricepi ? O să cărăm bănetul sus şi-o să numărăm în faţa tuturor, ca să nu bată la ochi. Da' dacă mortul zice că-s şase mii de dolari, n-ar trebui să...

— Ascultă ! îi tăie vorba ducele. Ce-ar fi să acoperim defiţitul ?

Şi începu să scoată galbeni din buzunar.

— Ai avut o idee grozavă, duce ! Halal de tine, ce deştept eşti ! Al dracului să fiu dacă nu ne scapă tot „Minunea" ! zise regele şi începu să scoată şi el bani şi să-i strîngă în fişicuri.

Îşi cam goliră buzunarele, dar împlîniră suma de şase mii de dolari.

— Ascultă — zise ducele — mai am o idee. Mergem sus şi numărăm banii, pe urmă-i luăm şi-i dăm pe toţi fetelor.

— Bravos ! Vin' să te pup, duce ! E ceva colosal ! Ai o devlă deşteaptă cum nu se mai află. E-o lovitură de maestru, pe onoarea mea, n-are nici un cusur. Dacă cumva mai au vreo bănuială în privinţa noastră, chestia asta o să-i curarisească.

Cînd ne-am întors sus, toată lumea se strînse în jurul mesei, iar regele numără banii şi-i aşeză pe masă în fişicuri de cîte trei sute de dolari — la un loc douăzeci de fişicuri de toată frumuseţea. Oamenii se uitau cu jind la ele, lingîndu-şi buzele. Pe urmă regele puse banii la loc în sac şi începu să se umfle-n pene — pasămite ca să mai ţină o cuvîntare.

— Dragii mei prieteni — începu el — bietul meu frate, care zace acolo, s-a gîndit cu filotimie la cei pe care-i lasă după sine în această vale a plîngerii. El nu le-a uitat pe aceste sărmane mioare pe care le-a iubit şi le-a crescut sub acoperămîntul lui şi care acum au rămas orfane de tată şi de mamă. Da, da. Iar noi, care l-am

cunoscut, ştim că ar fi fost şi mai mărinimos cu ele, dacă nu i-ar fi fost teamă să nu ne jignească pe mine şi pe scumpul său William. Oare nu-i aşa ? Eu unul nu mă îndoiesc deloc c-aşa a gîndit el. Dar ce fel de fraţi ar fi cei care s-ar pune împotriva gîndurilor sale, în asemenea clipe ? Şi ce fel de unchi ar fi ăi care într-o astfel de împrejurare ar jefui, da, ăsta-i cuvîntul, aceste mioare la care el ţinea aşa de mult ? Pe cît îl cunosc pe William, şi cred că-l cunosc foarte bine, el... el... Staţi niţel să-l întreb...

Şi zicînd acestea, se-ntoarse spre duce şi-ncepu să-i facă tot felul de semne cu mîna ; ducele se uită o clipă la el, c-o mutră neghioabă şi năucă, apoi, deodată, păru că înţelege despre ce era vorba şi-l strînse la piept de vreo cincisprezece ori, gîngurind de bucurie.

— Eram sigur ! zise regele, smulgîndu-se din îmbrăţişarea lui. Cred că aţi înţeles cu toţii ce-i în sufletul lui. Hai, Mary Jane, Suzana şi Joanna, luaţi-vă banii, luaţi-i pe toţi ! Vi-i dăruieşte cel care zace acolo, rece dar fericit.

Mary Jane îi sări de gît, iar Suzana şi fata cu buza de iepure îl îmbrăţişară pe duce. De cînd sînt n-am văzut asemenea pupături şi îmbrăţişări.

Toţi cei de faţă se înghesuiră, cu lacrimi în ochi, în jurul pungaşilor şi începură să le strîngă mîinile, mai-mai să le smulgă din umeri.

— Ah ! Ce suflete nobile ! ziceau toţi. Ce frumos ! Ce minunat !

În curînd se apucară iar să vorbească despre răposatu', că ce bun era, că ce pierdere grea e pentru ei, şi-aşa mai departe. Nu trecu mult şi un vlăjgan cu nişte fălci de fier îşi croi drum în încăpere şi rămase locului, ascultîndu-i şi privindu-i fără să scoată o vorbă. Nimeni nu-i dădu nici o atenţie, pentru că toată lumea îl asculta pe rege, care se afla tocmai în mijlocul unei tirade :

— ...erau prietenii ăi mai buni ai răposatului. De-aia sînt poftiţi aici astă-seară. Da' mîine vrem să vină toată lumea, că el ţinea la toţi şi avea respect pentru fiecare, şi de-aia se cuvine ca orgia funebră să fie obştească.

Şi dă-i, şi dă-i pe chestia asta, că tare-i mai plăcea să se-audă vorbind. Din cînd în cînd pomenea de „orgia funebră", pînă ce ducele îşi pierdu răbdarea şi-i scrise pe

o bucăţică de hîrtie : „ceremonia, dobitocule !“ Împături hîrtiuţa şi i-o întinse peste capetele oamenilor, fără să se oprească din gîngurit.

Regele citi bileţelul, îl vîrî în buzunar şi spuse :

— Bietul William ! Chiar zdrobit de durere, inima lui tot bună rămîne ! Mă roagă să invit toată lumea la ceremonia funebră, vrea ca nimeni să nu lipsească. Dar n-avea de ce să se teamă, tocmai asta voiam şi eu să spun.

Şi-i dădu înainte cu gura, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, strecurînd pe ici, pe colo cîte o „orgie funebră“, la fel ca pînă atunci. Şi după ce o pomeni de vreo trei ori, spuse :

— Zic „orgie“, nu fiin'că e cuvîntul obişnuit, tocmai că nu e (ceremonie e cuvîntul obişnuit), ci pentru că orgie e cuvîntul cel mai potrivit. În Anglia nu se mai spune ceremonie funebră, cuvîntul s-a demodat. Noi englezii zicem acum orgie. E un cuvînt mai bun, fiin'că arată mai limpede despre ce e vorba. Cuvîntul ăsta vine de la grecescul *orgo*, care-nseamnă : afară, deschis, peste hotare, şi din ebraicul *gis*, a ascunde, a acoperi, va să zică a înmormînta. Aşa că, vedeţi, orgie funebră înseamnă o înmormîntare deschisă tuturor, sau obştească.

N-avea pereche potlogarul ăsta. Dar deodată vlăjganul cu fălci de fier îi rîse în nas, spre uimirea întregii adunări.

— Ce-i asta, doctore ? strigară cîţiva, iar Abner Shackleford spuse :

— Ce-i cu tine, Robinson, n-ai auzit vestea ? Dumnealui e Harvey Wilks.

Regele rînji şi-i întinse laba :

— Dumneata eşti doctorul şi prietenul drag al bietului meu frate ? Eu...

— Nu pune mîna pe mine ! se burzului doctorul. Şi zi, vorbeşti ca un englez, ai ? În viaţa mea n-am pomenit maimuţăreală mai grosolană. Dumneata, fratele lui Peter Wilks ? Eşti un potlogar, asta eşti !

Să fi văzut ce mutră au făcut toţi ! Se strînseră buluc în jurul doctorului şi-ncercară să-l potolească, zicîndu-i că Harvey le dovedise în fel şi chip că era Harvey, că ştia numele fiecăruia dintre ei, ba chiar şi pe-al cîinilor, şi-l

rugară din tot sufletul să nu jignească simțămintele lui Harvey și ale bietelor fete.

Dar degeaba. Doctorul îi dădea înainte cu ale lui, zicînd că cineva care se dă drept englez și nu-i în stare să *vorbească englezește* ca lumea e un șarlatan și un mincinos. Sărmanele fete plîngeau, agățate de gîtul regelui.

Deodată, doctorul se întoarse spre ele :

— Am fost prietenul tatălui vostru și sînt prietenul vostru. Ca prieten sincer, care vrea să vă ocrotească și să vă ferească de rele și nenorociri, vă sfătuiesc să-i întoarceți spatele ticălosului ăstuia și să nu mai aveți nimic de-a face cu el, cu haimanaua asta analfabetă, cu nătărăul ăsta care cică știe greaca și ebraica ! E limpede ca lumina zilei că nu-i decît un șarlatan, care ne-a venit aici cu o grămadă de nume și poveşti adunate de nu știu unde și pe care voi le luați drept dovezi, lăsîndu-vă amăgite, cu ajutorul acestor prieteni neghiobi, care s-ar cuveni să aibă mai multă minte. Mary Jane Wilks, mă știi că-ți sînt prieten și că n-am nici un interes să te mint. Ascultă-mă ! Dă-l afară pe ticălosul ăsta, te rog din suflet !

Mary Jane își îndreptă trupul (frumoasă mai era !).

— Iată răspunsul meu ! zise ea ridicînd sacul cu bani și punîndu-l în mîinile regelui : Ia, te rog, aceşti șase mii de dolari și fă cu ei ce vei crede de cuviință pentru mine și surorile mele. Și nu ne da nici o adeverință !

Apoi își petrecu brațul pe după mijlocul regelui, iar Suzana și fata cu buza de iepure îl apucară de mijloc de partea ailaltă.

Toată lumea aplaudă și bătu din picioare, de-ai fi zis că-i furtună, iar regele înălță capul, cu un zîmbet plin de trufie.

— Treaba voastră ! spuse doctorul. Nu-mi pasă ! Dar vă atrag atenția că o să vină o vreme cînd pînă și amintirea acestei zile o să vă întoarcă pe dos !

Și plecă.

— Prea bine, doctore — spuse regele, batjocoritor. În ziua aceea o să trimitem după dumneata !

Rîseră cu toții, spunîndu-i că „i-a zis-o bine".

CAPITOLUL XXVI

După ce plecă toată lumea, regele o întrebă pe Mary Jane cum stă cu odăile de dormit. Ea îi răspunse că în camera de oaspeţi o să-l culce pe nenea William, iar în camera ei, care era cea mai încăpătoare, o să doarmă nenea Harvey. Cît despre ea, o să se ducă în odaia surorilor ei şi-o să doarmă pe-o canapeluţă.

Aflînd de la ea că sus în pod mai era o chichineaţă, cu-o saltea înăuntru, regele îi spuse că chichineaţa aia e tocmai bună pentru valetul lui, adică pentru mine.

Mary Jane ne însoţi pînă sus şi ne arătă odăile, care erau mobilate simplu, dar plăcut.

Dădu să-şi ia rochiile şi celelalte bulendre din odaie, dar nenea Harvey o opri, spunîndu-i că nu-l stînjenesc defel. Rochiile erau atîrnate pe pereţi, după o perdea lungă de pînză. Într-un ungher era un cufăr vechi de piele, iar în alt ungher se zărea o cutie de chitară. Jur împrejur erau împrăştiate tot felul de bagateluri şi nimicuri din alea cu care-şi împodobesc fetele odăile. Regele îşi dădu cu părerea că toate marafeturile astea fac mai plăcută şi mai prietenoasă odaia, aşa că mai bine să le lase acolo.

Odaia ducelui era foarte mică, dar tocmai bună pentru el. La fel şi chichineaţa mea.

În seara aceea dădură o masă pe cinste, la care fură poftiţi o sumedenie de bărbaţi şi femei ; eu stăteam în spatele regelui şi ducelui şi-i serveam, iar ceilalţi oaspeţi erau serviţi de negri.

Mary Jane şedea în capul mesei, alături de Suzana. Se văieta mereu că pîinişoarele nu-s bune, că nu-i cine ştie ce nici murăturile, că puii fripţi nu-s destul de fragezi — şi alte bazaconii d-astea, pe care muierile au obiceiul să le spună ca să te silească să le lauzi bucatele.

Oaspeţii îi răspundeau că totul e fain : „Cum de vă ies aşa de bine rumenite pîinişoarele ?“, „De unde-aţi făcut rost de castraveciorii ăştia minunaţi ?“ şi fel de fel de mofturi d-astea, care se aud de obicei pe la mese.

Cînd isprăviră de înfulecat, eu şi cu fata cu buza de iepure ne-am hrănit în bucătărie cu rămăşiţele ospăţului,

în vreme ce celelalte fete dădeau o mînă de ajutor negrilor să strîngă masa.

Fata cu buza de iepure începu să-mi pună o mulţime de întrebări despre Anglia. O cam băgasem pe mînecă şi simţeam că-mi fuge pămîntul de sub picioare.

— L-ai văzut vreodată pe rege ? mă întrebă ea.

— Pe care ? Pe William al patrulea ? Sigur că da, vine mereu la biserica noastră.

Ştiam că murise cu ani în urmă, da' nu i-am spus-o.

— Cum aşa ? Merge mereu la biserica voastră ? mă-ntrebă fata.

— Da, în fiece duminică. Stă în strana din faţa noastră, de cealaltă parte a amvonului.

— Credeam că trăieşte la Londra...

— Fireşte. Da' unde vrei să trăiască ?

— Bine, dar tu locuiai parcă la Sheffield ?

Văzînd că o scrîntisem, m-am prefăcut că mă-nec cu un oscior de pui, ca să cîştig timp şi să mă gîndesc cum să ies din încurcătură.

— Voiam să spun că vine mereu la biserica noastră ori de cîte ori e în Sheffield. Asta se-ntîmplă numai vara, cînd vine acolo pentru băile de mare.

— Ce tot vorbeşti ? Păi Sheffield nu e pe ţărmul mării...

— Da' cine-a spus că e ?

— Chiar tu.

— Eu ? ! Da' de unde !

— Ba da !

— Ba nu !

— Ba da !

— N-am zis aşa ceva.

— Atunci ce-ai zis ?

— Am zis că venea să facă băi de mare, atîta tot.

— Păi bine, unde să facă băi de mare dacă nu la mare ?

— Ascultă, ai văzut vreodată apă de Colonia ?

— Da.

— Ei, şi te-ai dus la Colonia ca s-o iei ?

— Fireşte că nu.

— Păi, nici William al patrulea n-are nevoie să se ducă la mare ca să facă băi de mare.

— Şi-atunci ce face ?

— I se aduce apa în butoaie, întocmai ca apa de Co-

lonia. În palatul din Sheffield sînt multe cazane, fiindcă regele ține morțiș ca apa să fie fierbinte. Pe malul mării n-ar putea fierbe toată apăraia care-i trebuie lui. N-au cazane acolo, pricepi ?

— Aha, acum pricep. Da' de ce n-ai spus de la început ? N-ai fi pierdut atîta vreme.

Cînd am auzit-o vorbind așa, m-am simțit iar în largul meu. Am răsuflat ușurat.

— Ascultă — spuse ea — și tu te duci la biserică ?

— Da, regulat.

— Și unde stai cînd te duci ?

— Păi, în strana noastră.

— A cui strană ?

— A noastră, hm ! a lui nen'tu Harvey.

— A lui ? Da' ce-are el nevoie de strană ?

— Păi, ca să șadă, ca tot omul. Da' ce credeai ?

— Eu credeam că stă în amvon.

Să-l ia dracu', uitasem că-i popă ! Văzînd că iar o făcusem fiartă. m-am mai înecat cu un oscior și după ce-am chibzuit temeinic, i-am spus :

— Știi că ești bine ? Ce, crezi că într-o biserică nu-i decît un popă ?

— Da' de ce-ar fi nevoie de mai mulți ?

— Auzi ! Cînd e vorba să predici în fața unui rege ? ! Zău, n-am mai pomenit o fată ca tine ! Află că-s pe puțin șaptesprezece popi.

— Șaptesprezece ? ! Dumnezeule ! N-aș îndura una ca asta, să știu de bine că nu mai ajung în rai. Pesemne că predica ține o săptămînă întreagă !

— Aș, de unde ! Nu predică toți deodată. Cîte unul pe zi.

— Și ceilalți ce fac ?

— Hm ! Nu prea fac mare lucru. Se foiesc prin biserică, umblă cu talgerul, lucruri d-astea. Da' mai tot timpul nu fac nimic.

— Și-atunci, de ce stau acolo ?

— Păi, de podoabă. Văd că nu știi nimic.

— Nici nu vreau să știu asemenea prostii. Ia spune, cum se poartă englezii cu slugile ? Mai bine decît ne purtăm noi cu negrii ?

— Nu ! Acolo o slugă nu-i deloc luată-n seamă. Se poartă cu ei mai rău decît cu ciinii.

— Şi nu li se dă liber de Crăciun, de Anul nou şi de 4 iulie [1] ca la noi ?

— Fii serioasă ! Se vede că n-ai fost în Anglia niciodată. Ascultă, Buză de... adică Joanna, află că n-au nici măcar o zi de odihnă pe an. Nu se duc niciodată la circ, nici la teatru, nici la spectacolele cu negri, ce mai, nicăieri...

— Nici la biserică ?

— Nici.

— Păi, ziceai că te duci regulat la biserică...

Hait ! iar o făcusem de oaie ! Uitasem că-s valetul bătrînului. Dar într-o clipă am găsit o explicaţie : i-am spus că un valet nu-i totuna cu o slugă şi că, vrînd-nevrînd, trebuia să mă duc la biserică şi să stau cu familia, potrivit obiceiului. Dar se vede treaba că n-am lămurit-o prea bine, fiindcă nu păru mulţumită de ce-i spusesem.

— Pe cuvînt de onoare că nu mi-ai turnat la minciuni ?

— Pe cuvînt de onoare.

— Nici o minciună ?

— Nici una, zău !

— Pune mîna pe cartea asta şi jură !

Văzînd că nu-i decît un slovar, am jurat cu mîna pe el. Fata păru ceva mai mulţumită şi-mi zise :

— Aşa, încep să mai cred cîte ceva din ce mi-ai spus, dar unele n-am să le cred nici în ruptul capului.

— Ce n-ai să crezi, Jo ? o întrebă Mary Jane, care tocmai intrase pe uşă, urmată de Suzana. Nu se cade şi nu-i frumos din partea ta să vorbeşti aşa unui străin, care-i atît de departe de ai săi. Ţie ţi-ar place ca cineva să se poarte aşa cu tine ?

— Uf, Mary ! Totdeauna sări în apărarea cuiva, fără să fie nevoie ! Nu i-am făcut nimic. Mi-a turnat nişte gogoşi şi i-am zis că n-am să le-nghit pe toate. Altceva nu i-am spus şi cred că din atîta lucru n-o să i se facă rău.

— Nu-mi pasă ce şi cît i-ai spus. E străin în casa noastră, şi nu se cuvenea să-i spui nimic. Să fi fost tu în locul lui, ai fi murit de ruşine. Unui străin nu se cade să-i spui nimic jignitor.

[1] Sărbătoarea naţională a Statelor Unite, în care se aniversează proclamarea din 1776 a *Declaraţiei de independenţă.*

— Dar bine, Mary, spunea că...

— N-are a face ce spunea, nu despre asta-i vorba. E vorba că trebuie să te porţi bine cu el şi să nu-i spui lucruri care să-i aducă aminte că nu se află în ţara lui şi printre ai săi.

În gîndul meu îmi ziceam : „Şi pe-o fată ca asta o las eu să fie jefuită de scorpia aia bătrînă ? !"

Suzana se amestecă şi ea în vorbă, ţinîndu-i isonul ; tii, ce perdaf i-a tras Buzei de iepure ! Mi-am zis atunci : „Încă una pe care-o las jefuită de tîlharul ăla !"

Mary Jane îi mai trase şi ea o praftură, în felul ei drăgălaş şi blajin, de-o făcu praf pe sărmana Buză de iepure, care izbucni în plîns.

— Hai, linişteşte-te ! îi spuseră celelalte două. Cere-i iertare !

Ea se supuse şi-mi ceru iertare, spunîndu-mi vorbe aşa de frumoase, că-mi venea să-i torn un car cu minciuni, numai s-o aud înc-o dată. Şi-mi ziceam în gînd : „Şi pe-asta o las eu s-o jefuiască de bani hoţomanul ăla !"

După ce isprăvi, se străduiră tustrele să mă îmbuneze, ca să mă simt ca la mine acasă şi între prieteni. Îmi venea să intru în pămînt de ruşine şi mă simţeam aşa de prost, încît m-am hotărît să le-aduc banii îndărăt, fie ce-o fi.

Le-am spus că mă duc la culcare. Nu era o minciună, fiindcă tot aveam de gînd să mă culc odată şi-odată. Rămas singur, am căzut pe gînduri.

„Ce să fac ? îmi spuneam. Să mă duc în taină la doctorul ăla şi să-i dau în vileag pe tîlhari ? Nu, nu e bine. S-ar putea să spuie de unde-a aflat, şi-atunci regele şi ducele au să mă scarmene zdravăn. Să mă duc să-i spun lui Mary Jane, între patru ochi ? Nu, nici aşa nu-i bine. Au să ghicească după faţa ei şi au să-şi ia tălpăşiţa, cu bani cu tot. Şi dacă fata o să ceară ajutor, pînă să se termine povestea o să fie vai de pielea mea. Nu, nu-i decît o cale, să fur banii fără ca ei să mă bănuiască. Au găsit aici o comoară şi n-au să se care pînă n-au să stoarcă tot ce-or putea din familia şi din tîrgul ăsta, aşa că timp am berechet. O să fur banii şi-o să-i ascund. Şi cînd o să fiu departe, o să-i scriu lui Mary Jane un răvaş, în care o să-i arăt unde i-am ascuns. Cel mai bine-ar fi să-i iau la noapte. Nu de alta, dar s-ar putea ca doctorul să nu fie aşa de nepăsător cum se lăuda că e, şi te pomeneşti

că-i bagă-n sperieți, silindu-i s-o șteargă la iuțeală de-aici."

„Va să zică, mă duc să cotrobăiesc prin odăile lor", mi-am spus. Coridorul de sus era cufundat în întuneric, dar am dibuit odaia ducelui și-am început să-mi caut drumul cu mîinile. M-am răzgîndit însă și am intrat în odaia regelui, socotind că pe ăsta nu l-ar răbda inima să lase banii pe mîna altuia. Am început să cotrobăi pe-acolo, dar mi-am dat seama că n-am să fac nici o brînză pe întuneric. Se-nțelege însă că n-avea rost să aprind o lumînare, așa că m-am hotărît să fac altceva : să-i pîndesc și să trag cu urechea. Peste cîteva clipe, le-am auzit pașii și m-am repezit să m-ascund sub pat. Dar patul nu se afla unde credeam eu, așa că, dînd de perdeaua care acoperea rochiile lui Mary Jane, m-am furișat îndărătul ei ; ghemuindu-mă printre rochii, am stat smirnă acolo.

Ăia intrară în odaie și închiseră ușa. Prima grijă a ducelui a fost să se uite sub pat, așa că mi-a părut tare bine că nu-l găsisem cînd îl căutasem. (Și cu toate astea, cînd nu ții să fii văzut, nimic nu-i mai firesc decît să te vîri sub pat.)

Apoi se-așezară amîndoi, iar regele spuse :

— Ei, ce e ? Zi, da' pe scurt, fiindcă-i mai bine să ne ducem jos ca să ne vedem de boceală, decît să stăm aici, la cucurigu. Cine știe ce-or fi zicînd ăia despre noi.

— Uite despre ce-i vorba, Capeținule. Nu-i plăcut și nici ușor de spus : doctorul ăla nu-mi iese din minte. Vreau să știu ce-ai de gînd. Eu am o idee și socot că-i bună.

— Zi-o, duce !

— Cred c-ar fi mai sănătos să ne luăm tălpășița pînă la trei dimineața și s-o pornim pe rîu cu ce-avem. Nu uita ce ușor am pus mîna pe banii ăștia, ni i-au dat înapoi, sau mai bine-zis ni i-au aruncat în brațe, cînd noi socoteam c-o să trebuiască să-i furăm. Sînt de părere să lichidăm și s-o tulim.

Chestia asta nu mi-a plăcut deloc. Cu o oră-două înainte, ar fi fost cu totul altceva, dar acum eram tulburat și dezamăgit.

— Ce faaace ? izbucni regele. Fără să punem mîna pe restul moștenirii ? Să ne cărăbănim ca niște fraieri, lăsînd în urma noastră marfă de opt-nouă mii de dolari

pentru cin' s-o nimeri să o strîngă ? Şi-ncă marfă ca asta, aşa de fainâ şi uşor de vîndut !

Ducele îi răspunse, bodogănind, că se mulţumeşte cu sacul cu galbeni, şi că nu-i trebuie mai mult, nu vrea să fure toată averea unor orfeline.

— Ce tot vorbeşti ? se burzului regele. N-o să le furăm decît banii ăştia. Au să sufere doar ăi care-au să cumpere casele şi pămînturile, fiin'că de îndată ce-au să afle că nu noi sîntem apropitarii, şi-au să afle asta foarte curînd după plecarea noastră, vînzarea n-o să mai stea-n picioare şi totu' o să revină moştenitorilor. Orfelinele tale au să-şi recapete casa, şi asta le-ajunge. Sînt tinere şi vioaie şi pot să-şi cîştige uşor existenţa. N-au să sufere. Păi, gîndeşte-te, pe lumea asta sînt mii şi mii de oameni care n-o duc aşa de bine ca ele. Fii pe pace, n-au să aibă de ce să se plîngă.

Regele îl duse astfel cu vorba, pînă ce ducele încuviinţă, dar adăugă că, după părerea lui, ar fi o prostie să mai rămînă, cu doctorul ăla pe urmele lor.

— Dă-l dracului de doctor ! se răţoi regele. Ce ne pasă nouă de el ? N-avem oare de partea noastră pe toţi neghiobii din tîrg ? Şi nu-s ăştia grosul în orice oraş din lume ?

Dădură să coboare, dar ducele mai avea ceva pe limbă.

— Cred că n-am ascuns banii unde trebuie.

Asta mă mai înveseli. Începusem să cred că n-am să aflu nimic de la ei.

— De ce ? întrebă regele.

— Fiindcă Mary Jane o să poarte doliu începînd de mîine şi, pînă să ne trezim, negrul care deretică prin odăi o să primească poruncă să împacheteze toate ţoalele astea. Ai mai văzut negru care să găsească bani şi să nu ia şi el niscaiva cu împrumut ?

— Bravo, duce, văd că ţi-a venit mintea la cap — spuse regele şi începu să scotocească pe sub perdea, la cîţiva paşi de locul unde mă ascunsesem. M-am lipit de perete şi mi-am ţinut răsuflarea ; ce-i drept, tremuram ca varga. Mă-ntrebam ce mi-ar spune dacă m-ar prinde şi mă gîndeam pe unde să scot cămaşa, la o adică. Dar în doi timpi şi trei mişcări regele trase sacul, fără să simtă că eram pe-aproape. Apucară sacul, îl vîrîră într-o gaură a mindirului de paie de sub salteaua de fulgi şi, îndesîndu-l bine, spuseră că totul e în regulă, fiindcă un negru nu

se-atinge decît de salteaua de fulgi, iar pe aia de paie n-o întoarce decît de vreo două ori pe an, aşa încît nu mai era nici o primejdie ca sacul să facă picioare.

Eu însă ştiam mai bine ca ei. L-am scos de-acolo înainte să fi ajuns ei jos. M-am urcat pe bîjbîite în chichineaţa mea şi l-am ascuns acolo, pîn-oi putea să-i găsesc un loc mai bun... Îmi ziceam c-ar fi mai bine să-l pitesc undeva pe-afară, fiindcă ăia aveau să scotocească prin toată casa, văzînd că le lipseşte sacul. Puteam să jur că aşa o să se-ntîmple. M-am culcat cu ţoalele pe mine, dar să fi vrut şi tot n-aş fi putut adormi, atît de nerăbdător eram să isprăvesc treaba.

Nu trecu mult şi cei doi se întoarseră. M-am dat jos din culcuş şi m-am lungit pe scăriţă, cu bărbia proptită de marginea ei, aşteptînd să văd ce se-ntîmplă. Spre norocul meu, nu s-a întîmplat nimic.

Cînd s-au stins ultimele zgomote ale nopţii şi pînă să-nceapă acelea ale dimineţii, am coborît tiptil pe scăriţă.

CAPITOLUL XXVII

M-am strecurat pînă la uşile odăilor lor şi am tras cu urechea. Sforăiau. Am mers mai departe în vîrful picioarelor, şi am ajuns cu bine jos. Nu se auzea nici un zgomot, nicăieri. Uitîndu-mă printr-o crăpătură a uşii de la sufragerie, am văzut că oamenii care privegheau mortul dormeau duşi în jilţurile lor. Uşa care dădea în salonul unde se afla mortul era deschisă şi în amîndouă încăperile ardea cîte o candelă. Am intrat cu băgare de seamă în sufragerie şi de-acolo în salon ; nu era nimeni acolo, afară de rămăşiţele lui Peter. Am încercat să merg mai departe, dar am văzut că uşa-i încuiată şi că nu-i nici o cheie în broască. În clipa aceea am auzit zgomot de paşi care coborau scara, drept în spatele meu. Am fugit în salon şi, aruncînd o privire în jur, am văzut că singura ascunzătoare potrivită pentru sac era sicriul. Capacul era niţeluş tras şi prin deschizătură se putea vedea faţa mortului, acoperită cu un ştergar ud, iar deasupra giulgiul. Am vîrît sacul cu bani pe sub capac şi l-am lăsat ceva

mai jos, cam pe unde se încrucişau pe piept braţele răposatului. Brr ! ce reci erau ! Apoi am luat-o la fugă înapoi şi m-am tupilat după uşă.

Paşii care se apropiau erau ai lui Mary Jane. Veni încet pînă aproape de sicriu, îngenunche şi se uită la mort, apoi îşi duse batista la ochi şi-ncepu să plîngă. N-o auzeam, fiindcă stătea cu spatele la mine. Mă furişai afară şi, trecînd pe lîngă sufragerie, îmi veni în gînd să mă încredinţez că cei care priveghează mortul nu mă văzuseră. M-am uitat prin crăpătura uşii şi-am văzut că totul rămăsese neschimbat. Ăia nu se clintiseră.

Ajuns sus, m-am culcat, ce-i drept cam necăjit de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, după ce mă canonisem atîta şi mă vîrîsem în atîtea primejdii. Ar fi bine dacă sacul ar rămîne acolo — îmi ziceam — fiindcă mai tîrziu, cînd o să fiu iar pe rîu cu vreo sută-două de mile mai jos, o să-i scriu lui Mary Jane să dezgroape mortul şi să-şi ia banii. Dar, din păcate, n-o să se întîmple aşa, ci dimpotrivă : banii au să fie găsiţi cînd or să vină să înşurubeze capacul — şi atunci regele o să pună gheara pe ei şi-o să cam treacă multă vreme pînă ce-o să mai dea el cuiva prilejul să i-i ia din mînă.

Tare-aş fi vrut să cobor şi să-i scot de-acolo, dar nu îndrăzneam. Noaptea era pe sfîrşite şi mă gîndeam că în curînd cei care priveghează mortul au să înceapă să se mişte, şi-atunci puteam să fiu prins ţinînd în mînă şase mii de dolari pe care nu mi-i dăduse nimeni în grijă sau cu împrumut. N-are rost să fiu amestecat într-o treabă ca asta, îmi ziceam.

Dimineaţa, cînd m-am dus jos, salonul era închis şi oamenii nu mai erau acolo. Plecase toată lumea, afară de mine, de cei din familie, de văduva Bartely şi de cei doi potlogari. M-am uitat la mutrele lor ca să văd dacă prinseseră de veste, dar n-am băgat de seamă nimic deosebit.

Pe la prînz veni dricarul cu un om de-al lui şi, după ce aşezară coşciugul în mijlocul încăperii, pe două scaune, puseră în jurul lui toate celelalte scaune, băşca alte cîteva împrumutate de prin vecini, încît acum veranda, salonul şi sufrageria erau pline.

Capacul coşciugului era întocmai cum îl văzusem mai înainte, dar nu-mi venea să mă uit înăuntru de faţă cu alţii.

În curînd, începu să sosească lumea. Cei doi coţcari şi fetele se aşezară în rîndul din faţă, lîngă coşciug. Vreme de o jumătate de ceas oamenii se perindară unul cîte unul prin faţa sicriului, oprindu-se o clipă să privească chipul mortului. Cîte unii vărsau şi-o lacrimă.

Totul era tăcut şi solemn. Numai fetele şi ăia doi stăteau cu batistele la ochi şi gemeau înăbuşit, cu capetele plecate. Nu se-auzea decît tîrşîitul picioarelor pe podea şi, din cînd în cînd, smiorcăiala nasurilor suflate în batiste. Am băgat de seamă că nicăieri oamenii nu-şi suflă nasul mai des ca la o înmormîntare ; poate doar la biserică să şi-l mai sufle atîta.

Cînd nu mai încăpu nimeni în casă, dricarul îşi trase mănuşile negre şi începu să se foiască fără zgomot, cu mişcări mlădioase şi uşoare, ca de pisică, punînd rînduială în lucruri şi aşezîndu-i pe oameni aşa fel ca să se simtă bine fiecare. Fără să scoată o vorbă, îi muta pe unii dintr-un loc într-altul, le găsea loc celor întîrziaţi, îşi croia drum prin mulţime — şi pentru toate astea îi ajungea doar să clatine capul sau să facă un semn cu mîna. În cele din urmă, se statornici şi el, rezemîndu-se cu spatele de perete. N-am văzut în viaţa mea om mai tăcut şi mai lunecos ca ăsta. Pe deasupra, nu se lipea surîsul de el, cum nu se lipeşte de-o halcă de slănină.

Împrumutaseră un armoniu, cam hodorogit, şi cînd totul fu gata, o domnişoară se aşeză şi-ncepu să zdrăngăne şi să scîrţîie din el, de te-apuca la lingurică. Toată lumea se porni să cînte, încît singurul care cred că se distra era mortul.

Apoi cuvioşia sa, pastorul Hobson, începu să vorbească, domol şi ceremonios. Deodată, dinspre pivniţă se auzi un tărăboi grozav. Era un biet cîine, dar făcea gălăgie, nu glumă, şi nici gînd să se potolească. Pastorul fu nevoit să-şi întrerupă cuvîntarea şi rămase aplecat deasupra coşciugului, aşteptînd să contenească larma. Nu-ţi mai auzeai nici gîndurile ! Toată lumea se simţea stînjenită şi nimeni nu ştia ce să facă. Dar curînd lunganul ăla de dricar îi făcu preotului un semn ce părea a spune : „Nu te teme, las' pe mine !" Şi încovoindu-se niţel, o porni pîş-pîş de-a lungul peretelui ; nu i se vedeau decît umerii, lunecînd pe deasupra capetelor oamenilor. Între timp, gălăgia se înteţise. Dricarul îşi urmă drumul şi, după ce străbătu

două laturi ale încăperii, dispăru pe scara ce ducea spre pivniță. Nici două secunde nu trecură și se auzi un pocnet, după care cîinele își isprăvi concertul cu un schelălăit strașnic. Se așternu din nou o tăcere de moarte și pastorul își urmă cuvîntarea solemnă.

Peste cîteva clipe, spinarea și umerii dricarului se arătară din nou, lunecînd pe lîngă perete. Se strecură așa prin încăpere și deodată se opri, se îndreptă din spate, își duse mîinile pîlnie la gură și, lungindu-și gîtul înspre pastor, îi șuieră pe deasupra capetelor celorlalți : „Umbla să prinză un șobolan !" Zicînd acestea, își îndoi iar spinarea și se strecură înapoi, de-a lungul peretelui, spre locul lui.

Oamenii se arătară încîntați să afle ce se-ntîmplase, fiindcă erau curioși de felul lor.

Lunganul nu făcuse mare lucru, dar tocmai cu asemenea lucruri mărunte cucerești stima și simpatia celorlalți. Nu degeaba dricarul ăsta era omul cel mai iubit din tot tîrgușorul.

Pastorul a ținut o predică pe cinste, dar cam plicticoasă și lungă cît o zi de post. După aceea, regele a tras și el un discurs cu obișnuitele-i aiureli, și cu asta basta. Dricarul se apropie, lunecînd, de coșciug, cu șurubelnița lui. Mă uitam la el și mă treceau nădușelile de atîta încordare. Nu se-atinse însă de nimic, mulțumindu-se să închidă cu mare băgare de seamă capacul și să-l înșurubeze zdravăn.

Alta acum ! Nu știam dacă banii mai sînt sau nu în coșciug. Ce mă fac dac-a șterpelit careva sacul ? De unde să știu eu dacă e cazu' să-i mai scriu sau nu lui Mary Jane ? Dacă o să dezgroape sicriul și n-o să găsească nimic înăuntru, ce-o să zică de mine ? La naiba, s-ar putea să fiu urmărit și băgat la răcoare ! Mai bine tac mîlc și nu-i scriu nimic. Grozav s-au mai încurcat iețele ! Căutînd să le descurc, am stricat totul. Mai bine nu m-amestecam deloc în povestea asta afurisită !

După înmormîntare ne-am întors cu toții acasă și m-am apucat din nou să cercetez fețele oamenilor. N-aveam astîmpăr și nu mă puteam liniști. Dar degeaba mă uitam la fețele oamenilor, fiindcă tot nu-mi spuneau nimic.

Seara, regele merse în vizită la vecini și cuceri inimile tuturor prin purtarea lui curtenitoare. Cu acest prilej le dădu a înțelege că enoriașii lui din Anglia abia-l așteaptă să se-ntoarcă în mijlocul lor, așa încît trebuie să

se grăbească să-şi lichideze moştenirea, ca să poată pleca numaidecît acasă. Îi părea rău, cică, tare rău că trebuie să se grăbească ; oamenii ar fi vrut, firește, să-i mai aibă printre ei, dar își dădeau seama că nu se poate.

Regele le mai spuse că, bine-nțeles, el și William le vor lua și pe fete cu ei, ceea ce îi bucură nespus pe oameni, fiindcă în felul ăsta fetele aveau să scape de griji și să se simtă bine, în sînul familiei. Fetele se arătară la rîndu-le foarte bucuroase și, uitînd de toate necazurile, îl rugară pe rege să vîndă cît mai repede lucrurile, ca să poată pleca. Bietele fete erau așa de fericite, că mă durea inima să le văd duse de nas și batjocorite în felul ăsta, dar nu vedeam cum aș putea să mă amestec și să schimb ceva, fără s-o pățesc.

Pramatia de rege lipi numaidecît un afiș în care spunea că va scoate la mezat casa, negrii și celelalte lucruri, la două zile după înmormîntare, adăugînd că doritorii puteau cumpăra și înainte de această dată, prin bună învoială.

A doua zi după înmormîntare, cam pe la amiază, bucuria fetelor primi cea dintîi lovitură. Doi negustori de sclavi se înfățișară și regele le vîndu negrii la un preț bunicel, contra unei polițe plătibile în trei zile. Și duși au fost negrii — cei doi fii în susul rîului, la Memphis, iar mama lor în josul rîului, la Orleans. Credeam că bietele fete și nenorociții de negri au să se prăpădească de inimă rea. Mă seca la ficați să-i văd cum plîng și se căinează. Fetele ziceau că nu și-ar fi închipuit niciodată că negrii ar putea fi despărțiți sau vînduți undeva afară din oraș. N-am să uit în viața mea despărțirea dintre nenorocitele alea și negri : se îmbrățișau și plîngeau de-ți era mai mare jalea și cred că mi-aș fi pierdut răbdarea și i-aș fi dat pe față pe ticăloși, ca să curm această ticăloșie, dacă n-aș fi știut că vînzarea nu face doi bani și că într-o săptămînă sau două negrii au să se întoarcă acasă.

Afacerea asta stîrni mare vîlvă în tîrgușor și mulți veniră și le spuseră verde-n obraz că-i rușinos să desparți în felul ăsta o mamă de copiii ei. Potlogarii o cam băgaseră pe mînecă, dar zgripțuroiul ăl bătrîn făcu mai departe pe nebunul, fără să-i pese de amenințările ducelui, care era tare speriat, zău !

A doua zi urma să aibă loc scoaterea lucrurilor la mezat.

Dimineața, nu prea devreme, regele și ducele veniră în chichineața mea și mă treziră. După mutrele lor, am ghicit că-i de rău.

— Ia ascultă — mă luă la rost regele — nu cumva ai fost în odaia mea alaltăieri seară ?

— Nu, măria ta ! (Așa-i spuneam totdeauna cînd eram între noi.)

— Dar ieri seară ?

— Nu, măria ta !

— Pe onoarea ta că nu minți ?

— Pe onoarea mea, măria ta, spun adevărul. N-am fost în odaia matale din ziua cînd duduia Mary Jane v-a arătat-o matale și ducelui.

— Da' n-ai văzut pe altcineva intrînd ? mă descusu ducele.

— Nu, alteță. Nu-mi amintesc să fi văzut pe cineva.

— Ia gîndește-te niței !

Am stat puțin pe gînduri și mi-a venit o idee :

— Da, mi se pare că i-am văzut pe negri intrînd acolo de cîteva ori.

Tresăriră amîndoi, ca și cum nu s-ar fi așteptat la una ca asta, dar privindu-i bine, mi se păru că totuși se așteptaseră.

— Ce, toți trei ? întrebă ducele.

— Nu toți, adică nu toți la un loc ; cred că i-am văzut ieșind împreună numai o dată.

— Ia te uită ! Cînd a fost asta ?

— Păi, în ziua înmormîntării, dimineața. Da' nu prea devreme, fiindcă am dormit mai mult ca de obicei. Tocmai coboram scara cînd i-am văzut ieșind din odaie.

— Ei, zi mai departe ! Ce făceau ? Ce mutre aveau ?

— Nimic neobișnuit, pe cît mi-aduc aminte. Mergeau tiptil, așa că mi-am zis că intraseră acolo ca să vă deretice odaia, crezînd că v-ați trezit, dar cînd au văzut că mai dormiți, au șters-o în vîrful picioarelor, ca să nu vă tulbure somnul, dacă nu cumva v-au și trezit.

— Mii de draci, ne-au tras clapa ! izbucni regele.

Amîndoi păreau cam buimăciți și aveau niște mutre plouate ca vai de lume. Rămaseră cîteva clipe pe gînduri, scărpinîndu-se în cap, apoi ducele începu să chicotească, cam hîrîit :

— Grozav ne-au mai dus de nas negrii ăia ! S-au prefăcut că le pare rău că pleacă din locurile astea şi i-am crezut şi noi, şi toţi ceilalţi. Să nu-mi mai spui al'dată că negrii nu se pricep să joace teatru. Păi ar fi putut duce de nas pe oricine cu purtarea lor ! Ascultă-mă pe mine, oamenii ăştia sînt o comoară ! De-aş avea capital şi-o sală de teatru, nu mi-aş dorî un plasament mai bun.

— Şi cînd te gîndeşti că i-am vîndut pentru-o bagatelă, da, şi nici măcar n-avem dreptul s-o cîntăm deocamdată ! Ia zi, unde-i bagatela... vreau să zic poliţa ?

— La bancă, ne-aşteaptă s-o încasăm, unde vrei să fie ?

— Atunci e-n regulă, slavă Domnului.

— Da' ce s-a întîmplat ? am întrebat eu cam cu sfială.

Regele se repezi la mine furios :

— Nu te priveşte ! Vezi-ţi de treaba ta şi ţine-ţi gura ! Cît timp te afli în tîrgul ăsta, să nu uiţi ce-ţi spusei, ai priceput ?

Apoi către duce :

— Trebuie să-nghiţim găluşca şi să nu suflăm o vorbă. Mormînt, asta să ne fie deviza acum.

În vreme ce coborau scara, ducele spuse chicotind :

— Vînzare rapidă şi profit mititel ! Bună afacere, n-am ce zice !

Regele mîrîi la el :

— Am căutat să iasă cît mai bine, vînzîndu-i aşa de repede. Dacă nu ne-am ales cu nici un profit şi-am rămas în pagubă, crezi că numai eu sînt de vină ?

— Oricum, dacă sfaturile mele ar fi fost ascultate, negrii ar fi şi acum în casa asta, iar noi n-am mai fi aici...

Regele se răsti niţel la el, atît cît ştia că putea să se-ncumete, apoi se întoarse sus şi-şi vărsă iar năduful pe mine. Mă făcu cu ou şi cu oţet, că de ce nu m-am dus să-i spun că-i văzusem pe negri ieşind aşa din odaia lui. Şi un tîmpit — spunea el — ar fi ştiut că-i ceva necurat la mijloc.

Apoi se luă singur în tărbacă, zicînd că totul se-ntîmplase din pricină că în dimineaţa aceea se sculase prea devreme şi nu se odihnise ca de obicei.

— Al dracului să fiu dacă mai fac aşa altă dată !

Şi plecară bodogănind, iar eu nu mai puteam de bucurie că ieşisem basma curată, dînd vina pe negri fără să le căşunez totuşi vreun rău.

CAPITOLUL XXVIII

Veni şi vremea să mă scol. Am coborît pe scăriţă, ca să mă duc jos, dar trecînd pe lîngă odaia fetelor, am văzut-o prin uşa deschisă pe Mary Jane, care şedea lingă cufărul ei vechi de piele şi-ndesa în el tot felul de boarfe. Se pregătea, pasămite, să plece în Anglia.

Tocmai atunci se oprise, ţinînd pe genunchi o rochie împăturită, şi plîngea cu faţa în palme. Mă durea inima s-o văd în starea asta — şi cred că oricine ar fi simţit la fel.

— Duduie Mary Jane — i-am zis intrînd în odaie — ştiu că nu poţi răbda să vezi oameni care suferă. Ei bine, nici eu. Spune-mi, ce-i cu dumneata ?

Îmi mărturisi că suferă din pricina negrilor. Bănuisem eu. Zicea că pentru ea călătoria în Anglia nu mai poate fi frumoasă, cum ar fi putut să fie. Ştiind că negresa aia a fost despărţită pentru totdeauna de copiii ei, se-ntreba cum ar mai putea fi fericită acolo. Şi, izbucnind într-un plîns şi mai amarnic, ridică braţele spre cer :

— Doamne ! Doamne ! Cînd te gîndeşti că n-au să se mai vadă niciodată !

— Ba da, au să se vadă... şi încă pînă-n două săptămîni. Sînt sigur de-asta !

Hait ! Mă luase gura pe dinainte, dar pînă să-mi vin în fire, ea mă şi cuprinsese cu braţele pe după gît şi mă rugă să-i mai spun o dată.

Era limpede că vorbisem prea mult, dar nu mai puteam da înapoi. Am rugat-o să mă lase cîteva clipe să mă gîndesc. Mă uitam la ea : era nespus de frumoasă în tulburarea ei şi ardea de nerăbdare, dar arăta fericită şi uşurată ca un om căruia tocmai i s-a scos o măsea stricată. Tot privind-o aşa, mă zbuciumam să găsesc o ieşire. Mă gîndeam că unul care spune tot adevărul cînd e strîns cu uşa este pîndit de multe primejdii. Mie aşa mi se părea, dar n-aş fi băgat mîna-n foc că-i aşa, fiindcă nu încercasem niciodată. Şi totuşi — îmi ziceam — iată un caz în care să mă ia naiba dacă adevărul nu-i de zece ori mai bun şi mai sigur decît o minciună ! Am să ţin minte treaba asta şi-am să cuget neapărat la ea mai tîrziu, că prea-i curioasă şi neobişnuită. E ceva nemaipomenit. Da, am

să-ncerc, de data asta am să spun adevărul, cu toate că e ca şi cum m-aş aşeza pe-un butoi cu pulbere şi i-aş da foc ca să văd cît de sus am să zbor.

— Duduie Mary Jane — i-am spus — ştii cumva vreun loc afară din orăşel, unde să poţi sta vreo trei-patru zile ?

— Da. La domnul Lothrop. Dar de ce mă întrebi ?

— Ai să vezi mai p-ormă. Ia spune, dacă am să-ţi dovedesc că ştiu că negrii au să fie iar împreună pînă-n două săptămîni, în casa asta, ai să te duci să stai vreo patru zile la domnul Lothorp ?

— Patru zile ? strigă ea. Aş sta şi-un an !

— Bine, nu-ţi cer decît cuvîntul de onoare ; pun mai mult preţ pe el decît pe vorbele unuia care jură cu mîna pe scriptură.

Fata zîmbi şi obrajii i se îmbujorară uşor.

— Dă-mi voie să-nchid uşa cu zăvorul — i-am zis şi, întorcîndu-mă, m-am aşezat la loc. Să nu ţipi. Stai liniştită şi ascultă bărbăteşte ce-am să-ţi spun. Am să-ţi destăinui adevărul şi trebuie să ai curaj, duduie Mary, fiindcă-i ceva urît şi cam greu de înghiţit, dar asta e, n-ai ce-i face. Unchii ăştia ai dumitale nu sînt deloc unchi, ci nişte potlogari, nişte borfaşi de rînd. Ei, asta-i, ce-a fost mai greu a trecut, ce-o să urmeze e mai uşor de îndurat.

Bineînţeles, a sărit ca arsă, dar trecusem hopul ăl mare, aşa că nu m-am mai oprit. Să fi văzut cum îi străluceau ochii în timp ce-i istoriseam în amănunt toată povestea, de la întîlnirea cu flăcăul ăla nătîng care se ducea la vapor, şi pînă în clipa cînd ea se aruncase la pieptul regelui, iar el o sărutase de şaisprezece-şaptesprezece ori. Deodată, fata sări în picioare şi spuse, cu obrajii roşii ca focul :

— Ticălosul ! Hai, vino, n-avem nici o clipă de pierdut, o să-i tăvălim în catran şi-n fulgi şi-o să-i zvîrlim în fluviu !

— Sigur — i-am zis. Dă' parcă era vorba că te duci mai întîi la domnu' Lothrop, sau...

— Vai ! Ce-mi trecu prin cap ? izbucni ea şi se aşeză repede la loc. Uită ce-am spus, uită, te rog ! Ai să uiţi, nu-i aşa ?

Şi-şi puse palma catifelată pe mîna mea, încît am jurat că mai bine mor decît să nu-i fac pe plac.

— Eram atît de tulburată, încît am uitat făgăduiala. Spune mai departe, şi-ţi jur că n-am să mai uit. Spune-mi ce să fac, şi-o să mă supun, orice mi-ai cere.

— Bine. Uite ce e : potlogarii ăştia sînt daţi dracului şi, vrînd-nevrînd, trebuie să mai merg o bucată de vreme cu ei, mai bine să nu afli de ce. Şi dacă te-ai apuca să-i dai în vileag, ştiu că oamenii m-ar scăpa din ghearele lor, dar mi-e de altcineva, de unul pe care nu-l cunoşti şi care-ar fi în mare primejdie. Trebuie să-l salvăm şi pe-ăsta, nu-i aşa ? Aşa că deocamdată nu-i putem da în vileag.

Vorbindu-i astfel, mi-a venit o idee grozavă : Jim şi cu mine am putea scăpa de tîlharii ăia doi, dac-ar fi băgaţi la puşcărie chiar în tîrgul ăsta, însă n-avea rost să pornim cu pluta pe lumină, fără să mai fie cineva în afară de mine, care la o adică să poată răspunde la întrebări. Aşa încît nu-mi convenea să-mi pun planul în aplicare decît noaptea tîrziu.

— Uite ce e, duduie Mary Jane — i-am zis. N-o să mai fie nevoie să rămîi aşa de mult la domnu' Lothrop. Stă departe ?

— Cale de vreo patru mile de-aici, în plin cîmp.

— Nu-i rău. Te duci şi stai acolo pînă la nouă, nouă şi jumătate seara, pe-urmă îl rogi să te-aducă înapoi acasă, fiindcă ai ceva treabă ; dac-ajungi înainte de unsprezece, aprinde o lumînare la fereastra asta. Aşteaptă pînă la unsprezece şi, dacă vezi că eu nu m-arăt, înseamnă c-am plecat şi că-s departe de orice primejdie. Te duci apoi şi dai sfoară-n ţară şi-i pui pe ticăloşi la popreală.

— Bine — zise ea. Aşa am să fac.

— Şi dacă se-ntîmplă să nu pot fugi şi să fiu prins odată cu ei, spune-le oamenilor că eu ţi-am dezvăluit totul dinainte şi ia-mi apărarea.

— Mai e vorbă ? Sigur c-o să te apăr. N-au să se-atingă nici de-un fir de păr din capul tău — spuse ea, cu nările fremătînd şi cu ochii strălucitori.

— Dacă izbutesc să plec, n-am să fiu de faţă ca să dovedesc că ticăloşii ăştia nu-s unchii voştri, şi chiar de-aş fi aici, tot n-aş fi în stare. Aş putea doar să jur că-s nişte pungaşi şi nişte trîntori. Atîta tot, măcar că nu-i de lepădat nici asta. Dar sînt alţii care pot face mai mult şi pe care lumea o să-i creadă mai degrabă decît pe mine. Am să-ţi spun unde-i găseşti. Dă-mi un plaivaz şi o bucă-

ţică de hîrtie. Uite: „Minunea regească, Bricksville". Pune-o bine, vezi să n-o pierzi. Dacă judecătorii vor voi să şie ceva despre ăi doi, să trimită pe careva la Bricksville ca să spună că tîlharii care-au jucat „Minunea regească" au fost prinşi şi să aducă vreo cîţiva martori. Pînă să zici pis, tot tîrgul ăla are să fie aici, domnişoară Mary. Cu o falcă-n cer şi cu una-n pămînt au să vie, zău aşa!

Socotind că acum totul e-n regulă, i-am zis:

— Să nu-ţi pese de licitaţie, lasă-i s-o ţină. Pînă mîine, n-au să poată cere nimănui bani pentru lucrurile vîndute, c-aşa-i obiceiul, şi n-au să se care ei de-aici fără bani, fii pe pace! Şi după cum am brodit noi lucrurile, vînzarea nu face două parale, iar ăia n-au să pună mîna pe nici un gologan. La fel şi vînzarea negrilor, nu-i o vînzare după lege, iar negrii au să se-ntoarcă în curînd, iar pînă una alta, pungaşii n-au să poată încasa banii. Zău, domnişoară Mary, au intrat rău de tot la apă, tîlharii!

— Bine — zise ea — acum mă duc la masă şi numaidecît după aia plec la domnul Lothrop.

— Nu, aşa nu-i bine, domnişoară Mary Jane. Trebuie să pleci înainte de masa de dimineaţă.

— De ce?

— Da' de ce crezi că vreau să te duci acolo, domnişoară Mary?

— Păi nu ştiu, nu m-am gîndit la asta. Ia spune, de ce?

— Pentru că n-ai obrazul de toval, ca alţii. Pe chipul matale se poate citi ca-ntr-o carte şi slovele-s aşa de groase, că le poate citi oricine de la o poştă. Crezi cumva că ai putea da ochi cu unchii matale cînd vor veni să-ţi spună bună dimineaţa şi să te sărute, fără ea...

— Taci, taci! Bine, am să plec înainte de masa de dimineaţă, cu dragă inimă! Dar să-mi las surorile cu ăştia?!

— Lasă, nu te gîndi la ele! Trebuie să mai rabde puţin. Dacă aţi pleca tustrele, ăia ar intra la bănuială. Nu vreau să-ţi vezi nici surorile, nici pe ăia, pe nimeni din tîrguşor. Dacă vreun vecin te-ar întreba ce mai fac unchii, ar vedea după faţa matale că s-a-ntîmplat ceva. Du-te repede, domnişoară Mary Jane, şi am să am eu grijă de tot. Domnişoarei Suzana am să-i cer să-ţi sărute unchii şi să le spună că te-ai dus să te odihneşti cîteva ceasuri

și să mai schimbi aerul, sau să vezi o prietenă, și c-ai să te întorci acasă seara, sau mîine dimineață.

— N-am nimic împotrivă să le spună că m-am dus la o prietenă, da' nu vreau să-i sărute din partea mea.

— Bine, fie și-așa — am liniștit-o eu, gîndindu-mă că hatîrul ăsta nu mă costă nimic. Era o nimica toată, dar tocmai nimicurile astea au darul de a-i liniști pe oameni și de a-i face să se simtă mai bine. Mai e ceva — adăugai — sacul ăla cu bani.

— Păi, e la ei. Ah, mor de necaz cînd mă gîndesc cum au ajuns să pună mîna pe el !

— Aici te-nșeli. Nu-l mai au.

— Cum așa ? Atunci la cine e ?

— Tare-aș vrea să știu și eu ! Într-o vreme, îl aveam chiar eu, după ce-l șterpelisem de la ei ca să ți-l dau matale. Știu unde l-am ascuns, dar mă tem că nu mai e acolo. Îmi pare nespus de rău, domnișoară Mary Jane, crede-mă, dar am făcut tot ce-am putut, îți jur. Erau cît pe ce să mă prindă, și de-aia l-am ascuns unde s-a nimerit și-apoi am șters-o. Dar nu era o ascunzătoare bună.

— Ah, încetează, nu te mai învinovăți atîta, nu-ți dau voie ! Nu ești tu de vină, n-aveai încotro. Dar spune-mi, unde l-ai ascuns ?

Nu voiam să-i aduc iar aminte de durerea ei și nu mă răbda inima să rostesc o vorbă care i-ar fi amintit iarăși de mortul ăla așezat în coșciug, cu sacul de bani pe pîntec.

— Domnișoară Mary Jane, — i-am zis, după cîteva clipe — mai bine nu-ți spun unde l-am ascuns. Dar am să-ți scriu pe o bucățică de hîrtie și, dacă vrei, o poți citi în drum spre domnu' Lothrop. Ce zici, e bine așa ?

— Da, da.

M-am apucat și am scris cele ce urmează : „L-am ascuns în coșciug. Se afla acolo ieri noapte, cînd ai venit să-l bocești pe mort. Eu eram după ușă și mi se rupea inima văzîndu-te, domnișoară Mary Jane".

Mi s-au umezit ochii amintindu-mi cum plînsese acolo, singură în noapte, sub același acoperiș cu împielițații ăia care-și băteau joc de ea și o jefuiau. Cînd i-am dat hîrtiuța împăturită, am văzut că și ochii ei erau plini de lacrimi. Îmi strînse mîna cu putere și-mi zise :

— La revedere ! Am să fac întocmai cum mi-ai spus, şi dacă nu ne vom mai vedea niciodată, să ştii că n-am să te uit. Mă voi gîndi adesea la tine şi mă voi ruga pentru sufletul tău !

Şi plecă. Auzi, să se roage pentru sufletul meu ! Dacă m-ar fi cunoscut cît de cît, nu şi-ar mai fi luat pe cap o asemenea corvoadă. Dar cred c-ar fi făcut-o şi-n cazul ăsta, fiindcă aşa-i era felul. Ar fi fost în stare să se roage şi pentru Iuda ; cînd îşi punea în gînd ceva, s-a isprăvit, n-o mai puteai opri nici în ruptul capului. Orice-aţi spune, eu unul zic c-avea mai mult curaj decît toate fetele pe care le-am văzut vreodată. Era plină de curaj ! Ce spun eu miroase a tămîie, dar să ştiţi că n-o tămîiez deloc. Cît despre frumuseţe şi bunătate, să nu mai vorbim... era cu un cap mai sus ca toate fetele. N-am mai văzut-o de-atunci, din clipa cînd a ieşit pe uşa aceea, dar cred că m-am gîndit de milioane şi milioane de ori la ea şi la făgăduiala ei c-o să se roage pentru sufletul meu. Şi, zău aşa, dacă mi-ar fi dat vreodată prin gînd că ar folosi la ceva să mă rog pentru ea, să mor că m-aş fi rugat !

Mary Jane a ieşit pesemne pe uşa din dos, nu sînt sigur, fiindcă nimeni n-a văzut-o cînd a plecat. Cum am dat ochii cu Suzana şi Buza de iepure, le-am zis :

— Cum îi cheamă pe ăia de peste rîu, la care vă duceţi uneori în vizită ?

— Care din ei, că-s mai mulţi ? Dar mai des mergem la Proctori — răspunseră ele.

— Da, ăsta-i numele. Mai-mai să-l uit. Domnişoara Mary Jane m-a rugat să vă spun că s-a dus degrabă acolo, fiindcă unul din ei s-a îmbolnăvit.

— Care din ei ?

— Nu ştiu, adică am uitat. Da' cred că-i...

— Doamne păzeşte, nu cumva-i Hanna ?

— Îmi pare rău, dar chiar despre ea e vorba.

— Dumnezeule ? Şi era sănătoasă tun săptămîna trecută ! E rău bolnavă ?

— Nici nu vă închipuiţi. Domnişoara Mary Jane zicea c-au stat la căpătîiul ei toată noaptea şi se crede că n-o mai duce decît vreo cîteva ceasuri.

— Vai, ce groaznic ! Da' ce-are ?

Nu mi-a dat prin gînd nimic serios, aşa că le-am spus :

— Gîlci.

— Să i-o spui lu' mutu ! Nu se stă la căpătîiul unuia bolnav de gîlci.

— Nu zău ! Ce tot vorbiţi ? Aflaţi că se stă cînd e vorba de gîlci de-astea. Sînt gîlci de-un soi nou, aşa zicea domnişoara Mary Jane.

— De ce-i un soi nou ?

— Păi, fiindcă-s amestecate şi cu alte socoteli.

— Ce socoteli ?

— Păi, cu pojar, tuse măgărească, brîncă, oftică, gălbinare, meningită şi cîte şi mai cîte.

— Dumnezeule ! Şi asta se numeşte gîlci ?

— Aşa spunea domnişoara Mary Jane.

— Bine, da' de ce-i zice gîlci, pentru numele lui Dumnezeu ?

— Păi, fiin'că tocmai de gîlci e vorba. Cu asta şi începe.

— Prostii ! E ca şi cum cineva şi-ar scrînti degetul ăl mare de la picior, ar lua otravă, ar cădea într-un puţ, şi-ar frînge gîtul şi-apoi şi-ar zbura creierii, iar altcineva, întrebînd cine l-a omorît, ar afla de la un neghiob că omul a murit fiindcă şi-a scrîntit degetul. Ar fi o nerozie. Tot aşa şi cu gîlcile astea. Ia zi, se ia ?

— Dacă se ia ? Auzi întrebare ! Dar o grapă se ia de tine cînd dai peste ea noaptea ? Dacă nu te-agăţi de unul din dinţii ei, te-agăţi de altul, aşa-i ? Şi nu poţi scăpa de dintele ălă fără să răstorni grapa peste tine. Aşa-i şi cu gîlcile, şi zău că-s o grapă parşivă de tot : cînd te-agăţi de ea, nu mai scapi.

— E groaznic ! oftă Buza de iepure. Mă duc la nenea Harvey şi...

— Da, da, du-te repede ! i-am spus. Să fiu în locul matale, n-aş mai zăbovi o clipă.

— De ce spui asta ?

— Gîndeşte-te puţin şi-ai să pricepi. Nu-i aşa că unchii matale trebuie să se înapoieze cît mai degrabă în Anglia ? Şi crezi că sînt aşa de hapsîni încît să plece, lăsîndu-vă să veniţi singure dup-aceea ? Doar ştii c-au să v-aştepte. Pîn-aici e bine. Unchiul Harvey e preot, nu-i aşa ? Foarte bine. Credeţi oare că un preot ar fi în stare să-l mintă pe căpitanul unui vapor, pe căpitanul unui mare vapor ? Şi pentru ce, mă rog ? Ca să-l înduplece s-o primească la bord pe domnişoara Mary Jane ? Ştiţi bine că n-ar fi în stare de aşa ceva. Şi atunci, ce-o să facă ? O să spună :

„Îmi pare rău, dar biserica mea va trebui să se descurce cum știe, căci nepoată-mea s-a molipsit poate de gîlcile astea extra și sînt dator să rămîn aci și s-aștept trei luni, pînă ce-o să se poată vedea dacă s-a molipsit sau nu cu adevărat". Dar nu face nimic, dacă crezi că-i mai bine să te duci să-i spui lui nenea Harvey...

— Ce tot vorbești ? Cînd am putea petrece de minune în Anglia, să ne pierdem vremea aici așteptînd să vedem dacă Mary Jane s-a molipsit sau nu ?! Da' nerod mai ești!

— N-ar fi mai bine să dați de veste prin vecini ?

— Alta acum ! N-ai pereche de tont ce ești. Nu-ți dai seama că ar umple tot tîrgul ? Ăl mai bine e să nu spunem nimănui nimic.

— S-ar putea s-aveți dreptate. Da, așa e.

— Cred, totuși, c-ar trebui să-i spunem unchiului Harvey că Mary a ieșit să se plimbe puțin, nu de alta, dar s-ar putea să fie îngrijorat.

— Da, da, domnișoara Mary Jane mi-a zis : „Roagă-le pe fete să-i sărute pe nenea Harvey și pe nenea William și să le spună că m-am dus pe malu' ălălalt la domnu..." cum naiba le zice bogătașilor ălora de care tot pomenea unchiul vostru Peter ? E vorba de ăia care...

— Aha, poate familia Apthorp, așa-i ?

— Da, da. Ce pacoste-i și cu numele astea, una-două îți ies din cap ! Da, zicea să le spuneți că s-a dus să-i roage pe Apthorpi să vină la licitație și să cumpere ei casa, nu alții, fiindcă așa ar fi vrut și unchiul Peter. Și mai zicea că o să stăruie, pînă ce ăia au să primească să vină și p'ormă, dacă n-o să fie prea obosită, o să se-ntoarcă acasă. Iar dacă o să fie prea obosită, o să se-ntoarcă abia mîine dimineață. Și vă mai roagă să nu pomeniți nimic despre Proctori, ci numai despre Apthorpi ; și n-o să fie nici o minciună, fiindcă tot o să se ducă acolo ca să le vorbească în legătură cu casa. Chiar ea mi-a spus-o, zău !

— Bine — ziseră ele și se duseră după unchii lor, ca să-i sărute și să le spună povestea.

Acum totul era în regulă. Știam că fetele n-au să sufle o vorbă, pentru că mureau să plece în Anglia, iar regelui și ducelui le convenea ca Mary Jane să fie cît mai departe și să se ocupe de vînzarea casei, decît să stea pe-aci, aproape de doctorul Robinson. Eram foarte mulțumit, gîndindu-mă că potrivisem lucrurile cum nu se putea mai

bine. Nici Tom Sawyer nu le-ar fi brodit mai strașnic. Firește că el ar fi pus ceva mai mult „stil", dar eu unul nu prea mă pricep la asta, fiindcă-mi lipsește deprinderea.

Vînzarea a avut loc în piața tîrgului și-a ținut mult de tot, lungindu-se pînă către seară. Bătrînul stătea lîngă prețăluitor, mai smerit ca oricînd, și din cînd în cînd trîntea cîte-un cuvințel din evanghelie sau cîte o cugetare pioasă, în vreme ce ducele se foia pe lîngă el și gîngurea necontenit, ca să înduioșeze lumea. Se vedea că-și dă toată osteneala.

În curînd nu mai rămase nimic de vînzare, afară de un petic de pămînt din cimitir. Nu s-au lăsat pînă nu l-au vîndut și pe-acela. N-am pomenit căpcăun mai hulpav ca regele ăsta ; voia să înghită totul. Încă nu isprăviseră vînzarea, cînd un vaporaș trase la mal și peste două-trei minute se apropie un cîrd de oameni care urlau, chiuiau și rîdeau.

— Iată și concurența ! strigau ei. Bietul Peter Wilks are-acuma două rînduri de moștenitori ! Alegeți, înainte de a plăti banii !

CAPITOLUL XXIX

Duceau în mijlocul lor un om mai în vîrstă, foarte simpatic, și unul mai tînăr, cu brațul drept prins într-o eșarfă. Tii, cum mai urlau și rîdeau oamenii ! Eu însă nu vedeam ce-i de rîs, și cred că ducele și regele tot așa simțeau. Mă așteptam să-i văd pălind la față, dar nici gînd. Făcîndu-se că nu știe ce se-ntîmplă, ducele își văzu de-ale lui și dondăni mai departe, fericit și încîntat, ca o putinică din care se scurge zerul. Cît despre rege, se uita lung și cu jale la noii veniți, ca și cum gîndul că pămîntul rabdă asemenea potlogari l-ar fi secat la ficați. Se pricepea de minune s-o facă pe prostul. În jurul regelui se strînseră o mulțime de fruntași ai tîrgului, ca să-i arate că sînt de partea lui. Domnul ăla bătrîn, care abia sosise, părea uimit

din cale-afară. Dar îndată ce deschise gura, mi-am dat seama că vorbea ca un englez sadea, nu ca regele, cu toate că nici englezeasca ăstuia nu era de lepădat, aşa de bine se fandosea.

N-aş fi în stare să repet cuvintele bătrînului şi nici să-l maimuţăresc. Întorcîndu-se cu faţa spre mulţime, vorbi cam aşa :

— Aceasta este pentru mine o surpriză la care nu m-am aşteptat şi-am să vă mărturisesc cinstit şi deschis că nu prea sînt pregătit să-i fac faţă. Fratele meu şi cu mine am avut mari neplăceri. El şi-a rupt braţul, iar ieri noapte bagajele noastre au fost debarcate, din greşeală, în tîrgul dinaintea acestuia. Eu sînt Harvey, fratele lui Peter Wilks, iar acesta e fratele nostru William, care-i surdomut, şi-acum, că are o mînă betegită, nu mai poate să facă nici semne ca lumea. Sîntem ceea ce spunem că sîntem, şi într-o zi-două, cînd au să ne sosească bagajele, voi putea dovedi acest lucru. Dar pîn-atunci n-am să mai spun nimic. Am să mă duc la han şi-am să aştept.

Şi spunînd acestea, plecă împreună cu mutul numărul doi. Regele izbucni în rîs.

— Şi-a rupt braţul, nu zău ? E foarte lesnicios. nu zic ba, mai ales pentru un şarlatan care trebuie să facă semne şi nu se pricepe. Ha-ha ! Şi-au pierdut bagajele ! Nu e rău ! Ba e chiar grozav într-o ocazie ca asta !

Şi-ncepu iar să rîdă. Rîseră şi ceilalţi, afară de vreo trei-patru. cel mult şase oameni, printre care şi doctorul. Mai era unul care nu rîdea : un tip cu o mutră isteaţă, care purta o taşcă de pîslă cam veche. Coborîse şi el de pe vapor şi vorbea acum pe şoptite cu doctorul, uitîndu-se din cînd în cînd spre rege şi dînd din cap. Era Levi Bell, avocatul, care fusese plecat la Louisville. Mai era acolo şi un zdrahon de bărbat, care se ţinuse scai de bătrîn şi ascultase tot ce spusese acesta, iar acum trăgea cu urechea la ce spunea regele. După ce regele isprăvi, zdrahonul îl luă din scurt :

— Ia ascultă, dacă zici că eşti Harvey Wilks, cînd ai sosit în tîrgul ăsta ?

— În ajunul înmormîntării, prietene — răspunse regele.

— Dar la ce oră ?

— Spre seară, cu o oră-două înainte de apusul soarelui.

— Şi cum ai venit ?

— Am venit cu vaporul „Susan Powell", de la Cincinnati.

— Dar cum se face că-n dimineaţa aia te aflai într-o barcă, la cotul rîului ?

— N-am fost acolo dimineaţa.

— Minţi !

Cîţiva dintre cei de faţă săriră la el şi-l rugară să nu vorbească aşa unui om bătrîn, care pe deasupra mai era şi preot.

— Pe dracu', preot ! E un pungaş şi-un mincinos. În dimineaţa aia era la cotul rîului. Mă ştiţi că locuiesc în partea aia. Ce mai, am fost acolo şi eu, şi dumnealui. L-am văzut. Sosise cu o barcă împreună cu Tim Collins şi-un băieţaş.

Doctorul se amestecă şi el în vorbă :

— Dacă l-ai vedea pe băieţaş l-ai recunoaşte, Hines ?

— Cred că da, dar nu garantez. Ba uite-l colo, el e ! L-am recunoscut dintr-o privire.

Şi arătă cu degetul spre mine.

— Oameni buni — rosti doctorul — nu ştiu dacă noii veniţi sînt nişte şarlatani sau nu. Dar dacă ăştialalţi doi nu-s şarlatani, se cheamă că eu sînt un dobitoc. Socot că e de datoria noastră să nu-i lăsăm să fugă de-aici pînă nu se lămuresc bine lucrurile. Vino, Hines, veniţi şi voi, ceilalţi. O să-i ducem pe dumnealor la han ca să-i confruntăm cu cealaltă pereche. Cred c-o să aflăm noi ceva pîn' la urmă.

Mulţimea sări în sus de bucurie, dar se-nţelege că amicii regelui nu erau deloc bucuroşi. Am pornit cu toţii. Era pe la asfinţit. Doctorul mă ţinea de mînă şi se purta destul de bine cu mine, dar nu-mi dădea drumul nici o clipă. Ajunşi la han, am intrat cu toţii într-o odaie mare. După ce aprinseră cîteva lumînări, îi aduseră înăuntru şi pe cei doi noi veniţi. Cel dintîi vorbi doctorul :

— N-aș vrea să fiu prea aspru cu acești doi domni, dar cred că-s niște șarlatani și s-ar putea să aibă părtași pe care nici nu-i știm. În cazul ăsta, se prea poate ca părtașii să dispară cu sacul cu galbeni lăsat de Peter Wilks. Dacă nu-s niște șarlatani, acești domni n-au să aibă nimic împotrivă să trimită după banii ăia și să ni-i încredințeze nouă pînă se va dovedi că n-au nici o vină, nu-i așa ?

Toată lumea fu de aceeași părere. Ce mai, coțcarii erau strînși zdravăn cu ușa, de la bun început. Regele spuse însă, cu o mutră plouată :

— Domnii mei, aș trimite bucuros după bani, fiindcă nici prin gînd nu-mi trece să pun bețe-n roate unei cercetări cinstite, deschise și temeinice asupra acestei nenorocite afaceri. Dar, din păcate, banii nu mai sînt acolo. Puteți să vă încredințați și singuri, dacă doriți.

— Dar atunci, unde sînt ?

— Cînd nepoată-mea mi i-a dat în păstrare, i-am luat și i-am ascuns sub salteaua de paie din patul meu ; socoteam că n-are rost să-i depun la bancă pentru cele cîteva zile cît aveam de stat aici și credeam că patul e un loc sigur, nu de alta, dar nefiind obișnuiți cu negrii, ne-nchipuiam că sînt oameni cinstiți, ca servitorii de la noi, din Anglia. Ei bine, negrii au furat banii chiar a doua zi dimineața, de îndată ce-am coborît în salon. Nu mi-am dat seama că-mi lipsesc banii decît după ce i-am vîndut pe negri, și între timp ei au fugit cu banii. Valetul meu vă poate spune totul, domnilor, dacă doriți.

— Baliverne ! strigară cîțiva, în frunte cu doctorul.

Era limpede că nimeni nu-l credea pe rege. Unul din ei mă întrebă dacă-i văzusem pe negri furînd banii. I-am răspuns că nu, dar că-i văzusem ieșind tiptil din odaie și depărtîndu-se în grabă, ceea ce mă făcuse să cred că li-era teamă că l-au trezit pe stăpînul meu și-ncercau s-o șteargă de acolo, ca să nu-i muștruluiască.

Altceva nu mă mai întrebară. Dar deodată doctorul se întoarse spre mine, spunîndu-mi :

— Și *tu* ești englez ?

— Da.

— Se și vede ! zise el, în rîsetele celorlalți.

După aceea trecură la anchetă. O făcură pe-ndelete, temeinic, fără să se uite la ceas. Orele treceau şi nimeni nu pomenea o vorbă despre cină, parcă nici nu le dădea prin gînd să mănînce. Ai fi zis că n-o să se sfîrşească niciodată. În viaţa mea n-am văzut brambureală mai mare. Îl puseră pe rege să-şi spună povestea, apoi ascultară povestea domnului ăla bătrîn. Trebuia să fii bătut în cap şi de rea-credinţă ca să nu-ţi dai seama că bătrînul spunea adevărul, pe cînd celălalt turna la minciuni. La un moment dat mă puseră şi pe mine să spun tot ce ştiu. Regele mă privi cu coada ochiului, dîndu-mi a-nţelege să spun doar ce trebuie. Am început să vorbesc despre viaţa noastră la Sheffield, despre familia Wilks din Anglia, şi-aşa mai departe, dar n-apucai să spun prea multe, că doctorul izbucni în rîs, iar Levi Bell, avocatul, îmi zise :

— Stai jos, băiete ! În locul tău nu m-aş osteni atît. Se vede treaba că nu prea eşti obişnuit să minţi. De ! Nu-i aşa de uşor, ai nevoie de practică. Minţi cu destulă stîngăcie.

Complimentul ăsta mă lăsă rece, dar în sinea mea mă bucuram c-am scăpat cu-atîta.

Doctorul începu să vorbească, întorcîndu-se cu faţa la avocat :

— De-ai fi fost aici de la-nceput, Levi Bell...

Regele îi tăie vorba, întinzînd mîna spre avocat :

— Cum, acesta-i oare vechiul prieten al sărmanului meu frate, despre care-mi scria atît de des ?

Regele îi strînse mîna, iar avocatul zîmbi încîntat. Sporovăiră un timp, apoi trecură într-un colţ şi vorbiră în şoaptă.

— Perfect — rosti avocatul în cele din urmă. Am să trimit mandatul dumitale odată cu cel al fratelui, şi-atunci o să se vadă că totul e-n ordine.

Făcură rost de nişte hîrtie şi de-un condei, iar regele se aşeză, îşi răsuci capul într-o parte şi, învîrtindu-şi limba în gură, începu să mîzgălească ceva. Apoi îi dădură condeiul ducelui, care păli pentru prima oară în cariera lui, dar mîzgăli şi el ceva. Avocatul se întoarse atunci spre domnul ăl bătrîn şi-i spuse :

— Scrieți, vă rog, și dumneata, și fratele dumitale, un rînd-două și iscăliți-vă !

Domnul ăl bătrîn scrise cîteva cuvinte, dar nimeni nu le putu citi. Avocatul izbucni, mirat din cale-afară :

— Nemaipomenit ! și scoțînd din buzunar un pachet de scrisori vechi, începu să le cerceteze ; apoi se uită la hîrtia mîzgălită de bătrîn și iarăși la scrisori. Aceste scrisori sînt de la Harvey Wilks — spuse el. Oricine poate vedea după scrisul acestor doi domni că nu ei sînt autorii scrisorilor. (Să fi văzut ce mutre au făcut regele și ducele cînd și-au dat seama ce capcană le întinsese avocatul !) De asemenea, oricine poate vedea cu ușurință, după scrisul acestui domn venerabil, că nici el nu le-a scris. De fapt, nici nu se poate vorbi de scris, văzînd mîzgălițurile astea. Iată aici și alte scrisori, de la...

— Dați-mi voie să vă explic — îi tăie vorba domnul ăl bătrîn. Nimeni nu-mi poate desluși scrisul în afară de fratele meu, care-mi copiază, de altfel, scrisorile pe curat. Ăsta e scrisul lui, nu al meu.

— Aha, va să zică așa stau lucrurile ! Uite, am aici și cîteva scrisori de-ale lui William. N-ar fi rău să aștearnă și el un rînd-două, ca să putem com...

— Nu poate să scrie cu mîna stîngă ! îl întrerupse bătrînul. Dac-ar putea să se folosească de mîna lui dreaptă, ați vedea că el a scris scrisorile astea, și pe-ale mele, și pe-ale lui. Uitați-vă la ele, vă rog, sînt scrise de aceeași mînă.

Avocatul se uită la scrisori și spuse :

— Da, cam așa se pare. Oricum, seamănă ceva mai mult decît băgasem de seamă la început. Măi, să fie ! Credeam că sîntem pe cale să găsim o soluție, și iată că n-a rămas mai nimic în picioare. Totuși, un lucru e limpede — urmă el, întorcîndu-se spre rege și spre duce. Nici unul din ăștia doi nu e din familia Wilks.

Ce credeți că s-a întîmplat ? Pezevenghiul cu cap de catîr n-a vrut să recunoască nimic. Nici nu voi s-audă de așa ceva. Le spuse că asta nu-i nici o dovadă, că frate-su William, care era, cică, un mucalit și jumătate, nici măcar nu-ncercase să scrie și că își dăduse seama că William are

de gînd să facă o șotie, chiar în clipa cînd îl văzuse punînd condeiul pe hîrtie. Tot vorbind așa, se înfierbîntă pînă ce ajunse să creadă în minciunile lui. Dar domnul cel bătrîn îi tăie vorba :

— Am o idee. Se află oare pe-aici cineva care a ajutat la îngroparea fra... la îngroparea răposatului Peter Wilks?

— Da — rosti cineva. Eu și Ab Turner. Sîntem amîndoi aici.

Bătrînul se întoarse atunci spre rege :

— Ați putea să-mi spuneți ce tatuaj avea pe piept răposatul ?

Luat așa pe neașteptate, regele trebui să-și țină bine balamalele, altminteri s-ar fi năruit ca un mal mîncat de ape ; o întrebare ca asta ar fi doborît pe oricine, fiindcă, zău, de unde naiba să știe ce tatuaj avea mortul ? Regele păli, fîstîcindu-se nițel. Toată lumea aștepta în tăcere, zgîindu-se la el.

„Hait ! Acum se dă bătut, nu mai are nici o scăpare !" îmi ziceam. Dar el, nici gînd. N-o să mă credeți, da' pehlivanul nu s-a lăsat. Voia, pesemne, să lungească povestea, nădăjduind că pînă la urmă ăia au să obosească și-au să plece, iar el și ducele au să-și poată lua tălpășița. Deodată spuse, rînjind :

— Ha ! Grozavă întrebare ! Da, domnule, îți pot spune ce tatuaj avea pe piept. O mică săgeată subțire și albastră, asta e. Și dacă nu te uiți cu băgare de seamă, nici n-o poți vedea. Acum ce mai ai de zis ?

N-am pomenit om să mintă cu atîta neobrăzare.

Domnul ăl bătrîn se întoarse spre Ab Turner și tovarășul său și le spuse, cu ochii strălucind de bucurie, ca și cum de data asta era sigur că l-a-nfundat pe rege :

— Ați auzit ce-a zis. Ia spuneți, pe pieptul lui Peter Wilks se afla vreun astfel de semn ?

— N-am văzut asemenea semn — răspunseră amîndoi într-un glas.

— Bine ! zise bătrînul. Acu' ia spuneți, nu cumva ați văzut pe pieptul lui un mic P, aproape șters, un B (asta-i o inițială pe care n-a mai folosit-o din tinerețe) și un W, cu

liniuțe între ele, așa : P-B-W ? Nu-i așa că asta ați văzut? întrebă el, scriind literele alea pe o bucățică de hîrtie.

— Da' de unde ! N-am văzut nici un fel de semne ! răspunseră cei doi.

Toți cei de față rămaseră cu gura căscată. Începură să strige :

— Toți sînt niște pungași ! Să-i înecăm în rîu, să-i spînzurăm !

Urlau și zbierau ceva de speriat, dar avocatul sări pe masă și răcni, mai tare ca toți :

— Domnilor ! Domnilor ! Numai o vorbă, ascultați, vă rog ! Mai e o cale : să mergem să dezgropăm mortul, și-atunci o să vedem.

Asta le plăcu.

— Ura ! strigară oamenii, gata-gata s-o pornească. Dar avocatul și doctorul îi opriră :

— Stați nițel ! Legați-i de mîini pe ăștia patru și pe băiat. Să-i luăm și pe ei !

— Da ! Da ! urlară oamenii. Și dacă n-o să vedem semnele, o să linșăm toată banda.

Acum intrase frica-n mine de-a binelea, da' nu era chip să scap. Ne înhățară pe toți cinci și porniră cu noi de-a dreptul spre cimitir, care se afla cu vreo milă și jumătate mai jos, pe malul apei. Întreg orășelul venea pe urmele noastre, fiindcă făceam destulă gălăgie, și-apoi nu era decît nouă seara.

Cînd am trecut prin fața casei noastre, mi-a părut rău că o alungasem pe Mary Jane din tîrgușor, fiindcă acum, dacă i-aș fi trimis vorbă, ar fi venit să mă scape, dîndu-i în vileag pe cei doi potlogari.

Oamenii coborîră poteca ce ducea spre fluviu, zbierînd ca niște mîțe turbate. Și parcă înadins ca să mă bage și mai mult în sperieți, începu să fulgere, cerul se acoperi de nori și frunzișurile fremătară, zgîlțiite de vînt. În viața mea nu trecusem printr-o primejdie mai mare. Eram năucit de-a binelea. Totul îmi ieșise pe dos. În loc să mă bucur și eu, la o adică, de toată comedia asta, avînd-o în spate pe Mary Jane care să mă scape și să-mi dea drumul cînd s-o

îngroşa gluma, iată că acum, între subsemnatu' şi moarte nu se mai afla decît tatuajul ăla. Iar de n-au să vadă nici urmă de tatuaj...

N-aveam putere să mă gîndesc la chestia asta, dar nu ştiu cum se face că la altceva nu mă puteam gîndi.

Era din ce în ce mai întuneric. Ar fi fost prilejul cel mai nimerit ca să-mi iau valea, dar vlăjganul ăla de Hines mă ţinea strîns ; pas de-ncearcă să scapi din strînsoarea mîinii lui Goliat ! Mă tîra înainte şi trebuia s-alerg ca să ţin pasul cu el.

Intrînd în cimitir, mulţimea se revărsă ca un puhoi. Cînd ajunseră la mormîntul cu pricina, îşi dădură seama că aveau de o sută de ori mai multe cazmale decît era nevoie, dar că nimănui nu-i trecuse prin gînd s-aducă un felinar. Totuşi se apucară să sape la lumina fulgerelor şi trimiseră totodată pe cineva să împrumute un felinar la casa cea mai apropiată, cu o jumătate de milă mai încolo.

Oamenii săpau de zor, într-o beznă înfricoşătoare. Nu trecu mult şi se porni ploaia. Vîntul bătea cu putere, fulgerele cădeau tot mai ameninţătoare, iar tunetul bubuia ceva grozav. Dar ălora nici nu le păsa, atît de prinşi erau. Din cînd în cînd puteai vedea deslușit fiece chip din mulţimea aceea uriaşă, ca şi bulgării de pămînt azvîrliţi afară din groapă, dar numaidecît după aia întunericul înghiţea din nou totul şi nu mai vedeai nimic.

În cele din urmă scoaseră afară sicriul şi începură să-i deşurubeze capacul.

A urmat o îmbulzeală şi o înghesuială nemaipomenită. Oamenii se îmbrînceau ca să-şi facă loc pînă-n faţă şi să vadă sicriul. Era ceva de speriat, mai ales pe o noapte ca asta. Hines mă trăgea după el cu atîta putere, că-mi suci mîna — cred că uitase că mai sînt şi eu pe lume, atît de aţîţat era.

Deodată, fulgerul slobozi deasupra noastră o lumină orbitoare şi cineva strigă :

— Dumnezeule, sacul cu galbeni e colo, pe pieptul lui!

Hines îmi dădu drumul şi se repezi chiuind, odată cu toţi ceilalţi, ca să vadă şi el.

Ei, şi-atunci am zbughit-o ca vîntul din cimitir, alergînd prin întuneric spre potecă. Nefiind altcineva pe potecă, zburam, nu alta, atît cît îmi îngăduiau bezna, fulgerele, răpăiala ploii, palele de vînt şi tunetele asurzitoare. Fugeam de-mi sfîrîiau călcîiele.

În tîrg nu era nici ţipenie de om, din pricina furtunii. Am luat-o aşadar pe strada mare, în loc să mă strecor prin uliţele lăturalnice.

Cînd m-am apropiat de casa noastră, am privit cu luare-aminte. Nu se zărea nici o lumină, toată casa era cufundată în întuneric. Mi se rupea inima de jale, fără să ştiu de ce. Dar deodată, tocmai cînd treceam prin faţa casei, la fereastra lui Mary Jane se aprinse o lumină şi inima mi se umplu de bucurie. În aceeaşi clipă, casa şi toate celelalte pieriră în beznă, înapoia mea, pentru totdeauna. Ce păcat ! îmi spuneam. În viaţa mea n-am întîlnit fată mai bună şi mai inimoasă ca Mary Jane !

Cînd am ajuns destul de departe de orăşel ca să pot porni spre insuliţă, m-am oprit să caut o barcă de împrumut şi, punînd mîna pe prima barcă slobodă pe care mi-o dezvălui fulgerul am sărit în ea, şi dus am fost. Era o luntre uşoară, legată doar c-o frînghie. Insuliţa era departe-al naibii, taman în mijlocul fluviului, dar nu m-am mocoşit deloc. Cînd am ajuns în sfîrşit la plută, eram aşa de sleit, că de-ar fi fost după mine, m-aş fi lungit să-mi trag sufletul. Dar nu era vreme de pierdut. Am sărit pe plută şi-am strigat :

— Hei, Jim, dă drumul plutei ! Domnul fie lăudat, am scăpat de ăia !

Jim ieşi din wigwam, şi cînd mă văzu veni spre mine cu braţele deschise. Nu mai putea de bucurie. Dar cînd scăpără odată un fulger şi-i lumină faţa, mi se făcu inima cît un purice şi căzui bîldîbîc în apă. Uitasem că era îmbrăcat ca regele Lear şi că arăta ca un arap înecat şi, văzîndu-l, era să mor de frică. Jim mă pescui din apă şi începu să mă îmbrăţişeze şi să mă blagoslovească, bucuros că mă-ntorsesem şi că scăpasem de rege şi de duce.

— Nu acum — i-am zis — lasă asta pentru desert. Dă drumul plutei !

Peste cîteva clipe pluteam la vale. Tii ! Ce bine era să fim iarăşi liberi, numai noi doi, pe rîul acela mare, fără nimeni pe capul nostru ! Săream în sus de bucurie, ţopăiam şi băteam din călcîie, dar tocmai cînd mă pregăteam să sar pentru a treia oară, am auzit un zgomot pe care, din păcate, îl cunoaştem prea bine. Mi-am ţinut răsuflarea şi-am aşteptat, cu urechea la pîndă. Nu mă-nşelam : cînd fulgerul despică bezna de deasupra apei, i-am văzut cum se apropie vîslind de zor, în barca lor sprintenă. Ei erau — regele şi ducele !

M-am trîntit pe plută şi m-am dat bătut. Abia-abia mi-am putut stăvili lacrimile.

CAPITOLUL XXX

Cum puseră piciorul pe plută, regele se repezi la mine şi mă luă de guler.

— Voiai să scapi de noi, ai, mucosule ? Ţi se urîse cu noi, ai ?

— Nu, măria ta, nu ! Aoleu ! mă doare, măria ta !

— Atunci zi-ne repede ce-aveai de gînd. Dacă nu, să ştii că scot untul din tine.

— Da, măria ta. Zău c-am să vă spun tot, întocmai cum s-a întîmplat. Omul care mă ducea de mînă se purta foarte drăguţ cu mine. Îmi tot zicea că avusese un băiat de vîrsta mea, care a murit anul trecut, şi că-l doare inima să vază un băiat ca mine într-o asemenea dandana. Şi cînd toată lumea s-a repezit spre coşciug ca să vază sacul cu galbeni, el mi-a dat drumul, şoptindu-mi : „Şterge-o acum, altminteri să ştii c-au să te spînzure !“ Se-nţelege c-am şters-o. N-avea nici un rost să rămîn, tot nu puteam fi de folos nimănui, şi p-ormă, n-aveam chef să fiu spînzurat : de ce să mă spînzure dacă puteam să fug ? Am alergat într-un suflet pînă am dat de o barcă. Cînd am ajuns aici, i-am spus lui Jim să se grăbească, altminteri au să pună mîna pe mine şi-au să mă spînzure ; şi i-am mai spus că

mă tem că matale şi ducele nu mai sînteţi în viaţă la ora asta. Mi se rupea inima de durere, şi lui Jim tot aşa, şi de-aia cînd v-am văzut venind n-am mai putut de bucurie. Zău, întrebaţi-l pe Jim, să vă spuie şi el !

Jim adeveri spusele mele, dar regele îi porunci să-şi ţină gura şi-mi zise :

— Da, desigur, mă grăbesc să te cred ! şi-ncepu iar să mă zgîlţîie, amenînţîndu-mă că mă îneacă. Dar ducele îl opri :

— Ia lasă-l în pace pe băiat, dobitoc bătrîn ce eşti ! Ce, tu ai fi făcut altfel în locul lui ? Tu te-ai întrebat ce-i cu el cînd ai şters-o ? Nu-mi amintesc de aşa ceva.

Regele îmi dădu drumul şi-ncepu să-njure tîrgul şi pe toţi locuitorii lui.

— Mai bine te-ai înjura chiar pe tine — îi spuse ducele. Ţie ţi se cuvin cele mai multe înjurături. De la bun început n-ai făcut nimic cu cap, afară de chestia aia cu săgeata albastră, pe care le-ai spus-o cu atîta neobrăzare şi sînge rece. Asta a fost o idee bună, prima-ntîi, şi ne-a şi salvat. Fiindcă de n-ar fi fost chestia asta, ne-ar fi băgat la răcoare pînă să sosească bagajele englejilor ălora, şi p-ormă ocna ne mînca ! Dar trucul ăla i-a îndemnat să meargă la cimitir, şi-acolo galbenii ne-au fost de şi mai mare folos. fiindcă dacă nătărăii ăia turbaţi nu ne-ar fi dat drumul ca să se repeadă să privească, azi-noapte am fi dormit cu cravatele la gît, cù nişte cravate mai trainice decît ne trebuie nouă.

Tăcură cîteva clipe, apoi regele spuse, dus pe gînduri :

— Hm ! Şi cînd te gîndeşti că noi credeam că negrii au furat sacul !

Îmi venea să intru-n pămînt.

— Da, cam aşa credeam — zise ducele, tărăgănîndu-şi vorba, a zeflemea.

Regele tăcu cîteva clipe, apoi spuse :

— Eu unul aşa credeam.

— Ba din contră, nu tu, ci eu credeam — răspunse ducele, cu acelaşi glas tărăgănat.

— Ascultă, Bilgewater — se burzului regele — ce vrei să spui ?

— Dacă-i vorba pe-aşa, te-ntreb eu ce-ai vrut să spui — zise ducele înţepat.

— Scîrţ ! îl repezi regele, batjocoritor. Te pomeneşti că adormiseşi şi habar n-aveai ce făceai.

Ducele îşi ieşi din fire de-a binelea :

— Ascultă, lasă-te de goange ! Ce, crezi că-s bătut în cap ? Crezi că nu ştiu cine-a ascuns banii în coşciugul ăla?

— Ba da, nenicule, ştiu că ştii, doar tu i-ai ascuns !

— Minţi ! răcni ducele repezindu-se la el.

Regele începu să zbiere :

— Jos labele ! Ia mîna de pe gît ! Retrag tot ce-am spus.

— Mai întîi, mărturiseşte că tu ai ascuns banii acolo, cu gîndul să te cărăbăneşti şi să te-ntorci într-o bună zi ca să-i dezgropi şi să-i păstrezi numai pentru sufleţelul tău.

— Stai niţel, duce, răspunde-mi drept şi cinstit la o întrebare. Spune-mi că n-ai pus banii acolo, şi-am să te cred, şi-am să-mi iau înapoi toate vorbele.

— Potlogar bătrîn, ştii bine că nu eu i-am ascuns !

— Bine, atunci te cred. Da' răspunde-mi la încă o întrebare, numai una... hai, nu te pierde cu firea ! N-aveai cumva de gînd să pui mîna pe bani şi să-i doseşti ?

Ducele tăcu cîteva clipe, apoi spuse :

— Ei, şi ce dac-aveam de gînd ? Chestia e că nu i-am dosit, pe cînd mătăluţă nu numai c-aveai de gînd, dar i-ai şi dosit !

— Duce, să-mi sară ochii dacă i-am dosit ! Nu zic că n-aveam de gînd, ar fi să mint. Dar tu, adică cineva, mi-a luat-o înainte.

— Minţi ! Tu i-ai ascuns şi dacă nu mărturiseşti, te...

Regele începu să horcăie şi bîigui cu mare greutate :

— Bine, mărturisesc !

Îmi părea tare bine să-l aud vorbind aşa, parcă-mi luă o piatră de pe inimă. Ducele îi dădu drumul :

— Dacă mai tăgăduieşti, să ştii că te-nec ! Grozav de bine îţi şade să miorlăi ca un sugaci, ţi se potriveşte de minune, după tot ce-ai făcut. N-am mai pomenit un asemenea struţ bătrîn care să vrea să înghită totul. Şi eu care mă-ncredeam în tine ca într-un tată ! Cum de n-ai intrat în pămînt de ruşine cînd ai auzit că dădeau vina pe

niște negri nenorociți și tu n-ai scos o vorbă ca să-i aperi ? Mă apucă pandaliile cînd mă gîndesc c-am fost așa de neghiob să cred în balivernele tale. Lua-te-ar naiba, acu' văd eu de ce mă tot zoreai să acopăr defițitul : voiai să pui mîna și pe gologanii pe care-i cîștigasem cu „Minunea regească" și cu alte socoteli, ca să-i înhați pe toți.

— Păi bine, duce — îl întrerupse regele cu sfială, sclifosindu-se — tu ai spus să acoperim defițitul, nu eu.

— Gura ! Ajunge cît ai vorbit ! îl repezi ducele. Și acum vezi bine cu ce te-ai ales. Ăia și-au luat înapoi toți banii, bașca bănișorii noștri ; abia de ne-a mai rămas un gologan-doi. Hai, cară-te la culcare și nu-mi mai cînta despre defițituri, că-i vai de pielea ta !

Regele se furișă în wigwam și-și căută alinarea în clondirul cu rachiu. În curînd, ducele își găsi și el clondirul, așa că, după vreo jumătate de ceas, se băteau iar pe burtă. De ce se-mbătau, de-aceea se iubeau mai mult, pînă ce adormiră, sforăind, unul în brațele celuilalt.

Amîndoi erau turtă, dar am băgat de seamă că oricît de beat era, regele nu uita nici o clipă că n-are voie să mai spună că nu el a ascuns sacul. Aveam de ce să mă simt ușurat și mulțumit ! Firește că de îndată ce i-am auzit trăgînd la aghioase, m-am așezat cu Jim la taifas și i-am povestit totul de-a fir-a-păr.

CAPITOLUL XXXI

Zile-ntregi nu ne-am mai oprit în nici un tîrgușor. Tot plutind la vale pe rîu, intrasem adînc în sudul cel călduros, hăt-departe de locul nostru de baștină. Pe maluri se zăreau acum copaci năpădiți de mușchi spaniolesc, care atîrna de crengi ca niște bărbi lungi și sure. În viața mea nu mai văzusem așa ceva. Pădurile aveau acum ceva măreț și înfricoșător totodată.

Cei doi potlogari începură din nou să bată tîrgurile, socotind că primejdia trecuse. Mai întîi ținură o conferință

despre temperanţă, dar nu le ieşi nici măcar de-o beţie. Într-alt tîrg deschiseră o şcoală de dans, dar cum nu se pricepeau să danseze nici cît un cangur, publicul îi petrecu pîn-afară din tîrg, la primii paşi pe care-i făcură. Încercară apoi să dea lecţii de oratorie, dar n-apucară bine să deschidă gura, că oamenii îi şi puseră pe fugă, huiduindu-i de mama focului. Se apucară să facă pe misionarii, pe hipnotizatorii, pe doftorii, pe ghicitorii şi cîte şi mai cîte, dar degeaba, nu se lipea norocul de ei. În cele din urmă, rămaseră lefteri de-a binelea. Toată ziulica zăceau lungiţi pe plută, cufundaţi în gînduri, abătuţi şi dărîmaţi, fără să scoată o vorbă.

În curînd însă se petrecu o schimbare : începură să-şi vorbească în taină, pe şoptite. Uneori rămîneau cîte două-trei ore în wigwam. Eu şi cu Jim începusem să ne cam temem. Nu mirosea a bine : eram siguri că pun la cale o blestemăţie mai diavolească decît toate cele de pînă atunci. Ne-am tot întrebat noi ce să fie şi pîn' la urmă ne-am gîndit că pramatiile se pregătesc să spargă o casă ori o prăvălie, sau să fabrice bani falşi. Gîndul ăsta ne-a cam îngrozit şi-am jurat amîndoi să nu ne băgăm pentru nimic în lume în afaceri de-astea şi să ne luăm adio de la ei, lăsîndu-i în plata domnului, la ăl dintîi semn necurat.

Într-o dimineaţă, în zori, ne-am oprit cu vreo două mile mai jos de-un tîrguşor prăpădit, pe nume Pikesville. Regele ne spuse să stăm ascunşi cît se duce să dea o raită prin tîrguşor, ca să vadă dacă oamenii de pe-acolo aflaseră ceva de „Minunea regească". În gîndul meu îmi ziceam: „Vrei să spui că te duci să cauţi o casă bună de jefuit. Şi cînd ai să te-ntorci, după jaf, ai să te-ntrebi ce s-a întîmplat cu mine, cu Jim şi cu pluta, dar poţi să te-ntrebi pînă poimarţi !" Regele ne mai zise că dacă nu se-ntoarce pînă la amiază, înseamnă că totul e-n ordine şi ducele şi cu mine putem veni după el.

Am stat şi-am aşteptat. Ducele se învîrtea de colo pînă colo, cu o mutră tare acră. Ne lua la rost pentru orice fleac şi ne-njura că facem totul anapoda. Nimic nu-i plăcea. De bună seamă că punea ceva la cale.

M-am bucurat nespus la amiază văzînd că regele nu se arăta.

Oricum, se vestea o schimbare, şi cine ştie, poate chiar schimbarea cea mare.

M-am dus aşadar cu ducele în tîrguşorul acela ; tot căutîndu-l pe rege, am dat de el în odaia din dos a unei crîşme murdare. Era beat criţă şi-n jurul lui o ceată de trîntori se distrau aţîţîndu-l, iar el îi suduia şi-i ameninţa cum îi venea la gură. Dar nu le putea face nimic, fiindcă, de beat ce era, abia se mai ţinea pe picioare.

Ducele începu să-l înjure, că-i un „bou bătrîn", dar nici regele nu se lăsă mai prejos. Cînd am văzut că iese cu ceartă, am şters-o repede şi-am gonit ca un cerb pe poteca ce cobora spre rîu. Alergam de-mi sfîrîiau călcîiele, fiindcă n-aş fi vrut să scap prilejul, şi-mi spuneam că de data asta s-a isprăvit, n-au să ne mai vadă aşa curînd, nici pe mine, nici pe Jim. Cînd am ajuns la plută, abia mai răsuflam, dar nu mai puteam de bucurie !

— Dă-i drumul, Jim ! strigai. Acu' am scăpat !

N-auzii însă nici un răspuns şi nu ieşi nimeni din wigwam. Jim dispăruse ! Am tras un chiot, şi-ncă unul, şi iar aşa. M-am dus apoi în pădure, chiuind şi cercetînd în toate părţile, dar degeaba — Jim nu se zărea nicăieri.

M-am aşezat şi, fără să vreau, am început să plîng. Dar n-aveam răbdare să stau locului. Am ieşit pe potecă, chibzuind ce-ar fi mai bine să fac. Deodată mi-a ieşit în cale un băiat ; l-am întrebat dacă nu cumva văzuse un negru îmbrăcat aşa şi pe dincolo.

— Da — îmi răspunse el.

— Unde l-ai văzut ?

— Cu vreo două mile mai jos, pe moşia lui Silas Phelps. Au pus mîna pe el, e un negru fugar. Îl căutai ?

— Da' de unde ! Am dat de el în pădure, acu' o oră-două, şi zicea că dacă strig, mă-njunghie. Mi-a poruncit să stau locului, fără să mă mişc. Ce era să fac ? Mi-era teamă, aşa c-am rămas aici.

— Acu' nu mai ai de ce să te temi, fiindcă l-au prins. Fugisc de undeva, din Sud.

— Bine că l-au prins !

— Cred şi eu ! Au pus un preţ de două sute de dolari pe capul lui. Bani picaţi din cer, nu alta !

— Da, aşa-i. Să fi fost eu ceva mai zdravăn, mie mi-ar fi picat, fiin'că eu l-am văzut ăl dintîi. Da' cine l-a turnat?

— Un babalîc, care nu-i de pe-aici ; a vîndut pe patruzeci de dolari dreptul la recompensă, că se grăbea s-o pornească pe rîu în sus şi n-avea timp s-aştepte. Ei, ce spui de asta ? Să fi fost în locul lui, aş fi aşteptat şi şapte ani.

— Şi eu la fel — i-am zis. Da' te pomeneşti că l-a vîndut aşa ieftin, fiindcă nu era sigur de afacere. Cine ştie, poate c-o fi ceva necurat la mijloc.

— Da' de unde! Am văzut cu ochii mei afişul despre negru. Îl zugrăvea întocmai, ca o poză. Pomenea şi plantaţia de unde fugise, undeva, mai jos de New Orleans. Nu, frăţioare, afacerea e-n regulă, fii pe pace. Ascultă, n-ai niţel tabac ?

Aflînd că n-aveam nici un pic, băiatul plecă. M-am dus la plută şi m-am aşezat în wigwam ca să chibzuiesc. Dar degeaba mi-am frămîntat eu creierii, că tot n-am văzut nici o ieşire. După atîta amar de drum şi după tot binele ce li-l făcusem ălor doi potlogari, totul se dusese de rîpă. Şi de ce, mă rog ? Fiindcă-i răbdase inima să-l vîndă pe Jim pentru patruzeci de dolari murdari, osîndindu-l să fie din nou rob pe viaţă, şi încă printre străini !

„Dacă-i e dat să cadă din nou în robie — îmi ziceam — ar fi de o mie de ori mai bine pentru Jim să fie rob acasă la el împreună cu ai lui.“ Mă gîndeam să-i trimit lui Tom Sawyer o scrisoare, în care să-l rog să-i spună domnişoarei Watson unde se află Jim. Dar m-am lăsat repede păgubaş din două pricini : întîi, fiindcă domnişoara Watson, scîrbită şi furioasă pe Jim din pricina ticăloşiei şi-a nerecunoştinţei sale, ar fi în stare să-l vînză iarăşi undeva, în josul fluviului. Şi chiar dacă nu l-ar vinde, un negru nerecunoscător e dispreţuit de toată lumea şi lui Jim i-ar crăpa obrazul de ruşine văzînd că oamenii i-o scot mereu pe nas.

Şi-apoi, gîndiţi-vă şi la mine ! Numaidecît s-ar da sfoară în ţară că Huck Finn l-a ajutat pe-un negru să-şi dobîndească libertatea. Şi, dacă m-aş mai vedea vreodată cu cineva din tîrgul meu, mi-ar fi aşa de ruşine, c-aş fi

în stare să-i cad în genunchi şi să-i ling tălpile. Aşa se întîmplă totdeauna : cînd cineva săvîrşeşte o faptă rea şi nu se sinchiseşte de urmările ei, crede că nu-i nici o ruşine cîtă vreme o poate ascunde. Taman într-o asemenea încurcătură mă vîrîsem şi eu. Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît mai tare mă mustra cugetul şi mă simţeam mai ticălos şi mai netrebnic. Şi deodată am îngheţat de frică la gîndul că providenţa îmi trage o palmă şi-mi arată că sus, în cer, se ştie că-s un ticălos şi c-am răpit pe negrul unei biete bătrîne care nu-mi căşunase niciodată vreun rău. „Da, da — îmi ziceam — e cineva care stă mereu de veghe şi nu rabdă multă vreme asemenea ticăloşii!" M-am căznit din răspuţeri să mă mîngîi cu gîndul că nu eu, ci felul în care fusesem crescut era de vină pentru toate astea. Dar un glas lăuntric îmi tot şoptea neîndurător : „Te puteai duce la şcoala de duminică, pentru ce nu te-ai dus ? De te-ai fi dus, ai fi învăţat acolo că oamenii care fac ce-ai făcut tu cu negrul ăla ajung de-a dreptul în iad". Tremuram de spaimă. M-am hotărît să mă rog, doar-doar oi înceta să mai fiu băiatul rău de pîn-acu' şi m-oi face mai bun. Am îngenuncheat, dar vorbele nu-mi veneau. De ce oare ? N-avea rost să-ncerc să-l păcălesc pe Al de Sus — şi nici pe mine, de altfel. Ştiam prea bine de ce nu-mi veneau vorbele : fiindcă nu mă trăgea deloc inima, fiindcă nu eram cinstit, fiindcă umblam după doi iepuri. Mă prefăceam că mă lepăd de păcat, dar în sinea mea săvîrşeam cel mai mare dintre păcate. Încercam să spun din gură că am să mă îndrept, c-am să-i scriu stăpînei negrului şi-am să-i arăt unde se află Jim, dar în adîncul sufletului ştiam că-i minciună, iar Al de Sus de asemenea ştia. Mi-am dat seama că nu merge să minţi într-o rugăciune. Stăteam ca pe ace şi nu ştiam ce să fac. În cele din urmă îmi veni o idee : da, am să scriu răvaşul, iar după aia o să văd dacă mă pot ruga. Ei bine ! În clipa aceea m-am simţit uşor ca un fulg şi cu cugetul împăcat. Nu-mi venea să cred !

Am luat o bucăţică de hîrtie şi-un căpătîi de creion şi, beat de fericire, am scris cele ce urmează :

„Domnişoară Watson, negrul dumitale fugar Jim se află aici, cu două mile mai jos de Pikesville. Domnul Phelps a pus mîna pe el şi o să vi-l dea înapoi dacă trimiteţi recompensa.

Huck Finn"

Pentru prima oară-n viaţa mea m-am simţit bine şi izbăvit de păcate. Acu' ştiam că pot să mă rog, dar nu m-am apucat de îndată, ci am pus hîrtiuţa deoparte şi m-am aşezat, gîndindu-mă ce bine că lucrurile se întîmplaseră aşa, fiindcă nu lipsise mult ca să nimeresc de-a dreptul în iad.

Mi-am amintit apoi de călătoria noastră pe apă, la vale. Jim era nelipsit din toate amintirile astea. Îl vedeam şi ziua şi noaptea, uneori în bătaia lunii, alteori pe furtună. Mă vedeam plutind împreună cu el, sporovăind, cîntînd şi rîzînd. Nu ştiu cum se face, da' nu găseam nici atîtica să mă supăr pe el, ba din contră. Îl vedeam stînd de veghe şi pentru mine, după ce-şi făcuse partea lui, în loc să mă trezească din somn ; îmi aminteam cum se bucurase în ziua aia cu ceaţă, cînd m-am întors pe plută, şi cum ne-am întîlnit din nou în smîrcul ăla, în ziua „dihoniei", şi alte întîmplări asemănătoare. Şi cum îmi spunea mereu „puişorule" şi mă răsfăţa, şi nu ştia cum să mă mai copleşească, în marea lui bunătate. La urmă mi-am amintit cum îl scăpasem de oamenii ăia, zicîndu-le că pe pluta noastră erau bolnavi de vărsat : cît de recunoscător mi-a fost Jim atunci ! Zicea că-s cel mai bun prieten pe care l-a avut vreodată şi singurul lui prieten de astăzi. Tot gîndindu-mă aşa, privirile îmi căzură asupra răvaşului pe care-l scrisesem. Mare belea pe capul meu ! Am luat hîrtia. Tremuram ca o frunză-n vînt, fiindcă trebuia să mă hotărăsc o dată pentru totdeauna. Am chibzuit niţel, ţinîndu-mi răsuflarea, apoi mi-am zis :

„Fie ! Mă duc în iad !" şi-am rupt hîrtia.

Erau gînduri şi vorbe îngrozitoare, dar nu le mai puteam lua înapoi. Ce-am spus a rămas bun spus şi nu m-am mai gîndit să mă-ndrept. Mi-am scos din cap ideea asta, zicîndu-mi c-am să fiu iarăşi ticălos, fiindcă aşa mi-era felul şi aşa fusesem crescut, pe cînd cealaltă cale

nu era de mine. Şi, pentru început, mi-am pus în gînd să-l scap din nou pe Jim din robie ; să fi putut scorni ceva şi mai rău, aş fi făcut-o, nu de alta, dar de vreme ce tot apucasem pentru totdeauna pe calea asta, puteam să merg şi pîn' la capăt.

Am început aşadar să-mi bat capul şi m-am gîndit la fel şi fel de lucruri, pînă s-ajung în sfîrşit la un plan care-mi convenea. Am dibuit ceva mai la vale un ostrov împădurit şi, de îndată ce s-a întunecat, am pornit cu pluta spre el, am ascuns-o şi-am rămas să dorm acolo. M-am trezit înainte de revărsatul zorilor, am mîncat, mi-am pus straiele de oraş şi, după ce mi-am vîrît alte cîteva lucruşoare într-o legăturică, am pornit cu barca la mal. M-am oprit ceva mai jos de locul unde socoteam că se afla moşia lui Phelps, mi-am ascuns legăturica undeva în pădure şi, umplînd apoi barca cu apă şi bolovani, am scufundat-o într-un loc unde s-o pot găsi la nevoie, cam la un sfert de milă mai jos de un mic joagăr.

Pe urmă am pornit la drum. Trecînd prin faţa joagărului, am zărit o tăbliţă pe care scria „Ferăstrăul lui Phelps". Cu vreo cîteva sute de paşi mai încolo se zăreau clădirile fermei. Mi-am dus mîna streaşină la ochi, dar n-am văzut pe nimeni, deşi se luminase bine de ziuă. Da' nu-mi păsa, că tot n-aveam eu chef să mă-ntîlnesc cu careva. Voiam doar să pipăi terenul. Planul meu era să mă arăt acolo dinspre tîrg, nu dinspre fluviu. După ce-am cercetat bine locul, am pornit-o întins spre tîrg. Şi, ce să vezi, primul om peste care-am dat acolo a fost ducele. Tocmai lipea un afiş pentru „Minunea regească" — urmau s-o joace trei seri la rînd, ca şi data trecută. Nu-i întrecea nimeni în neobrăzare ! Pînă să mă mişc, ducele mă văzu. Păru cam mirat :

— Iote-l ! De unde răsărişi ? Şi adăugă, chipurile bucuros şi grijuliu : Unde-i pluta ? Ai ascuns-o într-un locşor bun ?

— Păi tocmai despre asta voiam să vă-ntreb şi eu, alteţă.

Vorbele astea nu-i prea plăcură.

— Da' de ce voiai să mă-ntrebi ?

— Păi, cînd l-am văzut ieri pe rege în cîrciuma aia, mi-am zis că pînă s-o trezi din beţie, ca să-l putem aduce acasă, o să mai trecă cîteva ceasuri, aşa că m-am gîndit să dau o raită prin tîrg. Un cetăţean mi-a zis că-mi dă zece cenţi dacă-l ajut să treacă cu luntrea pînă dincolo şi-napoi, ca s-aducă o oaie rătăcită. M-am învoit şi m-am dus cu el, dar cînd să băgăm oaia în luntre, omul mă lăsă singur la funie şi se apucă să-mpingă oaia de la spate. Dar oaia asta era prea voinică pentru unu' ca mine, aşa că s-a smuls din strînsoare şi-a luat-o la fugă. Noi, după ea. N-aveam nici un cîine cu noi, aşa că a trebuit s-o fugărim cale lungă, pînă i-am scos sufletul. Am prins-o abia spre seară ; am adus-o-ncoace, iar după aceea m-am întors la plută. Dar ia-o de unde nu-i. Ce mi-am zis eu : „Să ştii c-au dat de bucluc şi-au fost nevoiţi să plece, luîndu-l cu ei şi pe Jim, singuru' negru pe care-l am pe lume. Şi-acu', iată-mă printre străini, fără nici o avere şi fără putinţă de a-mi cîştiga pîinea". Mi-au dat lacrimile, zău. Şi-am dormit în pădure toată noaptea. Dar spuneţi-mi, ce-i cu pluta ? Şi cu Jim, sărmanul meu Jim ?

— Să mă ia dracu' dacă ştiu, adică dacă ştiu ce s-a-ntîmplat cu pluta. Dobitocul ăla bătrîn a cîştigat patruzeci de dolari din nu ştiu ce afacere şi cînd am dat de el în crîşma aia, derbedeii îi şi luaseră toţi banii la rămăşaguri, afară de ăi pe care apucase să-i dea pe băutură. Ieri noapte, cînd l-am dus acasă şi-am văzut că pluta e lipsă, ne-am zis : „Să ştii că mucosul ăla ne-a furat pluta şi s-a dus cu ea la vale, lăsîndu-ne de căruţă".

— Cum să-mi las negrul, singuru' negru pe care-l am pe lume, singura mea avere ?

— La asta nu ne-am gîndit. La urma urmelor, cînd stai să te gîndeşti, negru' ăla era al *nostru*. Aşa-l socoteam, că de ! Dumnezeu ştie că am avut destulă bătaie de cap cu el. Ei, şi cînd am văzut noi că pluta nu mai e, iar noi am rămas tinichea, ne-am gîndit că altă scăpare n-avem, decît să mai încercăm o dată „Minunea". De atunci mă tot perpelesc, uscat ca un butoi cu pulbere. Ia zi, unde-s ăi zece cenţi ? Dă-i încoace !

Aveam bani berechet, aşa că i-am dat zece cenţi, rugîndu-l însă să cumpere cu ei ceva de mîncare şi să-mi

dea şi mie, fiindcă alţi bani nu mai aveam şi nu pusesem nimic în gură de ieri. Nu-mi răspunse nimic.

După cîteva clipe, se întoarse deodată spre mine şi-mi zise :

— Ascultă, crezi că negrul ăla o să ne toarne ? L-am jupui de viu, dac-ar îndrăzni !

— Cum să vă toarne ? Da' ce, n-a fugit ?

— Aş, de unde ! L-a vîndut babalîcul ăla ! Mie nu mi-a dat nimic, şi banii s-au topit !

— Ce ? L-a vîndut ? spusei eu, plîngînd. Era negrul meu, averea mea ! Unde-i ? Îl vreau înapoi !

— Află că nu-i chip să-l capeţi înapoi, aşa că degeaba miorlăi. Ascultă, nu cumva ai de gînd să ne torni ? Al naibii să fiu dacă pot avea încredere în tine ! Să ştii că dacă ne dai de gol...

Se opri şi se uită aşa de urît la mine, că i-am zis, sclifosindu-mă :

— Nu vreau să dau de gol pe nimeni şi nici n-aş avea timp de-aşa ceva. Mă duc să-mi caut negrul...

Ducele făcu o mutră plictisită şi rămase pe gînduri, încruntat, cu afişele pe braţ.

— Uite ce — zise el. Trebuie să rămînem aici trei zile. Dacă făgăduieşti că nu ne torni şi c-ai să-l îndupleci şi pe negru să-şi ţină gura, am să-ţi spun unde-l poţi găsi.

I-am făgăduit.

— Un fermier, cu numele de Silas Ph... — începu el, dar se opri. Voise să-mi spună adevărul, dar cînd l-am văzut că se opreşte şi cugetă, mi-am dat seama că şi-a schimbat gîndul. Şi chiar aşa era. N-avea încredere în mine. Omul care l-a cumpărat — spuse el — e unul Abram Foster, Abram C. Foster, şi trăieşte la ţară, la vreo patruzeci de mile de aici, pe drumul spre Lafayette [1].

— Bine — zic eu. În trei zile am s-ajung eu acolo ; şi-am să pornesc chiar azi după-prînz.

---

[1] Oraş în statul Louisiana, în apropiere de ţărmul Golfului Mexic.

— A, nu ! Ai să pleci chiar acum. Vezi, nu zăbovi o clipă şi nu flecări cu nimeni pe drum ! Ţine-ţi gura şi mergi drept înainte, altfel să ştii că ai de-a face cu noi !

Altă poruncă nici nu mai voiam de la el. Voiam să mă lase-n pace, ca să-mi pot pune planul în aplicare.

— Hai, cară-te ! se burzului el. Domnului Foster poţi să-i îndrugi ce pofteşti. Cine ştie, te pomeneşti că pînă la urmă îl faci să creadă că Jim e negrul tău ; sînt unii proştănaci care n-au nevoie de patalamale, mi s-a spus c-ar fi de-alde ăştia pe aici, prin Sud. Cînd ai să-i spui că afişul şi recompensa sînt plăsmuite, poate c-o să te creadă, dac-ai să-l lămureşti de ce-a fost scornită toată povestea. Hai, du-te şi spune-i orice vrei, numai nu uita să-ţi ţii gura pîn-ajungi acolo.

Am luat-o la picior pe drumul arătat de duce. Mergeam fără să mă uit înapoi, dar simţeam că-i cu ochii pe mine. Nu-mi păsa, ştiam c-o să se plictisească privindu-mă. Am mers aşa pe cîmp vreo milă, fără să mă opresc. Apoi am luat-o înapoi prin pădure, spre ferma lui Phelps. Îmi ziceam că-i mai bine să-mi pun numaidecît planul în aplicare, fără să pierd vremea, fiindcă doream ca Jim să-şi ţină gura pînă la plecarea celor doi potlogari. Nu voiam să-i mai văd. Mi-era lehamite şi voiam să scap de ei pentru totdeauna.

CAPITOLUL XXXII

Cînd am ajuns la fermă, soarele dogorea. Totul era liniştit ca-ntr-o zi de duminică. Argaţii erau duşi la cîmp. În văzduh plutea bîzîitul surd al muştelor şi-al altor gîngănii, care, cînd îl auzi, ţi se pare c-ai rămas singur pe lume, părăsit de toţi. Te cuprindea jalea cînd începea să adie vreun vînticel prin frunzare, fiindcă freamătul stîrnit aducea cu şoapta duhurilor unor morţi de demult, care-ar

fi vorbit despre tine. Cînd auzi aşa ceva, îţi vine să-ţi iei lumea-n cap, ca să se isprăvească odată cu toate.

Phelps avea o mică plantaţie de bumbac, cum erau multe prin părţile astea. O ogradă de vreo două pogoane, împrejmuită cu un gard ; un pîrleaz înjghebat din butuci ferăstruiţi în chip de trepte, ca nişte ţevi de lungimi felurite, pe unde puteai sări gardul şi pe care se căţărau femeile ca să-ncalece pe cai. Ograda, smălţată cu smocuri de iarbă sfarogită, părea golaşă şi netedă ca o pălărie veche, cu pîsla roasă. Într-o clădire mare, de lemn, cu pereţii dubli, locuiau albii ; golurile dintre grinzi erau astupate cu lut sau mortar, alcătuind un fel de fîşii care fuseseră cîndva văruite. O bucătărie din bîrne rotunde era legată de casă printr-o tindă largă, deschisă în părţi, dar acoperită. În spatele bucătăriei era un şopron de scînduri, unde se afumau bucatele, iar alături se înşirau trei maghernițe, pentru negri. Lîngă gardul din fund, se zărea o colibă singuratică, iar ceva mai încolo, în cealaltă parte, se aflau cîteva şuri. Lîngă colibă, un cazan mare în care se fierbea săpun, şi un jgheab pentru cenuşă. Lîngă uşa bucătăriei, o laviţă, un hîrdău şi un urcior. Ici-colo, cîte un dulău moţăia la soare. Într-un colţ, departe, se vedeau vreo trei copaci umbroşi. Lîngă gard, într-un loc, creşteau nişte tufe de agrişe şi de coacăze, iar dincolo de gard, se vedea o grădiniţă şi un strat de pepeni. Apoi lanurile de bumbac şi dincolo de ele pădurea.

După ce-am ocolit ograda, am sărit pîrleazul lîngă jgheab şi am luat-o spre bucătărie.

După cîţiva paşi, am auzit o vîrtelniţă care ba scîrţîia, ba amuţea, de-ţi venea să mori ascultîndu-i bocetul jalnic.

Am mers mai departe, fără un gînd anume, ci bizuindu-mă doar pe pronia cerească să-mi pună în gură vorbele nimerite, cînd o să fiu întrebat ce caut acolo ; băgasem de seamă că pronia asta, dacă mă lăsam în voia ei, mă scotea totdeauna din încurcătură.

La jumătatea drumului, se repezi la mine un dulău, apoi încă unul. Se-nţelege că m-am oprit şi-am rămas nemişcat. Făceau un tărăboi nemaipomenit ! În cîteva clipe, se strînseră în jurul meu vreo cincisprezece potăi cu gîtu-

rile şi boturile întinse spre mine. Şi lătrau ! Aoleo, cum mai lătrau ! Eram, cum s-ar zice, ca osia unei roţi, iar dulăii erau spiţele. Şi tot veneau din toate părţile, sărind peste gard şi repezindu-se la mine.

Din bucătărie ieşi atunci o negresă cu un făcăleţ în mînă. „Piei, Tigrule ! Fugi de-aici, Grivei !" strigă ea şi, după ce le dădu cîte una zdravănă la fiecare, dulăii o luară la goană, schelălăind. În clipa următoare, vreo zece din ei se întoarseră dînd din coadă şi gudurîndu-se pe lîngă mine. Cîinii nu-s deloc răi la suflet, zău.

În spatele negresei se iviseră o fetiţă şi doi băieţaşi negri, cu cîte o cămaşă de pînză pe ei. Se agăţaseră de fusta mămucăi lor şi mă priveau sfioşi, aşa cum privesc întotdeauna copilaşii negri.

Nu trecu mult şi se ivi şi stăpîna casei, o femeie de vreo patruzeci şi cinci-cincizeci de ani, cu capul gol şi ţinînd în mînă un fus. În spatele ei veneau copiii ei albi, care se purtau întocmai ca negrişorii.

— Iată-te, în sfîrşit, tu erai, nu-i aşa ? îmi strigă ea, rîzînd cu gura pînă la urechi.

— Da, doamnă ! i-am răspuns pe negîndite.

Atunci ea mă luă în braţe şi mă strînse zdravăn, pe urmă îmi apucă mîinile şi mi le zgîlţîi. Obrajii îi şiroiau de lacrimi şi nu se mai sătura să mă îmbrăţişeze şi să mă strîngă, în vreme ce gura îi turuia fără-ncetare :

— Credeam că semeni mai mult cu maică-ta, dar zău, nu-mi pasă, sînt fericită că te văd. Mînca-l-ar mama, dragul de el ! Copilaşi, ăsta-i vărul vostru, Tom. Spuneţi-i bun venit !

Copiii îşi lăsară însă capetele în jos şi, băgîndu-şi degetele în gură, se ascunseră în spatele ei.

— Liza — spuse ea — dă fuga şi pregăteşte numaidecît ceva de mîncare. Sau te pomeneşti c-ai mîncat pe vapor ?

I-am răspuns că da. Mă luă de mînă şi porni cu mine spre casă, cu droaia de copii după noi. Cînd am ajuns înăuntru, mă puse să şed într-un jilţ de nuiele împletite, iar ea se aşeză pe un scăunel în faţa mea, ţinîndu-mi mîinile într-ale ei.

— Acum pot să te privesc pe-ndelete. De ani de zile aştept clipa asta, şi iată c-a sosit ! Te aşteptam de vreo

două zile. De ce-ai întîrziat ? S-a împotmolit cumva vaporul ?

— Da, doamnă, s-a...

— Zi-mi tuşă Sally, nu mă mai domni atîta ! În ce loc s-a împotmolit ?

Habar n-aveam ce să-i spun, fiindcă nu ştiam dacă vaporul venea de sus sau de jos. Dar mi-am ascultat ca de obicei inima, şi inima mi-a zis că vaporul trebuia să vină în susul apei, spre New Orleans. Numai că asta nu era de ajuns, fiindcă nu cunoşteam numele bancurilor de nisip de pe acolo. Trebuia să le născocesc sau să zic c-am uitat numele aceluia în care ne împotmolisem sau... Deodată îmi veni o idee :

— N-am întîrziat din pricina împotmolirii, ci din pricina unui cazan care-a sărit în aer.

— Dumnezeule ! A fost rănit careva ?

— Nu ! Doar un negru a fost omorît.

— Mare noroc aţi avut, fiindcă uneori se-ntîmplă să fie răniţi şi oameni. Acu' doi ani, de Crăciun, unchiu-tău Silas venea de la New Orleans cu vaporul „Lally Rook", şi tot aşa a explodat un cazan. Un om a fost schilodit şi cred c-a murit curînd după aceea. Era baptist. Unchiu-tău Silas cunoaşte o familie din Baton Rouge [1], care-i ştia foarte bine neamurile. Da, acu' mi-amintesc, a murit, săracul ! Cangrena s-a-ntins şi au trebuit să-i taie piciorul. Da' tot n-a scăpat. Da, da, cangrenă era. Se învineţise tot, săracu' ! A murit nădăjduind într-o înviere măreaţă. Oamenii ziceau că arăta ceva de speriat. De cîteva zile, unchiu-tău se duce mereu la oraş, ca să te-aducă încoace. Şi azi s-a dus, acu' vreo oră ; trebuie să se-ntoarcă din clipă-n clipă. Nu te-ai întîlnit cu el pe drum ? Un bătrînel cu un...

— Nu, n-am văzut pe nimeni, tuşă Sally. Vaporul a sosit în zori, aşa că mi-am lăsat cufărul pe ponton şi m-am plimbat prin tîrg şi prin împrejurimi, ca să nu ajung prea devreme aici. Aşa c-am venit pe alt drum...

— Cui i-ai lăsat în grijă cufărul ?

— Nimănui.

---

[1] Capitala statului Louisiana, din sudul Statelor Unite.

— Vai, copile, o să ți-l fure !

— Nu, că l-am ascuns bine.

— Dar cum se face c-ai luat masa pe vapor așa devreme ?

O cam sfeclisem, dar i-am răspuns :

— Căpitanul m-a văzut că mă-nvîrt pe-acolo și mi-a zis că n-ar strica să îmbuc ceva înainte de-a coborî pe mal. Așa că m-am dus cu el în cabina unde iau masa ofițerii și mi-a dat tot ce mi-a poftit inima.

Mă simțeam așa de stînjenit, că nici n-auzeam bine. Tot timpul eram cu gîndul la copii : voiam să-i iau deoparte și să-i trag de limbă, ca să aflu drept cine mă ia. Nu se ivi însă nici un prilej, fiindcă Phelpoaia îi dădea înainte cu ale ei.

Am simțit că mă ia cu frig cînd am auzit-o că-mi spune :

— Dar uite că mă luai cu vorba și nu mi-ai spus încă nimic despre soră-mea și despre ceilalți. Ei, acu' să-mi hodinesc puțin limba, ca să te-ascult. Povestește-mi tot ce știi despre fiecare din ei. Cum o duc, ce mai fac și ce ți-au zis să-mi spui. Tot, tot, tot.

De data asta mi se-nfundase. Pronia mă ajutase pînaici, dar acum intrasem rău de tot la apă. Mi-am dat seama că n-are rost să merg mai departe și că-i musai să mă predau. Iată încă un loc unde trebuie să-ncerc cu orice preț să spun adevărul. Dar cînd să deschid gura, ea mă trase de pe scaun și mă împinse îndărătul patului, zicîndu-mi :

— Uite-l că vine ! Bagă capul sub pat, așa... Acu' nu te mai poate vedea. Să nu știe că ești aici. Îi trag o păcăleală, cum nu s-a mai pomenit. Copii, să nu suflați o vorbă !

Alta acum ! Dar n-avea rost să-mi fac sînge rău. Nu-mi rămînea decît să stau liniștit și s-aștept acolo unde eram izbitura trăsnetului.

L-am zărit pe bătrîn cînd a intrat în odaie, apoi tăblia patului mi l-a ascuns.

— A venit ? îl întrebă Phelpoaia, sărind în întîmpinarea soțului ei.

— Nu — răspunse el.

— Doamne Dumnezeule, da' ce-o fi păţit ?

— Nu-mi pot da seama — zise bătrînul. Drept să-ţi spun sînt tare îngrijorat.

— Îngrijorat ? Eu simt că înnebunesc. Trebuie să fi venit, şi se vede că nu l-ai întîlnit pe drum. Asta trebuie să fie, inima îmi spune că aşa e.

— Dar, Sally dragă, ştii prea bine că nu puteam trece pe lîngă el fără să-l văd.

— Vai, ce încurcătură ! Ce-o să zică soră-mea ? Trebuie să fi venit ! Ai trecut pe lîngă el, asta e...

— Nu mă mai chinui, că-s destul de chinuit şi-aşa. Nu pricep ce-a putut să se-ntîmple. Mi se-nvîrte capul şi nu mi-e ruşine să spun că-s speriat de-a binelea. Dar nu-i nici o nădejde să fi venit. De-ar fi venit, cu siguranţă că l-aş fi văzut. Sally, e îngrozitor, să ştii că s-a-ntîmplat ceva cu vaporul !

— Hei, Silas, ia uită-te colo, parcă vine cineva pe drum !

Bătrînul se repezi spre fereastra de deasupra patului. Phelpoaia atîta aştepta : se aplecă şi mă trase repede de sub pat, iar cînd bătrînul se întoarse cu spatele la fereastră, o văzu stînd lîngă mandea, cu faţa toată numai un zîmbet şi strălucind ca o casă în flăcări. Mă treceau năduşelile şi aveam o mutră tare plouată.

Bătrînul strigă, cu ochii cît cepele :

— Cine-i ăsta ?

— Cine crezi că e ?

— N-am idee. Cine-i ?

— Tom Sawyer.

Pe legea mea că-mi venea să intru în pămînt ! Dar nu era vreme de fleacuri. Bătrînul îmi strînse mîna şi începu să mi-o scuture, în vreme ce dumneaei ţopăia în jurul nostru, plîngînd de bucurie. Apoi mă copleşiră amîndoi cu întrebări despre Sid, Mary şi celelalte rubedenii.

Dar bucuria lor era nimica toată pe lîngă a mea — parcă mă născusem a doua oară, aşa de fericit eram să ştiu cine sînt. M-au pisat aşa vreo două ceasuri, pînă cînd mi-au înţepenit fălcile de atîta pălăvrăgeală, îndrugîndu-le

despre familia mea, adică a lui Tom Sawyer, mai multe lucruri decît se puteau întîmpla în şase familii Sawyer. Le-am povestit, de asemenea, cum la gura Rîului Alb a sărit în aer un cazan şi cum am stat trei zile pînă l-au dres. I-am legat frumuşel la gard cu povestea asta, fiindcă habar n-aveau cum devine cazu'. Să fi vorbit despre explozia unui piron, ăia tot m-ar fi crezut.

Acum mă simţeam grozav de bine pe de o parte, dar pe de alta mă simţeam cam prost. Era plăcut şi uşor să fii Tom Sawyer, dar cînd am auzit pufăitul unui vapor ceva mai la vale, nu mi-a mai plăcut. Te pomeneşti că Tom Sawyer vine cu vaporul ăsta ! mi-am zis. Dacă intră fără veste în casă şi, pînă să-i fac eu semn să-şi ţină gura, îmi şi spune pe nume ?

Treaba asta nu-mi plăcea deloc. Trebuia să-i ies în întîmpinare şi să-l pun în gardă. Le-am spus Phelpsilor că mă duc în tîrg să-mi aduc calabalîcul. Bătrînul ar fi vrut să mă-nsoţească, dar i-am spus că nu-i nevoie, fiindcă ştiu să mîn calul şi singur, aşa că n-are rost să se osteneaască.

CAPITOLUL XXXIII

Am pornit spre tîrg cu căruţa ; cam la jumătatea drumului, zărind o altă căruţă, m-am oprit şi-am aşteptat să se apropie.

— Opreşte ! strigai şi căruţa se opri. Era Tom Sawyer, firește ! Văzîndu-mă, căscă gura ca un cufăr şi, după ce înghiţi de două-trei ori în sec, izbuti în cele din urmă să îngaime :

— Ştii bine că nu ţi-am făcut nici un rău, niciodată. De ce te-ai întors de pe lumea ailaltă şi nu-mi dai pace ?

— Nu m-am întors deloc, fiindcă nici nu m-am dus. Cînd îmi auzi glasul, se linişti puţin, dar nu de tot.

— Nu-ţi bate joc de mine, că nici eu nu mi-aş bate joc de tine să fiu în locul tău ! Pe onoarea ta că nu eşti strigoi ?

— Pe onoarea mea că nu-s.

— Ei, atunci se schimbă chestia. Da' tot nu pricep. Ascultă, n-ai fost deloc omorît ?

— Nu, deloc, m-am prefăcut doar, ca să-i duc de nas. Vino-ncoace şi pune mîna pe mine, dacă nu mă crezi.

Mă pipăi şi se încredinţă numaidecît. Şi se arătă atît de bucuros de revedere, că nu mai ştia ce să facă. Voia să afle de îndată tot ce se-ntîmplase, cică era o aventură grozavă, misterioasă, care-l răscolea pînă-n adîncul sufletului.

— Ai răbdare — i-am zis — avem tot timpul.

Şi spunîndu-i căruţaşului său să aştepte, m-am dus cu Tom ceva mai încolo şi i-am povestit în ce dandana mă băgasem.

— Ce crezi c-ar fi bine să facem ? l-am întrebat.

Mă rugă să-l las să se gîndească niţel în linişte.

Se gîndi ce se gîndi, apoi spuse :

— E-n regulă. Am găsit cheia. Ia-mi cufărul în căruţa ta şi zi-i că-i al tău. Te-ntorci iavaş-iavaş, aşa ca s-ajungi acasă la ora potrivită, iar eu o să dau o raită prin tîrg şi o să mă-ntorc, ca s-ajung cu vreun sfert sau jumătate de ceas după tine. La-nceput, te prefaci că nu mă cunoşti !

— Bine — zic eu — dar stai niţel. Mai e ceva, un lucru pe care nu-l ştie nimeni în afară de mine. E vorba de un negru, pe care vreau să-l scot din robie, unul Jim, ştii care, negrul domnişoarei Watson.

— Ce ? Păi Jim e...

Se opri şi căzu pe gînduri.

— Ştiu ce-o să spui. O să spui că-i o ticăloşie. Ei, şi ce ? Sînt un ticălos şi-am să-l răpesc. Te rog să-ţi ţii gura şi să nu mă pîrăşti. Ce zici, vrei ?

— O să te-ajut să-l răpeşti ! răspunse el, cu ochii strălucitori.

Parcă mă izbise în moalele capului ! Nu-mi venea să-mi cred urechilor, şi zău că în clipa aia Tom Sawyer a scăzut mult în ochii mei. Era ceva de necrezut : Tom Sawyer să răpească un negru !

— Vezi-ţi de treabă ! Glumeşti !

— Nu glumesc deloc — spuse el.

— Bine. Glumă sau neglumă, dacă auzi de-un negru fugar, nu uita că nu știi nimic despre el și că nici eu nu știu nimic.

Apoi i-am luat cufărul, i l-am pus în căruța mea și am pornit înapoi, iar el spre tîrg, așa cum ne înțelesesem. Dar eram așa de bucuros și cu capul atît de plin de gînduri, încît am uitat că trebuie să merg încet. Am ajuns acasă mult mai repede decît s-ar fi cuvenit după un drum așa de lung. Bătrînul mă întîmpină în prag :

— Ia te uită ! Cine-ar fi crezut că gloaba asta e-n stare să alerge așa de repede ! Bine ar fi fost să cronometrez. Și nici n-a nădușit, dar deloc ! Mare minunăție ! Acu' n-aș mai vinde-o nici pentru o sută de dolari, zău ! Și eu care credeam că nu merită mai mult de cincisprezece !

Altceva n-a mai zis. Ce om de treabă era bătrînul, și-așa de nevinovat ! Nu găseai altul ca el în toată lumea. Și nu-i de mirare, fiindcă nu era numai fermier, ci și predicator. Ridicase cu mîna lui și pe cheltuiala lui o bisericuță din lemn, în spatele plantației. Era și școală, și biserică. Și nu lua nici un ban pentru predică, măcar că predica făcea toate paralele. Prin Sud erau mulți fermieri-predicatori dintr-ăștia, care tot așa se purtau.

Peste vreo jumătate de ceas, căruța lui Tom se opri în fața porții. Cînd o văzu, tușa Sally, care stătea la fereastră, strigă :

— Vine cineva ! Cine-o fi ? S-ar zice că-i un străin. Jimmy (ăsta era unul din copii) du-te și spune-i Lizei să mai pună un tacîm !

Se repeziră cu toții spre ușa din față, fiindcă, de ! nu pică în fiecare an un străin prin locurile astea, și cînd pică stîrnește mai multă vîlvă decît frigurile de baltă. Tom sărise pîrleazul și venea acum spre casă, iar căruța pornise înapoi spre tîrg. Noi toți ne strînsesem buluc la ușă și așteptam. Tom era îmbrăcat în straie de oraș și avea lucrul pe care-l prețuia cel mai mult : un public care să caște gura la el. În asemenea împrejurări, nu-i venea deloc greu să se poarte „cu stil". Nu era el omul care să străbată curtea sfios ca un mielușel. Dimpotrivă, venea tacticos și

țanțoș ca un țap. Cînd ajunse în fața noastră, își scoase pălăria cu atîta grație, de parc-ar fi fost vorba de capacul unei cutii cu niște fluturași adormiți, pe care n-ar fi vrut să-i trezească.

— Dumneavoastră sînteți domnul Archibald Nichols ? întrebă el.

— Nu băiete — răspunse bătrînul — îmi pare rău, dar căruțașul te-a amăgit. Nichols locuiește cu vreo trei mile mai la vale. Dar poftim înăuntru.

Tom aruncă o privire peste umăr și spuse :

— Prea tîrziu, nici nu se mai vede !

— Da, da, s-a dus, fiule. Vino în casă și ia masa cu noi. După aia o să te ducem cu căruța pînă la ferma lui Nichols.

— Nu, nu vreau să vă fac atîta deranj. Am să merg pe jos, nu-mi pasă că-i departe.

— Nu te putem lăsa să pleci așa ; pe la noi, în Sud, oamenii sînt primitori și nu vrem să călcăm obiceiul. Poftim înăuntru !

— Hai, vino — se amestecă în vorbă tușa Sally. Nu-i nici un fel de deranj pentru noi. Trebuie să rămîi. Trei mile e un drum tare lung, și-i plin de praf. Nu te putem lăsa să mergi pe jos pîn-acolo. Și-apoi, cum te-am văzut venind, am și poruncit să mai pună un tacîm. Nu ne refuza. Vino și simte-te ca la dumneata acasă !

Tom le mulțumi frumos și cu căldură și catadicsi să intre. Făcu apoi o plecăciune și spunîndu-le că-i din Hicksville (statul Ohio) și că-l cheamă William Thompson, urmă să toarne la povești despre Hicksville și despre locuitorii săi.

Auzindu-l, stăteam ca pe ace și mă întrebam cum naiba o să mă scoată din încurcătură cu aiurelile astea. Deodată însă, în timp ce vorbea, se aplecă spre mătușa Sally și o sărută drept pe gură. Apoi se așeză la loc și urmă să povestească, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Tușa Sally însă a sărit ca arsă și, ștergîndu-și gura cu dosul palmei, s-a burzuluit la el :

— Marțafoi obraznic ce ești !

— Mă mir de dumneavoastră, doamnă ! spuse el, făcînd pe jignitul.

— Te miri, ai, dar drept cine mă ici ? Îmi vine să te... Ascultă, ce-ţi veni să mă săruţi ?

— N-a fost cu gînd rău, doamnă — răspunse Tom cam spăsit. Vă rog să mă iertaţi. Credeam c-o să vă facă plăcere.

— Zurliule ! izbucni ea, înşfăcînd fusul şi abia stăpînindu-se să nu i-l azvîrle în cap. Ce-ţi veni să crezi una ca asta ?

— Păi, ştiu eu... De !... aşa mi s-a spus...

— E nebun cin' ţi-a spus. N-am mai pomenit aşa ceva. Cine ţi-a spus ?

— Păi, toată lumea. Toţi mi-au zis aşa, doamnă.

Tuşa Sally clocotea de mînie. Ochii îi scăpărau şi-şi sucea degetele de parcă voia să-l sfîşie.

— Care „toată lumea" ? Zi repede cum îi cheamă, că de nu, are să fie un nătărău mai puţin pe lume !

Tom se ridică de pe scaun cu o mutră plouată şi-i spuse, mototolindu-şi în mîini pălăria :

— Îmi pare rău, şi nu m-am aşteptat la una ca asta. Aşa mi s-a spus să fac. Toţi mi-au spus : „Sărut-o, c-o să-i facă plăcere". Aşa mi-au spus. Dar îmi pare rău, doamnă, şi pe-onoarea mea că altă dată n-o să vă mai sărut.

— Zău, ştii că eşti bine ! Cred şi eu că n-ai să mai îndrăzneşti !

— Da, doamnă, zău că n-am să vă mai sărut decît dac-o să mă rugaţi !

— Să te rog ? N-am mai pomenit obrăznicie ca asta, de cînd mama m-a făcut ! Ai să ajungi la vîrsta lui Matusalem [1] pînă să te rog eu aşa ceva pe tine sau pe alţii de-o seamă cu tine !

— Doamnă, sînt de-a dreptul uluit ! Nu mai pricep nimic. Ziceau c-o să vă facă plăcere, şi aşa credeam şi eu... dar...

Nu-şi sfîrşi vorba şi se uită în jur, ca şi cum ar fi vrut să întîlnească o privire prietenoasă. Ochii i se opriră asupra bătrînului.

[1] Personaj din mitologia biblică despre care legenda spune că a trăit 969 ani.

— Domnule, nu-i așa că și dumneavoastră credeați c-o să-i facă plăcere s-o sărut ?

— Nu, nu, da' de unde, eu... eu... nu credeam deloc...

Apoi se întoarse spre mine și-mi spuse :

— Tom, nici *tu* nu credeai că tușa Sally o să mă primească cu brațele deschise și-o să-mi zică : „Sid Sawyer... ?"

— Dumnezeule ! izbucni ea repezindu-se la el. Mă, derbedeu obraznic ce ești, nu ți-e rușine să-ți bați joc de oameni în felul ăsta ?

Și dădu să-l îmbrățișeze, dar el o îndepărtă :

— Nu, mai întîi roagă-mă să-ți dau voie.

Ea îl rugă fără să stea pe gînduri, apoi îl strînse-n brațe și-l sărută de o mie de ori. În cele din urmă, îl trecu bătrînului care adună, cum s-ar zice, firimiturile.

— Doamne, ce surpriză ! spuse ea după ce se mai răcori. Nu ne-așteptam deloc să vii și tu. Soră-mea nu-mi scrisese decît de Tom.

— Așa-i, trebuia să vină numai Tom — răspunse el — dar am rupt pielea de pe ea să mă lase și pe mine să plec, și pîn' la urmă mi-a dat voie. Pe vapor, eu și Tom ne-am gîndit c-ar fi o surpriză strașnică să sosească doar el aici, iau eu să zăbovesc pe drum și să mă dau apoi drept un străin. Dar am săvîrșit o mare greșeală, tușă Sally. Ăsta nu-i un loc potrivit pentru un străin.

— Firește că nu-i potrivit pentru niște obrăznicături ca tine, Sid. Meritai să-ți mut fălcile. N-am mai fost de nu știu cînd păcălită în halul ăsta. Dar nu-mi pasă. Ca să vă am aici; aș înghiți și o mie de păcăleli de-astea ! Hm ! Ce îndrăzneală ! Cînd m-ai pupat, era să-nlemnesc de uimire, zău așa !

Am luat prînzul în tinda aia largă dintre casă și bucătărie. Șapte familii s-ar fi putut hrăni cu mîncărurile aduse la masă : toate erau fierbinți, și nici pomeneală de carne de-aia fleșcăită și ațoasă, care zace toată noaptea în dulăpior într-o cămară umedă, și-a doua zi dimineața are gustul unei fleici reci de canibal mort în ajun.

Unchiul Silas binecuvîntă îndelung bucatele, dar era o plăcere să-l asculți, mai cu seamă că-n tot acest timp

mîncarea nu se răcea deloc, cum se-ntîmplă de obicei în astfel de ocazii.

După ce ne-am pus burta la cale, ne-am aşezat cu toţii la taifas — şi firește că Tom şi cu mine am fost numai urechi. Dar degeaba, fiindcă ăia n-au pomenit nimic de vreun negru fugar. Iar nouă ne-a fost frică să aducem vorba despre chestia asta. Dar seara, la cină, unul din băieţaşi spuse:

— Tăticule, ce-ar fi să mă duc la teatru cu Tom şi cu Sid ?

— Nu se poate — răspunse bătrînul. Cred că astă-seară nu joacă şi chiar de-ar juca, nu-ţi dau voie să te duci. Negrul fugar ne-a povestit, mie şi lui Burton, ce-i cu trupa aia de pungaşi. Burton zicea c-o să dea de veste tuturor, aşa că la ora asta cred că trîntorii ăia au şi fost alungaţi din tîrg.

Va să zică aşa stăteau lucrurile ! Dar nu mai puteam face nimic. Tom şi cu mine urma să dormim în aceeaşi odaie şi-n acelaşi pat. Fiind obosiţi le-am spus noapte bună şi ne-am dus la culcare îndată după cină. Cum am ajuns sus, am ieşit pe fereastră, am coborît pe paratrăsnet şi-am pornit spre tîrg ; eram sigur că regele şi ducele n-aveau habar de ce-i aşteaptă şi, dacă nu mă grăbeam să-i previn, avea să fie vai de pielea lor.

Pe drum, Tom îmi povesti cum toată lumea crezuse c-am fost omorît şi cum nu mult după aceeaşi babacu' a dispărut şi nu s-a mai întors de-atunci. Mi-a spus apoi ce vîlvă stîrnise fuga lui Jim, iar eu i-am povestit despre cei doi potlogari, despre „Minunea regească", şi despre călătoria noastră pe plută. Pînă să-mi deşert eu tot sacul, am ajuns în inima tîrgului — cam pe la vreo opt şi jumătate — şi deodată am zărit în faţa noastră o ceată de oameni cu făclii. Urlau şi zbierau, băteau darabana în nişte tingiri şi suflau în goarne.

Ne-am dat la o parte ca să le facem loc să treacă şi cînd s-au apropiat am văzut că tîrau în mijlocul lor pe rege şi pe duce, călări pe o prăjină. Mai bine-zis, am ghicit că ei erau, fiindcă de atîta smoală şi fulgi, nu mai aveau nimic omenesc în ei. Păreau o pereche de panaşe uriaşe.

Mi se întorceau mațele cînd mă uitam la ei și mi-era milă să-i văd în ce hal au ajuns, ticăloșii ! Nu mai puteam să le port nici o pică. Era o privelişte îngrozitoare ! Ce cruzi știu să fie oamenii cu semenii lor !

Era prea tîrziu ca să mai putem face ceva pentru ăia. Am întrebat pe cîțiva ce se-ntîmplase, și-am aflat că oamenii se duseseră la teatru cu mutrele cele mai nevinovate, așteptînd nemișcați pînă ce bietul rege a început cu schimonoselile. Atunci, la un semnal, spectatorii au tăbărît pe ei.

Am pornit înapoi spre casă. Nu mă mai simțeam așa bine ca-nainte. Mi-era rușine și silă, deși nu săvîrșisem nimic rău. Așa se-ntîmplă totdeauna : fie că faci bine, fie că faci rău, totuna e — conștiința omului n-are nici o noimă și, oricum s-ar purta, tot în contra lui se-ntoarce. De-aș avea un cîine la fel de ageamiu ca o conștiință, i-aș da șoricioaică, zău așa. Conștiința asta ocupă mai mult loc decît toate celelalte măruntaie ale omului, măcar că nu e de nici un folos. Tom Sawyer e de-aceeași părere.

CAPITOLUL XXXIV

Am lăsat vorba și-am căzut pe gînduri. După cîtăva vreme, Tom rupse tăcerea :

— Mă Huck, ce tîmpiți am fost că nu ne-am gîndit la asta mai înainte ! Pun prinsoare că știu unde-i Jim !

— Nu cred ! Unde-i ?

— În coliba aia de lîngă jgheab. Ia ascultă, cînd eram la masă, n-ai băgat de seamă că un negru ducea acolo mîncare ?

— Ba da.

— Pentru cine crezi că era mîncarea ?

— O fi fost pentru vreun cîine.

— Așa credeam și eu, dar nu era pentru un cîine.

— De unde știi ?

— Fiindcă era şi o felie de pepene.

— Da, da, am băgat şi eu de seamă. Cum de nu m-am gîndit că un cîine nu mănîncă pepeni ? Asta dovedeşte că poţi să te uiţi şi să nu vezi nimic.

— Cînd a intrat acolo, negrul a deschis lacătul şi, după ce a ieşit, l-a-nchis la loc. Cam pe la sfîrşitul mesei, i-a adus unchiului o cheie, pun rămăşag că era aceeaşi cheie. Pepene, va să zică om, lacăt, va să zică prizonier. Nu-mi vine să cred c-ar putea fi doi prizonieri pe-o plantaţie aşa de mică, unde oamenii sînt atît de cumsecade şi de buni la suflet. Sînt sigur că Jim e prizonierul, şi-mi pare bine c-am descoperit treaba asta ca nişte detectivi. Nu dau doi bani pe alte metode. Şi-acum, fă bine şi gîndeşte-te la un plan pentru răpirea lui Jim. Am să mă gîndesc şi eu şi apoi o să-l alegem pe ăl mai bun.

Ce cap avea băiatul ăsta ! Păi, de-aş avea eu capul lui Tom Sawyer, nu l-aş da nici pentru rangul de duce, de secund de vapor, de clovn într-un circ sau mai ştiu eu ce. M-am apucat să ticluiesc un plan, mai mult ca să mă aflu în treabă. Ştiam prea bine al cui o să fie ăl mai bun.

— Gata ? mă întrebă Tom peste cîteva minute.

— Da.

— Ia să vedem !

— Uite ce m-am gîndit eu. O să ne fie uşor să aflăm dacă Jim e acolo. După-aceea, mîine seară, mă duc cu barca şi aduc pluta de la insuliţă încoace. În cea dintîi noapte întunecoasă şterpelesc cheia din buzunarul bătrînului, după ce s-o culca, şi-l duc pe Jim cu pluta la vale. Ziua o să stăm ascunşi, iar noaptea o să plutim, cum făceam şi-nainte. Ce zici, merge ?

— Nici vorbă că merge, dar e simplu ca bună ziua. E prea uşor. La ce-ţi foloseşte planu' dacă n-ai nici o primejdie în cale ? Apă de ploaie ! N-ar stîrni vîlvă nici cît o spargere la o fabrică de săpun.

Am tăcut chitic, fiindcă m-aşteptam la vorbele astea. Ştiam prea bine că odată ce-şi pune el în gînd ceva, nu-i chip să-l contrazici.

Mi-a vorbit apoi despre planul lui şi mi-am dat numaidecît seama că era de cincisprezece ori mai bun ca al meu în ce priveşte stilul, şi nu numai că-i asigura lui Jim libertatea, în aceeaşi măsură ca şi planul meu, dar putea să ne coste şi viaţa pe toţi trei. Am fost încîntat şi i-am zis c-ar fi bine să-ncepem. N-are rost să vă arăt despre ce era vorba, fiindcă tot n-avea să rămînă aşa pîn' la urmă. Ştiam eu că Tom o să-l schimbe pe ici pe colo, adăugînd la tot pasul cîte-un clenci nou. Şi chiar aşa a fost.

Un lucru era sigur : Tom Sawyer nu glumea deloc şi avea într-adevăr de gînd să mă ajute să-l răpesc pe negru din robie. Nu pricepeam în ruptul capului treaba asta. Îmi ziceam : „Uite un băiat binecrescut, de familie bună, care are-un caracter de pierdut, nu ca mine ! E deştept, nu bătut în cap, învăţat, nu ageamiu, bun la suflet, nu josnic. Şi cu toate astea, lasă la o parte orice mîndrie şi cinste şi se apucă de-o treabă ca asta, care-o să-l facă de rîsul lumii şi pe el, şi pe-ai lui". Nu puteam pricepe nici să mă tai. Era prea din cale-afară şi, ca prieten adevărat, s-ar fi cuvenit să i-o spun şi să-l îndemn să se lase păgubaş cît mai e timp. Mă pregăteam chiar să-i spun, dar el îmi tăie vorba :

— Ce, îţi închipui că nu ştiu ce fac ? M-ai auzit tu vorbind vreodată aiurea ?

— Nu.

— N-am spus c-am să te-ajut să-l răpeşti pe negru ?

— Ba da.

— Şi-atunci ?

Altceva n-a mai spus, şi nici eu. N-avea nici un rost să-i mai spun ceva. Cînd zicea el c-o să facă o treabă, se ţinea totdeauna de cuvînt. Dar tot nu pricepeam ce-i venise să se vîre într-o treabă ca asta — aşa că l-am lăsat în pace, fără să-mi mai bat capul. Dacă ţinea neapărat la chestia asta, n-aveam cum să-l opresc. La urma urmelor, treaba lui.

Cînd ne-am întors, toată casa amuţise, învăluită în beznă. Ne-am furişat pînă la coliba de lîngă jgheab, ca s-o cercetăm. Am luat-o prin ogradă, ca să vedem cum au să se poarte dulăii. Ne cunoşteau, aşa că n-au lătrat mai

mult decît latră de obicei cîinii de la țară, cînd se-apropie cineva de ei, noaptea. Ajungînd lîngă colibă, am cercetat-o și din față și pe de lături. În partea pe care n-o cunoșteam — cea dinspre miazănoapte — am văzut o ferestruică pătrată, foarte înaltă, cu o stinghie groasă bătută de-a curmezișul.

— Asta-i ce ne trebuie — am zis eu. Gaura asta-i destul de mare ca să treacă Jim prin ea, dacă scoatem stinghia.

— E simplu ca bună ziua și ușor ca trasul la fit. Sper să găsim un mijloc ceva mai complicat, Huck Finn.

— Ce-ar fi atunci să tăiem stinghia cu ferăstrăul, așa cum am făcut eu înainte de-a fi omorît ?

— Așa mai vii de-acasă — zise el. E plin de farmec, de mister și de primejdii. Dar pun rămășag că putem găsi un mijloc de două ori mai complicat. Nu-i nici o grabă. Ia să mai vedem.

Între colibă și gard era un șopron de scînduri în prelungirea acoperișului ; șopronul ăsta era la fel de lung ca și coliba, dar ceva mai îngust — să tot fi avut vreo doi metri. Spre miazăzi avea o ușă încuiată c-un lacăt. Tom merse pînă la cazanul de săpun și, după ce se uită cu băgare de seamă în jur, se întoarse cu drugul de fier cu care oamenii ridicau capacul cazanului. Cu ajutorul drugului el smulse unul din belciuge, și lanțul căzu. Am deschis ușa și-am intrat înăuntru, închizînd-o la loc. Am scăpărat apoi un chibrit și-am văzut că șopronul era doar lipit de colibă, fără să comunice cu ea. Nu era podit și înăuntru nu se vedea nimic afară de niște gioarse ruginite : cazmale, sape, tîrnăcoape și un plug șchiop. Cînd chibritul s-a stins, am ieșit afară și am pus la loc belciugul, închizînd ușa la fel de bine cum fusese și-nainte. Tom era încîntat :

— Acu' sîntem pe drumul ăl bun. Săpăm un tunel și-l scoatem pe Jim afară. Săpatul o să ne ia vreo săptămînă.

Am pornit înapoi spre casă : eu am intrat pe ușa din dos, care se deschidea ușor, trăgînd de-o clampă de piele (în locurile astea ușile nu sînt zăvorite), dar Tom, găsind că asta nu-i destul de romantic, ținu morțiș să se cațăre pe paratrăsnet. După ce se urcă de trei ori pînă la jumă-

tate și căzu jos istovit, a patra oară fu cît pe ce să-și spargă capul ; atunci se hotărî să se lase păgubaș. Dar după ce se odihni niței, se apucă să-și mai încerce norocul o dată, și izbuti să se cațere pînă sus.

A doua zi în zori, ne-am trezit și ne-am dus la colibele negrilor ca să ne împrietenim cu cîinii și să ne punem bine cu negrul care-i aducea de mîncare lui Jim (dacă despre Jim era vorba).

Negrii tocmai sfîrșiseră masa de dimineață și se pregăteau să plece la cîmp. Negrul lui Jim umplea o strachină cu pîine, carne și alte merinde. În clipa cînd ceilalți ieșeau, cineva aduse din casă cheia.

Negrul ăla avea o față blajină și surîzătoare și-și legase cu ață, în ciucurași, părul lins, pasămite ca s-alunge vrăjitoarele. Zicea că de la o vreme vrăjitoarele nu-i dădeau pace deloc, înfățișîndu-i vedenii ciudate și aducîndu-i în urechi tot felul de vorbe și zvonuri năstrușnice. Cică în viața lui nu fusese vrăjit vreme atît de îndelungată.

Tot povestindu-și necazurile, se înfierbîntă și uită ce avea de făcut.

— Pentru cine-i mîncarea asta ? îl întrebă Tom. Pentru cîini ?

Negrul surîse și fața i se încreți toată, ca o bălțoacă în care arunci o piatră.

— Da, dom' Sid — spuse el — pentr-un cîine, un cîine grozav. Vreți să-l vedeți ?

— Da.

L-am înghiontit cu cotul pe Tom, șoptindu-i :

— Ce, te duci acolo, ziua-n amiaza mare ? Nu era în planu' nostru !

— Nu era, da-i acum.

Ce mai tura-vura, ne-am dus, dar mie nu-mi prea plăcea treaba asta. În colibă era întuneric beznă, nu vedeai nici la doi pași. Jim era de bună seamă acolo și ne văzuse, căci strigă :

— Huck ! Tu ești ? Doamne ! Uite-l și pe dom' Tom !

Eram sigur c-așa o să se întîmple. Nu știam ce să fac și chiar de-aș fi știut, totuna era, căci negrul ăla strigă :

— Doamne sfinte ! Cunoaşte pe dumneavoastră ?

Acuma se vedea ceva mai bine. Tom se uită la negru fără să clipească şi spuse, cu mirare în glas :

— Cine să ne cunoască ?

— Negru' ăsta fugar.

— Nu cred că ne cunoaşte ! Cin' ţi-a băgat în cap aşa ceva ?

— Cum cine ? Păi n-a strigat el adineauri, ca şi cum vă cunoaşte ?

Tom zise atunci, şi mai nedumerit :

— Ce tot vorbeşti ? Cine-a strigat ? Cînd a strigat ? Ce-a strigat ?

Şi, întorcîndu-se spre mine, îmi spuse cît se poate de liniştit :

— Ai auzit pe careva strigînd ?

Ce era să-i răspund ?

— Nu, n-am auzit pe nimeni.

Tom se întoarse apoi spre Jim şi-l întrebă, uitîndu-se la el de parcă nu l-ar mai fi văzut pîn-atunci :

— Ai spus ceva ?

— Nu, dom'le, n-am spus nimic.

— Nici o vorbă ?

— Nu, dom'le, nici o vorbă.

— Ne-ai mai văzut vreodată ?

— Nu, dom'le, nu ţin minte.

Atunci Tom se întoarse spre negru, care părea buimac şi speriat din cale-afară, şi-i spuse cu asprime în glas :

— Ce-ţi veni ? Ce te-a făcut să crezi c-a strigat cineva ?

— Uf, e vrăjitoarele alea afurisite ! Mai bine mor decît să trăiesc aşa ! O clipă nu mă lasă, dom'le, mă omoară cu zile, aşa de tare mă sperie. Vă rog să nu spuneţi la nimeni, că dacă află dom' Silas, mă ceartă. Dumnealui zice că nu se află pe lume vrăjitoare. Aş vrea să fie şi dînsu' aici, ce-ar mai zice dacă le-ar vedea cu ochii lui ? N-ar mai putea să zică nimic de data asta ! Dar aşa se-ntîmplă mereu, omu-ncăpăţînat rămîne încăpăţînat toată viaţa,

nu vrea să vază şi să afle singur nimic, iar cînd tu afli şi-i spui şi lui, nu te crede.

Tom îi făgădui că n-o să spună nimănui şi-i dădu un ban, sfătuindu-l să-şi mai cumpere nişte aţă ca să-şi lege părul. Apoi îmi spuse, uitîndu-se la Jim :

— Mă-ntreb dacă nenea Silas o să-l spînzure pe negrul ăsta. De-aş pune mîna pe un negru pe care l-ar răbda inima să fugă de la stăpîn, nu l-aş da stăpînului, ci l-aş spînzura.

Negrul se duse la uşă, ca să vadă banul la lumină, şi începu să-l muşte, ca să se încredinţeze că-i bun. Tom îi şopti atunci lui Jim :

— Fă-te că nu ne cunoşti. Dac-ai să auzi noaptea zăngănit de cazmale, să ştii că noi sîntem. Vrem să te slobozim.

Jim abia avu timp să ne strîngă mîna, căci negrul se întoarse lîngă noi. I-am spus c-o să venim şi altă dată, dacă mai vrea. Negrul ne răspunse că i-ar face mare plăcere, mai cu seamă seara, fiindcă vrăjitoarele îl canoneau îndeosebi pe întuneric, şi atunci nu strica să aibă pe cineva în preajmă.

CAPITOLUL XXXV

Pînă la prînzişor mai rămăsese vreun ceas, aşa că ne-am dus în pădure. Tom era de părere că nu puteam săpa fără puţină lumină. Şi cum un felinar ne-ar fi putut da de gol, ăl mai bun lucru era — zicea el — să adunăm nişte vreascuri putrede, care se cheamă „focul vulpii" şi care dau o pîlpîire slabă dacă le pui într-un loc întunecos. Am strîns un braţ de vreascuri dintr-astea şi le-am ascuns într-un tufiş, apoi ne-am aşezat să ne odihnim.

Tom nu prea era în apele lui :

— La naiba ! După mine, treaba asta e prea uşoară, E al dracului de greu să ticluieşti un plan complicat ! Nici tu paznic ca să-l otrăveşti, nici tu cîine ca să-i vîri pe gît vreun hap adormitor : şi p-ormă, Jim e legat de-un picior cu un lanţ de trei metri : ridici patul, scoţi lanţul, şi gata povestea. Şi mai e şi nenea Silas ăsta, care după ce că se-nerode în toată lumea îl trimite cu cheia pe negrul ăla cu cap de bostan şi nu pune pe nimeni să-l supravegheze ! De mult putea Jim să iasă din vizuină, de nu era legat cu lănţoiul ăla de picior ! Mă Huck, n-am văzut combinaţie mai tîmpită ca asta ! Eşti silit să născoceşti singur toate piedicile. Dar n-avem încotro, asta-i marfa şi trebuie să scoatem cît mai mult din ea. Numai că, să ştii de la mine, e mai mare gloria dacă-l răpeşti trecînd printr-o sumedenie de greutăţi şi primejdii, cînd ăi care aveau datoria să ţi le ridice în cale s-au lăsat pe tînjală şi a trebuit să le născoceşti singur, din capul tău. Uite, de pildă, chestia cu felinarul. Cînd stai să te gîndeşti, de fapt ne mîntim cînd zicem că un felinar ar fi primejdios. Cred că am putea lucra şi c-un alai de torţe, dac-am vrea. Uite ce zic eu : e musai să meşterim un ferăstrău, la prima ocazie.

— Ce să facem cu el ?

— Ce să facem ? ! Păi nu ştii că trebuie să tăiem piciorul patului lui Jim, ca să putem scoate lanţul ?

— Dar adineauri spuneai c-ar fi de ajuns să ridicăm patul.

— Numai tu eşti în stare să judeci aşa, Huck Finn. Vorbeşti ca un copil de grădiniţă. Ce naiba, n-ai citit niciodată o carte despre baronul Trenck [1], despre Casanova [2], despre Benventuo Cellini [3], despre Henric al patrulea [4]

---

[1] *Friedrich Trenck*, aventurier austriac, celebru prin îndelungata sa captivitate. Decapitat în timpul Revoluţiei Franceze (1726—1794).

[2] Aventurierul italian Casanova de Seingalt a devenit celebru mai ales prin spectaculoasa lui evadare din închisoarea „Piombi" din Veneţia (1725—1798).

[3] Ilustru gravor, sculptor şi bijutier italian, întemniţat multă vreme la Florenţa (1500—1571).

[4] Henric al IV-lea, regele Franţei între 1589—1610 ; pe cînd era rege al Navarrei, a fost întemniţat la Bastilia, de unde a evadat.

sau despre ăilalți eroi ? Unde s-a mai pomenit să slobozești un prizonier cu trucurile astea de față bătrînă ? Nu, băiatule. Autorii ăi mai celebri ne învață că piciorul patului trebuie despicat în două și lăsat așa, după ce-ai înghițit, firește, talașul, ca să nu mai poată fi găsit, și după ce-ai pus nițel pămînt și nițică unsoare în jurul locului ferestruit, pentru ca nici cel mai ager majordom să nu poată vedea măcar o urmă, și astfel să creadă că piciorul patului e neatins. În noaptea evadării, te duci și dai un bobîrnac patului, și-ai terminat cu el ; desprinzi lanțul, și gata povestea. Nu-ți mai rămîne decît s-agăți de metereze scara de frînghie și să cobori pe ea pînă jos, rupîndu-ți firește piciorul în șanț, fiindcă scara e cu vreo nouăsprezece picioare mai scurtă decît trebuie. Dar nu face nimic, fiin'că te-așteaptă caii și vasalii credincioși, care te adună de pe jos și te-aruncă-n șa. Și iată că pornești spre Languedocul [1] tău de baștină, spre Navarra [2] sau încotro poftești. E strașnic, Huck. Tare-aș vrea să fie un șanț și-n jurul colibei noastre. Să știi că dacă ne mai rămîne timp, o să săpăm unul chiar în noaptea evadării.

— Ce nevoie-avem de un șanț, cînd ne-am hotărît să-l scoatem pe sub colibă ? l-am întrebat eu.

Dar el n-auzea nimic. Uitase și de mine, și de tot. Stătea cu bărbia-n palmă și se gîndea. În curînd începu să ofteze și să dea din cap :

— Nu, din păcate nu e neapărată nevoie de treaba asta.

— Care treabă ? zic eu.

— Adică, nu mai e nevoie să tăiem cu ferăstrăul piciorul lui Jim.

— Dumnezeule ! Cum o să fie nevoie de așa ceva ? Da' ce-ți veni să te gîndești să-i tai piciorul ?

— Unii din cei mai celebri autori așa făceau. Neputînd să se descotorosească de lanțuri, își tăiau mîna ca să poată evada. C-un picior ar fi mai bine. Dar trebuie să

[1] Provincie din vechea Franță, aflată în sudul țării.

[2] Regat feudal, așezat în partea de apus a Pirineilor, pe ambele versante ale acestor munți. În 1569, cînd Henric, fostul rege al Navarrei, a dobîndit tronul Franței, a unit regiunea nordică a regatului cu Franța.

renunţăm. În cazu' de faţă, nu-i musai, şi p-ormă Jim e negru şi n-ar pricepe de ce e nevoie de-aşa ceva şi c-aşa-i obiceiul în Europa. Aşa că treacă de la noi. Dar o scară de frînghie i-am putea da. Ştii ce ? Ne rupem cearşafurile şi-i însăilăm o scară. Nu-i mare lucru. I-o putem trimite într-o plăcintă. Aşa se obişnuieşte. Am mîncat eu plăcinte şi mai rele.

— Vorbeşti aiurea, Tom Sawyer ! Jim n-are nevoie de-o scară de frînghie.

— Ba da, are nevoie. Tu vorbeşti aiurea, Huck ! Habar n-ai. Musai să aibă o scară de frînghie ! Toţi prizonierii au.

— Ce naiba să facă cu ea ?

— Cum ce să facă ? O ascunde-n pat, ce, nu poate ? Toţi fac la fel. Trebuie să facă şi el ca toată lumea. Huck, văd că nu vrei deloc să ţii seama de reguli. Una-două, ai vrea să începi ceva nou. Să zicem că nu face nimic cu scara. Ei şi ? O să rămînă în pat, ca o urmă, după ce-o să fugă. Ce, crezi că ăia n-or să aibă nevoie de urme ? Oho, şi-ncă cum ! După tine, ar fi să nu le lăsăm nici o urmă. Frumos îţi şade, n-am ce zice ! Unde s-a mai pomenit una ca asta ?

— Bine — zic eu — dac-aşa-s regulile şi nu se poate altfel, să-i dăm o scară. Nu vreau să calc regulamentu'. Dar uiţi un lucru, Tom Sawyer : dacă rupem cearşafurile ca să-i croim lui Jim o scară de frînghie, pun mîna-n foc că ne găsim beleaua cu tuşa Sally. Uite ce cred eu : o scară din scoarţă de nuc nu costă nimic, nu aduce nici o pagubă şi poţi s-o îndeşi într-o plăcintă sau s-o vîri într-un mindir de paie, la fel de bine ca pe-o scară de cîrpă. Cît despre Jim, nu se pricepe deloc la socoteli d-astea, aşa că nu-i pasă ce fel de...

— Uf ! Măi, Huck, de-aş fi la fel de ageamiu ca tine, mi-aş ţine gura, măcar atît. Cine-a mai auzit ca un prizonier de rang să evadeze pe-o scară făcută din scoarţă de nuc ? Te rid şi curcile !

— Bine, fă cum vrei, Tom. Dar te-aş sfătui să mă laşi să împrumut un cearşaf de pe frînghia de rufe.

— Asta mai merge — spuse el, fulgerat de o nouă idee. Împrumută și-o cămașă.

— Ce ne trebuie-o cămașă, Tom ?

— Pentru Jim, ca să-și țină jurnalul.

— Pe dracu' jurnal ! Păi nici nu știe să scrie.

— Ei și ? Da' ce, nu poate să facă semne pe cămașă, dacă-i dăm o pană cioplită dintr-o lingură veche de cositor sau dintr-un capăt de doagă ?

— Dar, Tom, n-ar fi mai bine să prindem o gîscă și să-i smulgem o pană ? I-ar fi mai lesne să scrie cu ea.

— Mă, da' nătăfleț mai ești ! În temnițele fortărețelor n-aleargă gîștele, ca prizonierii să le poată jumuli. Ei își fac totdeauna penele din sfeșnice vechi de alamă sau din alte asemenea lucruri grele și butucănoase care le cad sub mînă. Și trec săptămîni și luni întregi pînă să le meștercască, fiindcă trebuie să le ascută de zid. Chiar de-ar avea o pană de gîscă, tot nu s-ar folosi de ea, n-ar fi după tipic.

— Bine, dar cerneala din ce-o să i-o facem ?

— Mulți o fac din rugină de fier și din lacrimi, dar ăsta-i obiceiul oamenilor de rînd și al muierilor. Așii se folosesc de propriul lor sînge. Și Jim o să poată. De cîte ori o să vrea să trimită vreun răvaș misterios, fie el cît de mic și obișnuit, ca lumea să afle unde-i captiva, Jim o să poată să-l scrie cu furculița pe fundul unui talger de tinichea și să-l arunce apoi pe fereastră. Așa obișnuia și Masca de Fier [1], e ăl mai bun clenci.

— Dar Jim n-are nici un talger de tinichea, i se aduce mîncarea într-o oală.

— Nu-i nimic, îi facem noi rost !

---

[1] Personaj misterios, mort la Bastilia în 1703, după 24 ani de detențiune, în care timp a fost obligat să poarte în permanență mască de fier. S-a susținut că ar fi fost frate geamăn al lui Ludovic al XIV-lea ; dar s-a demonstrat ulterior că el era un oarecare Mattioli, arestat pentru trădare. Povestea sa i-a inspirat lui Alexandre Dumas-tatăl romanul „Omul cu masca de fier" (1836).

— Nimeni n-o să-i poată citi talgerele !

— Nu despre asta-i vorba, Huck Finn. Treaba lui e să scrie pe talgere și să le-arunce afară. Nu-i musai să le poți citi. De cele mai multe ori nu poți citi nimic din ce-a scris prizonierul pe-un talger de tinichea sau pe alte lucruri.

— Atunci ce rost are să mai strici bunătate de talger ?

— La naiba, doar nu-s talgerele prizonierului !

— Bine, bine, da' sînt ale cuiva, nu ?

— Să zicem că da. Ei și ? Ce-i pasă prizonierului ale cui sînt ?

Se opri, auzind clopoțelul care vestea masa de dimineață. Am pornit spre casă.

În aceeași dimineață am împrumutat de pe frînghia de rufe un cearșaf și o cămașă albă și le-am băgat într-un sac vechi, pe care-l găsisem. Apoi ne-am dus în pădure, am scos din ascunzătoare vreascurile de „focul vulpii" și le-am vîrît și pe ele în sac. Zic c-am împrumutat, fiin'c-așa obișnuia să spună babacu'. Tom însă zicea că ăsta nu-i împrumut, ci curată hoție — numai că furam, cică, în numele unui prizonier, iar prizonierii, cînd au nevoie de ceva, nu se dau în lături de la nimic și lumea nu-i osîndește pentru asta.

Nu-i nici o crimă dacă prizonierul fură lucrul de care are nevoie ca să poată evada. E dreptul lui — zicea Tom — așa că atîta vreme cît noi lucram pentru un prizonier, aveam tot dreptul să furăm tot ce ne trebuia ca să-l scoatem din pușcărie. Cu totul alteeva ar fi dacă n-ar fi vorba de-un prizonier ; în cazul ăsta, numai un ticălos ar fi în stare să fure. Ne-am hotărît așadar să furăm tot ce ne-o cădea sub mînă. Și cu toate astea, într-o zi, după aceea, mi-a tras un perdaf număru' unu, cînd am șterpelit un pepene din grădina negrilor și l-am mîncat. Nu s-a lăsat pînă nu m-a silit să mă duc la negri și să le dau un gologan, fără să le spun pentru ce. Tom zicea că n-avem dreptul să furăm decît ceea ce ne trebuie. Și cînd i-am spus că mie-mi trebuia pepenele, mi-a răspuns că n-aveam nevoie de el pentru evadarea din temniță.

— Asta-i deosebirea — adăugă el. Dac-ai fi vrut să-l lei ca să ascunzi în el un pumnal și să i-l strecori în taină lui Jim, ca să aibă cu ce să-l omoare pe majordom, totul ar fi fost în regulă.

N-am mai zis nimic, cu toate că mă-ntrebam la ce-mi folosește că lucrez pentr-un prizonier, dacă-s nevoit să-mi frămînt creierii cu o sumedenie de fineți de-astea ori de cîte ori mi se ivește ocazia să șterpelesc un pepene !

Ei, și cum spuneam, în dimineața aceea am așteptat pînă ce s-a dus fiecare la treaba lui și ograda s-a golit de oameni. Atunci Tom a dus sacul în șopron, iar eu am stat de caraulă ceva mai încolo. N-a zăbovit mult și, cînd s-a întors, ne-am așezat amîndoi pe stiva de lemne, să mai vorbim de una, de alta.

— Acum avem tot ce ne trebuie, afară de unelte — zise el. Da' n-o să fie greu nici cu ele.

— Unelte ? ! zic eu.

— Da.

— La ce ne trebuie ?

— Ca să săpăm. Doar n-o să scoatem pămîntul cu dinții !

— Da' ce, gioarsele alea de tîrnăcoape și sape din șopron nu-s de ajuns de bune, cînd e vorba de scos afară un negru ?

Se întoarse spre mine și-mi aruncă o privire plină de compătimire, să-ți dea lacrimile, nu alta.

— Huck Finn, ai auzit tu vreodată ca un prizonier să aibă în garderoba lui tîrnăcoape, sape și toate aparatele moderne, ca să-și poată săpa singur un tunel pîn-afară ? Ia zi, dacă ai în devlă măcar un dram de minte, ce fel de erou ar fi prizonierul ăla ? Spune și tu ! Atunci mai bine dă-i cheia, și gata ! Auzi !... Tîrnăcoape, sape... Păi, lucruri d-astea nu se dau nici măcar unui rege !

— Da' dacă n-avem nevoie de tîrnăcoape și de sape, ce naiba ne trebuie ?

— O pereche de bricege.

— Ca să săpăm la temelia colibei ?

— Da.

— Asta-i curată prostie, Tom !

— Prostie, neprostie, aşa se cuvine să facem, aşa scrie la carte ! Altă cale nu ştiu să fie, şi am citit toate cărţile în care e vorba de lucrurile astea. Prizonierii se folosesc totdeauna de bricege şi, bagă de seamă, de multe ori nu ca să sape pămîntul, ci ca să taie în stîncă tare. Şi asta le ia săptămîni întregi, de nu se mai termină. Gîndeşte-te, de pildă, la unul din prizonierii închişi în carcera a mai din fund a castelului Dif [1]. Cît crezi că i-a trebuit pîn' să iasă afară ?

— Habar n-am.

— Ghici !

— Nu ştiu... o lună jum'ate ?

— Treizeci şi şapte de ani ! Şi a ieşit taman în China. Aşa se lucrează ! Ce bine era să fi fost de granit şi temelia fortăreţei noastre !

— Bine, dar Jim nu cunoaşte pe nimeni în China !

— Ce legătură are una cu alta ? Nici tipul ăla nu cunoştea pe nimeni. Ei, dar văd că nu ţi-e capul decît la fleacuri ! De ce nu te gîndeşti la lucrul ăl mai important ?

— Bine, fie. Nu-mi pasă unde o să iasă, totul e să iasă, şi cred că nici Jim nu se sinchiseşte. Dar, ia zi, nu crezi că Jim e prea bătrîn ca să-l scoatem afară săpînd c-un briceag ? N-o să mai apuce ziua a mare, săracu' !

— Ba da. Ce, crezi că o să ne ia treizeci şi şapte de ani ca să săpăm la nişte temelii de lut ?

— Da' cît o să ne ia, Tom ?

— Din păcate, nu ne dă mîna să zăbovim cît s-ar cuveni la treaba asta, fiindcă s-ar putea ca-n curînd nenea Silas să afle de la ăi din New Orleans că Jim nu-i de prin părţile alea, şi-atunci o să se grăbească să dea sfoară-n ţară, prin afişe sau mai ştiu eu cum. Aşa că trebuie să ne cam grăbim cu săpatul. Normal, ar trebui să ne ia vreo doi ani, dar ar fi periculos. Avînd în vedere că situaţia e atît de nesigură, uite ce propun : să săpăm în linie dreaptă, cît mai repede cu putinţă. După aia, n-avem decît să zicem c-am muncit treizeci şi şapte de ani. Pe Jim îl scoatem de-acolo la prima alarmă. Cred că aşa-i cel mai bine.

---

[1] E vorba de castelul d'If, închisoare clădită de Francisc I pe insula If, în apropiere de Marsilia.

— Da, așa mai merge. Dacă-i vorba numai să zicem așa, nu ne costă nimic. Din partea mea, dacă n-ai nimic împotrivă, n-avem decît să zicem c-am muncit la treaba asta și-o sută cincizeci de ani, că vorba aia, tot n-o să ne doară palmele. Mă duc să fac rost de două bricege.

— Fă rost de trei — spuse Tom. Dintr-unul o să meșterim un ferăstrău.

— Tom, dacă-mi dai voie și nu-i cumva contra regulamentului și-a religiei, eu zic să ne folosim de custura aia veche și ruginită, care zace acolo, sub streașină, în spatele afumătoarei.

Tom se uită la mine, cu jale și deznădejde :

— Ei, Huck, Huck, degeaba se ostenește omul cu tine să te-nvețe ceva ! Hai, du-te după bricege, fă rost de trei !

L-am ascultat fără să crîcnesc.

CAPITOLUL XXXVI

Cum am simțit că toată lumea doarme, ne-am dat jos pe paratrăsnet, ne-am închis în șopron și ne-am pus pe lucru, la licărul vreascurilor putrede. Am curățat pe o lungime de vreo doi metri de o parte și de alta a bîrnei din mijloc. Tom îmi spuse că acum ne aflăm taman în spatele patului lui Jim și c-o să săpăm dedesubtul lui și nimeni n-o să poată ști că pe acolo-i un tunel, fiindcă pătura lui Jim atîrna pînă la pămînt. Ca să vezi groapa, trebuia să ridici pătura și să te vîri sub pat. Am săpat noi așa cu bricegele pînă pe la miezul nopții ; eram morți de oboseală și mîinile ni-erau pline de bășici, dar gaura săpată abia se vedea.

— Tom Sawyer — i-am zis — asta nu-i treabă de treizeci și șapte, ci de treizeci și opt de ani.

Nu-mi răspunse nimic, dar oftă și în curînd se opri din săpat. Se vedea că-i muncit de gînduri.

— Nu mai merge așa — spuse el peste cîteva clipe — n-are nici un rost, Huck. Altceva ar fi dac-am fi prizonieri. Am avea atunci în fața noastră ani cu duiumul, n-ar fi nici o grabă. Și fiindcă n-am putea săpa decît cîteva minute pe zi, la schimbarea gărzii, mîinile nu ni s-ar mai bășica și am putea munci temeinic, cum scrie la carte, ani și ani de-a rîndul. Dar așa, n-avem vreme de pierdut, trebuie să-i dăm zor. Înc-o noapte ca asta de muncă pe brînci, și ieșim din circulație pe-o săptămînă, ca să ne tămăduim mîinile, altfel n-o să ne mai putem atinge de-un briceag.

— Atunci ce-i de făcut. Tom ?

— Îți spun numaidecît. Nu-i drept și nu-i cinstit, și nici n-aș vrea să se afle, dar n-avem altă cale : trebuie să săpăm cu tîrnăcoapele, dar o să zicem că-s bricege.

— Așa mai vii de-acasă ! Ei, Tom Sawyer, văd că a început să-ți mai vină mintea la cap ! Cinstit, necinstit, tîrnăcoape ne trebuie ! La drept vorbind, mie nici nu-mi prea pasă de cinste. Cînd m-apuc să fur un negru, un pepene sau o carte de religie, nu mă privește cum, ci ce anume iese, adică negrul, pepenele sau cartea. Și dacă tîrnăcopul e lucrul cel mai la-ndemînă, atunci cu el mă pun pe treabă. Nu dau doi bani pe ce spun învățații.

— În cazuri de-astea e voie să te folosești de tîrnăcoape, și să zici că-s bricege. Altminteri, n-aș încuviința una ca asta și nici n-aș sta cu mîinile-n sîn, văzînd cum regulamentul e călcat în picioare, fiincă ce-i rău e rău și ce-i bun e bun, și n-are rost să faci totul anapoda, dacă nu ești ageamiu. Tu, de pildă, ai putea să-l scoți pe Jim săpînd cu un tîrnăcop, fără să zici că-i briceag, fiindcă tu nu te pricepi. Dar eu, care știu despre ce-i vorba, n-aș fi în stare. Dă-mi un briceag !

Avea și el unul, dar i l-am dat totuși pe al meu. Il azvîrli cît colo :

— Dă-mi un briceag, zic !

N-am înțeles ce vrea, dar m-am gîndit nițel și, cotrobăind printre gioarsele alea, am găsit un tîrnăcop și i l-am dat. L-a luat și s-a pus pe treabă, fără să scoată o vorbă.

Așa-i era felul, de ! Era plin de prințipuri...

Am pus şi eu mîna pe o cazma, şi dă-i bătaie, cînd eu cu cazmaua, cînd el cu tîrnăcopul. Treaba mergea strună. După o jumătate de ceas, nu mai puteam de oboseală, dar groapa săpată era destul de măricică. Cînd am ajuns în odaia noastră, m-am uitat pe fereastră la Tom, care se căznea să se cațere pe paratrăsnet, dar nu putea, așa de tare îl dureau mîinile.

— Nu-i chip ! îmi strigă el în cele din urmă. Ce mă sfătuiești să fac ? Ai vreo idee ?

— Da, dar cred că nu-i cum scrie la carte. Suie-te pe scări și zi că te-ai cățărat pe paratrăsnet.

El îmi urmă povața.

A doua zi, Tom șterpeli de prin casă o lingură de cositor și un sfeșnic de alamă, ca să-i meșterească lui Jim niscaiva pene de scris, precum și șase lumînări de seu. Cît despre mine am dat tîrcoale pe lîngă colibele negrilor și, la primul prilej, am furgăsit trei blide de tinichea. Tom a fost de părere că n-o să fie de ajuns, dar l-am liniștit spunîndu-i că de vreme ce nimeni n-o să vadă blidele aruncate de Tom, fiindcă au să cadă în tufele de ciumăfaie și de dudău de sub ferestruie, o să le putem lua înapoi și Jim o să le folosească din nou. Lui Tom îi plăcu treaba asta.

— Acum — îmi spuse el — trebuie să ne gîndim cum să-i strecurăm lui Jim toate lucrurile astea.

— O să i le trimitem prin tunel, cînd va fi gata.

Îmi aruncă o privire disprețuitoare și după ce-mi spuse că n-a mai auzit în viața lui o gugumănie ca asta, căzu iar pe gînduri. Nu trecu mult și mă înștiință că i-au venit două-trei idei, dar că deocamdată nu-i nevoie să hotărîm. Mai întîi — zicea el — trebuie să-i dăm de știre lui Jim.

In noaptea aceea, pe la orele zece, ne-am dat jos pe paratrăsnet, luînd cu noi una din lumînări. Ne-am așezat sub ferestruică și-am tras cu urechea. Jim sforăia. Am zvîrlit lumînarea înăuntru, dar nu l-a trezit. Atunci ne-am apucat iarăși să săpăm cu tîrnăcopul și cazmaua, și după vreo două ceasuri și jumătate, treaba a fost gata. Ne-am tîrît de-a bușilea pînă sub patul lui Jim, și de-acolo în încăpere. Am dibuit lumînarea, am aprins-o și-am stat

niţel să-l privim pe Jim : arăta sănătos şi voios. L-am trezit încetişor, cu blîndeţe, ca să nu se sperie. Cînd ne-a văzut, i-a venit să plîngă de bucurie. Începu să ne alinte. cu toate vorbele de răsfăţ care-i treceau prin cap. Ne rugă să facem numaidecît rost de-o daltă ca să-i tăiem lanţul de la picior, căci voia s-o şteargă cît mai repede. Tom îl lămuri însă că aşa ceva n-ar fi deloc după tipic şi, după ce-i povesti de-a fir-a-păr planurile noastre, îi spuse că, de altminteri, la caz de alarmă le putem schimba numaidecît.

— Să nu-ţi fie frică, fiindcă tot o să te scoatem de aici — adăugă el.

Jim se arătă mulţumit. După ce am sporovăit toţi trei despre vremurile bune de altădată, Tom începu iar să-l descoasă pe Jim. Cînd auzi că unchiul Silas vine zilnic sau o dată la două zile ca să se roage împreună cu Jim, iar tuşa Sally vine şi ea să vadă dacă se simte bine şi are destulă mîncare, şi că amîndoi se purtau cum nu se poate mai frumos, Tom se lumină la faţă.

— Acum ştiu ce ne trebuie — îi zise el. O să-ţi trimitem prin ei unele lucruri.

— Nu cumva să faci o prostie ca asta ! i-am spus.

Dar el îşi urmă vorba, fără să mă bage-n seamă, aşa cum obişnuia ori de cîte ori îşi punea ceva în gînd. Îi spuse, aşadar, lui Jim că o să-i trimitem într-o plăcintă scara de frînghie şi alte lucruri, prin Nat, negrul care-i aducea de mîncare.

— Vezi să fii cu ochii-n patru şi să nu te arăţi mirat, pentru ca Nat să nu bage de seamă nimic. Lucrurile mai mici o să le punem în buzunarele hainei lui nenea Silas şi, cînd o veni el, le iei de acolo. Dacă s-o putea, o să-ţi trimitem şi prin tuşa Sally ceva lucruri ; i le vîrîm în buzunarul şorţului sau le legăm de cordon.

Tom îl învăţă ce să facă cu toate lucrurile astea şi cum să-şi scrie cu sînge jurnalul pe cămaşă. Nu-l cruţă de nici un amănunt. Deşi nu pricepea ce rost au toate astea, Jim zicea că noi, fiind albi, ştim mai bine ca el, aşa că se arătă mulţumit şi-i făgădui lui Tom să-i urmeze întocmai poruncile.

Am petrecut de minune, mai ales că Jim avea o grămadă de tutun şi pipe de pănuşe. După aceea ne-am

strecurat afară prin tunel şi ne-am întors în odaia noastră, cu mîinile rău julite. Tom părea însă încîntat. Zicea că în viaţa lui n-a avut parte de-o distracţie mai plăcută şi mai „interectuală".

— Ce bine ar fi dacă ne-am distra aşa toată viaţa, lăsînd pe seama copiilor noştri să-l elibereze pe Jim! Cred că lui Jim o să-i placă din ce în ce mai mult treaba asta, pe măsură ce-o să se deprindă cu ea. În felul ăsta, povestea ar putea să ţină vreo optzeci de ani, şi-ar fi cea mai grozavă din istorie, iar noi toţi, care am luat parte la ea, am ajunge celebri.

A doua zi dimineaţă ne-am dus la stiva de lemne şi-am tăiat sfeşnicul de alamă în bucăţele, pe care Tom le virî în buzunar, împreună cu lingura de cositor. Ne-am dus apoi la colibele negrilor. În vreme ce eu îl ţineam de vorbă pe Nat, Tom virî o bucată de sfeşnic într-o turtă de mălai din strachina cu merinde pentru Jim. L-am însoţit pe Nat, ca să vedem cum merge treaba. A mers de minune! Cînd Jim a muşcat din turtă, era cît pe ce să rămînă ştirb: „Ce mai — îmi zise Tom — a mers cum nu se poate mai bine". Jim lăsă să se creadă că nu fusese decît o pietricică sau vreun grunz, din ăi care se găsesc mai totdeauna într-o pîine, dar de-atunci încoace n-a mai pus nimic în gură fără să-ncerce mai întîi cu furculiţa de vreo cîteva ori.

În vreme ce stăteam acolo pe întuneric, de sub patul lui Jim ţîşniră doi dulăi, apoi alţii şi alţii, pînă ce se adunară vreo cincisprezece, c-abia mai puteai să răsufli. Drace! Uitasem să închidem uşa şopronului. Cînd îi văzu, Nat strigă: „Vrăjitoarele!" şi se prăbuşi la pămînt în mijlocul dulăilor şi începu să geamă de-ai fi zis că se dă de ceasul morţii. Tom deschise repede uşa şi zvîrli afară o bucată de carne din porţia lui Jim. Cîinii o zbughiră după ea, iar în cîteva clipe Tom se repezi şi el afară şi se întoarse numaidecît închizînd uşa. Am priceput că se dusese s-o închidă pe cealaltă. Trecu apoi la bietul Nat şi începu să-l alinte şi să-l îmbuneze, întrebîndu-l dacă i se năzărise iar vreo nălucă. Negrul se ridică şi spuse clipind din ochi:

— Dom' Sid, ai să spui că-s nebun, dar să mă lovească damblaua dacă nu mi s-a părut că văd un milion de cîini,

diavoli sau nu știu ce. Nu mint, dom' Sid. I-am simțit și i-am văzut lîngă mine. O, Doamne, tare-aș vrea să pun mîna pe o vrăjitoare ca asta, o dată, numai o dată ! Dar mai bine să-mi deie pace, nu mai vreau s-aud de ele !

— Uite ce zic eu — îi spuse Tom. Ce le aduce încoace taman cînd negru' ăsta fugar își ia masa de dimineață ? Foamea, asta-i pricina. Trebuie neapărat să le faci o plăcintă vrăjitorească.

— Dar, dom' Sid, cum să fac eu așa plăcintă ? Nu știu și nici n-am auzit pîn-acu' de-așa ceva !

— Atunci o s-o fac chiar eu.

— O, ce bine ! Nat o să sărute tălpile lu' dom' Sid !

— Așa rămîne, am s-o fac de hatîrul tău, fiin'c-ai fost cumsecade și ni l-ai arătat pe negrul fugar. Dar trebuie să bagi bine de seamă : cînd o să venim cu plăcinta, tu să te-ntorci cu spatele și să nu cumva să tragi cu ochiul, orice-am pune noi în strachină. Să nu te uiți cînd Jim o să golească strachina, că e de rău, nu garantez ce poa' să se-ntîmple. Și mai ales, nu te-atinge de lucrurile vrăjitorești.

— Eu să m-ating de ele, dom' Sid ? Ce tot vorbești ? Nu le-aș atinge nici cu-un deget, chiar de mi-ai da zece sute de mii de milioane de dolari !

CAPITOLUL XXXVII

Totul era pus la punct. Ne-am apucat să scotocim prin mormanul de vechituri din fundul curții, unde se aruncau ghetele scîlciate, zdrențele, sticlele sparte, tinichelele și alte asemenea nimicuri. Am găsit acolo un lighean vechi de cositor și i-am astupat găurile cum ne-am priceput, ca să putem coace în ea plăcinta. L-am cărat apoi în pivniță și, după ce l-am umplut bine cu făină, am pornit spre casă, unde ne așteptau cu gustarea de dimineață. Pe drum am găsit două piroane. Tom zicea că au să-i prindă bine prizonierului, ca să-și scrie cu ele

numele și păsurile pe pereții închisorii. Strecură unul din piroane în buzunarul șorțului mătușii Sally, care atîrna pe un scaun, iar pe celălalt îl înfipse în panglica pălăriei unchiului Silas, care se afla pe birou. (Copiii ne spuseseră că în dimineața aceea tătucu și mămica lor au să se ducă să-l vadă pe negrul fugar.)

Apoi ne-am așezat la masă. Tom vîrî lingura în buzunarul hainei unchiului Silas. Tușa Sally încă nu venise, așa că a trebuit să mai așteptăm puțin. Cînd își făcu în sfîrșit apariția, obrajii îi ardeau de mînie. Abia se putu stăpîni în timpul rugăciunii. Apoi, în vreme ce cu o mînă turna cafeaua și cu cealaltă ciocănea capul copilului care stătea mai aproape, îi spuse lui nenea Silas :

— Am cotrobăit peste tot, și n-am dat de ailaltă cămașă a ta. Parc-a intrat în pămînt !

Inima îmi căzu printre măruntaie și o coajă tare de mălai porni după ea pe gîtlej, întîlnindu-se pe drum cu o tuse care o repezi afară tocmai în celălalt capăt al mesei, de nimeri în ochiul unuia dintre copii, care se zvîrcoli ca o rimă în cîrlig și slobozi un urlet mai grozav decît chiotul războinic al unei piei-roșii. Cît despre Tom, se făcuse verde. Vreme de un sfert de minut sau cam așa ceva a fost un teatru nemaipomenit, dar zău că mi-aș fi vîndut biletul pe jumătate preț, de s-ar fi ivit vreun cumpărător. Dar după-aceea, ne-am venit în fire — numai surpriza ne luase piuitul.

— E foarte ciudat — zise unchiul Silas. Nu pot să pricep. Știu bine c-am dezbrăcat cămașa aia, fiindcă...

— Fiindcă n-ai decît una pe tine. Ce tot vorbești ? Știu că ai dezbrăcat-o, știu asta mai bine decît știi tu cu mintea ta de cîlți ; ieri mai era pe frînghie, am văzut-o cu ochii mei. Dar acum nu mai e, asta-i socoteala, și pînă să-ți fac una nouă, ai s-o cam porți pe-aia roșie de flanelă. Asta-i a treia cămașă pe care ți-am lucrat-o în doi ani de zile. Ce dracu' faci cu ele ? Nu mai poate omul să răsufle de grija cămășilor tale ! La vîrsta ta ar fi cazul să ți le păzești și singur !

— Ai dreptate, Sally, dar zău că-mi dau toată silința ! Cred însă că nu-s numai eu de vină, fiindcă de obicei

nu-mi văd cămășile și n-am de-a face cu ele decît cînd sînt pe mine. Nu știu să fi pierdut vreuna de pe mine pînă acum.

— Nu-i meritul tău, Silas. Să fi fost după tine, le-ai fi pierdut chiar și-așa. Dar stai să vezi, nu-i numai cămașa. Mai lipsește și o lingură. Erau zece, și-acum sînt doar nouă. Să zicem că vițelul a furat cămașa, dar pot să jur că nu el a furat lingura. Și nu numai atît.

— Dar ce, a mai dispărut ceva, Sally ?

— Au dispărut șase lumînări. Să zicem că le-au mîncat șobolanii. Mă mir cum de n-au furat pîn-acuma toată casa, de cînd te tot lauzi că ai să le astupi găurile. Într-o bună zi, au să-și facă culcuș în părul tău, Silas, și tu n-ai să bagi de seamă. Dar sînt sigură că nu șobolanii au furat lingura.

— Da, Sally, recunosc că eu sînt de vină... am uitat, dar să știi că pînă mîine am să astup găurile.

— A, nu te grăbi ! Mai bine la anul ! Matilda Angelina Araminta Phelps ! strigă ea pocnind cu degetul în scăfîrlia copilului care răspundea la numele acesta și care se grăbi să-și tragă gheruțele din zaharniță. În clipa aceea, o negresă se ivi în pragul ușii, strigînd :

— Coniță, lipsește un cearșaf !

— Un cearșaf ? ! Dumnezeule !

— Am să astup găurile chiar azi, bolborosi unchiul Silas, cu o mutră plouată.

— Tacă-ți gura ! Ce, crezi că șobolanii au luat cearșaful ? Unde-i cearșaful, Liza ?

— Liza nu știe, coniță Sally. Ieri mai era pe frînghie, dar acu' nu mai este, s-a dus.

— Să știți că vine sfîrșitul lumii ! În viața mea n-am mai pomenit una ca asta ! O cămașă, un cearșaf, o lingură, șase lu...

— Coniță, lipsește un sfesnic de alamă ! spuse o mulatră tînără care tocmai intra pe ușă.

— Cară-te de-aici, că-ți dau cu ceva în cap !

Fierbea, nu alta. Mă gîndeam s-o șterg în pădure, și s-aștept pînă s-o mai potoli furtuna. Tuna și fulgera, făcînd răzmeriță de una singură, în timp ce toți ceilalți tă-

ceau chitic, cu capetele plecate. În cele din urmă, unchiul Silas bagă mîna în buzunar şi, buimăcit, scoase de-acolo lingura. Tuşa Sally rămase cu gura căscată şi-şi ridică braţele spre cer. Cît despre mine, aş fi vrut să fiu la Ierusalim sau altundeva, dar, auzind-o, m-am liniştit.

— Eram sigură ! A fost tot timpul la tine în buzunar ; şi celelalte lucruri tot acolo sînt, de bună seamă. Cum de-a ajuns acolo ?

— Zău că nu ştiu, Sally ! se dezvinovăţi el. Dac-aş şti, ţi-aş spune ! Înainte de masă îmi pregăteam predica despre faptele apostolilor, capitolul şaptesprezece, şi cred că eu am pus-o în buzunar, fără să-mi dau seama, în loc să pun sfînta evanghelie. Acu bag de seamă că sfînta evanghelie nu-i în buzunar. Mă duc să văd şi, dacă e la locul ei, înseamnă că nu am pus-o în buzunar şi că în schimb am pus lingura şi...

— Pentru numele lui Dumnezeu ! Isprăveşte-odată ! Hai, căraţi-vă toţi, blestemaţilor ! Şi să nu-mi mai ieşiţi în cale pînă nu-mi liniştesc sufletul !

I-aş fi ghicit gîndul şi fără să-l spună cu voce tare şi aş fi ascultat-o chiar mort.

Tocmai cînd treceam prin salonaş, bătrînul îşi luă pălăria, şi pironul căzu pe podea. El îl ridică şi-l puse pe policioara căminului, ieşind apoi fără să scoată o vorbă. Văzîndu-l ce face, Tom îşi aminti de lingură şi-mi spuse :

— Vezi, n-are rost să mai trimitem lucruri prin el, nu te poţi bizui. Cu toate astea, fără să vrea, moşul ne-a făcut un bine în chestia cu lingura. Hai să-i facem şi noi un bine, fără ca el să ştie : să astupăm găurile de şobolani.

În pivniţă erau o sumedenie de găuri şi am pierdut o oră întreagă cu astupatul lor, dar a ieşit o treabă pe cinste. La urmă, auzind zgomot de paşi pe scară, am stins lumînarea şi ne-am ascuns. Bătrînul se ivi, ţinînd într-o mînă o lumînare şi într-alta o legăturică. Bietul de el, părea cu gîndurile aiurea ca de obicei.

Dădu ocol pivniţei, oprindu-se cîte puţin la fiecare gaură, pînă ce le cercetă pe toate. Vreme de vreo cinci minute rămase pe gînduri, cojind lumînarea de grunjii de ceară topită.

Apoi o porni încet și visător spre scară, bolborosind :

— Ei, drăcie, nu pot să-mi aduc aminte cînd am făcut treaba asta ! I-aș putea dovedi acum că nu eram eu de vină în privința șobolanilor. Dar treacă de la mine. Tot n-ar folosi la nimic.

Și după ce urcă scările bodogănind, plecarăm și noi. Tare drăguț mai era bătrînul ăsta ! Și mai e și acum.

Tom era cam necăjit din pricina lingurii ălcia, fiindcă zicea că-i musai s-avem una.

După ce se gîndi nițel, mă lămuri cum o să ne descurcăm.

Ne-am dus amîndoi la coșul unde se țineau lingurile și ne-am învîrtit pe-acolo pînă ce s-a ivit tușa Sally. Tom începu atunci să numere lingurile și să le așeze deoparte.

— Tușă Sally — spuse el în timp ce eu vîram una în mînecă — văd că nu-s decît nouă linguri.

— Vezi-ți de joaca ta și nu-mi mai bate capul — se burzului ea. Știu eu mai bine ca tine, adineauri le-am numărat.

— Dar le-am numărat de două ori, tușă, și nu mi-au ieșit decît nouă.

Tușa Sally veni firește să le numere, deși se vedea că-i la capătul răbdării.

— Dumnezeule, așa-i, sînt doar nouă ! Lua-le-ar dracu' de linguri ! Ia să mai numărăm o dată.

Am pus repede la loc lingura pe care o șterpelisem.

— Fir-ar ale dracului, acuma-s zece ! izbucni ea, cînd isprăvi de numărat. Părea năucită și plictisită totodată.

— Nu cred că-s zece, tușă — zise Tom.

— Mă zevzecule, n-ai văzut că le-am numărat ?

— Știu, dar...

— Bine, uite că le mai număr o dată.

Am dosit la repezeală una, așa că iar au fost nouă, ca și data trecută. S-o fi văzut în ce hal era : tremura toată de ciudă ; dar nu se lăsă și numără întruna, pînă ce, de atîta zăpăceală, ajunse să numere și coșul, luîndu-l drept lingură. De trei ori îi ieși socoteala și de trei ori ba. Pînă la urmă puse mîna pe coș și-l azvîrli cît colo, pocnindu-l zdravăn pe motan. Apoi ne pofti afară, spunîndu-ne s-o

lăsăm în pace și amenințîndu-ne că ne jupoaie de vii dacă mai venim să-i batem capul pînă la prînz. Înainte de a pleca, în vreme ce ea ne dădea pașaportul, i-am strecurat în buzunarul șorțului lingura pe care o șterpelisem, așa că Jim o primi înainte de prînz, o dată cu pironul. Eram foarte mulțumiți de isprava noastră. Tom zicea că face să te ostenești și de două ori pe-atît pentru o treabă ca asta, fiindcă de-aici înainte tușa Sally putea să numere lingurile mult și bine, că tot n-ar fi numărat de două ori la fel. Chiar de i-ar ieși la socoteală, tot nu i-ar veni să creadă, iar după vreo trei zile, avea să-i treacă pofta să mai numere. Ba chiar l-ar gîtui pe ăl de i-ar cere să le mai numere vreodată.

În seara aceea am pus la loc cearșaful pe frînghie și am șterpelit altul din garderoba ei. Vreo două zile la rînd l-am tot luat și l-am pus la loc, pînă ce n-a mai știut cîte cearșafuri are și a-nceput să spună că nici nu-i pasă, că n-o să-și prăpădească ea sufletul pentru atîta lucru și n-o să le mai numere nici moartă.

Cu cămașa, cearșaful, lingura și lumînările stăteam bine acum, mulțumită vițelului, șobolanilor și numărătoarei bramburite. Cît despre sfeșnic, n-a pomenit nimeni de el și ne ziceam că fără doar și poate au să-l uite încetul cu încetul.

În schimb, cu plăcinta a mers mai greu și ne-a dat mult de furcă. Ne-am dus departe, în pădure, ca s-o coacem acolo. Firește că pîn' la urmă ne-a ieșit destul de bine, însă nu într-o singură zi. A trebuit să umplem de trei ori ligheanul cu făină. În afară de asta, ne-am ales cu arsuri pe tot trupul, ba era să și chiorîm de atîta fum. Țineam morțiș s-o facem cu coajă, și nu ieșea deloc, se coflecea mereu, fir-ar a dracului ! Pînă la urmă am găsit clenciul : trebuia să coacem plăcinta cu scară cu tot. În seara următoare, ajutați de Jim, am rupt cearșaful în fîșii pe care le-am înnădit, așa încît a doua zi, în zori, aveam o frînghie pe cinste, bună să spînzuri cu ea un om. Bineînțeles, ne-am zis c-am muncit nouă luni la ea.

Dimineaţa am dus scara în pădure, dar ce să vezi, nu intra în plăcintă. Fiind făcută din ditamai cearşaful, frînghia asta ar fi putut să umple şi patruzeci de plăcinte, şi tot ar mai fi rămas destul şi pentru o supă, un salam sau mai ştiu eu ce. Cred c-ar fi ajuns şi pentru-un prînz întreg.

Nouă însă nu ne trebuia decît pentru o plăcintă, aşa că am aruncat restul. N-am copt plăcinta în lighean, de teamă să nu se topească lipitura. Nenea Silas avea însă o tigaie straşnică, de aramă, de care era tare mîndru, fiin'că fusese a unuia dintre strămoşii lui, care venise din Anglia odată cu William Cuceritorul [1], pe „Mayflower" [2] sau pe una din primele corăbii ce străbătuseră Atlanticul [3]. Avea un mîner lung, de lemn, şi moşul o ţinea ascunsă în pod, laolaltă cu o grămadă de oale şi alte marafeturi scumpe — nu fiindcă ar fi fost de preţ, că nu făceau doi bani, ci pentru vechimea lor. Am scos-o în taină din pod şi am dus-o în pădure, dar am stricat cîteva aluaturi în ea, neştiind cum să coacem plăcinta. Pîn' la urmă, însă, ne-am descurcat noi. Am aşternut pe fundul tigăii un strat de coacă şi-am pus-o pe jeratic. Am vîrît în ea scara de cîrpe şi deasupra am pus alt strat de coacă. Dup-aceea, am pus capacul şi-am presărat deasupra tăciuni aprinşi. Ne-am tras apoi cu cîţiva paşi mai încolo, la răcoare, ţinînd de mînerul ăla lung. În cincisprezece minute a ieşit o mîndreţe de plăcintă, numai că de-ar fi vrut cineva s-o mănînce, ar fi trebuit să-şi facă rost de-o cutie întreagă de scobitori, şi oricum scara de cîrpe i-ar fi dat nişte crampe nemaipomenite, îmbolnăvindu-l de stomac pe vecie.

---

[1] Duce al Normandiei care, în urma luptei victorioase de la Hastings (1066), a cucerit Anglia, unde a domnit între 1060 şi 1087.

[2] Numele corăbiei pe care, în 1607, au sosit, pe coasta răsăriteană a Americii de Nord, primii colonişti englezi.

[3] Încă o dată, Huck amestecă aiurea o serie de evenimente istorice, în cazul de faţă : cucerirea Angliei de către normanzi, sub William Cuceritorul şi cea dintîi imigraţie a coloniştilor englezi în America.

Nat nu s-a uitat cînd am pus plăcinta vrăjitorească în strachina lui Jim. Am mai vîrît acolo, la fund, sub mîncare, cele trei blide de tinichea. Toate lucrurile ajunseră, astfel, cu bine la Jim ; cînd rămase singur, el despică plăcinta şi ascunse scara de cîrpe în mindirul lui de paie, apoi scrijeli nişte semne pe un blid şi-l aruncă pe ferestruică.

CAPITOLUL XXXVIII

Ne-a fost greu din cale-afară să meşterim penele alea şi ferăstrăul. Jim spunea însă că ăl mai greu lucru o să fie inscripţia, adică pisania pe care trebuie s-o mîzgălească pe zid orice prizonier. Tom zicea că fără asta nu se poate. Căci nu s-a mai văzut în toată istoria ca un prizonier de stat să nu lase în urmă o inscripţie şi-un blazon.

— Uită-te la lady Jane Grey [1], sau la Gilford Dudley[2], sau la bătrînul Northumberland [3] ! Să zicem c-o să fie prea greu, Huck. Dar tu ce ai vrea ? Ce propui ? Jim trebuie să-şi lase inscripţia şi blazonul, ca toată lumea.

— Domnu' Tom — spuse Jim — da' eu n-am nici un blazon, am doar bluza asta veche, pe care ştii că trebuie să ţin un jurnal.

— Mă Jim, n-ai priceput ! Un blazon e cu totul altceva.

— Oricum — spusei eu — Jim are dreptate cînd zice că n-are nici un blazon, fiin'că n-are.

— Hop şi tu ! mă repezi Tom. Parcă eu nu ştiu ? Dar pe ce te prinzi c-o să aibă un blazon înainte de-a ieşi de-aici ? O să facă totul cum scrie la carte, fără nici o abatere.

---

[1] Nepoata lui Henric al VIII-lea, regele Angliei, executată de Maria Tudor, al cărei tron încercase să-l cucerească (1537—1554).

[2] Soţul lui Jane Grey, executat şi el de Maria Tudor, în 1554.

[3] John Dudley, duce de Northumberland, socrul lui Jane Grey, decapitat pentru vina de a-şi fi sfătuit nora să lupte pentru cucerirea tronului Mariei Tudor (1502—1554).

În vreme ce eu şi Jim ascuţeam penele pe o bucată de cărămidă (Jim meşterise o pană din sfeşnicul de alamă, iar eu făcusem alta din lingură), Tom se gîndea la blazon. Nu trecu mult şi ne spuse că se gîndise la atîtea blazoane bune, că nu mai ştia pe care să-l aleagă. E drept că era unul care-i făcea cel mai mult cu ochiul.

— Pe pajură — spuse el — o să avem un cîmp de aur cu baza dextră, cu o cruce maro la fascie şi un cîine culcat drept însemn ; sub piciorul lui, un lanţ încrenelat ca emblemă a sclaviei, cu o tresă verde cu capătul zimţat şi trei linii inversate pe un cîmp de azur, cu punctele buricului aşezate pe o dansetă crestată ; în creştet, un negru fugar, cu desaga pe umăr, cu bară senestră şi avînd drept suport două guri, adică tu şi cu mine. Deviza : *Maggiore fretta; minore atto.* Am citit-o într-o carte şi înseamnă : cu cît te grăbeşti, cu atît mai încet mergi.

— Ei, comedie ! Da' ce dracu înseamnă toate celelalte ?

— N-avem timp de pierdut cu chestia asta, trebuie să ne zorim cu inscripţia.

— Stai niţel, spune-mi măcar o parte ! Ce-i aia o *fascie ?*

— O *fascie,* hm ! O *fascie* este... nu-i nevoie să ştii ce e. Am să-i arăt eu cum devine cazu', cînd o ajunge acolo.

— Dă-o-ncolo, Tom, zi şi mie, dacă te rog ! Ce-i aia o *bară senestră ?*

— Nu ştiu, dar trebuie s-o aibă. Toţi nobilii au aşa ceva.

Uite-aşa era Tom : dacă nu-i convenea lui să-ţi lămurească un lucru, nu ţi-l lămurea nici mort. Puteai să-l pisezi o săptămînă, şi tot degeaba era.

Acum, că isprăvise cu blazonul, se apucă de cealaltă treabă, întocmirea unei inscripţii funerare. Zicea că Jim trebuie neapărat să aibă o inscripţie, ca toată lumea. Scrise cîteva pe o bucată de hîrtie şi ni le citi :

1. Aici a fost zdrobită o inimă captivă.

2. Aici şi-a trăit viaţa chinuită un biet prizonier, părăsit de lume şi de prieteni.

3. Aici s-a sfărîmat o inimă singuratică şi un suflet ostenit şi-a găsit hodina, după treizeci şi şapte de ani de captivitate.

4. Aici s-a stins, după treizeci şi şapte de ani de amară captivitate, departe de casă şi de prieteni, un nobil străin, fiul natural al lui Ludovic al XIV-lea.

În timp ce citea, îi tremura glasul şi era cît pe ce să izbucnească în plîns. Nu se putea hotărî cu nici un chip pe care din inscripţiile astea s-o zgîrie Jim pe perete, toate i se păreau atît de frumoase ! În cele din urmă hotărî ca Jim să le scrie pe toate, dar Jim îi spuse că i-ar trebui un an pînă să zgîrie cu un piron atîtea semne pe nişte bîrne, mai ales că nici nu cunoştea buchiile. Tom îi răspunse însă că o să i le deseneze şi că n-o să aibă nimic altceva de făcut decît să le copieze întocmai.

— De fapt — adăugă el peste cîteva clipe — mă gîndesc că bîrnele nu prea se potrivesc. Într-o temniţă nu-s pereţi de lemn. Trebuie să crestăm în stîncă inscripţiile. O să aducem o stîncă.

Jim îşi dădu cu părerea că o stîncă ar încurca şi mai mult lucrurile, fiindcă i-ar lua atîta vreme ca să cresteze inscripţiile în ea, încît n-ar mai ieşi niciodată afară. După ce-l linişti, spunîndu-i c-o să-mi îngăduie mie să-i dau o mînă de ajutor, Tom aruncă o privire să vadă cum merge treaba cu penele. Era al dracului de greu şi de plicticos, iar mîinile mi-erau numai răni. Pe deasupra, n-aveam deloc spor.

— Uite ce-o să facem — spuse Tom. Ne trebuie o stîncă şi pentru blazon, şi pentru inscripţiile funerare. În felul ăsta împuşcăm doi iepuri deodată. Colo, lîngă moară, e un pietroi mare şi pestriţ. O să-l aducem aici, o să-l crestăm şi, în afară de asta, o să-l folosim la ascuţirea penelor şi a ferăstrăului.

Era o idee, nu glumă ! Şi nici cu pietroiul nu era de glumit, dar ne-am hotărît să încercăm. Nu bătuse încă de miezul nopţii, aşa că ne-am dus spre moară, lăsîndu-l pe Jim să-şi vadă de lucru.

Am urnit piatra de moară şi am început s-o dăm de-a dura, dar mergea tare greu. Uneori ne scăpa din mîini şi era gata-gata să ne zdrobească. Tom zise că pînă s-ajungem cu ea acasă, piatra o să-i vie de hac unuia din noi.

Cînd am ajuns la jumătatea drumului, nu mai puteam de oboseală şi eram leoarcă de sudoare. Văzînd că singuri n-o s-o putem scoate la capăt, ne-am gîndit să-l aducem şi pe Jim. Jim ridică patul, îşi desfăcu lanţul prins de piciorul patului şi şi-l trecu în jurul gîtului. Am ieşit unul cîte unul pe brînci prin tunel şi am pornit spre moară. Cînd am ajuns, eu şi Jim ne-am apucat să-mpingem pietroiul ; acum se rostogolea ca o minge. Tom ne supraveghea. N-am pomenit băgător de seamă mai grozav ca el. La toate se pricepea băiatul ăsta !

Tunelul săpat de noi era măricel, dar nu destul de mare pentru piatra de moară. Jim apucă tîrnăcopul şi lărgi repede trecerea. Apoi Tom desenă cu pironul literele inscripţiei aleia, şi-l puse pe Jim să le scrijelească în piatră cu pironul în chip de daltă şi c-un drug de fier, găsit printre vechiturile din şopron, în chip de ciocan. Îi porunci să muncească pînă ce lumînarea o să se mistuie toată. După aceea, avea voie să se culce, dar mai întîi trebuia să ascundă piatra sub mindir, la căpătîi. L-am ajutat apoi să-şi lege lanţul la loc de piciorul patului, şi eram gata să ne ducem şi noi la culcare, cînd lui Tom îi mai trecu prin minte ceva :

— Ia zi, Jim, ai niscaiva păianjeni pe-aici ?

— Nu, dom' Tom, mulţumesc lu' Dumnezeu, n-am.

— Bine, o să-ţi facem noi rost de cîţiva.

— Dar, dom' Tom, nu vreau păianjeni ! Lu' Jim i-e frică de ei. Mai bine-un şarpe cu clopoţei, decît un păianjen !

După ce se gîndi vreo două minute, Tom spuse :

— Bună idee ! S-a făcut, sigur că da ! Tii ! E-o idee grozavă ! Unde-o să-l ţii ?

— Ce să ţin, dom' Tom ?

— Păi, şarpele cu clopoţei !

— Sfinte Dumnezeule, dom' Tom, dacă văd un şarpe cu clopoţei aici, sparg cu capu' peretele şi fug, zău aşa !

— Lasă, Jim, cu timpul n-o să-ţi mai fie teamă, ai să te obişnuieşti cu el. Ai să-l îmblînzeşti !

— Să-l îmblînzesc ? !

— Da, nu-i deloc greu. Orice animal e bucuros să-l mîngîi şi să-l alinţi şi nu i-ar trece prin cap să facă rău

unuia care-l alintă. Așa scrie în toate cărțile. Încearcă, și-ai să-ți dai seama, încearcă măcar două-trei zile. N-o să treacă mult și-o să te placă, o să doarmă cu tine-n pat și n-o să te mai părăsească nici o clipă. Ba chiar o să te lase să-l înfășori pe după gît și să-i pui capul în gura ta.

— Dom' Tom, nu mai vorbi așa ! Simt că mor ! Să mă lase pe mine să pun capul lui în gura mea, grozav hatîr ! Poa' s-aștepte mult pîn' să-i cer așa ceva ! Și-apoi, nu vreau să dorm cu el în pat.

— Jim, nu fi prost ! Un prizonier trebuie să aibă neapărat un animal care să-i țină de urît, și dacă un șarpe cu clopoței n-a mai fost încercat pînă acum, cu atît mai mare o să-ți fie gloria dac-ai să-l încerci tu al dintîi. O să fie ceva colosal, zău așa !

— Dar, dom' Tom, lu' Jim nu-i trebuie așa glorie. Dacă șarpele-l mușcă pe Jim de bărbie, ce fel de glorie-i asta ? Nu, dom'le, Jim nici nu vrea s-audă de-așa ceva.

— La dracu', ce, ți-e greu să-ncerci ? Asta-i tot ce-ți cer. Nu te silesc să-l ții, dacă vezi că nu merge.

— Dar dacă șarpele mă mușcă atunci cînd încerc, s-a zis cu mine ! Dom' Tom, Jim este gata să facă tot ce trebuie; da' dacă mneata și Huck aduci aici șarpe cu clopoței, ca să-l îmblînzesc pe el, Jim își ia tălpășița, așa să știți !

— Bine, fie, dacă ești așa de încăpățînat. O să-ți aducem cîțiva șerpi de casă și-ai să le prinzi niscaiva nasturi pe cozi, ca să pară că-s șerpi cu clopoței. Asta-i povestea.

— Așa da, dom' Tom, da' zău că merge și fără ei ! Nu știam că-i așa bătaie de cap să fii prizonier.

— Așa e, dacă faci totul cum scrie la carte. Spune, ai ceva șobolani pe-aici ?

— Nu, n-am văzut nici unu' !

— Atunci o să-ți aducem noi cîțiva.

— Dar, dom' Tom, lu' Jim nu-i trebuie șobolan. Șobolanu' ăsta afurisit nu lasă omu' în pace, trece peste tine și te mușcă de picior cînd vrei să dormi. Nu, dom'le, mai bine șerpi de casă, dacă-i musai, dar șobolani nu ! Nu-mi trebuie !

— Bine, Jim, dar nu se poate fără şobolani ! Toată lumea are. Ia nu mai face atîta gălăgie. Unde s-a mai văzut prizonier fără şobolani ? Eu unul nu cunosc nici un caz. Prizonierii îi dresează, îi răzgîie şi-i învaţă fel de fel de trucuri, pînă ajung să se simtă bine printre oameni, întocmai ca muştele. Numai că trebuie să le faci niţică muzică. Ai ceva la care să cînţi ?

— N-am decît un piepten vechi, o bucată de hîrtie şi o drîmbă. Da' Jim crede că drîmba nu le place.

— Ba cum de nu. Nu le pasă din ce le cînţi, numai muzică să fie. O drîmbă e destul de bună pentr-un şobolan. Toate jivinele astea se dau în vînt după muzică, mai ales într-o închisoare. Muzica tristă le place al mai mult, şi dintr-o drîmbă nu scoţi decît muzică tristă. Asta-i atrage totdeauna şi vin să vadă ce-i cu tine. Da, da, e foarte bine, te-ai procopsit. Uite cum o să fie. Seara, înainte de culcare, şi dimineaţa, devreme de tot, te-ntinzi pe pat şi cînţi din drîmbă. Cînţi, de pildă, „Totul s-a sfîrşit", şi cît ai bate din palme te şi pomeneşti cu un şobolan. După ce cînţi aşa vreo două minute, ai să vezi că toţi şobolanii, şerpii şi păianjenii vin să ia parte la necazurile tale. O să mişune în jurul tău şi-o să petreacă de minune.

— Cred şi eu, dom' Tom, da' Jim n-o să petreacă bine deloc. Zău dacă pricep ce rost are ! Da' dacă aşa trebuie, fie ! Mai bine să fie mulţumite jivinele, decît să am ceartă în casă.

Tom stătu niţel pe gînduri, să vadă dacă nu cumva uitase ceva, apoi spuse :

— A, da, era să uit ! Ia zi, ai putea să creşti o floare în hruba asta ?

— Nu ştiu, poate că da, dom' Tom. Numai că aici e tare întuneric, şi-apoi Jim n-are nevoie de floare, ar încurca şi mai mult lucrurile.

— Nu-i nimic, nu strică să încerci. Au mai făcut-o şi alţi prizonieri.

— Dom' Tom, Jim crede că o floare de coada-mîţei ar putea creşte aici, da-i păcat de-atîta bătaie de cap.

— Să nu spui asta. O să-ţi aducem una mică şi-ai s-o sădeşti colo-n colţ. Vezi să ai grijă de ea ! Şi ştii, să nu-i

mai zici coada-mîţei, zi-i Pitchiola, aşa-i spune cînd creşte-ntr-o temniţă. Trebuie s-o stropeşti cu lacrimile tale.

Da' de ce, cînd e atîta apă-n fîntînă ?

— Lasă apa de fîntînă, cu lacrimile tale trebuie s-o uzi, aşa se obişnuieşte.

— Păi, dom' Tom, lasă-mă pe mine să stropesc coada-mîţei cu apă din puţ, şi-o să crească de zece ori mai iute decît una udată cu lacrimi.

— Nu despre asta-i vorba. Trebuie s-o uzi cu lacrimi !

— Atunci, floarea se prăpădeşte în mîinile lu' Jim, dom' Tom, zău aşa, fiin'că Jim nu prea e plîngăreţ.

Tom păru încurcat. Se gîndi ce se gîndi, apoi spuse că în cazul ăsta Jim trebuie să se-ajute cu o ceapă. Îi făgădui c-o să fure o ceapă din colibele negrilor şi o să i-o pună pe ascuns în cana cu cafea, a doua zi dimineaţa.

— Mai bine pui la mine tutun în cafea — îi spuse Jim şi adăugă că i s-a urît pînă peste cap de toate astea, de floarea pe care trebuia s-o crească, de muzica pe care trebuia s-o cînte şobolanilor, de dresatul şi rîzgîiatul şerpilor şi păianjenilor, de truda cu penele, cu inscripţiile, cu jurnalul şi de toate celelalte cazne, care făceau ca meseria de prizonier să i se pară mai grea şi mai afurisită decît toate meseriile ce le încercase vreodată.

Auzindu-l, Tom îşi cam ieşi din fire şi-i răspunse că, după ce că nici un alt prizonier n-a avut un asemenea prilej strălucit de a ajunge celebru, nici măcar nu ştie să-l preţuiască.

— Stricăm orzul pe gîşte ! izbucni el înciudat, iar lui Jim îi păru rău şi-i făgădui că n-o să se mai poarte aşa.

După aceea, eu şi Tom ne-am dus la culcare.

CAPITOLUL XXXIX

A doua zi dimineaţa ne-am dus în tîrg şi-am cumpărat o cursă de şoareci. După ce-am adus-o acasă, am destupat cea mai grozavă gaură de şobolani. Într-o oră, am prins vreo cincisprezece bucăţi clasa-ntîi. Apoi am dus cursa în odaia mătuşii Sally, şi-am pus-o la loc sigur, sub patul ei. Din păcate, în vreme ce noi umblam după nis-

caiva păianjeni, piciul ăla de Thomas-Franklin-Benjamin-Jefferson-Alexander Phelps a dibuit cursa și i-a deschis portița, ca să vadă dacă șobolanii ies afară. Firește c-au ieșit, iar tușa Sally a picat taman atunci în odaie. Cînd ne-am întors, am găsit-o cocoțată în pat și urlînd ca o apucată, în vreme ce șobolanii se sileau din răsputeri s-o distreze.

Ne-a luat la rost și ne-a scărmănat pe-amîndoi cu nuiaua, iar după aia ne-au trebuit vreo două ceasuri pînă să prindem alți cincisprezece-șaisprezece șobolani, și nu de-aceeași calitate ca ăi dintîi, care erau crema. Fir-ar al dracului de mucos, ce i-o fi venit să-și bage nasul ? N-am văzut în viața mea șobolani mai frumoși ca ăi din prima serie.

În schimb, am pus mîna pe un sortiment bogat de păianjeni, cărăbuși, broaște, omizi și alte gîngănii d-astea. Tare-am fi vrut să facem rost și de-un cuib de viespi, dar n-a fost chip, fiindcă toată familia era în viespar. Nu ne-am dat însă bătuți cu una cu două și am rămas acolo cît am putut, crezînd că viespile au să ostenească înaintea noastră, numai că a ieșit taman pe dos. Ne-am frecat bine cu pătlagină locurile mușcate, pînă nu ne-a mai durut aproape deloc, doar atît că nu prea mai puteam ședea. Ne-am dus apoi după șerpi și-am dibuit vreo două duzini de gușteri și șerpi de casă, i-am vîrît într-un sac și i-am adus așa în odaia noastră.

Se lăsase seara și vă-nchipuiți că după o zi întreagă de muncă pe brînci ne era o foame de lup.

Cînd ne-am întors sus, după cină, am băgat de seamă că în sac nu mai era nici un șarpe. Se vede treaba că nu legasem bine sacul și ăia făcuseră ce făcuseră și ieșiseră afară. Da' nu ne-am necăjit prea mult, fiindcă știam că-s pe undeva, pe aproape, așa că puteam pune mîna măcar pe cîțiva. Pot să vă spun că multă vreme n-am dus lipsă de șerpi în casă ! Îi vedeai din cînd în cînd ieșind de pe sub grinzi și de prin alte locuri și te pomeneai cu ei în farfurie sau pe după gît — de obicei acolo unde n-ai fi dorit să-i vezi. De altminteri, erau tare frumoși, dungați și cu totul nevătămători, dar tușa Sally nu putea să-i

sufere, de orice soi ar fi fost. Se ferea de șerpi ca dracul de tămîie. Ori de cîte ori se tîra vreunul după ea, lăsa totul baltă și-o lua la fugă, scoțînd niște zbierete ca la zidurile Ierihonului [1]. N-am pomenit femeie ca asta. Nici cu vătraiul nu voia să se atingă de ei și dacă se ducea să se culce în odaia ei și găsea un șarpe în pat, o zbughea pe ușă, răcnind de parc-ar fi luat casa foc. Atîta îl amărî pe bărbat-su din pricina asta, că bietul de el ajunse curînd să blesteme tot neamul șerpilor, zicînd că mai bine nu li s-ar fi ivit pe lume sămînța. La o săptămînă după ce casa se goli de șerpi, tușa Sally tot nu se potolise. Cînd ședea dușă pe gînduri și-o gîdilai la ceafă cu o pană, sărea din papuci, nu alta. Ciudat lucru, îmi spuneam, dar Tom zicea că toate muierile sînt la fel, cică așa le-a zămislit Al de Sus, nu se știe din ce pricină.

De cîte ori îi ieșea în cale vreun șarpe de-al nostru, ne trăgea cîteva scatoalce, zicîndu-ne că asta nu-i nimic față de ce ne-ar aștepta dac-am umple iarăși casa cu șerpi. Nu-mi păsa mie de scatoalce, fiindcă nu durea cine știe ce, dar mă gîndeam ce greu o să ne fie să facem rost de-o altă colecție de șerpi. Pîn' la urmă, am făcut noi rost și de șerpi, și de toate celelalte.

Să fi văzut ce trai era în chilioara lui Jim, cînd începea el să cînte și toate dihăniile ieșeau din găurile lor și tăbărau pe el !

Lui Jim nu-i plăceau păianjenii, și nici ei nu-l plăceau pe el. Cînd se năpusteau asupră-i, era vai de viața lui !

Jim se plîngea că șobolanii, șerpii și piatra de moară ocupă tot patul și nu mai are unde să-și pună capul. Și cînd se nimerea să găsească puțin loc, nu putea închide ochii de atîta fojgăială. N-avea liniște nici o clipă din pricină că dihăniile nu dormeau toate odată, ci pe rînd, așa că atunci cînd picoteau șerpii, erau pe covertă șobolanii, iar cînd șobolanii se duceau la culcare, ieșeau șerpii. În felul ăsta, Jim avea tot timpul un circ sub el, în vreme ce altă echipă juca tontoroiul deasupra lui, iar

[1] Veche cetate fortificată, din Orientul Mijlociu, care, conform legendei, a fost cucerită prin strigăte puternice ce au făcut să se prăbușească zidurile.

dacă se scula să-şi caute alt loc, tăbărau pe el păianjenii. Jim zicea că de-ar scăpa vreodată de-acolo, n-ar mai primi să fie prizonier nici măcar pentru o leafă.

Pe la sfîrşitul celei de-a treia săptămîni totul era gata. Cămaşa a fost trimisă la timp, în plăcintă. De cîte ori îl muşca vreun şobolan, Jim se scula şi mai scria un rînd în jurnal, cît era proaspătă cerneala. Penele erau ascuţite, aşa că inscripţiile şi toate celelalte au fost scrijelite, pe piatra de moară. Piciorul patului fu despicat în două cu ferăstrăul, iar noi am înghiţit talaşul alegîndu-ne cu o durere de burtă grozavă. Credeam c-o să dăm ortu' popii, dar am scăpat. N-am pomenit talaş mai greu de înghiţit. Tom era de aceeaşi părere. Ei, şi cum spuneam, treaba era gata acum. Cît despre noi, eram cam dărîmaţi, mai cu seamă Jim.

Bătrînul le scrisese de vreo două ori ălora de pe plantaţia de lîngă Orleans, ca să vină să-şi ia în primire negrul fugar, dar nu căpătase nici un răspuns, fiindcă plantaţia aia nici nu exista. În cele din urmă, moşul se hotărî să dea un anunţ despre Jim în gazetele din Saint Louis şi New Orleans. Cînd l-am auzit pomenind de Saint Louis, m-au trecut fiori şi mi-am dat seama că nu era vreme de pierdut.

— E timpul să trimitem scrisorile 'nonime ! spuse Tom atunci.

— Ce mai e şi asta ? îl întrebai.

— Ceva cu care dai de veste cuiva că se pune ceva la cale. Uneori se face-ntr-un fel, alteori într-altul. Dar întotdeauna se găseşte cîte o iscoadă, care-l înştiinţează pe guvernatorul castelului. Cînd Ludovic al XVI-lea a vrut s-o tulească din palatul Tuleriilor, l-a pîrît jupîneasa. E un mijloc foarte bun. La fel şi scrisorile 'nonime. Vom folosi şi-un mijloc, şi celălalt. Se mai obişnuieşte ca mama prizonierului să schimbe hainele cu el : ea rămîne-n temniţă, iar el o şterge îmbrăcat în straiele ei. O să-ncercăm şi asta.

— Bine Tom, dar ce rost are să dăm de veste că se pune ceva la cale ? Lasă-i să afle singuri, e treaba lor.

— Da, ştiu, dar nu te poţi bizui pe ăştia. De la bun început ne-au lăsat pe noi să facem totul. Sînt aşa de

încrezători și de nătîngi, că nu bagă de seamă nimic, așa că dacă nu le dăm noi de veste, n-o să ne stînjenească nimeni, iar după atîta caznă și bătaie de cap, evadarea asta o să meargă ca-n brînză, și n-o să mai facă doi bani.

— Drept să-ți spun, Tom, mie așa mi-ar plăcea.

— Ești un prost ! spuse el, scîrbit.

— Bine, nu mai zic nimic ! Cum spui tu, așa să fie. Dar unde găsești o jupîneasă ?

— Tu o să fii jupîneasa. La miezul nopții, te strecori în odaia mulatrei și-i ștergi o rochie.

— Nu se poate, Tom, fiin'că fata n-are decît o rochie, mai mult ca sigur, și-ar ieși tămbălău a doua zi.

— Știu, dar n-o s-o ții decît un sfert de ceas, cît să duci 'nonima și s-o vîri sub ușă.

— Așa mai merge. Dar aș putea s-o duc tot așa de bine și îmbrăcat în toalele astea.

— N-ai mai arăta a jupîneasă atunci !

— Păi, tot n-o să vadă nimeni cum arăt !

— Nu contează. Trebuie să ne facem datoria, fără să ne pese dacă ne vede sau nu careva. Ce naiba, tu n-ai deloc principii ?

— Bine, fie, nu mai zic nimic. Am să fiu și jupîneasă. Dar cine-o să fie mama lui Jim ?

— Eu. Am să iau o rochie de la tușa Sally.

— Asta-nseamnă c-o să rămîi în colibă după ce plec eu și Jim.

— Da' de unde ! Am să umplu hainele lui Jim cu paie și-am să le-ntind pe pat, așa ca să semene cu mama lui Jim, iar el o să îmbrace rochia mătușii Sally și-o să evadăm împreună cu toții. Cînd fuge un prizonier de soi, asta se numește evadare. De pildă, cînd e vorba de-un rege ori de-un fiu de rege, fie el naturel sau nenaturel.

Tom scrise așadar 'nonima. În aceeași seară am furat rochia mulatrei, am pus-o pe mine și-am strecurat scrisoarea sub ușa din față, întocmai cum mă învățase Tom.

Scrisoarea zicea așa :

„Păzea. Se pune ceva la cale. Fiți cu ochii-n patru.
UN PRIETEN NECUNOSCUT"

În seara următoare, Tom desenă cu sînge pe uşa din faţă o tidvă şi două oase încrucişate, iar o seară după aceea, zugrăvi pe uşa din dos un coşciug. Toată familia începu să tremure de frică. Dac-ar fi aflat că li-e casa plină de strigoi gata să se repeadă asupră-le din toate părţile, de sub paturi şi din tavan, n-ar fi fost mai speriaţi. Cînd se trîntea vreo uşă sau cădea ceva pe jos, tuşa Sally sărea în sus, zbierînd. Cînd şedea în jilţ şi-i puneai mîna pe umăr, tot aşa. Nu mai avea linişte, săraca. Unadouă, i se părea că-n spatele ei se mişcă ceva, aşa că întruna sărea şi ţipa. N-apuca să facă doi paşi şi se repezea înapoi, zbierînd. Îi era teamă să se ducă la culcare, dar nici să stea treză nu-i venea. Tom zicea că treaba merge strună :

— În viaţa mea n-am văzut ceva mai straşnic, asta înseamnă că am lucrat cum scrie la carte. Şi-acum — adăugă el — să dăm asaltul cel mare !

A doua zi, în zori, am pregătit o nouă scrisoare. Ne întrebam cum o să le-o ducem, fiindcă în ajun, la cină, Phelpşii spuseseră că vor să pună cîte un negru la fiece uşă să stea toată noaptea de veghe.

Tom coborî pe paratrăsnet ca să cerceteze locurile. Văzînd că negrul de la uşa din dos adormise, îi lipi scrisoarea de ceafă şi se întoarse. Scrisoarea glăsuia :

„Nu mă trădaţi, vreau să vă fiu prieten. Astă-seară o bandă de ucigaşi desperaţi din Teritoriul Indian [1] *va sosi aici ca să vi-l răpească pe negrul fugar. Au încercat să vă bage-n sperieţi ca să rămîneţi în casă şi să nu-i stînjeniţi. Eu fac parte din bandă, dar mi-am păstrat credinţa-n Dumnezeu şi vreau să părăsesc*

[1] Regiune aridă din centrul Statelor Unite unde, în primele decenii ale sec. al XIX-lea, au fost împinşi indienii băştinaşi, interzicîndu-li-se să o părăsească. Aici, foametea şi mizeria au făcut ravagii îngrozitoare, nimicind aproape în întregime triburile de indieni.

banda şi să duc din nou o viaţă cinstită. De aceea vă dezvălui planul lor diavolesc. Taman la miezul nopţii vor veni dinspre miazănoapte şi, tîrîndu-se de-a lungul gardului, vor descuia c-un şperaclu coliba negrului, ca să pună mîna pe el. Mie mi s-a dat poruncă să stau de veghe ceva mai încolo şi să suflu într-o trompetă la caz de pericol. În loc de asta, însă, o să behăi ca o oaie de îndată ce banditii vor intra în colibă ; în vreme ce ei vor dezlega lanţurile negrului, daţi fuga şi închideţi-i acolo. Puteţi să-i şi omorîţi dacă vreţi. Faceţi întocmai cum vă spun, altminteri au să intre la bănuială şi-au să dea iama-n voi. Nu cer nici o răsplată. Îmi ajunge să ştiu că mi-am făcut datoria.

UN PRIETEN NECUNOSCUT".

CAPITOLUL XL

După micul dejun, simţindu-ne în formă, ne-am dus cu barca la pescuit, luînd cu noi şi ceva de mîncare pentru prînz. Am petrecut pe cinste şi ne-am dus să vedem şi pluta ; era la locul ei, nevătămată. Ne-am întors acasă tîrziu, la vremea cinei, şi i-am găsit pe toţi într-un hal fără hal. Nu mai ştiau pe ce lume se află. Cum am isprăvit masa, ne-au trimis la culcare, fără să ne spună ce se-ntîmplă şi fără să pomenească de noua scrisoare. Noi însă ştiam mai bine ca ei despre ce e vorba, aşa că nu ne păsa. Ajunşi sus pe scări, de îndată ce tuşa Sally s-a întors cu spatele, ne-am strecurat pînă la cămară, am luat din dulăpior niscaiva merinde şi le-am dus în odaia noastră. Apoi ne-am culcat.

Ne-am trezit noaptea, pe la unsprezece şi jumătate. Tom îşi trase pe el rochia mătuşii Sally, pe care o furase, şi dădu să plece cu merindea.

— Unde-i untul ? mă-ntrebă el deodată.

— L-am pus pe-o bucată de mălai.

— Se vede c-ai uitat-o, că nu-i aici.

— Merge şi fără ea — i-am zis.

— Ba merge mai bine cu ea. Du-te-n cămară şi ad-o-n-coace. P-ormă coboară pe paratrăsnet. Pîn-atunci eu mă duc să umplu cu paie hainele lui Jim, ca să semene cu mă-sa în travesti. Cum ajungi şi tu acolo, începe să behăi ca o oaie, şi-apoi o-ntindem.

Şi ieşi, iar eu mă dusei în cămară. Felia de unt, groasă de-o palmă, era acolo unde-o lăsasem ; am luat bucata de mălai pe care unsesem untul, am stins lumînărea şi-am urcat tiptil scările. Cînd am ajuns sus, deodată mi-a ieşit în faţă tuşa Sally, ţinînd în mînă o lumînare. Am vîrît repede mălaiul în pălărie, şi mi-am îndesat-o pe cap. Tuşa Sally mă luă la rost :

— Ai fost în cămară ?

— Mda.

— Ce-ai căutat acolo ?

— Nimic.

— Nimic ?

— Îhî !

— Atunci ce-ţi veni să te duci acolo în puterea nopţii ?

— Nu ştiu.

— Nu ştii ? Ascultă, Tom, mie să nu-mi răspunzi în doi peri. Vreau să ştiu ce-ai căutat acolo ?

— N-am căutat nimic, tuşă Sally, să mă bată Dumnezeu dacă mint !

Nădăjduiam c-o să mă lase să plec, şi poate că m-ar fi lăsat, dar, după toate năzdrăvăniile petrecute în ultima vreme, ajunsese să nu mai aibă încredere în nimic. Tremura pentru orice fleac.

— Marş în salon — îmi porunci ea — şi stai acolo pînă mă-ntorc. Iar ai făcut vreo boroboaţă ; da' aflu eu îndată, şi ne răfuim noi dup-aceea !

Cînd mă văzu că deschid uşa salonului şi intru, porni mai departe, Dumnezeule ! Ce de lume era în salon ! Vreo cincisprezece fermieri, şi fiecare cu o flintă ! M-a

apucat ameţeala şi m-am prăbuşit într-un jilţ. Oamenii şedeau în jurul mesei şi unii din ei vorbeau în şoaptă. Toţi stăteau ca pe ace, tulburaţi, deşi se sileau să nu pară. Ştiam eu ce-i în sufletul lor, după felul cum îşi scoteau şi-şi puneau mereu pălăriile, scărpinîndu-se-n creştet, schimbîndu-şi locul şi răsucindu-şi cîte un nasture. Nici eu nu prea eram liniştit, vă-nchipuiţi, dar nu mi-aş fi scos pălăria pentru nimic în lume. Ardeam de nerăbdare să se-ntoarcă tuşa Sally şi să termine odată cu mine. N-avea decît să mă şi scarmene, numai să mă lase să plec ca să-i pot spune lui Tom că de data asta am cam făcut-o fiartă şi ne-am vîrît într-un viespar afurisit de tot. Acum nu mai puteam pierde vremea cu fleacuri, trebuia s-o ştergem numaidecît cu Jim, înainte ca zurbagiii ăştia să-şi piardă răbdarea şi să ne sară-n spinare.

Tuşa Sally se ivi în sfîrşit şi-ncepu să-mi pună tot felul de întrebări, la care răspundeam cam în bobote. Nu mai ştiam ce-i cu mine, fiindcă oamenii ăia erau acum atît de aţîţaţi, încît unii din ei voiau să-i găbjească numaidecît pe tîlhari, zicînd că-i aproape de miezul nopţii. Alţii încercau să-i oprească, zicînd că-i mai bine s-aştepte pîn' s-o auzi behăitul.

În vremea asta, tuşa Sally mă descosea fără milă, iar eu tremuram ca varga şi simţeam că mă sfîrşesc de frică. Pe deasupra, îmi era din ce în ce mai cald şi untul începuse să se topească şi să mi se prelingă pe gît şi pe după urechi.

În curînd, unul din oameni spuse :

— Eu zic să ne ducem numaidecît la colibă şi să punem mîna pe ei cînd vor veni.

Era să cad jos auzindu-l ; o dîră de unt începu să-mi curgă pe frunte, iar tuşa Sally, văzînd-o, se făcu albă ca un cearceaf.

— Pentru numele lui Dumnezeu — strigă ea — ce se-ntîmplă cu băiatul ăsta ? Să ştiţi că i s-au aprins creierii... uite, i se topesc !

Toată lumea se repezi să privească, iar tuşa Sally îmi smulse pălăria din cap. Bucata de mălai şi rămăşiţa de

unt căzură, iar ea mă luă în braţe şi mă sărută spunîndu-mi :

— Vai, ce spaimă am tras ! Ce bine îmi pare că nu-i decît atît ! De la o vreme sîntem aşa de năpăstuiţi, că mă aştept la orice şi, cînd am văzut că-ţi curge ceva pe frunte, credeam că te-am pierdut, puteam să jur că ţi se topesc creierii, după culoare şi după tot... Drăguţule, de ce nu mi-ai spus că pentru asta te-ai dus în cămară, nu m-aş fi sinchisit ! Acu, şterge-o la culcare şi să nu te mai văd pînă mîine dimineaţă !

Într-o clipă am fost sus şi într-alta am coborît pe paratrăsnet şi-am alergat spre şopron pe întuneric. Eram aşa de speriat, că-mi pierise graiul. Pînă la urmă, tot am izbutit să-i spun lui Tom că trebuie să dăm lovitura chiar acum, fără să mai pierdem o clipă, deoarece casa era plină de oameni înarmaţi cu flinte.

Ochii lui Tom străluciră :

— Zău ? ! Tii ! E straşnic ! Păi, Huck, dac-am lua-o de la început, pun rămăşag c-ar veni şi două sute de oameni ! Ce-ar fi să amînăm nitel, pînă...

— Hai, iute, iute ! i-am zis. Unde-i Jim ?

— Lîngă tine, colo, dacă-ntinzi braţul dai de el. E îmbrăcat şi totul e gata. Acum o să ieşim şi-o să dăm semnalul.

Tocmai atunci se auzi zgomot de paşi, apropiindu-se de uşă. Cineva umbla la lacăt, iar altul spuse :

— V-am zis eu că-i prea devreme ! Încă n-au sosit. Uşa-i încuiată. Cîţiva dintre voi să rămînă încuiaţi în colibă, ca să-i pîndească pe întuneric şi să-i omoare cînd or veni. Noi, ceilalţi, ne risipim primprejur şi stăm la pîndă.

Dădură buzna în colibă, dar nu ne văzură, fiindcă era prea întuneric. Ne-am vîrît repede sub pat şi era cît pe ce să fim călcaţi în picioare, dar din fericire n-am păţit nimic. Odată ajunşi sub pat, am zbughit-o prin tunel, fără nici un zgomot, întîi Jim, p-ormă eu şi la urmă Tom, adică întocmai aşa cum ne poruncise Tom. Cînd am ajuns în şopron, am auzit zgomot de paşi foarte aproape, afară. Ne-am tîrît pînă la uşă, iar Tom ne făcu semn să ne oprim şi-şi lipi ochiul de-o crăpătură. Nu văzu nimic din pricina

întunericului și ne șopti că, de îndată ce o să audă pașii depărtîndu-se, o să ne facă semn să ieșim tot așa — Jim întîi, p-ormă eu și la urmă el. Își lipi urechea de crăpătură și ascultă. Pașii se tot învîrteau pe-afară. În cele din urmă ne făcu semn cu cotul. Am ieșit încet, unul cîte unul, de-a bușilea, fără zgomot, ținîndu-ne răsuflarea. Am ajuns cu bine la gard ; eu și Jim ne și aflam dincolo, cînd Tom își agăță brăcinarii de un țăruș al gardului. Auzind pași înapoia lui se smuci cu putere. Țărușul se frînse cu zgomot, și de îndată ce Tom începu să alerge după noi, cineva strigă din urmă :

— Care ești ? Răspunde sau trag !

Ce era să răspundem ? ! Ne-am luat picioarele la spinare și-am întins-o.

Se auzi năvală de pași și-apoi poc ! poc ! gloanțele începură să ne șuiere pe lîngă urechi.

— Uite-i — zbierau oamenii — au luat-o spre rîu ! După ei, băieți, dați drumul ciinilor !

Se repeziră buluc pe urmele noastre. Îi auzeam bine, fiindcă purtau bocanci și zbierau, pe cînd noi eram desculți și tăceam chitic.

Ajunsesem pe drumul ce ducea spre moară. Cînd am văzut că oamenii erau cam prea aproape, ne-am ascuns într-un tufiș și i-am lăsat să treacă, apoi ne-am luat după ei. La început oamenii legaseră ciinii, ca să nu-i alunge pe hoți, dar acum cineva le dăduse drumul. După hărmălaia pe care o făceau, ai fi zis că-s un milion de jigodii. Numai că erau ciinii noștri ! Ne-am oprit și-am așteptat să vină. Ciinii ne-au recunoscut și, văzînd că nu-i rost de nici o petrecere, ne-au spus bună seara și-au zbughit-o în direcția strigătelor. Am pornit-o și noi după ei, pînă aproape de moară, apoi am luat-o prin desiș spre locul unde-mi priponisem barca. Am sărit în ea și-am vîslit din răsputeri, dar fără zgomot, spre mijlocul apei. De-acolo am pornit ușurel spre ostrovul unde ascunsesem pluta. Acum strigătele și lătraturile de pe mal se auzeau tot mai slab, stingîndu-se în depărtare.

Cînd, în sfîrșit, am pus piciorul pe plută, i-am spus lui Jim :

— Mă Jim, acum eşti iar liber şi pun prinsoare că n-ai să mai fii niciodată sclav.

— Straşnică ispravă a fost. Huck ! Straşnic gîndită şi straşnic făcută ! Nimeni n-ar putea ticlui un plan mai încurcat şi mai grozav ca ăsta.

Eram cu toţii bucuroşi din cale-afară, mai cu seamă Tom, fiindcă avea un glonte în pulpă.

Cînd am auzit asta, eu şi Jim n-am mai fost aşa de bucuroşi. Rana îi sîngera şi-l durea rău de tot. L-am întins în wigwam şi am rupt o cămaşă de-a ducelui ca să-l oblojim, dar Tom nu ne lăsă !

— Dă-mi mie cîrpa, mă descurc şi singur. Hai, nu mai pierdeţi vremea, altfel se duce de rîpă minunăţia asta de evadare. Puneţi mîna pe lopeţi şi daţi-i drumul ! Băieţi, am lucrat în stil mare, zău aşa! Să fi primit noi misiunea, n-ar mai fi scris nimeni : „Fiu al Sfîntului Ludovic, urcă-te-n cer !“ Nu, nene, noi l-am fi trecut lesne şi repede peste graniţă ! Hai, puneţi mîna pe lopeţi, daţi-i zor.

Am stat şi m-am gîndit, sfătuindu-mă în şoaptă cu Jim :

— Ia spune. Jim, tu ce crezi ?

— Uite cum vede Jim lucrurile, Huck — îmi răspunse el. Dacă domnu' Tom ar fi fost slobozit, şi alt băiat ar fi fost împuşcat, crezi că dom' Tom ar fi zis : „N-avem vreme să căutăm doctor pentru rănit, grăbiţi-vă să mă salvaţi pe mine“ ? Nu ! Domnu' Tom Sawyer n-ar fi vorbit aşa. Atunci, de ce să vorbească Jim aşa ? Nu, dom'le, Jim nu se mişcă de-aici fără doctor, nici dac-ar aştepta patruzeci de ani !

Ştiam eu că Jim e alb pe dinăuntru şi nu m-au mirat deloc vorbele lui, ba chiar le aşteptasem. I-am spus aşadar lui Tom că mă duc să caut un doctor. A făcut gălăgie, dar eu şi Jim nu ne-am lăsat. Apoi a încercat să se tîrască afară din wigwam, ca să dea singur drumul plutei, dar l-am oprit. Atunci începu să ne ocărască, dar tot degeaba.

Cînd văzu că-mi pregătesc barca, îmi spuse :

— Dacă ţii cu tot dinadinsul să te duci, stai niţel să te-nvăţ ce să faci. Cînd ajungi la doctor, încui uşa şi-l legi la ochi, apoi îl pui să jure că n-o să sufle o vorbă. Îi stre-

cori în mînă o pungă cu galbeni şi-l aduci pe întuneric la barcă, trecînd prin uliţele cele mai lăturalnice, şi p-ormă vii cu el încoace pe ocolite, strecurîndu-te printre ostroave. Nu uita să-l cauţi prin buzunare şi să-i iei tibişirul ; nu i-l dai pînă nu te-ntorci cu el în sat. Altminteri, o să facă un semn pe plută ca s-o poată găsi mai tîrziu. Aşa obişnuiesc toţi.

I-am făgăduit c-o să-l ascult întocmai şi-am plecat. Jim urma să stea ascuns în pădure din clipa cînd îl va vedea pe doctor şi pînă la plecarea lui.

CAPITOLUL XLI

Doctorul era un bătrînel foarte simpatic şi blajin la înfăţişare. I-am povestit cum în ajun mă dusesem cu fratele meu la vînătoare pe Ostrovul Spaniolului, cum înnoptasem pe o plută părăsită şi cum, pe la miezul nopţii, în timp ce dormeam, fratele meu şi-a descărcat pistolul, pesemne în vis, iar glonţul l-a nimerit în picior.

— Vă rog să veniţi cu mine pîn-acolo şi să-i legaţi rana, dar să nu spuneţi nimănui nimic, fiindcă vrem să ne-ntoarcem acasă chiar deseară, ca să le facem o surpriză alor noştri.

— Dar cine-s ai voştri ? întrebă el.

— Phelpsii. Casa noastră-i ceva mai jos, pe mal.

— Aha ! zise el şi după cîteva clipe adăugă : Cum spuneai că s-a întîmplat ?

— A visat ceva, şi pistolul s-a descărcat.

— Ciudat vis !

Îşi aprinse felinarul, îşi luă taşca şi pornirăm. Cînd văzu însă barca, strîmbă din nas, spunîndu-mi că o fi ea bună pentru un singur om, dar pentru doi nu merge.

— Nu vă temeţi — i-am zis — ne-a dus pe toţi trei, şi-ncă destul de uşor.

— Care trei ?

— Păi, eu, Sid şi... pistolul, asta voiam să spun.

— Aha !

Puse piciorul pe marginea bărcii şi o clătină puţin. Apoi, dînd din cap, îmi spuse că se duce să caute o barcă mai mare. Văzînd însă că toate bărcile sînt ferecate cu lanţuri şi lacăte, se sui într-a mea şi-mi zise să aştept pînă se întoarce sau, dacă nu, să mai caut şi eu o barcă.

— Cel mai bine ar fi să te-ntorci acasă şi să-ţi pregăteşti neamurile în vederea surprizei.

— Nu, n-are rost să mă-ntorc — i-am spus eu şi i-am arătat cum s-ajungă la plută.

După ce porni, mă fulgeră un gînd : „Dar dacă nu-i poate vindeca piciorul numaidecît ? Te pomeneşti că are nevoie de trei sau patru zile pentru treaba asta ! Atunci ce ne facem ? Rămînem acolo pînă ce-o să ne dea în vileag ? Nu merge aşa, nene ! Ştiu eu ce-am de făcut. Am să-l aştept să se-ntoarcă, şi dacă mi-o spune că trebuie să se mai ducă o dată, merg şi cu el, la nevoie chiar înot... Odată ajunşi la plută, îl legăm fedeleş şi-l ducem cu noi la vale, pe fluviu, şi cînd Tom n-o să mai aibă nevoie de el, îi plătim ce i se cuvine sau îi dăm toţi banii pe care-i avem şi-l trimitem la mal".

Ceva mai liniştit, m-am dus la o stivă de lemne ca să trag un pui de somn.

Cînd m-am deşteptat, soarele era de-o suliţă pe cer. Am alergat într-un suflet la locuinţa doctorului, unde mi s-a spus că dumnealui plecase de cu noapte şi nu se-ntorsese încă. „Asta nu-i a bună — mi-am zis. Trebuie să mă duc numaidecît la insulă, să văd ce-i cu Tom."

Dar cînd să cotesc după colţul uliţei, m-am ciocnit nas în nas cu unchiul Silas.

— Ce-i cu tine, Tom ? se miră el. Pe unde mi-ai fost, afurisitule ?

— N-am fost nicăieri ; m-am dus şi eu ca să-l caut pe negrul fugar, împreună cu Sid.

— Dar unde naiba aţi fost ? Mătuşă-ti i-a ieşit sufletul.

— N-avea de ce, fiindcă n-am păţit nimic. Ne-am luat după oameni şi cîini, dar le-am pierdut urma, fiindcă alergau prea iute. Auzind gălăgie pe rîu, am luat o barcă şi-am pornit după ei, crezînd c-au trecut pe malul celălalt, dar nu i-am putut găsi. Am rămas pe-acolo, rupţi de oboseală, şi-am dormit pînă mai adineauri, să tot fie vreun ceas de-atunci. Am trecut încoace cu barca, să vedem ce s-a întîmplat. Sid e la poştă, după veşti, iar eu m-am dus să fac rost de ceva mîncare. După aia ne-ntoarcem acasă.

Ne-am dus aşadar la poştă, în căutarea lui „Sid", dar se-nţelege că nu l-am găsit acolo. Bănuisem eu că n-o să-l găsim ! Bătrînul a ridicat o scrisoare de la poştă ; am mai aşteptat cîtva timp, dar Sid tot nu s-a arătat.

— Hai să mergem — îmi spuse bătrînul. Sid o să se-ntoarcă pe jos sau cu barca, după ce-o să se satură de plimbare. Noi o să mergem cu căruţa.

N-a vrut în ruptul capului să mă lase să-l mai aştept pe Sid. zicea că n-are nici un rost şi trebuie să vin cu el, ca s-o liniştesc pe tuşa Sally.

Cînd am ajuns acasă, de bucurie că mă vede, tuşa Sally a izbucnit într-un rîs cu lacrimi, m-a îmbrăţişat şi mi-a tras o chelfăneală, dar nu m-a durut cine ştie ce, măcar că dumneaei credea că m-a dat gata. Zicea c-aşa o să păţească şi Sid cînd s-o întoarce.

Casa era plină de fermieri. Fuseseră poftiţi la masă, împreună cu nevestele lor, şi trăncăneau ceva de speriat. Cea mai nesuferită era cotoroanţa lui Hotchkiss, căreia-i turuia gura ca o morişcă.

— Cumătră Phelps — zicea ea — am cotrobăit peste tot pîn' colibă şi socot că negrul ăla nu era în toate minţile. I-am zis cumetrei Damrell, nu-i aşa, cumătră Damrell ? să ştii că-i smintit, soro, chiar aşa i-am zis. Auzitu-m-aţi ? E smintit zic. Se vede de la o poştă c-aşa e. Uitaţi-vă la piatra asta de moară ; un om cu scaun la cap, zic, n-ar mîzgăli asemenea năzbîtii pe o piatră de moară : că nu ştiu cine şi-a zdrobit inima, că a zăcut acolo treizeci şi şapte de ani, că-i fiul naturel al unuia Ludovic, şi alte bazaconii de-astea. E nebun de legat, zic, că altfel nu pot zice. Negrul ăla-i smintit ca aldo *Nabuconodosor*, zău aşa.

— Dar ce spui de scara aia făcută din cîrpe, cumătră

Hotchkiss ? sări şi bătrîna Damrell. Dumnezeu ştie la ce-i putea folosi...

— Tocmai asta-i spuneam chia-chiar acum o clipă cumetrei Utterback, n-ai decît s-o-ntrebi dacă vrei. „Ce... ce zici de sca-scara aia de cîrpe ?“ mă-ntreabă ea. „Da, da“, zic. „Ce... ce-o fi vrut să facă cu scara aia ?“ Atunci, cumătră Hotchkiss, ea... ea...

— Dar cum de-au adus piatra aia de moară pîn-acolo? Cine dracu' a săpat tunelu' ăla şi cine...

— Păi, asta ziceam şi eu, cumetre Penrod ! Ziceam, dă-mi, te rog, şi mie farfuria aia cu melasă ! Adineauri îi zisei cumetrei Dunlap, cum de-au adus piatra aia în colibă ? Se poate s-o fi adus fără nici un ajutor ? Vezi-ţi de treabă zic, ajutor a fost, şi încă din gros. Doi'şpe oameni pe puţin l-au ajutat pe negrul ăla. De-ar fi după mine, să ştiu de bine că i-aş jupui de vii pe toţi negrii de-aici, şi tot aş afla cine-a făcut-o, zic. Pe deasupra, zic...

— Doi'şpe, zici ? Nici patruzeci n-ar fi fost în stare să facă tot ce-au făcutără ei. Uită-te la cuţitoaiele alea prefăcute în ferăstraie, ce migălos sînt lucrate ; uită-te la piciorul patului, pe care l-au tăiat, asta-i treabă de-o săptămînă pentru şase oameni. Uită-te la mogîldeaţa aia de paie de pe pat şi uită-te la...

— Ai dreptate, cumetre Hightower. Aşa-i ziceam şi eu cumătrului Phelps, chiar dumnealui. Zice el : „Ce crezi matale de treaba asta, Hotchkiss ?“ „Care treabă, cumetre Phelps ?“ zic. „Ce crezi de piciorul ăla de pat, pe care l-au tăiat aşa ?“ zice el. „Ce cred ? zic... zic că nu s-a tăiat de unul singur, asta zic. A fost tăiat de careva, de bună seamă. Asta-i părerea mea, dacă-ţi place ; se prea poate să nu fie cum zic eu, şi dacă are careva o părere mai de soi ca a mea, s-o spuie.“ Iar cumetrei Dunlap i-am zis...

— Cumătră Phelps, află de la mine : coliba aia a fost plină de negri pe puţin patru săptămîni, seară de seară, altminteri nu puteau face atîta treabă. Păi, uită-te la cămaşa aia mîzgălită cu sînge de sus pînă jos, cu semne tainice, africane ! O ceată-ntreagă trebuie c-a lucrat la ea noapte de noapte ! Doi dolari i-aş da ăluia care-ar putea să mi-o citească. Cît despre negrii care au făcut isprava asta, i-aş biciui pînă ce...

— Oameni care să-l ajute, cumetre Marples ? Ai fi văzut matale, dac-ai fi fost mai deunăzi în casa asta. Păi, au furat tot ce le-a căzut sub mînă, măcar că noi stăteam zi și noapte la pîndă. Au furat cămașa aia chiar de pe frînghia de rufe ! Cît despre cearceaful din care au făcut scara, nici nu-ți închipui de cîte ori l-au furat ! Și făina, și lumînările, și sfeșnicele, și lingurile, și tigaia cea veche, și mii de alte lucruri care nu-mi vin acum în minte, și rochia mea nouă de stambă ! Și, bagă de seamă, cum îți spusei, eu și Silas, și Sid și Tom stăteam de veghe mereu, zi și noapte, și nici unul din noi n-a văzut nici o urmă, nici măcar un fir de păr, și n-a auzit nici un zgomot care să-i dea de gol. Și, poftim, în ultimul minut, ce să vezi, ne fug de sub nas și-și rîd de noi, și nu numai de noi, dar și de țîlharii de pe Teritoriul Indian. Și pleacă teferi cu negrul ăla, fugăriți de șaisprezece bărbați și douăzeci și doi de ciini ! Vă spun că-i ceva să-ți stea mintea-n loc, nu alta. Strigoi să fi fost, și nu ne-ar fi dus de nas mai abitir ! Și cred c-au fost chiar strigoi, fiindcă îi știți pe ciinii noștri ce grozavi sînt. Ei bine, cîinii ăștia nu le-au găsit nici măcar o dată urma ! Aș vrea să văd că-mi lămuriți și mie treaba asta, dacă puteți.

— E ceva...

— De cînd sînt n-am mai pomenit una ca asta...

— Doamne ferește, n-aș fi...

— Sînt și hoți, și...

— Doamne Dumnezeule, mi-ar fi teamă să trăiesc într-o asemenea...

— Teamă zici ? Eram așa de îngrozită că nu-mi venea nici să mă culc, nici să m-așez, nici să stau în picioare, cumătră Ridgeway. Păi, ar fi furat pînă și... Doamne, Doamne, îți închipui în ce hal eram aseară, pe la miezul nopții ! Zău dacă nu mi-era teamă c-o să ne fure și pe noi ! Parcă-mi pierdusem mințile, zău așa. Acu' la lumina zilei, pare o prostie, dar aseară îmi ziceam : „Băieții ăștia doi ai mei dorm, sărăcuții de ei, colo sus, în odăița aia singuratică". Eram așa de îngrijorată, că, zău, m-am strecurat pîn-acolo ca să-i încui cu cheia. Chiar așa ! Oricine s-ar fi purtat la fel, fiindcă, știți, cînd te apucă o

spaimă ca asta şi nu se mai isprăveşte, începi s-o iei razna şi te pomeneşti făcînd fel de fel de trăsnăi, de ajungi să-ţi spui : „De-aş fi copil şi-aş fi singur colo sus, iar uşa n-ar fi încuiată şi..."

Se opri cu o mutră mirată şi-şi întoarse încet capul, iar cînd ochii îi căzură asupră-mi, mă ridicai şi mă dusei să iau puţin aer.

Îmi spuneam că dacă m-aş retrage şi m-aş gîndi niţel, poate c-aş fi în stare s-o lămuresc de ce nu fusesem în dimineaţa aia în odaia noastră. Am ieşit afară, dar n-am mers prea departe, fiindcă-ar fi trimis după mine. Tîrziu după-amiază, cînd toată lumea plecase, m-am întors şi i-am povestit cum gălăgia şi împuşcăturile ne treziseră pe mine şi pe „Sid" şi, văzînd noi că uşa era încuiată şi arzînd de nerăbdare să vedem ce se-ntîmplă, ne-am dat jos pe paratrăsnet, dar ne-am cam julit amîndoi, şi ne-am jurat să nu mai coborîm aşa niciodată. Apoi i-am povestit tot ce-i istorisisem şi unchiului Silas mai înainte.

— Bine — zise ea — de data asta vă iert. La ce te poţi aştepta din partea unor strengari de-alde voi ? De, toţi băieţii sînt nişte derbedei. La urma-urmelor, n-a ieşit nimic rău, aşa că să mulţumim cerului c-aţi scăpat cu viaţă, decît să ne mai necăjim. Tot ce-a fost a trecut.

Zicînd acestea, mă sărută, mă mîngîie pe creştet şi se cufundă în gînduri. Deodată se ridică şi spuse :

— Doamne, Dumnezeule, uite că se întunecă şi Sid încă n-a venit ! Ce-o fi cu băiatul ăla ? !

— Dau o fugă pînă-n tîrg şi-l aduc — m-am sumeţit eu, crezînd că-i rost de ceva.

— Ba nu — spuse ea. Stai aici. Ajunge că lipseşte unul. Dacă nu se-ntoarce pîn' la cină, o să se ducă unchiul.

Bineînţeles că Tom nu se arătă pîn' la cină, aşa că numaidecît după-masă unchiul se duse să-l caute. Se întoarse acasă pe la orele zece, cu o faţă cam lungă. Nu dăduse de Tom. Tuşa Sally era grozav de tulburată, dar nenea Silas se strădui s-o încredinţeze că n-are de ce să fie :

— Aşa-s băieţii ; ai să vezi că se-ntoarce pînă dimineaţa viu şi nevătămat !

Tuşa Sally n-avu încotro şi se potoli, dar spuse că ea tot o să-l mai aştepte niţel şi-o să lase o lumînare aprinsă, pentru ca Sid s-o poată vedea.

Cînd m-am dus la culcare, m-a însoţit cu lumînarea, m-a vîrît în pat şi m-a mîngîiat cu atîta blîndeţe, că-mi venea să intru în pămînt de ruşine şi nu-ndrăzneam să mă uit în ochii ei. Se aşeză pe marginea patului şi stătu mult de vorbă cu mine despre Sid. Nu se mai sătura să mi-l laude, zicînd că-i un băiat de zahăr, şi mă tot întreba dacă nu cumva s-o fi rătăcit, rănit sau înecat. Îmi zicea cu lacrimi în ochi că, cine ştie, s-ar putea ca în clipa asta bietul de el să zacă pe undeva, bolnav sau chiar mort, departe de ea ! Eu o linişteam, spunîndu-i că Sid e sănătos tun şi c-o să se-ntoarcă la sigur pînă a doua zi dimineaţă. Îmi strîngea atunci mîna, ba mă şi sărută şi mă ruga să-i mai spun o dată, şi încă o dată, fiindc-o ungea la inimă şi-i mai alina oful. Înainte de a pleca, mă privi drept în ochi cu duioşie şi-mi spuse :

— Tom, uşa n-o să mai fie încuiată, şi mai e şi fereastra, şi paratrăsnetul, dar tu ai să fii cuminte, nu-i aşa? Dacă ţii la mine, nu pleca !

Dumnezeu ştie că muream să mă duc să văd ce-i cu Tom, dar după vorbele astea n-aş mai fi plecat nici pentru o împărăţie.

Am dormit ca pe ace, tot gîndindu-mă la ea şi la Tom.

De două ori m-am dat jos pe paratrăsnet şi m-am dus în curte ca să trag cu ochiul : şedea la fereastră, lîngă lumînare, cu ochii plini de lacrimi, privind spre potecă. Tare-aş fi vrut s-o ajut cu ceva, dar tot ce puteam face era să jur că n-am să-i mai căşunez niciodată vreun necaz.

În zori m-am trezit pentru a treia oară şi m-am dat din nou jos ; tuşa Sally era tot acolo, lîngă lumînare, din care nu mai rămăsese decît un muc, iar capul încărunţit i se odihnea pe braţ. Adormise.

CAPITOLUL XLII

Bătrînul se mai duse o dată în tîrg, înainte de masa de dimineaţă, dar nici de data asta nu-i dădu de urmă lui Tom. Se aşezară la masă, abătuţi şi fără să scoată o vorbă, dar nici nu se atinseră de mîncare. Cafeaua li se răci în ceşti.

— Ți-am dat scrisoarea ? o întrebă el într-un tîrziu.

— Ce scrisoare ?

— Scrisoarea pe care am ridicat-o ieri de la poștă.

— Nu, nu mi-ai dat nici o scrisoare.

— Atunci se vede c-am uitat.

După ce se scotoci prin buzunare, se duse s-o caute pe undeva și i-o aduse.

— Ia te uită — spuse ea — e din St. Petersburg, de la soră-mea !

M-am gîndit atunci că nu mi-ar strica să mai fac o plimbare, dar nu era chip să mă mișc. Din fericire, nu apucă să desfacă plicul și îl și aruncă, repezindu-se la fereastră ; văzuse pe cineva pe drum. M-am repezit și eu după ea. Și cine credeți că era ? Chiar Tom Sawyer, întins pe o targă și însoțit de doctorul ăla bătrîn și de Jim, care era îmbrăcat în rochia de stambă a mătușii Sally și cu mîinile legate la spate. Mai era cu ei o mulțime de oameni. Am ascuns scrisoarea unde s-a nimerit și am luat-o la goană. Tușa Sally se aruncă asupra lui Tom, bocind :

— Văleu, e mort, e mort, sînt sigură că e mort !

Tom își întoarse puțin capul și bolborosi ceva, care dovedea că nu-i în toate mințile.

— Domnul fie lăudat, trăiește ! Bine că n-a murit ! izbucni ea, ridicînd brațele spre cer. Apoi îl sărută cu foc și se repezi spre casă ca să-i pregătească patul, împărțind porunci, în dreapta și-n stînga, negrilor și tuturor care-i ieșeau în cale. Tii, ce-i mai turuia guriță ! M-am luat după oameni, ca să văd ce-au de gînd cu Jim. Doctorul ăl bătrîn și unchiul Silas intrară după Tom în casă. Oamenii erau foarte întărîtați și unii din ei voiau să-l spînzure pe Jim, ca să dea, cică, o lecție tuturor negrilor din împrejurimi, să le treacă pofta de a mai evada ca Jim, care băgase-n sperieți o familie întreagă și le dăduse atîta de furcă zile și nopți în șir. Alții însă erau de părere că n-ar avea nici un rost, fiindcă stăpînul negrului va veni negreșit și-i va pune să plătească. Oamenii se mai potoliră, fiindcă, de ! ăi care se grăbesc cel mai mult să spînzure un negru vinovat de cine știe ce sînt totdeauna cei mai puțin dornici să plătească pentru el după ce și-au făcut cheful.

În schimb, îl înjurau pe Jim de mama focului şi-l atingeau din cînd în cînd la mir, dar Jim nu scotea o vorbă şi se prefăcea că nu mă cunoaşte. Îl duseră în coliba aia, îl îmbrăcară în straiele lui şi-l legară din nou în lanţuri, dar nu de piciorul patului, ci de un piron mare, bătut în podea. Îi puseră cătuşe la mîini şi la picioare şi-i spuseră că pînă la venirea stăpînului lui n-o să primească decît pîine şi apă, iar dacă stăpînul n-o să vină pînă la o anumită zi, au să-l scoată la mezat. Apoi oamenii astupară tunelul nostru, zicînd că în fiecare noapte doi fermieri înarmaţi cu puşti vor sta de pază lîngă colibă, iar ziua va fi legat de uşă un dulău. După ce isprăviră treaba, mai traseră o porţie de înjurături ca de adio. Taman atunci sosi doctorul şi, după ce aruncă o privire în jur, spuse :

— Nu fiţi prea aspri cu el, fiindcă nu-i un negru rău. Cînd am ajuns la locul unde l-am găsit pe băiat, mi-am dat seama că fără ajutorul cuiva n-am să pot scoate glonţul, şi nici să-l las pe băiat, ca să mă duc după ajutor, nu puteam, fiindcă starea lui era din ce în ce mai îngrijorătoare. La un moment dat, băiatul începuse chiar să bată cîmpii şi nu mă lăsa să mă apropii de el, spunîndu-mi că mă omoară dacă-i însemn pluta cu cretă, şi tot felul de bazaconii de-astea. Vedeam eu că singur n-am s-o scot la capăt cu el, aşa că-mi trebuia neapărat ajutorul cuiva. În clipa aceea, negrul acesta a ieşit de nu ştiu unde şi mi-a spus că el o să mă ajute. Şi m-a ajutat cît se poate de bine. Îmi închipuiam eu că-i un negru fugar, dar ce era să fac? Trebuia să rămîn acolo toată noaptea, pînă a doua zi. Mare belea pe capul meu ! Pe deasupra, în tîrg aveam doi bolnavi de gripă, şi tare-aş fi vrut să dau o fugă să-i văd, dar am rămas, fiindcă mi-era teamă că negrul o s-o şteargă, şi pe urmă vina o să cadă asupra mea. N-am avut norocul să zăresc nici o barcă pe-aproape ca să-i pot face semn. De aceea am fost nevoit să stau acolo pînă azi-dimineaţă în zori. N-am văzut negru mai devotat şi mai grijuliu ca ăsta. Îşi primejduia libertatea, şi pe deasupra era obosit mort, se vedea limpede că muncise din greu în ultima vreme. Vedeţi, de-aia îmi place de el. Un negru ca ăsta merită o mie de dolari, bască un tratament bun. A făcut

ce i-am spus, și băiatul a fost la fel de bine îngrijit ca acasă, poate chiar mai bine, fiindcă a avut mai multă liniște. Cum trebuia să am grijă de amîndoi, am rămas acolo pînă azi-dimineață în zori, cînd am văzut o barcă. Din fericire, negrul dormea tun lîngă targă, cu capul pe genunchi. Le-am făcut semn oamenilor să se apropie fără zgomot cu barca, iar ei l-au înhățat și l-au legat înainte ca el să-și dea seama ce i se întîmplă. Nici nu s-a zbătut măcar. Băiatul dormea și el, așa că am învelit vîslele în cîrpe, ca să nu facă zgomot și, legînd pluta de barcă, am tras-o încetișor pînă la mal. Negrul a stat liniștit și n-a scos o vorbă tot timpul. Domnilor, să știți de la mine că nu-i un negru rău.

— Da, văd și eu că s-a purtat bine, doctore — zise cineva.

Ceilalți se mai muiară și ei. Îmi venea să-i mulțumesc din inimă doctorului pentru vorbele rostite în apărarea lui Jim și mă bucuram că eu, unul, mă așteptasem la asta din parte-i : din clipa în care-l văzusem, știusem că-i un om de treabă și inimos.

După ce oamenii se învoiră cu toții că Jim se purtase foarte bine și că merita să fie răsplătit pentru asta, făgăduiră să nu-l mai înjure. Apoi ieșiră din colibă, încuindu-l înăuntru. Nădăjduisem c-au să-i scoată o parte din lanțuri, fiindcă tare mai erau grele, și c-au să-i dea ceva carne și verdețuri, pe lîngă pîine și apă. Nici prin gînd nu le trecu așa ceva, dar mi-am zis că-i mai bine să nu m-amestec. Mă gîndeam totuși să-i spun și tușii Sally ce povestise doctorul, de îndată ce voi trece hopurile care mă mai așteptau, adică de îndată ce-i voi lămuri de ce uitasem să-i pomenesc de rana lui Sid, cînd i-am povestit ce făcusem eu și cu Sid în noaptea aia blestemată, cînd am pornit și noi pe urmele negrului fugar.

Timp aveam berechet. Tușa Sally rămase toată ziua și toată noaptea în odaia bolnavului ; de cîte ori îl vedeam pe unchiul Silas învîrtindu-se pe-acolo, o ștergeam repede.

A doua zi dimineața, auzind că lui Tom îi merge ceva mai bine și că tușa Sally se dusese să tragă un pui de

somn, m-am strecurat în odaia bolnavului ; dacă-l găseam treaz, mă gîndeam să ticluiesc împreună cu el o poveste pentru familie. Tom însă dormea, şi încă foarte liniştit. Era palid, nu cu obrajii îmbujoraţi, ca atunci cînd sosise. M-am aşezat şi-am aşteptat să se trezească. Peste o jumătate de oră, tuşa Sally intră tiptil în odaie : na, iar o scrîntisem ! Ea îmi făcu semn să stau liniştit şi se aşeză lîngă mine, spunîndu-mi la ureche că acum ne putem bucura, deoarece bolnavul părea să se înzdrăvenească : dormea de atîta vreme şi arăta mult mai bine. Garantat că avea să se scoale întreg la minte !

Am stat de veghe aşa, pînă ce deodată Tom începu să se mişte şi, deschizînd ochii, ne aruncă o privire cît se poate de la locul ei.

— Ia te uită — spuse el — sînt acasă ! Cum aşa ? Unde-i pluta ?

— E la adăpost — i-am spus.

— Şi Jim ?

— La fel — i-am răspuns, fără prea multă convingere.

Tom însă nu băgă de seamă.

— Straşnic ! Minunat ! Acum sîntem cu toţii salvaţi ! I-ai povestit mătuşii ?

Era cît pe ce să zic da, însă ea mi-o luă înainte :

— Ce să-mi povestească, Sid ?

— Păi, cum s-a petrecut toată povestea.

— Care poveste ?

— Păi, povestea asta, nu-i decît una. E vorba de felul în care eu şi cu Tom l-am slobozit pe negrul fugar.

— Dumnezeule ! Slobozit pe ne... Ce tot îndrugă băiatul ăsta ? Doamne, iar şi-a pierdut minţile !

— Nu, nu mi-am pierdut minţile ! Ştiu eu ce spun. Eu şi cu Tom l-am slobozit. Ne-am pus în cap să-l slobozim, şi-am făcut-o. Şi încă fain de tot.

Îşi dădu drumul, şi ea nu-l mai putu opri ; îl lăsă să vorbească, zgîindu-şi ochii la el, iar eu îmi dădui seama că n-are nici un rost să mă bag.

— Ştii, tuşă, a fost o treabă tare grea. Am muncit săptămîni întregi, noapte de noapte, ceasuri în şir, în

vreme ce voi toți dormeați. A trebuit să furăm lumînările, cearșaful, cămașa, rochia matale, lingurile, blidele, cuțitele, tigaia, piatra de moară, făina și o sumedenie de alte lucruri. Nici nu-ți poți închipui ce greu ne-a fost să meșterim ferăstraiele, penele, inscripțiile și toate celelalte. Și nici n-ai idee ce grozav ne-am distrat. A trebuit să desenăm singuri coșciugul și celelalte poze, să scriem scrisorile 'nonime ale tîlharilor, să ne suim și să ne dăm jos pe paratrăsnet, să săpăm tunelul din colibă, să facem scară de frînghie și s-o vîrîm într-o plăcintă, și p-ormă să trimitem lingurile și celelalte unelte în buzunarul șorțului matale...

— Dumnezeule !

— ...și să umplem coliba cu șobolani, șerpi și alte jivine, ca să-i țină de urît lui Jim. Erai cît pe ce să ne strici toate socotelile, oprindu-l atîta vreme pe Tom cu untul în pălărie. Oamenii au dat buzna în colibă înainte de a fi ieșit noi de-acolo, și-a trebuit s-o tulim repede, și ei ne-au auzit și-au pornit pe urmele noastre, iar eu mi-am primit porția, n-am ce zice. Ne-am ascuns prin tufișuri și i-am lăsat să treacă, iar cînd s-au apropiat cîinii, au văzut cine sîntem și au șters-o numaidecît, fiindcă n-aveau nimic cu noi. Iar noi ne-am dus cu barca la plută și-am scăpat, iar Jim și-a dobîndit libertatea. Ur le mai pui că toată treaba am făcut-o noi singuri ! Ce spui, nu-i grozav, tușă ?

— De cînd sînt n-am mai pomenit una ca asta ! Va să zică voi, împieliților, ați scornit toată dandanaua asta, de ne-ați scos din minți și-ați băgat groaza-n noi ? Tare-aș vrea să ți-o plătesc chiar acum, cu vîrf și îndesat ! Cînd mă gîndesc că seară de seară am fost... A, să te faci tu bine, netrebnicule, și-o să vezi cum mă pun cu sfîntu' Niculaie pe-amîndoi !

Dar Tom era așa de mîndru și de fericit, că nu se putu stăpîni și-i dădu zor cu-ale lui, în vreme ce ea tuna și scuipa foc pe nări, nu alta. Le mergea gura la amîndoi, de-ai fi zis că-i un sobor de pisici.

— Bucură-te acum, cît mai ești în pat, că dacă te mai prind cu ăla vreodată...

— Cu cine ? întrebă Tom cu mirare în glas şi încercînd să zîmbească.

— Cum cu cine ? Cu negrul ăla fugar. Da' cu cine credeai ?

Tom mă privi lung şi-mi spuse :

— Tom, da' nu-mi spuseşi adineauri că Jim e la adăpost ? Ce, n-a fugit ?

— El ? zise tuşa Sally. Negrul fugar ? Fii pe pace. L-au adus înapoi şi l-au vîrît din nou în coliba aia, unde-o să stea cu pîine şi apă, ferecat în lanţuri grele, pînă l-o cere careva sau l-om vinde !

Tom se ridică în capul oaselor, cu ochii aprinşi şi cu nările umflate, fremătînd ca nişte aripioare, şi-mi strigă :

— N-au nici un drept să-l închidă ! Du-te repede, fără zăbavă, şi dă-i drumul ! Jim nu-i sclav, e la fel de slobod ca orice făptură de pe faţa pămîntului !

— Iar aiurează băiatul...

— Nu aiurez deloc, tuşă Sally, şi dacă nu se duce nimeni, mă duc eu. De mic îl ştiu pe Jim, şi Tom la fel. Bătrîna domnişoară Watson a murit acum două luni şi-i era ruşine că se gîndise să-l vîndă în miazăzi. A spus-o chiar ea şi a scris în testament că-l slobozeşte.

— Atunci de ce naiba mai voiai să-l slobozeşti, dacă era slobod ?

— Auzi întrebare ! Întrebare de femeie, eh !... Păi, eram dornic de aventură, tuşico, şi-aş fi trecut prin foc şi sînge ca să.. Sfinte Sisoe, uite-o pe tuşa Polly !

Aoleu, chiar ea era ! Stătea în prag şi zîmbea fericită, ca un înger îndopat cu plăcinte.

Tuşa Sally i se aruncă de gît, mai-mai s-o înăbuşe cu îmbrăţişările, şi începu să plîngă pe umărul ei. Cît despre mine, mi-am găsit un locşor potrivit sub pat, gîndindu-mă că-n curînd n-o să se mai poată respira în casa asta. Din cînd în cînd, aruncam o privire afară; deodată mătuşa Polly se smulse din braţele mătuşii Sally şi începu să se uite la Tom pe deasupra ochelarilor, ca şi cum ar fi vrut să-l bage-n pămînt.

— Da, da — îi spuse — mai bine ai întoarce capul. Să fiu în locul tău, eu aşa aş face, Tom.

— Vai de mine — izbucni tuşa Sally — aşa de mult s-a schimbat ? ! Nu-i Tom, ci Sid. Tom e... Tom e... dar unde-i Tom ? Parcă adineauri era aici.

— Vrei să zici unde-i Huck Finn, de bună seamă. De cînd îl tot cresc pe derbedeul ăsta de Tom, fii sigură că pot să-l recunosc dintr-o mie. Altminteri frumos mi-ar sta ! Hei Huck Finn, ia ieşi de sub patul ăla !

Ce era să fac ? Am ieşit — ce-i drept, cu inima cît un purice. Să fi văzut ce ochi a căscat tuşa Sally ! Şi nenea Silas la fel, cînd i s-a povestit totul. Ai fi zis că-i beat, nu alta. Toată ziua parcă ar fi fost pe altă lume, săracul, iar în seara aceea, la biserică, a ţinut o predică de-a rămas de pomină, fiindcă nici cel mai înţelept om din lume n-ar fi putut s-o priceapă.

Mătuşa Polly a lui Tom le povesti tuturor cine şi ce eram eu, şi-a trebuit să le-arăt cum în ziua cînd doamna Phelps („Spune-mi tuşă Sally, ca mai înainte — mă întrerupse ea — că aşa m-am obişnuit !") m-a luat drept Tom Sawyer, eram atît de strîns cu uşa, încît n-am avut curajul s-o contrazic, şi-apoi eram sigur că Tom n-o să se supere, ba, dimpotrivă, o să-i placă, fiind ceva misterios, ca o aventură. Şi chiar aşa s-a-ntîmplat ; cînd a sosit Tom, s-a dat drept Sid şi m-a ajutat cît a putut ca să ies din încurcătură.

Mătuşa Polly adeveri spusele lui Tom, că în testamentul ei domnişoara Watson îi dăruise lui Jim libertatea. Vă să zică Tom Sawyer se vîrîse în atîtea belele ca să slobozească un negru slobod ! Abia acum pricepeam de ce, în ciuda creşterii pe care-o primise acasă, se învoise totuşi să mă ajute să slobozesc din robie un negru !

Mătuşa Polly povesti cum după ce primise scrisoarea mătuşii Sally, din care aflase că Tom şi *Sid* sosiseră cu bine, îşi spusese :

— „Alta acum ! Dar trebuia să m-aştept la una ca asta din parte-i, de vreme ce i-am dat drumul să plece aşa, de capul lui." Şi iată-mă nevoită să bat tot drumul ăsta de o mie o sută de mile, ca să văd ce ispravă a mai

făcut derbedeul, mai ales că nu primeam nici un răspuns de la tine.

— Dar n-am primit nici o scrisoare ! se miră mătușa Sally.

— Cum așa ? Doar ți-am scris de două ori ! Te-ntrebam ce vrei să spui cînd zici că Sid e-acolo, la tine !

— Bine, dar n-am primit nimic, draga mea !

Atunci mătușa Polly se-ntoarse încet spre Tom și se răsti la el :

— Ascultă, Tom !

— Ce-i, tușă ? întrebă el cu glas mieros.

— Obraznicule, adă-ncoa' scrisorile !

— Care scrisori ?

— Scrisorile mele. Ah, las' că pun eu mîna pe tine, să vezi ce-o să-ți...

— Sînt în cufăr, poftim. Și-s la fel cum erau cînd le-am luat de la poștă, nu m-am uitat la ele, nici nu le-am atins. Dar știam c-au să se încurce socotelile, și p-ormă mă gîndeam că nu te grăbești și..

— Ei, fir-ai tu să fii, ne socotim noi, lasă... Am mai trimis o scrisoare, în care te înștiințam că sosesc. Te pomenești că și pe aia...

— Nu, aia a sosit ieri și n-am citit-o încă, dar o am aici, nu s-a pierdut — zise tușa Sally.

Aș fi pus rămășag pe doi dolari că n-o are, dar mi-am zis că-i mai sănătos să tac, așa că n-am scos o vorbă.

N-A MAI RĂMAS NIMIC DE SCRIS

De îndată ce am rămas cu Tom între patru ochi, l-am întrebat ce avusese de gînd după fuga noastră și ce-ar fi făcut dacă evadarea negrului liber ar fi izbutit ? Îmi răspunse că de la bun început avusese de gînd ca, după eliberarea lui Jim, să-l ducem cu pluta la vale și să trăim o viață de aventuri, pîn-om ajunge la vărsarea fluviului în mare ; apoi să-i spunem că e liber, să-l aducem înapoi

acasă cu vaporul, clasa-ntîi, și să-i plătim pentru timpul pierdut. Urma să trimitem vorbă despre sosirea lui, pentru ca toți negrii să-i iasă în întîmpinare și să-l ducă în orășel cu torțe și cu lăutari. Astfel, Jim ar fi fost un erou, iar noi la fel.

Cît despre mine, mă gîndeam : „Las' că-i bine și-așa !"

Ne-am grăbit să-l scoatem pe Jim din lanțuri, iar cînd tușa Polly, unchiul Silas și tușa Sally aflară cu cîtă sîrguință îl ajutase Jim pe doctor să-l îngrijească pe Tom, îl copleșiră cu laude și începură să-l răsfețe. dîndu-i să mănînce tot ce-i poftea inima și scutindu-l de orice muncă. L-am dus pe Jim în camera bolnavului și ne-am așezat la taifas. Tom îi dădu lui Jim patruzeci de dolari ca răsplată că fusese un prizonier așa de răbdător și destoinic. Jim era în culmea fericirii.

— Ce ți-am spus eu, Huck ? Ce ți-am spus eu colo, pe insula Jackson ? Ți-am spus că Jim are păr pe piept și că ăsta-i semn bun. Ți-am spus că Jim a fost bogat odată și are să mai fie ! Și uite că se adevărește. Ascultă ce spune Jim, semnu-i semn. Eu am fost sigur c-o să fiu iar bogat, cum sînt sigur că-s aici în clipa asta !

Apoi îi veni rîndul lui Tom să vorbească. Și vorbi, și vorbi...

— Ce-ar fi s-o ștergem de-aici tustrei într-o noapte ? spuse el. Facem rost de echipament și mergem pe Teritoriul Indian, după aventuri. Stăm acolo vreo două-trei săptămîni. Ai, ce ziceți ?

— Eu zic să mergem — i-am răspuns — da' n-am bani pentru echipament și nu văd cum aș putea căpăta de-acasă, fiindcă babacu' s-o fi întors între timp și-o fi băut toți banii pe care i-a luat de la judele Thatcher.

— Nu, nu i-a luat — spuse Tom. Banii-s tot acolo, șase mii de dolari și ceva. Iar taică-tu nu s-a mai întors, cel puțin pîn-am plecat eu.

Atunci Jim rosti cu voce gravă :

— Nu se mai întoarce el niciodată, Huck !

— Cum așa, Jim ?!

— Nu-ntreba, Huck, dar el nu se mai întoarce niciodată.

. Eu însă l-am tot pisat, pînă cînd mi-a spus :

— Ţii minte casa care plutea pe apă ? Înăuntru era un om acoperit, şi eu m-am dus şi l-am descoperit, iar pe tine nu te-am lăsat să te-apropii. Da, Huck, te poţi duce oricînd să-ţi iei banii, fiin'că el era omul ăla.

Tom e acum aproape cu totul vindecat. Şi-a legat glonţul de un lănţug şi-l poartă la gît, uitîndu-se mereu la el ca la un ceasornic. Ei, şi-acu' n-a mai rămas nimic de scris, şi-s tare bucuros, fiindcă de-aş fi ştiut dinainte ce greu e să scrii o carte, m-aş fi lăsat păgubaş. Oricum, altă dată nu mă mai apuc eu de-o treabă ca asta. Socot însă c-o să fiu nevoit s-o pornesc spre Teritoriul Indian înaintea celorlalţi, fiindcă tuşa Sally are de gînd să mă înfieze şi să mă *civilizeze* şi n-aş putea îndura aşa ceva. Ştiu eu ce-nseamnă !

CUPRINS

Aventurile lui Tom Sawyer : : : : : : : 13
Aventurile lui Huckleberry Finn : : : : : 225

Lector : DELIA DAMIRESCU
Tehnoredactor : KLARA GALIUC

BUN DE TIPAR : 19.II.1988
Apărut : 1988
Coli de tipar : 32

Tiparul executat sub comanda nr. 70 490 la
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

Lei 24

Editura Ion Creangă